

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Regale Sacerdotivm

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1615

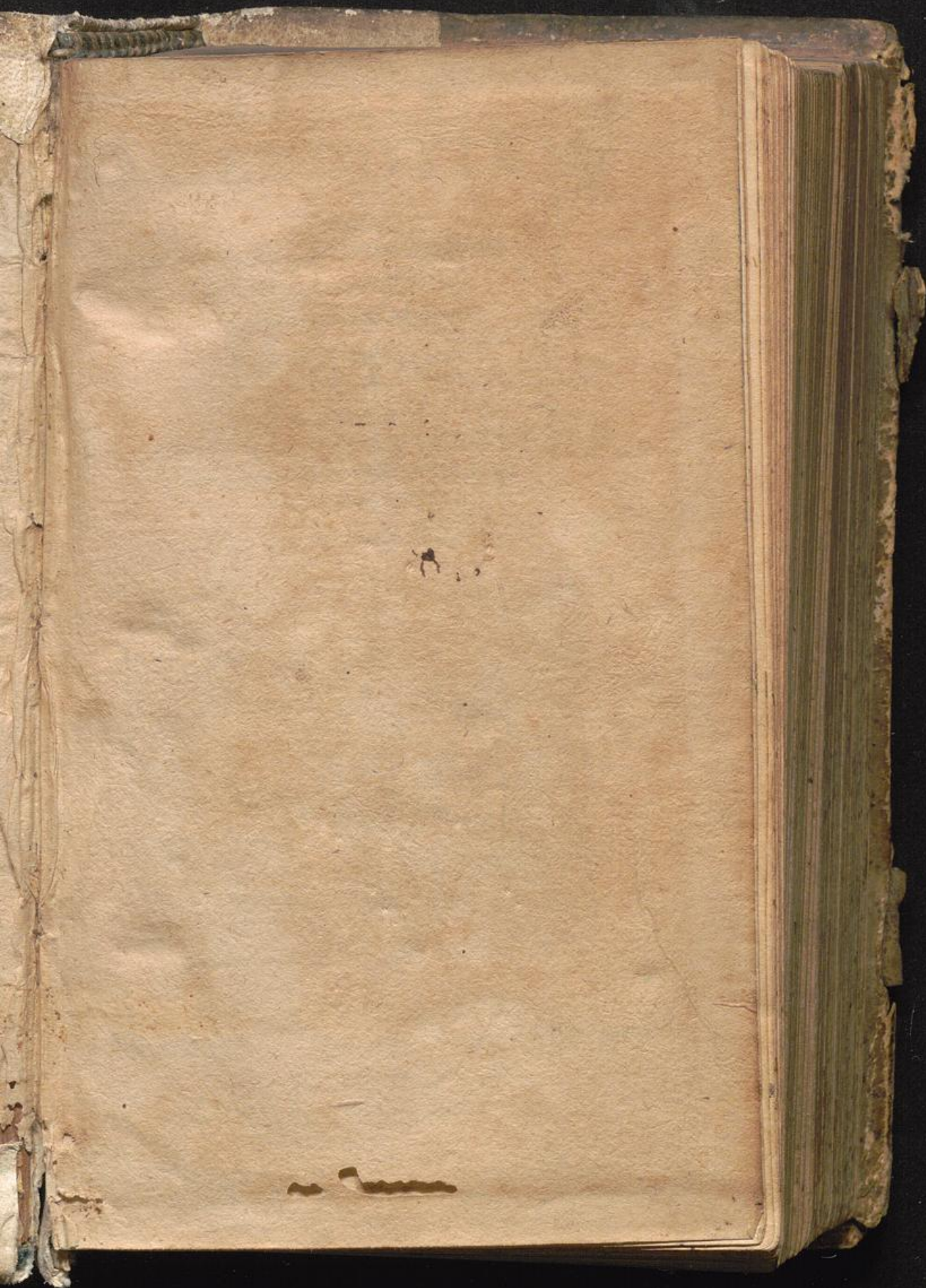
[urn:nbn:de:hbz:466:1-54698](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54698)

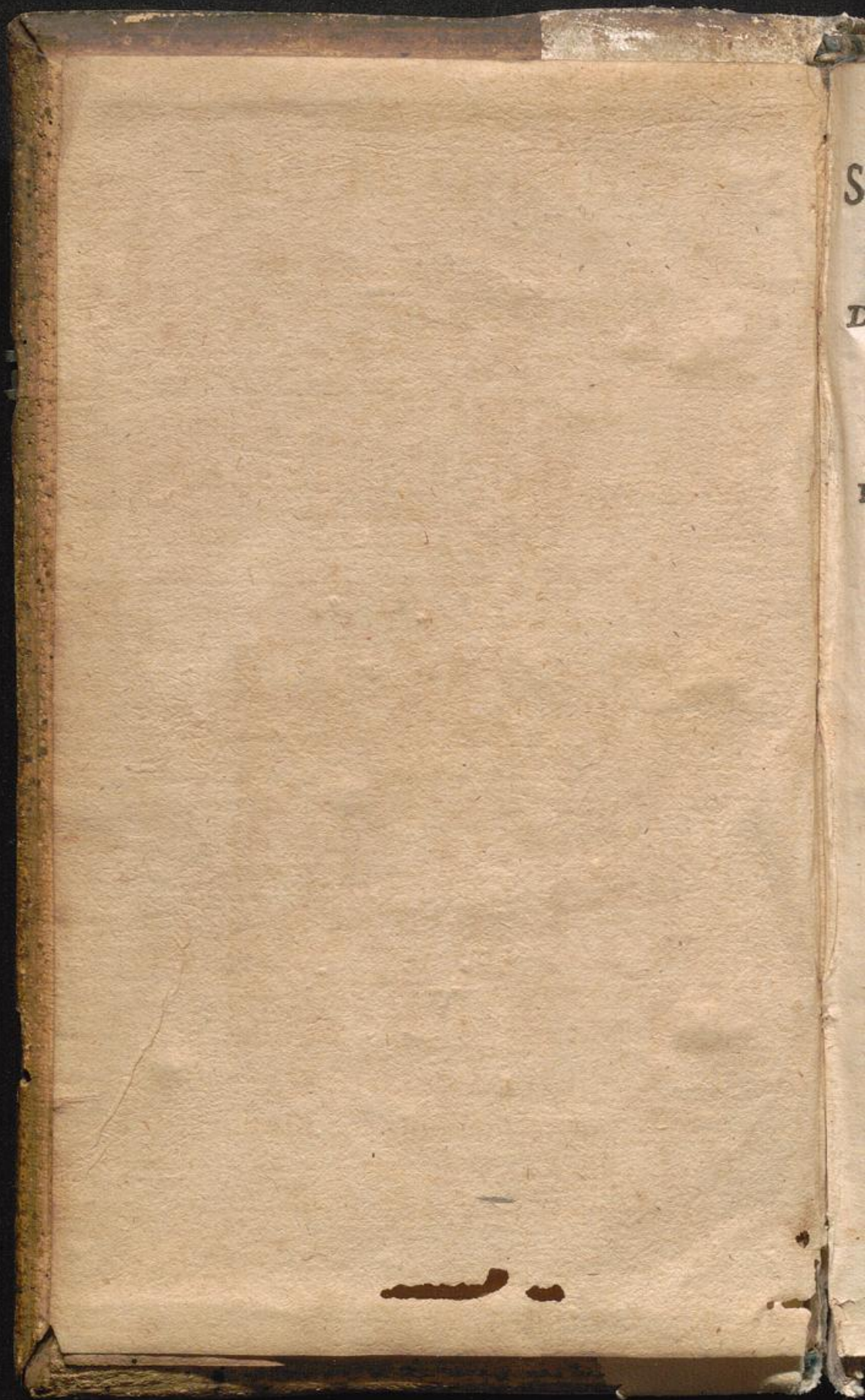

Th 3183.

J. VI
10

REGALE SACERDOTIVM,

Siue

De { *Sacerdotis eximia dignitate.*
Dotibus ipsi necessariis.
Ac rebus eidem prohibitis.

Libri Tres.

AUTHORE
R.D. PETRO BESSEO SS. THEOL. DOCT.
Christianissimo Galliarum Regi
à Concionibus.

*E gallico latinè traducti. studio M. M.
Liber Collegij Soc. Jesu Paderborn.*

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud Ioannem Kinckium sub Monocce-
rote. ANNO M. DC. XV.
Cum privileg. S. Cæs. Maiest. speciali.

ILLVSTRISSIMO,
ET REVERENDISSIMO
DOMINO,

D. ANTONIO,
EPISCOPO

VIGILIARVM,

S. SEDIS APOSTOLICAE
ad partes Rheni, & Germania Inferioris
cum potestate Legati de Latere
NUNCIO.

Domino suo clementissimo.

Debellata arma Illustris
& Rme Domine tro-
phæo suffigere, &
quicquid in aduersa-
rijs aliquando terrori
erat, longo in specta-
culum deducere triumpho, solenne
victoribus; vt hoc tanquam perpe-
tuo & inuiolabili monumento re-
rum fortiter gestarum memoriam
posteris commendarent. Egregium
fanè institutum & generosum ad vir-
tutes incitamentum. Cum autem
pernigilex ex celsa specula Celsit. Vra
pro Ecclesiæ salute excubias, ac
indebellandis irreligiosarum menti-

*

2

um

EPISTOLA.

um vitijs strenuissimos labores, & eorum Deo dante, successum recogito, exiguum hoc de Ecclesiasticorum vitijs Trophæum, à Doctissimo viro Petro Besseo antè Gallicè editū, omnino Aeternitati V^{re} arbitror consecrandum: vt pietatis reformator, Impietatis exterminator, apud omnes semper audiat. Quanta enim felicissimæ Legationis V^{re} tempore morum facta sit in melius commutatio, quanta pietatis accessio, quanta vitiorum per Tractum Rheni strages, etsi humilitas Ill^{mæ} V^{re} Gratia in scriptis alienis legere erubescat, nulli tamen dubium est, quin vel maximè in conscientia suæ secreto, cum gratiarū actione de isthoc gloriatur apud Dominum, & terminos Commissionis suæ percurrentes, labores sudoresque latissimè recognoscat. Siue enim sacra templa lustremus, Sacerdotum habitacula, siue ipsos Sacerdotes, templorum animas, est quod gaudeamus, est quod gratulemur, est quod in te Illust^m & R^m Domine prædicemus, in fordibus ac inquinamentis expurgandis rigorem

DEDICATORIA

rem; in melioribus substituendis vi-
gorem, in Monasteriorum arduis vi-
sitationibus, & nouorum molitioni-
bus, sacrorumque ordinum suscepti-
one impensam operam; in virtutibus
promouendis studium, atque in gre-
gis totius custodia vigilantiam pla-
nè Apostolicam; vt mirandum non
sit, si fructus vberiores facundus a-
ger producat, qui cultorem nactus
est abundantius laborantem, & RE-
GALE SACERDOTIVM esse
incipiat, quod vitiorum propagine
ad seruitutem degenerabat. Vnde nō
mediocre Germaniæ à S.D.N. benefi-
cium concessum, quod tam strenu-
um diuini cultus propugnatorem, &
vitiorum omnium debellatorem in
Apostolicæ Legationis officio ser-
uet continuatum. Rem itaque opti-
mam & æquissimam facere putavi, si
REGALE hoc SACERDOTI-
VM R^{mæ} & Illust^{mæ} V. Celsit^o i rem
dedicatum, certus quærendum, le-
gendum, probandum ab omnibus,
cui tam sollicitus gregis custos, tam
peritus arietum gregis Curator no-
minis sui tutelam non inuideret. Pa-

* 3

tere

EPISTOLA DEDICAT.

tere igitur Illustrissime & R^{me} Domine,
quod de benignissima humanitate
vestra omnino confidimus, hoc Bes-
seianum opusculum Celsi^{is} T. frui
asylo, & quam Tibi debemus Reue-
rentiam & gratitudinem maximam,
exiguo hoc munusculo declarari.
Nos autem id sedulò orabimus ut
solicitudine vestra Paterna diu gau-
dere, ac tegi possimus. sic voueo Co-
loniæ Agrippinæ. Pridie S. Martini
Anno salutis M. DC. XIV.

Illustriss. ac Reuerendiss. V. Cels.

Observantissimus Cliens.

IOANNES KINCKIUS
Civis & Bibliopola
Colonienfis.

LEONAR-

A MONSIEVR DE BESSE
Docteur en Theologie.

SONNET.

Si de mille flambeaux qui brillent dans les Cieux,
On en void presider deux qui par excellence
Communiquent çà bas leur secrette influence,
Et causants des effets grands & prodigieux.
Si dans le chef humain on void tourner des yeux,
Qui sur les autres sens ont toute preseance,
Vistes, luisants, actifs, qui en toute occurrence,
Nous seruēt de flambeaux, qui guidēt en tous lieux
Ainsi Bessē faict voir la double autorité
Qui preside par tout, Prestriſe & Royantē
Les deux yeux de l' Estat, les flambeaux de l'Eglise.
Ce n'estoit pas assez par tant de beaux Sermons
Nous apprendre à prescher, il falloit ces leçons
Pour bien administrer la Royale Prestriſe.

Paulmier Crouille,

LEONARDVS ROBINETVS

Curiae Aduocatus

D. PETRO BESSEO,

THEOLOGIAE PARISI. DOCTORI,
amicitiæ summa necessitudine sibi con-
iunctissimo.

Pallas in extremis dum conderet vltima Fatā
Te dedit heredem Dotis in Asse suum.
Perfidus ast nimium scripti Tabularius, Assem
Contulit in Bessē, Pallada decipiens.
Et Bessens eris qui scriptis totius Assis
Verus eras Dominus: non, tua iura manent.
Ergo age, supposito nunc vrere Bessē, vel Asse
Natura ille tibi competit, is merito.

PRIV.

PRIVILEGIUM
CÆSAREVM.

SACRÆ Cæsareæ Maiestatis
Privilegio speciali cautum est,
ne quis proximo decennio citra
voluntatem Ioannis Kinckij Ci-
uis & Bibliopolæ Colonienf. intra S. Rom.
Imperij fines, vlllo modo edere aut excu-
dere, venalesſue habere præſumat: *Concio-
nes & reliqua opera R. D. M. Petri Beſſei, S.
Theol. Doct̃oris*, tam *Latine* quàm *Germanicè*
verſa, ſub pœna in ipſo Originali lata. Datũ
Lintzij, in arce Cæsareæ, die xviii. Menſis
Iulij. An. Domini M. DC. XIV. Regn. Rom.
tertio; Hungar. ſexto; & Bohem. quarto.

Matthias.

Locus Sigilli.

V^r. HL. von Blm.

Ad mandatum Sacræ Cæs.
Maiestatis proprium.

Io. Baruitius.

R dis

R^{dis} DOMINIS
 PRÆSVLIBVS,
 SACERDOTIBVS ET
 RELIGIOSIS,

Salutem in Domino.

Exit olim fabularum conditor Aesop^{us} hominem qui bisaccum gestaret humero, in cuius partem anteriorem, aliorum quæ notârat delicta coniciebat, quod eadem dum allu- bitum esset intueretur, ac recentem eorum haberet memoriam, in posteriorem verò sua ipsius commissæ constipabat, omnem ut eorum memoriam aboleret, numquam præ oculis haberet, & obliuionis tumultu obuolueret. Ceterum morali parabola huius expositione omissa, quæ iam tum edocebat, ita esse natura comparatum, eamq; nostram peruer- sitatem, aliorum ut nauos quamprimum detegamus & inspiciamus, nostros ipsorum verò agnoscere nequeamus; ipse mihi persuadeo, me cuiquam vestrum homini illi Aesopico visum iri persimilem, illiusque personam induere, ac librum hunc meum, quemdam bisaccum esse; cum de Sacerdotum dignitate & maiestate tam præclara & eximia recenseam, simul & eorum defectus & imperfectiones ob oculos omnibus ponam, meas verò agnoscere & inspicere nequeam, illis in anteriorem, his verò in posteriorem sacci partem coniectis.

Quam meam agendi rationem oculus satis manifestat, ut qui centro suo numquam egrediens, circumsecus fertur & gyra- tur, atque explo-

Homo
 Aesopius
 moraliter
 explicus.

Oculus
 hominis
 videt omnia, non
 tamen se-
 tutor ipsam

PRAEFATIO.

Senes re-
mota vi-
dent, pro-
pinq̃ua
non vidēt.

atoris cuiuspiam generalis instar, omnia scruta-
tur, ac peruestigat; seipsum autem explorare, ac
peruestigare nequaquam potest. Eiusdem condi-
tionis ego ipse sum, nec mentis meae oculus, corpo-
ris oculo dissimilis est. Cum enim aded exactè meo-
rum fratrum ac Collegarum defectus explorem, ut
in eis Lynceus sim; in meipso talpa sum, & in meis
defectibus nil prorsus video. Senes nonnulli reperi-
untur debiliore visus, qui licet res sibi proximas
non videant; in remotis tamen, ac procul disitis
videndis non impediuntur. De meipso non satis
scio, an iam canis aliquibus aspersus, atque ad se-
nectutem vergens, eodem defectu laborem, quoni-
am tam manifestè video, ac tam facile sentio, dis-
cernoquē Ecclesiasticorum aliorum defectus, atq̃
errores, à propria mei ipsius cognitione tam longè
remotus, atque undique diffuens, tam exiguus
scilicet iudicio ac prudentia, in rebus meis prae-
ditus, ut ea quae me proximè contingunt, atque in
meipso sedem fixerunt, non animaduertam.

Pharisaeo-
rum histo-
ria allego-
ricè appli-
cata.

Demiratus haecenus sum, plusquam centies ac
millies, Pharisaeorum Evangelicorum temeritatem,
qui in ipsi templi adytis constituti observabant
fures, latrones, adulteros, alijsq̃, sceleribus cooper-
tos, qui in Republ. versabantur; iidem tamen, fa-
stum, arrogantiam aliasque Tyrannicas ac carni-
ficū more torquentes, animarum suarum passionēs
ac perturbationes perspicere non poterant. Vereor
sanè ne quis talem me existimet, & praesumptionis
nimiae me insinuans, Phariseum agere me iactet,
quod proprios defectus cum cernere non valeam
foris tamen oculos circumferam, tamq̃ acriose
scrutator

AVTHORIS

feruter aliena, & scandala & abusus Prelatorum
in diocesi, concubinatum & auaritiam Sacerdo-
rum in parochijs & lasciuia ac sacrilegia Religio-
forum in ipsis perspiciam cœnobijs. Sed quid? ipse
religionis zelus, & talenti concessi depromendi lu-
crandique obligatio, ipsa quoque collegarum Ec-
clesiasticorum dissolutio in hoc me stadium inuita-
runt, ut buccinam inflem & bellū cieam. Quare ad
conflictum, & ad arma conuoco, cum video tam
grauiter offendi, tantum rebus publicis detrimē-
tum, & Ecclesie scandalum hinc videā comparari.

Ferūt filium Cræsi regis Lydorum mutum cum
patrem in periculo vite constitutum. & iamiam à
militē cui ignotus erat, obtruncandum cerneret,
tam repentino hoc metu ita consternatum fuisse,
ut vocem & loquendi facultatem receperit, incla-
mans, Rex est, desine, sceptro parce. Idem ipsum
mihi accidere videtur; cum enim a quo animo fer-
re nequeam, regum regem Deum tot tamque gra-
uibus delictis ad iracundiam prouocari, omnem fi-
delium cœtum scandalū pati, & vniuersum Chri-
stianorum orbem ita diuexari; silentium abrum-
pere sum coactus: quare voce recuperata inclamo
quā maxima animi contēione posū: in vitiosos
deserto improbos fugillo, pios ex alto, & paranesin
hanc ad professionē meam & sacerdotij honorem
tuendū condo, cum sint alij me & doctiores & ad
ipsum instructiores qui cum id & grauius & ele-
gantius facere possent, ipsum tamen facere de-
trectarunt. Quod vero mihi animum quē ma-
ximē addit, est quod sciam nūmorum
sepe & imperitorum consilia vim habere,

Herodot.
Historia
de filio
muto re-
gis Lydiæ.

xx 2 Gre

PRÆFATIO

Exod. 18

& reipublicæ, cum ceteris doctiorum peritiorumq; neglectis, ut ilitatem asserre. Consilium Iethro Sacerdotis Madian, de iudiciis Hebraicis deligendis, probavit magnus Hebraorum legislator Moses, & qui totius vniuersi erat oraculum, & omnibus quàm rectissime consulebat, idololatra consilium utile iudicauit: idololatria dempta, quemdā me Iethro iudicate, & forsanique suadeo & quod suggero consilium de Sacerdotio, non erunt ut spero inutilia, sed Præsulibus, Religiosis & vniuersæ Ecclesiæ emolumentum aliquod allatura.

Prælatorum Sacerdotum, & Religiosorum officium.

Dico igitur viros illos diuino cultui dedicatos, homines sanctificatos, Angelos humanos, deos terrenos, non nisi pietatem spirare, vni studere virtuti, & ab omni seculari commercio mundique negotijs quàm longissime oportere recedere. Horum est ut soles alios irradiare; ut columna & bases onera sustinere; ut duces & conductores nationes deducere; ut pastores & doctores erudire populos; velut ductores, errantes in vitam reuocare, velut naucleri & nauarchi, carchesium, vela, malos & transtra nauis Ecclesiæ dirigere. Sed imprimis horum est religionem in moribus præferre, honestam vitam agere, bonos fructus proferre, omnibus denique bono exemplo esse. Ecce ego vos posui, ait suis Christus, ut eatis & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Vos iam cum verba illa respiciebant Ecclesiastici, & edocebant, vos ab ipsa Dei manu positos esse, ut in virtute crescatis, in sanctis exercitijs proficiatis, vestraque actiones qualescunque demum illæ sint, tam parua

Ioh. 13.

parua quàm magna illi grata existant.

Profitetur sponsus in vno oculorum sponsa, & Delectatur
in vno crine colli illius suum cor esse vulneratum. Deus par-
Nullum porro inter exteriora corporis mēbra ocu- uis & ma-
lo excellentius & crine vilius. Atque idcirco o- gnis operi-
stendere diuinus sponsus voluit, non magna modò bus Sacer-
Episcoporum & Religiosorum opera, sed minora dotum.
etiam & parui momenti sibi grata & accepta esse, cant. 4.
vult quæ sibi omnigena illos & quacumque offerre,
ac diuersos in Ecclesia proferre fructus.

In ipsarum omnium creatione dixit Deus de
arboribus & plantis, Germinet terra herbam vi- Gen. I.
rentem, & facientem semen iuxta genus suum.
Sacerdotes & Religiosi sunt præcipua pomifera
magni mundi huius viridarij arbores, sunt viue
Ecclesiæ plantæ, quas fructum deuotionis, vnam-
quamque iuxta qualitatem, dignitatem, ordinem
ac merita sua, ferre vult Deus. Omnia tintinna-
bula in simbria Pontificis Mosaiici ad numerum so- Exod. 28.
num edebant, & quodammodo modulabantur quo-
tiescumque tabernaculum ingrederetur. Episcopi,
Sacerdotes, & Monachi tintinnabula ac campanæ
Ecclesiæ sunt, alij maiores, alij minores, omnes ta-
men iucundissimam & numerosam operum, deuo-
tionum, virtutumque harmoniam in fidelium au-
ribus edant necesse est. Deuotionum dixi, nihil
enim pietate Sacerdoti necessarium magis & vti-
le; illa omne illius decus, fulgor, ornamentum, ma-
iestas & anima Sacerdotij, & potissimum illius
trophæum ac triumphus.

Gemmarij tradunt, gemmas omnes melle illitas, Deuotio
vnam- mel est.

PRAEFATIO

Unamquamque in specie sua illustriorem ac splendidiorem fieri. Sacerdotes gemmae sunt Ecclesiae, Praelati rubini & adamantes; pietas verò & deuotio mellis quoddam genus, quod Smaragdi semel perfusi & obliti, splendent magis: vnaquaque in genere suo, Praelati scilicet in dignitate, Sacerdotes communes in qualitate, Religiosi verò in ordine suo digniores & maioris meriti fiunt.

Sacerdotes
tam in
mundo,
quam reli-
giosi in
monasteri-
is pij esse
possunt.

Cum verò Sacerdotes viua quadam popu-
lorum & nationum specula sint, horum est, vir-
tutes, & deuotionem imprimis, qua & virtutum
anima & virtus animae est, precipuum in spiritu a-
li supellectili membrum, publicè præferre. Hanc
habeatis necesse est Sacerdotes, aut ordinem hunc
deseratis. neque enim valebit excusatio illa
frivola, quod mundi negotijs implicati sitis, dicen-
tes, gemmam hanc in mundi huius insulis non re-
periri, & non nisi difficulter admodum in vrbibus,
familys, in aula, locisq; bello, turbinibus, insidijs
expositis thesaurum hunc seruari posse, in monaste-
ria illum relegando, & religiosi à mundo penitus
sequestratis magis propriam esse. Certum est enim
florem hunc omni in agro posse crescere, tam in sa-
cularis quam Religiosi horto, omnis eum fert ter-
ra, modò excolatur; adeo ut Sacerdos aulam fre-
quentans tantam præferre pietatem possit, quan-
tam qui in intima solitudine obscurus & ignotus
delitescit.

Gemmae
in mari ro-
re viuunt.

Dicuntur gemmae in mari viuere, sine vlla ta-
men

men aqua gutta, rore tantummodo caelesti pasta,
 na Sacerdos, qui inter ceteros homines veluti
 gemma quadam est, in medio mundi huius oceano
 vivere potest, nullum tamen illius humorem obbi-
 bens. Ferunt iuxta insulas Calidonas fontes ac sca-
 turigines aqua dulcis, in medio mari reperiri. Na-
 turale hoc quoddam prodigium, quod proposito meo
 adaptans dico, Sacerdotes & Religiosos, vera pie-
 tatis scaturigines in medio mari & falsis saculi
 huius fluctibus posse reperire.

Sunt in rerum natura papiliones, quos pyrau-
 stas dicunt, qui per ignem ac flammam volitant,
 nullam tamen inde lesionem, ne alas quidem ad-
 ustulando accipiunt. Ita probus Sacerdos, quam-
 vis in urbibus degat & familiam alat, vel in aula,
 inter flammam concupiscentie mundi huius voli-
 tare potest, honoris tamen, piorum desideriorum
 sanctorumque affectuum erga vitam religiosam a-
 las non adurere. An non Abrahamum in Chaldaea,
 Iosephum in Aegypto, Lot in Sodomis, Iob in re-
 gione barbara & impia Hus, florentes & pietate
 egregios vidimus? An non David regum & princi-
 pum gemma, duorum regnorum negotiorum mole
 pressus, gloriatur adeo sepium fuisse, sepius ut
 in die, non obstantibus negotiis & occupationibus,
 laudem Deo dixerit? Est scilicet rosa, quae in senti-
 cetis, ericetis, dumeris, spinisq; mundi crescere po-
 test: quin difficile sit non nego, impossibile vero esse
 ac fieri non posse, minime.

Papiliones
 igne voli-
 tantes non
 tamen am-
 busti.

David rex
 pius.

Sine pie-
 tate nihil
 est Sacer-
 dotes dos.

Quidquid sit, pietatem sectemini oportet Sa-
 cerdotes dos.

**

4

PRAEFATIO

Ezech. 8.

cerdotes, inq, hanc vnam incumbatis, quam si deseratis ac negligatis, à iustitia via deflectitis, iuri ac priuilegijs dignitatis vestra plurimum derogantes: sine hac enim omnis professio vestra non nisi abusus, ministerium non nisi abominatio, ac vita merum sacrilegium. Occasione abominationum, huc assero quod Ezechiel propheta se vidisse commemorat, vidit enim senes & canis conspersos tergum altari obuertere, & ad templi ianuam respicere. Quod mysterium innuere volebat, nullam maiorem haberi in mundo abominationem posse, quàm Sacerdotes, quos scriptura presbiteros nuncupat, tergum deuotioni, cuius altare est symbolum, obuertere, & oculos foras emittere, vt terrena procurent, & in mundo occupentur. Ingens scilicet abominatio, Sacerdos pietate destitutus.

Quantopere Christus succensuit, quam iram induit, quem furorem praeulit, cum templum suum vidit profanatum, pietatem exulantem, sacra violata, mensas numulariorum erectas, & negotiationis exercitium, & domum orationis in latronum speluncam conuersam? Nihil enim est quod Deum magis iritet, quam Ecclesiae honor pessumdat, Sacerdotes negotiationi assueti, Religiosi improbi, virtus prostrata, pietas extincta, & domus sancta in latronum latibulum conuersa. Hec sunt ob quae merito Deus in homines desauit, & in Sacerdotes fulmina indignationis eiaculetur. Vt enim magna eorum dignitas, ita casus illorum ingens etiam est, atque vt sanctus Hieronymus ait, magna quidem Sacerdotum est excellentia, ruina quoque illorum minor non est; atque vti ipsa placet ascen-

In cap. 42.
Ezech.

ascensio, ita descensum etiam metuamus oportet. Cui accedens sanctus Bernardus, ait, nugas in ore secularis non nisi nugas esse, sed in Sacerdotis & religiosi blasphemias. Ego verò ut sanctis hisce Doctoribus etiam suffragator accedam, meamque symbolam conferam, dico quod in alijs non nisi exiguum peccatum est ac leue delictum, in Sacerdotibus enorme crimen ac sacrilegium videri. Atque ut dignitas virtuti pondus & auctoritatem addit, ita etiam peccatum adauget, & pondus illi addit.

Sacerdotum delicta grauiora quam aliorum.

Ipse pietatis contemptus omnium malorum est origo & seminarium, & cunctorum quæ hodie (prò dolor) in Ecclesia nostra Gallicana videmus, scandalorum, dissolutionum, atque vitiorum in Sacerdotibus causa. Quod pietas desit & negligatur, non nisi superbia, libido, auaritia hodie laxatis habenis per orbem feruntur, quæ tria omnium iniquitatum orbis causa sunt & initium: Diuus Ioannes in Epistola breuem mundi malorum tenens catalogum ait, Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Quod magnus Apostolus de vniuerso hominum genere scripsit, ipse Ecclesie adapto, & dico, quidquid hodie in statu Ecclesiastico reperitur, vel esse vanitatem & superbiam, vel lasciuiam carnalem, vel auaritiam, quæ tria generalia quedam omnis impietatis & criminum principia sunt.

Quod Sacerdotes pij non sint omnia virijs plena.

1. Ioan. 2.

2. Reg. 13.

Tribus namque hastis Ioab efferus Dauidis filium

**

5

PRAEFATIO.

2. Reg. 12.

filium Absalomum traiecit, capillitio ex arbore
suspensum. Sathan crudelis ille animarum obrun-
cator & homicida eadem crudeli ate utitur, &
tribus vitijs, velut triplici lancea, filios regis calo-
stis, Sacerdotes inquam, Ecclesiae Principes, & vana-
rum cogitationum capillitio ad feralem & fune-
stam mundi huius arborem suspensos traiecit.

Dan. 7.

Daniel mihi portentosum & terribile animal descri-
bit vsi instar, triplici dentium ordine minax, quod-
que non nisi sanguine & cadaveribus humanis pas-
ceretur. Omnium antiquorum expositione, & ex-
perientiam ipsam consulens, crediderim peccati
figuram monstrum hoc fuisse, quod hodierna die
per orbem desauens, quidquid in Ecclesia est de-
nastat, & triplici dentium ordine, superbia nimi-
rum, luxuria, & auaritia destruit.

Luxuria
hodie inter
Sacerdotes
commu-
nis.

Deplorandum est, & nouo quodam lacryma-
rum genere deplorandum, hodie tot vitia per
orbem inualescere, sed luxuriam imprimis adeo
vulgatam esse: tot Praelatos effeminatos, tot
Sacerdotes concubinariorum, Religiosos sine regula,
sine voto, sine omni prorsus vita, sed non sine luxu-
ria, reperiri. Triste profecto & infelix augurium,
tempestas terribilis, saeculum anti Christi, & reli-
gionis exitium. Quare non immerito cum Isaias
gemens exclamare poterit, A planta pedis vsque
ad verticem, Id est, à Praesulum primis vsq; ad mi-
nimos Capellanos, non est in eo sanitas nulla in
vniuerso Ecclesiae corpore honestas, pudor nullus.
O scelus intolerabile! O sacrilegia acriter vindi-
canda

Ysa. 1.

AUTHORIS.

canda! ô crimina tanto indigna statu! ô vitam & Sacerdotum primitiua Ecclesie, imo & à sacrificulorum Ethnicorum vita nimis ab discrepantem!

Scripsit in Academicis Tullius, Sacerdotes suos soli deorum cultui, rebusque sacris dedi-
ros fuisse: quin & Augustinus refert Sacerdotes
Græcos magno apud suos in honore fuisse, quod
dijs suis gratas eos offerre victimas indicarent
De Aethiopum sacrificulis etiam scriptum est,
quod, quamvis semper in deserta solitudine age-
rent, ab omni hominum consortio & contubernio,
sequestrati, ea tamen hebdomade, qua Deo offer-
re victimas & libamina ex ordine oportebat, ab
omni se voluptate, & vxorio praesertim con-
cubitu & amplexu, temperarent, ut grata
& accepta eorum sacrificia ac victimae
forent.

Adhuc ipse Hieronymus in Monastica regu-
la, à Cheremone Stoico, tradit Aegyptiorum Sa-
cerdotes, ab omni seculari negotio ac turbis li-
beros, in templis ac fanis semper esse commoratos,
calorum & astrorum motui contemplando semper
intentos, ab omni mulierum consortio remotos,
dum vero cultui diuino vacarent, dijsque mi-
nistrarent, à carne & vino abstinuisse, pudicitiam
vnà cum sobrietate inuolante seruando Ipse etiam
sacrificulus Dianae Ephesiae, cui nomen Megaloby-
zus semper Eunuchus erat, nefas enim credebant,
Dea pudoris praesidi, lasciuum ac salacè deferuire.

Hinc

Lib. 4. Acad.

dem.

Lib. 2. de

ciu. cap. 119.

1^a reg. Mon.

na hor.

Alexand.

ab Alex.

Lib. 2.

PRÆFATIO

Hinc etiam soli Sacerdotes Athenis albatos gerebant & calceos, ut omnibus ostenderent, ac simul seipsos commonerent, honestatem & candorem morum sibi esse imprimis necessarium. Ut vero hæc Ethnorum consuetudinem sacro testimonio illustrem, lego in Leuitico, Sacerdotibus veteris Testamenti, cum sacris operam dare eos oportebat, munditiam mandatam fuisse, & ab vxore continentiam, quin etiam religiosè ac piè viuerent, & vita ab omni prorsus esset libera peccati contagio.

Deus vult Omnia hæc antiqua iam antiquata, & egregia Sacerdotes consuetudines iam abrogata denotabant, quamuis sanctiores Deus omnes omnino homines ab omni peccato liberos velit, & castitatem sectari, Sacerdotes tamen imprimis castos, eosque sanctiores ac mundiores alii velle. Ut enim eorum munus ac functio ceterorum hominum dignitati præcellit ac præstat, ita eorum vitam & mores præ aliis eminere & excellere oportet.

Epist. 4. ad Quod S. Cyprianus sancta cuidam Pontifici hunc Stephan. in modum præscripsit, oportet eos qui ad altare nostrum accedunt, Deoque sacrificia offerunt, sanctos penitus & sine macula esse, cum in Leuitico vetet Pont. Dominus, nullum sibi offerre sacrificium, aliquam Leuit. 21. qui maculam prætulerit; & in Exodo omnes Sacerdotes, qui ad Deum accedunt, sanctificari, & ab omni vitio liberos esse velit, ne forte diuinam Exod. 19. indignationem incurrant. Adhuc, Quotiescunque Sacerdotes ministraturi ad altare accesserint, omni culpa careant necesse est, ne forte emoriantur, & ultionem de iis Deus sumat. Si autem in Aaronicis Sacerdotibus tantam munditiam requirebat, quanto

AVTHORIS.

Quanto maiorem veri Evangelici, praeferant necesse est, qui non iam sanguinem taurorum & hircorum, aliorumque animalium, sed pretiosum Iesu Christi sanguinem in illius Ecclesiae altaribus Deo offerunt.

Quanta porro eorum est calamitas, ab hac qui declinant puritate, nec considerant, ministerium quod exercent, penitus spirituale & diuinum esse, & se à Spiritus sancti manu vocatos esse, cui sicut nihil est inimicum & aduersarium magis quam peccatum carnis, ita etiam nihil haberi potest, quod Sacerdotis honorem polluat aut inficiat magis. Huc facit quod de Gentilium Sacerdotibus tradit Ambrosius, illos scilicet infames & scelestos habitos, qui castitatem violarent, & muneris sui obliti laetitiam consecrarentur. Quin & Hieronymus tradidit filios Heli adeo lubricos & salaces fuisse, ut in ipso templi vestibulo rem veneream exercerent, & quidquid in sacrificiis potissimum esset & optimum sibi reseruarent.

At maior vestra infamia ac dedecus est Pastores, qui omnem honestatis limitem egressi, in perpetuo viuunt concubinato, ut sacrilegi ac merae pecudes: Quid! itane vos vestri obliuisci, huiusmodi ut delicta committere non vereamini? quid! vos cibo incorruptibili pastos adeo interne corruptos esse, tamquam in anima fouere pestem? Tradunt herbarij, herbam esse, cui nomen Agnus castus, quam quicunque tetigerit, castus & pudicus redditur; Christus Agnus quidam castus est, quem cum quotidie in anima vestra condatis, qui fieri potest, vos castos non esse?

Ferunt circa Orientem aues esse, quarum caro incor-

Nihil adeo Spiritui S. aduersatur quam peccatum carnis.
Lib. 8. contra gentes.
Ad Oceanum.

Agnus castus homines reddit castos.

P R A E F A T I O.

Auum
quarundā
caro incor-
ruptibilis

in corruptionē nescit, quod aromatibus, cinnamo-
mo & caryophyllis pascatur, Christus vitæ est ar-
bor, at arbor adeo odorifera, illius ut odor om-
nes in admirationem pertraxerit; cum vero Sa-
cerdotes, aues illa paradisiaca, toties ex eadem
gustent, imo quotidie pascantur & victitent, quā
sit in hoc vitio illos perire?

Mithrida-
tes veneno
assuevit.

Ponti rex Mithridates ita Mithridatico
& veneno assuevit, ut cum vitam pertusus,
ne in Romanorum veniret manus & in triumpho
magna cum infamia deduceretur, veneno vitam
vellet abruptere, vires ipsum amiserit, nullum-
que illi toxica detrimentum afferre potuerint.
Quam admirabile porro mithridaticum est Sacra-
mentum Eucharistia, quod Regum rex Christus
adinuenit! Quā fieri igitur potest, Sacerdotes,
qui toties ipsum sumunt, alicuius vitii ac praesertim
libidinis veneno intoxicari? Sed ut video, unica
horū malorum causa est, nimia libertas, colloquia,
commercia ac frequentationes mulierum; illa
ignem hunc succendunt, tentationes armant, &
concupiscentiam inflammant.

Familiari-
tates muli-
ebres Sa-
cerdotem
destruunt.

Corpora
nostra vi-
ti fragilio-
ra.

Vitrea vasa simul constipata gestari nequeunt
quin inter se collidantur. Hominum corpora vitro
etiam fragiliora sunt, ideo dum se alijs adfricant,
& imparium personarum colloquia sectantur, ne
frangantur periculum est; commercia siquidem
noxia sunt & consortia metuenda, ac praesertim Sa-
cerdotibus. An non videmus quotidie, fructus,
etiā integerrimos, dum inter se conferti collidun-
tur, destrui ac detrimentum accipere? Sacerdotes
egregia quaedā arbores sunt, quarū opera fructus sūt
qui

AVTHORIS

Qui dum alijs affricantur & colliduntur, periculum est, ne omnia corrumpantur ac destruantur.

Ioseph adolescens cum ab impura pellice ad impurum concubitum pelliceretur, fuga sibi consuluit. Quo exemplo docemur, nullum ad libidinis fomitem extinguendum, animamq; ab omni illicito amore defendendam medium esse salutarium ac melius, quam societates & commercia multorum relinquere, neu easdem inuisere, sed solitudinem sectari.

Gen. 39.

Fuga optimi libidinis remedium.

Hoc modo vitam instituite venerabiles Prelati, hoc prae oculis habetote religiosi: item commotionem illam Apostoli, Fornicatio & omnis immunditia aut auaritia nec nominetur in vobis. Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator aut immundus aut auarus, non habet hereditatem in regno Christi & Dei. Item, Haec est enim voluntas, sanctificatione vestra, ut abstineatis vos a fornicatione, ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione & honore, non in passione desiderij, sicut & gentes quae ignorant Deum.

Ephes. 5.

Secundum quod omnia in Ecclesiae regno destruit & euertit peccatum, & vobis, o Sacerdotes & Praesules infamia adfert, est auri illa immensa sitis, & auaritia. Est infandum illud idolum, abominationum Iudaicarum magistra, quod Ezechiel propheta in templi vestibulo vidit: idolum inquam quod hodie a Prelatis, Sacerdotibus, Religiosis, & ab omnibus omnino hominibus adoratur, quodque hodie velut funestum abominationum nostrarum tropaeum in medio Ecclesia erectum est. Ipsa totius religionis.

Secundum quod hodie in Ecclesia regnat peccatum, est auaritia.

Ezech. 8.

PRÆFATIO.

Religionis euersio, pietatis destructio, omniumq; rerum sanctarum aduersaria; virtutum tempestas, calamitatum origo, bonorum grando morum, passionum fomes, & Ecclesie vniuersalis Pandora. Ipsa exitium vestrum est, Sacerdotes, ac vobis persuadeatis velim, vos, dum huic vitio incumbitis, Dei inimicos constituere, honorem & nomen vestrum pessumdare, ac sexcentis exponere animam periculis.

4. Reg. 5.

Matth. 27

Matth. 17.

Sacerdotū
cupiditas
& auaritia
lunæ deli-
quio limi-
tis.

Giezi Elisei puer, sed auaritie astuans siti, in delicti vindictam lepra percussus fuit. Quotnam hodie Gieziōs reperire est, ut mirum sit Deum, de cupiditate nostra vindictam sumendo, iisdem in nos non animaduertere supplicijs. Inter reliquos Christi discipulos solus ille proditor ac perfidus fuit, atque à magistro reiectus, qui loculos seruabat. Vos nefandi Sacerdotes qui auaritie loculos seruatis, videte ne eandem cum Iudā sortem subeatis, ne, inquam hīc vitam infelici exitu concludatis, & in altero sæculo sempiternis pœnis inuoluamini. Primus quoque qui in mari Galilææ piscis captus fuit, statim ore præferrebat; quo denotatur in mundi huius mari, in quo satan piscatur & retia explicat, illos primò Monachos & Sacerdotes concludi & capi, qui aurum & argentum ore præferunt, nonnisi de facultatibus loquentes, & diuitias nullo non loco ambientes.

Inter ceteros Planetas, sola Luna Eclipsin & deliquium patitur, atque hæc illius dari ratio solet, quod omnium sit infima, & terra quàm proxima. Episcopi & Sacerdotes astra sunt, sidera ac planeta Ecclesie, atque si præ ceteris mortalium no-

mini

AVTHORIS.

minis sui & fame splendorem amittunt, & apertius in Dei sui mandatis deliquium patiuntur, cum nimis ad terram accedunt, & auaritia student. Statua illa Nabuchodonosor, quae oculos habebat aureos & brachia argentea, primo à lapillo è monte descendente eversa fuit & in cineres redacta. Dan. 2.

Quod mysterium docebat, Sacerdotes auaros & auaritia aestu flagrantes, illas Ecclesiae statuas, quae oculos auro, & manus argento plenas habent, id est, solo pecunia visu & pertractatione diuitiarum gaudent, simili in discrimine versari, ne inter primos à fortunae lapidibus impetantur ac destruantur.

Michas Sacerdos Ephraeus, cuius domus idolis, & arca facultatibus referta erat, diuersionem à Danitis passus est, omniacque sua violenter auferri & expilari vidit. Vos Sacerdotes Evangelici, qui tot redditus & census annuos habetis, & domos diuitiarum idolis refertas, videte, ne aduersus quidam fortuna turbo, occultae furum inuasio, diuturnus morbus, iactura insignis, aut alius quidam sinister casus, qui celi milites sunt, & Deo permittente immittuntur, omnia diripiant, & nihil vobis tandem reliquum fiat, quàm desperatio, querela inanes, & perpetua infortunij ac calamitatis vestrae deploratio. In Euangelio videmus, Luc. 14. ut emptor ille bouum, qui terram arare ac proscindere solent, inuitantem regem contemserit, & ad regias nuptias venire detrectarit: allegoria hac Sacerdotes spectat, eosq; auaros, qui velut boues semper in terra laborant, & negotijs suis intenti, diuinas inspirationes & inuitationes negligunt, &

ad ca-

PRÆFATIO.

ad celestis beatitudinis nuptias ingredi subterfugiant.

Sacerdotes At non ita viuendum est Sacerdotes, syrtis hæ
nullo in fugienda & charybdes: & cum facultates afflu-
terrena fe- ant, cogitandum & viuendum quasi non haberetis;
xantur & cum diuites & opulenti, quasi pauperes essetis.
affectu. Quod exprimere volentes ethnici, Inonis diuitia-
rum presidis Sacerdotem Milonem ex ære effinxere,
ferream in fronte laminam gestantem, & pedes
ferrea vinctum catena Quod designat, eum qui
Diuitiarum dea seruit atque obsequitur, non nisi
æneum esse debere, non vero aureum, argenteum at
gemmeum. Simulq; mysticè denotat, Summi Dei
Sacerdotes, Dei, inquã, diuitiarum largitoris, non
argenteos, non aureos, sed æneos esse oportere; id est
dare operam, vita magis vt mediocritate sonet,
quã diuitiarũ & opum affluentia & famã. Quod
vt fiat cerebrum validum habeant oportet, & ca-
put firmiter obstrictum, & affectuum suorum pedes
sanctæ cuiusdam modestiæ catena colligatos

Exod. 28.

Alex. ab.
 Alexand.
 Lib. 2.

Ethnicorum hoc emblemata sacra scriptura te-
stimonijs confirmari videtur posse. Volebat siqui-
dem Deus Aaronem & summos sacerdotes orbem
terrarum in veste sua expressum gestare, & nudis
pedibus incedere. Ritus sane nouus, mysticus ta-
men, vt hinc Sacerdotes discant, se quamuis om-
nes seculi diuitias habeant, desideriorum suorum
tamen pedes nudos habere debere, & quamuis sa-
cultatibus abundant, affectu tamen inordinato is
non adharere. Eandem fortè ob causam Sacer-
dotes oraculi Dodonæi nudipedes incedebant, vt
hinc fideles discant, nudis se incedere pedibus de-
bere

AVTHORIS.

here, omnes affectus exuere, & ab omni cupiditate
nimium quantum recedere,

Alcyones nidum dum construunt, rotundum in
litore eundem construere dicuntur, eumque ita
obseratum vnico vt supernè aditus pateat, & qui-
dem in a firmum, vt aqua penetrare nequeat, sed
omnes fluctus eludat & irideat. Hisc e midis
corda vestra similia sunt, Sacerdotes: supernè sem-
per pateant, celestibusq; cogitationibus, at diuitijs
sint impenetrabilia, semper iisdem praeualeat, inque
illarum medio eis dominantur. Esau venit coram
patre h: spidus & manibus pilosis, idem fecit & Ia-
cob; sed hoc discrimine, quòd pili Esau cuti illas
adhaerescerent, quos qui euulsisset, magnum illi
haud dubiè cruciatum attulisset: sed Iacob non-
nisi adscititij essent, quos sine vilo poterat tollere
discrimine & dū alluberet, mundani & seculares
Esau sunt, ita facultatibus suis & mundi adhae-
rentes, vt si easdem amittere contingat, insaniant
& effrescant: At Ecclesiastici Iacobo esse similes
debent, adeò vt cordi facultates non adhaerescant,
sed crumena dumtaxat, adeò vt si quando eisdem
destituuntur, animum non contrahant aut deij-
ciant.

Alcyonum
proprietas.

Gen. 27.

Diuitiae
virus sunt.

Abundant pharmacopola venenis, non idcirco
tamen intoxicantur: diuitiae virus sunt, quas qui
arca dumtaxat concludunt, intra affectus tamen
non admittunt, nullum idcirco discrimen adeunt,
& in nullo damnationis periculo versatur anima.
Puella bello capta, sicui Israelitarum placuisset,
ab eodem vt in vxorem duceretur, caesariem rade-
re, vngues circumcidere, & vestem in qua capta
erat,

*** 2

erat,

PRÆFATIO

erat, deponere debebat. Quæ cerimonia egregia mihi reuelat mysteria, dicens, animas religiosas quæ filij Dei sponsa esse voluerint, veteris hominis vestes exuere debere, & nouis induere oportere, peccati in quâ sagulum deponere, affectuû ungues resicare, & omnium impedimentorum mundanarumq; insidiarum pilos condere. Beatus qui hunc in modum vixerit, & libidinem & auaritiâ fugiendo, superbiam & arrogantiam etiam fugerit.

Ecclesiæ
flagellum
superbia
est.

Tertium Ecclesiæ flagellum superbia est: ipsa quippe horribile hoc peccatum est, quod ex Angelis demones constituit, & iam inde à mundi incunabulis ex hominibus immortalibus miseras creaturas reddidit. Ipsa virtutum pestis, rerum sanctarum interitus & exitium, bonorum operum extinctio, calamitatum nostrarum exordium, quodq; Deus maximè in hoc mundo detestatur. Succinum festucas & minima quæq; attrahit, vnico excepto basilico herba, quæ capitalis est, & noxijs caput replere solet vaporibus, hanc enim fugit & detestatur. ostendere conceptus vult, Deum, qui lapis ille succineus est, lapis inquam angularis, nos complecti, & omne hominum genus ad se attrahere, qui humiles sunt & non nisi at omni & festuca, non verò superbos & arrogantes, qui caput fumis, & inanibus, ventosisque conceptibus habent oppletum, & cerebrum ambitione & honorum inania tumens.

Chabrias
dictum.

Chabrias Atheniensium dux dicere solebat, exercitum ceruorum duce leone, longè esse fortiorrem & terribiliorem, quàm leonum duce ceruo. Equidem sententiam vsurpans eandem, dico, agmè flagitiorum & delictorum ab humilitate ductum, in mun-

AVTHORIS.

in mundi huius exercitu maioris esse efficacia, vir-
tutis ac meriti, quam virtutes plurimas, qua su-
perbiam ducē nacti sunt. Testabitur hoc Phariseus
ille in templo orans, virtutes suas longo ordine glo- Luc. 18.
riabundus & superbia ductrice recensens; & pub-
licanus peccatorum suorum agmen explicans, sed
humilitate ducē; sed ille in precibus exauditus non
fuit, hic verò iustificatus in domum suam de-
scendit.

Caiphas Pontifex superbia inflatus & ambitio-
ne tumens, dicebat ceteros nescire quidquam, se Matth. 28.
vero solum sapere, sed inanis fuit, & ipse aliud non
scivit, quam inuocuos morti adiudicare, filios Dei
neci iniuste tradere, & ad crucem rapere. Quot-
nam hodie Caiphas reperire est, qui se oracula quæ-
dam diuina esse credentes, ceteros non nisi vt bruti
habent, aliud tamen cum non sciant quam probos
condemnare, & in persecutionum cruce veros Dei
filios, iustos & innocentes torquere & affligere.
Pontifex Aaronicus laminam auream in fronte
gestabat; quæ denotabat, nouos nostros Pontifices, Exod. 28.
caput firmum & humilitatis lamina offirmatum,
non verò presumptione & arrogantia euandum
habere debere.

Inter cetera immunditia signa erant gibbi &
tumores, & gibbosos omnes ab altari suo arcebat Leuit. 21.
Deus. Superbia gibbus quidam est anima, & quæ-
dam cordis inflatio, tantopere Deo displicens, vt
Sacerdotes illos excretur & à mysterijs suis arce-
at, qui eadem prætulerint.

Ceterum, ô Ecclesia Principes, superbia inter Superbi
vos capitale quoddam crimen est, quam nemo in à Deo re-
*** 3 anima probati,

PRÆFATIO

*anima succrescere patiatur, sed si quam eius in se
Exod. 1. 2. radicem & surculum viderit, quamprimum ex-
cedat & auferat. Obstetricibus Aegypti imperauit
Pharao omnes vt masculos recēs natos suffocarēt-
quotquot ex Israelitis nascerētur: masculi, & pri-
mogeniti cordis nostri, sunt superbia, & vanitas.
Vult verò Deus obstetrices nos Aegyptias imitari, &
quamprimū vt enasci volunt, eosdē opprimere vita
namque eorum noxia est, mors verò & interitus
gloriosus & laudabilis. Dicebat in Canticis sponsus:
Cant. 2. Flores apparuerunt in terra nostra, tempus pu-
tationis aduenit; primi qui in anima terra appa-
rēt flores, vanitates sunt & superbia; mox verò vt
conspēcti fuerint, sectione & putatione opus, om-
nesq; emortuos ramos rescindere, & agrum à bru-
cho & rubigine emundare necesse est.*

*Deus pa-
teris est su-
perbia.*

*Fuere, teste scriptura, gentes quadam, quæ Deum
verum simul & patriū, id est, idola adorarent. Pa-
trius Deus ipsa est superbia & arrogantia, quod vi-
tium naturale nobis est & innatum; sunt quippe
Sacerdotes, Religiosi & Prælati, qui Deum verum
adorantes, huic item idolo supplicare volunt, se
alijs præferre simul & postponere volunt. Demon
Atheniensis pictor hominem simul iratum & pla-
catum, timidum & audacem, humilem & arrogan-
tem & ex eadem fronte diuersas producere per-
sonas se posse iactabat: quot verò Prælatos, imo &
Sacerdotes communes cernere est, qui in vno eo-
demq; statu, sanctos simul & mundanos, aulicos &
religiosos, humiles & iactabundos, Ecclesiasticos iux-
ta ac seculares ostēdere se studēt! In quo statua Ba-
bylonica & persimiles sunt, quæ è diuersa conflata ma-
teria,*

Dan. 2.

AVTHORIS.

teria, frontem præferbat auream, pedes vero lateos.

Eia igitur, Sacerdotes, mundi soles, populi specula, ignorantium doctores, cæcorum ductores, gregis pastores, animarum duces, Dei vicarij, magni Iesu Christi locum tenentes, vitam vestram reformate, Zizania euellite, vitia auerrucate, scādala tollite, libidine fugite, auaritiā detestemini, superbiam pedibus pessumdate, & bonorum Sacerdotum instar vos gerite. Cogitate, inquam, vitia vestra & scandala in causa esse, quod religio pessum eat, Ecclesia fluctibus agitetur, fides periclitetur, tot mala per orbem inualescant, tot animæ damnationem incurrāt, tot hæreses inualescant, tantaque vbique locorum dissolutio & scandala dominantur. O damnata lacrymis deploranda, ruina nullo pretio astringenda, & calamitates nimis ah funesta! Nolite committere, amici Dei, cæli delicia, paradisi ianitores, ac semidei in terra agentes, vestra ut culpa damnemini, quique ad calum destinati estis, infernali vos abyssu nolite immergere.

Nolite autem facies imitari, quæ dum alijs lucent, seipsas consumunt, nolite similes effici naupe-
gis Arce Noe qui dum alijs saluandi sunt occasio
& causa, seipsos à diluuiο immunes præstare non
potuerunt. Ne sitis inquam velut aquæ baptismales,
quæ animas ad cælum transmittentes, in terra per-
manent, si rebus vestris non prospiciatis, Sacerdo-
tes, vestro in sinu litteras condemnationis & de-
cretum ferale gestatis, in quo Vria Hethæo estis per-
similes, qui dum in bellum proficiscitur, in perniciem
suam profectus est. Cogitate quæso, quales sitis, ad
quam

Sacerdotum pec-
cata in
causa sunt
cuius tot
animæ
pessum
cant.

Sacerdotes
improbi
facibus si-
miles.

2 Reg 12.

PR AEFATIO

quam vos dignitatem Deus euexerit, quo officio
 perfungamini. An non enim vos Christi ministri,
 mysteriorum illius economi, domus illius praefecti,
 Ecclesiae praesides, ac regni illius vicarij generales?
 An non igitur veterem vos hominem exuere par est,
 peccato valedicere, virtutum exercitio incumbere,
 & vitam sanctam penitus & puram amplecti?
 Ad hanc vos vnicè exhortor, huius vobis imaginem
 describo, veri Sacerdotis vobis maiestatem, digni-
 tatem, honorem & perfectionem, simul & nefarij,
 scandalosi improbecq; viuentis vitia imperfectio-
 nemq; ob oculos ponendo.

Scio nouum vobis & insolens visum iri, quod
 Aethiops cum sim, aliorum nauos sugillare, & talpa
 cum cecior, viam alijs ostendere contendam. sed
 quid? Paradoxon est, & inanis conceptus, in quo
 me omnium iudicio expono, & cunctis de me lo-
 quendi occasionem suppedito. Sed in defensionem
 purgationemq; meam vnicam, hanc magni Gre-
 gorijs sententiam attulisse sufficiat: Ipse imperitus
 cum sim pictor & sordidus, egregiam personam de-
 pinxi; & qui adhuc in peccatorum ac delictorum
 vagor fluctibus, viam alijs commonstro, & facis
 vice fungor, ad portum perfectionis omnes vt de-
 ducam.

Achitophel sibi ipsi cum consulere non posset,
 alijs conulebat quam optimè, adeò vt consilia il-
 lius velut oracula haberentur. Idem mihi fortasse
 continget, & quamuis me ipsum conducere neque-

am, alijs forsitan ductor & director futurus sum.
 Panis & cibus, quem coruus Eliae in deserto affere-
 bat, non minus erat sapidus, quam quem Angelus
 Danieli

2. Reg. 16

3. Reg. 17.

18. 19.

AVTHORIS.

Danieli in lacu Babylonio. Cogitate me coruū esse, sed quæ documenta & præcepta do, & cibus spiritalis quem Sacerdotibus offero, tam vtilia forsā futura sunt, quā si à viro & vitæ sanctioris ac notæ melioris proficiscerentur.

Celebris & egregius ille pictor Apelles illiberatè & deformi erat vultu, egregias tamen & venustas efformabat imagines. Ipse licet turpis & deformis sim, de aliorum tamen pulchritudine loqui possum, & lineamenta, tractus & figuras effingere. Sculptores Crucifixorum, (qui crucifixi aliorum animos ad pietatem exstimulare solent) sæpe improbi & scelerati sunt; idem de meipso cogito, & scio (quod non parum me macerat) me dum alios ad pietatem adhortor, parum pium esse ac frigidum: feruorem tamen opto, atque ad pietatem adspiro; quique insignita sua benignitate ad hunc me honorem vocare nullo meo merito, indignum dignatus est, & vnum de Sacerdotum suorum numero constituere, gratiam, spero, etiam conferet, eum ut & vitæ exprimam, cuius hic imaginem & pingo & exhibeo.

Rudi inquam Minerva depingo & crassiori peniculo, nullo colore, fucō, adscititiōq; artificio emendicatos. Indignum quippe & parum consentaneum videtur, imò & absurdum, Lemouicem dum simplicis Sacerdotis perfectiones & dotes describit, aulicissimos sectari, rhetoricos colores in simplici hac materia consecrari. Scriptionis anima & medulla ipse Zelus, verba non nisi fucus & adscititium quid sunt. Illum vnicum adhibui, & cetera neglexi. Si igitur omnia ad rei naturā spectent

aqui

PRAEFATIO AVTHORIS.

qui bonique consulite, & oculos in hanc tabulam
conijcite, ad illius vos ideam conformate, benigno
in auctorem illius animo estote, qui se erga vos
tam beneuolum & benignum ostendit, & quam-
diu vita suppetet, pro incolumitate vestra Deum
deprecaturus, fidelis quoque vobis cliens futurus
est, uti iam humillimus & obsequentissimus vester
confrater

Petrus de Bessé Lemouix S. T.
Doctor in alma Vniuersitate
Parisiensi.

Parisiis, 22. Decembris, Anno M. D. C. IX.

APPRO.

APPROBATIO.

Nos infrascripti SS. Theol. Doctores in alma Vniuersitate Parisiensi attestamur vidisse & legisse Librum, cui titulus SACERDOTIVM REGALE, Autore M. PETRO BESSEO Limosino. S. Theol. Doct. in quo nihil quod S. Rom. Apostolicæ fidei, aut SS. Patribus sit contrarium, inuenimus, imò luce dignissimum iudicauimus. Data Parisijs 12. Decemb. Anno M. DC. IX.

P. Piquelin,

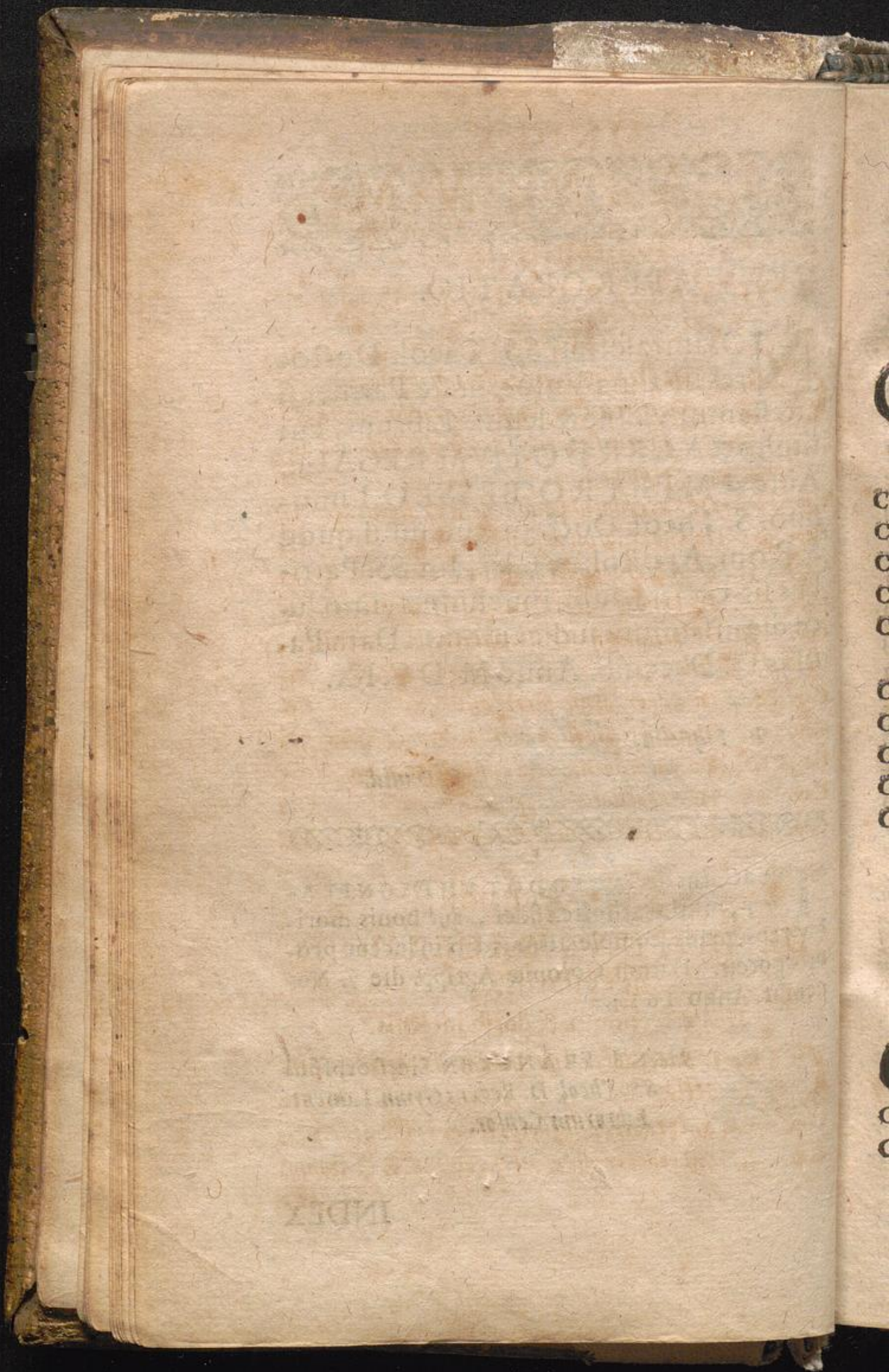
F. David.

Tractatus de SACERDOTIVM DIGNITATE, nihil Catholicæ fidei, aut bonis moribus repugnans, complectitur; ideo in lucem prodire potest. Datum Colonix Agripp. die 7. Nouembr. Anno. 1614.

HENR. FRANCKEN Sierstorpffius
SS. Theol. D. Regens Gymn. Laurent.
Librorum Censor.

INDEX

INDEX CAPITVM

Libri primi.

DE SACERDOTVM DI- gnitate.

C ap. 1. De prima Sacerdotum institutione.	1
Cap. 2. Epitheta & encomia Sacerdotum tum è sacris litteris, tum è SS. Patribus de- prompta.	6
Cap. 3. De Sacerdotum eminentia & dignitate	12
Cap. 4. De Sacerdotum officio.	19
Cap. 5. De Sacerdotum potestate.	20
Cap. 6. De honore Sacerdotibus debito	39
Cap. 7. De privilegijs & immunitatib. Sacerdota- lib.	59
Cap. 8. De Sacerdotum sacrificijs	66
Cap. 9. Quæ dispositio sit Sacerdotib. necessaria	94
Cap. 10. De Sacerdotum orationib. ac precibus.	95
Cap. 11. De Sacerdotum lacrymis.	111
Cap. 12. De Horis Canonicis Sacerdotum.	121

Libri Secundi.

DE DOTIBVS SACERDOTI necessarijs.

De Perfectionib. & dotib. internis.

C ap. 1. Sacerdotes esse debent integri & san- cti.	132
Cap. 2. Sacerdotes sint sapientes ac prudentes.	147
Cap. 3. Sacerdotes esse oportet constantes & immo- biles	*****

I N D E X.

	hiles.	169
Cap. 4.	Sacerdotes castitatem sectari debent.	168
Cap. 5.	Sacerdotes sint hospitales, & caritatem in proximos exerceant.	179
Cap. 6.	Sacerdotes Eleemosinis erogandis incum- bant & liberalitati studeant. pag.	187
Cap. 7.	Sacerdotes docti sint oportet & eruditi.	199
Cap. 8.	Sacerdotes concionatores & pracones. verbi Dei esse debent.	212
Cap. 9.	Sacerdotes sapientes sint.	227
Cap. 10.	Sacerdotes sint humiles	235
Cap. 11.	Sacerdotes animo pacato & tranquillo sint.	241
Cap. 12.	Saecularia contemnunt Sacerdotes.	249
Cap. 13.	Sacerdotes animarum salutis magno Zelo incumbant.	260
Cap. 14.	Sacerdotes sobrii sint.	267
Cap. 15.	Sacerdotes ieiunent, & cilicium ge- stent.	278
Cap. 16.	Sacerdotes vigilent, quotidieq; conscienci- am examinent.	288
Cap. 17.	Sacerdotes in cultu nitidi & honesti sint. 299.	
Cap. 18.	Sacerdotes in moribus gravitatem prae- ferant.	308
Cap. 19.	Sacerdotes placidi sint & benigni.	318
Cap. 20.	Sacerdotes sint omnibus in rebus modesti.	333
Cap. 21.	Silentium seruent Sacerdotes.	334
Cap. 22.	Sacerdotes secretum seruent.	352
Cap. 23.	Sacerdotes tribulationes perferant.	357
Cap. 24.	Sacerdotes bono alijs exemplo sint.	364
		LI.

LIBRI TERTII

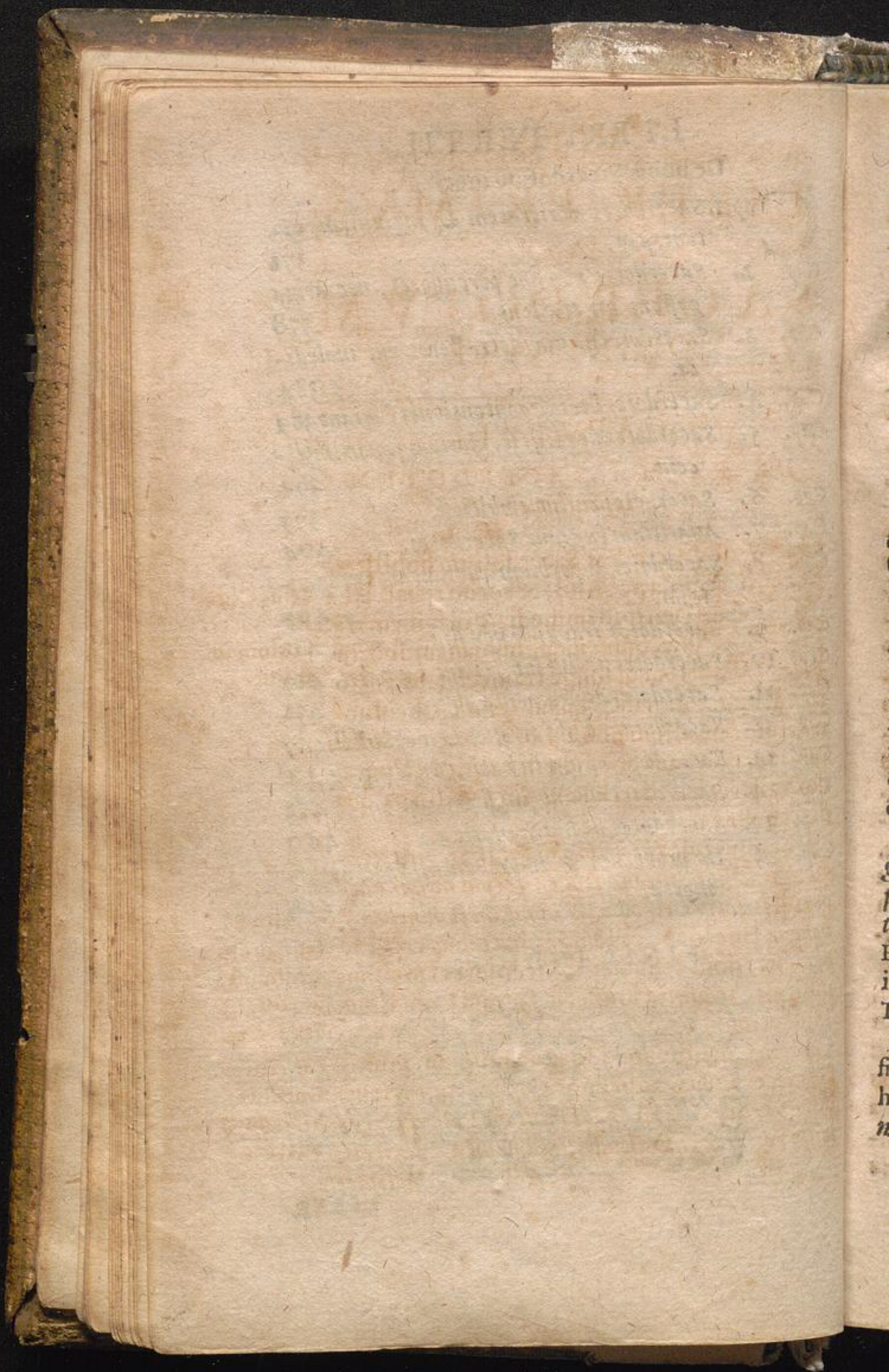
De bonis Sacerdotum moribus.

- C**ap. 1. Sacerdotes ebrietatem & ingluuiem vitent. pag. 371
- Cap. 2. Sacerdotes non sint percussores, nec arma gestent aut tractent. 378
- Cap. 3. Sacerdotes ne sint detractores aut maledici. 384
- Cap. 4. Sacerdotes lites & contentiones fugiant 389
- Cap. 5. Sacerdotes negotijs secularibus se non implicent. 394
- Cap. 6. Sacerdotes ne sint ambitiosi. 399
- Cap. 7. Avaritiam fugiant Sacerdotes. 404
- Cap. 8. Sacerdotes superbiam fugiant & arrogantiam. 409
- Cap. 9. Sacerdotes iracundi non sint. 412
- Cap. 10. Sacerdotes ne sint lubrici aut carnales. 419
- Cap. 11. Sacerdotes à iuramento abstineant. 432
- Cap. 12. Sacerdotes nō sint erronei & vagabundi. 439
- Cap. 13. Sacerdotes ne sint in habitu dissoluti. 444
- Cap. 14. Sacerdotes alijs ne sint scandalo. 452
- Cap. 15. Sacerdotes ne sint prauaricatores 460
- Cap. 16. De proborum & improborum Sacerdotum morte. 465

FINIS INDICIS.

LIBER

LIBER PRIMVS,
DE
SACERDOTVM
DIGNITATE.

CAPVT I.
DE PRIMA SACERDOTVM
institutione.

SACRVM Sacerdotium nobilitate ipsa nobilius, & regno regalius; à Deo ipso immediatè originem trahit, omnemque humanam institutionem longè transcendens, auctorem alium non habet quàm Iesum Christum, institutorem alium non agnoscit præter Spiritum sanctum; ne verò ne quis exotica & paradoxa asserere credat, Euangelistæ verbis ea quæ dixi confirmabo.

Dominus Iesus accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemorationem. Hoc loco, vt semper hætenus credidit Ecclesia, noni testamenti Sacerdotes Dominus instituit, atque ita id asserit sacrum Concilium Tridentinum

Luc. 22.
1. Cor. 11.
Christus
sanctorum
ordinum
auctor.
Sess 2. c. 1.

Idem Christus apud Ioannem summi Pontificis vices agens, ac primos Ordines perficiens, hisce verbis vsus est, sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflauit, & dixit eis,
A Accipite

cap. 20.
Christus
Sacerdotis
auctor.

LIBER PRIMUS

Accipite spiritum sanctum, quorum remisistis peccata, remittuntur eis. &c. Missio hæc institutio-
nem requirit & denotat, atque ipsa remittendi-
dorum peccatorum potestas, Sacerdotali ordi-
ni annexa est.

sess. 24. c. 1.

Sacrificium, ait Generale Tridentinum Con-
cilium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione con-
iuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit, &c.
Cum igitur in nouo Testamento, diuinâ insti-
tutione Catholica Ecclesia, sacrosanctum Eu-
charistiæ sacrificium, sacrificium inquam visi-
bile, receperit; fateri etiam necessario oportet,
in eadem nouum, visibile & externum quod-
dam sacerdotium contineri. Eundem porro Ie-
sum Christum eius institutorem auctoremque
existisse, & in sacerdotio Apostolis omnibus-
que eorum successoribus consecrandi, offeren-
di, & administrandi sui pretiosi corporis ac san-
guinis potestatem, simul etiam peccatorum re-
mittendorum aut retinendorum auctoritatem
dedisse, & sancta scripturarum testimonia do-
cent, atque indeficiens continuaque Catholica
Ecclesiæ traditio, hætenus inuiolatè tradidit.
Innuere igitur sacrum Concilium Trident. vo-
luit, Sacerdotium & sacrificium relativa esse,
quæ difficulter admodum à se inuicem separari
queant, & Iesum Redemptorem cum alterum
in Euangelio instituerit, alterius pariter aucto-
rem & fundatorem esse.

Regia &
Sacerdota-
lis dignitas
collocata
cū duobus
luminari-
bus ma-
gnis.
Gen. I.

Cum omnipotens ille omnium architectus,
mundi machinam conderet, omniaque à non
esse ad esse deduceret, fecit duo luminaria magna:
luminare maius, ut præset diei; & luminare minus
ut præset nocti. Idem omnino fecit cum Ecclesiā
suam reformaret ac tum duo alia magna lumi-
naria

DE SACERDOT. DIGNIT. CAP. I. 3

naria creauit; vnum maius & minus alterum, regiam scilicet dignitatem & Sacerdotalem; illam vt tenebrosiss & obscurioribus terre rebus dominaretur, hanc vero vt rerum spiritualium diei praeesset, atque a duorum horum luminarium maiorum splendore claritateq; quidquid in inferiori hoc orbe reperire est, dependet, atq; vt sole carere mundo difficile est, ita Ecclesiae, sacerdotio difficillimum.

In nouo Testamento, vt trium doctissimorum virorum testimonio constat Sacerdotium post Primus redemptorem Christum a Petro suam duxit originem; primus enim ipse fuit, cui supremus Ecclesiae Pontificatus fuit collatus, cum diceret ei Christus, Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo clauēs regni caelorum. Adeo vt primus ipse fuerit, qui ligandum soluendorumque aliorum a Domino potestatem acceperit. In nouo, inquiunt testamento post Christum Dominum nostrum, a Petro sacerdotialis coepit ordo, quia ipsi primo Pontificatus in Ecclesia Christi datus est. Vnde inferre sancti hi Patres volūt, Christū, eo quod Petrum primum Sacerdotem instituerit, vniuersi etiam in genere sacerdotij ordinumque sacrorum institutorem & originem esse.

Porro Sacerdotiū Mosaicum in nouum & Evangelicum commutatum est, quique per Prophetas dixerat, se veniente omnia renouanda, figuris in veritatem, vmbri in realitatem, caeremonijs in mysteria vera transeuntibus; e rubiginosa & exesa quadam lamina, nouum omnino opus produxit, nouum inquam sacerdotium instituit: cumque nouum conderet testamentum, noua etiam munia condi par erat, & veteri sacerdotio

Primus
post Christi
stum Sa-
cerdos
Petrus
Apost.
S. Anacleto
Epist. 2. ad
Episc. Ital.
dist. 21. c.
10.
S. Isidor de
Eccles. offic.
lib. 1. c. 5. &
Burchard. l.
1. c. 1.

Apoc. 21.
Sacerdoti-
um vetus
in nouum
mutatum.
Matth. 26.

cerdotio sepulto & abolito, nouum longèque excellentius & dignius procudi.

Heli Sa- Heli Sacerdos, cuius oculi lippientes caligabant, quique videre vix poterat, è sella retrorsum cecidit, ipsoq; fractis ceruicibus extincto, sacerdotium quoque illius extinctum est, & allegoricè illo finiente dignitas finita successori locum concessit; *Heli autem erat nonaginta & octo annorum, & oculi eius caligauerant, & videre non poterat.* Infustum & triste præfagium, quo veteribus sacrificijs & sacerdoti Aaronico, cuius oculi ita caligabant, vt nihil omnino in mysterijs ipsis perspiceret, mortem instare & tandem aliquando extinctum iri prænuntiabatur, ipsumque è Pontificia cathedra prolapsum, alterius suum & dignitatem concessurum.

Ezech. 8.

Aman purpuratus, quod insolentius sese in Affueri aula gessisset, & coniurationem in caput regium machinatus esset, regia beneuolentia excidit, aulaque pulsus in crucem actus est, & dignitatis honorumque suorum Mardocheum, què immortali odio prosequabatur, successorè

Sacerdotiū
vetus abo-
litum per
nouum.

vidit: *Tulitq; rex annulum quem ab Aman recipi iusserat, & tradidit Mardocheo.* Ita cum summus veteris legis sacerdos superbiret, & aduersus Iesu Christi veri regis maiestatem conspirasset, eius beneuolentiam amisit, omnibusque honoribus, & sacerdotio imprimis spoliatus est, eiusque in locum humilis Petrus successit, dignitatisque summæ hæres factus est.

Lex noua
veterem
sepeliuit.
Exod. 18.

Manna cibus ille Angelicis manibus efformatus, igni quidem & flammis non cedebat, sed ad exortum solis liquefcebatur: *Colligebant autem manè singuli, quantum sufficere poterat ad vescendum: cumq; incaluisset sol, liquefiebat.* Mirum profecto

DE SACERD. DIGNIT. CAP. I.

fecto & stupendum, radijs id solaribus cedere, quod ignis tamen ardorem superabat: sed occultum hic latebat mysterium, & veteris Sacerdotij in nouū commutatio ita insinuabatur; scilicet mysteria quæ sub flamma & Mosaicæ legis rigore inuiolata & integra permanserant, ad primum solis iustitiæ exortum consumenda perituraque.

Fax illa coelica & mundi iubar sol, omnes ignes minores, quas stellas nūcupamus, ortu suo offuscat, ipsam etiam lunam lumine spoliatur suo. Iesus Christus ingens ille mundi sol, quamprimum ut Ecclesiæ suæ horizontem ortu caput suo illustrare, vniuersa antiquæ legis Sacramenta, ipsum quin etiam sacerdotium, splendore suo obscurauit; & quis scit an hanc forsitan ob causam, ipso in crucem sublato sol, Luna & stellæ *Matth. 27.* furuo velatæ amictu lumen suum retraxerent?

Lucernam inquit Ven. Beda, per significationem rectè sacerdotium vetus accipimus, in nocte *in 1.1. Reg. c. 8.* quidem, sub vmbra seruientis populi pernecessariū, sed aspirante die nouæ gratiæ remouendū, &c. Lucerna enim noctu accendi solita, nō nisi eos qui in domo sunt, illuminat, ad eos qui foris versantur, lumen extendere nescia: sol verò ignium omnium radorumque princeps, cū exortus est, ita omnia circumquaque illustrat, ut tam ea quæ patula, quam quæ domesticos inter parietes conclusa sunt, radijs lumineque suo irradiet, adeo ut lucernæ lumen offuscet, eamque penitus reddat inutilem. Dicere igitur Beda vult, sacerdotium Euangelicum rutilantissimi solis instar esse, & veteris nonnisi lucernam, atque ut sole splendente nemo lucernam accendit, ita Euangelico sacerdotio instituto Mosaicum euandum prorsus fuit & inutile. CAP.

Euangelium legem Mosaicam offuscavit.

Sacerdotium vetus lucernæ, notum soli comparatur.

CAPVT II.

Epitheta & Encomia Sacerdotum tum è Sacris Litteris, tum è sanctis Patribus deprompta.

Philip. 2.

Insigniores nemini mortalium vnquam ab hominum memoria titulos datos, aut nomina cuiquam præclariora imposita legimus, quàm Sacerdotibus in sacra scriptura data reperiuntur: adeo vt nõ immeritò de illis dici queat quod de summo Sacerdote Iesu Christo scriptum est, *Et dedit illi nomen quod est super omne nomen.* Et sanè sacrum Sacerdotum nomen verè super omne est nomen, vtpote cui nullum in vniuerso terrarum orbe simile reperiatur.

Sacerdotũ nomen est magnum.

Deus cū Dauidi per prophetā Natan, sua in illũ collata beneficia, ac quā vicissim præstare vicissitudinē ipse tenebatur, in mentē reuocaret, inter cetera & præ ceteris, primos & superbos titulos ac præclarũ Regis nomen, quod illi hac in terra contulerat, illi exprobrauit dicens, *Feci q̃ tibi nomen grande, iuxta nomen magnorum qui sunt in terra.* Idem ipsum vobis occino Sacerdotes, agnoscite inquam, quanta vestra sit erga Deum obligatio, qui tam magnificum vobis nomē imposuit, nomen inquam, quod omnia Regum ac Principum terræ nomina longè antecellit.

2. Reg. 7.

Magnifica Sacerdotũ nomina.

In fædere quod cum Abrahamo Patriarcha priusquam patria egrederetur, iniit Deus, inter ceteros articulos, quibus illum ad iter suscipiendum induxit, nominis illi splendorem, & magnificam famæ dignitatem est pollicitus, *faciamq̃ te in gentem magnam, & benedicam tibi & magnificabo nomen tuum.* Quod veteri illi Patriarchæ à Deo promissum fuit, in Sacerdotibus reipsa

Gen. 12.

DE SACERDOT. DIGNIT. CAP. II. 7

re ipsa completum est, nomen enim illorum magnificatum est, eorumque qualitates & tituli super omnia nomina & titulos mundi eminent.

In Exodo namque Sacerdotes Dij appellantur, *Dij non detrahes*; apud Malachiam magni Angeli, *Quia Angelus Domini exercituum est*; apud Ieremiam Reges, *Ecce constitui te hodie super gentes & super regna*. Principes eos nuncupat Psalmista, *Constitues eos Principes super omnem terram*. Michas duces eos nominare non dubitauit, *Duces domus Israel*. Ecquæ dignitas Ducali, Principali, Regali, angelicâ, diuinâ denique amplior aut maior reperiri queat?

Alius quidam Propheta vno in loco vigiles eos & murorum custodes nuncupauit, *Super muros tuos Ierusalem constitui custodes*. Alio verò canes latratu horribili allatrâtes, *Canes muti, non valentes latrare*: aliò item tubas bellicas, *Quasi tuba exalta vocem tuam*. Alius autem pastores populi vigilantissimos; alius verò medicos, vnde Ieremias: *Aut medicus non est tibi*. Ioel ministros Dei vocat, *Luxerunt Sacerdotes ministri Dei*. Dauid verò amicos & charissimos Dei, *Nimis honorati sunt amici tui Deus*. Pro quanta dignitas vestra, Sacerdotes, quam magni & sublimis estis, cum & murorum custodes, excubitores urbium, caularum canes, gregum pastores, Dei ministri, diuinæ denique maiestatis amici Prophetarum oraculis appellamini.

Euangelij præcones eos nominat nouum testamentum, vt Marcus, *Prædicate Euangelium omni creaturæ*, Ouium pastores, vt Matthæus, *Percutiam pastorem, & dispergentur oves*. Vineæ cultores & Sacramentorum administratores, idem Matthæus, *Et locauit eam agricolis: & falem terre*.

A 4

Matth. 5.

Exod. 22.

Mal. 2.

Ierem. 1.

Psal. 44.

Mich. 3.

Tituli Sacerdotum varij à Prophetis collati.

Isai. 62.

Isai. 56.

Isai. 52.

Ierem. 8.

Ioel. 1.

Psal. 138.

Sacerdotes soles mnn-di.

Marc. 16.

Matth. 26.

Matth. 21.

Matth. 5. *Vos estis sal terræ.* Miraculorum patra-
tores, dæmonum eiectores, cæcorum ductores,
vt Marcus cap. 16. *In nomine meo dæmonia eijci-
ent.* Denique lucem mundi, Matth. 5. *Vos estis
lux mundi.* Hæc nomina obstupefcite Sacerdo-
tes; diuini enim verbi præcones esse, Christia-
norum tutores, Ecclesiæ vinitores, myfteriorum
dispensatores, mirabilium organa, dæmonum
flagellum, soles mundi, omnem prorsus digni-
tatem & miraculum superat.

Apostolus etiam Paulus apertè profitetur, il-
los esse ciues cælestes & domesticos Dei, vt Eph.
2. *Sed estis ciues sanctorum & domestici Dei:* alibi
eos dicit ministros Christi eiusq; myfteriorum
dispensatores, vt 1. Cor. 4. *Sic nos existimet homo
vt ministros Christi & dispensatores myfteriorum
Dei.* & Angelorum etiā, id est, dæmonū, iudices,
vt 2. Cor. 6. *Nescitis quia Angelos iudicabimus?*
Quid hoc d. Sacerdos? tunc ciuis cælestis, diui-
norum tu myfteriorum agens, tu dæmonum iu-
dex? an non hi tituli honoris & dignitatis
pleni?

Addit Apostolus Petrus, Sacerdotes omnes
Reges esse, in cuius rei signum coronam in ver-
tice deorsum gestant, & sanctos quosdam in
terra viuentes, *Regale Sacerdotium gens sancta.*
Ioannes addit socios & conseruos esse Angelo-
rum, quique ab hominibus adorari consueue-
rant, Sacerdotum se genibus prouoluunt, *Caue
ne feceris conseruus tuus sum:* sanctum Regem, &
Angelorum socium esse, an non Sacerdotibus
honorificum est & laudabile?

Quin & apud sanctos Patres Sacerdotes ciues
cælestes, Angelorum superiores, Apostolorum
successores, athletæ validi, afflictionum omniū
parti-

Matth. 5.

Marc. 16.

Matth. 5.

Ephes. 2.

1. Cor. 4.

Sacerdotes
dæmonum
iudices.

2. Cor. 6.

1. Pet. 2.

Sacerdotes
omnes re-
ges sunt.

apoc. 12.

Sacerdotes
Angelorū
superiores
sunt.

participes, homines Angelici, auctores bene
viuendi, animarum custodes appellantur; his e-
os nominibus compellant S. Clemens, S. Grego-
rius Nazianzenus, & S. Augustinus *serm. 37. ad
fratres in eremo.*

Hos ipsos Concilium Oecumenicum Triden-
tinum, Christi vicarios, ministros, Christianæ
fidei columnas, ciuitates in monte, claudo-
rum baculos, consiliarios Episcoporum, templi
bases, ignorantium & cæcorum duces nuncu-
pat. O beatos Sacerdotes, & verè felices, vt qui
filij Dei Vicarij, religionis fulcra, claudorum
sustentacula, Præsulum oracula, & cæcorum
ductores & sint & nominentur!

Encomia
Sacerdotū.

Theodoretus verò sacerdotes Dei coadiuto-
res, eius volūtatis interpretes, vocis eius orga-
na, illius potentiæ instrumenta, eius regni mi-
nistros, iudiciorum eius nuntios, regiæ domus res.
dispensatores, Ecclesiæ petras, pietatis docto-
res, rudimenta virtutum, populorum guberna-
tores appellare non dubitauit. Nihil profectò
altius, nihil excellentius, nihil denique mira-
bilius dici aut concipi potest.

Sacerdotes
Dei sunt
Coadiuto-
res.

Anselmus, Hieronymus, & ex iis Catechis-
mus Romanus, Sacerdotes Ecclesiæ Apostolos, Sunt Ec-
patris familiæ vinitores, speculatores Ierusa-
lem, apes per agros volitantes, clypeos pen-
dentes à turri Dauid, vineæ sepimentum, ocu-
los sponsæ, lectuli Salomonis custodes, paræci-
arum rectores, Christianismi nobilitatē, Eccle-
siæ Senatum, Præsulum oculos, bonorum ope-
rum denique exempla nuncupant. Quænam illa
Sacerdotum magnitudo, ecquæ nobilitas, ecquæ
excellētia, quòd sint virtutum exempla & pro-
totypa, Ecclesiarum propugnacula, populorum
guberna-

Sunt Ec-
clesiæ A-
postoli.

A 1

guberna-

Mūdi Phi-
losophi,

gubernatores, Christianorum Principes, ani-
marum duces?

Sacerdotes, inquam, sunt perfectionis specu-
la, mundi Philosophi, Angelorum condiscipu-
li, populorum ductores, animarum pædagogi,
religionis fulcra, operarij in messem vocati &
patroni fidelium. Noua epitheta, sed egregia &
luculenta, quæ super & ultra regiam dignitatē
Sacerdotum magnificentiam exaltant, & extol-
lunt.

Cæsarius Sacerdotes cælorum filios, Dei su-
per terram vicarios, ciuitatis æternæ ianuas,
imitatores regni cælestis, arbores scientiæ, po-
puli præcones, lampades accensas, soles mundi
vitæ deniq; immortalis doctores appellat: Quis
obsecro rex, quis princeps, quis Monarcha tali-
bus vnquam nominibus & titulis fuit insignitus?
Sacerdotes verè magnificos.

Aduocati
sunt pec-
cantium.

Quin etiā testibus S. Dionysio & S. Prospero,
sunt Magistri scientiæ D E I, medici morbo-
rum, improborum terror, peccantium apud
Deum patroni, homines inter & Deum media-
tores, milites spirituales, mysteriorum latentium
Præsules, & certissima mundi fundamenta.
An non itaque summi honoris est, doctorem
esse scientiarum omnipotentis, eiusque secretis
præsidere, eius conceptus & voluntatem inter-
pretari, in spiritali militia imperare & ordines
disponere, latentia mysteria eruere, eaque in
lucem proferre, atque Atlantum instar superin-
combentis orbis pondus ac molē sustinere? quæ
tamen omnia in sacerdotalem dignitatem vna
nisi omnium iudicio quadrant.

sunt Spiti-
us S.
pracula.

S. Augustinus autem serm. 36. ad Presbyteros,
& Gregorius Magnus Sacerdotes esse aiunt spi-
ritus

DE SACERDOT. DIGNIT. CAP. II. 18

ritus sancti oracula, os Dei, animarum parentes, Ecclesie pastores, Prophetarum filios, populi flagitiorum spongas, haeresum flagella, prauae doctrinae inimicos, controuersiarum incidentium diremptores ac iudices, rerum caelestium praecoēs, agminis Iesu Christi pugiles & pugnatores, & primas inuisibilium praeliorum Phalanges. O mira ac verè stupenda! Nunquam Caesar, Hercules, Alexander, atq; omnes totius vniuersi Monarchae tot tantisque encomiorum titulis exornati fuere, imo ne Angeli quidem.

Aureum verò eloquētię os Chrysostomus dicere non erubuit, Sacerdotes esse receptacula sapientiae spiritualis, regni caelestis clauicularios, veritatis tubicines, vitae lumina, confessionum auditores, conscientiae a secretis, caelorum commissarios, omnia ut vitia diiudicent ac discernant. Quis non igitur Sacerdorum dignitatem, cum caelorum ianitores sint, veritatis oracula, in conscientiae foro rationum disquisitores, admiretur, & prout par est suspiciat?

Sunt Commissarij caelestes.

Denique ut paucis complectar, omne Ecclesiae ornamentum & splendor ipsi sunt Sacerdotes; lapides preciosi sunt in Ecclesiae fundamento collocati; sunt columnae primates & antistites in Christo fundatae, quibus vniuersa credentium multitudo innititur; nuntij, sunt in Euangelio vnde quaque emissi, ut omnes mundi incolae ad caelestis principis nuptias inuitent, ipsi sunt qui clauēs caelestes manibus gestant, ut animabus paradisi ianuās referent; ipsi sunt magni domus regiae oeconomi, ad quorum directionem dispositionemque in principis aula debitū quisque locum occupat, & munus.

Prosp. lib. 2. de vit. con- temp. c. 1. Sunt oeconomi domus regiae.

CAP.

CAPVT III.

De Sacerdotum eminentia & dignitate.

Ordo Sa-
cerdotalis
DEVM
quemdam
ex homine
facit.

Psal. 138.

Angeli
Sacerdotū
socij.

Apo. 19.

Sacerdotes
dicuntur
Angeli.

Mal. 2.

Ipsum ordinis Sacramentum à seipso ita emi-
nens & præclarum est, hominemque adeo
nobilitat, ut nomen ipsum quodammodo ac na-
turam mutare cogens, ex homine velut Deum
quemdam, aut semideum saltem constituat, &
magnum illi apud omnes honorem ac nomen
honorabile pariat, unde Propheta regius, *Nimis
honorati sunt amici tui Deus: quo loco hauddu-
biè de Sacerdotibus sermo est.*

In Apocalypseo libro Ioannes Euangelista,
ipse Iesu Christi delicia, videns olim Angelum,
eumque adorare contendens, ab Angelo inhibi-
tus est, & quamprimum audiuit, *Cauene feceris,
conseruus enim tuus sum, & æqualium omnino
meritorum.* Agnoscebat haud dubiè cælestis
ille spiritus Sacerdotum dignitatem, cum qui
ab hominibus celi adorarique consuerat, Sacer-
dotum se socium conseruumque confiteri non
erubescat.

Magnus Propheta Malachias de Israeliticis
Sacerdotibus sermonem instituens, eorumque
merita dignitatemque considerans, ultra quid-
quid humanum est, eos sustollit, & Angelis eos-
dem assimilare non veretur. *Labia Sacerdotis,
inquit, custodiunt scientiam, & legem requirent
ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est.*
Non sine ratione Spiritus sanctus hocce Pro-
phetæ oraculum extulit, ut hinc manifestò col-
ligeretur, quanta sit Sacerdotum dignitas, cum
in Scriptura Angeli appellentur.

Dei filius cum domum suam disponderet &
ordina-

ordinaret, Ecclesiæque suæ munia distribueret, Sacerdotes suis vicarios constituit, eosque suum in omnibus occupare locum voluit, *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Sacerdotes vicarij. Si magni ac primi Præfulum Vicarij, & regum Luc. 10. terræ vice-reges, magni faciunt hacce dignitate insigniri; quanti suam sacerdotes faciant necesse est, cum Iesu Christi summi Pontificis & totius orbis Monarchæ vicarij sint constituti.

Tanta porro tamque eminens sanctorum Sacerdotum dignitas est, ut sanctissimi quique viri eandem attingere non sint ausi, sed remis ad Sacerdotum velisque subterfugerint, ut S. Antonius, S. Benedictus, S. Franciscus, alijque plurimi, qui hanc amplitudinem veriti, nunquam sacerdotio initiari voluerint. Quin & S. Marcus pollices sibi dicitur præcidisse, ne ad Sacerdotium etiam inuitus raperetur; S. quoque Ammonius aures sibi auulsi, ne Episcopatum suscipere cogeretur. Quibus omnibus exemplis manifestum redditur, quam ampla, quamque alta sit Sacerdotum dignitas.

Magno Iosue Hebræorum ductori honos fuit rapidum solis cursum inhibuisse, atque inter Iosue colmedios cæli axes stitisse, *Obediente*, inquit Scriptura, *Domino voci hominis.* At maior Sacerdotibus collata gratia & honor est, dum consecrationis miraculum peragunt. Iosue enim solem stitit eo loco quo fuerat antea; at hi Dominum Iesum in cælo commorantem in medium altaris, in quo non fuerat, deuocant. Illi obediunt creatura, his creator: illi sol, hisce Deus, idque quotiescumque sacrosancta consecrationis verba pronuntiant.

Ipsa porro peccatorum remissio iurisdictionis

nis

Eadem
propemo-
dum Sacer-
dotum po-
testas quæ
Dei.
Matth. 16.
v. 18.

nis quidam diuinæ actus est, omnipotentiam spectat, & omnem humanam capacitatem viresque longè transcendit; Hæc tamen potestas Sacerdotibus ipsis comunicata est & à Domino vltro collata, *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quæcunque ligaueritis super terram, &c.* Euidens argumentum, sacerdotium ac diuinitatem nescio quid inter se communis habere, & eiusdem ambo amplitudinis esse, cum eadem amborum sit vis ac potentia.

Exod. 22.

Dominus in veteri lege præcepit (ait Innocent. III. De hæret. c. Cum ex iniuncto) Dijs non detrahes; Sacerdotes intelligens, qui propter excellentiam ordinis, & officij dignitatem Deorum nomine nuncupantur. Equo inferre volo, quantum ad status excellentiam spectat, hoc ipsum quod diuinum numen in cælis est, in terris esse Sacerdotem.

in epist. 1. ad
Cor. cap. 1.

Adnectit Hieronymus, tanto sacerdotes honore donatos, esse & ita communem hominum statum excedere, ut dum suo loco funguntur, Apostolorum fungantur, propter quod, inquit etiam Ecclesiarum Apostoli nominantur. O paradoxa inaudita! Cum, quos mundus tam parui facit, Apostolorum instar honorandi sint.

Exiguum
inter Sacer-
dotes & E-
piscopos
discrimen.

Exiguum esse discrimen Sacerdotum & Episcoporum, plurimi scripsere viri magni; Hi enim Apostolorum sunt successores, illi verò septuaginta discipulorum: scriptis tamen Apostolicis certum est, in primitiua Ecclesia qualitatem eorum & dignitatem communem fuisse, atque Sacerdotes omnes Episcopos, & Episcopos vicissim Sacerdotes pari nomine appellatos; horum enim nomen industriam pastoralem, illorum verò naturam & senilem sapientiam indicat. *Sicut duodecim Apostolos formam Episcoporum*

porum exhibere simul & prae monstrare nemo est qui D. Tho. 22°
dubitet; sic & hos septuaginta duos figuram pre- q. 184. a. 6.
sbyterorum, id est secundi ordinis Sacerdotum ges- Bedain Luc.
fisse sciendum est. Quibus è verbis infertur, si E- l. c. 10. Ana-
piscoporum maiestas & excellentia magna est, cletus ad o-
Sacerdotū inferiorem haudquaquā esse: nemo mnes Italia
enim Episcopus aut Præsul esse nequit, nisi prius Episc. c. 2.
sit Sacerdos, & Episcopalem dignitatem nonni- Innoc. 3. lib.
si augmentum & ordinis ampliatio est. 1. de myst.

Cum igitur sacerdotium diuinitati quā pro- altar. c. 6.
ximè accedat, atque Sacerdotes omnes reges Sacerdotē
sint, regiam igitur maiestatem antecedit, & sa- regibus
cerdotes Regibus, Principib. ac Monarchis su- præferēdi.
periores sunt. Vnde Prophetæ suo, & Sacerdo-
ti ait Deus, Ecce constitui te hodie super gentes &
regna, ut euellas & destruas, & disperdas & dissipēs, Jerem. 1.
adifices & plantes, &c. O gratiam singularem &
priuilegium vere diuinum cum Sacerdotes à re-
gibus timeri & honorari debeant.

In nouo testamento, ait D. Thomas sacerdotium
præminet regno, sicut spiritus corpori: in ve- Olim Re-
teri verò regnum præminebat sacerdotio. Idcirco gia digni-
olim regnum, & hodie sacerdotium substāci- tas Sacer-
um est, tunc enim per regni potentiam, nunc dotali præ-
verò per sacerdotium ipsa substat & consistit è contra, lata, hodie
religio, vult igitur Angelicus doctor in sacer- In epist.
dotij encomium dicere, si Regum olim fuit Sa- 1. Pet. 2.
cerdotibus imperare, hodie Sacerdotum esse le-
ges & statuta regibus præscribere.

Quanto ait Clemens const. Apost. lib. 2. cap. 34. Sacerdotiū
anima corpore præstantior est, tanto est Sacerdotiū regno ex-
regno excellentius: soluit enim aut ligat supplicio vel cellentius,
remissione dignos. Vnde infero, eandem quæ a-
nimæ in corpus est superioritatem & imperium
Sacerdotibus in reges & monarchas mundi hu-
ius competere.

Dicere

Lib. 3. de Sa- cerd. & hom. 4. & 5. de verbis Isai. Dicerenon erubuit Chrysostomus, tanto Sa- cerdotium regno, & ordinem sacrum coronis, sceptrisque præstare, & excellentius esse, quan- tum Spiritus carni & corpori; & quantum inter duas illas partes naturales esse solet interval- lum, tantum, imo maius, inter ambas illas di- gnitates inueniri. *Sacerdotium*, inquit, *tanto re- gno est excellentius, quantum Spiritus & carnis in- teruallum esse potest.* Audax profectò sententia, at verax, & certissima, quòd, quemadmodum Spiritus carne nobilior & dignior, ita regnum Sacerdotio inferius & minus sit.

Sacerdotiũ simile auro.

De dignit. Sacerd. c. 2. dist. 36.

De dignit. Sacerd. c. 2. §. 7. dist. 96. cap. eod.

Sacerdotes regum patres.

Metallorum omnium rex est aurum, & Sacra- mentorum omnium primum est Ordo, nec tantum est auri pretium plumbo collati, quan- tum Sacerdotij cum regno comparati, regnum respectu aurei Sacerdotij non nisi plumbum est, *aurũ*, inquit Ambrosius, *non tã pretiosius est plum- bo, quàm regia potestate altior est dignitas Sacer- dotalis.* O Sacerdotes verè beati & verè magni! cum vos id inter homines mundi, quod aurum obryzum inter cetera terræ metalla est.

Quis dubitet, inquiunt Ambrosius & Gregor. *sacerdotes Christi, regum & principum, omniumq; fidelium patres & magistros censeri?* An non eu- dens stoliditatis argumentum foret, & stultum penitus, si Patri præesse vellet filius, magistrum sugillaret discipulus, eumque per leges iniquas sibi subiiceret, quem credit habere potestatem ligandi, dissoluendi que non in terra solum, sed etiam in cælis: Hinc, ô Sacerdotes vocationis vestræ magnitudinem colligite, cum Regum pa- tres, Principum magistri, fidelium domini, po- testatemq; omnes tam in cælo quàm in terra li- gandi, vinciendi que habere dicamini.

Tantum

DE SACERDOT. DIGNIT. CAP. III. 17

Tantum inquit Isidorus Pelusiota, inter Sacerdotem & quemlibet probum virum interesse debet, quantum inter calum & terram discriminis est. *lib. 2. Epist. 205.*

Quicumque igitur videre voluerit, quantum vtriusque terminus & extremum à se inuicem distet, statim videbit, quantopere sacer à prophano disinctus sit.

Discrimen inter Sacerdotes & ceteros homines.

Serm. 37. ad fratres eremi

Sicut, ait magnus Augustinus, suscepit Matthias principatum, & surrexit loco Iudæ; sic & nos suscepimus principatum in Ecclesia Dei; & per gratiam suam suos ministros facere voluit, & in palatio suo nos constituit, ut essemus gens sancta, populus Dei, sal terræ, lux mundi, & angelici homines. Vide, quod non euehat Sacerdotes Augustinus? quibus non honorum titulis exornet? vocat eos Ecclesiæ principes, Christi ministros, palatii illius oconomos, homines sanctos in terra, mundi astra & ob vitæ puritatem, angelos.

Sacerdotis potestas ineffabilis.

De Sacerdotio.

Communis loquendi modus minor est, quam ut sacerdotij dignitatem exprimat; exclamationibus opus est. Exclamat igitur Sanctus Ephrem dicens, O potestas ineffabilis, quæ in nobis dignata est habitare per impositionem manuum sacrorum Sacerdotum! O quam magnam in se continet profunditatem formidabile, admirabile Sacerdotium, &c. Exclamandi hæ formulæ designant, Sacerdotum dignitatem non verbis exprimi, eorumque potestatem nullo sermone dignè exponi posse.

Quin & Gregorius Nazianzenus, hanc amplitudinem comprehendere nescius etiam exclamat, O Sacerdotes Dei incruenta sacrificia mit- tentes! o illustres animarum custodes! o magni Dei figmentum in manibus vestris gestantes! o Deum hominibus concilians! o mundi fundamenta, &c. *Epist. ad Episcopos in princ. Sacerdotum illustra- tio.*

Tot

Tot tantæque sancti Pontificis exclamationes, an non Sacerdotum admiranda vos cogunt admirari: quod animarum custodes & tutores, verbi æterni thronos, hominum apud Deum conciliatores, mundi fulcra, rerum immortalium rectores eos dici videatis? an non hæc encomia animos simul & aures rapiant?

**Sacerdos
soli Deo
inferior,
toti mudo
superior.**

O Sacerdos Dei, ait Cassianus in Catal. gloriæ mundi, p. 4. si altitudinem celi contempleris, altior es; si pulchritudinem solis & luna & stellarum, pulchrior es; si discretionem Angelorum, discretior es; si omnium Dominorum sublimitatem, sublimior es; solo creatore tuo inferior es. Ostendere vult, nihil esse quod Sacerdoti comparetur; & quidquid altum, pulchrum, sublime sub cælo est ad Sacerdotum magnitudinem non accedere: solus Deus supereminet, cetera omnia meritis illorum cedunt & dignitati.

**Hom. 2. in
Psal. 37.
In Sacerdotum
manibus Deus
incarnatus
de Sacerdot.
lib. 3.
Sacerdotes
Angelico
funguntur
officio.**

Verè veneranda, ait Augustinus, Sacerdotum dignitas in quorum manibus Dei filius velut in vtero virginis incarnatur. Quantum datur colligere, magnus ille doctor Sacerdotes Deiparæ virgini pares efficere conatur, cum in eorum manibus, uti olim illius in vtero, verbum æternum mirabiliter incarnetur. Sacerdotium quidē, scribit magnus Chrysost. in terra exercetur, sed tamen inter calica officia referendū est. quippe nō mortalis quisquā, nō Angelus, nō Archangelus, nō alia quævis creatura potentia, sed ipse paracletus ordinem eiusmodi disposuit, qui mortalibus hominibus etiam nū in carne manentibus auctor fuit, ut Angelorum ministerium animo cōciperet, &c. Ostendere conatur Sacerdotes immediatè à Spiritu S. descēdere, cūq; naturā homines sint, Angelos esse exercitio officioq; Sacerdotum, ait Augustinus, magna est dignitas.

tas; quia propter eorum vñctionem & dignitatem
multi ex ipsis virtutes & mirabilia operati sunt ad Mar-
& vsum prophetandi habuerunt. Quod exemplo cellin.
Caiphæ, summi apud Iudeos Pontificis probari Sacerdoti
potest, qui cum ea dignitate fungeretur, non dono mi-
quidem à semetipso, sed ratione Sacerdotij & raculorum
vñctionis magna voce pronuntiavit, Necessè est illustratur.
vobis vt vnus homo moriatur pro populo, vt non
totagens pereat. Ait igitur Augustinus, ordinè
sacrum ad eò excellentem esse, & Sacerdotum di-
gnitatem ad eò regalem, vt eius sæpe respectu
cælum sæpe miracula producat, eorumque orè
oracula eliciat prophetica.

Cum certum sit, vt ait Chrysostomus & Isido- Lib. 3. de Sa-
rus, neminem sine baptismo & aqua regenera- cerd. lib. 2. de
tionis saluari posse, & nisi manducet carnem offic. c. 3. de
filij hominis & biberit eius sanguinem, cæli Sacerd.
compotem fieri, hæcque omnia sacris Sacer- Sacerdotes
dotum manibus peragi constet; credendum et- magis ho-
iam est sine illis non posse quemquam pænase- norandi
uitare sempiternas aut cœlestem gloriam pro- quā reges
mereri. Hinc meritò deferre honorem Sacer-
dotibus & reuerentiam exhibere par est, non
modo maiorem quam regibus ac principibus,
verum etiam quàm parentibus. Incredibile
profectò, verum tamen, tantam Sacerdotum
potestatem esse, eorumque dignitatem ad eò exi-
miam, vt ab ijs æterna salus dependeat, atque
ideo principum instar honorandi sint.

Omnium quidem bonorū (ò sententiam Chry- hom. 15. in
sostomo dignam!) magna est gratia: inter omnes Sacerdota-
autem maxima est Sacerdotalis dignitas; si quis lis dignitas
eam immaculatè custodiat; &c. si enim inter ce- magna est
tera opera sua DEVS animas hominum ma- gratia.
gnificat; quanto magis credendum est, cum
B 2 super

super omnia opera sua stabiliturum eum, qui Deo animarum lucrum adfert, id est Sacerdotem? Attendite, obsecro, Sacerdotes & contem-
plemini honorem, quem vobis exhibet Chryso-
stomus, cum ait gratiam, quam vobis Deus præ-
stat dū Sacerdotio initiat, omnium illius gra-
tiarum esse primam ac maximam.

Orat. 4. cont.

Iud.

*Considera, inquit idem qui suprà Chryso-
stomus quanta sit excellentia nostri sacerdotij, quando
quidem Abraham, Patriarcha Iudæorum, progeni-
tor Leuitarum, comperitur benedictionem accipere
à Melchisedech, illiq; dare decimas. Optimum il-
lius est argumentum; nam magnam Sacerdotum
esse dignitatem necesse est, cum per illos reges
benedictionem accipiāt, tributarios se illorum
esse fateantur.*

*Melchise-
dech Abra-
hamo Be-
nedicit.*

De Sacerd.

dig. 1. cap. 3.

*Cum igitur inquit Ambrosius, nihil excellentius
in hoc seculo Sacerdotibus, & cum dignitatem eo-
rum oculis demonstramus, vt dignè noscamus quid
sumus & quid sumus professione, actione potius
quàm nomine demonstramus, vt actio respondeat
nomini, & nomen cum operibus coincidat: ne forte
nomen vanum sit & peccatum enorme; ne for-
tè honor magnus sit, & vita infamis; ne habitus
sit religiosus, & conuersatio profana; ne in
templo sedes sublimis, & Sacerdotis consci-
entia humilis & terrena. Concludere, meā qui-
dem sententiā, vult, cum nihil in mundo sit ex-
cellentia Sacerdotali excellentius, eam non
tam nomine quàm virtutum splendore & bo-
norū operū exercitio demonstrandā; & ad hoc
ipse vos tota animi contentione adhortor.*

CAPVT IV.

De Sacerdotum officio.

Cum summus Dei Sacerdos Aaron initiare-
tur

tur inter ceteras cæremonias, quas adhiberi volebat DEVS, erat hæc in primis obseruan- Ceremoni-
da. Immolari volebat arietem, illiusque sangui- a in Sacer-
ne extremum auriculæ Sacerdotis eiusque filio- dotis Aa-
rum tingi, manus quoque & pedes, Cum im- ronici ini-
molaueris arietem sumes de sanguine eius, & pones tiatione.
super extremū auriculæ dextræ Aarō, & filiorū eius. Exod. 29.

Hacce ceremonia designare voluisse videtur Deus, quodnam munus & officium esset Sacer-
dotis, utpote cuius esset, eius præcepta exequi,
de eius mysterijs disponere; quod facere si ne-
gligerent aut etiam oscitanter agerent, gra-
uiter puniendos & proprio luituros sangui-
ne, sic Oleaster.

Secundo Paralipomenon libro scriptum est Sacerdo-
sum est of-
sumum Pontificem Azariam in templum in-ferre Thy-
troiisse octoginta alijs Sacerdotib. comitatum, miamata &
viris fortissimis & generosis, vnanimi cōstantia victimas.
regi Ozæ restitere dicentes, Non est tui officij O-
zia, vt adoleas incensum Domino; sed Sacerdotum 2. Paral. 26.
hoc est filiorū Aaron, qui cōsecrati sunt ad huiusce-
modi ministeriū. Egredere de sanctuario, ne contem-
pseris, quia non reputabitur tibi in gloriam hoc à
Domino Deo. At cum hisce minis attentatis non-
dum à proposito resiliaret, sed vltius temerè
progrediretur, Deus tam audacis propositi vin-
dex fædissima eum lepra percussit. Factum illud
certissimum denotat, Sacerdotum munus esse,
templo præsidere, incensum adolere, Thymiana
facere, & omnipotēti Deo sacrificia immolare.

Apud Ezechielem Prophetam Sacerdotibus Deo serui-
& Liuitis filijs Sadoc, qui sanctuarij cæremonias re & sacri-
sanctè obseruarant interea dum filij Israel inso- ficare,
lescerent & idolis immolarent, iniunctum fuit
ad Deum vt accederent, suum vt illis offerrent Ezech. 44.

Aphef. 44.

ministerium & victimas, & lino mundo vestiti populum sanctificarent, eumq; edocerent quid sanctum, quid pollutum esset, quid diuinum, quid profanum: *Sacerdotes autē & Leuitae filij Sacerdot, ipsi accedent ad me vt ministrent mihi, & stabunt in conspectu meo vt offerant mihi adipem & sanguinem, ait Dominus Deus. Ipsi ingredientur sanctuariū meū, & ipsi accedent ad mensam meā vt ministrent mihi. Cumq; ingredientur portas atrij interioris, vestibus lineis induentur, &c.* Diuinum hoc præceptum tria insinuat opera quæ Sacerdotibus incumbunt, primò Deo magna animi pietate obsequi, deinde populum magna doctrinæ æstimatione docere, denique victimas Deo magno sanctimonix testimonio offerre.

*Sacerdotes
sunt prædi-
catores,
Confesso-
res, & sacri-
fici.*

Sacerdotes veteris legis, inquit Hieronymus in cap. 2. Malach. accipiebant ex victimis pectusculū, linguam & ventriculū. Quod mystice exponens Hieronymus ait tribus hisce animalis partibus omnes Sacerdotis partes & munia denotari, linguaque designari illos esse debere concionatores; pectusculo, confessores, ventriculo, in Ecclesia sacrificia offerre.

*Sacerdotes
sunt au-
rum, gem-
ma & prin-
cipes Ec-
clesiæ.*

In veste Pontificis Aaronici tria notanda sunt, aurū rutilans, Hyacinthus fulgens, & regia purpura. S. Gregorius & Ven. Beda hoc mysterium exponētes aiunt, auro denotari, sacerdotis esse vniuersum orbē terrarū virtutib. inaurare, Hyacintho Ecclesiam gemmarum instar pretiosarū insignire & illustrare, purpura denique plebem dirigere, & principum ritu præesse.

*I. Reg. c. 24.
† sup. Exod.
c. 56.*

*Sacerdos
institutus
vt alios di-
rigat,*

Summus Iudeorū Pontifex inter cetera vestium ornamenta, laminam in fronte gestabat auream, cui inscriptum erat, sanctum Domino, facies

cies & laminā de auro purissimo; in quo sculpes opere calatoris sanctum Domino. Cyrillus Alexandrinus lib. VI. in Leuiticū aut potius Origenes, qui illius libri auctor est, hocce mysterium moraliter explicans, ait denotari hic, Sacerdotem, qui populi caput est ac dux, totum esse debere aureum, habere caput bene sciteque factum, cerebrum benè compositum, mentem semper intentam, intellectum sapientia plenum, quæ omnia necessaria sunt illi, qui aliis præesse & gubernare desiderat, vti Sacerdotibus incumbit. *Exod. 28. Deut. 28.*

In Deuteronom. legimus, *accedent Sacerdotes filij Leui, quos elegerit Dominus Deus tuus, ut ministrent, & Benedicant in nomine eius & ad verbum eorum omne negotium pendet, &c.* Quibus verbis iam inde demonstrare Deus voluit, Sacerdotum noui Testamenti officium futurum, tum Deo obsequi, tum benedictiones conferre, ac de peccatis, quæ rerum omnium immundissima sunt iudicium ferre. *Sacerdotum est de rebus immundis iudicare.*

Formosa Iudith cū Sacerdotibus Bethuliensibus olim agēs, his eos verbis est allocuta: *Et nūc fratres, quoniam vos estis presbyteri in populo Dei, & ex vobis pendet anima illorum, ad eloquium vestrum corda eorum erigite.* Sciebat prudens illa mulier, nobisque insinuare voluit, bonorum sacerdotum esse afflictos consolari, abiectos erigere, desperantibus animum addere, atque omnes omnino homines ad virtutem excitare. *Iudith. 9. Sacerdotis est consolari afflictos.*

In Mosaicorum sacerdotum consecratione imprimis oleum adhibebatur, *Et oleum unctionis fundes super caput eius, atq. hoc ritu consecrabitur.* *Exod. 29. Lib. 9. sup. 1. Quod exponēs mysticè Gre. oleū hoc ideo adhiberi Reg.*

Aliorum salutem inuigilare. hiberi solitum ait, vt ostenderetur, Sacerdotem esse debere misericordem, & honestæ vitæ exemplo alijs præluere, oleoque medicinæ instructum esse ad peccati infectiones emundandas, & animabus febrientibus ægrotisque salutem procurandam.

3.p. q. 22. a. 1. *Proprium Sacerdotis, vt ait D. Thomas, officium est, esse mediatorem inter Deum & populum, in quantum scilicet diuina populo tradit; vnde dicitur Sacerdos, quasi Sacra dans; idque iuxta verba illa Malachiæ, Legem requirent ex ore eius.* tum etiam quod populi preces supplicationesque Deo offerat, pro eoque ratione delictorum Deo satisfaciat. Vnde Apostolus ad Hebræos ait, *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in ijs quæ sunt ad Deum; vt offerat dona & sacrificia pro peccatis.* Sacerdotis igitur partes sunt arbitrum agere ac diremptorem negotiorum controuersorum quæ habent homines apud Deum, vt ambos inter se concilient.

in 4. dist. 34. q. 1. a. 1. *Sacerdos, inquit idem doctor, habet duos actus, vnum principalem circa corpus Christi verum, & vnum secundarium circa corpus Christi mysticum. Secundus dependet à primo; non verò e contra: & propterea veteres ad eos solum ordines promoti sunt, quibus primus dumtaxat actus quadrat, quales sunt religiosi, quibus nulla animarum cura demandata est, atque ex illorum ore lex non requiritur; at satis est, si Sacramenta administrent: atque idè non maior illis scientia necessaria est, quàm quanta ad Sacramentorum functionem & Sacrarum cæremoniæ obseruationem requiritur. Alij verò ad secundum actum euecti & promoti sunt, qui mysticum Christi corpus respicit, atque illorum ex ore*

Duo Sacerdotis officia. Religiosi animarum curam non habent

ore populus legem doctrinamque exquirent: ideo legis Scientia illis pernecessaria est: non tamen quod difficillimas & obscurissimas quasque legis controuersias scire illis necesse sit. Illis enim sese offerentibus ad superiores quibus ex officio easdem dirimere incumbit, confugiendum est, scire nihilominus debent, quæ populo circa legem credenda sunt. Verum Sacerdotes superiores, quales sunt Episcopi & Præsules, omnes quæ incidere circa legis examen solent, controuersias accuratè pernosse oportet, eoque melius atque accuratius easdem intelligere, quo in altiori dignitatis fastigio collocati sunt. Itaque iuxta D. Thomam, omnes Sacerdotum functiones ad duo capita referuntur: primò vt Iesu Christi corpus in Sacrificio missæ offerant ac sacrificent, secundò, Sacramenta in Ecclesiæ Hierarchia administrent.

Sacerdotale verò Romanum hisce verbis Sacerdotum munia describit, *Fratres carissimi, sacerdotes & cooperatores nostri, nouit fraternitas vestra, nos licet indignos, locum tenere Aaron? vos autem Eleazari & Ithamari; nos fungi vice duodecim Apostolorum, vos autem septuaginta duorum discipulorum, &c.* Nos sumus pastores vestrum, vos animarum vobis concreditarum, nos rationem de vobis coram Deo in die iudicii reddere oportet, vos de populo vobis commisso; ideoque discrimen in quo versamini, dispicite, & solliciti estote ac vigiles. O egregiam & verè dignam sententiam! at quæ Sacerdotibus & Præsulibus ad oculum demonstret, hos esse selectos ac constitutos, vt superiorum instar impendant, illos verò, vt velut inferiores obediant, atque ambos animarum sibi creditarum rationem reddere oportere.

B 5

Legem

Sacerdotes
& Episcopi
legis nosse
debent ob-
scuritates.

Lib. 1. c. 13.
Episcopi
Apostolo-
rum, Sa-
cerdotes
Lxxii. di-
scipulorū
locum oc-
cupant.

Sacerdos
legem sci-
re debet.

Agg. 2.

Legem Sacerdos calleat, eamq; alios edoceat. unde ait Propheta Aggæus *Interroga Sacerdotes legem. si enim hi legem ignorēt, Dei se non esse Sacerdotes declarant*: Unde Concil. Parisiense ca. 12. ex S. Hieronymo ait, *Considera Sacerdotum esse officij, de lege interrogatos respondere; si sacerdos est, sciat legem Domini. Sacerdotis enim est legē scire*. Hinc discite sacerdotes, doctos vos esse debere, scripturas intelligere, plebē edocere, difficultates exponere, mysteria interpretari, alioquin Sacerdotis nomine penit^o vos esse indignos.

Distinct. 25.
ca. perlectis.
Sacerdotis
munus
triplex.

Ad Presbyteros, inquit S. Isidorus, *pertinet sacrificium corporis & sanguinis Domini, in Altari Dei conficere, orationes dicere, & benedicere dona Dei*. Dicere profecto vult boni Sacerdotis officium tribus in functionibus consistere, in orando scilicet pro populo, in benedictionibus peragendis, & sancto Missæ Sacrificio celebrando.

De Sacram.
Ord.
Prædicare,
orare &
Sacrificare
officium.
Sacerdotū.

Idem etiam sensit Concilium Colonienſe, dixitque Sacerdotis functionem & munus triplex esse, primò Concionari, secundo corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi consecrare, ceteraque Sacramenta debite administrare, excepto tamen Confirmationis & Ordinis Sacramento, quod solis Episcopis competit, ut ita Ecclesiæ seruetur unitas, tertiò denique Deum pro salute ac prosperitate Christianorum totiusq; Ecclesiæ bono deprecari. Decernit Concilium tria à Sacerdote requiri, verbum scilicet Dei prædicare, Sacramenta administrare, & pro totius populi salute Deum orare.

Boni Sacerdotis officium, ait D. Gregorius Nazianzenus in Apologetico, circa duplicē ver-
doceant & satur cardinem, ideoq; vitam planè cēlestem ex-
faciant. igit. Primò enim in anima sua purgari debet,

dein

deinde purgare alios: sibi sapere, & alios sapientiores efficere, lumen esse & ceteros illustrare, ad Deum accedere, & alios eodem inuitare, deniq; sanctus esse sibi, & alios ad veram sanctitatem pertrahere. Illius igitur sententia, illi Sacerdotum nomine indigni sunt, qui sancti esse, vel alios sanctificare, esse soles, aut ceteros illustrare nequeunt; vitaque eorum penitus celestis sit oportet.

Graue pondus sacerdotij est, inquit S. Papa Gregorius, imprimis enim necesse est, sacerdotem ita viuere vt exemplo ceteris esse queat. deinde, vt concionetur, semper sibi cum timore ob oculos ponendo, Dominum nostrum ex hoc mundo ad regni possessionem capessendam abeuntem, & talenta seruis suis distribuentem dixisse, *Negotiamini vsq; dum venio.* Quam negotiationem haud dubie tunc facimus, cum viuendo docendoq; animas lucrificamus: si de gaudijs celestibus concionando, bonos amore Dei succendamus; si de supplicijs infernalibus, impios tormentorum grauitate ob oculos posita conuertamus, si nemini, veritate proposita, parcamus: deniq; si celesti amicitiae dediti, inimicitias humanas contemnamus. E quibus verbis colligere potestis, sacerdotes, primum vocationis vestrae munus consistere in bono exemplo, alterum in verbo Dei promulgando, alijsque edocendis.

Sacerdotis est, ait Ambrosius, *nulli nocere, prodesse velle omnibus; posse autem solius est Dei.* Sacerdos igitur suae professionis regulam secutus omnibus utilis esse studeat, nemini noceat, imo ne laesus quidem aut violatus iniuria. Quam enim gloria est non offendere, a quo iniuriam non accepimus? at honorificum est & virtutis argumentum, offensam non offendere.

Quam bus possit.

in Reg. lib. 2. cap. 39.

Sacerdotis onus magnum est.

Lib. 2. afflic.

c. 9. de postulando fin.

I 4. qu. c. 5. denique.

Sacerdos nemini ob-

fit, omni-

Quàm præclarum est in Ecclesiastico, hocce modo vitam instituere, nemini conquerendi, sed omnibus laudandi occasiones dare? quod qui facit nã ille boni Sacerdotis partes impleuit.

*In farrag.
instit.*

*Diuersa sa-
cerdotum
officia.*

Boni Sacerdotes, ait Ludouicus Blosius, sunt vasa sancta, donis & gratijs cœlestibus repleta. Hi sunt qui Christum Iesum cordibus insculptum gestant, qui eius passionem, mortem, dilectionem, fidelitatemque semper in mente & ob oculos habent, qui velut mediatores inter Deum & peccatores constituti, pro nobis patrocinantur. Sunt homines benigni, comes, affabiles, suaues erga omnes qui eorum opera indigent. Sunt adhuc casti, puri tum in anima, tum in corpore, sobrij & temperati in omnibus quæ ad vitam moderandam spectant. Hi sunt qui cruentum Sacrificium crucis repræsentantes, Iesum Christum ex amore mortuum, & tam pro viujs quàm mortuis crucifixum Patri cœlesti offerunt. Hi sunt qui assidue pro Ecclesiæ necessitatibus Deum deprecantur: Ipsi sunt denique, qui nemini placere cupientes, ac nullo rerum temporalium amore abrepti, vnanimi consensu Dei honorem spirant, & in communem hominum salutem incumbunt. Ecce officium & partes vestras, O Sacerdotes, ecce quid dignitas vestra postulet, videte ad quid vos Deus vocauerit: atque in illis vniuersa sacerdotij essentia & nucleus consistit.

*Sacerdotes
Sacramen-
torum di-
spensato-
res sunt.*

Proprij verò Sacramentorum dispensatores, & economique scribit S. Thomas, sunt Ecclesiæ ministri, per Sacramentum Ordinis consecrati, vt homines inter ac Deum mediatores sint, diuinaque populo depromant; hinc etiam ad illos solos, exclusis alijs, ex officio spectat, Sa-
cramen

cramenta administrare, quæ ab alijs omnino conferri nefas, vnico baptismi Sacramento excepto, idque in summo necessitatis casu. Diuus *in 4. diff. 7.*
 Thomas igitur hisce verbis omnem sacerdotij *q. 3. art. 1. de*
 essentiam includit, eamque ad tria reducit ca- *Diac.*
 pita, sancta scilicet populo distribuere, homi-
 nes Deo reconciliare, & Ecclesiæ Sacramenta
 dispensare.

Denique verum Sacerdotum officium est, pu- *Sacerdotes*
 blicos esse Dei ministros eiusque mysteriorum *Ministri*
 dispensatores. vt ait Apostolus, *Sic nos æstimet Christi.*
homo, vt ministros Christi, & dispensatores myste-
riorum eius. O verè regia officia! ô dignitatem *1. Cor. 4.*
 honorabilem! ô statum nimis magnificum!

CAPVT V.

De Sacerdotum potestate.

Cum Sacerdotes in Exodo dij appellentur,
 Angeli apud Malachiam, Reges à Ieremia,
 principes à Psalmographo: cum sint vica- *Cap. 22.*
 rij Iesu Christi, regnorum Superintendentes, ab *Cap. 2.*
 Angelis colantur, dæmonibus sint terribiles, &
 ab vniuerso orbe summo in honore ac venerati-
 one habeantur; vobiscum dispicite, quanta eo-
 rum sit potestas oporteat, ac dicite cum Prophe-
 ta, *Nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis con-*
fortatus est principatus eorum Omnia hæc enco- *Psal. 138.*
 mia elogiaque à Prophetis petita, summam
 quamdam potestatem, & absolutam auctorita-
 tem designant.

Sunt consiliarij priuati Concilij Dei, Secre-
 tarij statuum in religione, Præsides in tribunali
 conscientiæ, summi Regum & Principum Iu-
 dices,

dices, ante quos summi Monarchæ genu flectunt, abdita conscientiarum excutiunt, veniam & misericordiam postulant, eorum iudicia subeunt, eorum sententiam supplices expectare non grauantur, à quorum pronuntiato nemini appellare fas est: quidquid enim in terra pronuntiant, in cælo confirmatum est, *Quodcumq;* ait Dominus, *ligaueritis super terram, erit ligatum & in cælis.* O virtutem infinitam! o potestatem admirabilem! o mira priuilegia presbyterorum! quod scilicet cælum eorum sententiam ratam habeat, simulque cum ijs conspirans quodammodo, coram Deo religet, quidquid autem hic in terra ab his ligatum est.

Sacerdotes
regibus
potestate
æquales.
Exod. 28.

Sacerdotem Aaronicum triplici colore vestiri voluit Deus, hiacinto, purpura, & cocco, infernè verò ex tunica tintinnabula malo granatis intermixta dependere: Deorsum verò ad pedes eiusdem tunica per circuitum quasi mala punice facies ex hiacinto & purpura & cocco, mixtis in medio tintinnabulis. Quo mysterio expresse, demonstratur, sacerdotem in potestate Angelis & hominibus æqualem esse, eo quod hiacintus colorem referat cælestem, purpura verò & coccus regum fuerit indumentum, quibus nulla in terra dignitas maior aut potentior.

Sacerdotes
sunt quasi
Atlantes.

Sap. 18.

In podere sacerdotis Iudaici omnes omnino creaturae efformatae erant, adeò ut totum, quodammodo orbem terrarum secum circumferret, ipsoque ingrediente totus simul terrarum orbis ingrederetur, *In veste enim poderis quam habebat, totus erat orbis terrarum.* Quo innuitur sacerdotem Atlantem quemdam esse, eo quod omnia sustineret, mundumque vniuersum potestatis suæ humeris gestaret.

Deu

Deus Ieremiam Prophetam destinans sua ut
 mysteria enuntiaret, hanc ei commissionem in- **Sacerdotes**
 iunxit dicens, *Ecce constitui te hodie super gentes potestate*
& regna, ut euellas & destruas, & disperdas & dis- **habent in**
sipes, & adifices & plantes. Vnde patet, sacerdo- **regna.**
 tes omni in hoc mundo potestate pollere, eadē **Ierem. x.**
 que qua cælum gaudet, ædificandi scilicet & de-
 struendi, plantandi & eradicandi, gubernandi
 denique & regnis præsidendi.

Ioseph seruus cum in Putipharis domo ad
 summos honores euectus esset, sorte sua gau- **Sacerdos**
 dens ait, *Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis omnem in*
ignorat quid habet in domo sua, nec quidquam est, **Ecclesia**
quod non in mea sit potestate. Quanto potiori iure **nactus est**
 sacerdos potestate sua gaudeat eaque glorie- **potestatē.**
 tur, cum Deus illum ad omnium mysteriorum **Gen. 39.**
 dispensationem vocauerit, omnemque illi po-
 testatem in domo Ecclesiæ sit elargitus. Dicat
 igitur audacter, Omnia in manus meas Domine
 resignasti vniuersaque à manu & potestate mea
 dependent.

Propheta Iob de terræ olim potestatibus ac
 magnatibus differens, in medio calamitatum **Sacerdotū**
 suarum æstu dicebat, nullam in mundo reperiri, potestas
 quæ cum dæmonum potentia comparetur, *Non dæmonum*
est super terram potestas, quæ comparetur ei, qui fa- **potestatē**
ctus est, ut nullum timeret, &c. Errabat haud dubiè **antecedit.**
 hic Propheta ipsiusque Philosophia non vsque **Iob. 41.**
 adeo hic certa erat, nam ipsa sacerdotum pote-
 stas dæmonum potentiam antecellit, illisque
 data est dæmonum expellendorum furiarumq;
 infernalium exagitandarum auctoritas ac ro-
 bur.

Tres Purpurati Persæ disceptarunt olim in **Mar. 3. 6.**
 aula regia ecquid rerum omnium esset fortissi- **Luc. 9.**
 mum:

3, Esd. 3.

mum: quorum vnus dicebat esse regem, eiusque potestatem alijs præstare. Qui haud dubiè dignitatem potestatemq; Sacerdotalem respexit, quæ ad regiam spectans, fortissima est omnium, ac parem nullam habet.

Eccles. 8.

In Ecclesiaste dicitur Sapiens omnia quæ voluerit facere, & sermo illius potestatem spirare. *Omnia quaecumque voluerit faciet, & sermo illius potestate plenus.* Rectè hoc in Sacerdotes quædrat qui speculum sunt sapientiæ; facere enim possunt quodcumque libuerit, eorumque verba potestatem plenam spirant, utpote qui loquendo peccata remittere, dæmones fugere, tartara exagitare, cælos aperire, corpus & sanguinem Iesu Christi consecrare, miraculaque patrare queant.

Sap. 16.

Sacerdotes
mortis &
vitæ pote-
statem ha-
bent.

Sapiens diuinas perfectiones enumerans, hæc sententia vsus est, *Tu es enim Domine, qui vitæ & mortis habes potestatem, & deducis ad portas mortis & reducis.* Idem ipsum in sacerdotij encomium dici potest, Sacerdotes enim sunt, qui vitæ mortisque potestatem habent, qui peccata delere & retinere possunt, veniam ijsdem impetrare, aut denegare, in cælum transmittere, aut ad infernales abyssos e contra detrudere.

Matth. 9.

Mirabiles
effectus
potentiæ
sacerdota-
lis.

Postquam Redemptor in Capharnaum Paralyticum sanitati restituisset, populus tantopere eum admiratus est, tantiq; miraculi splendor ita animos eorum perculit, ut vnanimiter omnes Deum laudare cæperint, quod talem hominibus esset potestatem elargitus: *Videntes autem turbæ timuerunt, & glorificauerunt Deum, qui dedit talem potestatem hominibus.* Cum mirabilia quæ quotidie in medio Ecclesiæ, idque Sacerdotum adminiculo peraguntur, qualia sunt peccan-

peccantium medela, scelerum remissio, gratiarum elargitio, cælorum reſeratio, inferiorum clauſio, dæmonum exorcismus, excommunicationum fulmina, corporis Domini diuina conſecratio, incomprehenſibilis illa tranſſubſtantiatio, videmus admirari proſecto deberemus perculſi & attoniti, admirantesque omnipotentem dilaudare, qui talem virtutem, talem inquam potentiam dedit hominibus, hominibus inquam qui ſacerdotes ſunt.

Ieſus Chriſtus Sacerdotum poteſtatem cõfirmans aiebat primis Epiſcopis, *Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſupra ſerpentes & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit.* Ecquæ poteſtas, ecquæ virtus, ſimilis ſacerdotali! vtpote quæ calcare draconum poſſit capita, venenâ diſpellere, dæmonibus frenum ac iugum imponere; nihilque omnino in mundo pertimeſcere.

Dei filius in mundum veniens ſuamque poteſtatem declarans coram inimicis ſuis dicebat: *Ecce data eſt mihi omnis poteſtas in cælo & in terra.* Et idem Sacerdotes ordinans, eoſque per orbem diſſeminans, ait ita ſe illos mittere; ſicut ipſe à Patre miſſus erat, *ſicut miſit me viuens Pater, & ego mitto vòs.* E quo loco colligere licet, & firmiter concludere, Sacerdotibus eandem poteſtatem collatam eſſe, quam habuit in hoc mundo Ieſus Chriſtus, poteſtatem ſcilicet in cælo, ad quod animas tranſmittant, & poteſtatem in terra, in qua peccata remittant & conſcientias gubernent.

Dominus noſter Ieſus Chriſtus aſcenſurus ad cælos è terris, Sacerdotes ſui vicarios reliquit tamquam præſides & iudices, ad quos mortalia crimina

Luc. 10.
poteſtas
Sacerdoti-
bus data vť
nihil time-
ant.

Math. 28.

Sacerdotes
eadem
poteſtate
miſſi qua
Chriſtus.

Sacerdotes
iudices da-
ti fidelibus.

¶

deſe-

deff. 14. c. 5. deferuntur, in qua Christiani impingunt, ait Concil. Trident. vt scilicet ex clauium potestate sententiam de ijs ferant vel retentionis, vel absolutæ remissionis. Quænam quantaque vobis, o Sacerdotes, data potestas, quæ virtus: cum vicarij filij Dei, ac hominum iudices sitis, cumque à vobis animarum vita salusque dependeat!

Depanit. & istis, Dominus clauis regni calorum commisit, scribem. c. noua quedam. Licet beatissima virgo Maria dignior & excellentior fuerit Apostolis vniuersis, non tamen illi, scilicet hi verò Apostoli. Quid hoc est, Sacerdos? sanctus Christi iuxta Papam hunc, tum Angelos honore, tum cæli clauis Deiparam potestate antecellit.

Sacerdotibus dedit, nō matri. Depanit. c. 2. Dicerene audebo quod sanctus ait Ambrosius, Sacerdotes scilicet esse velut Deo in potestate æquales, & quod spiritus sanctus potest, idem & Sacerdotes posse: Omnis autem spiritus sancti effectus & vis in soluendis, ligandisque criminibus consistit: hoc autem facere Sacerdotis est, hocque eorum potestatem concernit. Dicite igitur an non magna sit Sacerdotum potestas.

Christo sunt in potestate æquales. Ioan. 20. Hoc saltem audacter dixerō, eandem quam Christus habuit potestatem, Sacerdotes etiamnum habere: ipse enim olim ijs dixit, sicut misit me viuens Pater & ego mitto vos: id est eadem missione, eadem commissione, eadem auctoritate, potestateque. Cum igitur Christus omnem potentiam habuerit tum in cælo, tum in terra, sequitur, Sacerdotes parem propemodum habere.

O paradoxa, exclamat magnus Chrysostomus, Qui terram incolunt atque in ea versantur. *com-*

commisum est, ut ea quæ in calis sunt, dispensent: ijs datum est, ut potestatem habeant quam Deus optimus maximus, neq. Angelis neq. Archangelis, datam esse voluit. Nunquā enim dictum illis, quod- Sacerdotes
cunque ligaueritis super terram, erit ligatum & in potestatem
calis, & quodcunq. solueritis super terram, erit solu- habent
tum & in calis. O paradoxa! o mira! Angelorum quam nun-
magna potestas est, archangeli adeo admirabi- quam ha-
les, maior tamen Sacerdotum potestas est. buere An-
geli.

Sacerdotum potestas longe alia est, quam ipsa regum, addit idem doctor. Habent quidem inquit, & terrestres principes vinculi potestatem, Ibid.
sed corporum solum; id autem quod dico Sacerdotum
vinculum, ipsam etiam animam contingit, atque
ad calos usque peruadit: adeo ut quidquid Sacer-
dotes hic interra agunt, apud Christi thronū
ratum & firmum habeatur; seruorumque suo-
rū sententiā Dominus confirmet. semper igitur Sacerdo-
Sacerdotes nimis potentes existimabo, cum re- tum pote-
tum & principum potestatem longè antecel- stas maior
lant, eorumq. potestas tam super corpora quam quā regia
animas extendatur.

Quæ maior in mundo haberi potestas potest, addit idem qui supra Chrysostomus, quam Sa- Ibid.
cerdotum? Quidnam hoc aliud esse dicas, nisi omni- Generalis
um rerum celestium potestatem illis à Deo conces- Sacerdoti-
sam, quorūcunq. enim, ait peccata retinueritis, re- bus pote-
tenta sunt: quenam obsecro, potestas hac vna maior stas con-
esse queat? Pater omnem potestatem dedit filio, cella.
& filius illam Sacerdotibus. Gratiam autem
concedere reis, vitam maleficis, omnium deli-
ctorum dare veniam & generalem cunctorum
flagitiorū abolitionē expedire; magnam haud-
dubiè virtutem demonstrat, & extraordinariam
quamdam potestatem Sacerdotum.

Regenerati O admirabilem Sacerdotum potestatem, re-
sumus per serare cēlos, infernū obserare, excommunicare
Sacerdotes animas, de Angelis disponere, dæmones per-
in baptis- terrefacere! per Sacerdotes regenerati sumus
mo. in baptismo, per eosdem cēli nobis ianuā pa-
tescunt: quicumque Christum diligit, diliget &
Sacerdotes, cum per eos factum sit vt veneranda

Humil. 10.
in Epist. ad
Thessal.

Sacramēta susceperit. Per eos, inquit Chrysosto-
mus, regenerati estis aeterna regeneratione, per i-
psos vobis portæ cēlorum aperiuntur. Porro cēlos
adaperire, clauēs paradisi gestare, de Sacramen-
tis disponere, & animas gubernare, ostendit Sa-
cerdotes nullos sibi in mundo habere pares.

Iudith. 9.

Iudith vidua Sacerdotibus metu perculsis a-
iebat, vos estis presbyteri in populo Dei, & ex vobis
pendet anima illorum, ad eloquium vestrum corda

Vita homi-
num à Sa-
cerdotibus
dependet.

eorum erigite, sciebat scilicet cordata illa virago
Sacerdotum potestatem adeo magnam lateque
patentem esse, vt ab eadem salus & vita omni-
um hominum dependeat.

Ozias pu-
nitus quod
Sacerdoti-
bus insul-
taret.

Superbus rex Ozias quod Sacerdotibus mi-
natus esset iisque inuitis reluctantibusque i-
gnem in altari adoleuisset, vindicem Dei dex-
tram quamprimum sensit, cælumque magni
Pontificis Azariæ, quadringentorumque Sacer-
dotum illi assistentium auctoritatem confir-
mans ac potestatem, lepra eum fœdissima per-
cussit. Iratusque Ozias & tenens in manu thuribu-

2. Paral. 26.

lum, vt adoleret incensum, minabatur Sacerdotibus
statim q̃ orta est lepra in fronte eius coram Sacerdo-
tibus, in domo Domini. Cum igitur Deus Sacerdo-
tum potestatem regum ipsorum præiudicio sta-
biliat, vtque eorum auctoritatem tueatur, regu-
lem maiestatem eludat, euidentis signum est au-
ctoritatem illorum amplam esse.

Ep

Ego te posui ait Isaia Deus, quasi plaustrum triturans nouum, habens rostra ferrantia, triturabis *Isai. 41.*

montes, & comminues, & colles quasi puluerem pones, ventilabis eos & ventus tollet, & turbo disperget eos. Per elata hæc montium cacumina superbos & insolentes reges mundi huius intelligit, quos Sacerdotum potestati ædere oportet.

Arma militia nostra non carnalia sunt, ait Apostolus, sed potentia Deo ad destructionem munitio-
num, consilia destruentes, & omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi, & in promptu habentes vlci omni inobedientiam. Magnus ille Theologus, Sacerdotali dignitate gloriatus, absolute hinc inferre vult, nihil in mundo esse, quod non sub Sacerdotum legibus & potestate fideat & subiiciatur.

Quamprimum vt tubæ Sacerdotales in obsequio Ierichuntis, quæ vrbs in finibus regni Chanaan sita erat, circum muros clangere desinere, omnes mox muri & turræ propugnacula ad terram conciderunt. Igitur omni populo vociferante & clangentibus tubis postquam in aures multitudinis vox sonitusque increpuit, muri illico corruerunt, &c. Quo etiam tum designabatur Sacerdotum potestati nihil omnino posse resistere, soli que eorum voci cessurum, quod armis cedere violentiaque flecti detrectaret.

Sacerdos conuertit virgas in serpentes, flumina decurrere facit sanguinolenta, tempestates ciet, milleque in Aegypto prodigia causatur. Sacerdos mortuum filium Sareptanæ viduæ, & alius Sunanimitidis ad vitam reuocat. Sacerdos ignem celo facit descendere quadringentosque Pseudo prophetas eodem absumi. Sacerdos foli-

Regum insolentia

Sacerdotum cedat potestati

2. Corinth. 10.

Magna Sacerdotum potestas.

Ad sonitum tubarum

Sacerdotium

corruit Iericho.

Iosue 6.

Mirabiles effectus

potestatis Sacerdotalis.

Exod. 4. 5. 6.

7. 8. 9. 10.

3. Reg. 19. 4.

Reg. 4.

4. Reg. 20.

Luc. 24.

Matth. 16.

De consec.

dist. 2. c.

Quid sit san-

guis.

Cæli ad Sa-

cerdotis

vocem re-

ferantur.

Conc. 2. super

Psal. 37.

imperat, decemque eundem gradibus cogit retrocedere. Denique Sacerdotibus collata potestas est peccatorum dimittendorum, ægrorum per sanandorum, mortuorum ad vitam reuocandorum, dæmonum fugandorum, montium loco dimouendorum, omni genorumque miraculorum patratorum, *In nomine meo dæmonia eijciunt, serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint non eis nocebit.* O effectus admirabiles, o euidentia potestatis Sacerdotalis argumenta.

Quis fidelium, inquit Pontifex Gregorius, habere dubium possit, in ipsa immolationis hora celos aperiri ad Sacerdotis vocem? in illo Iesu Christi mysterio Angelorum choros adesse? summa & ima sociari, visibilia simul & inuisibilia? eodemque momento illum qui intra celos delitescit, in altari ante Sacerdotis oculos videri. Innuere vult, Angelos cælo facere descendere, Deum præsentem in altari sistere, augustum hoc sacrificium Deo offerre, aliaque his similia prodigia facere, solis Sacerdotibus concessum esse.

Exclamat igitur merito Augustinus dicens, *Mira potestas, felix exercitium, ubi tractat Sacerdos Christum Dei filium, &c.* mysterium penitus cæleste, cuius adminiculo Pater, Filius, & Spiritus S. tam admirabiliter operantur; & ministerium adeo ineffabile, cum in eodem momento, idem omnino Deus, qui in cælis præsidet, inter Sacerdotis manus in sacrificio versatur, quodque Angelis donatum est, hominibus etiam donatur. Sacerdos hoc admirabile sacramentum conficit, Angelus conficientem quasi famulus assistit & obsequitur. Verè igitur veneranda est Sacerdotum dignitas, & exempla eorum potestas, in quorum manibus Dei Filius, velut in virginis vtero incarnatur.

Cum

Cum conspicis Dominum, ait Chrysostomus, immolatum, Sacerdotem sacrificio incumbentem ac preces effundentem, tum verò turbā circumfusam, pretioso illo sanguine intingi ac rubescere, etiamne te inter mortales versari, atque in terra consistere censes? an non potius è vestigio in calos transfer-
ris? Annon carnis cogitationem omnem abijciens, quado animo, mente pura circumspicis quæ in calo sunt? O miraculum! ô Dei benignitatem qui cum Patre sursum sedet, in illo ipso tēporis articulo Sacerdotum manibus pertractatur. Docet magnus ille Doctor & noscum illo, tantam sacerdotum esse potestatem, ut quidquid faciant, miracula sint, prodigia, portentaque.

Insignis D.
Chrysosto-
mi contē-
platio.

lib. 3. de
Sacerd.

CAPVT VI.

De honore Sacerdotibus debito.

SANCTUS Clemens in Constitutionib. suis Apostolicis, agens de honore sacerdotibus exhibendo, ait, Honorate Sacerdotes ut Patres, & dominos, ut beneficos & beneuolendi auctores. Nullus autem maior est honor eo quem debemus parentibus, qui esse nobis dederunt, qui nobis imperant, nosq; beneficiis, gratiisq; deuinciunt: similē porro exhiberi Sacerdotibus magnus ille Pontifex vult.

lib. 7. c. 32.
Sacerdotes
honorandi
ut patres
ac domini.

Lex vetus morte damnabat eos, qui sacerdoti morē gerere, eumq; reuereri detrectarēt: Legis verba hæc sunt, Qui superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & decreto Iudicis, morietur homo ille, & auferes malum de Israel, &c. Magna itaq; perniciēs regno impendet, in quo sacerdotes honore non afficiuntur.

Antiquitas
qui Sacer-
dotes ho-
norare
nolentes,
necaban-
tur.

Deut. 17.

C 4

Quin

Psal. 104.
Sacerdotes
vel tangi
prohibet
Deus.

Quin & ipse Dei filius, ut hunc honorem confirmaret, per Prophetam suum dixit, *Nolite tangere Christos meos & in prophetis meis nolite malignari.* Id est, Tali sacerdotes meos honore prosequamini, ut eos ne tangatis quidem, tum manu ad verberandum, tum lingua ad maledicendum aut detrahendum.

Eccles. 4.
Coram
Sacerdote
humiliter
se gerendum.

Presbytero humilia animam tuam, ait sapiens, ut edoceret, post Deum sacerdotes imprimis honorandos, ijsque obedientiam proximam toto vitæ tempore præstandam. Nec sufficere genu ac poplitem ante eos flectere, sed & animam humiliandam esse.

Sacerdotes
sanctorum
instar honorandi.

Non satis est eo honore sacerdotes affici, quo homines, sed eo afficiendi sunt, quo sancti. Vnde sapiens, *in anima tua time Dominum, & Sacerdotes illius sanctifica. in omni virtute dilige eum qui fecit te, & ministros illius ne derelinquas; da illis partem sicut mandatum est tibi, primitiarum & purgationis.* Ecce præceptum honorandi sacerdotes immediatè post Deum, eumque honorem donis, muneribus, oblationibusque testandi.

Sacerdotē
offendere
est Deum
offendere.

Quicumque Domini oculos offenderet, magnum haud dubie sacrilegium committeret, magnique se criminis reum constitueret; non minus sanè is crimen admittit, qui sacerdotibus non honorem, sed contumeliam irrogat, eosque violat; dictum enim est, *Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei;* non ait, Tetigerit pedes meos, brachia, manus, aliudue corporis membrum, sed pupillam oculi, quanihil in homine delicatius aut mollius haberi potest.

Luc. 10.

Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit, ait apud Euangelistam Dominus.

minus. Qui verò Deum spernit, peccat mortaliter, atheus est, religionis omnis expers, infernalibus supplicia promeretur, ac sempiterna tormenta; atque hæc omnia de contemptu Sacerdotum etiam dicenda sunt.

Apostolus Gentium Paulus olim accusatus quòd Sacerdotem debito honore non affecisset, protinus crimen hoc à se propulsavit dicēs, *Nesciebam*, inquit, *fratres, quia princeps est Sacerdotum*. Quo loco discendum, Sacerdotes etiam improbos esse honorandos.

Qui benè præsumt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo & doctrina. Dicere vult, Sacerdotes ut Sacerdotes esse honorandos; at quando pastores sunt aut Prælati maiori honore afficiendos esse, adeò ut Episcopi duplici honore digni sint, primò quòd Sacerdotes, deinde quòd Præsules.

S. Martialis Aquitanix Apostolus, Burdigalensibus scribens, honorem Sacerdotum ijs imprimis commendavit, dicens, *Honorabatis*, inquit, *Sacerdotes, qui decipiebant vos sacrificijs suis, qui mutis & surdis statuis offerebant, quæ nec vos nec se iuvare poterant*. Nunc autem multo magis Sacerdotes Dei omnipotentis, qui vobis vitam elargiuntur per calicem & verum panem vitæ. Aequum, inquit, est quòd, si gentiles sacrificulos suos ita honorarint, Sacerdotes Euangelicos etiam maiori honore afficiamus.

Quin & idololatriæ & veri Dei ignorantes summa semper reuerentia sacerdotes sunt profecti, imo eosdem quodammodo adorarunt: imo ipse rex Pharao, cum omnes regni terras tributo subiecisset, Sacerdotalem ab eodem immunitatem esse voluit, subiecitq; eam Pharaoni, &

Sacerdotes
spernere.
Deum
spernere
est.

Act. 23.
Sacerdotes
etiam improbi
honorandi.
1. Tim. 5.
Prælati duplici honore digni.

Cap. 3.

Ethnici
Sacerdotes
honorant.
Gen. 47.

cunctos populos eius à nouissimis terminis Aegypti, usque ad extremos fines eius, præter terram Sacerdotalem, quæ à rege tradita fuerat eis. Agnoscebat scilicet Pharaon honorem sacerdotibus debitum, ideoque à tributis alijsque oneribus publicis immunes esse voluit, atque inter ceteros regni subditos singulari eos prærogatiua donauit.

Rom. 65. in Gen. Chrysostomus honores hos & priuilegia ab Ethnicis & idololatræ in Aegypto Sacerdotibus concessa considerans, hunc in modum exclamat, Audiant qui nunc viuunt, quantum olim Sacerdotum idolorum curam habuerint: & discant, ut vel saltem parem habeant honorem ijs, quibus omne Dei ministerium creditum. Et sane æquum est, nos, qui Christiani sumus & dicimur, cum ethnici & barbari idolorum suorum sacrificulis tantum cultum, tantaque priuilegia detulerint, maiorem nostris sacerdotibus, qui vero Deo deseruiunt, eiusque mysteria dispensant, cultum deferre ac reuerentiam.

Dist. 96. c. eod. Dixit olim s. Marcellus Papa, Boni Principis est, ac religiosi Regis Ecclesias contritas, atque confusas restaurare, nouas adificare, & Dei Sacerdotes honorare, atque tueri, monebatque, sanctis Apostolorum constitutionibus insistendo, non esse exagitandos, excrucianosque qui in vinea Domini laborarent, multo verò minus fugandos dispensatores & œconomos Regis æterni. Hinc discant omnes, magni Dei Sacerdotes venerari, cum æquum sit, actusque quidem religionis, qui ad Reges & principes spectat. Et quemadmodum veræ regis dignitatis est Sacerdotes honore prosequi, ita eosdem contemnere, aut conculcare tyrannidem sapit.

S. Gregorius Papa Imperatori Mauritio scribens

bens his apud eum verbis vsus est, *Sacerdotibus non ex terrena potestate Dominus noster citius indiget; sed excellenti consideratione, propter eum cuius serui sunt, ita dominetur, vt etiam debitam reuerentiam impendat, &c.* eo quod modò in sacris litteris Dij, modò Angeli nuncupentur. Quem igitur honorem Sacerdotibus impendere debent inferiores, cum summi Imperatores ab Ecclesiæ doctoribus eosdē vt honorent, viua demonstratione incitentur.

Imperator autem Iustinianus in authenticis tanto honore clericos prosequitur, vt illos reuerendissimos appellare non dubitet; neque id mirandum est: id enim & S. Gregorius præstitit; nam cum simplici Sacerdote sermonem instituit, hoc eum modò compellat, *Novit sanctitas tua. vt, dum regem alloquimur, dicere consue-* uimus, *Vestra maiestas.* O Sacerdotes verè honorandos, cum Pontifices & Imperatores, suo etiam contemptu eos honorent & complectantur!

S. Ignatius è primis primigeniæ Ecclesiæ Episcopis Smyrnensibus scribens, Sacerdotes im- primis illis honorandos præcepit, vtpote quibus nihil in hoc orbe aut maius aut dignius, *Honorate Sacerdotium, secundum Christum,* & post honorare oportet etiam regem. *Sacerdotium enim summa est omnium bonorum quæ in hominibus consistunt.* Audite, iam à mille quingentis annis Sacerdotes regibus prælati sunt; quare quicumque Christianus Sacerdotes contemnere non veretur, sibi persuadeat, vnicum se Dei Filium, Sacerdotij auctorem, institutoremq; contēnere.

Quod autem S. Ignatius verbis, S. Martinus Imperi ipsa demonstravit, cum enim ab Imperatore Maximo ad prandium inuitatus esset, magna que eodem prætulit,

Sacerdotes
in scriptu-
ra Angeli
& Dei ap-
pellantur.
S. Greg. ad
Maurit.

Imp. 11. q. 1.
c. eod. Euseb.

lib. 2. de vita
Constantia.

S. August.

Epist. 66.

Sacerdotes

reuerendis-

simos vo-

cat Imp.

Iustinia-

nus.

Epist. lib. 2.

Epist. 52.

lib. 4. ep. 50.

Epist. ad

Smyrneses.

Regibus

præferen-

di.

Sacerdotes

regibus præ-

lati sunt;

quare quicum-

que Christianus

Sacerdotes

contemnere non

veretur, sibi

persuadeat,

vnicum se Dei

Filium,

Sacerdotij

auctorem,

institutoremq;

contēnere.

S. Marti-

nus Impe-

ratori Sa-

cerdotem

eodem præ-

tulit.

Seuerus in
vita lib. 1.

eodem Principum ac Magnatum multitudo conuenisset, ad bibendum inuitatus, arreptam pateram prius Sacerdoti, quem secum duxerat, quam Imperatori veluti minus digno præbuit. Quod factum Imperator, & omnes adstantes ita admirati sunt, vt hoc ipsum ijs in quo neglecti & contempti eidem possent, placuerit. Ita quoque S. Augustinus Sacerdotes regibus præferendos, & Imperatoribus mundi huius anteponendos censebat.

Sacerdotes, inquit Chrysostomus, meritò non modò plus vereri debemus, quam vel principes vel reges, verum etiam maiore honore quam parentes proprios honestare. Si ergo parentum instar & regum honorandi sunt, quam illi penam, quæ supplicia promerentur qui non pluri quam animalia eosdem faciunt?

Si de parentibus carnalibus ait scriptura Honora Patrem tuum & matrem tuam vt bene tibi sit; quibus maledixerit patri aut matri, morte moriatur, quanto magis de patribus spiritualibus, infert hinc Clemens, verbis Dei monemur honore & charitate eos prosequi vt beneficos, & ad Deum legatos, qui nos per baptismum regenerarunt, spiritu sancto repleverunt, verbi Dei lacte nos pauerunt doctrina nutrire, instructionibus erudierunt, peccata remiserunt, sacræque Eucharistiæ reddere participes, & heredes Iesu Christi constituerunt. Validum est hoc argumentum, si enim naturali lege tenemur parentes carnales, à quibus esse recepimus, diligere honoreque afficere; quanto maiori iure patres spirituales honorandi sunt qui nos regenerarunt, & ad baptismum vocarunt.

Serm. 5. ad

Omni eos genere honoris afficite, ait s. Augustinus.

nus, siquidem si potestatem vitæ ac mortis à Deo ac-
ceperunt, in iudicandis ijs qui deliquerunt, & in de obed. ad
damnandis ad mortem ignis sempiterni, & in ab- sacer.
soluendo vitæ, donandâ ijs qui vitam emendare Sacerdotes
constituunt. Hoc attendite vos, ô Sacerdotum vitæ ac
contemptores, ac vobiscum dispicite, quanta mortis præ
vestra dementia sit, eos dum despicitis, qui cla- testatem
ues cæli & inferorum gestant, eos inquam à qui- habent.
bus salus & vita dependet.

Fertur S. Antonius Abbas singulari quodam
honore Sacerdotes affecisse, caput enim ijs ape- S. Antonia
riebat, eorundem benedictionem supplex po- us Sacer-
stulabat, eamque tanti faciebat, vt singulari se dotalem
honore crederet affectum, si quando eandem benedicti-
obtinuisset: vnde S. Athanasius in vita, B. An- onem ma-
tonius ipsos presbyteros ac Sacerdotes in summa ve- gni facie-
neratione dicitur habuisse, solitusque eisdem caput bat.
submittere, benedictionem captare, & pro magno
beneficio ducere, si accepisset. A Sacerdotibus be-
nedici volebat Antonius, vt ita benedici mere-
retur à Deo, & vitæ suæ integritati non confusus,
aliunde opem spiritualem exigebat.

Porro S. Franciscus magnò semper honore
ac veneratione Sacerdotes est prosecutus; vnde S. Francis-
dicere solitum tradunt, vt magnus Bonauentura cus Sacer-
in vitæ historia scripto mandauit, si cui Sancto- dotum hæ-
rum è cælo in terram lapsò, & cum illo simul norem an-
fortè Sacerdoti occurrisset, prius se Sacerdotis gelico
manibus osculum daturum, deinde reuerentiam præfere-
facturum sancto. Ostendens ita, magis se obli- bar.
gatum esse illi qui Christi occuparet locum, A- cap. 4.
postolorumque in terra successor erat, quam al-
teri, quem iam cum Christo regnare, æternaque
sciret beatitudine perfrui.

Quin & ipse Dei filius cum carnem indutus Ipse Chris-
in hunc

us Sacer-
dotes ho-
nore affe-
cit.

Luc. 2.

Christus
colaphiza-
tus quod
Sacerdotes
non sit re-
ueritus.

Luc. 18.

in hunc mundum venisset, tantum honorem & venerationem bonis Sacerdotibus exhibuit, vt primus quem à natiuitate inuiserit, fuerit summus Sacerdos Simeon, illius vlnas subiens & magni argumentum amoris ei exhibens: qui- que se à Regibus visitari in præsepio colloca- tum & adorari permiserat, vltro Sacerdotes in templo adire & honore afficere voluit. *Et ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum.* Cum igitur Dei Verbum, quod cum ab hominibus, tum ab Angelis adoratur, tantum Sacerdotibus honorem ac cultum deferat, cuius tanta futura est impudentia, hunc vt ordinem contemnat & negligat?

Adhæc in cruenta Passionis tragædia, cum Christus innocens in domo Annæ Pontificis es- set, & de doctrina interrogatus scitè ad singula responderet; nefarius quidam satelles, inferni pabulum, & sacrilegus quàm qui maximè, hoc responso irritatus, sibi que persuadens, non satis honoris ac reuerentiæ Sacerdoti exhibitum es- se, acriter eum corripuit, ac velut in temeritatis supplicium, alapam illi inflixit dicens, *Sic loque- ris Pontifici.* & nota rem obseruatu dignam, Christus, qui in reliqua passionis serie num- quam verbum asperius dixerat, aut conquestus fuerat, imo ne in maximis quidem cruciatibus ac tormentis; hîc cum percussore expostula- uit, seque ab imposito iniuste crimine purgans omni mundo manifestare voluit, tantum ab- esse Sacerdotem vt contemserit, vt è contra to- to vitæ tempore honore ac veneratione sit pro- secutus; *Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem bene, quid me cedis?* Hæc crimi- nis falsò impositi à se depulsio in Christo, quod scili-

scilicet Sacerdotes contemferit, exemplo nobis fit, Sacerdotes & Episcopos præ omnibus esse honorandos & colendos. Qui verò hunc eis honorem denegant, manu quidem hominum in hac vita, & diuina in altera percuti merentur.

In Actibus Apostolorum Paulus cum captiuus esset, & coram iudice causam suam ageret, inter cetera illi imponebatur, quod impudens & temerarius Prælati malediceret, summumque sacerdotem debito honore non affecisset. Quod crimen à se diluens, ait, *Nesciebam fratres quia princeps est Sacerdotum.* Apostolus igitur suam testatus, innocentiam omnibus insinuatam voluit, mori se millies malle, quàm debitum sacerdotibus honorem ac venerationem denegare.

Excusat se Paulus ac-
cusatus
quod Sa-
cerdotem
non sit re-
ueritus.
Act. 23.

Aman Persa tanti faciebat, quod regina Esther solum illum inter ceteros Principes & Magnates vnà cum rege Assuero inuitasset, dicebatque sortem suam magnificiens & extollens, *Regina Esther nullum alium præter me vocauit ad conuiuium cum Rege.* Si superbus ille verè superbire potuerit, & mundus eum honore afficere, quod ad regias esset epulas inuitatus; maiori profectò iure sortem suam extollat sacerdos, & subditi eum honorent, cum quotidie ad conuiuium Principis & Dei sui in Epulo Eucharistico appelletur.

Sacerdos
semper in-
terest con-
uiuio regis
sui & Dei.

Esth. 5.

Honorandi igitur sunt sacerdotes, non quidem meritorum respectu, sed officij quod exerceant. Vnde Ambrosius, *Non merita nobis ne officij personarum consideres, sed officia Sacerdotum. De ijs quò si autem eorum respicere vis merita, respice, obsecro, iustitiam.*

Honorandi
di Sacer-
dotes ratio-
nes
De ijs quò
myster.

obse-
iustitiam.

obsecro Eliam, intueretur Petri & Pauli merita. Hi quippe sunt qui hoc nobis ministerium reliquere, quod à Christo acceptum nobis tradidere. Et sanè ut quis Sacerdotem honoret, personarum non sunt merita, sed officij magnitudo spectanda.

Non est
spectanda
vita Sacer
dotum.

Matth. 23.

Non quales sacerdotes Domini sint, sed quid de Domino loquantur, est vobis magnopere prouidendum ait Nicolaus Papa ad Michaëlem Imp. I. 9. i. c. eod. Neue etiam necesse est, ut inter s. Petri vicarios disquiras cuius vitæ esse queant, sed scias satis est, quam curam reformandæ gerant Ecclesiæ, quomodo vestræ salutis studeant, credoque non minore te eos honore affecturum, quam si scribæ aut Pharisei essent in Moysi cathedra sedentes; de quibus tamen Dominus ait, *Quæcumque dixerint vobis, seruate & facite, secundum opera illorum nolite facere.* Ostendit non esse curiosè sacerdotum defectus disquirendos, sed eos honorandos, quamuis impuram alioquin vitam agant.

Insignis
ratiocina
tio Nicolai
Papæ quæ
ostendit
honoran
dos Sacer
dotes.

Sacerdotes
honorandi
licet in scij.
De heret. c.
cū ex in
iuncto.
Malach. 2.

Ergo Imperator considera, infert idem Pontifex eodem loco, *Si illos dixit audiendos, qui super cathedram Moysi sedebant: quāto potius qui super cathedram Petri resident, esse existimes obediendos.* Validum argumentum; si enim Rex a Iudæis honorari scribas & Phariseos volebat, multo magis Euangelium honore affici vult sacerdotes nostros & Prælatos.

Denique honorandi sunt, quamuis ignari sint & rudes. Licet enim, ait Papa Innocentius tertius, *scientia sit valde necessaria Sacerdotibus ad doctrinam; quia iuxta verbum dominicum, Labia Sacerdotum custodiunt scientiam; non est tamen simplicibus Sacerdotibus etiam scholasticis detra*

hendum, cum in eis Sacerdotale officium debeat honorari. Vnde in veteri lege prohibuit Deus, *Exod. 22.* *Dys non detrahes:* quo loco Sacerdotes haud dubie respexit, qui ob præstantiam ordinum & officij dignitatem dij appellati sunt. Hinc dicant Sacerdotum contemptores, ijs honorem deberi, etiam rudibus & ignaris, idque propter diuinum characterem, qui ita eosdem extollit & deprædicat, vt in sacra scriptura dij nominentur.

Depingit in emblematis suis Alciatus asinum, mylteria portantem, & sacra deæ Isidis vectantem; hic cum videret omnes flexo poplite supplices sacra venerantes; insolescere coepit, seseque omnium animalium principem censuit; at vt Agafo illius superbiam retunderet, & magnos animos coërceret, auribus eius insusurrauit: *Non tibi sed religioni tantus hic honos exhibetur, quod deinde & Symboli loco fuit usurpatum.* Indicare emblemate suo Poëta voluit, Sacerdotes & Episcopos, eosque qui mysterijs præfunt, esse obseruandos; non tam sui illorum intuitu & meritorum contemplatione, quam rerum sacrarum quas tractant, Sacramentorum quæ administrant, & Domini cui seruiunt, etiam si asini & bruto stupidiores essent.

Quin & improbi & scelerati honorandi; vnde Cyprianus, Dominus noster Iesus Christus rex & Iudex & Deus noster, vsque ad passionis diem seruauit honorem Pontificibus & Sacerdotibus, quamuis illi nec timorem Dei, nec agnitionem Christi seruassent. Christi igitur exemplo honor Sacerdotibus deferendus, quamuis improbi, nefarii, & malæ vitæ sint.

Egregium

Alciati.

Emblema.

Embl. 7.

Etiam ma-

li hono-

randi.

Cyprian. lib. 3.

ep. 9. dist.

93 e. eod.

D

Pue-

Col. 2. c. 14.
Deus etiā
malos Sa-
cerdotes
honorauit.
1. Reg. 3.

Deus mi-
racula etiā
facit per
malos Sa-
cerdotes.
De contem-
p. c. 18.

Hom. 85. in
Ioan. & ho-
mil. 4. de
verb. Isai.
Num. 21.
Deus vsus
est bestijs
& pseudo-
prophetis,
vt daret
benedicti-
ones.

Episcopi
Sacerdotes
honorent.

Puerum Samuelem, ait Cassianus, iudicio praelectum suo, noluit per semetipsum diuini colloquij disciplina Dominus erudire, sed recurrere semel & iterum passus est ad Sacerdotem senem, cupiens respectu Sacerdotum, vt is etiam, quem verbo suo vocabat, in improbi Sacerdotis schola erudiretur. O arcana iudicia! Deus ipse vult, vt sancti sui & maximi Prophetæ, quò honore debito Sacerdotium afficeretur, disciplina & præceptis instituantur seque humilient coram Sacerdotibus etiam sceleratis, qualis erat haud dubiè Heli Mosaicæ legis Pontifex.

Per Sacerdotes, inquit Cardinalis Damianus, malos Deus virtutum signa frequenter exhibet, non ob religiosam vitam meritum, sed propter Sacerdotalis mysterij Sacramentum. Quanta igitur mundanorum insipientia! Sacerdotes illi despiciant, Deus autem eosdem miraculis honorat, operibusque prodigiosis eorumdem statum exornat.

Si asinum, ait Chrysostomus, fecit loqui Deus, & per vatem spirituales benedictiones largitus est, &c. multo magis propter vos fideles, etiamsi prauis sint Sacerdotes, Deus omnia per eos perficiet. Optima profecto ratio, vt eadē euidenter demonstratur, quòd, si Deus animalia bruta selegerit, & pseudopropheta vsus fuerit, vt populo suo benediceret, maiori Sacerdotes sit honore affecturus, eosque ad animarum gubernacula suscipienda, etiamsi asinis & brutis stupidiore forent, adhibebitur.

Ipsis etiam Episcopis incumbit debito Sacerdotes honore prosequi, ad quod etiam S. Hieronymus

DE SACERD. DIGNIT. CAP. VI. 57

ronymus eosdem adhortatur, aitque in Epistolis, Episcopos agnoscere debere, esse se Sacerdotes & non Dominos, clericosque honore prosequi debere ut clericos, ut eos clerici etiam tanquam Episcopos habeant, recordarique apophthegmaris oratoris Domilij, Curegote habeam ut principem, cum tunc non habeam ut senatorem. Notate hoc Episcopi, vosque qui tanti magnos facitis, aliosque tam parui; tam enim vobis honorandi Sacerdotes, quam Sacerdotibus Episcopi.

Hier. Epi. 2.
ad Nepot. 95
dist. c. Esto
subiectum.

Prohibet Concilium Carthaginense Episcopos, ne quoquomodo sedeant, stantibus alijs Sacerdotibus, *Episcopus in quolibet loco sedens stare presbyterum non patitur.* Vult quidem, Episcopum in Ecclesia loco eminentiori consistere, veluti superiorem & caput; sed extra Ecclesiam & in domo, agnoscere Sacerdotes ut collegas & socios.

Episcopo
sedente
nefas stare
Sacerdotē.
Conc. Carth.
4. c. 34. &
dist. 95. c.
Episcop. &

Concilium porro Bracarense vetat Ecclesiasticos acriter ab Episcopis argui & increpare, prohibetque ne Episcopi nimium in illos seueri sint, ostenditque difficulter admodum membra corporis, quamuis alioqui putrida & corrupta, & nonnisi magno cum dolore à reliqua compage abscidi: quin & longo antè tempore quam rescindantur, varia ijs applicantur malagmata & medicamenta, cumque nulla salutis omnino spes affulget, tum demum prudens medicus eadem abscindi iubet. Sic Episcopi affectus boni est, ut optet sanare infirmos, serpentia auferre vulnera, adurere aliqua, non abscindere: potestremò quod sanari non potest cum dolore abscindere. Quibus omnibus demonstratur quis

Bernad. de
confid. l. 4.
ad fin.
Episcopi
Sacerdotes
benigne
tractare
debent.
Concil. Brac.
dist. 45. c.
cum beatus.
Ambros. de
offi. c. l. 2. c.
27. Clem.
const. Apost.
lib. 2. c. 21.

D 2

Sacer-

Sacerdotibus sit honor debitus, & etiam Ecclesiæ Sacerdotes esse venerandos.

Vnde & Concilium Tridentium, Episcopi se pastores, non percussores, esse meminerint, atque ita præesse subditis oportere, ut non in eis dominantur, sed illos tamquam filios & fratres diligant. Decernit concilium hoc Sacerdotes & Episcopos ita erga Sacerdotes clericosque affici debere, ut in honore illos habeant, & fratrum instar complectantur ac diligant.

In Tribus Concilijs decretum est, ne Diaconorum tanta sit præsumptio superbiaque, ut coram presbytero sedeant, nisi fortè iussi sint. Non oportet diaconum coram presbytero sedere, sed iussione presbyteri sedeat. Quod præceptum qui Nicen. c. 18. seruarit, modestum se ostendit, qui verò præter Tolet. 10. c. gressus fuerit, impudentem.

Concilio Matisconensi & Oecumenico octavo Constantinopolitano statutum est, ut si quis secularis in via, in Sacerdotem aut alium quemdam, in Ecclesiastica dignitate constitutum incidat, summa animi demissione eundem saluet, reuerentiamque exhibeat; & si fortè Sacerdos pedes iter conficiat, ipse verò equo vehatur, Concilijs cautum est, ipse ut equo descendat, Sacerdoti honorem exhibeat, illique offerre quidquid Christiana caritas exigit, quod qui facere neglexerit, sacris ei ex voluntate Episcopi interdicator, Statuimus, ut si quis quemlibet clericorum honoratorum in itinere obuiam habuerit, usque ad inferiorem gradum honoris veneranter illi colla subdat. Insigne statutum, sed etiam mium sacerdotij respectu.

Homil. 17. in

Matth.

Sacerdotes, ait Chrysostomus, Christi vicarii sunt; & qui honorat Sacerdotem Christi, honorat Christum.

Sess. 13. c. 1.

de reformat.

Episcopi
patrum in-
star impe-
rent, & Sa-
cerdotes ut
fratres ha-
beant.

Laodic. c. 20

Nicen. c. 18.

Tolet. 10. c.

39.

Diaconi

non sede-

ant coram

Sacerdote.

Matif. 2. c. 15

Constantin.

ca. 14.

Sæcularis

Sacerdoti

occurrentis

in via sese

humiliet.

Christum: & qui iniuriat Sacerdotem Christi, iniuriat Christum, cuius est vicarius & sacerdos. Qui facit iniuriam Sacerdoti, facit Christo.

Non aliunde, ait Cyprianus, hæreses oborta sunt aut nata schismata, quam inde quod Sacerdoti Dei non obtemperatur. Quid hoc? ecquæ illa Dei indignatio? ut ob Sacerdotum contemptum, Sacerdotalis dignitatis neglectum, hæreses & tetra schismata subnascantur, Ecclesiæque bellum indicant.

Lib. 1. Epist. 3
Sacerdotu
contemptus
causa schis-
matum &
hærescon,

Isaias Propheta corruptionis Israëlitis vatorumque scelerum, quæ in Iudæa exundabant rationem reddens, hanc inter ceteras assignat, quod Sacerdotibus honor debitus exularet, Item calamitatum quæ hodie eodem omnino modo vitam instituerent, Si in mundo, cut populus, sic Sacerdos. Equidem cum Propheta sentio, mihi que persuadeo omnes pene hodie in mundo regnant calamitates, & dissolutiones quæ in omni statu reperiuntur, aliunde non proficisci, quam quod Sacerdotes debito honore frustrentur, sancti ac religiosi negligantur, Ecclesiæque respectus intercedit.

Balthasar Babyloniorum Princeps, quod sacra Salomonici templi vasa profanasset, & reuerentiam sacris debitam neglexisset, ita Deum offendit, ut in sacrilegij pœnam, regnum simul & vitam amiserit. Eadem nocte interfectus est Balthasar rex Chaldaus. Terribile profecto exemplum, quod significat, maiori & seueriori vasa profana illos punitione dignos esse, qui personas sacras nant.

Qui Sacer-
dotes con-
temnunt
similes re-
gi Balta-
saro sacra

D 3

pro-Dan. 5.

profanant, sacros Sacerdotes vilipendunt, neu maiorem eorum quàm vulgarium hominum rationem habent. Diuina igitur cogitent iudicia, sibi què ob oculos ponant, si barbarus ille tam horribile flagellum promeritus sit, quòd sacra templi vasa profanauerit, maiora haud dubiè grauioraquè illos promereri, qui pios Sacerdotes negligunt ac conculcant, qui tamen sacra vasa sunt, lampades, ministrique Ecclesiæ.

Morte ple-
ctit eos
Deus qui
Sacerdoti-
bus immo-
rgeri sunt.
Deut. 7.

Ita verò pro Sacerdotum suorum honore Deus zelatur, morte vt affecerit eos, qui eorum præcepta neglexerint, obedientiamquè debitam denegarint, *Quicumque fecerit in superbia, vt non exaudiat Sacerdotem, moriatur homo ille.* Origine- dum & graue supplicium! at promeritum tamen, quod Sacerdoti obedientia præstata non sit.

Chore cū
socijs pu-
nitus,
quod Sa-
cerdotem
spreuerit.
Num. 16. 5.
Cyprian. lib.
3. Ep. 9.
Chrysostom.
hom. 2. in
Epist. 2. ad
Tim.

Chore, Datan & Abiron conspirantes, & superbientes, cū Aaronem Sacerdotem contempsissent, eiusquè honorem sibi arrogassent, atque ei se pares iudicassent, à terra dehiscere absorpti sunt, & viui cum tabernaculis ad inferos transmissi, dignam sacrilego ausu penam hoc modo persoluentes: *Cū aduersus Aaron Sacerdotem tres de ministris Chore, Dathan & Abiron ausi sunt superbi esse, & Sacerdoti proposito se adæquare, hiatu terræ absorpti ac deuorati, penas statim sacrilegæ audaciæ persoluerunt.* Ita DEVS iustè ac meritò punit eos, qui Ecclesiam contemnunt, DEI ministros vilipendunt, & Sacerdotibus honorem non deferunt.

Sacerdotū
vitia re-
genda.

Quin imò ita Sacerdotes Iesu Christi honorandi sunt, vt & imperfectiones defectusquè si quos

si quos habent, tegendi sint. Vnde dixisse legitur Imperator magnus Constantinus, se, si quem Sacerdotem peccantem vidisset, pallio eum co-
operturum, vitiumque obtekturum. O vere di-
gnum imperio Principem! Sciebat scilicet *Nic. Papa*
quem Sacerdotes honorem promererentur, sci- *dist. 26. c.*
ebat quis Ecclesiæ deberetur honos. *eod.*

Inter omnes Noëi filios, solus ille maledi-
ctionem paternam audire meruit, qui pater-
na verenda detexerat; nam mox ut Noë euigi-
lavit, & vini fumos digessit, filio maledixit,
quæ maledictio & in omnes eius posteros per-
transijt, dicens, *Maledictus puer Chanaam.* Eui-
dens argumentum, illos inter Dei filios ab eo *Gen. 2.*
maledici, qui Sacerdotum, qui patres spiritu-
ales sunt nuditatem & peccata detegunt, qui ubi
à somno patientiæ euigilauerit, æternis in al-
tero sæculo in omne æuum tormentis punien-
tur.

Si de Domini Sacerdotibus, qui verè Patres *Nic. Papa*
sunt, aliquid contigerit vos audire, quod con- *dist. 96. c.*
fusionem pijs mentibus ingerat, non infrunitum, eod.
sed pudoratos filios Noë imitantes, paternam ve-
recundiam contegatis, ut ita benedictionem pro-
mereamini. Porro is laudem meretur, de quæ Ec-
clesiæ honore sollicitus est, qui caret auribus,
quibus calumnias & detractionem de Sacerdo-
tibus prolatam percipiat.

Quicumque calumniatur & detrahit Sacer-
dotibus, peccat proculdubio grauius, quàm si re-
gibus & Principibus malediceret: quanto enim
Sacerdotium regno est excellentius, cum regen-
darum animarum officio præsit, tanto grauiori
supplicio punitur, qui aduersus id aliquid temerè
gessit, quàm qui aduersus regnū. Quisquis enim
regem *cap. 2.*

Qui Sacer-
dotis vitia
regunt, si-
miles filijs
Noë.

Maiores in-
iuria est Sa-
cerdoti il-
lata quàm
regibus.

Clem. Const.
Apost. 1. 6.

regem cædit, læsa maiestatis crimen incurrit: at Sacerdotem qui offendit, grauioris haud dubiè criminis reus est,

Exod. 19.

Sacerdotes
velut mons
in Eccle-
sia.

Bestiam quæ montem tetigisset, interea dum Deus legem dans cū Mose colloqueretur, morte mori præceperat Deus, *Bestia qui tetigerit montem morte moriatur.* Mysterium denotabat eos, qui bestiarum instar ac nimis indiscreti, tum factum verbo Sacerdotis, qui in Ecclesia velut mons est, & à quo lex dependet, honorem offendunt aut violant, morte dignissimos esse, morte inquam sempiterna.

Lib. 12. E-

pist. 31. ad
Felicem.

Vnde Magnus Gregorius infert à simili, *si Dauid regum iustissimus in Saul, quem constabat iam à Deo reprobatum & abiectum esse, manum mittere non præsumpsit, ob hoc tantum, quod à Propheta iussu Dei vnctus esset, quanto magis cauendū est, ne manū detractionis, indiscretionis, vituperationis aut calumnie in Sacerdotes, qui sunt vncti Domini, mittamus, quorum vituperium inhonoratioque & quidquid honorem obscurat aut denigrat, re-*

Sacerdotes
Christi le-
gati.

Sacerdotes
Angeli
Dei.
Serm. de S.
cōmunione.

cta in Christum Iesum fertur, cuius legati sunt, cuiusque vicem in Ecclesia suppleant? denique Sacerdoti maledicere, illius mores sugillare, vitam traducere, defectus notare aut honorem illi denegare, graue crimen est, audaxque facinus & merum sacrilegium.

Rogo vos neminem, inquit Anastasius Sinaita iudicate, præcipuè autē Domini Sacerdotē: sed *viua fide, pura conscientia, & efficaci penitentia ad mysteria Dei accedite, atque ita sanctificabimini: enim Dei Angelus seu nuntius qui offert incruentum sacrificium. Si igitur sanctis Angelis honorem debemus, similem haud dubiè boni Sacer-*

Sacerdotibus (inferre hic sanctus vult) debemus.

Non oportet, ut duo magni viri scriptis Deus iudicabit illos: *Sacerdotes iuste vel iniuste iudicare*, qui Sacerdotes iudicare præsumunt. *Nilus in uo- no Can. Nic. Papa dist. 28 c. consulendum.* vel eos examinare; si quis vero eò temeritatis procedat, à Deo certissimè iudicabitur tam in hoc sæculo quàm in altero; & quicumque Sacerdotes contemnere cæperit, in eaque re ulterius pergat, Deum negligere & contemnere incipit cuius ipsi ministri sunt. Tantùm scilicet sacris illis ministris reuerentiam debemus, ut ne actiones quidem eorum aut vitam diiudicare liceat. Qui verò hæc attentare & inquirere præsumserit, iudicem haud dubiò Deum sentiet.

De Sacerdote mala cogitare non oportet. Absit, ait Auerus Papa in Epistola, ut quidquam sinistrum de ijs arbitremur qui Apostolico gradui succedentes, Christi corpus sacro ore conficiunt; quorum industria facti sumus Christiani, quiq; clarescunt regni celorum habentes ante diem iudicii quodammodo iudicant. Videte igitur Christiani, quis honor debeatur Sacerdotibus, cum ne malum quid de eorum sit vita cogitandum? *Episc. Hispa. 11. q. 3 c. eod. Hier. epist. 1. ad Heliodor.*

Vita illius, scribit S. Hieronymus, laudanda est, qui venerationi habet Sacerdotes Christi, & non detrahit gradui, per quem factus est Christianus. Econtra verò dignus ille infamia & vituperio, ordinem sacrum qui contempserit, sacerdotalemq; dignitatem spreuerit. *Epist. 10. ad Euzian. Laudatus Sacerdoti qui non detrahit.*

Decreuit Euaristus Papa, ne quis Sacerdotes aut Episcopos accusans audiatur in iudicio, nisi prius intentio eorum & vita esset examinata, si qui sunt vituperatores aut accusatores Episcoporum vel reliquorum sacerdotum, non oportet eos à iudicibus Ecclesiæ audiri. O sanctum statutum, o decretum laudabile! quod si hodierna die in usu esset,

esset, non tantum ministrorum Iesu Christi, Ecclesiæque officialium contemptum experiremur.

**Excom-
munican-
tur qui fal-
sò Sacer-
dotes accu-
sant.**

*Concil. Brac.
2.2.9.5.c.
placuit.*

Excommunicat Conciliū Bracharense illos, qui Ecclesiasticis detrahendo, eorumque incontinentiam sugillando, testibus quæ dicunt, probare nequeunt, nec aliquam accusationis veritatis speciem afferre, si quis, inquit, aliquem clericorum in accusatione fornicationis impetierit, &c. quod si non potuerit datis testimonijs approbare id quod dixit, excommunicationem accusati accusator accipiet. Sacerdotes igitur & clericos vilipendere, temerè eosdem deferre, eorumque vitam accusare, excommunicationi subiectus est, & censuram meretur Ecclesiasticam.

**Si ipsi in
mortis ar-
ticulo sa-
cra com-
munionem
ponantur.**
*2. qu. 3. c. si
quis Episco-
pum. Buc-
chard. lib. 2.
c. 193.*

Quin & longè se zelantiorem in honore Sacerdotum promouendo ostendit Papa Damasus, vetat enim sacram communionem porrigi ijs, qui falsa accusatione clericorum nomen detulerint, neu probare crimen, quod excogitarunt, potuerint. Si quis, inquit, presbyterum falsis criminibus appetierit, & probare non potuerit, nec in fine dandæ ei cōmunionem censemus. Estote igitur Christiani in Sacerdotibus honorandis diligentiores, maiorem ijs honorem exhibete, & bonorum Sacerdotum diligentiorum rationem habete: qui enim eos reueretur & colit, Deum reueretur: qui verò contemnit ac negligit, maiestatem contemnit diuinam.

CAP.

CAPVT VII.

De priuilegijs & immunitatibus Sacerdotibus.

Ioseph Regis AEgypti vicarius, Pharaoni Sacerdotes
 terras omnes regni vectigales fecit & tribu- à vectigali-
 tarias, præter Sacerdotalem, quæ semper immu- bus immu-
 nis & libera mansit à vectigalibus, ac publico nes in AE-
 etiam regni decreto statutum est, vt è publicis gypto.
 horreis frumentum & alimentum acciperent,
subiecit terram Pharaoni, & cunctos populos eius,
præter terram Sacerdotū: quibus & statuta cibaria Gen. 47.
ex horreis publicis præbebantur. Magnus igitur Sa-
 cerdotum honos est, tanto præ ceteris regni in-
 colis priuilegio donatum esse.

Vir quidem mortis es, dicebat Salomon Abia-
 tharo Sacerdoti, sed hodie non te interficiam, quia
portasti arcam Domini Dei coram Dauid Patre 3. Reg. 2.
meo. Sacerdotes verò Christiani ob longè di- Salomon
 gnio rem ratione honorandi, quamuis alioquin in Sacer-
 castigatione digni, quod quotidie in manibus dotes ma-
 veram Domini arcam, id est veri Altaris Sacra- num non
 mentum teneant. audet mis-
 tere.

Libro secundo Regum, Amalecita sicarius 2. Reg. 1.
 cum Dauidi soceri sui mortem nuntiasset, suisq;
 eum manibus, in maiorem rei veritatem, inter-
 fectum diceret, tantam crudelitatem paricida-
 lemque audaciam demiratus Dauid, *Quare non*
timuisti mittere manum tuam, vt occideres
CHRISTVM Domini? Sacerdotes vincti sunt
 Domini, sacri sunt; cuius verò tanta Sacerdo-
 temeritas est & audacia, vt manum in illos in- tem qui
 iiciat, ingentis & nefarij se sacrilegij tangit sa-
 reum crilegus est

reum constituit, paricidium admittit, mortique
sempiternæ addici meretur.

Nullius
commodi
ergo in Sa-
cerdotem
quid com-
mittendū,
2. Reg. 16.

Miles Absolomo superato, cum Ioabo duci
militiæ nunciasset, illum viuum ex arbore pen-
dere crinibus ramis implexis, peteretque Ioab,
cur non interfecisset, se enim si hoc fecisset, si-
clos argenti sex illi appensarum fuisse, & vesti-
mentum in super militare, in rei bene gestæ mer-
cedem largiturum, Cui miles, si appenderes in
manibus meis mille argenteos, nequaquam mitte-
rem manum meam in filium regis. Sacerdotes por-
ro filij Dei sunt, & magni regis vicarij, nec in
mundo aliquis adeo sceleratus reperiri debet,
qui in eosdem quid attentare & aduersus eorum
vitam aliquid moliri, eorumque honorem deni-
grare nullius rei, quæ haberi potest, causâ aude-
at; sunt enim obseruandi & colendi.

Sacerdotes
vel tangere
nefas.
Psal. 104.

Nolite, ait per Prophetam Deus non dico ver-
berare, sed *tangere Christos meos*; id est Sacerdo-
tes: quibus verbis ostendit, illos immunitate &
prærogatiua singulari donatos esse.

Hæreditas
Sacerdotū
nobilis.

Ceterum bona & possessiones Sacerdotum
nobiles appellantur, nec censum persolvere de-
bent, & ab omni tributo, vectigali, alijsque on-
eribus publicis exempta sunt: si verò quisquam
eos ad id persoluendum cogere velit, Principis
est iniuriam vindicare, & eorum bona immu-
nia præstare; Nemo cogat clericum ad censum per-
soluendum de suis bonis: quod si fecerit per regiam
potestatem ad satisfaciendum compellatur. Reges
igitur Sacerdotalium priuilegiolorum protecto-
res & tutores sunt.

Paris. secun-
dam Iuon.
p. 8. c. 175.
26. q. 3. c.
Secundam.

Ius ciuile & canonicum, ac simul diuinum Sa-
cerdotes ab omni onere curationis, tuitionis,
testamentariæ executionis, commissionum, ali-
isquæ

isq̃ue oneribus publicis eximit, & excommuni-
cat eos qui ad hæc eosdem cogere voluerint, *c. de Episc.*
Generaliter sancimus, omnes presbyteros seu diaco- *c. cler. l.*
nos & subdiaconos & præcipue monachos immuni- *eod. 16. q.*
tate ipso iure omnes habere tutelæ; &c. Vnde ostē- *c. eod.*
ditur, Sacerdotes tã eximijs priuilegijs donatos *S. Cyprian. l.*
quid præter commune vulgus hominum possi- *1. Ep. 9. 21.*
dere. *q. 3. c. Cy-*

Inter ceteras quas Constantinus Imp. tulit *prianus.*
leges, vnam reperire est, quæ Sacerdotum do- *Sacerdotes*
mos ab omni militũ incurfione, hospitationeq; *a militibus*
liberas præstat, iuxta sanctionem, quã dudum me- *exempti.*
ministis & vos & mancipia vestra nullus nouis colla- *cap. de Episc.*
tionibus obligabit, sed vocatione gaudebitis, præterea *c. cler. l. 1.*
neque hospites accipietis. Tanto scilicet hic Impe-
rator Sacerdotes honore prosequabatur, vt &
domos eorum coli & obseruari voluerit.

Quin & idem in Sacerdotij gratiam voluit
clericos, in quocunque tandem ordine constitu- *Clerici &*
ti sint, iisdẽ honoribus, prærogatiuis & priuile- *Senatores*
gijs gaudere, quibus Senatores & Consules Ro- *Romani*
mani, Viris aut̃ reuerendisimis, clericis in diuersis *iisdem*
ordinibus sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ seruiẽtib; *priuilegijs*
illud culmen singularitate, potentia & præcellentia *gaudent.*
habere sancimus, quibus amplissimus noster senatus *Post Conc.*
videtur gloria adornari. Quis honor, quæ ampli- *Neocesar.*
tudo, quæ priuilegia! Sacerdotes scil. omnibus *dist. 96. c.*
gratijs & dignitatibus Romanis & imperiali- *Constantin.*
bus gaudere. *Imp.*

Adhæc, magnus Iurisconsultus Vlpianus in Paria pri-
paragraphis suis notauit, Sacerdotes iisdem o- *uilegia do-*
lim ganifos esse priuilegijs quibus milites, & *nata sacer-*
eandem prærogatiuam, quæ regio exercitui *dotibus &*
concessa erat, in Ecclesiam quoque deriuatam *militibus.*
esse, Clericus habet omnia priuilegia concessa mili- *Vlpian. §. de*
tibus *re ind. l. Mi-*

tibus armata militie. An non honoris indicium est, Sacerdotes Ecclesiæ ad honores ducibus militaribus concessos vocari, iisdemque quibus illi iuribus & priuilegijs gaudere?

C. de Epif. & Cler. Auth. ead. c. l. cum lege. Quin etiam Ecclesiastici omnes (exceptis religiosi ijsque qui mundum pænitus repudiarunt) bona possidere possunt temporalia, deque ijs iuxta beneplacitum disponere, testamenti tabulas condere, eadem legare parentibus; quorum omnium ijs potestatem leges ciuiles impertiuntur; Presbyteros, diaconos & subdiaconos, & c. res quaslibet modo ad Dominum eorum venientes, habere in sua potestate præcepimus & donare cui volunt, secundum leges, & in his testari. Atque hac ratione Sacerdotes iisdem fruuntur priuilegijs quibus nobilissimi quique.

Laicis Ecclesiasticos iudicare non licet. Epist. 32. lib. 5.

Longè alia etiam priuilegia in materia iustitiæ possident Sacerdotes, cumque separatim tribunal habeant, à laicis eorum res diiudicari examinarique nefas. Hinc sanctus Ambrosius Imperatore Valentiniano scribens, illi in memoriam reuocat, quæ pater illius felicitis recordationis in Sacerdotum honorem & verbo statuerat, & lege sanxerat, ne scilicet sæculares iudices de Ecclesiasticorum rebus disceptarent. Quisquam, inquit, me contumacem iudicare non debet, cum hoc asseram, quod augustæ memoria patris tui non solum sermone respondit, sed etiam legibus suis sanxit. AEquum nempe est, ut Sacerdotes non ab alijs quàm à Sacerdotibus iudicentur.

Sæculares iudices officio priuantur, si Ecclesiasticos iudicare præsumunt.

Nullus Ecclesiasticam personam in criminali questione vel ciuili trahere ad sæculare iudicium præsumat, contra constitutiones Imperiales & canonicas sanctiones: si verò is qui actio-

nem iis intentabit, iustitiæ minister est, iudicandi potestate in posterum priuetur: Si verò Iudex aut Præses aliquis Clericis, Ecclesiasticusue ius suum denegarit, cum tertio eo nomine rogatus fuerit, iurisdictionem omnem, dignitatem & munus suum penitus amittat. An maiora haberi priuilegia queant? Nimis honorati estis Sacerdotes, cum Ius ciuile & constitutiones Imperiales vobis adeo patrocinentur.

Imo ne accusare quidem Episcopum aut Sacerdotem sæcularibus licet, nisi prius eorum vitæ examinetur ratio, moresque excutiantur. Ita scilicet sanxit Euaristus Papa, si qui sunt vituperatores aut accusatores Episcoporum, vel reliquorum Sacerdotum non oportet eos à iudicibus Ecclesiæ audiri, antequam eorum discutiatur æstimationis suspicio vel opinio. Magnus sanè Sacerdotij honor, quod ab homine nequeat accusari, & ab omni mundanorum calumnia & insimulatione tutum sit & immune.

Insuper Concilia Ecclesiæ illos excommunicant, qui Sacerdotes temere fornicationis insimulant, nisi euidenter probare potuerint: si quis aliquem clericorum in accusatione fornicationis impetierit, &c. quod si non potuerit datis testimonijs approbare, quod dixit, excommunicationem accusati accusator accipiat. Vide quæ priuilegia, quod qui Sacerdotem falsò accuset, excommunicationem incurrat.

Sacerdotes, ait Fabianus Papa, quos Dominus suos esse voluit, non sunt leuiter tractandi, nec læcerandi vel temere accusandi, quoniam eorum causas sibi Dominus reseruare voluit, & suo iudicio vindicare. Hæc considerate vos o Clericorum hostes, nec Sacerdotum priuilegia discindite aut conuellite.

Vnde

c. de epis.

eler. l.

statuimus.

Fabian. Pap.

Epist. 2. ad

Episc. Orient.

Cuius Papa

ep. ad Felicē

Marcellinus.

Papa Epist. 2

Gregor. lib. 2

ep. 14. ad

Ioan. defen-

for.

Sæculari

Sacerdotē

ne accusa-

re quidem

licet.

2. q. 7. c. eod.

Excom-

munican-

tur qui Sa-

cerdotes

falsò ac-

cusant.

Conc. Brach.

22. qu. 5. c.

placuit.

2. q. 7. c. eod.

1uo p. 6. c.

320.

Deus sibi

Sacerdotū

causam re-

seruauit.

Deus ipse
Sacerdotū
delicta pu-
nit.

Anacletus

Epist. 2. ad

Epist. Italia.

Sacerdotē

populo ar-

guere ne-

fas.

6. q. 1. C. eod.

Vnde & alius Pontifex, Dominus sacri sui cor-
poris tractatores, à vilibus ac reprobis ac non idoneis
personis infamari noluit, nec calumniari permisit:
sed ipse proprio flagella Sacerdotes à templo eiecit,
& c. Vt ostenderet, quod quemadmodum ipse
eorum esset Iudex, ita & delictorum vindex, &
non alius.

Addo quin etiam, vt eo altiùs sacra illa pri-
uilegia efferam, Sacerdotes non posse à populo
vel argui, vel accusari, vel corrigi; at infamum
loco tenendos, qui aduersus Sacerdotes arma
induunt. Omnes, ait Papa Thelesphorus, qui ad-
uersus Patres, id est Sacerdotes, armantur, infame
esse censemus. Ratio enim docet, Patres esse ho-
norandos, non verò contemnendos, arguendos
aut impugnandos.

Sacerdotes, ait eodem loco idem Pontifex
qui ore proprio Christi Domini corpus confici-
unt, timeri & coli ab omnibus debent, & à ne-
mine argui: illos enim, à quibus benedicti vul-
gus ad eorum accusationem admittendum. Sa-
cerdotis enim est docere & corrigere vulgu-

Cōtra Dei non vulgi, Sacerdotes; neque enim discipulo
ordinatio. est super Magistrum, Dei que ordinationem ac-
nem infur, cusat, qui eos, qui ab eo constituuntur Sacerdo-
git qui Sa- tes accusat, vel damnari cupit. Dicere vult, De-
cerdotem illum aduersari & oppugnare, qui Sacerdotali
accusari priuilegia infringere & imminuere conatur.
vult.

Concilium Agatense excommunicatione
anathemate percellit eos, qui Sacerdotibus be-
lum mouent aut fatigant, si quis, inquit, sacra-

Cap. 32. Ino. rium per calumniam Ecclesiam aut clericum sa-
p. 6. c. 367. gare tentauerit, & victus fuerit, ab Ecclesia limi-
bus, & Catholicorum communione arceatur, &
dign-

digne pœniteat, &c. O diuinum decretum! Illi Sacerdotes pelli ab Ecclesia digni sunt, iuxta concilium, qui iniuste Ecclesiasticos ministros opprimunt & infestant.

Imperatores Arcadius & Honorius, Ecclesiasticorum priuilegiorum protectores, morte illos afficiendos censent, qui aduersus Ecclesias insurgunt, & iniuriam aliquam Sacerdoti irrogant, prouinciarumque præfectis & præsidibus præcipiunt, illos ut velut nefarios & facinorosos supplicio afficiant. Laudabile enim esse censent, velut publicum quoddam crimē iniuriā Sacerdotibus irrogatam vindicare, & merito supplicio castigare. Si quis, inquiunt, in hoc genus sacrilegij proruperit, ut in Ecclesias Catholicas irrumpens, Sacerdotibus & ministris aliquid importet iniuriæ, quod geritur à prouinciæ rectoribus animaduertatur. Volebant scilicet pij illi Imperatores, prærogatiuas Sacerdotum non violari, cum à sacrilegio non differre crederent, easdem infringere.

Sacerdotes autem filij Dei sunt, sub eiusdem tutela viuentes, quos hominum iniuriæ nequeunt attingere, qui vero violentas in eos manus iniiciunt, anathemate percutiuntur, solusque Pontifex summus ab eodem poterit absolvere. Si quis suadente diabolo, huius sacrilegij reatum incurrerit, quod in clericum vel monachum violentas manus intecerit, anathematis vinculo subiaceat, &c. declarat ecce pontifex hunc sacrilegij reum qui in Sacerdotem manus intecerit.

Denique Sacerdoti mortem afferre, cruentum est paricidium. Vnde Concil. Moguntinum, Sacerdotum interemptorē si vel minima suspicio sit, duodecim annis agere præcipiunt.

qui persequuntur, excommunicati sunt. Digni morte sunt qui Sacerdoti iniuriam irrogant.

C. de Episcopis & Clericis. l. ead.

Solus Pontifex absolvit Sacerdotum percussores.

Innocentius 2. 17. q. 4. c. eod.

Quomodo puniantur qui Sacerdotes necant,

pit

pit penitentiam: si verò reus sit & criminis cō-
uictus, nunquam cingi, nunquam matrimonium
inire, ac toto vitæ tempore agere poenitentiam,
Cum igitur poenitentia adeò seuera sit & rigi-
da, signum est, crimen etiam enorme & graue
esse.

Penitentia
eorum qui
Sacerdotes
necant.

Vormat. c.

26. Tribur.

5.5.

Concilium verò VVormatiense decernit, vt
Sacerdotum interemptores nullam deinceps
carnem degustent, vinum non bibant, pedes
semper incedant, arma non gestent, festis & Do-
minicis diebus exceptis, ieiunent, quinquennio
templum non ingrediantur, sed interea dum
res diuina peragitur, fores remaneant, Deum-
que suppliciter deprecantur, tam enorme sibi
vt crimen dimittat; cumque quinquennium iam
elapsum fuerit, templum quidem eos subire
permittit, mysteriorum tamen diuinorum non
prius participare, quàm aliud quinquennium
elapsum sit, denique ter singulis septimanis toto
vitæ tempore ieiunare vult.

CAPVT. VIII.

De Sacerdotum sacrificijs.

Euchari-
stia sacrifi-
cium & sa-
cramentū.

MVndi redemptor Christus, totus amore
flagrās & in operibus suis omnipotēs, cū
ex hoc mundo ad Patrē proficisceretur, visibili
nos præsētia sua priuans, corpus suum in Eu-
charistia inuisibiliter præsēs reliquit, quæ quod-
dam amoris est mysterium, potentiæ abyssus, Sa-
cramentum simul & sacrificium; Sacramentum
quidem vt hominibus sit cibus; sacrificium vo-
rò vt Deo Patri loco veterum sacrificiorum
in summi honoris indicium & agnitionem
superioritatis, qua nullus ei maior & dignior
habetur.

haberi honor potest, offeratur; sacrificium non mortui animalis, nec cruentum secundum ordinem Aaron, quale in monte Caluarie oblatum est; at secundum ordinem Melchisedech, sine carne aut sanguinis effusione, quodque cruenti crucis sacrificij quædam commemoratio est, nobisque infinitum suum meritum applicat; Missæ enim sacrificium applicat pretium & fructum mortis Christi & sacrificij crucis. Tanquam Sacramentum est communio, tanquam sacrificium est Missa. Atque ita mirabili quadam concordia sub eadem consecratione in altari & in Missa accidit, ut idem corpus sit, quod & Sacramenti materia & sacrificij oblatio est.

Bellarmin. lib. 1. & 2. de Missa & in libris de Eucharistia.

Agnus paschalis veterum mysteriorum omnium maximum, iussu Dei per familias & domos manducabatur veluti per communionem, & à populo in modum sacrificij oblatus. Tollat unusquisque agnum per familias & domos suas, &c. Agnus paschalis immolabitur, eum universa multitudo filiorum Israel ad vespem. Qui verè figura fuit Vener. Eucharistie, quæ aliquando futura erat & Sacramentum & sacrificium: ut Sacramentum communionem sacræ adornas, ut sacrificium verò Missam instituens, Sacrificium verum, non tamen cruentum, uti fuit crucis, sed quod ipsum repræsentat, & cuius memoriale est, cuiusque merita communicat.

Melchisedech Sacerdos magnus altissimi rex pacis, & genealogia prorsus admirabilis, utpote qui sine Patre, sine familia fuit, postquam Abraham victoriâ de hoste retulisset, panem ac vinum in sacrificium obtulit. Porro Melchisedech, uti ait Apostolus, figura fuit Iesu Christi in sua persona; in sacrificio verò, Messias nostri: Christus enim verus rex est pacis, sine Patre secundum humanitatem

Sacrificium Melchisedechi figura fuit sacrificij Missæ. Isa. 53.

Sacrificia
pacifica fi-
gura sacri-
ficij Missæ.

nitatem, sine matre quo ad diuinitatem; sine ge-
nealogia; *Generationem enim eius quis enarrabit?*
ait Isaias. Ceterum sacrificium hoc fit in pane &
vino, quod figura fuit sacrificij corporis eius,
quod in Missa sub speciebus panis & vini admi-
rabili quadam consecratione offertur.

Deut. 7.

Num. 15.

Inter cetera legis veteris sacrificia fuit vi-
num, quod Pacificum dicebatur, quod quatuor
habebat singularitates. Primò tunc immolari
id solebat, cum foedus quoddam cum Deo erat
ineundum. Deinde plures in partes dispartieba-
tur, quæ certis quibusdam in altum sublacioni-
bus Deo offerebantur. Tertio non Sacerdotes so-
lùm, sed & laici & populus ex eo comedebat.
Quarto denique panis hic & vinum offereba-
tur. *Hæc est lex hostiæ pacificorum quæ offertur Do-
mino, si pro gratiarum actione oblatio fuerit, offe-
rent panes absque fermento.* Vera & viuæ Eucha-
ristiæ symbola & Missæ nostræ præsentia. In hæc
enim nouum cum Deo foedus & testamentum
initur; hic apparet eleuatio & specierum fractio;
hic corpus & sanguis Christi sub panis vini quæ
speciebus offertur; quid igitur hic deesse videtur
vt veritas cum figura coincidat?

Missæ om-
nium vete-
rum sacri-
ficiorum
comple-
mentum.

Doctores
Schol.

Adeo vt Missa, præterquam quod compendit
& memoriale sit sacrificij crucis, complemen-
tum etiam ac perfectio omnium veterum sacri-
ficiorum existat: at sacrificium nouum, in quo
Christus à Sacerdotibus in terra offertur, deinde
in cælo incessanter à seipso: cum enim victima
hæc infiniti coram Dei oculis pretij sit, & lon-
gè gratissima, assidue eam filius illi in cælo, &
interdum in terra offert; & quemadmodum De-
us in cælo semper eam in odorem suauitatis ad-
mittit, ita illi gratissimū haud dubiè est, si septu-
in al-

in altari in Ecclesia sua eadem reiteretur.

Ipsa Missa, sacrificium nouum, ac veterum Definitio omnium sacrificiorum complementum, actus Missæ, quidam religionis est, à Christo institutus, in qua corpus eius & sanguis ab ipso velut causa primaria, & à Sacerdote velut secundaria & minus principali, Deo sub speciebus panis & vini, ad Ecclesiæ salutē offeruntur, idque iuxta Prophetam, *Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech*, ubi Propheta haud dubiè de vero & augusto Missæ sacrificio sermonem instituit.

Psal. 109.

Missa itidē sacrificium est corporis & sanguinis Iesu Christi ab ipso met institutū, sacram illius passionem sub panis & vini speciebus consecratis Deoque oblatis, ad maiorem maiestatis illius gloriam, Ecclesiæq; vtilitatem repræsentans. Vnde Euangelistæ omnes vno ore profitentur. *Hoc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.* Id est, cum sacrificabitis, id fiet in cruenti sacrificij cruentæ passionis meæ memoriam.

Alia Missæ definitio.

1. Cor. 11.

Bellar. l. 1.

de Missa

cap. 12.

Missa per totum orbem celebratur.

Mal. 1.

August lib. 1.

cōtr. aduers.

leg. & Pro-

phet c. 20.

& lib. 18. de

ciuit c. 35.

Missæ de-

in quo finitio.

Missa actus quidā religionis est, à Christo institutus, Sacramentum & sacrificium corporis illius continens; sacrificium per vniuersum terrarum orbem celebratum, quod ita prophetice prædictum fuit oraculis, *Et in omni loca sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus.* sacrificium porro hoc & hæcce victima Dei nobis facta, alia esse non potest, quam Missa. Adhæc habito respectu ad ceremonias & convenientiā celebrationis, Missa est officiū quod ex Ecclesiæ & sanctorum patrum institutione, Longior legitima ceremonia in sacro altari celebratur, Missæ de-

*Iud. Clei-
chton. in
schol. ad Du-
rand. lib. 4.
c. 1. n. 50.
Missæ ef-
fentia.*

in quo consecratio & Ven. Eucharistiæ oblatio peragitur: in qua definitione partes essentielles Missæ solummodo sunt consecratio & oblatio corporis & sanguinis Christi, à sola illius institutione dependentes; ceteræ ad celebrandi ritum, ministerium, sanctasque ceremonias spectant.

*Bellarmin. l. 1.
de Missæ. c.
27.*

Adeo ut Missæ medulla, essentia, substantia, totaque anima augusti huius sacrificij in corporis & sanguinis Dominici consecratione consistat. Et propterea quidquid ante vel post Missam fit, non nisi accessorium est ad principale, qualia sunt ceremoniæ, ritus & cetera magni huius mysterij ornamenta: sed ita ut Iesus Christus primarius & solus auctor sit & institutor, Sacerdotes verò non nisi eiusdem ministri & vicarii; sub illo in altari representantes, quod olim ab illo passionis tempore in monte Calvaria peractum fuit, idque Christi præceptum datum Apostolis sequentes, dicentis: *Hæc facite in meam commemorationem.* In quo præcepto simul & Missæ institutio includitur.

*Christus
Primus
Missam ce-
lebrauit.*

Christus summus Pontifex primus Missam celebrauit, & primus primis Ecclesiæ membris sacram communionem porrexit, Sacerdotes creauit & constituit, qui eandem legerent ac celebrarent, suumque hac in actione locum tenerent, quasi sacrificatores, uti & tenere debebant in alijs actionibus veluti pastores & doctores Sacramenta administrando, eiusque legem & præcepta edocendo. Dies autem celebrationis primæ Missæ, nouorumque ministrorum creationis, fuit feria illa V. in cæna Domini, quæ diem passionis illius immediatè præcessit, quando scilicet comesto agno Paschali, & figura cele-

*Quando
Missæ fue-
rit institu-
ta.*

celebratione peractâ, veritatem exhibere
 coepit, benedixit, consecrauit, & transsubstan-
 tiauit panem in corpus, & vinum in sanguinem
 suum, Apostolisque distribuit, qui Episcopos
 & prælatorum locum occupabant, dicens: *Hoc* Marc. 12. 1.
facite in meam commemorationem, id est, sacrifi- 1. Cor. 4. Tit. 2.
 cate, vti ipse iam facio, & sacrificium hoc ac Sa-
 cramentum in passionis meæ memoriam alijs
 distribuite.

Nunquam porro ipsa Missæ substantia com- Nunquam
 mutata est, aut variata, at ipsæ cæremoniæ; at- Missæ ef-
 que hoc vnâ cum incremento & progressu Ec- sentia mu-
 clesiæ, & prout temporis, locorum, persona- tata.
 rumque circumstantiæ id exegerunt, prout
 cordatorum Pastorum prudentia id necesse
 esse iudicabat, vt quibus Christus œconomi-
 am & dispensationem mysteriorum, thesau-
 rorumque spiritualium, vti loquitur Paulus 1. Cor. 4.
 Gentium doctor, reliquerit, cum plenaria li- Tit. 2.
 gandi, dissoluendique, legum ferendarum ab-
 rogandarumque, vt illius ministerium, & do-
 mus illius & corporis mystici directio id re-
 quirere videbatur, potestate; sanctè simul pro-
 mittendo se quidquid illi tandem in terra li-
 garent deligarentque, in cælo ligatum deliga-
 tumque habiturum; *Quacunque ligaueritis super* Matth. 18. 8.
terram erunt ligata & in cælis. Potestas hæc Sa-
 cerdotio annexa est, Sacerdotium autem sa- 16.
 crificium includit, sacrificium porro Missa
 est.

Sacra & augusta Eucharistia Sacramen- Euchari-
 tum simul & sacrificium est, vt Sacra- stia simul
 mentum, communio est, vt sacrifici- sacrifici-
 um, nostra Missa est: vt Sacramen- um & Sa-
 tum cibus est filiorum Dei, vt ol. sacri- cramen-
 E 4 ficiunt.

ficiū æterno Patri loco omnium veterum Sa-
crificiorum, in superioritatis agnitionem sum-
mi honoris testimonium offertur, quo nullus ei
maior haberi aut excellentior potest, tam re-
spectu personæ primariæ quæ illud internè of-
fert, id est Iesu Christi (Sacerdos enim non nisi
vicarius est) quàm muneris quod illius in alta-
ri collocatum est, quod corpus est eiusdem
Christi; sacrificium non mortui animalis se-
cundum ordinem Aaron, quale fuit ipsa crucis
oblatio, sed secundum ordinem Melchisedech;
non cruentum, sed repræsentans ipsum crucis,
& meritum illius infinitum applicans. *Quoties-
cunq; manducabitis panem hunc, & calicem bibetis,
mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.* Sacri-
ficiū igitur hoc in altari offerendo, ipsum
crucis Sacrificiū in monte Caluariæ olim ob-
latum repræsentamus.

Plal. 109.

1. Cor. 11.

Sacrificio-
rum omni-
um primū
est Missa.

*Bellar. to. 3.
lib. 5. de Eu-
char.*

*D. Thom. 3. p.
Bellar. to. 3.
l. 5. de Eu-
charist. &
lib. 2. de
Missa c. 15.
de ceremo-
nijs.*

Sacrificiū verò crucis Thesaurus præcipuus
est redemptionis nostræ; Sacramenta clau-
sunt quibus is aperitur, & viventibus applica-
tur: Missa Sacrificiorum omnium caput, magna
est clavis, qua is aperitur, & omnibus tam præ-
sentibus quàm absentibus tam viuis quàm de-
functis, tam huius mundi incolis, quàm purga-
torij ciuibus communicatur.

Sacramentum & Sacrificiū Eucharisticum
cor est, anima & maiestas Missæ: ipsæ enim ce-
rimonie quarum vsus est ante altare, ipsa Mis-
sa non sunt, sed ipsa duntaxat Sacramenti sacri-
ficijque Missæ ornamenta & appendices, quam
eo Satan maiori odio prosequitur ac detestatur,
quo ipsam Deo gratiorem & hominibus videri
vtiliorem. Nam mysterij huius adminiculo De-
um Ecclesia cultu quodam perfecto & absoluto
adorat

adorat, regisque sui præsentia & bonis ex voto fruitur, & in hac mortali vita paradisiacæ voluptatis similitudinem quandam prægustat.

Missæ solum & proprium Sacrificium est Christianorum, institutum ut ita crucis Sacrificij memoria renouetur, & eius meritum applicetur: & quemadmodum Baptismus, Confirmatio, Christiana Poenitentia & cetera in quantum sacramenta, peccata remittunt virtute Sacrificij crucis; ita Eucharistia in Missa, & Missa in Eucharistia, titulo Sacrificij peccatorum remissionem applicat quæ in cruce parata fuit; atque ita sacrificium propitiatorium est.

In Sacrosancto Missæ Sacrificio, Christus velut summus Sacerdos seipsum in Sacrificium offert pro peccatis nostris, idque Sacerdotum, qui vicarij illius sunt, ministerio, quemadmodum & per eos baptizat, confirmat, aliaque officia & sacramenta Ecclesiæ suæ exercet. *Missæ Sacrificium, inquit Bellarminus, non est opus nostrum, sed Christi: ipse enim est primarius & sempiternus Sacerdos, qui seipsum per Eucharistiam patri obtulit in sacra cæna, & quotidie per ministros suos se offert in Sacrificium, &c.* Propterea, cum idem Iesus Christus Sacerdos sit in æternum secundum ordinem Melchisedech, oportet Sacrificium ab ipso institutum, secundum illum ordinem, (quod est Missæ Sacrificium, & aliud nullum) etiam esse propitiatorium, quod essentiale Sacerdotis officium sit pro peccato offerre, ut restatur Apostolus: *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur, in his quæ sunt ad Deum.* Quod de alio Sacrificio, quàm de ipso Missæ intelligi nequit.

Et sanè Sacrificium crucis nostra plena re-

Missæ proprium Sacrificium

Bellar lib. I. de Miss. to. 3.

Sacrificiū propitiatorium.

Lib. 6. de Euchar. c. 1. & lib. 1. de Miss. 6.

Heb. 5.

Cruz fundem.

dametum
salutis no-
stræ, hanc
Missæ ap-
plicat in
salutem
nostram.

*Bellar. ubi
supra &
maximè li. 1.*

de Missa c. 15

Missæ fun-
datur in
cruce.

demptio est, & infinitum omnium peccatorum
nostrorum pretium, & etiam mille mundo-
rum, si tot reperire esset peccatores: ipsa præ-
cipuus salutis nostræ fons, Sacramenta rui-
sunt & scaturigines, per quas meritum crucis
in animas nostras deriuatur, ac sine quibus me-
ritum hoc prorsus inutile foret: at Missæ Sacri-
ficiu præcipuus canalus est, & primariu
portus, in quo fructus passionis figuntur, & per
quod crux ipsa salutaris efficitur.

Sancta Missa in cruce fundatur, cuius ipsa re-
præsentatio est, ac sine hoc fulcro inutilis
prorsus foret, atque à cruce vitam, robur, ac vir-
tutem mutuatur; Sacramenta canales sunt, bo-
na opera fructus, Missa magna clauis. Soli
enim ijs profunt Sacramenta, propitiatoriæque
sunt, qui benè dispositi eadem recipiunt: at Missa
in quantum sacrificiu omnibus, pro quibus
celebratur, prodest, eò quod nobilissima quædam
actio sit generali quædam & efficacissima depre-
catione peracta, idque ob munus quod Deo of-
fert, atque ideo generalis quædam ratio illius
per sanguinem vnigeniti filij placandi, qui
omnia soluit & obtinere potest.

*Bellar. ubi
supra.*

Missæ viuus est, ad meritum crucis applicandum, adeo ut
& defun- in gratiam iustorum celebrata sit, gratiarum
ctis pro- augmentum, & perseverantiæ virtutem impo-
dest. tret; si pro peccatoribus poenitentibus, veni-
am illis obtineat delictorum: si pro obduratis

D. Thom. 3. & impoenitentibus, poenitentiam & contritio-
p. de Sacra. nem; si pro infidelibus, efficiat, ut Deus illos
Eucharist. conversionem perducatur; atque ita omnibus ve-
Bellar. lib. 2. uentibus prodest. Si verò defunctis applicetur
de Missa c. 4. eosdem honore afficit, si pro ijs, qui in purgato-
c. 7. rio sunt, poenas eorū imminuit,

In eo autem Missa cetera Sacramenta excel-
lit, quod in se idem ipsum Christi corpus con-
tineat præsens, quod in cruce nos redemit,
& in hoc corpore ipsum redemptionis nostræ
fontem exhibet, cum cetera Sacramenta non nisi
ruios contineant: deinde quod ad vinum huius
nostræ redemptionis actionem, ipsam scilicet Sal-
uatoris passionem & crucis Sacrificium, repræ-
sentet. Idem enim corpus quod in cruce per cru-
entum sacrificiū oblatū fuit, hic per inuentū
offertur: in cruce immolatum fuit, itidem in Missa; *Sic doctores*
sed ibi cū occisione & morte violenta, hic sine *Scholastici.*
vlla lēione, sed immortale & gloriosū remanēs.

Quemadmodum vetera sacrificia non solum
pro peccato, sed etiam ob alios diuersos intuitus *Missa ad*
temporales, offerebantur: ita sacrificium Eucha- *omne bo-*
rasticū, quod omnibus veteribus successit, ut oēs *nomam ge-*
omnino Patres docent, ob eosdē etiam fines of- *nus obtri-*
ferri potest, veritas enim alioquin figurā ipsā *nendum*
minore esset, atq; hoc in Ecclesia iā inde ab ipso *conducit.*
sui primordio in usu fuit. Confirmat hoc Tertul- *Ad Scapulā.*
ianus, *sacrificamus*, inquit, *pro salute Imperatoris.*
Deinde Ioan. Chrysost. pluribus in locis pie cō- *Homil. 18.*
suetudinis illius meminit, qua Ecclesia pro fru- *21. in*
ctibus sacrificare consuevit. August. ait suo tem- *Alia.*
pore sacerdotes quosdam in domo quadam à le- *Lib. 28. c. 8.*
muribus & spectris infestata, sacrificium cele-
brasse. S. Prosper testatur etiam Missam obla- *De predicti.*
tam fuisse pro incolumitate mulieris, quam di- *Deic. 6.*
abolus inuaserat & exagitabat.

Fuit quoq; pia Ecclesiæ consuetudo offerre Deo *Missa con-*
sacrificium Missæ pro animabus fidelium defun- *ducit a-*
ctorum; non ut illis peccata remittātur, sed ut à *animabus*
Deo pœnarū criminib⁹ debeatū, si modò in pur- *fidelium*
gatorio detineantur, relaxatio concedatur: qui *defuncto-*
enim apud inferos sunt, in æternū à corpore Iesu *rum.*

Phil. 69. Christi rescissi sunt, & auxilij per diuinum eius
ad pop. & sanguinem inferendi meritorumque crucis eius
hom. 3. ep. ad incapaces. De hac consuetudine omnes pater
Phil. 5. Patres loquuntur, Chrysostomus, Augustinus &
lib. 9. con- Bellarminus.

fess. c. 11. Augustum & venerabile illud Sacrificium o-
lib. 2. de mni etiam tempore oblatum fuit in gratiarum
missa c. 7. actionem ob victoriam Sanctorum iam cælesti
Missæ ce- gloria perfruentium, ideoque Missæ in eorum
lebratur sollennijs & festiuitatibus Sacrificium cele-
in Sancto bratur, non quasi ijs Sacrificetur, vti obgani-
rum me- unt hæretici, sed Deo Gratia aguntur quod vi-
motiam. ctorem ijs concesserit, de eaque Ecclesia gaudet
August. l. 8. & exultat.

de ciu. c. 27. Denique quemadmodum Sacrificium cruci-
& Bellarm. generalis Thesaurus est & primarius, pro omni-
li. 2. de Miss. bus Ecclesiæ membris, tam presentibus & vi-
cap. 8. uentibus, quam futuris & defunctis: ita Missæ
Sacrificiū Sacrificium vniuersale quoddam instrumen-
Missæ the- tum & mediator ad aperiendum, & meritum
saurus ge- Thesauri unicuique nostrum applicandum. Hæ-
neralis est. omniū omnino Scholasticorum Doctorum
 sententia est ac doctrina.

CAPVT IX.

Quæ dispositio sit Sacerdotibus necessaria?

Puritas
 magna
 Sacerdoti-
 bus est ne-
 cessaria.

SI Dei locum in terra Sacerdotes tenent,
 eiusdem mysteriorum dispensatores sunt,
 angeli in hoc mundo, si Christi ministri Ec-
 clesiæ illius Principes, populi illius doctores,
 nimirum denique gubernatores; si inquam de Sa-
 cramentis disponant, religionem dirigant, &
 eam tractent, Sacrificia offerant, crucis myste-
 rium

rium representent, Missam celebrent, quæ omnis legis veteris complementum est & perfectio, verum passionis memoriale, & rerum omnium altissimū dignissimumq; vobiscum dispicite, ecquæ illis ~~fit~~ dispositio sit necessaria, priusquam ad augustum hoc sacrificium accedant, cuius ne Angeli quidem digni sunt esse ministri. Vnde magnus Dionysius, *Ad Sanctissimum euntes Sacrificium, mundari cōuenit ab ipsis vltimis phantasmatibus*: id est cogitationibus, quæ in Sacerdote mundæ sanctæque sint oportet.

*De Ecclesi-
hier. c. 3.*

Magnus Patriarcha Iacob à Deo vocatus, ut Sacrificia offerret in altaribus Bethel, vniuersam conuocauit familiam, seruisque congregatis ait, *Abijcite Deos alienos, qui in medio vestri sunt, & mundamini, ac mutate vestimenta vestra.* Sacerdoti, qui quotidie ab eodem Deo vocatur, ut regale illud Missæ Sacrificium in Ecclesiæ ara offerret, idem omnino facere incumbit, omnes inquam animæ facultates, quæ eiusdem quodammodo famuli sunt, in vnum recolligere; mundum, carnem, diabolum, qui idola & dii alieni sunt, abijcere, conscientiam mundare, & quamprimum non habitus, non colores, sed mores & consuetudines mutare.

Præcepit in veteri testamento Deus, ut mensa, super quam panes propositionis ponerentur, ex ligno Setim compingeretur, ligno inquam incorruptibili, eaque circumquaque auro circumuestiretur, & munda semper esset. *Facies mensam de lignis Setim, & super mensam purissimam coram Domino statues, &c.* Panes hi figura erant sacri panis Eucharistici, quotidie in missæ Sacrificio oblatis; mensa verò in qua reponitur, manus sunt & corda Sacerdotum. Ex lignis igitur

*Vocatio
Iacob al-
legoricè
exposita.
Gen. 35.*

*Sacerdotis
sa propo-
tionis.
Exod. 25.
Leuit. 24.
3. Reg. 7.*

tur

tur Setim ea compingantur necesse est, id est ab omni peccato & corruptione sint libera, virtute in crustata, insuper mundissima.

Septennio
Salomon
in templo
costruens
do occupa-
tus.

1. Paralip.
29.

Septennium Salomon rex in templo Ierosolymitano, quod inter septem orbis miracula numerari posset, ædificando impendit, in quo tantum sola virga Aaron, mannae urna, & legum tabulae asseruabantur; dicebatque omnibus, quod tantam operis molem & elegantiam animique propositum & sublimes conceptus deminuerantur, *Grande opus; non enim homini, sed Deo preparatur habitatio.* Sacerdoti profecto, cui concessum est, quotidie non iam manna, non legum tabulas, sed omnium horum veritatem, & ipsius legis auctorem anima continere, longius tempus insumendum esset, & maior opera impendenda ad cordis templum exstruendum, ad cognoscendum illum ibidem recipiendum, sibi quoque persolvere deberet, sublime id & grande opus esse, cum non homini, sed ipsi diuinitati hoc ce-
tuatur domicilium.

Historia
Miphibose-
th mystice
exposita
2. Reg. 9.

Miphiboseth sanguine ortus regio, semembris membrorum usu captus, & mancus, cum a Davide Rege inuitaretur, ut quotidie ad mensam illius ederet & biberet, magni hanc dignitatem fecit, seseque tanto honore indignum iudicem rege adorato ait, *Quis ego sum seruus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei?* Sacerdos qui in terris princeps est, & regia progenitus, quique quotidie magno cum honore a Deo inuitatur, ut caelestem quendam in altaris mensa, sumat cibum & ad Epulum Eucharisticum vocatur, qui quod ad iustitiam, claudus & mancus est, inque anima peccator mirum in modum difformatus; an non quotidie

tantus

tantum honorem demiratus, indignum se iudicare deberet & tantæ gratiæ incapacem, Deumque & Regem suum adorando dicere, Quis ego sum Domine, ut me indignum respicere dignatus sis, meque honore tanto afficere, tuus ut sim conuiua, hospes & commensalis, ipse qui nihil sum, qui mera corruptio, qui putor & propudium sordium.

Puellæ quæ in delicias regis Assueri asseruabantur, anno integro in gynecæio includebantur, priusquã à rege conspicerentur, in quo vnicę perficarum venustati comparandæ adaugendæq; studebant, antequam tum comendo pingendoq; tum ornamenta pretiosa, moniliaq; colligendo, ut si quando ad regem ingrederentur, in eius oculis gratiam inuenirét, nihilq; illis perfectionis deesset aut decoris, *Ut sex mensibus oleo ungerentur myrrhino, & alijs sex quibusdam pigmentis & aromatibus vterentur.*

Preparatio puellarum ad regem ingrederentur.

Estb. 2.

Harum puellarum exemplo, deberent Sacerdotes, quorum animę puellæ inquam illæ cælestes, semper coram Deo astant, impendere, si non annum, aliquod saltem tempus, ad se præparandũ, conscientiamq; exornandam, ut cùm ad Altaris mysteria accederent, nihil omnino in ijs reperiatur, quod diuinæ maiestatis oculis displiceat.

Scripsit in Prouerbijs suis Salomon, *Quando sederis, inquit, ut comedas cum principe, diligenter attende, quæ apposita sunt ante faciem tuam.* Sacerdotibus hoc expressè scriptum est, quos Spiritus sanctus commonefacere vult, ut cùm quotidie non ad mensam Regis, sed Dei invitati sint, diligentē sui rationem habeant, cōscientiã examinent, merita excutiant, accurateq; perpendant, quibus cibis pascantur, pane scilicet angelico, manna cælesti, corpore & sanguine Iesu

Sacerdotes quotidie à mensa Dei pascantur. Prou. 23.

Iesu Christi; quibus ferculis digniora nulla, admirabilioraque haberi possunt.

Qui pedis- Nabuchodonosor Babyloniorum & Chalde-
se Nabu- orum rex, Asphenes Eunuchorum principi præ-
chodono- cepit, ut in pueros domesticos, de Hebræorum
foris deco- tamen regum natos sanguine, qui in obsequiū
ri esse de- ministerium illius destinabantur, non alios se-
bebant. ligeret, quàm decoros, bonæ indolis, & in quibus nullum reperire esset næuum. *Pueros in quibus nulla esset macula, decoros forma, & eruditos omni sapientia.*

Dan. 1.

An non hoc Sacerdotibus applicare licet? ipsi quippe sunt qui à Patriarchis originem trahentes, & regibus dignitatem non inferiores, destinati sunt, non ut famuli sint, sed nobiles & familiares omnipotentis, & maiestatis illius vicarij, ut eidenus seruiant, eiusque Sacramenta in Ecclesiæ aula dispēset; an non igitur decori sint oportet, & famuli ab omni peccato immunes, sapientes excellētes, & scientia repleti, nullus ut in omnium eorum conuersatione næuus reperiatur?

Parabolæ
de nupti-
js sensus
moralis.

Scriptum est in Euangelio, regem quemdam nuptias celebrasse, & multos ad easdem vocasse ingressumque ubi erant discumbentes, vidit quemdam oculis per omnia coniectis, non vestitum veste nuptiali, cuius imprudentiam audaciamque non ferens ait, *Amice quomodo intraisti non habens vestem nuptialem?* atque dictis seruis imperasse, ut eum manus pedesque vinctum eijcerent in tenebras exteriores. Hilaritatem hanc examinans, Sacerdotibus illam applicare est animus. Ipsi scilicet sunt qui quoties ad regias nuptias & admirabile illud epulæ quod Deus circa Sacramentum Altaris in Ecclesiæ aula præparat, inuitantur; at si adeo sint

Matth. 12.

pudentes, vt ad id se ingerere audeant lacera conscientia, corde per peccata dilaniato, ac veste nuptiali quæ est innocentia, destitutos, an non timere debent, ne Deus irascatur, inque eorum temeritatis castigationem Ecclesia eosdem eiiciat, inferno illos, in quo tenebræ sunt exteriores, mancipando?

Magna illa seriâ quinta in cænâ Domini, quæ amarâ Domini passionem præcessit, at die in-Christus
stitutione Sacramenti Eucharistici, & Missæ cõ-suorum
firmatione beatâ, Redemptor pedes Apostolo- pedes lauit
rum lauit, priusquam sacram illis communio- antequam
nem impertiret, & ad tam magnificum illos cõ- Eucharisti-
uiuium inuitaret, Deinde misit aquam in peluim, am ijs por-
& cæpit lauare pedes discipulorum, & extergere tingeret.
linteo quo erat præinctus. Notabile profectò
exemplum, quòd si Christus discipulis sacram
porrigere communionem noluit, nisi prius pe-
des eorum abluisset: multo magis Sacerdotes
Apostolorum successores ab altari suo arcebit,
promittebitque ne in Missa sacram cõmunio- Ioan. 13.
nem percipiant, nisi prius desideria & affectio-
nes eorum, quæ animæ pedes sunt, mundatæ &
ablutæ sint.

Dicebat lex vetus, Sacerdotes qui accedunt
ad Dominum sanctificentur, ne percutiat eos, &c. Exod. 19.
vt ostenderet scilicet, Sacerdotes, qui ad diuino- Sacerdotes
rum mysteriorum tractationem vocati sunt, sint sancti
sanctos esse debere, alioquin diuinæ vltionis
manus non euasuros.

Scriptum est in Exodo, Missa aqua lauabunt in
ea Aaron & filij eius manus suas ac pedes, quando Exod. 30.
ingressuri sunt tabernaculum testimonij, & quando
accessuri sunt ad altare, &c. Quo mysterio de-
signatur, sacerdotem Euangelicum altare ac-
cede-

F

Sacerdotis cogitationes sint munda. cedere non debere, imo ne Ecclesiam quidem ingredi, nisi manus pedesque purgatos haberit, id est, nisi opera cogitationesque penitus munda sint, id est omnis vitij expertia, ne alioquin mortem damnationemque sempiternam incurrat.

Exod. 40. Puritas Sacerdoti necessaria. Præcepit olim Moyfi Deus, Applicabis Aque & filios eius ad fores tabernaculi testimonij, & totos aqua indues sanctis vestibus ut ministrent tibi, & vinctio eorum in Sacerdotium sempiternum proficiat. Ablutio hæc & sancta haec vestimenta aliud non iudicabant, quam munditiam sanctitatemque Sacerdotibus necessariam.

Sacerdotes sint sine macula. Homo, inquit Moyfi Deus, de semine tuo, qui habuerit maculam, non offeret panes Deo, nec accedet ad ministerium eius. Hinc euidenter colligi potest Sacerdotes omnis maculae experti esse debere, atque eos qui aliquo peccati notam inquinati sunt indignos esse, qui Deo panem Angelorum in Missa offerant, imo ne reri quidem, ut ad Sacramenta illius accessum accedant.

Prov. 9. Sacerdotes sint humiles & sapientes. Sapientia, inquit Sapiens, immolauit vitulas suas, miscuit vinum, & proposuit mensam suam paruulis dicens: venite, comedite panem meum & bibite vinum quod miscui vobis. Sapientia mensa est altare Missæ, in qua regium Eucharistie epulum, sub panis & vini speciebus erectum est, at soli paruuli, id est humiles & Sapientes, ad Sapientie mensam accedere merentur.

Ecclesi. 33. Noli offerre munera praua, non enim accipiet illa Dominus, ait Sapiens. Is vero per

ram sacrificat, & praua munera offert, qui impura anima eadem offert & corde profano: **Sacerdos** Sacerdos autem qui hac ratione Sacrificia sua habeat cor offert, persuadere sibi debet, hæc Deo displicere. **mundum**

Ab ortu solis vsque ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda, quia magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus exercituum. Hæc Propheta, Cuius verba Concilium Tridentinum de Sacrosancto Missæ Sacrificio interpretatur, & longo antetempore S. Clemens, Irenæus, Iustinus Martyr, Augustinus & Eusebius. Designare autem Propheta voluit, quod quemadmodum oblatio hæc munda erat, ita quoque mundos esse debere eos, qui eandem offerrent, Deoque repræsentarent.

Ait in Euangelio Dominus, Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo. Egregium Sacerdotibus documentum, quibus ex officio incumbit Sacrificia offerre, ut scilicet ad aram non accedant, quamdiu in malo statu sunt, & cum proximo in gratiam non redierunt. Prohibiti enim sunt magnum Missæ Sacrificium offerre, nisi prius se fratri reconciliarint.

Ego sum panis vite (ait in Euangelio Dominus) ego sum panis viuus, qui de cel descend. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum; Panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita: Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus. **Sacerdotes** sunt

Mal. 1.

Deff. 22. c. 1.

Sacerdotes

sunt mudi.

Lib. 7. Const.

Ap. 21. con-

tra hares. l.

4. c. 32. dial.

cont. Iudeos.

l. 18. de ci-

uit. c. 34. l. 1.

de demonst.

Euang.

Matth. 5.

Sacerdos

offerre nō

debet in

statu dam-

nationis.

Ioan. 6.

Sacerdotes

sunt sine

peccato.

sunt qui manducant hunc panem & ex hac carne viuunt; viuentes igitur sint, id est ab omni peccato immunes: mortuus enim, qualis est peccator, cibi non amplius capax est: peccator verò qui verè mortuus est, cum anima eius vitæ sit expers, panem hunc cælestem manducare nequit, cum nonnisi viuacium sitibus, qui scilicet panis est vitæ.

I. Cor. 10.

Sacerdotes indigni sunt participatione corporis Christi. si in anima peccatum habent.

I. Cor. 11.

Celebrantes indigne celebrant ad animæ damnationem.

Panis quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? ait Apostolus Sacerdotibus loquens. Profecto indignum videtur, Sacerdotes qui panem hunc sacrum in altari frangunt corde immundo & impuro inquinati, corporis Domini participare, qui ipsa puritas est, imo verò potius mortis eius rei sunt, & terribilia illius iudicia promerentur.

Quotiescumque, ait Apostolus, manducatis panem hunc, & calicem bibetis, mortis Domini annuntiabitis, donec veniat. Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indigne iudicium sibi manducat & bibit non diuidens corpus Domini. Sacerdotes qui quotidie sacrum illum panem comedunt, & calicem bibent, annuntiant mortem & passionem Domini in sacrificio Missæ, probare se ipsos debent, suæque merita explorare; si enim indigne receperint, iudicium, damnationem, & penam sempiternam sibi manducant.

Missæ omnium deuotionis genere dicenda est.

cap. 9. de offic. Sacer.

Si tanto mentis ardore preces qualibet dicant, sint, quanta putamus, deuotione sacrosanctæ Missæ ministerium, in quo corporis & sanguinis Domini Sacramenta tractantur, peragendum, ait Concilium Coloniense. Dolemus inquit, exhorrescimus, cum tot vbique Sacerdotes

nimus tantis mysterijs indignos, velut mercenarios: & quamuis criminum publicorum manifestorumque rei sunt, magna tamen irreuerentia, sese saepe etiam potius lucri causa, quam ob Dei honorem, rebus sacris immiscet, quorum calamitas in proximo, quibusque interitus vicinus est. Hoc notate velim Sacerdotes, vobiscumque perspicite, si deuotio in precibus necessaria est, in Missæ sacrificio eam magis requiri.

*Si non decet ad sacras vllas functiones quem-
piam accedere nisi sanctè; certe quo magis san-
ctitas & diuinitas celestis Eucharistia Sacramenti
viro Christiano, & praesertim Sacerdoti com-
perta est, eo diligentius canere ille debet, ne abs-
que magnareuerentia & sanctitate ad id percipi-
endum accedat, maximè cum apud Apostolum
mina indignè sumentibus proponantur, si quis indig-
nè manducat, iudicium sibi manducat. O verba
horribilia! Sacerdos qui indignè ad altare ac-
cedit, seipsum perdit, damnat, & flammis addi-
cit aeternis.*

Quamobrem, subnectit idem concilium, Communicaturus præcepti illius Apostolici re-
cordetur, Probet autem seipsum homo; Ecclesiasti-
ca autem consuetudo declarat, eam probationem ne-
cessariam esse, vt nullus sibi conscius peccati mor-
talis, quantumuis sibi contritus videatur, absque
præmissa Sacramentali confessione, ad sacram Eu-
charistiam accedere debeat. Quod Concilium,
ab omnibus Christianis voluit vsurpari & in-
uiolatè teneri, à Sacerdotibus tamen, imprimis
obseruari decreuit iam celebrare paratis, mo-
dò confessores ad manum sunt. Si verò in sum-

Sacerdos
magna re-
uerentia
celebret.

1. Cor. II.
Concil. Trid.
sess. 13. c. 7.

Ibid.

Sacerdos
confitea-
tur prius-
quam ce-
lebre.

ma necessitate Sacerdotem ad manum non ha-
beant, & ita non facta confessione celebrent,
prima data opportunitate deinde confiteantur.
Illi verò Concilij decretum violant, qui con-
fessione non præmissa, nec peccatis in poeniten-
tiæ tribunali examinatis, ad celebrandum acce-
dunt.

Homil. in
Encenij.
Insignis
Chrystos-
mi medi-
tatio,

Accedentes, inquit Chrysostomus, ad Euchar-
stiam, ne putetis quodd accipiat diuinum corpus
homine, sed ex ipsius Seraphim forcipe ignem, quem
scilicet Isaias vidit, vos excipere. Cogit atque san-
guinem illum salutare, è diuino illo & impollu-
latere fluere, atque ideo vos omni reuerentia ad
lum accedentes, labijs illum sanctis excipite. Quia
propter obsecro vos fratres & coniuro, ne ab Eccle-
sia absumus, ne altaria deseramus, ne colloquijs
occupemur, sed maneamus trepidi & timidi, oculi
deiectis in terram, corde humiliato, & animo con-
trito. An non videtis eos qui aulam sectantur, &
gi temporali assistunt, regi terrestri, regi incor-
ptibili, regi mille casibus & infortunijs obnoxio-
O beatos Sacerdotes, qui hanc reuerentiam
oculis habent, & hæc animo volunt!

Omni re-
uerentia &
deuotione
in Missa o-
pus est.

Quanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum
Missæ Sacrificium omni religionis cultu ac ven-
ratione celebretur, quibus facile existimare poterit
qui attenderit illum in scriptura maledicti, qui opus
Dei facit negligenter. Si verò necessarid fatendum
est, nullum inter fideles haberi opus sanctius aut
uinius, quàm tremendum hoc Sacrificium, in quo
uiuens illa hostia, quæ nos Deo patri recon-
auit, quotidie in altaribus Sacerdotum man-

immolatur; fatendum etiam est, omnem ad hoc concil. Trid. diligentiam adhibendam, & omni contentione e-*sess. 22. ante* laborandum, vt quàm maxima fieri potest puritate & reformationis, animi & deuotione exteriori perficiatur.

In hanc materiam incidens Ambrosius, & Ambros. l. 1. Sacerdotum veterum vestium ablutionem modo de officio, raliter exponens ait, Si tot in figuris opus erat. 50. ceremonijs, quid non fiet in veritate? disce, inquit, Sacerdos, quid sit vestimenta tua ablui, disce quid sit corpus mundum in administratione Sacramentorum afferre. Si populus sine ablutione vestimentorum suorum prohibebatur accedere ad hostiam suam, tu illotus mente pariter & corpore audes pro alijs supplicare, audesq. pro alijs ministrare? & verè. Si enim Sacerdotes Mosaici ad mactanda animalia & sanguinis effusionem vocati puritatem ita complexi sint; an non Sacerdotes Euangelici eam cariorem adhuc habeant, eum ad officium sanctius & diuinius longè appellati sint?

Nullum inter omnia sacrificia (scribitur in Canone) maius aut dignius quàm corpus & sanguis Iesu Christi, nullaque in orbe oblatio haberi potest excellentior: hæc enim ceteras omnes longè transcendit. Quapropter conscientia pura Domino illa offerenda, & anima penitus sancta recipienda, & sicut potior est ceteris, ita potius excoli & honorari debet. Hoc vobis argumentum vsui sit Sacerdotes, & si agnoscatis quàm sanctum hoc mysterium sit, confiderate etiam eadem operâ, quanta ad hoc sanctitas sit necessaria.

Nullum sacrificium
Missæ Sa-
crificio
compar.
Alex. Epist.
1. de consecr.
dist. 2. c. eod.

De dispens. Nunquam mihi, scribit Bernardus, contingat
& precept. turbatum accedere ad pacis sacrificium, cum in
 & disceptatione contingere Sacramentum, in quo
 Deus indubitanter est mundum reconcilians sibi.
 Certum est quod nunquam recipiet hostias meas,
 quas illi ad altare offero, nisi prius vadam reconciliari
 fratri meo; quanto minus, si mecum ipse bellum
 gesserō, si motus & seditiones sint in anima, ac mihi
 ipsi non reconcilietur? Quid igitur facitis Sacerdotes,
 cum ira & furore astantes ad tremendum
 hoc mysterium acceditis, & Sacramenta tam
 sublimia tractatis, bellum internè fouentes &
 cor schismate distractum habentes.

Mundities Custodire debes pudicitiam manuum, ait S. Bonaventura,
externa Sa- nauentura, quantum potes, & omnium mem-
cerdotibus brorum tuorum puritatem. Suadeo tibi ut qui-
necessaria dem apud omnes homines omni tempore, se-
S. Bonavent. praesertim cum Missam celebrare intendis, a
de prepar. omni te tactu custodias, non modo turpi & im-
ad Miss. c. 4. pudico, qui sine peccato non committitur, sed
 & ab omni alio indecenti & inhonesto. Tota
 in te collige; aded ut nec actiones tuas, nec cogi-
 tationes aliò diuagentur & effluant. Hoc con-
 silium seruare Sacerdotes, & in omnibus acti-
 onibus vestris, quin & in verbis, imò & cogita-
 onibus, munditiam seruare.

Sacerdotes Apostolus Paulus ita Corinthiis scribit (in quo
 abstineant omni car- Papa Innocentius) Nolite fraudare inuicem,
 nali con- forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi.
 sortio. iterum reuertimini in id ipsum. Secularibus hoc
1. Cor. 7. precepit & laicis. Multo magis Sacerdotes, qui
Innoc. Pap. orandi & sacrificandi iuge sacrificium est, semper
dist. 31. c. debebunt ab huiusmodi consortio abstinere.
 Nam sicut, cogitate Sacerdotes, & castè viuite, cum po-
c. si Laicus. estia orationis sit honor, & sacrificium glori-
quo. 9. 3. c.

Est vetus admodum sacra legis auctoritas iam inde ab initio custodita, quod in templo anno vicis sua habitare precepti sunt Sacerdotes, ut seruientes sacris oblationibus puros & ab omni labe purgatos sibi vindicent diuina mysteria. Neque enim decet illos ad sacrificia admitti, qui carnalem habent consuetudinem etiam cum proprijs vxoribus. Scriptum est enim, sanctificote, quia ego sanctus sum, dicit Dominus Deus tuus. Hæc idem Papa Innocentius. Si vetus illa lex Leuitas & Sacerdotes amplexibus & commercijs coniugalibus, quæ tamen licita sunt, abstinere voluit, multo magis Euangelium Sacerdotes Euangelicos ab amore lasciuo impudicoque abstinere volet, Sacerdotes inquam ad res tam sanctas tractandas destinatos?

Omne carnis contubernium, scribit in Lucam Venerabilis Beda, Leuitis antiquitus interdictum erat, quamdiu sacro ministerio fungentur, quamuis feminarum vsus illis fuerit concessus ob legitimam continuam quæ liberrorum successionem; nullus enim ad Sacerdotium aspirare poterat, nisi qui de tribu Leui descendisset. Quanto magis si Sacerdotes & Leuitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ seruare debent, quibus vel Sacerdotium vel ministerium sine successione est: & vix aliquis præterit dies, quo non vel sacrificijs occupentur, vel baptismo lustrent. Quibus omnibus efficere vult, in Sacerdotio puritatem indiuiduè contineri.

Cogitent omnes ait Chrysost. qui ad communionem corporis Christi accedunt, eiusque pretiosum sanguinem gustant, recipere se sanguinem & corpus eius, qui cælorum habitaculo continetur, qui adoratur ab Angelis, qui potentia municant.

Sacerdotibus vetera carnalia consortii
Lxx. i.

Epist. 7. c. 1.
dist. 82. c.
proposuisti
dist. 31. c.
cod.

Pudicitia
in Sacerdotibus
requiritur.

Ambr. Ep. 1.
ad Tim. Beda
Luc. 1. 1. 1.
luop. 6. c.
94. Innoc. P.
Ep. 3. c. 1.
dist. 82. c.

proposuisti.
Quid considerare Sacerdotes debeant dum communicant.

Chrysost.
hom. 3. in
Epist. ad
Hephes.

tix summi Dei proximus est: cogitent inquam, quod adstat hic mensa regia, adsunt Angeli mensae huius ministri, adest rex ipse: & tuoscitabundus stas sordidis indutus es, & nihil curas? Quid vestimenta tua anne munda sunt: aside & communica. Hoc tangit Sacerdotes, & admonet, emori pra pudore vos potius debere, quam tanta cum im munditia temeritateque atque exigua reuerentia tam diuina accedere Sacramenta.

Sacerdotes
celebrent
in festis &
dominiciis.

Ceterum Sacerdotes cum in statu gratiae sunt frequenter celebrent, & praesertim Dominicis & festis diebus. Vnde Concilium Tridentinum. Curet Episcopus, ut Sacerdotes saltem diebus Dominicis & festis sollemnibus (si autem curam habuerint animarum tam frequenter, ut muneri su satisfaciant) Missas celebrent. Illi vero iuxta concilij statuta vitam non ordinant, qui non nisi aliquoties in anno Missarum celebrant sollemnia.

Commu-
nicare quo
tidie nec
vituperiu,
nec laudem
meretur.

De Eccles.
dogm. cap. 53
de consec.
dist. 2. c.
eod.

Quotidie (inquit Augustinus) Eucharistia communione percipere nec laudo, nec vituperor: in diebus tamen Dominicis communicandum suadeo, & hortor, modo non impediatur conscientia status. Si enim peccandi adhuc voluntas perseveret, communio ipsa magis oberit quam proderit. Quare si communicare proposuerit, lacrymis & orationibus ad id se disponat. Cum igitur populo suadeat, singulis ut Dominicis ad communionem accedant, consequenter Sacerdotes exhortatur, ut ijs diebus Missam magna animi pietate celebrent.

S. Bonan. de
pr. ep. ad
Miss.
Sacerdos
non impe-

Cum Sacerdos absque villo impedimento est, nec in anima peccatum habet, multis se haud dubie missis priuat, & alios gratijs, si non ex reuerentia, sed negligentia celebrare omittit: tunc quantum in ipso

pruatur Trinitatem laude & gloria, Angelos letitia, ditus nec
peccatores venia, iustos subsidio & gratia, eos qui celebrans
sunt in purgatorio consolatione, Ecclesiam beneficiis multis se
spirituali, seipsum medicina, & vero remedio ad bonis spo-
uersus peccata, & infirmitates ordinarias. Cele- liat.
brat igitur saepe Sacerdotes, cum hac ratione
honoretis Deum, Angelos & homines; quod
cum facere negligitis, tot damna causamini, &
iniuriam egregiam mundo infertis.

Quicumque Missam celebrare potest, nec ce- Sacerdos
lebrat, iniuriam magnam facit, & vniuersum non cele-
mundum offendit. Nam vt magnus ait Ambro- brans mū-
sius, Quotiescunque effunditur sanguis Christi, do iniuriā
toties in remissionem peccatorum effunditur, debeat irrogat.
illum semper accipere, vt semper mihi peccata di- De consecr.
mittantur; & cum semper pecco, semper etiam dist. 2. &
medicina indigeo. Male igitur vobis consulitis Bonau. vbi
Sacerdotes, qui tam raro celebratis; vestra enim supra.
negligentia peccatorum impedit remissionem,
& tantarum gratiarum defluxum.

Sacerdos, ait idem Bonauentura, qui dum po- Ibid. ex Ven.
test, Missam celebrare negligit; priuat se om- Bedu.
nibus bonis prouenientibus ex sacra commu- S. Thom. p. 3.
nitione, quæ sunt peccatorum remissio, fomitis q. 82, a. 10.
mitigatio, mētis illuminatio, interior refectio, Bonis se
cum Deo vnio, cum mystico Christi corpore, in- priuat in-
corporatio, virtutum stabilimentum, contra finitis.
inimicum defensio, spei eleuatio, charitatis
inflammatio, deuotionis augmentum, & com-
mune cum Angelis conuiuium. Non igitur
anima propones saepe Missam celebrare,
cum per eam omnium bonorum genere
repleat, eam autem omittendo tot me
commodis priuem, destruiam, & miserum
me reddam.

Sacerdos

Euacuat

Sacerdos celebrare qui negligit, viaticum suum peregrinationis negligit, periculo se mortis exponens; alimentum enim corporis Christi &

Beda & *D.* vitæ vegetationem non recipiens, instar membrici & emedullati redditur, quod nullum
Thom. p. 3. q. 82.

82.

amplius recipere potest nutrimentum. Denique quantum in se est, euacuat diuinum cultum & latriam creatori debitam, ingratus de beneficijs. Quis igitur Sacerdos hæc audiendo, non contremiscat, & non sapius celebrare proponat, cum celebrationem omittens Dei honorem iniuriam irroget, & pulcherrimum illius cultum destruat, qui in Missæ sacrificio consistit.

Num. 9.

Vetus præceptum de celebratione pascha.

Lex vetus est, *siquis mundus est*, id est ab omni peccato mortali liber, & in itinere non fuerit, non impeditur, & non fecerit pharisei. anima de populo suo exterminabitur, quia sacrificium obtulit Deo Domino tempore suo. Quanto magis in lege gratiæ puniendi sunt negligentes illi

S. Bonau. de præpar. ad Miss.

Hortatio
S. Bonau. ad sacerdotes.

S. Bonau. ubi super c. 5. ex Beda.

vecordes, qui ab omni peccato liberi, & impedito carentes, tempore suo Aeterno Deo primarium hoc sacrificium non offerunt.

Eia igitur Sacerdos (ait Seraphicus Bonauer) quantum potes toto conatu, per exercitium operis lacrymarum contritionem, & deuotionem flammam, expelle à te omnem teporem & negligentiam, ne inueniaris respuere tantorum charissimorum dona, &c. Sanè Sacerdos qui se in celebrando tepidum ostendit, eo ipso euidenter ostendit summa se illa beneficia negligere.

Sacerdos si ieiunus dum celebrat.

Sed nec hoc satis est, requiritur enim ut Missam celebrat, ieiunus sit nec quidquam die sumpserit. Placuit enim (inquit S. Augustinus)

S. August. de consecrat. dist. 2. c. Liquido, & Conc. Tolet. 7. q. 1. c. 1. de consec. dist. 2. c. Sacramenta altaris.

Spiritui S. ut in honorem tanti Sacramenti, scilicet Eucharistiae, prius in os Christiani corpus intraret, quam ceteri cibi. Atque adeo Concilium Toletanum innuit, Sacerdoti dum vel minimum quid comedit, nefas esse sacrificium Missae celebrare. Dignitas quippe cibi tam pretiosi & delicati ceteris praeferrī cibis meretur, quod qui facere neglexerit, laesae maiestatis divinae crimen incurrit.

Requiratur ad hanc Missam duob. ad minimū Missa duob. praesentib. celebrari, nā sic S. Soter Papa decre- bus prae- nit, Nullus presbyterorum Missarū sollemnia cele- sentibus brare praesumat, nisi duobus praesentibus sibiq. re- celebraanda spondentibus ipse tertius habeatur. Salutare & De cons-c. dist. l. c. Hoc pium hocce decretum est: cum enim Missa pu- quoque c. blica quaedam sit actio & authentica, non nisi Episcopus coram alijs peragi potest.

Deo
Sacerdos
tam bonus
quam ma-
lus eius-
dem in
consecran-
do potesta-
tis

1. q. 1. c. eod
Tam boni
Missae mali
quam boni
Sacerdotis.
3. Reg. 17. &
Dan. 14.

Iusuper Missa eiusdē potestatis & valoris est, quā bonus & quā improbus Sacerdos celebrat, nam eadē est boni & scelerati Sacerdotis quoad consecrationem potestas & auctoritas; atque ut magnus ait Augustinus, intra Catholicam Ecclesi- am in mysterio corporis & sanguinis Domini nihil a bono minus, nihil a malo minus perficitur Sacer- dote. Et meritō quidem, neque enim consecratis merito, sed creatoris verbis & Spiritus sancti virtute magnum hoc sacrificium peragitur.

Tam bonus fuit panis quem attulit coruus Eliae in deserto esurienti, quam quem attulit Danieli in lacu Babylonico. Ita quoque tam bona est Missa & administratio Sacramentorum a nefario Sacerdote profecta, quam quae ab alio iustiore celebratur.

Siquis

Sess. 7. c. 12. Si quis dixerit, inquit Concilium Tridentinum, ministrum in peccato mortali existentem (dummodo omnia essentialia quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, seruauerit) non consecrare, aut conferre Sacramentum, anathema sit. Mirabilis profectò potestas Sacerdotem etiam peccatorem sine dubio & certo consecrare, & tam ipsum quàm ipsum & sanctum in hoc operari mysterio.

Sess. 14. c. 5. *Sancta Synodus, etiam Sacerdotes qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti in ordine collatam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere. Errant igitur & falluntur, qui persuadere sibi conantur, hanc Sacerdotibus nequam potestatem non inueniri. Certum est enim, Sacerdotes improbos, in quibusque Sacramentorum administrationem concedunt, eadem cælitus donatos esse potestate, quæ iusti & sancti.*

Omnes officio æquales. Quicumque Sacerdotes, ait S. Leo, et si dispares sint merito, pares tamen sunt officio: nec par est ob meritum id negare, quod officij est; alioquin Sacerdotium subsistere non posset, si aut minus aut augeri, aut iuxta meritorum discrepantiam variari posset; & tot essent Sacerdotia, quot homines in orbe reperiuntur. Ordo in se hanc virtutem includit, ut omnes illòs pares reddat hunc qui characterem gerant, & eodem in exercitio eandem singulis Sacerdotibus gratia ac potestatem elargiatur.

August. 1. q. 1. c. Dominus lumen Sacramento, sed etiam iustitia induitur, & tract. 6. in scriptum est, Sacerdotes tui induantur iustitiam. Ioan. dist. 19. & qui nò nisi Sacerdos est per Sacramentum, quod est secundum.

fuit Pontifex Caiphas, ille veri Sacerdotis persecutor, quamvis verus Sacerdos non fuerit, quod tamen largitur verū est, cum nihil det suum, sed quod Dei. memento igitur, mores aut improbam improborum vitam nullum Sacramentis Dei damnum asferre, quo aut minora aut minus sancta sint. Dicere vult Sacerdotem etiam scelestum ac flagitiosum tam bene operari, tantaque virtute Sacramenta conferre, quanta iustissimus quisque.

Psal. 138.

Vita Sacerdotis improbi nihil Sacramentis obest.

Nullo detrimento is qui suscipit afficitur, etiam si is qui tribuit, indignus esse videatur. Nam mysteria incontaminata contaminari nequeunt, quamvis Sacerdos qui eadem administrat, ceteros homines in peccato antecellat. Vera sunt hæc omnia, Sacerdotes: quamvis enim improbi sitis, vitaque vestra nefaria, quidquid tamen quoad Sacramentorum administrationem peragitis, validum & ratum est: attamen damnationem vobis ipsis accessitis; cum verò in statu sitis gratiæ, meritum opus facitis.

Isidor. Pe. l. 3. epist. 340. l. 1. epist. 120. l. 2. epist. 37. Aug. 1. q. 1. c. dictum est. Sacerdotes mysteria non inquirant.

CAPVT X.

De Sacerdotum orationibus ac precibus.

Boni Sacerdotis, inquit Augustinus, arma, lectio & oratio: vita enim iusti lectione instruitur & oratione insignitur. Hæc scilicet vera arma sunt, quibus oppugnatur & expugnatur diabolus, instrumenta sunt, quibus beatitudo acquiritur, flagella sunt quibus vitia exagitantur; alimenta sunt denique, quibus virtutes enutritur. Orationi igitur incumbite Sacerdotes.

Sacerdotū arma lectio & oratio. Burichard. l. 2. c. 100. ex D. August. In op. 6. c. 177.

Ips

Ipsi Sacerdotes (vt ait Papa Alexander) pro populo interpellant, & peccata populi comedunt, & orent pro populo. quia suis precibus ea delent atque consumunt; quo digniores sunt, eo facilius exaudiuntur. Alex. 1. q. 1. necessitates quas Deo præsunt. Frequenter ergo, vos o boni aduocati, causas agite, saepe rate, felices Sacerdotes; hac enim ratione precantium causam vincitis & precum vestrarum efficacia iniquitates eorum deletis.

Oret, inquit Hieronymus, Sacerdos Ecclesie indefinenter, vt vincat populus, qui sub ipso est. orare tenentur pro populo. Sacerdotes inuisibiles Amalecitas, id est diabolos, qui duè bellum mouent ijs, qui pie volunt viuere Christo Iesu. Ex illius igitur sententia tenentur Sacerdotes nocte dieque pro salute populi, filiumque felici successu Dominum deprecari.

Non habet inferiora Chrysostomus, Praefatus Sacerdotes orationibus nostris, ob eam rem vt populus asca orationes que infirmiores per se sunt, validiores amplexa simul in calum euehantur. Vestras sumuntur, o pij Praefides, orationes cum populi precibus coniungite, vt illis simul iunctis, generalis quemdam impetum faciat, & violentia peccatorum ac vi calos inuadatis.

Redde viro suo uxorem, quia Propheta est, dicitur Deus Abimeleccio regi in Geraris, & pro te Abraham & viues, & c. Vnde euidenter colligere est, Sacerdotes precibus suis plurimè posse, & suis illos orationibus vitam nobis cooperare & adaugere.

Quamdiu Moses in conflictu Israël cum Amalecitis, manus in altum sustollebat, victi erant Israëlites; at ubi eandem remittebat, hoc sus, cedebat Israël & penes Amalecitas victoria; Cumq; leuaret Moyses manus, vincebat o-

Exod. 17.

Israël; *sin autem paululum remisisset, superabat Amalec.* Insigne profectò mysterium, quò edocemur, quòd quàm diu Sacerdotes manus sustolunt, & precibus incumbunt, interea dum mundi conflictus durat, victoriam penes populum manere; at si easdem omiserint, inimicum de populo victoriam reportare.

Dicere solebat Demetrius, Ethnicus licet, *Quantum in bello potest ferrum, tantum in republ. potest eloquentia.* Quod barbarus ille de eloquentia, equidem potiori iure de oratione dixerim, & affirmare ausim, idq; per experientiam, quod in bello & conflictu potest gladius, id imò & amplius, orationem posse in Ecclesia.

Deus in populum suum seuera castigatione animaduersurus, ita populo locutus est, *Cerno quòd populus iste dura ceruicis sit, permittite me vt irascatur furor meus contra eos, & deleam eos, faciamq; te in gentem magnam.* Vnde colligere possumus, orationes & preces bonorum Sacerdotum diuinarum indignationum imperum sæpe numero sistere, impedireque, quo minùs Deus peccatis irritatus populum suum castiget.

Scriptum est in Leuitico, Et rogante pro eis *Sacerdote propitius erit eis Deus, &c. rogabitq; pro eo Sacerdos, & pro peccato, & remittetur ei, &c.* E duobus igitur locis discimus, per Sacerdotum deprecationem & intercessionem Dei iram in populum suum accensam sæpe tolli, eaque peccatis veniam & plenariam omnium delictorum indulgentiam concedi.

Absit à me, ait ad populum Propheta Samuel, *hoc peccatum in Dominum, vt cessem orare pro vobis.* Docere nos volebat, Sacerdotum esse semper orare, vota que & orationes incessanter pro

Sacerdotū preces obtinent populo victoriam contra hostes.

Demetrii apophthegma. *Plus in Vita.*

Deum iratum aduersus populum peccant Sacerdotes. *Exod. 32.*

Hieron. *Ezech. 27.*

Leuit. 4. Sacerdotes veniam obtinent peccatis populi.

1. Reg. 12. Sacerdotes semper pro populo orant.

G

Sap. 18.

pro salute & incolumitate populi ad Deum de-
stinare.

Hieron.

Epist. 12.

Sacerdotū
orationes
Dei poten-
tiam impe-
diunt.

Properans, ait Sapiens, homo sine querela
precari pro populis, proferens seruitutis sue scitu-
rationem, & per incensum deprecationem
gans, restitit iræ, & finem imposuit neces-
sitas ostendens quoniam tuus est famulus. Quæ ve-
S. Hieronymus exponens ait, Boni & pii Sacer-
dotis preces, potentia Dei repagulum obijce-
re ac manus eius deuincire, cum in populum suum
vult deservire.

Eccl. 48.

Sacerdotū

preces cæ-

lo imperat.

Surrexit, ait Ecclesiasticus, Elias propheta
ignis, & verbum illius quasi facula ardebat. Ver-
Domini continuit calum, & deiecit à se ignem
ra; sic amplificatus est Elias in mirabilibus
Quibus verbis ostendere voluit, bonum
Sacerdotum preces ignis instar esse, ardere
faculas, & cælo habenas iniicere, elementa
que imperare, omnigenaque mirabilia produ-
cere.

Isaia 64.

Propheta Isaias expostulans & conquerens
quod sui temporis Sacerdotes pro populo esse
um non deprecarentur, dicebat lacrymans
gemebundus. Non est qui inuocet nomen tuum, &
qui consurgat & teneat te, abscondisti faciem
am à nobis. Sciebat scilicet Propheta, boni
rum vota, precesque Sacerdotum, populum
esse protectionem, & repagula quibus iram dei
quo minus progrediatur ulterius retinetur, ratio
coercetur.

Sacerdotū
preces ar-
ma dei ma-
nu excuti-
unt.

Jerem. 7.

Deus cum in populi sui crimina flagitia
dignæ animaduersionis flagello animadu-
re vellet, Prophetæ dicebat, Tu ergo
rare pro populo hoc, nec assumes pro eis
& orationem, & non obsistas mihi, quo
nec in-

DE SACERD. DIGNIT. CAP. X. 99

vindictam sumam An non hinc manifestum fit, bonorum Sacerdotum preces Deo arma manu excutere; illius iræ flammam exstinguere, & impedire, quo minus omnia alicuius populi peccata ex condigno castiget.

Etsi Prophetæ sunt, aiebat idem Propheta, & est verbum Domini in eis, occurrant Domino exercituum; ut non veniant; quæ derelicta fuerant in domo Domini, in Babylonem.. Ita quoque Sacerdotum, novorum inquam Ecclesiæ prophetarum, est; Domino aduersus populum suum indignanti occurrere, & Sacrificijs precibusque tantum efficere, ne cælorum furorēs in illum desæuiant, vindictamque seueram sumant.

Jerem. 27.
Sacerdotes
Deo occurrere
debent
precibus.

Jeremias Sacerdos & Propheta; alium Sacerdotem sui temporis hortabatur ad orationem dicens, *Consurge, lauda in nocte, effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini, leuā ad eum manus tuas pro anima paruulorum tuorum*, &c. Hinc discant Sacerdotes; officij sui esse; de noctu consurgere; incessanter Deum deprecari; coram eius maiestate sese prosternere; eamque pro reip. salutē & populi incolumitate exorare.

Thren. 2.

Sacerdotes
noctu surgant pro
populo oraturi.

Ezechiel Sacerdotum Israëlitarum torporem, teporemque castigans, qui pro populo Deum deprecati non erant, hac aduersus eos castigatione est usus, *Non ascendisti murum pro domo Israël, ut staretis in die Domini*. Reprehendi etenim Sacerdotes, qui se Deo aduersus populum irato; non obijciunt, nec pro domo Israël ut murum & propugnacula opponunt, nec in die prælij comparent, id est eo potissimum.

Sint murum
pro domo
Israel.

Ezech. 13.

tissimum tempore, quo Deus aduersus populum suum irritatus est, quò eius flagella auertant, pacem concilient, & iracundiæ illius impetum sistant.

*Ecclesiæ
clypeus
sunt.
Cant. 4.*

Turris Dauid, quæ in canticis describitur mille circumundique clypeis & armatura omni genera extrinsecus dependenti, munita erat, *Ma-
le clypei pendent ex ea, & omnis armatura for-
um.* Turris hæc Ecclesiam figurabat, clypeis
verò & armatura Sacerdotes & religiosos, cly-
peorum instar, ac velut arma defensiva, non
verò offensiva, suis Ecclesiam orationibus
& quotquot eadem continentur, defendere
protegere debent, persecutionum impetu
mundi iniurias, & cæli flagella, sine vilius
sione damnoùe sustinendo.

*Sacerdotum
preces ma-
gnæ pote-
statis.*

Ezech. 12.

Deus de populi sui iniquitate vindictam
mere coactus, dicebat, queritans, quod
Sacerdotum nullus orando sese obiecisset, de-
gnusque esset ut manum auerteret, Et quod
de ijs virum, qui interponeret sepem, & pro
opposito contra me pro terra, ne dissiparem eam,
non inueni, atque ideo effudi super eos mare
ignationis meæ, & igne furoris mei consumpsi.
Si vel vnicus Sacerdos repertus esset, qui Deum
deprecatus fuisset, iram suam ut auerteret,
populo suo ignosceret, conceptam indignita-
tem mutaret, peccantium misereretur, misere-
re, haud dubiè benignus populum respexisset.
de igitur quid non efficiat aut obtineat Sa-
cerdotum deprecatio.

2. Mach. 3.

In libro Machabæorum duo iuvenes
vestiti, sed qui hoc albo schemate Angelorum
naturam velabant, Heliodoro templi
tori dixere, *Onie Sacerdoti gratias age*

propter eum Dominus tibi vitam donauit.

Bonis Sacerdotibus peccatores gratias agant, & beneficia quæ ab illis proficiuntur agnoscant; sæpenumerò enim Sacerdotum intuitu & meritorum illorum consideratione, salutem peccatoribus & vitam largitur Deus.

Quapropter bene admodum consuluit fidelibus Sanctus Apostolus Iacobus in Canonica sua; Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ & orent super eum, vngentes eum in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuabit eum Dominus. Orate igitur pro inuicem vt saluemini, multum enim valet deprecatio iusti assidua. Agnoscebat scilicet hic Apostolus orationes Sacerdotum magnæ esse efficacix & vtilitatis, tum ad corporis tum ad animæ salutem comparandam.

Idem deinde consilium suggessit Apostolus Paulus, & singulos Sacerdotes in particulari adhortatur vt precibus incumbant, dicens, Obsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus. Hinc discite Sacerdotes omnium vos terræ statuum aduocatos esse, omnesque omnino homines precum vestrarum esse debere participes.

Orationi instate, vigilantes in ea & gratiarum actione, ait idem Apostolus. Sacerdotum quoque est noctes & dies orationi incumbere, precibus instare, Deoque pro tot tantisque beneficijs in mundum collatis, gratias agere.

Ad Ephesios verò ita scripsit, Galeam salutis assumite per omnem orationem, & obsecrationem, orantes omni tempore in spiritu, & in ipso assuescant.

G 3

vigi-

Peccatoribus vitam dat Deus idque propter Sacerdotum preces.

Sacerdotum preces pro sunt agris. Iacob. 5.

Sacerdotes pro omnibus orent.

1 Tim. 2.

August.

Epist. 59.

Coloss. 4.

Orent noctes & dies.

Et diuque.

Ephes. 6.

Precibus

assuescant.

vigilantes in omni instantia, & obsecratione pro omnibus sanctis. Hoc Sacerdotes potissimum præceptum spectat, horum quippe est orationes & preces frequentare, horum est tam sancti exercitio incumbere, nec ab eo unquam desistere.

Quales esse debeant Sacerdotum preces.

Gradu. 7. de luctu gaudij opifice. Basil. in admonis. ad fil. spiritali.

Orationi accedant gaudium ac metus. Lib. 1. de orando Deū.

Ceterum Sacerdos orans sit admodum cum spectus, precando contremiscat, & tremere precetur, vti suadet sanctus Ioannes Climacus. Deoque ita assistat, vti coram iudice statuat, vt tum exteriori tum interiori habitu fauore & beneuolentiam tam seueri exactique iudicis promereatur. *Sta*, inquit, *in orationis precibus mens, nec aliter quam reus iudici assistens.* Huius vobis norma sit, Sacerdotes, & gnomæ cumque DEVM ore deprecati fueritis, orationis maiestate eius in anima vestra contremiscite.

Quisquis, inquit Chrysostomus, Deum multo cum gaudio, multoque rursus cum tremore id faciat oportet. cum tremore quidem, cum timore, ne indigni videamur qui Deo precibus loquamur, rursus gaudio repleamur & voluptate, reputantes honoris & dignitatis magnitudinem, quod Deus mortalium genus tali ac tantæ cura dignatus sit, vt assidue diuino colloquio frui liceat, per quod etiam illud assequimur, vt temporarij & mortales esse desinamus, & immortales quodammodo reddamur, verè quidem tura nostra mortales, sed colloquio conuicti, quem agimus cum Deo ad immortalem vitam transeuntes. Vestrum hoc officium est, Sacerdotes, vestrum est hac ratione orare & diuinas passiones orationi vestræ velut socias adhibere.

Quid aliud, inquit Sanctus Bernardus, cogitare debet Sacerdos intrans ad orationem, quam propheticum illud, *Ingrediar in locum tabernaculi orandi.* De 4. mod. admirabilis usque ad domum Dei. Omnino siquidem *Psalm. 41.* oportet nos orationis tempore curiam intrare celestem, illam utique curiam, in qua rex regum stellato sedet solio, circumdante innumerabili & ineffabili beatorum spirituum exercitu. Hoc vobis infigite spirituales animæ, & quando orationi insititis, in celesti vos aula, & in medio turmarum Angelicarum versari cogitate.

Quanta ergo cum reuerentia, ait idem Pater, quanto timore, quanta illuc humilitate accedere debet, à palude sua procedens & repens ranuncula vilis? quam tremebundus, quam supplex quam denique humilis & sollicitus & toto intentus animo maiestati gloriæ, in præsentia Angelorum, in consilio iustorum & congregatione assistere poterit miser homuncio? Hanc vobis dignitatem, ô Sacerdotes, adfert oratio, & ratio ipsa dicit, hac humilitate opus esse; magna siquidem prudentia opus est in omnibus actionibus vestris, sed præsertim in oratione & precibus.

Siquis, ô Sacerdotes, ais Magnus Basilus, coram Principe compareat, eiusque maiestati loquatur, intus & exterius timore concutitur, oculi animæ internè tam attenti sunt, quam corporis exterius modesti, idque propter pericula quæ indignè regiam maiestatem alloquentes manent. Quanto magis ante Deum cum timore & tremore ita consistendum est, ut animus illi soli sit intentus, & nusquam alio euagetur, cum ipse non solum externum hominem, sicut homines, sed internum intueatur. Si hæc Sacerdotes accuratius animo voluerent, maiorem haud dubiè in orationibus discretionem adhiberent.

Ibid.
Sacerdotum
oratio humilitate
stipetur.

Sacerdotes
tremant
Deum orantes.
Cap. 2. de
inst. Monach.

In Psal. IIS.
Sacerdos
ad oratio-
nem intē-
tus sit.

Oratio Sa-
cerdotis
incipiat à
gratiarum
actione, nō
verò à po-
stulatione.

S. Basil. c. 2.
de instit.
mon. Cypriā.
de orat. dom.
Ambros. l. 6.
de Sacram.
c. 5. Bonan.
in spec. discip.
cap. 6.

Veniat vobis, obsecro, Sacerdotes, in men-
tem eorum quæ magnus vobis Cassiodorus re-
presentat, ita quodam in loco in Psalmos scri-
bens, *In sola religiosa cogitatione totus debet spi-
ritus occupari, ne mens diuisa, effectum nequa
impetrare, quem postulat. Ut enim canis ve-
nationi ineptus est, qui inter currendum cur-
sum variat & diuidit, ita anima deuotioni
orationique, quæ inter orandum multifariam
distrahitur.*

Meminerint adhæc Sacerdotes, si quando
ad orandum accedunt, orationem à gratiarum
actione, non verò à postulatione esse inchoan-
dam. Vnde Basilus, *Quare quodcumque im-
petas, tuis orare, omnia, teq, adeo ipsum relinquito, &
eius glorificatione exorditor qui omnia condidit.*
Postquam verò satis hanc partem fueris pro-
secutus, matureque perpenderis, non animi
vagabundo & huc illucque fluctuanti, neque
Græci suas enarrant fabulas, sed è Sanctarum
litterarum scrinijs, quæ dicenda tibi sunt depre-
mens, hoc modo dicito: Immortales tibi gra-
tias ago Deus meus, tum propter immensam
fericordiam tuam, tum etiam propter singu-
larem patientiam & longanimitatem, qua homi-
num peccata toleras; infinitas adhæc gratia-
rum actiones tibi refero, quod incredibile
patientia quotidie nos peccantes tam bene-
gnè sustineas, nobisque gratiam elargiaris
mediaque suggeras, quibus ad poenitentiam
accedamus. Utinam hanc magni Patris
structionem Sacerdotes sequerentur, atque
hoc modo vota sua precesque exordire-
tur.

Lacrymæ quoque orationem Sacerdotes
semp

semper comitentur, & gemitus eandem præcedant; nam vt S. Bonauentura dicebat, *utere lacrymis ad rectè orandum, antequam quidquam petas, oratione enim lacrymantis magnopere Dominus delectatur*: O ter felices Sacerdotes, quibus eodem momento oculis profiliant lacrymæ, quo preces ore & animo proficiscuntur.

Præter lacrymas, oranti etiam, teste Climacho, necessaria imprimis est animæ tranquillitas; opus inquam est, spiritum esse stabilem & quietem, intellectum imperturbatum, cogitationes collectas, cor vacare perturbationibus, cerebrum tumultu, omnemque animæ statum ab omni bello & inquietudine immunè esse. Tunc enim potissimū dæmones maiori impetu ac violentia animam aggrediuntur, eiusque propositum distrahere & euertere moluntur, cū nimirum ad orandum se accingit. Nec omnino hoc consilium à ratione alienum, ipsa enim quies & animi tranquillitas, orationis est anima.

Habent enim, inquit Basilus, *morē hunc dæmones, vt facienda orationis temporibus, per speciosā aliquā laudabilis causā alicuius simulationē, nobis sedulo auctores sint, vt ab ea nos seducamus*. Hæc cogitate Sacerdotes, orationique intenti & attenti omni ratione satagite, ne mens vestra inter orandum deuagetur.

Vt igitur inimicorum horum vis infringatur, oportet orationem nec nimis timidam, ne nimis etiam audacem esse; illæ enim extremitates noxiæ sunt; illa siquidem pusillanimitatem includit, hæc præsumptionem & temeritatem, non sit. medium porrò est necessarium. *Quæ enim fidelis & humilis & feruens oratio fuerit, calum sine dubio*

Lacrymæ preces comitentur.

In regn. vi-
rior. c. 7. &
in Spec. di-

scip. c. p. 2.

& Nilus c.

6. de orat.

Gradu 4. de

obed.

Spiritus
quies orā-
di necessa-
ria.

Diaboli
turbant
orantem.

Lib. de abdi-
cat. seculi,
Isidor. l. de

sum. Bon.

Greg. lib 10.

Mor. c. 17.

Oratio ni-

mis timida

non sit.

Bernard.

serm. 4. de

quadrages.

penetra-

G 5

penetrabit. Vnde certum est, quòd vacua redire non poterit. Non oportet ergo Sacerdotem in oratione adeò timidum esse, quin ad propriam infirmitatem prius habito respectu, non simul etiam oculos in diuinam illam maiestatem cōiciat, & cogitet à miseriarum nostrarum abyssu, misericordiae illius abyssum inuocari.

Sacerdotū
oratio ter-
ribilis.

De confid.
l. 4.

Præterea oratio quæ ad maiestatem illam funditur, quàm terribilis est, quantumque multum hostibus incutit & præsertim oratio Sacerdotalis? Timeat igitur inquit Bernardus, tuum ô Sacerdos, orationem qui admonitionem contempsit. Cui irasceris Sacerdos, Deum sibi iratum non hominem putet. O peccatores, qui Sacerdotibus bene monentibus auscultare detrectatis eorum saltem orationes ac preces pertimescitis.

Oratio sit
importuna

Cassian. coll.

9. c. 33.

Gregor. lib. 1.

Epist. 2.

Ceterum ad benè orandum requiritur etiam importunitas, imò penitus sic illa necessaria est & quamuis aliam præter hanc, virtutem non possideremus, & mentis prorsus essemus impes; diuites nos verè dicere possemus ob importunitatem, atque ita per eam quidquid deum sit obtinere, utpote, ob quam solam, daturum Dominus, quidquid oratus fuerit in Evangelio repromittit. Importunitatem igitur saltem induamus, Sacerdotes, si aliud non possumus, cum sine vlla molestia & merito hanc obtinere possimus, cumque ipsa à solius voluntatis presentia dependeat.

In oratione perseuerandum.

Serm. 230.
de tempore.

Per importunitatem autem, assiduitatem randi intelligo: oratio enim quæ perseuerat est, nos Deo coniungit, atque ita gaudens assidue se Domino gloriatur. Anima porro mea, inquit Augustinus, ubi Deo se coniunctam sentit, rit, secura esse incipit, libereque respirare accipit.

ceperfrui. Quid enim noceat animę aut quę illi potestas aduerfetur, quę *habitat in adiutorio Altissimi, & in protectione Dei cali commoratur.* Affiduę igitur, o anima, D E V M deprecare, nec desiste; ita enim maiestati illius approximas, & ab hominum consortio recedis, cęlo te inferis, & à terra te subleuas.

Denique in orando violentiam adhibete Sacerdotes, orari enim vult Deus, cogi & importunitate quodammodo superari; ideo enim dictum est, *regnum cęlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Esto igitur in precibus tuis importunus, & assiduus; vide ne in deprecando deficias, si is quem oras te audire fingat, raptorem age, violentiam indue, vt regnum cęlorum arripias, vim adhibe, vt & ipsos planetas tibi obsecundare cogas. Quid hac violentia inquit Gregorius, locupletius? quid hac gloriosius violentia? bona violentia est qua Deus non offenditur, sed placatur; proximus non leditur sed iuuatur; peccatum non augetur, sed imminuitur, utilis & bona est violentia, o Sacerdotes, qua non bonum aliquod breui perituum, sed regnum, quod finem non habebit at delicijs & diuitijs redundabit, quęritur.

Importuni erga Deum estote Sacerdotes, dicebat Basiliius, solum regnum cęlorum ab eo postulate, atque vt promisit, cetera omnia adiicientur vobis; est enim opulentissimus, rexq; ille augustissimus in dignatur, si quid aut maiestate illius indignũ, aut exigui momenti ab eo petieris. Noli igitur tibi illum oratione tua iratũ facere, sed ea petito tibi quę digna sunt & Rege & Deo; hac autem petens ab eo ne prius recesseris, quàm quę petis impetrueris. Duo hic consideranda veniunt Sacerdotes, primum à Deo postulanda esse quę

Deus precibus importunis vrgeri vult.

In Psal. 6.
penit.

De const.
Monast. c. 2.

Sacerdotes Deum precibus fatigant.

quæ maiestatem illius dare non dedeant, deinde precibus importunioribus illum vrgendum.

*Ho. in Matt.
Iudic. q. 5.
intervarias.*

Semper orate, ait idem *Basilius*, siue comeditis, siue bibitis, siue quid facitis, omnia ad Deum gloriam facite, accumbentes mensæ orate et tantes panem, largitori gratiam rependite, rebus vestris viuere contenti, nolite tantorum beneficiorum auctoris obliuisci, vestes induitis? gratias agite ei, qui easdem cōcessit: efficiat ut charitas in cordibus vestris succrescat erga eum qui vestes illas dedit, tum ad calorem & estum propulsandum, tum ad frigoris iniurias pellendas, quibus & vita vestra conseruatur & veracundia tegitur. Dies elapsus est: agnosce quod toperè illi obligatus sit, qui nullo tuo merito solem tibi dedit in facem, & adhuc ignem concessit qui nocturni tibi luceret, & in reliquis vitæ commoditatibus opem ferret.

Deus assiduè orandus.

Dignam hanc instructionem sequimini sacerdotes, hæcque exercitia ad vsum reuocant Deum inquam assiduè deprecemini, in quoniam actionibus vestris preces intermissæ verniant.

Sacerdotes semper orant.

Audite & alium Patrem, *Ambrosium* si bene meminini, dicentem, si *Propheta* dicit, septies in laudem dixi tibi; qui regni necessitatibus erat occupatus, quid nos facere oportet, qui legimus, vigilate & orate ne intretis in tentationem. Certè sollemnes orationes cum gratiarum actione sunt deferendæ cum à somno surgimus, cum prodimus, cum aggredimur, cum cibum paramus sumere, cum sumpserimus, cum denique cubitum pergitur, etiam in ipso cubili volo psalmos cum oratione dominica frequenter contextos via, vel cum cuius

Amb. l. 3. de virgin.

neris, vel antequam corpus sopor irriget, vt te in ipso quietis exordio, rerum secularium cura liberum, diuina meditantem somnus inueniat. Sanè si reges rerum temporalium onere pressi & regni gubernatione distenti, septies de die laudem dicant, Deumque deprecentur, Sacerdotes qui ab omni occupatione liberi sunt, omni memento genua flectere, Deumq; nulla non hora obsecrare oportet.

Oportet, inquit Chrysostomus & stratis relictis Ante auro-
diuino cultu praeuenire solis exortum, & cum ad tam surgē-
mensam accedimus, & cum nos ad nocturnam qui- dū ad Deū
eternam recipimus. Quin & omni hora Deo orationem orandum.
aliquam offerre oportet, vt orandi cursus diei cur-
sum aquet. Caterum hyberno tempore decet etiam Lib. 1. de
noctis maximam partem precibus impendere, ac orando Deo,
flexis genibus multo cum tremore instare deprecā-
tioni, hoc ipso nos beatos existimantes, quod Dei cul-
tui vacamus.

Hanc orandi regulam adhibete Sacerdotes, diuinamque maiestatem noctu diuque deprece- mini, ac magnum tum vobis honorem fieri credite, vosque verè felices putate, si hoc illi offerre obsequium possitis.

Dic mihi, ait idem Chrysostomus, qua fronte *Ibid.*
solem intueberis, nisi prius adoraueris eum, qui
tibi tantum bonorum largitur & suppeditat;
qua spe noctu cubitum secedes? quibus in sum- Sacerdotes
mijs fatigaberis? quæ tibi occurrent plantasma- Deum orēt
ta & spectra, nisi prius precib. te comunieris; surgentes
sed è contra instar bruti sine vlla præparatione & cubitum
& inermem te ad dormiendum componas? In- secedentes.
ferre igitur vult, Sacerdotem hunc Sacerdotum
honore indignum esse qui vel somno surgit, vel
ad dormitandum secedit, Deo precibus non
saluta-

Laudes o-
rationis.

salutato. Eia igitur, Sacerdotes, precibus in-
cumbite, orationem confectemini, orate affi-
duè, mementote, orationem, iuxta Chryso-
stomum, magna esse arma, magnam securitatem,
magnum thesaurum, magnum portum, refugij
locum, modò sobrij & mente collecta, & aduer-
sus omnem inimicorum impetum armata ad
Deum exorandum accedamus. Orate igitur, Sa-
cerdotes. Orate, inquam assiduò, cum per ora-
tionem armati sitis, extra omne periculum con-
stituti, semper diuites, & in loco tuto ac securò
ambulantes.

Serm. 22. ad
fratres in
erem.

Insignia
orationis
epitheta.

O sancta oratio, exclamat Augustinus, colu-
na sanctarum virtutum, Deitatis scala; vidua-
rum maritus, angelorum cognata, fundamen-
tum fidei, corona religiosorum, coniugatorum
spes. Beatus qui te diligit, beatior qui te fre-
quentat, Beatus qui te complectitur, beatior
qui te gubernat. Beatus & millies beatus, qui lac-
rymas tibi socias addit, neq; enim dubitamus,
quin adeò sanctum & immaculatum holocau-
stum Deo longè gratissimum sit. O mirabilia
paradoxa; Sacerdotes! Oratio virtutum ful-
crum est, fidei basis, Angelorum consanguinea
cælorum scala, atque omnium mortalium spes.

Quis igitur toto illam corde non comple-
ctatur, omniaque deferat, hanc ut
inueniat?

CAPVT

CAPVT XI.

De Sacerdotum lacrymis.

DEVS cū Angelo exterminatori præciperet, vt vniuersalem quamdam per urbem Ierosolymitanam stragem ederet, inhibuit tamē, eos ne tangeret, qui gemerēt; sed signo Thau eorum frontes signaret, & neci eriperet dolētes, cor contritum, & lacrymis oculos suffusos habentes, *Transi per mediam ciuitatem, in medio Ierusalem: & signa thau super frontes virorum gentium & dolentium super cunctis abominationibus quæ sunt in medio eius.* Mysticū profectō *Ezech. 9.*

Lacrymæ
prædesti-
nationis
signa.

Regius Psalter hanc cordam tangens, vt qui lacrymis innutritus erat, in sui consolationem dicebat, eos qui *seminant in lacrymis, in exultatione metere; euntes ire & flere mittentes semina sua, venientes autem venturos portantes manipulos suos.* Dicere volebat & asserere, Sacerdotes imprimis, qui in fletu & gemitu diuini verbi semina in mundi huius agro seminant, cum risu & gaudio fructum & compensationem eorum in altero sæculo collecturos. *Qui in lacrymis seminant in gaudio metent.* *Psal. I 25.*

Ardens ille sponsus in Canticis amaræ suæ perfectiones referens, inter ceteras ait, oculos eius esse sicut piscinam in Hesebon, quasi diceret; inter ceteras perfectiones & gratias eius hoc eminere, quod assiduè ploraret, illiusque oculi torrentium & piscinarum instar, continuò lacrymas effunderent. *Cant. 7.*

Sponsa

Optima
Sacerdotis
dos est fle-
tus.

Sponsa hæc Ecclesiæ figura fuit, mysteriumque aliud nihil includebat, quam non posse Sacerdotes & Prælatos, qui Ecclesiæ huius oculi sunt, maiores insignioresque perfectiones habere, quam si semper lacrymentur, & è suis oculis fontes quosdam lacrymarum emittant.

Psal. 138.

Vereres Hebræi in Babylonicam captiuitatem abdueti iuxta flumina confidentes, organaque sua è salicibus frugiperdis suspendentes, amarissimè lamentabantur, quotiescunque incunctissimæ patriæ recordarentur: *super flumina Babylonis illic sedimus & fleuimus dum recordareremur tui Sion.* Ad horum exemplum Sacerdotes

Cæli me-
moria la-
crymas ex-
cutere de-
beret.

& fideles, qui dira omnes captiuitate sub muni di huius tyrannide detinentur, non aliter respirare nisi gemiscendo, non aliter loqui nisi lacrymando oporteret, omnesque voluptates & delicias mundi huius contemnendo, fletum mundescere, quotiescunque iucundè beatissimæ terrarum patriæ animo obuersatur memoria.

Sacerdotū
vox similis
sit cantui
turturis.

Canticorum sponsa, ubi ver iam aduenisset, & aues minurire inciperent, audiuisse se ait turturum cantillantē in terra sua, & mirabilem esse cantu eius voluptatem percepisse, *Vox turturis audita est in terra nostra.* Tristis & lugubris autem

Can. 2.

huius cantus symbolum est vocis & vitæ iulterum: at præsertim Sacerdotum, qui castorum turturum instar aliud in hoc mundo carmen cantare non debent, quam plaustrum tristitiae fletuum & dolorum, ob propria peccata lamentantes, & ob aliena dolore sese conficientes; atque vox hæc Deo gratissima est & acceptissima cum in terris Ecclesiæ exauditur.

Lachrymæ
Ezechiae
salutē illi
attulere.

Ezechias rex dum in lecto æger decumberet, Prophetā suum ad eum Deus destinauit, qui

ceret, *Audiui orationem tuam, & vidi lacrymam tuam, & ecce sanavi te, die tertio ascendes in templum Domini.* O mirabilia! vnica Regis huius lacryma salutis eius est causa, sanitatemque ei attulit, quid non facient igitur infinita suspiriorum millia, & lacrymarum flumina? vos igitur Sacerdotes, qui reges estis lacrymamini, fletuum efficite diluuium, ita enim omnium delictorum vestrorum veniam, animarum sanitatem, & proximi salutem obrinebitis.

Angelus Raphael, cum detecta persona, quis vere esset, Tobie aperiret, ait. *Quando orabas dum lacrymis, & sepeliebas mortuos, ego obtuli orationem tuam Domino.* Quæ verba dum attentius confidero, hinc efficere volo, Sacerdotes dum orationes ac preces suas lacrymis inferciunt & permiscet, Angelos eas contestim Deo offerre; unde apparet infiniti illas valoris esse.

Iustus Raguel Saræ Pater, cum Angelus cum eo de filia coniugio ageret, & multa vltro citroque dicta essent, tandem ait, *Non dubito, quod Deus preces & lacrymas meas in conspectu suo admiserit* Vt hoc in rem meam traham, dico non debere Sacerdotem dubitare, quin Deus statim orationes & preces illius sit exauditurus, quando eum lacrymis illum deprecatur.

Beati qui nunc fletis, ait Dominus in Euangelio, quia ridebitis, & tristitia vestra conuertetur in gaudium Vobis haud dubie Sacerdotes, Dominus locutus est, beatosque vos pronuntiat si hoc in mundo ploretis, nam in lacrymarum vestrarum compensationem æterno gaudio perfundemini.

Iesus Christus Pontifex secundum ordinem Melchisedech quod ad æternitatem, & semel secundum

4. Reg. 20.

Tob. 12.

Angeli orationes Deo offerunt quas lacrymæ comitantur.

Beati qui hoc in sacculo plorant.

Lucæ. 6.

Sacerdotes lacrymantes Missam concumbunt.

H

cundum lebrent,

Heb. 5.

cundum ritum Aaron, cruentum crucis sacrificium Patri ætérno offerens, cum lacrymis & intenso clamore id ipsum obtulit, Qui in diebus carnis suæ preces supplicationesq; ad eum qui posset illum saluum facere à morte: cum clamore & lacrymis offerens exauditus est pro sua reuerentia. Vt significaret, Sacerdotes, qui illius sunt carij, idem offerentes sacrificium, at non eodem prorsus modo, lacrymis id & precibus prosequi debere; contritio quidem corde, & lacrymarum culis proficiscentes, gratum Deo sacrificium est.

Psal. 6.

Plorant &
orient no-
ctes dicque.

Dixit olim prudēs ille rex, Laboravi in genitum meo lauabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo. Idem omnino petat Sacerdos, imò verò idem imitetur, atque integras noctes orando lacrymandoque tractat.

Psal. 101.

Plorant
sua & alio
rum pec-
cata.

Cinerem tanquam panem manducabam, & guttur meum cum fletu miscebam, ait idem verus Sacerdos qui in Euangelio plusquā Prophetæ dicuntur, hoc viuere ritu oporteret, nec aliud manducare panem quam pænitentia, cuius gura sunt cineres, & potionem suam fletu, lacrymis & suspirijs temperare; assiduò inquam propria & aliena peccata deplorare.

Ierem. 9.

Hoc verò ritu rationeque vivebat Sacerdos & propheta Ieremias, dicebatque lacrymarum. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte inter populi mei? Sacerdotum & Religiosorum nocte dieque deplorare interitum exitium eorum, quos Satan aut peccatum in populo dira morte interemit.

Mortem
peccantiū.

Accingite vos & plangite Sacerdotes, ululate ministri altaris, ingredimini, cubate in sacro ministri Dei mei, Perijt sacrificiū & libario de domo Domini. *Ioel. 1.*

Hic Sacerdotes docentur assidue lacrymari, magna animi pietate Deum deprecari, & poenitentiam membra edomare, cum præsertim deuotio & zelus populi in Ecclesia extincta est, utpote quæ vera & spiritualia sint sacrificia. *Populi teporem.*

Inter vestibulum & altare plorabunt Sacerdotes ministri Domini, & dicent, parce Domine, parce populo tuo, & ne des hereditatem tuam in opprobrium, ut dominetur eis nationes. Bonorum haud dubie Sacerdotum est & zelo accinctorum, in altari & in templis assidue lacrymari, populi-que bonum, salutem & quietem tranquillitatemque à Deo deprecari. *Ioel. 2.*

Ipsæ namque lacrymæ & fletus arma sunt & umbones Sacerdotum, ut ait Ambrosius, Affligi, inquit, possum, lacrymari possum, suspirare possum & ingemiscere aduersus Gothos inimicos nostros: lacrymæ meæ arma sunt; talia enim munimenta sunt Sacerdotis; aliter nec debeo nec possum resistere. Sacerdotis igitur est sub lacrymis belligere, aliter verò qui resistit, militem sapit. *Pro populo plorent Deique opem expostulent.*

Boni Sacerdotes, inquit Isidorus, populi debent delicta deslere, & totos se plangentibus tradere, ad exemplum Ieremia propheta dicentis, Quis dabit tibi meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum & plorabo die ac nocte interfectos populi mei? Aded ut ad Sacerdotes spectet, iniquitates & crimina reip. non secus ac propria deslere, ut eorum compassione tangatur, non verò ut se uero in eadem flagello animaduertat. *Lacrymæ; Sacerdotum arma.*

H

Sacer-

Post. Epist. 32. l. 5. in orat. cont. Auerxert. 23. q. 8. c. conuenit or. 9. quid ergo. Lib. 3. de s. m. bon. c. 96. Populi peccata Sacerdotes desicant.

collat. 23.
c. 20.

Sacerdotes iusti, ait Cassianus, cum cogitant illa quæ in mundo eueniunt, & quæ in corde proprio, seseque sentiunt terrenarum cogitationum pondere prægrauatos, ab illa mentis puritate decidere, quin & se interdum inuitos, imo & inscios in legem peccati & mortis præcipites ruere, atq; illa diuina præsentia frustrari; habent profectò pro quibus ad Deum iugiter ingemiscant, sese humilient, ac peccatores confiteantur, veniam commissorum expetant, gratiam Dei implorent, & iugiter veras poenitentiae lacrymas effundant. Sanè hæc qui maturè perperderit Sacerdos, non ingemiscere non poterit, & lacrymis totus madescere, ac diluuium fletuum oculis ejicere,

Idem quoque omnes sancti, ait idem, quoti-
 Plorare Sa- anis suspirijs pro hac substantiæ suæ fragilitate
 cerdotes compuncti ingemiscunt, cumque diuersitate
 debent ubi cogitationum suarum considerare cæperint,
 seipso co- omnes conscientiæ angulos excutere, suppliciter
 siderarint. clamant, ne facias iustitiam Domine,
 Ibid. & c. 17 intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustus
 Psal. 141. cabitur in conspectu tuo omnis viuens. Sanctorum
 est, Sacerdotum iustorum est hoc modo vitam
 instituere, quotidieq; mundi delicta deplorare.

Peccata Quam verò lacrymæ Sacerdotibus conueni-
excipien- etiam dum confessiones excipiunt, exponit Au-
tes plorare gustinus, dicens, Quando presbyteri audiunt con-
debent. fessiones, humiliare se debent, & cū tristitia gemere.
1. Cor. 2. Lacrymisq; orare non solum pro suis delictis, sed et
Burchard. 1. iam pro fratris casu. Dicit enim Apostolus, quis in
19. c. 2. cum firmatur, & ego non infirmor? Sacerdotum igitur
seqq. ex D. est, peccatores dum vsque ad mortem infirmi sunt
August. & ijs compati simul infirmari, & dolorem suum lacry-
Bonau. in mis testari. Qui vero peccatis auditis non lacry-
Confession. matur, ære & adamante durior est. Sacer-

Sacerdos igitur, ut suadet Augustinus, cum ad peccatorum confessionem excipiendam se accingit dicat, Omnipotens & misericors Deus, mei peccatoris miserere, ut benignè tibi gratias agam, qui me ad Sacerdotalem dignitatem vocare dignatus es, meque indignum & miserum, mediatorem & intercessorem pro peccatis & poenitentibus constituisti, quique omnes saluari & ad veritatis cognitionem venire desideras, qui non vis mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & viuat; hodie vota mea & deprecationem, quam pro peccatoribus peccatrici- busque, poenitentiam amplectentibus effundo, exaudi, veram ijs contritionem impertire, plenam absolutionem concede, & fidelem satisfacti- onem tribue, generalè per te obtinere mise- ricordiam mereantur. Sancta & pia hæc oratio Sacerdotes decet dignaque est sæpius repeti.

Scribit ita de sancto Ambrosio Paullinus, Be- atus Ambrosius ita solitus est flere, dum in confes- sione peccata alterius audiret, ut etiam peccatorem consistentem in lacrymas deduceret; lapsus enim alios ut suos deslebat. Egregium hoc omnibus Sa- cerdotibus exemplum, ut dum scilicet in spiri- tualis iustitiæ tribunali cōsident, crimina pecca- torum & offensas excipientes, semper suspirent, ingemiscant, & pias compassionis lacrymas effundant.

Idem quoque exomologesi aliorum excipiendo dicere consueverat, Sciebā Domine me indignum esse qui ad Episcopatū eligerer, quia mūdo totus de- ditus eram, & rebus secularibus immerfus: quia ta- men tua gratia sum id quod sum, & sum omnium E- piscoporum minimus, & quoad merita postremus; tamen quia & ego laborem aliquem pro Ecclesia tua

Ibid. cum

aliis.

Oratio Sa-
cerdotis
antequam
confessio-
nes audiat,

S Ambro-
sius excipi-
ens confes-
sionē sem-
per plora-
bat.

Eiusdem
præparatio
ad confes-
siones ex-
cipiendas.

sancta suscepi, hunc fructum tuere, ne quē perditū
vocasti ad Sacerdotiū, eū Sacerdotem perire patia-
ris. Sancti hec Præsulis meditatio exēplo sit om-
nib. Sacerdotib, sui vt rationē habeāt, seseq; cō-
siderēt, quando velut iudices in rerū crimina-
lium conscientiaē tribunali confessori sunt.

In vita S.
Ambros.

Est enim summa virtus, vt cōdolere norimus pec-
cantibus affectu intimo, vt tradit Paulinus, Scriptū
est enim apud Prophetā, Non lataberis super fili-

Abd. 1.

Iuda, in die perditionis eorum, & non magnificabo

Lib. 2. de

os tuum in die angustie. Ideo, dicebat Ambrosius

penit. c. 8.

semper compatiar, cū aliquod mihi peccatoris cri-

men fuerit reuelatum, non illum insolenter calum-

niabor, non superbē illum reprehendam: sed pie illi

Sacerdos
peccantib.
compatia-
tur.

consolabor, quod & lacrymis testabor. Plorabo

nim ad vsque satietatem, vt deplorans alios, mi-

psum deplorem dicens, Magis Thamar iustificatus

est quā ego. Sanctum hunc Sacerdotem imito

mini Sacerdotes.

S. August.
fleuit audi-
ens cantū
Ecclesiæ.

Quoties & quantū, testatur de se Augustinus

fleui in hymnis & canticis suavis sonitus Ecclē-

sie tue vocibus acriter commotus: modulationes illi-

voceq; per aures ingrediebantur, tua verō veritas

tangebāt cor, atq; hinc desideriū & mens, ad pietā-

Lib. 9. con-
fess. c. 6.

tem, & oculi parabantur ad lacrymas. Egregia ve-

bis doctrina Sacerdotes, vt quando iucundat

Psalmorū harmoniā auditis, eodē momēto quā

voluptas per aures ingreditur, ipsa interna pa-

tas cordis ad lacrymas vos excitet.

Serm. 30.

Seminemus, ait mellifluus Bernardus, homin-

bus bonum exemplum per aperta opera, seminemus

Lacrymæ
nostræ An-
gelos lati-
ficant.

angelis gaudium magnum per occulta suspiria. D-

cere vult actionibus nostris ædificari hominē

& fletibus nostris recreari Angelos.

Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur, Matth. 5.
ait Saluator, beatitudines recensens. Beati igitur Sacerdotes sunt, qui oculos in eum duntaxat lugent, vsum habent ut plorent; cor, ut suspiret; os, ut singulciat; linguam, ut vota effundat.

Beatus Sacerdos, ait sanctus Nilus, qui studio-De orat. c. 63
se & consideratè luctum querit, & lacrymas in Sacerdoti
hac vita, tamquam pretiosas margaritas fundit in lacrymæ
conspectu Dei. O paradoxa! mundi huius gaudia, gemmæ
adulterini smaragdi sunt, & lacrymæ veræ mar- sunt coram
garitæ. Deo.

Iterum Beatus, cuius anima velut arbor nuper
sata crebris gemitibus ac lacrymis, tamquam opor- Donum fa-
tunis auris & aquis fouetur & irrigatur: beatus chrymarum
inquam, qui bonos cogitationum suarum succulos beatitudo
orationibus & lacrymis irrigat ac fouet, ut gratos est.
Domino fructus in tempore suo ferant. Neque enim tantum aquæ & flabra surculis, quantum Nilus c. 67.
suspiria & lacrymæ animabus nostris pro- de orat.
sunt.

Sacerdos, ait Beatus Ephrem, qui luctum am-
plectitur, haud facile peccabit; & qui cordis vacat De vit. spir.
compunctioni, non cogitat malum. Et verè ita se c. 49.
res habet, ea animæ enim afflictione nascuntur Sacerdos
lacrymæ, & in medio lacrymarum inualescere qui assiduo
nequeunt prave concupiscentiæ, earumq; admi- plorat, ra-
niculo vitiorum habenas infringimus. rô offendit

Quid cogitas Sacerdos, qui famulus es æter-
ni Domini? quare non ploras? cur non cogitas, Sacerdotis
lacrymas tuas esse spongiam tuorum & populi lacrymæ
peccatorum, & magnam earumdem virtutem spongia
esse? hæc Chrysostomus. Quis non igitur lacry- delictorum
mis indulgeat, quis habenas fletui nō laxet, cum populi.
tanta lacrymarum sit virtus & efficacia?

O beatos Heraclitos! o verè felices lacry-
mantes Sup. Psal. 90

In mod. bene viuendi mantes! Tunc ait Bernardus, anima illuminatur, quando ad lacrymas compungitur, lacryma apud Deum semper nobis dant fiduciam magnam. Incel-
serm. 9. santer igitur plorate oculi mei, cum flumina vestra tantam mihi incedenti lucem & gratiam tantamque apud Deum mihi securitatem adferant.

E contrariò qui non lacrymatur, presentis sæculi miseras non sentit, nec ad futura bona aspirat. Si enim, teste D. Bonauentura, Non plangis, non sentis animæ vulnera, conscientia lesionem: sed nec futura satis gaudia concupiscis, non quotidie postules ea cum lacrymis. Dies igitur

In Pharet. 1. meos in fletu cupio traducere, & toto vitæ tempore me lacrymis dedere, cum per easdem animæ paretur salus, sine iis verò sempiternam illam damnationem incurrat.

Sæpe ad nos venit Deus etiam non vocatus, ait S. Climacus, spongiamque amoris sui, calidiusque cuiusdam refrigerationis nobis concedit, quæ dulcis piarum lacrymarum aqua est, quibus est conscientia omnes peccatorum maculæ eluuntur, hæc igitur oculis ipsis nobis sit crior. Is enim absque metu ruinæ est, qui ex mortis scelerumque memoria genas suas viuientium aquarum perpetuis imbribus rigat. Merus ergo mortis, peccatorum priorum horror, iudiciorum formido, ac tormentorum infernalium apprehensio, verè lacrymandi occasio sunt.

Eia igitur beati Sacerdotes, recordemini, et vobis semper cum lacrymis orandum. Numquam enim, inquit Isidorus orationi insistendum, nisi adsit lacryma: nam ipsa scelerum memoria quamdam tristitiam generat. Cum enim Deum precamur, peccata commissa in memoriam reuocamus

De luctu gaudij opific. grad. 7.

Semper cum lacrymis orandum. Lib. 3. de sum. bon. c. 7.

uocamus, actum longè melius agnoscimus esse nos multorum criminum reos, Ideoque cum Deo assistimus, gemere & flere debemus, reminiscences quàm graua scelera commiserimus, quàmque dira inferni supplicia quæ timemus. Monitionis huius memento anima mea, & quotiescumque ad Deum, orandi causa accesseris, infernalium suppliciorum magnitudinè quàm primum in memoriam reuoca; recordare quoque præteritorum criminum, atque post hæc omnia, diluuium lacrymarum comitetur.

CAPVT XII.

De horis Canonicis Sacerdotum.

Sacerdotibus omnibus ex officij ratione in conscientia incumbit quotidie horas Canonicas legere, velut sancta quædam exercitia à Spiritu sancto instituta, ab Ecclesia approbata, à Cõcilijs stabilita, & in sacris litteris fundata. *Septies in die laudem dixi tibi*, aiebat in S. Scriptura Psalmographus. Septem illæ vices, quibus pius illerex se orationi dabat, mysticè iam tum designabant septem horas canonicas, Matutinam, primam, tertiam, sextam, nonam, vesperas & completorium, ad quarum recitationem obligati sunt Sacerdotes.

Dauid potens ille rex, à negotiorum regni molestijs sese interdum de die expediens; Deo Spiritualia vacaturus magna pietatis testificatione dicebat, exercitia Mane, Deus meus, oratio praueniet te, &c. & in Davidis. *matutinis meditabor in te*, id est summo mane ad orandum lectulo exsurgam, Deumque prius quàm sol eluxerit deprecabor. Si regis huius

Sacerdotes
tenentur
Breviarium
recitare.
Horæ sacre
in S. Scri-
ptura fun-
data.
Psal. 118.

tanta fuit pietas, suas vt quotidie matutinas recitaret, multo amplius ad easdem Sacerdotes tenebuntur.

Psal. 140.

Vesperarū
mentio in
S. Scriptu-
ra.

Idem quoque dicebat, *Elevatio manuum mearum Sacrificium vespertinum.* Hic videtis Sacerdotes pietatis & orationum vestrarum originem, ac præsertim vesperarum.

Gen. 33.

Septies a-
doranit
Deum Ia-
cob.

S. Patriarcha Iacob fratris sui rabiem & cursum reueritus, *Deum adoravit pronus in terram septies.* Ad Patriarchæ huius exemplum omnes Ecclesiæ Sacerdotes, Satanæ iurati eorum inimici formidine compulsores coram Deo se prosternere oportet, ad eum preces dirigere, idque septies de die, per omnes nimirum horas canonicas.

Exod. 33.

Horæ ca-
nonicæ 7.
collatæ 7.
lucernis
tabernacu-
li.

Præcepit Moysi Deus, vt in medio tabernaculi septem assidue lucernæ collucere, *fecit & lucernas septem cum emundatorijs suis.* Figuræ veritatem Deus vt compleret, in nouo testamento etiam præcepit, septem vt quotidie lucernæ igne deuotionis in medio Ecclesiæ collucere apparerent; per quas lacernas nil nisi horas Canonicas intelligere oportet.

Cæremo-
nia in Aa-
ronis cor-
secratione.

Leuit. 8.

In Aaronis Pontificis inauguratione, Sanctificationibus solemnibus peractis ac præmissis, septies altare conspergebatur *Cumq; sanctificationem aspersisset altare septem vicibus.* figura hoc erat, quæ in nouo testamento erat complenda, in quo Sacerdos post ordines acceptos, inter ceteras, quibus obligatus est, leges, corde sanctificato, septies altare conspergere tenetur, id est septies de die Deum orare, & horas suas iuxta altare, in choro vel templo recitare.

Hora 7.

Canon.
collatæ 7.
tribus Ieri-
cho.

In obsidio & excidio Ierichuntino, inter ceteras bellicas cærimonias septies de die

clanxiffe scribuntur buccinæ, sed à Sacerdotibus inflatæ: *Sacerdotes tollent septem buccinas, quarum usus est in iubileo.* Hoc tubarum sonitudo notabatur, venturum aliquando tempus, quo in mundi expugnatione & peccati euerfione septem quotidie horæ cantari in Ecclesia, idque per Sacerdotes, audirentur. O præclaras & sonoras tubas, & buccinas verè laudabiles!

Angelus ille Apocalypticus cælo delapsus, nube vestitus, & iridem in capite habens, mox ut clamare desijt, septem in cælo audita sunt tonitrua. Fortis ille Angelus Christi Domini imaginem gerebat humanitatis nostræ nube tecti, qui cælo vbi descendit vix loqui cœpit; id est vix Sacerdotibus imperauit, quin statim in medio Ecclesiæ septem horæ Canonice, velut septem tonitrua laudis, exaudiat sint.

In Proverbijs scriptum legimus, *Sapientia edificauit sibi domum, & excidit columnas septem.* Sunt Ecclesiæ columnæ. Sapientia hæc Christus Dominus est, Ecclesiæ corporo domus eius, septem columnæ quibus innititur, septem horæ canonicæ sunt: si enim Ecclesiæ domus orationis est, omnes orationes his horis innixæ sunt, quæ proinde columnæ Sapientie dici queunt.

Ezechiel Propheta admirabile quod vidit, templum describens, inter ceteras eiusdem proprietates, aduertit septem graduum scalam eius fuisse, *Septē graduum erat ascensus eius.* Hoc quomodocumque explicetur per me licet, sed ceteris expositionibus omiffis, dico per septē illos templi gradus, septē horas canonicas officij nostri designari, per quas velut per gradus quosdā quotidie in templū, id est Ecclesiā ascendim⁹, atque inde cælos pene-

Apoc. 10.
Collata
item 7. tonitruis
Apocal.

Ezech. 40.

Horæ 7.
collata cū
7. gradibus
templi Ezech.

penetrare, atque ad cælestem beatitudinem transcendere speramus.

*Prou. 24.
Septies de
die cadit
iustus.*

Observauit Salomon in Prouerbijs hominem etiam iustissimum septies de die cadere & à iustitia deflectere, *Septies enim in die cadit iustus*. Si Sacerdos toties cadat, & septies iustitiam deferat, æquum est septies etiam illum resurgere, vt resurrectio respondeat casui. atque ideo Spiritus sanctus voluit, septies illum in die Deum inuocare, precibusque resurgere conari. Casus siquidem ipsa peccata sunt, & resurrectio per horas nostras fit.

*Origo pre-
cum Ec-
clesiæ.*

Ipsemet Christus, vt ait *Isidorus*, hasce quotidianas preces, quas decurrimus, instituit, ipse modum orandi edocuit. Apostoli enim ià olim orare conati, & qua ratione id præstarent ignorantes, dixerunt Christo, *Domine doce nos orare*. id est, Orationes nobis compone. Et ecce Dominus methodum illis orandi aperuit, ostenditque precibus effusis cuncta illos à Deo obtinere posse: quod deinde & Ecclesia vspauit, Deum precibus fatigare, ac similes offerre orationes, & à Christi oratione non discrepantes satagens. Vnde inferre vult doctor ille, è cælo Breuiarij lectionem descendisse, & horas Canonicas non à rege aliquo aut Imperatore lege sanctitas, sed à Deo ipso fuisse datas.

*Isidor. l. 1.
de offi. c. 9.*

*Lib. de vitæ
contempl.*

apologet. c. 2. ex Plin.

l. 10. ep. 79.

Orandi

modus pri-

mis Chri-

stianis vsu-

ratus.

Philo Iudæus & Tertulianus accedente etiam Plinij auctoritate tradunt, primitiuos Christianos bis de die Deum orare solitos, circa diei initium & vespere. Manè quidem, vt dies sequens prosperè illis ac feliciter decurreret, & illa eorum cælesti lumine illustraretur: vespere verò, vt anima rebus temporalibus occupata

nino exuta, & ab omni diurno onere libera, veritatem in domestico consistorio exquireret. Sancta hæc consuetudo inter Sacerdotes etiamnum Ecclesiæ observari debet, orandi scilicet Dei, & piè tum manè tum vesperi horas recitandi.

Daniel Babylone captivus *fenestris apertis in Dan. 6.*
canaculo suo tribus temporibus in die contra Ierusalem flectebat genua sua. David quoque duorum regnorum negotijs disturbatus, septies tamen de die animo recollecto ad orandum secedebat.

Ecclesia verò Sacerdotes idem omnino, ad illos Sacerdotes
 rum exemplum, facere vult, & quibuscumque Ecclesia
 tandem negotijs occupati sunt, septies illos de obligat ad
 die breuiarium in manus sumere præcipit, horas quo-
 ras inquam recitare, pensum persolvere, hæc tidie legē-
 exercitia facere, & Christianas illas ephemeridas.

Oriens sol, ait Athanasius, videat librum in
 manibus tuis, & apertum Breuiarium: post tertiam collectionem facies, ad sextam preces ab-
 soluas cum psalmis, supplicationibus & lacry-
 mis, & ad nonam cum hymnis, canticis & lau-
 dum præconijs in sublime ascendes. Quod ma-
 gnus ille Episcopus sui temporis Sacerdotibus
 dicebat, idē nostris occino, eosq; summo conatu
 exhortor, ut piè horas suas decurrant, & sol ori-
 ens numquam illos sine libro inueniat.

Athanasius
 us quoti-
 die horas
 recitabat.

De virginie.

De const.

Preces vestras facite diluculo, dicit S. Clemens, *Apost. l. 8. c.*
tertia hora, sexta, nona, vespera, & in galli cantu: 34. S. Basil.
 iam inde à diei exortu Deo gratias agentes, *Serm. 1. de*
 quod scilicet nocte & tenebris pulsas diem no- *instit. mon.*
 bis & lumen concefferit: ad tertiam, quod *Athan. l. de*
 illa hora Redemptor à Pilato fuerit iudicatus: *virgin. Hie-*
 ad sextam, quod circa illam in crucem subla- *ron. Ep. 7. 8.*

tus: 22. 27.

Vsus & si-
gnificatio
horarum.

tus: ad nonam, quòd tunc temporis terræ me-
tus factus sit, omniaque Dei filio in cruce ex-
stente commutata, vt pòte quæ ighominiam in-
nocenti irrogata: & improborum audacia
ferre non possent: in vespèris Deo humil-
limè gratias agendo, quòd noctem nobis in co-
porum delinimentum, & laborum solatium,
molestiarum diuinarum relaxamentum con-
cesserit. Denique in matutinis & diei crepus-
culo, quòd eo tempore diei nobis exortus
nuntietur, quo opera lucis aggredi tenemur.
Dic igitur an non horarum canonicarum vsus
antiquus sit, cùm primi Patres de illo hunc
modum locuti sunt.

Horæ ca-
nonicæ di-
cendæ piè.
Cap. 53.

Moguntinum Concilium omnes qui ad di-
uinum officium tenentur, sedulò admonuit
vult, quin & ab Episcopis cogi & compelli
vt debitum horarum pensum non modò vo-
cantando persoluant, sed etiam magno pie-
tis internæ testimonio, seseque tum corpo-
rum animo disponant, vt diuina officia per-
gant, vt eadem operâ populi spectantis audiat
tisque deuotionem adugeant, Deoq; cuius mi-
stri sunt, gratum cultum & obsequium exhibe-
ant.

Ibid.
Non sunt
legendæ
horæ, dum
diuina of-
ficia cele-
brantur.

Quin & subnectit idem Concilium, Nemo
choro alijs psallentibus seorsum legere aliquid,
suas horas canonicas orare, aut fabulari, aut
leuitatibus intendere permittatur: si qui vero
ras tempore diuinorum legisse comperti fuerint
quamprimum iuxta prelati discretionem, in
fructuum subtractione priuentur, qui in eleeme-
nas aliosq; pios vsus erogentur. Hoc notent Can-
nici, & attentè diuinis intersint, magnamq; deu-
in Ecclesia cantant, modestiam præ se ferant.

Presbyter manè matutinali officio expleto, pensum seruitutis suæ, videlicet primam, tertiam, sextam, nonam vespereque persoluat; sed ita, ut si fieri possit omnia diuersis horis publice legat, iuxta Prophetæ consuetudinem dicentis: *septies in die laudem dixi tibi*. Septenarius autem ille numerus à nobis completur, si matutinas, primam, tertiam, sextam, nonam, vespere & completorium recitemus. Quapropter hisce horis piè creatori laudes decantemus. Ratio quippe exigit & æquū est, ut septies de die Sacerdos Deo laudem decantet, eo quod omni diei hora noua illi confert beneficia, singulisque momentis illum sibi deuincit.

Ceterum sacra Concilia expressè vetant, ne quis clericus Breuiarium inter ambulandum legat, ne qua occasione in diuersa rapta mens illius diuagetur, sed volunt ut in locum aliquem separatam orationi idoneum tantisper cōcedat, ne animæ distractio, quam sæpe violentæ illæ deambulationes causantur, fructum & utilitatem precum impediāt. Deambulationes siquidem pietati obsunt concipiendæ, solitudo verò & secessus ad animi attentionem comparandam conducunt.

Alia verò Concilia Sacerdotibus præcipiūt, ne dum horarum pensum decurrunt, si modò velint preces suas Deo offerre, gratas & acceptas esse, inter dentes verba pronuntiant, aut præproperè prænuntiando, dictiones omnes non efferant, nulla ratione attenti, sed interrumpentes, festinantes, præcipitantes, verba aliena risusque extra propositum intermiscientes: at, volunt, ut, si vel soli, vel cum aliis recitent, magna cum reuerentia, animi atten-

Horæ quæ
gula suo
tempore
legendæ,
non om-
nes simul.
Psal. 118.

Conc. Agath.
ad Nann.
c. 60. 5. In-
stin. apol. 2.
Clem. Alex.
l. Strom. cōc.
Laced. c. 13.
Hildef. c. 38

Breuiariū
inter am-
bulandum
dici non
debet.

Conc. Tren.
c. de horis.

Verba di-
stinctè pro-
ferantur.

Conc. Hilde-
sem c. 38.

Aquisgr. c.
131. 132.

Innoc. 3. in

Con. Gen. de
celebrat.

Miss. c. De-
lentes.

attentione, & distincta verborum prolatione ipsum persoluant, idque tali loco, ne qua ratione distraherentur, deuotioque impediatur, ad quam prius sese præparent, iuxta id quod scriptum est, *Ante orationem præpara animam tuam ne sis quasi qui tentat Deum.* Vnde sequitur, Sacerdotes qui inter recitandum horas distraherentur, Deum tentare & offendere potius, quam orando demulcere.

*Lib. 4. Phari-
reti. c. 21. ex
Bern.*

*Quomodo
recitandū
Breuiariū.*

Moneo vos dilectissimi, ait S. Bonaventura, *ac strenuè diuinis interesse laudibus*: strenue inquam, vt coram Deo tanta cum animositate quanta deuotione & reuerentia compareatur. Auferte segnitiam, nolite indormiscere libro, nolite oscitare cantantes, voci ne parcatis, verba ne præscindatis aut præmordeatis, dictione integras nolite transilire, voce fracta cauetis, cantetis, neque de naso mulierum ritu; sed mascululo & virili tono, vt par est, & affectu feruenti Spiritus sancti laudes decantate. Vobis hoc scribit Bonaventura, Canonici, in choro igitur vt decet & par est, cantate, verba distinctè proferte, vel cum Gregorianum cantum vel cum musicam canitis.

*Deus mē-
te non ver-
bis oran-
dus.*

*De conf. dist.
§. c. eod.*

Mente orandum, inquit Hieronymus, & non solum lingua, adeo vt, si diu in breuiario legaris & multa, animus tamen ac deuotio defuerint, omne illud tempus perdideris, verbaque vanum effusa sint. Putasne, ait idem Deum multiloquio & verborum copia, hominum inter delectari? in mente potius quam lingua orandum. Melior etiam est quinque psalmorum decantatio cum cordis puritate & serenitate, & spirituali hilaritate, quam totius psalterij modulatio cum anxietate cordis & tristitiæ amaritudine.

rum siquidem est, longas orationes temerè & confusè recitatas exigui meriti esse; Breuiores verò & è seruenti quodam zelo profectas efficaces & ponderosas.

Ipsa orantis pertinacia, & precum importunitas tunc, teste Bonauentura, plurimum prodesse solet, si cor cogitet ea quæ os loquitur, & labiorum sonus cum cogitatione & intentione coincidat: qui enim ore tenus orant, mente alio interim diuagante, omni orationis fructu se priuant, sibi persuadentes DEVM orationem audire & intelligere, quam nec orans ipse intelligere potest. Cum verò cor & lingua conueniunt, & verba cum cogitationibus idem sonant, felix illa oratio est: at ubi à se mutuo discor- dant, infelix & praua est, nec bonum sortitur finem.

Attentio
in preci-
bus neces-
saria.

Beda in
Matth. c. 15.
Basil. hom.
in mart. Lu-
lit.

Insignem hac occasione gradationem facit Bernardus, Sacerdotibusque loquens ait, Im- molantes hostiam laudis iungamus sensum ver- bis, affectum sensui, exultationem affectui, grauitatem exultationi, humilitatem gra- uitati, libertatem humilitati, vt libero gres- su animæ puræ incedentes, & spiritualibus affectibus non consuetis excedentes, in dulci- bus iubilis, in egregia musica, in concordia illa harmonia, nouam quamdam exultationem & gaudium admirabile ostendamus. Hoc exer- cete Sacerdotes, huic philosophiæ incumbite, & normam, quam magnus hic doctor præscri- bit, exactè seruate.

In Cant.
serm. 1.

Serm. 6. de
orat. Domini
de Consecr.

Simile & idem propemodum habet S. Cypri- anus, Quando, inquit, stamus ad orationem, fra- tres dilectissimi, inuigilare & incumbere ad preces toto corde debemus: Tunc omnes cogi- tatio-

dist. 1. c. eod.
Deus cum
oratur, de
solo Deo
cogitandū.

I

tationes carnales & sæculares ab homine ex-
lent, & solum id præ oculis habeant, quod o-
rant. Atque ideo Sacerdos in publica Missæ o-
ratione, ad præfationem accedens, mentes &
animos fidelium excitat dicens, *Sursum corda*,
& populus respondens, *Habemus ad Dominum*,
ostendit aliud se non cogitare quàm Deum. Est
igitur, cor & animus inimico occludantur, soli
Deo pateat aditus, & caueamus ne tempore ora-
tionis Dei inimicus intromittatur. O Sacerdo-
tes, bene instructi eritis haud dubiè, si, dum ora-
tis, ita attentis estis, ut dum os loquitur, cogita-
tiones verbis respondeant & linguæ.

Ad hæc si deuotio & attentio, dum Breuiari-
um decurritur necessaria sunt, ipsa temporum
distinctio & horarum non minùs requiritur.
omnia enim simul recitare, & vnico tractu le-
gere quæ diuersis vicibus & horis distinctis di-
cenda sunt, nefas est, & sine offensa fieri nequit.
Cuius rei egregium ac mirabile exemplum refert
Petrus Cardinalis Damianus. Clericus quidam
Colonienſis quodam tempore flumen transiens
animam vidit S. Seuerini Episcopi, dicentis
ideo se hoc in loco puniri, quod horas suæ
præcipitanter legisset, omneque breuiarii per-
sum vnico tractu mane, quo totum diem liberum
haberet, persoluisset, *Nihil aliud in me mansit oratione plectendum præter hoc tantum, quia dum in aula regia constitutus, imperialibus me consilijs vehementer implicui, canonica synaxis officia, per distincta horarum spatia non persolui.* Hæc notate Sacerdotes, vos præsertim qui regum aulas & principum familiaritatem sectamini, negotijs implicamini, & mundo studetis.

Episcopus
Colonien-
sis punitus
quod om-
nes Horas
vna vice
legisset.
Epist. 15. ad
Desiderium
abbat.

LIBER SECVNDVS

DE DOTIBVS SACERDOTI
necessarijs.

OTES & qualitates, quæ ad Sa-
cerdotum perfectionem necessariae
sunt, statui duplices possunt, aliae
quippe internae sunt, aliae externae:
haec corpus, illae respiciunt animam;
illae intrinsecus apparent; haec extrinsecus illos
exornant. Adeo ut sponsa illi, de qua in Canti-
cis est mentio, esse debeant persimiles, quæ bis
esse dicitur pulchra, quoad animam scilicet &
quoad corpus, pulchra internè & externè; per-
similes etiam vrnæ in qua manna asseruabatur,
quæ tum intus tum foris erat aurea: denique
persimiles domesticis mulieris fortis, qui vestiti
erant duplicibus, tum ad corpus tum ad ani-
mam exornandam. Primò autem de animae per-
fectionibus acturus sum, ac deinde de corporeis
tractabo, atque è duabus illis materijs in S. Scri-
pturæ & Sanctorum Patrum officina, bre-
uiter omnem Sacerdotum perfectio-
nem confarcinabo,

Perfectio
duplex in
Sacerdote
necessaria
tum cor-
poris tum
animi.

Cant. I.

Exod. 16.

Prov. 31.

{:o:}

I 2

DE

DE PERFECTIO- NIBVS ET DOTIBVS IN- TERNIS.

CAPVT I.

SACERDOTES ESSE DEBENT IN-
regri & sancti.

Lib. 2. Ep. 1.
Sacerdotes
omni vitio
careant.

PORTET, ait Sanctus Cyprianus,
Sacerdotes & ministros qui altari
Sacrificijs deseruiunt, integros atque
immaculatos esse, vtpote cum olim
Dominus dixerit, Homo qui habuerit

maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad
ministerium eius: Ita porro credendum est, ac
que ideo omnis, cuius vita sancta non fuerit, in-
dignus est qui ad sacros ordines promoueat.

Leuit. 19.

Sanctus sit
qui Deo
seruit.

Sacerdotes, qui accedunt ad Dominum, sancti-
ficentur ne percutiat eos. Euidens testimonium il-
los Sacerdotes à Deo puniri mereri, qui animi
non sancta & impura illius ministerium ob-
eunt.

Sacerdos
qui vitium
aliquod
habet, in-
dignus est
qui Sacra-
menta ad-
ministret.

Homo de semine tuo, qui habuerit maculam, non
offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius.
Denotare hoc volebat, Sacerdotes qui vel tri-
nimū vitium prætulerint, ab altari excludendos
& indignos esse qui Deo in sancto Missæ Sacra-
ficio panem Angelicum offerant, & Sacramen-
ta illius administrent, & mysteriorum diuino-
rum exercitia peragant.

Leuit. 21.

In lege Eu-
angel. Sa-

Sancti erunt Deo suo Sacerdotes, ait Leuiticus,
cus, & non polluent nomen eius: incensum

nim Domini, & panes Dei sui offerunt, & ideo cerdotes sancti erunt. Idem omnino in lege Euangelica esse debent præcipitur, quæ omnes Sacerdotes perfectos esse debent. sancti. se vult, cum ipsi æterno Patri sacrum illum Eucharistiæ panem, & precum Ecclesiæ incensum offerant; adeo ut qui sanctitate careant, sanctum Dei nomen polluant, eiusque mysteria profanent.

Iudas Machabæus postquam Lysiam, eiusque Sacerdotes exercitum profligasset, elegit Sacerdotes sine macula, voluntatem habentes in lege Domini. Egregium documentum, quo edocemur, illos qui in Sacerdotes electi sunt, quod Deo deseruiant, penitus sanctos esse debere, omni macula & natio carentes. 1. Mach. 4.

Regius Propheta Ecclesiæ dignitatem præfatus, deque illius ministris sermonem instituit, ait, Domum tuam decet sanctitudo in longitudinem dierum. Non hic de lapidibus, columnis aut parietibus loquebatur, at verè de Sacerdotibus, quos omnimoda decet sanctitudo, quam diu in domo Domini, quæ est Ecclesia, versantur. De domus fit sancta penitus. psal. 9.

In veteri Testamento in Mosaico Tabernaculo, iussu Dei fabricata erant candelabrum ductile & lucernæ ex auro mundissimo. Fecit & candelabrum ductile de auro mundissimo, &c. Fecit & lucernas septem cum emunctoriis suis. Quo mysterio designatum fuit, Sacerdotes & Religiosos qui candelabra Ecclesiæ, & totius mundi lucernæ & lux sunt, ex auro mundissimo constare, id est omnigena virtute conuestitos & penitus sanctos esse debere. Exod. 37. Candelabrum & lucernæ tabernaculi ex auro

In veteri lege cum Sacerdotibus suis Deus a-

I 3 gens

Sacerdotes
dicti san-
cti reges.

Exod. 19.

1. Pet. 2.

gens hoc eos nomine compellabat, Et vos eritis
mihi in regnum Sacerdotale, & gens sancta: quos
est turba velut cæteris digniores selegi, & in
domo mea constitui: Prophetica sunt hæc ver-
ba & futuræ dignitatis prænuntia: præfagie-
bat enim iam tum Dominus, futuros Sacerdo-
tes, & plebeijs & gregariis nobiles factos, in Ec-
clesia penitus sanctos fore, & tot in illa futuros
reges, quot Sacerdotes.

Cap. 28.

Aaron ve-
stimentis
sacris indu-
tus erat,
quando
offerebat
Deo,

In Exodo Moyse præcepit Deus, vt Aaronem fratrem eiusque filios vestibus sanctis indueret, quotiescumque ministerium diuinum peragerent, & Sacerdotij functione exercitioque fungerentur: *Facies vestimenta sancta fratri tuo Aaron, & filiis eius, vt Sacerdotes fungantur mihi.* Veteres illæ cerimonie, quas Deus præcepit, denotabant, nouæ legis Sacerdotes, non iam vestimentis, sed virtutibus penitus sanctis, aliquando cooperiendos, cum in Ecclesia sacrificium viuificum immolarent: illa corporis insignia sunt, illæ animarum ornamenta & phaleræ.

Animal
maculosum
Deo offer-
ri non po-
terat.

Deut. 17.

Veruit antiquitus Deus, ne quis ouem aut bouem maculosum, aut mancum immolaret huiusmodi se victimam abominari dicens: detestari; *Non immolabis Domino Deo tuo uem & ouem in quo est macula, aut quippiam vitij, quia abominatio est Domino Deo tuo.* Designabatur hac lege, Sacerdotem Ecclesiæ, qui quotidie immolatur & immolat in sacrosancto illo Missæ sacrificio, qui quæque ouis debet quoad simplicitatem, & bos quoad laborem; numquam coram Deo comparere, nihilque

illi offerre debere, si quod in eo peccatum sit & in anima vitium; hæc enim admodum abominanda sunt, diuinæque maiestati grauiter displicent.

Iudæorum Pontifex inter cetera quæ illi tempore initiationis proponebantur, hoc in primis erat, *Perfectus eris & absque macula cum Domino Deo tuo.* Idem, si forte meministis, vobis o Sacerdotes dictum fuit, cum sacris ordinibus initiaremini, & in Sacerdotes vngeremini. Iniunctum sollemniter est & velut iuramentum à vobis exactum, quam diu viueretis, vitam vestram esse debere perfectam, integram, immaculatam, & quam diu coram magno illo Domino agetis, omni prorsus vitio vacare. Acquum igitur est, vt promissis steris, nec fidem frangatis.

Sacræ litteræ Absalomi pulchritudinem describentes, eo potissimam nomine illum commendant, quod nulla in eo esset macula, dicens, *Porro sicut Absalom vir non erat pulcher in omni Israël, & decorus nimis: à vestigio pedis vsque ad verticem, non erat in eo ulla macula, &c.* Item quàm beatus Sacerdos ille est, de quo idem omnino dici potest; quàm inquam felix est, de quo huiusmodi decantari panegyris potest! Perfecta illius laus est, de illo cum dicitur, *Nihil est hoc Sacerdote vir in vniuersa prouincia melior; vita eius tora & vnica virtus est, à capite & primorum annorum principio ad vsque pedes, & finem senectutis, nulla in eo visa fuit macula vel minima, nihil reprehensione dignum in vita illius repertum.*

Mulier illa Sunamitis, viso magnū Prophetam Elizæū sæpius per opidū suum transire, eius vitæ

Deut 18.

Quæ sacerdoti sacrificando proponerentur.

Absalomo nullus in Israël pulchrior.

2. Reg. 14.

Sacerdotes rationem propius intuita ac mores, hominem beati sunt eum sanctum esse quam primum iudicavit: *Amaduerto quod vir Dei sanctus est iste, qui transiit ad nos frequenter.* Beati Religiosi sunt, & beati Sacerdotes, qui vitæ probæ & honestæ conuersationis exemplo omnibus occasionem dant bonam de illis opinionem concipiendi, & dum per plateas incedunt, credendi quod sancti sint.

4. Reg. 4.

Verba Ezechiae ad Sacerdotes regni sui.

2. Par. 19.

Rex Ezechias regni sui clerum reformatum omnes Sacerdotes & Leuitas vnum in locum congregatos, hisce verbis allocutus est; *Audite me Leuitæ, sanctificamini, mudate domum Domini Dei Patris nostrorum, & auferte omnem immunditiam sanctuario.* Regia hæc verba Sacerdotibus demonstrabant, ipsorum esse sanctorum ritu modoque viuere, altaria & domum Dei emundare, & omnia peccata, immunditias, dissolutiones & Ecclesiæ corruptiones eiicere.

Ianitores constituti, qui impedirent ne quid immundum ingrederetur templum.

2. Paral. 25.

Scriptum est in libro Paralipomenon, Sacerdotem Ioïadam ianitores in domo Dei constituisse, qui impedirent diligenterque prohiberent, ne quis immundus in omni re domum Domini ingrederetur: *Constituit quoque ianitores portis domus Domini, ut non ingrederetur eam immundus in omni re.* Ianitores hi ad templi honorem conseruandum stabiliti, significabant quidnam immundi aut vitiosi in Ecclesiam ingredi nefas esse, & Sacerdotes qui peccatis inquinati sunt, quorumque vita penitus immunda est, in eam non admittendos. Vos igitur Principales qui claves domus illius gestatis, illiusque Ecclesiam gubernatis, nefariis his ianuas occludite; sunt enim immundi, inquinati, & penitus impuri.

In Sapientia velut prophético spiritu prædictum legimus, annorum nostrorū hyemem sapientiae scholam esse, & *senilem ætatem, vitam immaculatam*. Presbyteri in sacra scriptura Sacerdotes appellantur, & oraculo illo prophético denuntiatur, ætatem & vitam illorum academiam quamdam virtutum esse debere, & ab omni illos vitio liberos & immunes, ac sanctorum & Deorum instar in Ecclesiæ ministerio occupatos, vivere oportere.

Beatus qui

Beatus vir, ait sapiens, qui inuentus est sine macula, cuius vita irreprehensibilis, & mores inculpati. Verè inquam beati Ecclesiastici, qui hodie sine peccato & vitio reperiuntur, qui modestiam sectantur, quorum vita sancta penitus & immaculata est.

sine macula est.

Eccl. 3.

Hoc examinans Apostolus Paulus, & ad prædestinationis vsque materiam pertingens, hunc in modum locutus est, *sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate*. Sublimis hæc philosophia inferre vult, Sacerdotes prædestinatos esse, ut sint sancti corā Deo, & quamprimum ad ordinem sacrum promouentur, ad sanctitatem illos destinari, & eligi ut sancti sint & integræ vitæ coram diuina maiestate.

Sacerdotum sanctimonia præelecta.

Ephef. I.

Idem quoque Apostolus discipulum suum Titum instituens, qui ad sacros iam ordines promorus erat, ait, *in omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in grauitate verbum sanum, irreprehensibile, ut is qui ex aduerso est vereatur, nihil habens malum dicere de nobis*. Hæc scilicet genuina & vera sancti Sacerdotis imago est, ad viuum expressa.

Quomodo Titum Apostolus instituerit.

Magna Sa-
cerdoti
puritas ne-
cessaria.
Lib. 3 de
Sacerd.

Ioan. Chrysoft. de Sacerdotum puritate ser-
monem instituens ait, *Necesse est Sacerdotem si-*
esse purum, ut si in ipsis celis collocatus, inter ipsa
celi virtutes medius staret. Quasi dicere vellet
inter Angelorum puritatem & Sacerdotum mori-
ticiem nullum omnino discrimen inueniri de-
bere.

S. Augusti-
ni oratio
ad Sacer-
dotēs.
Serm. 36. ad
presbyteros.
Esa. 52.
Luc. 8.

S. autem Augustinus Sacerdotes alloquen-
tibus hac eos oratione compellat, in qua de ipsorum
puritate potissimum agit: *Bene munda manus*
oportet, charissimi, quæ maculas vasis alicuius
mundi tollere conatur, ne si inquinata sit & pollu-
ta, ipsum magis inquinet. Propterea Sacerdotes
tissimi Dei, vobis dicitur, mundamini, qui fer-
vasa Domini. Vos enim & non alij estis, qui vas-
Domini fertis, & quibus datum est nosse mysteria
gni Dei. Dicere vult Sacerdotes, cum cælitus
terram destinati sint, ad aliorum peccata eluen-
da, ab omni macula & contagio immunes vi-
re debere.

Epitheta
Sacerdoti
necessaria
sanctitatē
testantia.

Sacerdotes Altissimi, ait idem eodem in loco
vos estis, sal terra, lux mundi, lucerna accensa,
uitas in monte posita, columna templi, arbores
entra in medio Paradisi plantatae, patrum & recto-
res Ecclesiarum. Vos Angelorum socij, celi ciues,
ly Prophetarum, Patriarcharum cognati, demo-
Apostolorum successores. Estote igitur mundi, &
re mundi, ut dignè, sicut patres vestri, vasa Dom-
ni ferre mereamini; vasa inquã non tã aurea, vel
gentea, sed illa ad quæ redimenda, Christus mori-
luit. Omnes hi tituli notant haud dubiè mira-
lem sanctitatem statui & ordini Sacerdotali
cessariam.

Dispicite vobiscum Sacerdotes, ait iterum

dem loco Augustinus, ac vobiscum considerate, Sacerdotes quales esse debeatis, ait enim Apostolus, Oportet sint irreprehensibiles. Episcopum sine crimine esse, tamquam Dei dispensatorem. Hoc verò non Præsules & Episcopos modò, sed ipsos etiam Sacerdotes respicit, quorum vita esse debet aded inculpata, nihil ut in illis appareat quod meritò reprehendi, culpari aut argui valeat.

Sanctus Prosper scribit dici non posse, quàm sancti esse debeant Sacerdotes, cum ipsi sint, qui velut noui quidam Aarones incensum precum Deo offerant, illius maiestatem placent, iustitiæ rigorem impediunt, iram & iudiciorum illius furorem auertant. Cum ipsi per Dei gratiam fiant diuinæ voluntatis indices, Ecclesiarum Christi post Apostolos fundatores, fidelis populi ductores, veritatis assertores & defensores, falsorum dogmatum inimici, hæresum flagella, baptizatorum Patres, rerum cælestium præcones, spiritualium conflictuum duces, bonorum operum patroni, alphabetum virtutum, ac fidelium exemplaria. Excellentiæ hæc epitheta euidenter demonstrant Sacerdotum vitam angelicam & cælestem esse oportere.

O Sacerdotes, inquit S. Augustinus, si anima cuiuslibet iusti sedes est Dei, multo magis sedes & templum Dei vos esse debetis mundum & immaculatum; si sepulchrum illius gloriosum celsaria, est, quod corpus exanime asseruarit; quanto digniora & gloriosiora esse debet corpora vestra, in quibus Deus quotidie, postquam resurrexit, habitare dignatur, si beatus esse dicatur ventur, qui nouem spatium mensium CHRISTVM portauit, credendum est, corda quoque vestra futura

Lib. 2. de
vit. con-
templ. c. 2.
Sacerdoti
necessaria
sanctitas
exprimi
nequit.

Magna pu-
ritas Sacer-
doti ne-
cessaria,
Isa. 12.

Luc. 12.

Psal. 118.

*Aug. serm. 37
ad fratres in
erem.*

*Sacerdotes
Mose & E-
lia sint san-
ctiores.*

*Lib. 6. de
Sacerd.*

*Sacerdotū
manus Deū
quotidie
tractantes
esse debere
penitus
sanctas.*

futura beata, in quibus quotidie Dei filius com-
moratur. Denique si fortunata sint vbera, qui
suxit paruulus, beatum haud dubiè esse debet
vestrum, quod quotidie sanctam illius car-
sumit, & pretiosum sanguinem sugit. Confi-
te igitur timore eius carnem vestram, & di-
genter cauete, ne lingua illa, quæ cælo ipsius
Dei filium euocat, contra Dominum loquatur
ne manus illæ, quæ sanguine Iesu Christi tinci-
sunt, peccatorum & scelerum sanguine pol-
antur. Vera sunt hæc omnia, & conclusiones
benè fundatæ, categoriceque ostendunt, Sacer-
dotes penitus sanctos esse, omnique carere
bere vitio.

Equidem, inquit S. Ioannes Chrysostomus
crediderim eum, qui velut legatus pro ciui-
tota, imo pro vniuerso terrarum orbe destina-
tus deprecatur, & qui supplicis ritu apud Deum
pro omnium hominum, non viuentium modo
sed mortuorum etiam scelerum remissione in-
tercedit; crediderim inquam, illum, quam-
uis Moyses aliquis vel Elias esset, sufficientem,
dignum non fore, qui tale negotium pro dig-
tate perageret, tantamque deprecationem su-
plicationemque Deo Patri offerret: Inferre
igitur vult, Sacerdotes, qui totius orbis ap-
Deum aduocati & patroni sunt, Moysen ipso,
Elia ac Prophetis omnibus, si quo modo fieri
posset, esse debere sanctiores.

Necesse est denique, inquit ibidem S. Chrysostomus,
vt qui pro aliis deprecatur, tantum
omnibus illos antecedit, quantum æquum
superiorem subditis præcellere. Cumque Sacer-
dos Prior ille generalis sit, qui Spiritum sanctum
inuocat, ac summum illud sacrificium

nore & reuerentia plenum, communi omnium Domino offert, quem semper in manibus habet; quo tandem in numero illum habebimus? quæ illi integritas necessaria? quanta ab eo religio petenda? Considera quales manus illas administrantes esse oporteat? qualem linguam, quæ verba illa effundit? Quid igitur in mundo ita purum & mundum esse debet; vt anima illa, quæ tantum, tamque admirabilem Deum ac mentem intra se suscipit? Hoc considerate Sacerdotes, statumque vestrum & dignitatem perpendentes, considerate diligenter, quales esse debeatis.

S. Gregorius Nazianzenus, Cassianus, atque Sacerdotum idem Chrysostomus testantur, tantam Sacerdotum puritas solum esse debere puritatem, vt solarium radiolarum puritatem debeat transcendere, vt Spiritus sancti solatio instructus, dicere & gloriari in apolog. cum Apostolo queat. *Vino ego iam non ego, viuit Lib. 12. c. 15. vero in me Christus.* Addunt insuper, Eremitis collat. 23 psis, qui in deserto vitam trahunt, mundoque 6. 7. 8. 9. 10 nuntium remissere, purius & sanctius viuere de 17. 20. & 21 bere. Ex horum igitur Patrum sententia, Sacerdotum dignitas esse debet ipsam Religiosorum & Sacerd. Anachoretarum puritate maior.

Luminis instar, habet idem Chrysostomus, v- *ibid.* *inuersum orbem illustrantis*, Sacerdotis animus Sacerdotes splendescere oportet. Infandi & infelices igitur facis instar Sacerdotes illi, quorum vita hac ratione non rutilent. collueat, sed qui lampades emortuæ tedæ sine lumine sunt & merum Chaos tenebris reffer- tum.

Antiquorum

In veteri lege iuebatur Sacerdos lauare prius Sacerdotum vestimenta, quam ad sacra mysteria accederet. ad sacrifici- 64 in figura tanta obseruantia, quanta in veritate?

dentium
puritas.

Exod. 19.

In quo Sa-
cerdotum
puritas
consistat.

Lib. de vita
contempl. r.
25

Sanctitatis
Sacerdota-
lis indicia.

tate. Disce Sacerdos atque Leuita, quid sit laudare
vestimenta tua? ut mundum corpus celebrando
exhibeas Sacramentis. si Iudaicos Sacerdotes
nefas erat ad hostiarum immolationem accede-
re, nisi lauissent prius vestimenta; audebimus
non lota ante conscientia, imo ne corpore quidem,
pro alijs deprecari, pro alijs victimam offerre?
Vtinam hanc Sacerdotes lectionem retine-
rent & ad æmulationem Iudaicorum vitam
melius instituerent?

Porro ipsa Sacerdotum puritas, dicente
Prospero, in eo consistit, si imperiositate quam-
dam & insolentiam non induant, sed humilitatem
consecrentur, & omnibus sint commu-
nes & affabiles. si fratrum infirmitates benigne
per dulcium verborum medicamina persanent
illos ad curandum perdifficiles iudicant vir-
tute patientiæ & æquanimiter tolerantes,
moribus & prædicationibus non suam ipsorum
sed Iesu Christi gloriam quærant, opera sua
verba laudum & præconiorum humanorum titulis
aut pretio vanè non venumdant, sed ad Deum
Sacerdotaliter viuendo, quidquid illis tum ho-
noris, tum gloriæ accedere potest, ex animis
referant. Denique si prætereuntium salutationibus
non gaudeant inflati, non delectentur honoribus
quos dare illis proximus solet. Verum hoc exemplar,
& viui vitæ Sacerdotalis color sunt, cum humilitate
scilicet imperare, & aliorum infirmitates magna
cum benignitate sanare.

In eo verò Sacerdotum sanctitas consistit
subnectit idem auctor, si consolentur afflic-
tis.

illos, pascant egenos, vestiant nudos, redimant captivos, suscipiant peregrinos; hincque sancti esse dignoscuntur, si salutis viam errantibus indicent, si desperatos ad bonam mentem reducant, si errantibus animos suggerant, si doceant ignorantes, denique si quæ eorum muneris sunt & quæ non sunt, magna diligentia sedulitateque docere satagant, & ipso facto exerceant.

Sanctitas
Sacerdoti
necessaria:

Ecquæ, ait eodem loco Prosper, vobis, o Sacerdotes sanctitas necessaria est, cum ministri verbi Dei, adiutores Altissimi, oraculum Spiritus Sancti sitis; per vos enim Deus placatur populo, populus instruitur Deo, per vos plurimi hæredes regni cælorum constituuntur, utpote qui Apostolorum estis successores. Cum igitur Deus sanctorum rex sit, eiusque coadiutores sint Sacerdotes, mundi que patroni, diuinæ sanctitatis omnes participare debent.

lib. 2. ad Eccl.
et c. Cathol.

Cunctos, ait Saluianus Massiliensis, qui sacri altaris suggestu eminent, tantum excellere oportet merito, quantum gradu & dignitate. Nihil enim in mundo haberi potest indignius, quam si quis ad honorum fastigia sublimatus, meritis sit infimis, quid enim est imperium meriti expers & vile? Quid honorum proderit titulus, ubi ipse defecerit homo? aut quid est dignitas indigni humeris imposita, quam gemma moniliaque luto canoue superstrata. Atque ideo necesse est, ut omnes qui ad sacros sunt ordines eleuati, tantum virtutibus & meritis eminent, quantum honore & culmine eminent & exstant.

Sacerdotes
omnes sanctitate antecellant:

Quorum verborum is est sensus, Sacerdotem, quem

quemadmodum in mundo dignitate primus est
& supremus, ceteris ita virtute antecellere de-
bere & merito.

De sac. alt.

myst. l. i. c.

9.

Sacerdotes
Deo & ho-
minibus

grati sint.

Sanctitate
ceteris
præstent.

Sacerdos
totus sit
sanctus.

De offic. l. 2.

de Sacerd.

Innocentius tertius Pontifex dicebat olim
tales esse debere Sacerdotes, ut & Deo sint gra-
ti, & hominibus accepti. Tales porro eos reddat
virtus, per hanc enim fit ut placeant Deo, &
hominibus honorentur.

Ipse quoque Papa Hormisdas dicebat, *Emen-
dationem esse conuenit populo, quem necesse est
rare pro populo.* Quibus verbis efficere volebat
Sacerdotem cui iniunctum ex officio est, pro
niuersis terrarum orbis hominibus deprecari
ceteris etiam omnibus esse debere sanctioris
vitæque purioris.

Qui in erudiendis atque instituendis ad virtutem
populis prærit, inquit S. Isidorus, necesse est
in omnibus sanctus sit, & in nullo reprehensibilis
lis habeatur: qui enim in alterum paratus est de-
cere, carere omni vitio debet & omnis peccator
expers viuere. Primò enim se corrigat magis
necesse est, qui ceteros rectè viuendi voluerit
rationem ac methodum edocere: atque idcirco
cum toti urbi esse debeat exemplar ac norma
tum doctrina illum, tum virtutum exemplorum
virtutum studium debet excitare. Cum igitur
Sacerdos omnium hominum doctor sit, & alios
erudire illi ex officio incumbat, ceteris omni-
bus sit sanctior ac purior oportet, atque vniuersis
sanctior virtute transcendat.

Sacerdotio
se indignum
iudicauit

S. Francisc.

M. Marulus

lib. 3 cap. 15.

Quanta res sit Sacerdotium, in eo ostendit
Franciscus, quod se indignum illo iudicans, non
quam se promoueri sit passus, soloque diaconi
tus officio quoad vixit, contentus fuerit. Cog-
tent igitur Sacerdotes, quæ sanctitas sibi & po-
fest

fectio necessaria sit, si suam Sanctus Franciscus dignitati imparem iudicabit,

Sit Sacerdos, ait Concilium Aquilgranense ex Magno Gregorio, in cogitatione mundus, actione precipuus, discretus in silentio, utilis in verbis, benignus in omnes, omnia considerans; humilitate bonorum socius; iustitiæ zelo erga improbos seuerus. Is igitur Sacerdotio indignus est, cuius acta cogitataque immunda impuraque sunt.

Sacerdos
sit purus in
cogitationibus.

cap. 9. ex
Greg. pastor.
2. p. c. 5. 6. 7.

Sic decet, ait œcumenicū Tridentinum Concilium, omnino clericos in sortem Domini vocatos vitam moresque suos componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus; nihil nisi græue, moderatum, ac religione ac prudentia plenum præ se ferant; exigua peccata; quæ magna tamen in ijs esse videntur deuitent, ut ita eorum actiones ab vniuerso mundo honorentur. Hoc notate velim Sacerdotes, simulque aduertite, si contra feceritis, honorem vos vestrum lædere, & magnam vobis ipsis iniuriam inferre,

Quin & idem Concilium decernit ac præcipit, tam sanctè ac dignè suam Sacerdotes vitam componere debere; omnes ut ab ipsis continentia, humilitatis, modestiaque mutuari exemplum possint. Vult insuper Episcopos in mensa ita sobrios esse, tamque modestos in omni supellectile, ut tum in hac tum in reliqua vita nihil omnino appareat, quod non Apostolicam simplicitatem, Dei zelum, & vniuersalem omnium mundi vanitatum contemptum redoleat ac spiret. Omnis enim dissolutio, & quidquid honorem lædit, Sacerdote est penitus indignum.

Concil. Trid.
sess. 22. c. 1. de
reformat.

In Sacerdotū vita
aliud non
appareat
quàm modestia & sapientia.

Sacerdotum vita
exemplo sit
omnibus.

Sess. 25. c. 1.
de reformat.

Concil. Cart.
4. c. 15. d. 45

c. Episcopum
Tolet. 4.

Rhemens.
African.

K

Con-

Sanctiores
sint Sacer-
dotes Ere-
mitis.

*Isidor Pe-
lus lib. 2.
epist. 284.*

Sacerdotū
perfectio.

Concludo igitur cum magno quodam Do-
ctore, quoad sanctitatem Sacerdotum; illos qui
ad hoc officium vocati sunt, anachoretis ipsis,
& eremicolis esse debere sanctiores. Mea & illi-
us ratio hæc est, quod illi non nisi suis ipsorum curæ
salutis habeant, at Sacerdotes tam suis ipsorum
quam populi. Eremitæ in rupibus & antris vi-
uunt, suas plagas persanantes, peccata regentes
propria, & coronas sibi cælestes neccentes; at
Sacerdotes in theatro expositi sunt, atque om-
nes in eorum vitam & mores oculos suos con-
iecerunt. Quam igitur indignum est improbo
videre Sacerdotes, cum & religiosi & anacho-
retis, & reclusis vivere deberent purius ac san-
ctius.

Sancti igitur estote Sacerdotes, & cogitate
Sacerdotem, qui minister & famulus Dei æteri-
ni est, esse debere à vitiis sequestratum, recto-
rem non raptorem; dispensatorem, non diffu-
sorem; pium in iudicio, iustum in consilio,
deuotum in choro, stabilem in Ecclesia, sobrium
in mensa, purum in conscientia, assiduum in o-
ratione, heroicum in contritione: sit in socie-
tate humilis, in læticia prudens, in agendi
promptus, diues in virtutibus, prudens in ver-
bis, & in prædicationibus verax. Hasce volun-
tates comparate, hasce perfectiones acquirite,
ita vitam vestram dirigite, atque tunc merita
vestra in æternum decantabo. Hæc è
variis de prompta sunt aucto-
ribus.

CAL

CAPVT II.

Sacerdotes sint sapientes ac prudentes.

Beatas tunc demum Respublicas fore dixit magnus Plato, si quando earum gubernaculo prudentes, sapientesque rectores, id est Philosophi, admoherentur. Equidem beatas etiam futuras Ecclesias tūc demum puto, cum prudentes cordatosque, qui verè Philosophi sunt, pastores presbyterosque nacti fuerint.

Dixit olim sapientissimus mortalium Salomon, *ubi non est gubernator, populus corruet; salus autē ubi multa consilia, & prudentia.* Et sanè cum Ecclesijs sapientes Pastores defuerint, animæ in interitum & exitium vergunt, at è contrà, ubi sapientes Sacerdotes fuerint, qui eosdem regant ac prudenter dirigant, bonum & salus populorum est.

Melior est, inquit Ecclesiastes, sapientia quàm vires; & vir prudens quàm fortis. Atque ideo Sacerdotes, dum sapientes & prudentes sunt, publico & ciuitatibus vniuersis utiliores & conducibiliores sunt; quàm validi duces & generosi milites robore præstantes.

Radix sapientia, ait olim Sapiens, est timere Deum, ramus illius longæui, &c. Aio igitur illum secutus, Sacerdotes qui Deum timent, verè sapientes esse.

Scribit Ecclesiasticus, *verba prudentum statim ponderabuntur.* Quibus verbis Sacerdotibus regula præscribitur, si modo sapientes & prudentes esse velint, sermones illos suos ponderare, & verba in statim, appendere debere.

Magnus legislator Moses miseras & calamita-

Felices Ecclesie cum sapientes Sacerdotes illis præsunt.

Plato lib. de republ.

Prou. 11.

Benedictio populi sapiens presbyter.

Eccle. 5.

Sapientia viribus præstat.

Timor Dei radix sapientia.

Sap. 1.

Baruc. 3.

Eccle. 21.

Sacerdotes verba ponderent.

Prudentiæ
defectus in
Sacerdote
ruinæ oc-
casio.

Deut. 32.

lamitates Hebræorum deplorans, dicebat om-
nes illorum calamitates ac miseras non ab
alio fonte deriuari, quam quod prudentia de-
stituerentur, & temere atque absque consilio
nouissima non prouidentes, bestiarum instar vi-
uerent, *Gens absque consilio est, & sine prudentia,
vtinam scirent & intelligerent, ac nouissima prouiderent!* Deplorandus verè Sacerdotum statu-
est, cum consilio carent, & prudentiam in actio-
nibus suis non adhibent: & vtriusque defe-
ctus innumera eis mala causatur, & ruinam
tandem extremam accersit.

Dux im-
prudens fi-
cos disper-
dit.

Prou. 28.

Est apud Salomonem prouerbum, *Dux indi-
gens prudentia multos opprimet per calumniam.*
Sacerdotes animarum duces & populorum sum-
rectores, at cum illis prudentia defuerit, regni
exitium sunt, & se ipsos simul & infinita homi-
num millia perdunt & destruunt.

In Menod.

Prudentia
dux actio-
num huma-
narum.

Philosophus Plato de prudentia agens, omnia
um illam humanorum negotiorum ducem, di-
rectricem ac gubernatricem appellabat. Hanc
ipse illius sententiam vsurpans dicere volo, Sa-
cerdotes hac virtute destitutos, actiones suas
dirigere, vitam moderare, negotia gubernare
non posse, atque ideo sine hac omnia pessimi
atque ad interitum tendere.

Sacerdo-
tum pru-
dentia ædi-
ficatio Ec-
clesiæ.

Prou. 24.

Sapientia
signum
prædesti-
nationis.

In hoc propositum delapsus Salomon, dixit
olim, *sapientia edificatur Domus, & prudentia
corroboratur.* Benè quoque dicam, si dixerò, Sa-
cerdotum sapientia domum Dei ædificari, et
rumque prudentia fundamenta ac fulcra Eccle-
siæ sustentari.

In prædestinationis suæ materiam descen-
dens Apostolus, deque gratia sibi à Deo collata

agens sapientiam ac prudentiam in primis celebrat ac deprædicat, dicēs, *Quæ superabundauit Ephes. 1.*
in nobis in omni sapiētia ac prudentia. Nescio quo spectet Apostolus, hoc scio, præcipuos ac primos gratiæ effectus esse, animam sapientem reddere, ac præcipua prædestinationis signa esse, prudentiam demonstrare. Adeo vt Sacerdotes tunc sese prædestinatos & in Dei gratia constitutos demonstrent, quando prudentes, prouidi, ac sapientes fuerint.

Deus sapi-

Scripsit in officijs Marcus Tullius, *Prudentes entes amat*
dij amant, & oderunt malos. Illius sententiam meo adaptans proposito, verè dico, Deum impios detestari Sacerdotes, & sapientes, prudentesque summo amore complecti.

Dauid ob prudenti-

Primo Regum puer quidam Saulis, coram eo am laudatus.
 Dauidis merita deprædicans, prudentiam illius datus.
 commendauit, *Ecce vidi filium Isai Bethleemiticū I. Reg. 16.*
scientem psallere, & fortissimum actore, & virū bellicosum, & prudentem in verbis. Vt egregiam hanc historiam meo adaptem instituto, & allegoricè exponam, dico, quò Sacerdos dignè & ex merito coram omnibus laudetur, à prudentia illum imprimis commendari oportere. Quicumque igitur in verbis sapiens, & in negotijs prudens est, laude dignus est & præconio.

Beatus homo, scribit in prouerbijs Salomon, *Prou. 3.*
qui inuenit sapientiam, & qui affluit prudentia. *melior est acquisitio eius negotiatione auri.* Beatus, Sapiens, inquam, Sacerdos qui sapientiam & prudentiam am qui inuenit beatus est.
 acquisiuit, eo quod excellentes illæ virtutes, ce-
 terarum omnium duces, diuitijs ipsis & opibus opulentiores sunt.

Dixit olim Menander Comicus, *si bene Menander*
prudens sis, in omnibus fortunatus eris. Cum illo prudentes

K 3

quo-

esse dixit
beatos.

quò ad opinionem coincidēs, sentio quoque, Sacerdotem qui sapit ac prudens & discretus in suis negotijs est, beatum ac fortunatum in omnibus actionibus futurum.

Nihil homine dignius quā sapientia.

M. Tullius eloquentiæ torrens scripsit quodam loco, sapientiā nihil esse optabilius, nihil præstantius, nihil homine dignius, esseque rerum humanarum & diuinarum scientiam. Quod orator hic in genere & latius dixit, in particulari hoc ipse dixero, & asseram, Sacerdoti sapientiā nihil magis optandum, nihil illa haberi posse dignius, nihil conuenientius; ipsa siquidem in Sacerdote facit, ut non omnia, tam quæ in cælo, quàm quæ in terra.

Socratis
Apophth.

Interrogatus olim Socrates, quid esset Prudentia, *Anima*, inquit, *continuitas*. Idem roganti quinam reuera prudentes essent, *Qui non facile aberrant*, dixit. Bene feliciterque sapiens

Socrates.

ille respondit, cuius responsioni ut me adiungatque accomodem, dico illum Sacerdotem verè prudentem esse, qui nunquam in exitum ruit, semper virtutem confectatur, nunquam vitiorum tramitem desecit.

Prov. 15.
Prudens
vitam suā
disquirat.

Hoc tractans Sapiens, hominem prudentem dixit gressus dirigere, & quo loco pedes figat diligenter advertere. Sacerdos profectus qui prudens est, gressus suos moderatur, actiones ponderat, & in vitæ vias omni loco inquirat: sed qui hac virtute caruerit, incertè inambulatur, ad singulos passus effundit, inque omnibus vijs deuiat, tandem in præcipitem infame præcipit.

Hinc olim Apostolis suis Christus, ad prudentiam

dentiam illos exhortatus, dixit, *estote prudentes* Math. 10. *sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.* Quibus Christus verbis edocemur illum indignum esse qui Christi discipulus nominetur, aut Apostolorum successor, qui serpentinam prudentiam & columbinam simplicitatem non possederit.

Scriptum est in Euangelio, gnarum illum seruum, quem Dominus super familiam suam & rerum omnium gubernationē cōstituit, fuisse fidelem, prudētem, prouidū, & sapientem, *fidelis seruus & prudens.* Insignis profecto locus & obseruatione dignus, quiq̃ demōstret, Sacerdotem, qui seruus Dei est, sed seruus super Ecclesiæ Domum, gubernationemq̃ familiæ & omnium fidelium est constitutus, Domino suo fidelem, prudentem in actionibus, & omni ratione sapientem esse debere.

Seruus paterfamilias
laudatur
ob prudentiam.

Matth. 24.

Apostolus Paulus de dotibus Episcopo necessarijs, Episcopo Timotheo perscribens, inter cetera ostendit, illum prudentia esse debere ornatum; *Sobrium, prudentem, ornatum.* Quod Apostolus ille de magnis Prælati & Archiepiscopis dicebat, equidem de Sacerdotibus priuatis in genere dico, asseroq̃ ad eorum complementum ac perfectionem inter ceteras dotes atque ornamenta, prudentiam esse pernecessariam.

Prudentia
Episcopo
imprimis
necessaria.
1. Tim. 3.

Prudentia, vel discretio, ait seraphicus Bona-uentura, *non tam virtus est, quam quodam modo* Prudentia virtutum
matris & auriga virtutum, ornatricq̃, affectuum magistra.
& morum doctrix. Adeo vt si prudentia in Sacerdotibus reperiatur, omnis in illis virtus sit; at si illa defuerit, omnes illorum actiones non nisi vitia sint.

K 4

Atque

Atque hæc sententia fuit magni Anachore
 Prudentia tæ Antonij, reliquorumque veterum Patrum,
 Sacerdotes solam prudentiam ac discretionem religiosam
 recta ad & Sacerdotes recta ad Deum deducere, atque
 Deum ducit. per illam reliquas inuiolatè virtutes conseruari
 Per solam prudentiam ad summum nos per
 fectionis apicem pertingere, sine illa verò, om-
 nem conatum etiam intentissimum ad vitæ spi-
 ritualis culmen pertingendi, irritum & penitus
 inanem esse, eo quod prudentia mater esse
 custos, moderatrixque virtutum omnium. Sa-
 cerdos qui hac virtute donatus est, ad summum
 perfectionis fastigium peruenit, cui verò
 ipsa defuerit, non nisi tironem ac nouitium
 credo.

*Cassian. col.
2. ca. 4.*

*Albert. Mag.
in parad. a-
nimi c. 8. c.
34.*

*Sacerdos
humilis sit
ut sit sapiens*

*Lib. de sum-
mo bon. c. 1.*

*Serm. 4. ad
fratres in
eremo.*

Prudentia vera ac perfecta, sapientibusque ne-
 cessaria est, semper niti ad agnitionem diuinæ
 naturæ, & profunditatem humanæ miseriæ. To-
 lem porro desiderabat sanctus Augustinus
 cens, Dominus, nouerim te, nouerim me. Sapiens
 porro ac prudens Sacerdos ille est, qui perfectum
 setum Deum cognouerit.

Vera, inquit Cassianus, discretio ac perfecta prouidentia,
 non nisi vera humilitate conquiritur. Sacerdos quoque
 verè sapiens esse nequit, nisi prius humilis fuerit.

Nullus, ait Isidorus, sapientiam Dei plenè
 capit, nisi qui se ab omni abstrahere actionum
 contendit. Sacerdos igitur ex illius sententia
 nunquam planè perfectus esse potest, nisi prius
 se à mundi negotijs & curis secularibus seque-
 stre & expediat.

Fratres prudentia, ait sanctus Augustinus,
 bis necessaria est, quia docet quid fugiendum

quid tenendum sit. Docet ipsa siquidem, non oportere vos superbire, nec inordinato rerum temporalium amore teneri, utpote quæ caducæ sunt, ac simul ostendit cogitare vos debere, ea quæ possideris, aliena esse & externa, solumque usum fructum eorum vobis concessum. Sacerdos igitur sapiens ac prudens sit, qui sancta humilitate se conuestiens, fugere norit malum, & quod bonum est celeri pede sequi.

Prudentia
ijs necessa-
ria.

Prudentia, ait idem ibidem, armemini, fratres, ipsa siquidem docebit vos, ut, quæ non potestis perpetuò tenere, fructuose permittatis abire; docebit ipsa, ut in cunctis idem sitis, tam in prosperis quàm in aduersis, ut sitis ad instar manus, quæ semper eadem est, quantumvis in pugnum contrahatur, aut in palmam explicetur. Egregia profectò prudentiæ indicia sunt, varietati ac mutabilitati subiectum non esse, eundem semper vultum monstrare, ac rupis instar fluctibus impetitæ, immobilem persistere.

Prudentiæ
effectus.

Quin & eodem loco subiungit, Prudentiam sectamini fratres; nam ipsa docet, quomodo reprehensibilis sit nimia laudatio, & immoderata vituperatio: illa siquidem adulatione, sed ista suspecta malignitate: prudentia verò veritatis testimonium perhibet, & damnat auaritiam. Porro, vanitatem contemnere, vituperia irridere, atque aduersus omnes adulationes sese armare, prudentiam singularem arguit.

Ipsa docet
fugiendas
summas
laudes &
summa vi-
tuperia.

Prudentiam igitur fratres diligite & cordi imprimite, nam discretionis vnita multa promittit, & plura quàm promittat præstat, promissaque complet. Ipsa docet quomodo præ-

Respicit
præterita,
præsentia,
futura.

K 5

sentia ibidem.

sentia ordinentur, præterita recorderis, & futura quomodo prouideas. Sacerdos verò prudens est, qui præsentia rite disponit, præterita præ oculis habet, de quæ futuris etiam sollicitus est.

Nulla sine prudentia virtus.

De constit. monast. c. 15.

Prudentiæ virtus adeò necessaria est, tanquæ momenti, ut teste Basilio, in omni quæ scipitur actione, ipsa præcedere debeat; nam prudentiæ remotâ nihil cuiusvis generis est, quæ licet bonum videatur, non in vitium recedit. At ubi ratio & prudentia in ijs quæ bona sunt locum occupant, dici non potest, quæ commoda, quæ bona secum trahant. Prudentia igitur actionum anima est, & quidquid ab illa non animatur, vitæ expers est, & omni merito destitutum; Sacerdos verò qui hac virtute caret, instar corporis exanimis est.

Prudentia tria respicit.

Bonauent. de process. relig. c. 1.

Sacerdotes prudentes comparati animalibus Ezech.

Greg. hom. 1.

in Ezech.

dist. 88. c.

Decretis.

Porro, Sacerdotes, prudentes ut sitis, omnes actiones vestræ respiciant necesse est. Circumspiciendum enim primò est, an licet; secundò num deceat; tertio an expediat. Quæ tria prudentiam spirant & sapiunt.

Animalia quæ Ezechiel Propheta conposuit, & in circuitu & intrinsecus plena oculis fuisse memorantur, Quicumque enim nescit actiones suas externas moderatur accipit, internas autem negligit, in circuitu oculos habet, non verò intrinsecus. Sancti intuentur tam quæ foris sunt, quam intus, atque idcirco oculos & in circuitu interius habent, quod prudentiæ est. Huiusmodi animalibus similes sint Sacerdotes, vnde habeant oculos & omnem in partem excubant, intueantur intrinsecus, & vigiliam instar

terna pericula detegant, atque hoc demum est esse sapientem.

Sacerdos igitur sit sanctus ac religiosus; quia in sola religione, id est in summa Dei notione sapientia sita est; atque ideo is se verè sapientem dicere potest, qui veram Dei habuerit cognitionem. Et sane ut meræ stultitiæ argumentum est Deum non cognoscere, ita quoque evidens sapientiæ testimonium, eiusdem cognitione præditum esse, ac præsertim Sacerdotibus.

Sacerdos sapientiæ expers, oculis captus verè dici potest ac cæcus: nam, teste Lactantio, ut sol oculorum, sic sapientia lumen est cordis humani.

Sacerdos
sine sapientia, cæcus est.

De origi.
error. 5. c. 8.

Prudentia virtus admodum necessaria est, sed quis eius sit usus imprimis sciendum est. Pauci quippe sunt qui utiliter; pauciores qui humiliter præsumunt; qui autem ad hoc idonei sunt, illi nimirum sunt, qui matrem virtutum discretionem perfectè adepti sunt. Vobis, Præsules, hæc decantantur, vobisque hic insinuat, ad bene alios regendos, discretionem & prudentiam vobis esse necessariam: hæc siquidem virtus Prælati auctoritatem elargitur, sine illa verò cuncta pessum eunt.

Quis sit
prudentiæ
usus.

Bernard. l. 2.
de consider.

Prudentia est, ait idem Bernardus prudenter prudentia uti, eiq; caritatem velut sociam addere. nam virtus discretionis absque fervore charitatis iacet, & fervor vehemens absque discretionis temperamento præcipitat: adeò ut zelus regere debeat discretionem, & discretio zelum, ne sollicitudo & cura subditorum super-

Prudentiæ
sit annexa
charitas.
Lib. 2. de
confid. &
serm. 2. sup.
cantic.

superiori desit, & vicissim ipse arroganter superbè non præsideat. Sacerdos verò qui duo in vitæ suæ ratione conciliare potuerit, est, discretionē cum charitate, zelum cum prudentia vnire, nā ille sapiens ac prudens habendus.

In modo bone
viuendi
serm. 63.

Omnia per
prudentiā
gubernata
perfecta
sunt.

Denique, ait iterum idem Bernardus, *dominatur ratio, & in omni re est aliquod modum, nihilq; firmum ac solidum est, si prudentia non conducat; prudentia porro mediocritatem inducit, atq; omnia mediocria & moderata vtilia & in suo genere perfecta: quæ cum temperantur simul salubria sunt; bona autem immoderate sumpta noxia efficiuntur: omnis enim nimietas excessus est & in vitio deputatur, & ad extrema transit, extrema verò vitium sunt. Mediocritas igitur sectemini Sacerdotes, omnes actiones vestras ad rectam normam dirigite, ac cogitate indiscretum illum esse, qui nimium sapere velit.*

Prudentia
necessaria
in virtutū
exercitio
Lib. 28. Moral. c. 6.

Estote igitur prudentes (ô Sacerdotes) virtutis exercitio, vti vos magnus hortatur Gregorius, ac cogitate, præclaram illam gloriam sæpenumero amitti, si indiscretè retinetur, & si cum discretionē relaxetur, conseruetur. Interdum enim ex studio arcus relaxatur, vti suo tempore maiori cum vtilitate tendatur. Voluntas igitur deuotiones interdum relaxat, vt postea magis magisq; easdem accendatis. Si igitur mediocritas non fuerit, non est virtus, nullum ad hæc violentum perpetuum est.

Orat. 17. de
humilit.

In correctionibus fraternis, vti cautè monuit S. Basilijus, estote prudentes, diligenterque cœte, ne dum alios reprehenditis, cæco affectu

precipiti passione transuersum, extra rationis
 limites abripiamini, præcipitantem omnem & Prudentia
 impetum vehementem fugite, neque ob res par- necessaria
 uas aut nihil, aliquem condemnate, quasi vos o- in correcti-
 mnibus numeris iusti sitis: sed cum omni humi- one frater-
 litate ad hoc procedite, litem hanc sincerè di- na,
 scutite, summa cum integritate negotium hoc
 decidite, ac scietis velim omnia hæc in pruden-
 tia ludo edoceri. Prudentis siquidem medici
 est, molliter ac benignè ægrum tractare, duri-
 us verò cum illo agere, barbariem sapit, atque
 inimitem operatorem arguit.

Estote prudentes in conuersationibus vestris, In conuer-
 sit Augustinus, & visitationibus, vbi adfuerint satione ne-
 alij, & temporibus ac locis & personis vos ac- cessaria est.
 commodate: viuere enim secus quam viuunt Dist. 41. c.
 quibuscum agimus, superstitiosum est, limites eod;
 verò & terminos hominum piorum transgredi,
 vitium est, & improbitatem redolet. Sed his se
 attemperare, & instar aliorum viuere, Philoso-
 phicum est, pietatem sapit. Dicere vult, Sacer-
 dotes illos, qui temporari seruire & hominum se
 genio accommodare nesciunt, stultos ac stoli-
 dos, qui verò vtrumque præstare scitè horint,
 prudentes verè posse appellari.

Prudentia igitur in omnibus necessaria est, & Prudentia
 ipsi etiam prudentia, Dixit enim olim Sapiens, prudentia
 inquit B. Ignatius, Prudentia tua pone modum, ne- necessaria.
 que enim decet sine modo eam virtutem esse, qua B. Ignatius
 reliquarum virtutum modus & mensura est. Vos Loicla in
 verò virtutum studiosi prudentiam in primis reg. cap. de
 diligite, ac considerate, quantopere illa ceteris prudentia
 virtutibus, cum sibi ipsi sit etiam necessaria. rerum agēd.

Non solum, ait Chrysostomus, mundum pu-
 rum, Sacerdotē esse oportet, vt qui tali ministerio Lib. 6. de
 dignus Sacerd.

Sacerdos
prudens sit
& cautus.

dignus habitus sit; sed etiam prudentem ac longum rerum variarum usu experientiaq; donatum, non minorem rerum secularium, quam mundanorum ipsi in mundo commorantes cognitionem habeant. In omni igitur re versutus tritusque sit, omnium rerum experientiam habeat. Quid ni, & venerabiles patres? Pietas enim & deuotio, atque gotiorum secularium tractatio incompatibiles nequaquam sunt.

Et in omnibus probatus.

Idem qui
supra.

Cum verò necesse sit, Sacerdotem diuinis mysterijs destinatum cum hominibus conuersari, & domos interdum adire eorum qui habent uxores, proles, famulos, quique diuitibus & opibus pollent, magnaue negotia obcurrant, varijs sint oportet, ad omnes casus infractis, multarum rerum experientia clari. Atque hoc qui se cum dignitate gerit, is verè prudens est; qui verò partibus suis defuerit, non nisi illudum brutum est.

Sit vniuersalis.

Suid. in vita

S. Chrys.

Greg. 2. part.

Past. c. 7.

Et sanè vniuersalem esse Sacerdotem decet reencyclopadiam quamdam & publicam rerum omnium notitiam in se habere, ac variis esse, non tamen occultum, subdolum, vafrorem, adulatorum, neque contumeliosum; sed verum politicum; libertatis & candoris plenum, qui vtiliter se rebus ac negotijs publicis accommodare norit, temporique prudenter seruire: quæ non minus facilis sit quam austerus. Magnam igitur Sacerdotum ornamentum ac decus, omnia negotia dignè obire, & omni de consilio prudens suggerere posse.

Estote igitur prudentes, Sacerdotes, temperate, dignè viuite, sapientes ut serpens. cordatos vos ostendite; reuordemini etiam

documenti quod ipse Dominus primis Sacerdotibus tradidit, *Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.* Serpentina altutia comes accedat columbina simplicitas; quæ duæ partes semper se mutuo sequi debent.

CAPVT III.

SACERDOTES ESSE OPORTET

constantes & immobiles.

Ipse Redemptor Christus summus Evangelicæ legis Sacerdos primos Sacerdotes instituens, primatū & præcipuum eorū caput dici voluit Petrā, eumq; Ecclesiæ suæ in fundamentū dedit dicens, *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Petra porro constantiæ symbolum est, simul etiam ostendere voluit, vel le se vt sui Sacerdotes Ecclesiæ, petrarum instar constantes & rupibus pares sint, quæ quamuis fulminibus impetantur, tonitru concutiantur, loco tamen minimè mouentur aut cedunt.

Porro Sacerdotis mens Proteo non debet esse mutabilior, non gallinaceus campanilium ad omne flabrum mobilis, nō coturno versatilior, non chamæleonte mutationi subiectior, omnes in se formas & figuras admittens; sed in eodem semper statu perseveret, seseque immobilem ostendat, in quo palmam imitetur, quæ etiam vi maximā attracta non flectitur; incudem quoque ictibus assiduīs resistentem; arcam denique Noëi, à naufragio liberam, sed quò imbris & fluctibus magis impetebatur, eo cælo magis

Sacerdotes
instar Pe-
træ sint
immobiles

Matth. 16.

Sacerdos
non sit
mutabilis.

Gen. 7.

gis

gis impetebatur, eo cælo magis approximant. Factumq; est diluuium quadraginta diebus super terram, & multiplicatæ sunt aquæ, & eleuauerunt arcam in sublimè à terra. Idem omnino faciat sacerdotis anima, & quocumque demum tentatum turbine concutiatur, naufragium tantum in peccati fluctibus non faciat.

Sacerdos Dei, inquit Cyprianus, *Euangelium tenens, & Christi præcepta custodiens occidi potest, & vinci non potest. Exemplo sit magnus Dominus Sacerdos Zacharias, qui cum minis non recedat, & omnem suppliciorum feritatem resistat, in medio templi fuit iugulatus, atque cum anima hæc emisit voces, Vos reliquitis me, & Dominus relinquet vos. Ad Proprietatem huius imitationem constantes & infractibiles Sacerdotes, heroica mente præditi, & animi in maximis etiam periculis non despondeant.*

Exod. 28.

Sacerdos Iudaicus coccum bis tinctum habebat in veste.

In Exodo præcepit Deus, ut summi Pontifices vestes ex auro, purpura, hyacintho fierent, & cocco bis tincto: *Faciant autem superhumeralia de auro & hyacintho, & purpura & cocco bis tincto. Aurum, purpura, & coccus, numquam color mutant, & in eodem semper decore permanent. quod verò hisce summus Pontifex conuestitur, denotabat, stabilem illum, constantem in Dei obsequio infractum esse oportere, nullaque reperiri posse indignius, quam Sacerdotis mutabilitati & variationi obnoxium.*

Cogitationum varietas inconstantia signum. Leuit. 13.

Inter cetera lepræ indicia & signa, hoc imprimis, si quando in ægro pili colore mutato alium induerent, *Qui cum viderit pilos in leprosum mutatos colorem, &c. plaga lepræ est. Pili cogitationum sunt symbola, & lepra peccatorum designare autem vult mysterium, cum cogitatio*

ones colorem mutant, & aliud propositum concipiunt in mente debili & infirma, etiam in religioso, inconstantiam, id est leuitatem arguere, multorumque id vitiorum subeuntium argumentum esse.

Magnus ille rex David, diuino quodam zelo actus, & beneficia à Deo sibi collata longa serie recensens, imprimis illum deprædicat, quod constantiam clienti suo dederit, pedesque non in arena mobili, sed in petra dura fixerit; *Stetit super petram pedes meos.* Ad regis huius imitationem Deo ingentes agere debet gratias Sacerdos, quod dono illum constantiæ ornarit, cogitationesque eius, qui animæ pedes sunt, super petram firmitatis, non verò super arenam vanitatis inconstantiaque collocarit.

Cordata illa Iudith aduersus Holofernem regis Assyriorum militiæ præfectum cum conspiceret, & sua iam molimina ad effectum perducere vellet, genibus in terram prostratis, ita Deum deprecata est, *Da mihi in animo constantiam, ut contemnam illum, & virtutem ut evertam illum.* Sacerdotum preces, precibus mulieris huius esse deberent persimiles; assidueque à Deo cor constans, immutabile, animam fortem & generosam & virtutem infractam petere; ipsi enim sunt, qui iam inde à principio vocatiōis suæ aduersus mundum, carnem, diabolumque conspirarunt.

Ingens illud, mirabile & capax templum, quod vidit olim Propheta Ezechiel, è lapidibus quadratis constructum erat, *Quatuor autem mensæ ad holocaustum de lapidibus quadris exstructa.* Quadratum porro constantiæ Symbolum

David Deū
laudat
quod sibi
dederit
constantiam:
Psalm. 39.

Iudith constantiam à
Deo petit:
Iud. 9.

Quadratum
constantia
symbolum
Ezech. 40.

L

est,

Isa. 40.

est, ad quodcunque enim latus figuram illam conuertas, idem semper schema demonstrat faciem. Denotare autem volebat, Sacerdotes qui lapides angulares Ecclesiæ sunt, quadratos penitus esse debere, id est in proposito constantes, in votis immutabiles, & in exercitijs stables, debere inquam esse quadratos, non verò varios ac mutabiles.

Incōstantia nec in cælo nec in terra apparet.

Apoc. 21.

Ciuitas illa magna, quam Ioannes in Apocalypsi describit, quoad situm in quadroposita esse dicitur, *Et ciuitas in quadroposita est.* Si autem ciuitas illa Ecclesiam repræsentet, cælum beatorum domicilium, demonstrare nomen vult, tum in cælo tum in Ecclesia constantiam reperiri posse, cuius imago est quadrata figura: & quemadmodum Sancti qui cælo continentur, numquam mutantur, ita Sacerdotes, quos Ecclesia complectitur, variari possunt, nec vllam inconstantiam notam præferre.

Luna inconstantia symbolū.

Apoc. 12.

Apocalypseo cap. XII. mulier describitur prodigiosa, suis lunam pedibus premens, solem humeris gestans. *Signum magnum apparuit in cælo, Mulier amicta sole, & luna sub pedibus eius.* Multa quæ extra propositum nostrum relinquendo, si mulier hæc Ecclesiæ typus, ipsa quæ Luna inconstantia symbolum, cum perpetuo mutetur; ipsum proculdubio mysterium aliud non indicat, quàm dum Ecclesia quidquid mutabile est pedibus premit, Sacerdotes, eiusdem rectores sunt & administri, stabilem firmam mentem præferre debere, & numquam à constantia quadro defletere.

Inconstans Luna similis.

Eccl. 27.

Hinc in Ecclesiastico scriptum est, *sicut lunam mutari, iustum autem permanere.*

ut solem, nec unquam mutari. Hoc materia
mea accommodans, dico, Sacerdotem sapien-
tem nunquam in proposito & conceptibus
suis mutari, in tentationibus rupis instar fir-
mum persistere, in professione non variare, &
verum mundo solem existeret: at qui stabilis
non est, qui ad singula momenta vestem mu-
tat, quique plures opiniones, quam cha-
maeleon colores, assumit, ventosum esse,
stolidum, euanidum, lunaticum, & cerebro de-
stitutum.

Sacerdotes

*Non ventiles te in omnem ventum, & non sint in vir-
tas in omnem viam: esto firmus in via Domini, tute stabi-*
& in veritate sensus tui, ait Sapiens. Monitum les.

hoc Sacerdotes imprimis concernit, qui levis *Eccles. 5.*
armaturæ equites esse non debent, & in omnem
semitam deflectere, novitates consecrando,
sed in acie virtutis stabiles persistere, nec un-
quam à semita iustitiæ deviare.

2. Mach. 6.

Moriamur, dicebant septem fratres Macha-
bæi, omnes in simplicitate nostra, & testes erunt
super nos cælum & terra, quod iniuste perditis nos,
&c. Egregium hoc Sacerdotibus documentum
est, ut aduersus tristitia & aduersa se infractos
præbeant, tyrannidi se obijciant, & statum
religionis, diuinasque constitutiones ad mor-
tem usque & sanguinem defendant, ac viriliter
tueantur.

Paruulorū

Vnde consulit Apostolus Christianis Neo-
phytis Ephesi commorantibus, *Non simus par-*
uuli fluctuantes & circumferamur omni vento do-
ctrina in nequitia hominum. Illi verò omni *Ephes. 4.*
vnda ventoque abripiuntur, & instar paruu-
lorum fluctuantur, qui inconstantes sunt,
resque nouas consecantur: Sacerdotes verò

propria est
inconstan-
tia.

L 2

viros

viros se esse demonstrent ac rupibus per similes, quæ quibuscumque tandem fluctibus concutuntur, non cedunt.

Heb. 3. *Sacerdotibus perseverantia necessaria.* Participes Christi effecti sumus, si tamen in ipsius substantia eius usque ad finem firmum retineamus. Sacerdotes autem imprimis Christi eiusque meritorum participes sunt, modò in Dei servitio ac cultu stabiles perseverent, principumque fini respondeat, & conclusioni exordium.

Collat. 6.

cap. 1.

Anima Sacerdotis adamantini esse debet similis.

Hinc dixit olim religiosus Cassianus, Sacerdotis animam ac mentem non debere cedere molli, vel alteri cuidam materiæ teneriori, quam eandem figuram retinet, sed aliam & aliam iuxta characteres recenter impressos admittit, esse per similem, sed adamantini, cui cum gura aliqua fuerit impressa, aliam non mittit, neque enim duabus est locus. Ut constantiam scilicet illorum demonstraret, ut qui numquam variare aut eradere primi characteris figuram debeant: qui verò facillime mutant & ad omnem se figuram adaptant, & sunt, omnes figuras admittenti, per similes.

Idem coll.

cap. 25.

Sacerdotum constantia in tribulationibus lucere debet.

At in tribulationibus præsertim, veri Sacerdotis animus immobilem se præstare debet. cellentis enim virtutis est actus, si animam circumvallata, & afflictionibus pressa, semper immobilis ac firma perseverat, si inquam vitæ que impetita numquam succumbat, sed in protectione Dei cæli & in adiutorio Altissimi confidens, in medio tumultuum & aduersitatum conflictu, inuicta inimicos vincat, & de patientia honorificos triumphos statuatur. quippe verè masculus & generosus est, animus

quæ heroici, qui in afflictionum certaminibus
& tristium impetu animum non despondet, sed
fortior insurgit.

Bonam vitam Sacerdotis ego puto, & mala pati, Vita boni
& bona facere, & sic perseuerare vsq; in finem. Suc- Sacerdotis
cincta sententia, sed neruosa, quæque ostendit, est dura
cor in afflictionibus immobile & infractum pati.
habere, veri Sacerdotis triumphum & glori- S. Bernardus
am esse. serm. de S.

Deus Ieremiam Prophetam olim delegans Apost. Pet.
ad verbum & voluntatem Dei denuntiandam, & Paulo.
hunc est verbis allocutus, Ego quippe dedi te Sacerdotes
hodie in ciuitatem munitam & in columnam fer- similes co-
ream, & in murum aeneum. Quibus verbis osten- lumnæ
dere volebat, eum, cum ad opus Dei assumptus es- ferreæ &
set, instar loci muniti inuictum, instar columnæ muro æ-
ferreæ immobilem, & muri ænei instar infra- neo.
ctum esse debere. Post Prophetæ illam constan- Ierem. 1.
tiam, denotare volebat, Sacerdotes, qui ad altis-
simi munus exequendum vocati sunt, nihil metu-
ere, sed loca munita, columnas constantiæ, &
muros animositatis esse debere.

Et sanè ita constantes esse debent Sacerdotes, Sacerdotes
numquam vt, vel ob fortunæ impetus vel affli- dicta po-
ctionum flagella, vel passionum insultus, vel ca- puli con-
lumniantium impropria de sententia animiq; temnant.
proposito, decedant. Si quis enim ob populi di-
cta animo statim deiici coeperit, nihil vnquam Chryst lib. 5.
quod generosum admirandumq; sit, parere pote- de Sacerd.
rit. Verba autem & calumnias negligere, con-
uitiaque insultantium irridere, vera constantiæ
imago est, at quæ Sacerdotes cum primis de-
ceat.

Adeò quoque Sacerdotes constantes esse de-
bent, vt non magis commouentur adulationi-
bus, nec.

*Serm. 63. in
Cantic.*

Tanti ho-
nores quā-
ti iniurias
faciant.

*Bonau. in
phares. l. 2.
c. 32. ex*

Senec.

Homo cō-
stans non
debet cu-
rare quæ
dicit mun-
dus.

Eccles. 11.

S. Thom. in

5. ca. Math.

Exod. 28.

Sacerdos
aduersus
prosperi-
tatem &
aduersitatē
armatus
fit.

2. p. past. c. 3.

2. Cor. 6.

Constans
passioni-
bus resistit
& omnib.

bus, quā affligantur calumnijs: illæ obliuio-
ni tradendæ; hæ dissimulandæ, ait Bernardus.
Quod qui facere neglexerit, nec Deo gratus nec
hominibus futurus utilis.

Tanta quoque esse constantia debet Sacerdo-
tis, ut eum honores & iniurias vulgi in promi-
scuo habere oporteat, illis non gaudento, nec
has verò non se contristando. Magnum porro
constantia argumentum est, aduersus omnia ac-
cidentia immobile cor habere.

Et profectò quicumque obseruat & spectat
quæ mundus dicit, numquam quid boni prae-
bit, iuxta sapientis axioma, *Qui obseruat ventum
non seminat; & qui considerat nubes, numquam
metet.* Dicere vult, mundi gannitum & ob-
stinationes considerare, ac vanitates obseruare
nubes, non constantie sed stoliditatis signum esse.

In veteri testamento Sacerdotis Mosaicis
meri velamine super utramque scapulam et
tenso velabantur. Vnde Gregorius, *Super
cis imperio in utroque humero Sacerdos super
meralis velamine astringitur, ut contra aduersa
prospera, virtutum semper ornamento munitus.*
Denotat mysterium, Sacerdotem semper armis
virtutis aduersus felicitatem atque aduersita-
tem esse armatum debere, ut sub armis iustitiae
dextris & sinistris incedens, nullum in la-
desse delectat, sed constantiam velut symbolum
se ferat.

*Hominem constantem, ait eodem loco Gregorius,
prospera non eleuant, non aduersa pertu-
bant, non blanda vsque ad voluptatem demulcent,
non aspera vsque ad desperationem premunt,
nulli affectui aut prauæ inclinationi deditus, in
omnibus actionibus se ostendit verè sapientem.*

Huiusmodi cum sit Sacerdos, quidquid ad fortunis
uersi fortuna suggerit, illum haud deprimat; superior
quidquid verò blandi spondet & offert, non est
sustollitur.

Per bonam & malam famā à dextris & à sinistris In prol. in
Christi miles, ait S. Hieronymus, graditur, nec Esther.
laude extollitur, nec vituperatione frangitur, diui. Bonan. in
eius non inflatur, nec ob paupertatem confun- phar. l. 2. c.
ditur, tam læta quàm tristitia ridet & exsibilat, 32.
Hoc autem ritu Christi Sacerdos viuat, si modo
suam velit probare constantiam, animoque se
generoso esse conetur ostendere.

Scribitur in Ecclesiastico, *Homo sensatus in sa-*
pientia manet sicut sol, nam stultus sicut luna mu-
tatur. Huic sententiæ quàm proximè accedens,
dico Sacerdotem, qui mutationi non sit obnox-
ius, solis naturæ quàm maximè similem esse, at
qui variatur & instabilis est, lunatico se similem
perhibere.

Constans
soli com-
paratur.
Cap. 27.

Christus Dominus Zachariæ filium Ioannem
deprædicans, eiusque encomia coram omnibus
Iudæis depromens, constantiam illius imprimis
commendauit dicens, *Quid existis in desertum*
videre? an arundinem vento agitatam? Porro
illi inter Sacerdotes filij Dei ore deprædicari
merentur, qui arundini similes non fuerint,
sed ventis & turbinibus resistunt, animam

Math. 12.
Luc. 7.

infractum gerunt, & Baptistas
imitantur.

{:0:}

L. 4.

CAP.

25. h. 22

CAPVT IV.

SACERDOTES CASTITATEM
sectari debent.

Apo. c. i.
Sacerdotū
zona sit.
castitas.

Vidit olim Ioannes Euangelista Angelum in suæ Apocalypseos limine, vestitum *podere, & pracinctum ad mamillas zoni aurea.* Quotquot zonam hanc exponere conati fuerint, castitatis illam esse symbolum dixerunt, qua Sacerdotes omnes, qui Angeli in Euangelio dicuntur, cinctos esse oportet.

Sacerdotes
ad Eucha-
ristiam si-
ne castita-
te acce-
dentes di-
uinam pu-
nitionem
merentur.
2. Reg. 6.

Oza Cariathiarensis, quod Arcam Domini labantem tangere præsumpsisset, temeritatis suæ poenas dedit, ac repentina fuit morte percussus. Multorum auctorum est opinio, ideo-
lum vin dictam diuinam sepsisse, quod immundus esset, & nocte præcedente coniugali se-
pula coinquinasset, *Iratusq. est indignatus Dominus contra Ozam, & percussit eum super turre meritate, qui mortuus est ibi iuxta arcam.* De Mysterium docet, Sacerdotes ad quos egregia illam arcam testamenti, id est Sacram Eucharistiam, tractare & complecti spectat, semper mundos esse debere; qui verò polluta animo ad illam accedere præsumunt, cæli vindictam prouocare, ac diuinam punitionem promereri.

Castitatis
Sacerdoti-
bus neces-
sariæ figu-
ra.
Exod. 28.

Præcepit olim Moyfi Deus, vt feminalia nea concinnaret, quibus Sacerdotes carnis turpitudinis suæ, à renibus vsque ad femora cooperirent. His verò Aaronem eiusque filios vt voluit cum tabernaculum testimo-

ingrederentur. Hac verò cæremoniâ aliud Deus
insinuare noluit, quàm castitatem & puritatem
Sacerdotibus imprimis necessariam esse.

Regius propheta postquam peccatum agno- Sacerdos
uisset, & pænitentia illud ipsum eluisset, cordis desideret
munditiem & spiritum rectum à Deo postula- in primis
uit, *Cor mundum crea in me Deus, & Spiritum re-* cor mun-
ctum in noua in visceribus meis. Sacerdotes, qui dum.
plusquam Prophetæ & reges in Euangelio di- Psal. 50.
cuntur, ad Regis huius imitationem spiritum
rectum, cor mundum, & animam castam in pri-
mis desiderare par est, ac cum Propheta dicere,
Cor mundum crea in me, & Spiritum rectum in-
noua in visceribus meis.

Inter cætera Salomonis Prouerbia, hoc im- Sacerdotes
primis elucescit, *Qui diligit cordis munditiem,* casti Dei
propter gratiam labiorum suorum habebit amicum deliciæ.
regem. Præfagium pro Sacerdotibus egregium Prou. 22.
hoc est, illos, si animam mundam habeant, &
castitatem diligant, à Deo amatum iri, ac Prin-
cipis huius clientes fore.

Asseuerat Sapiens per puritatem & incorru- Castitas
ptionem homines ad Deum accedere, eiusque homines
vicinos fieri, *Incorruptio facit esse proximum Deo.* Angelos
Et sanè tunc Sacerdotes cum casti fuerint, & ab r doit.
omni corruptione cor liberum habuerint, tam Sap. 6.
Deo esse vicinos quàm à terra elongatos. Per
hanc quippe virtutem ex hominibus redduntur
Angeli.

Bethulienses Holoferne profligato, & exer- Iudich ob-
citu Assyriorum ad internecionem deleta, lu- castitatem.
dith bellatricem deprecantes, eiusque panegy- a Bethuli-
rin & præconia decantantes dixerunt, *Tu gloria* ensibus
Ierusalem, tu letitia Israel, tu honorificentia popu- laudata.
li nostri, quia fecisti viriliter, & confortatum est Iudib. 15.

L 5

cor

cor tuum, eo quod castitatem amaueris. Vt hoc a
meos adaptem numeros dico, Sacerdotes esse
Ecclesie gloriam, voluptatem populi, & totius
orbis ornamentum, cum castitatis studiosi fue-
rint; tunc enim se generosos ostendunt, tunc
illos Christianitas obstupefcit.

Sap. 4.
Nihil ca-
stitate illu-
strius.

AEterna autem sapientia de hac virtute se-
monem instituens, admirando loquitur &
clamando. *O quam pulchra est casta generatio
claritate!* Sacerdotes omnes nobiles sunt
principes; nihil porro coram Deo haberi exco-
lentius potest, quam si castitatem ipsi comple-
ctantur, inque vitæ ratione honestatem con-
tinentur.

Sacerdotes
castitate
ostendere
debent esse
se Dei mi-
nistros.
2. Cor. 6.

Corinthijs scribens Apostolus, his eos ver-
compellat; *Sed in omnibus exhibeamus nosmet-
ipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, &
tribulationibus, &c. in castitate & scientia.* Sacer-
dotum & Religiosorum est omnibus in rebus
ostendere, esse se veros magni Dei ministros,
quæ patientia, afflictionibus & præsertim
violabili castitate.

1. Tim. 4.
Castitas
Timotheo
commen-
data.

Inter cetera paroenetica præcepta Thimo-
theo Episcopo ab Apostolo tradita, hoc præ-
ceptum elucescit, *sed exemplum esto fidelium in
sermone, in conuersatione, & charitate, in fide, in casti-
tate.* Non omnino extra lineam mihi videatur,
Sacerdotibus hoc accommodauero, hoc
quippe est satagere ut bono omnibus exem-
plum sint, tam verbis & commercio sermonis,
vero vitæ honestate.

Titus Se-
nes, ut casti
sint admo-
net.
Tit. 2.

Titus Pauli discipulus, & Episcopali iam
digne insignitus, ad Euangelium disseminandum
destinatus, monetur imprimis ab Apostolo,
ut hortaretur, quod sobrii essent, pud-
ici, casti, &c.

prudens, *sani in fide*. Sacerdotes verò in S. scri-
ptura presbyteri, id est seniores dicuntur; hi
igitur castitatem, prudentiam, & religionis fi-
dei que mysteria edoceant & reipsa etiam osten-
dant.

Quin & Ethnici egregiæ huius virtutis meri-
ta dignitatemque considerantes, viderunt adeo
illam diis gratam esse, ut sacrificulos suos my-
sterijs pepulerint, & victimas immolare vetue-
runt, qui minimè puri & integri ad immolan-
dum accederent, vnde Poeta.

Nouerunt
Ethnici ca-
stitatem
Deo place-
re.

Vos quoque abesse procul iubeo, discedite ab aris Tibull. l. 2.

Quæ dedit hesternæ gaudia nocte Venus,

Castæ placent superis, &c.

An non vos, veri Dei Sacerdotes, præ pudore e-
mori par est, cum videatis Ethnicorum mystas
aras accedere nequaquam audere alicuius im-
munditiæ macula inquinatos; vos verò penitus
immundi & scelerati cum sitis, sancta in Eccle-
sia mysteria tractare non veremini. Quare agi-
tè impuri ab aris discedite, solos castos Deus
complectitur.

Cicero in legum Romanarum commentario
hanc circa puritatem sacrorum recenset, *Ad*
Diuos adeunto castè, pietatem adhibento, opes amo-
gento: qui secus faxit, Deus ipse vindex erit. Leges
Euangelicæ idem penè prohibent; nefas enim
putant, Sacerdotem ad Deum accedere, si nò in-
teger sit & purus, omnemque ab illo hic pieta-
tem requirunt, opes etiam volunt contemnere:
qui verò secus facere præsumperit, sibi per-
suadeat Deum vindictam sumpturum, & suo
tempore puniturum.

Quæ lex sit
de sacris
adquandis.
2. de leg.

Tam

Vestales
vinæ terra
obruerant
tur si casti-
tatem vio-
lassent.
Iuuen. Sat. 5.
Quid. 6. Fast

Tam studiosi Romani veteres fuere castitatis
tamque seueræ illius neglectæ castigatores,
Vestales virgines, si quando virginitatem pro-
stituisent, viuas terrâ obruerent. Vnde Sacer-
cus.

Sanguine adhuc viuo terram subitura Sacer-
& alius Poeta,
Sic incesta perit, quia quam violauit, in-

Conditur, &c.

Si Ethnicorum leges tam rigide amissam in
statibus pudicitiam castigarunt, credendum
haud dubiè est, leges tum diuinæ tum humanæ
multo gravioribus in Religiosos & Sacerdotes
maueras, qui toties promissam & iuratum
voto castitatem violarint.

Laetius.

Impudici
suius si-
miles.

Dicebat olim lasciuus quidem adolescens
Pythagoræ, maiori se cum voluptate inter
lierculas, quàm inter Philosophos versari,
mox ille respondit, *Et si libentius in cæno, quàm*
in aqua versantur. Quo responso indicare &
& ego volumus, illos qui libentius peccato
hærescunt quàm virtuti, inter mulieres garrulas
quàm inter Philosophos versari, in cæno quàm
in limpidis annibus volutari malunt, suis
immundos esse porcos: denique vt breui oratione
concludam, Sacerdotes qui hoc ritu vitam
stituunt, & castitatem perosi sunt, immunda
re posse animalia appellari.

Lacæna
cuiusdam
apophthe-
gma.
Herodotus.

Lacæna paupercula roganti quam dotem
rito esset allatura, *pudicitiam*, inquit, à maiore
traditam. Vt hoc cæpuellæ responsum meo
ptem instituto, dico anima vestras, Sacerdotes
& Religiosi, filias quasdam cælestes esse & sp
sas Iesu Christi; maiores porro diuitias, & lu
lètiorem ei dotem afferre non potestis, quam
pud

pudicitiam, quam illi promissistis, inuiolabilem conserueris.

Hinc, vt ait venerabilis Beda, Sacerdotibus semper seruanda est castitas; & quoniam in veteri testamento per successionem à progenie descendebant Aaronis, hinc necesse erat, vt vxoribus ad filiorum procreationem, qui in dignitate succederent, vterentur: at modo quando carnalis successio non est necessaria, & omnia spiritualiter fiunt, Sacerdotibus, vt semper altari valeant assistere, semper est ab vxotibus abstinendum inuiolateque castitas obseruanda. Neque enim par est & consentaneum, vt qui sordidus & peccatorum maculis inquinatus est, ad res adeò sanctas & mysticas accedat.

Priscis temporibus de templo Sacerdotes antino vicis suæ non discedebant, sicut de Zacharia legimus; nec in domum quidem suam se conferrebant, quamuis ad filiorum generationem, matrimonij vsus & coniugaliscopula licita esset. Multo igitur magis noui testamenti Sacerdotes seruare castitatem par est, feminas non attingere, in Ecclesia permanere, & semper vitam puram ducere, cum officio suo nullo non tempore fungantur.

Si castitas præcipiebatur Sacerdotibus antiquis, qui non nisi figuris præerant, nouæ legis Sacerdotibus magis eadem erit necessaria, qui veritatis ipsius administrisunt, & qui omni penitus die diuinis officijs funguntur vel baptismum conferendo, vel diuina Missarum sollennia celebrando. Et sanè maior Sacerdotibus Evangelicis castitatis seruandæ necessitas incumbit quam Mosaicis ac synagogicis.

In signum vero huius Sacerdotalis pudicitia

Sacer- 94

Sacerdotes
noui Te-
stamenti
semper ser-
uare debet
castitatem.
*Beda in Luc.
l. i. c. i. dist.
31. c. Sacer-
dotibus.*

Castitas
obseruata
etiam à Sa-
cerdotibus
antiquis.
*Innoc. p. E-
pist. 2. c. 9:
dist. 31. c.
tenere de-
bet.*

Multo ma-
gis nouæ
legis quam
veteris Sa-
cerdotibus
seruanda
castitas.
*Ambros. in
Ep. ad Tim.
l. i. p. 6. c.*

XX. Con-
cilia celi-
baturum sta-
tuunt.

Sacerdotes omnes solenne castitatis votum
emittunt, perpetuumque Deo cælibatum vo-
uent, ad quem illos Ecclesia perpetuo obligat.
Voti verba sacrorum Conciliorum actibus con-
tinentur, secundi & quinti Carthaginensis,
Africani, Romani, primi, secundi, tertij & octa-
ui Toletani, Agathensis, Arausiaci, Niceni, An-
tialatensis, primi & secundi Turonensis, tertij
quartij, quinti Aurelianensis, primi Mariscensis,
Altiſſiodorensis, & Moguntini, & postremi
Tridentini.

ſeſſ. 24. c. 8.

Lib. i.

Sacerdotes
imitantur
pudicitiam
virginalē.

Permitte, ait Hieronymus aduersus Iovinianum
scribens, aut Sacerdotes nuptias inire
que ex hoc mera apparebit in mundo confu-
sio, idem enim futuræ sunt virgines quod coniuges,
aut si Sacerdotibus non licet vxores tangere,
in eo sancti sunt, quia imitantur pudicitiam
virginalē. Matrimonium enim pro sæcularibus
est, virginalis verò pudicitia pro Sacerdotibus.

Argumen-
tum pro
Sacerdota-
li castitate.

Vnde idem eodem loco ait, Hinc inferre
cet, si sæcularis, & quicumque fidelis, sanctus
re non potest, nisi à matrimonij onere & ne-
cessitate liber sit & expeditus: & Sacerdos semper
populo offerre debet sacrificia & orare,
quitur, illum semper matrimonij expertem
cælibem viuere debere. Neque enim voluptates
carnales & ipsa pietatis exercitia inter se con-
niunt, at castitas & preces oratioque assidue
se mutuo optimè patiuntur.

Magna pu-
ritas Sacer-
dotum an-
tiquorum.
Idem ibid.
dist. 31. c. Si.

Nam & in veteri lege qui pro populo
ſtias offerebant, non solum in domibus suis
erant, sed purificabantur, ad tempus ab vxoribus
separati, vnde nec vinum nec siceram,
quidquid ad voluptates carnales excitaret

hibebant. Quid? annon igitur noui testamenti *Laicus. Glos.*
Sacerdotes, qui quotidie sacram illam hostiam *super epist.*
offerunt, mundum relinquent? an non à carnis *1. Pet. 3.*
illicebis se sequestrabunt? annon toto vitæ
tempore purificabuntur?

Eligebantur, ait ibidem S. Hieronymus olim *Mariti o-*
coniugati in Sacerdotium; non nego, neque e- *lim ad Sa-*
nim tot erant virgines, quot requirebantur Sa- *cerdotium*
cerdotes; at hodie cælibatus indissolubili vin- *promoti.*
culo Sacerdotio annexus est. Honorabile qui-
dem secularibus matrimonium, sed Sacerdoti-
bus sacrilegium est.

Apostoli aut fuere virgines, aut à nuptiis conti- *Apostoli*
nentes, adeo vt Episcopi, præsbyteri, diaconi, aut vir- *virgines*
gines iam eligantur, aut vidui, aut certè post Sacer- *aut conti-*
dotiū in æternum pudici, ait idem qui supra Hie- *nentes.*
ronymus. dicere vult castitatem à Sacerdotio *Epist. 50.*
indivisibilem esse. *dist. 32. c.*

Sedis Apostolica Ecclesia, habet idem Hierony- *Nemo.*
mus aduersus Vigilantium, aut virgines clericos *Ecclesia*
accipiunt, aut continentes, aut si vxores habuerint, *Sacerdotes*
mariti esse desistunt. Quibus verbis euincere vult, *virgines*
nuptias esse pro secularibus, non verò pro cle- *aut castos*
ricis institutas. *habet.*

Volumus, statuit magnum Concilium Car- *Castitas*
thaginense, vt Sacerdotes omnes & diaconi, *Sacerdoti-*
quemadmodum sanctos prælatos & bonos Dei *bus indicta*
Sacerdotes, & omnes qui diuinis Sacramentis *per Conci-*
vacant, decet, casti sint & omnibus in rebus con- *lia.*
tinentes, vt eo facilius ac melius quæ à Deo fi- *Conc. Carth.*
bi dari postulât, obtineât; vt verò quod Apostoli *2. dist. 32. c.*
docuere, & omnis semper obseruauit antiqui- *Episcopus*
tas, nos quoque inuiolatè obseruemus, placet vt
in omnibus & ab omnibus pudicitia custodia-
tur,

tur, qui altari deseruiunt. Pudicitia igitur, mente Concilij, cælo Deoque adeo grata est, cum Sacerdos eandem seruat, preces eiusdem quam primum exaudiantur.

*Epist. 81. c. 3.
& 4. dist. 32.
c. Omnium.
Subdiacono
nis etiam
castitas
imperata.*

Ipsa namque Sacerdotum vocatio ac munus, ut Leo Magnus asserit, adeo ex seipso eminens ac diuinum est, ut quod a ceteris Ecclesiæ membris sine scelere, ac delicto liberèque peragitur illis maximo vitio vertatur: nam cum ijs qui sæculo viuunt, & ab ordine clericali exclusi sunt, matrimonium, carnalis copula, & liberum procreatio licita sint, ne subdiaconis eadem ad maiorem puritatem designandam, matrimonij vsus aut connubium licitum est: Dicitur, num Sacerdotes verè casti & pudici debeant.

*Qui castus
est: renuit
Sacerdotio
indignus.*

Idem quoque eodem loco ait, *Leuitico ministerio aut presbyterali honore, aut Episcopali exaltatione ne quisquam idoneus estimetur, qui se a luxuria uxoria necdum frenasse detegitur.* Dicitur volebat, illum qui aliud quam puritatem spiritus Sacerdotio indignum esse.

*Sacerdotum
officium
magna puri-
tate exer-
ceudum.*

Lib. i. offic.

c. 50. &

Epist. 28.

*Castitas
ministri
Ecclesiæ
in primis
necessaria.*

Serm. i. dom. 25. post. Trinit.

Inoffensum, dicebat S. Ambrosius, exhibendum & immaculatum ministerium, nec villo conuicio violandum cognoscitis: ut nouistis etiam, quod corpore honoris pleno & pudore sine corruptiōe ab omni commercio maritali sequestrato, sacrosanctius mysterij gratiam recepistis. Egregiæ huius ceterinæ recordemini Sacerdotes, & tanta sit sanctitas, quanta vestra ad castitatem obligatio est.

Omnibus castitas per necessaria est, ait Augustinus, sed maxime ministris Ecclesiæ altaris, quibus vitæ aliorum debet esse eruditio. Et sane tales re Deum ministros par est, quos nulla com-

carnalis inquinat commercij, sed qui è contra omni castimonia resplendescant, atque vnde-
cunque honestatis ac probæ vitæ exemplo elu-
ceant. Certum quidem est omnibus omnino ho-
minibus castitatem conuenire, sed ad Sacerdo-
tes illa potissimum spectat, quorum vita alijs
exemplo esse debet & stimulo.

*Bonif. 8. de
volo lib. c.*

vn. dist. 28.

c. nullum.

*Sacerdos
votum ca-*

*stitatis
emittit.*

serm. 83.

Sacerdotes

apibus si-

miles.

Sacrum ordinem suscipiens, inquit Papa Bo-
nifacius, muliebrẽ copulam penitus rescindit,
connubijs se abdicat, & solenne castitatis votũ
emittit, quod toto vitæ tempore illum inuola-
re obseruare oportet. Quicunque igitur Sacer-
dos castè non vixerit, voti sui violator est, per-
fidus, profanus, & verbo vt dicam sacrilegus.

Ideo, ait Ambrosius rectè Sacerdotes comparã-
tur apibus, quia sicut apes castitatẽ corporis præse-
rũ, cibũ vitæ cœlestis exhibet, aculeũ legĩs exercet.
Purior enim ad satisfactionẽ, suauis ad refectionẽ, se-
uerior ad vltionẽ. Apibus planè sunt cõparãdi, qui ve-
lut aluuario quodam gratiam sanctæ matris Ecclesiæ
continent, in qua dulci prædicatione diuersorum
meritorum cellulas componentes, subitò de vno ex-
amine Saluatoris plura fidelium examina produ-
cunt. Hoc recordemini Sacerdotes, & notate,
vos, dum castitatem consecramini & seruatis,
apes esse, dum verò eandem destruitis, hircos
immundos, infectione, pædore, horrore & ab-
ominatione plenos.

Cogitate igitur, castitatem virtutem esse, quæ
Deo nos commendat, & angelos facit, quæ nos
super æthera volando cõducit, ipsa virtus est, si-
ne qua vasa Domini ferre non possumus, quæ v-
bi defuerit, omnium rei sumus criminum. Ideo-
que diligenter danda opera est, vt omnem no-
modò fornicationem procul à nobis elimine-

*Castitatis
effectus.*

M

mm

*Augu. serm.
37. ad fra-
tres eremi.*

mus, sed omnem etiam vel minimam suspicio-
nem ac cogitationem. Nec enim decet clericum
cum mulieribus sedere & fabulari. fugite in-
quam, fugite colloquia mulierum, fugite sub-
pectarum personarum commercia, hancq; vir-
tutem diligite, per hanc siquidem adeo exornati
mini, vt Angelos vos ex hominibus constitua-

*Ad castita-
tem conser-
uandam
deliciae
fugiendae.*

In Psal. 131.

Cogitate, inquam, in hac corporis ciuitate
animum ducis in modum praesse, ait Augu-
stinus, & dominari, ipsius siquidem partes sunt
voluptates cohibere, omnes prauos affectus
delicias sub suum imperium redigere; at si deli-
cias & ineptias consectemini, periculo vos ex-
ponitis, pernicio capiti vestro accersitis, si muli-
erum spectacula, fabulas & colloquia animi
demulcentia ametis; si temperantiam & ieiunium
negligatis, non est profecto mirum, si huius
illicijs inescati continentiam amplecti neque-
tis. Dicere haud dubie vult, Sacerdotibus, si mi-
do casti esse voluerint & bene audire, mulierum
deuitanda commercia, familiaritates, colloquia
consuetudines fugiendas, & ieiunio & rigore
membrorum emaceratione corpus e con-
edomandum; & quicumque salutare hoc con-
sumpreuerit, seseque periculo exposuerit,
castitatis amittendae discrimine versari.

L. 6. c. 17.

*Castitas
quo nobi-
lior, quo
frequenter
impetitur.*

Ipsa enim castitas, teste Cassiano, quanto
limior, & quo diuinius illius premium ac cale-
factio, & quo grauioribus hostium insidijs impugnata,
tanto grauioribus hostium insidijs impugnata,
frequenter telis impetitur; ideoque intentius
adhibere debemus non solum continentiam corpoream
verum etiam cordis contritionem cum assiduorum
gemitibus: quatenus clibanus carnis non
quem rex Babylonis diabolus succendere non
sistit incontinuis suggestionum carnalium, dulci sermone
san-

mitti rore descendente penitus exstinguatur & emoriatur. Castè igitur viuite Sacerdotes, viuite cum honestate, diligenter vos custodite, feminas & amores illicitos fugite, vobisque proponite castis diabolum semper bellum mouere.

CAPVT V.

Sacerdotes sint hospitales & caritatem in proximum exercent.

Charitas Sacerdotes adeò propè respicit, Charitas tamque eorum statui propria est, eorum decet Sacerdotes, ut crumenæ populi & totius reip. crumenæ, caridotes, mensa verò inopum sustentacula & refectio; Concil. domus denique pauperum receptacula esse debent. Nann.

Vade & adduc aliquos de tribu nostra, dicebat Inuitent senior Tobias, timentes Deum, ut epulentur nobis pauperes cum. Ad iusti huius imitationem nunquam Sacerdotes soli comedant, sed semper aliquos, & ad mensam; Tob. 2. præsertim egenos, ad mensam suam vocent; quoniam eiusdem tribus & sanguinis sunt, & verè eorum fratres Christiani, eodem geniti patre.

Merita sua coram Deo recensens Tob Prophe- Tob. 31. ta, hospitalitatis se nomine imprimis commendabat, dicens, Foris non mansit, quamdiu vixi, peregrinus, ostium meum viatori semper patuit. sanctum hunc prophetam sequendo sacerdotes peregrinos in domum suscipere debent, nec permittere ut viatoribus egenis ostium occludatur.

Isai 58.

Inducant
externos in
domum.

Frangere, ait Propheta, esurienti panem tuum, & egenos vagosq; induc in domum. Directe hoc Sacerdotes concernit, ad illos enim spectat panem esurientibus frangere, & externos & peregrinos in domum deducere.

Christum
recipit qui
recipit pe-
regrium.

Christus ait in Euangelio, Qui recipit vnum me recipit; & qui recipit me recipit eum qui me misit. Sacerdotes vero, & ij præsertim qui peregrinos in domum admittunt, pauperibusque succurrunt; Christum haud dubiè recipiunt, & cum illo Patrem à quo missus est. O beatum domicilium, in quo omnis illa diuinitas hospitat.

Matth. 25.

Qui in do-
mum pere-
grinos re-
ceperint, in
die iudicii
mercedem
recipient.

In magno iudicii die cum cōscientiarū arbitrio iudex ille terribilis excutiet, & quando vnquoque rationem ponet, inter cetera per mentem reuocabit, Hospes eram, & collegi me. Quam beati felicesque futuri sunt tunc Sacerdotes, qui in iudicii sui utilitatem, egregiam illam beneficii recognitionem, quod olim factum est, cet pauperes receperint benigneque tractant audient.

Hebr. 13.

Hospitali-
tatem
commen-
dat Apo-
stolus.

Hinc contribules suos & fratres alioquin Apostolus, ita eosdem ad magnam hanc virtutem exhortatur, Charitas fraternitatis maneat vobis: & hospitalitatem nolite obliuisci: per hoc enim placuerunt quidam Angelis hospitio recepti. Mementote victorum tanquam simul victis laborantium, tanquam & ipsi in corpore morantur. Quod in Hebræis ad omnes omnino fideles dicitur, ad Sacerdotes potissimum spectat. Horum est tria illa religionis puncta obseruare, omnia scilicet vt fratres diligere, in carcerem coniectos & viactos inuisere, & pauperes in domum recipere; cum ipsa meruerit hospitium

nas, Angelos in peregrini specie comparentes
olim recipere.

Tanti Salomon regiam hanc virtutem faci- Caritas
ebat, vt diceret, charitate vniuersa cooperiri de peccata ad.
licita, & quidquid commissum, ob hanc vnā scondit.
quodammodo dissimulari. Hanc igitur comple- Pron. 10.
cti Sacerdotes oporteret, cum illius adminicu-
lo omnia omnino peccata deleantur.

Apostolus etiam maiora dicit, si linguis
hominum loquar & angelorum, charitatem au-
tem non habeam; factus sum velut aes sonans aut 1. cor. 13.
cymbalum tinniens; et si habuero prophetiam & no- Sine carita-
uerim omnia mysteria; et si distribuero in cibos pau- te homo
perum omnes facultates meas. Idem de vobis ipsis nihil est.
dicite Sacerdotes, & ita sentite, vos, quamuis
linguis omnium tum hominum tum Angelo-
rum loqueremini, si charitate destituamini, ni-
hil omnino esse, & opera vestra meriti omnis
esse expertia.

Cooperie
peccata ca-
ritas.

Ipsē quoque Apostolorum coryphæus Petrus
ait, Ante omnia autem summā in vobismet ipsis ca-
ritatem habentes, quia charitas operit multitudi-
nem peccatorum. Summo huic Sacerdoti cre-
dite Sacerdotes, eiusque monitis acquiescen-
tes, charitatem amplectimini, cuius ex sunt
vires & robora, vt peccata vestra coope-
riat.

In Timæo.

Dicere solebat Plato, bonos viros & pro-
bos esse debere in republ. communes. Equidem Plato vole-
illius insistendo vestigia & Christianē loquens bat bonos
dico, expedire haud dubiè & necessarium esse esse com-
munes.
vt Sacerdotes & religiosi omnibus communes
& obuij sint, id est, caritatem erga omnes &
quoslibet exercentes.

Sacerdotes Insignes & viui charitatis fomites sunt
 cibos pa- ait magnus Papa Clemens, si quis mensam
 peribus suam & epulas omnibus faciat communes
 communis ita quippe nascitur amor, omnisque boni cari-
 cent. in hac communione consistit, ideo cibos vestros
 alijs communicate, ferculorumque vestrorum par-
 cipes sint alij. perque temporalia hæc pacis ob-
 quia, & caritatis fructus facite, ut æterna & ce-
 lestia gaudia adipisci mereamini. Esurientes
 reficite sitientibus potum, nudis vestitum da-
 tegros visitate, vinctos iuuate, peregrinos in
 domibus vestris suscipite exemplo piissimi Pa-
 triarchæ Abraham. Sanctus hic Pontifex omnia
 misericordiæ opera Sacerdotibus & clericis
 commendat, sed imprimis ut pauperum par-
 ticipationem suscipiant.

Peregrinos Curam hospitum, ait concilium Nannetense
 hospitio maxime pauperum, atque debiliū, orphanorumque
 suscipiat, que atque peregrinorum habeat presbyter: quibus
 de mensa sua iuxta qualitatem suam cibos im-
 pertiat, domum ad hospitandum præbeat,
 257. ex Conc. digne illos tecto recipiat. scitote enim Sacer-
 Nann. tes non alios vobis clientes & parasitos deservire
 se Deum quam pauperes, nec alios hospitum
 quam peregrinos.

Hospitali- Volumus, ait idem Concilium, ut presbyteri
 tatem Sa- qui bonum exemplum charitatis omnibus opor-
 cerdotibus dere debent, hospitales existant, iuxta Domini
 suadent cum & Apostolicum præceptum & erga eos
 Concilia. foris veniunt, benignos se exhibeant; per hospitali-
 1. ap. 6. c. 28. tatem enim placuerunt quidam Deo Ang.
 ex eod. Conc. hospitio receptis. ipse quoque Christus in die
 Gen. 18. c. ij dicet, hospes eram & collegistis me; Iob etiam
 Heb. 13. de se testatur, ostium meum viatori placuit, Eccl.
 Matth. 25.
 Job. 31.

gia profectò caritatis exempla, è quibus Sacerdotes discant eleemosynas erogare, seseque benignos in pauperes ostendere.

Quoniam verò quidquid habent clerici, pauperum est, idcirco domus illorum omnibus debent esse communes, sed ita ut ex domibus privatis fiant hospitalia & publica Xenodochia ad excipiendos pauperes & hospiteandos peregrinos. Ecquæ igitur Sacerdotum vesania est, tantum opum congerere, tantum congerendis pecunijs insudare, cum omnia quæ habeant, modò necessitatibus debitis prouisum sit, ad pauperum patrimonium spectent?

Hic insurgit & eloquentiam ostendat Abro-
sius dicens, *Est publica species humanitatis, ut peregrinus hospitio non egeat, suscipiatur officiosè, par-
teat aduenienti ianua. Honestum & consentaneum est, & apud omnes mundi nationes summo in honore habetur, honorificè externos susci-
pere, hospitalem mensam parare, & officio liberalitatis iisdem occurrere, eorumq; aduentum expiscare & inquirere. Atque ut his misericordiæ actibus uti insignis humanitatis argumentum est, ita quoque, eosdem negligere, egregiæ crudelitatis imago.*

Hospitalem, Sacerdotem esse oportet, ne sit de numero eorum, quibus in iudicio dicetur, *Hospes fui & non suscepistis me.* O beatum Sacerdotem si hospitalitatis beneficio impedi-
rit, ne instar iudex aduersus se severam sententiam pronuntiet!

Non ipsemet Christus solum nos exhortatur
M 4 ut se-

Omnia Sacerdotum bona ad pauperes spectant.
*Hieron. 18.
q. c. fin. dist. 1.
c. Archidiaconi.*

Humanitatis species
es peregrinos susci-
pere.
*Lib. 2. de
offic. c. 21.*

Qui hospitalis non
fuerint in iudicio
condem-
nabuntur.
*Gratian.
dist. 12. c. 8.*

Omnes ad
hospitali-
tatem ex-
citandi.

Cap. 2.

Hom. 23.

in Luc.

Pauperes
etiam tra-
hendi.

Regius a-
ctus est
pauperes.
recipere.

Matth. 22.

Epulo
damnatus
quod in
pauperes
rigidus fu-
isset.

vt sectatores simus hospitalitatis, cum se dicat
in hospitem receptum fuisse, sed eius etiam A-
postolus omnibus pene suis præceptis eodem
nos inuitat. Ideo, fratres carissimi, ait Concili-
Matisconense, necesse est, vt vnusquisque no-
strum in hoc se officio exerceat, nec ipse modo
hoc reipsa ostendat, sed alios etiam eodem in-
uitet, vt ita operibus suis misericordiæ propo-
sitis nostris intercedere queant, & per veram
hospitalitatis tesseram nos Deo reconciliare, &
iusque nobis numen propitium reddere. Sacer-
dotes igitur Dei filij exemplo, Apostolorumque
eius præceptis obsequentes, charitatem erga
omnes exerceant.

Tanti magnus Gregorius virtutem hanc fac-
ebat vt diceret, peregrini ad hospitium non solum
inuitandi sunt, sed etiam trahendi & compellendi.
In hoc verò perfectio & summus caritatis
Christianæ apex consistit.

Pater ille & rex Euangelicus, qui nuptias
filio parauit, seruos in exitus viarum misit
vt claudos, cæcos & ægros & ceteros qui
cumque ad nuptias, ceteris venire nolentibus
vocaret, imo & compelleret. Ite ergo ad exi-
vias, & quoscunque inueneritis, vocate ad
nuptias, &c. Actus verè regius est, pauperes pe-
grinos inuitare, illos mensæ adhibere, imo
magna obsequij significatione & honore ad
trandum compellere.

Epulo ille eo potissimum nomine dam-
nus legitur, quod immitis in egenos
epulabatur quotidie regificè & opiparè.
misero Lazaro nihil omnino cedebat: cum
domum eius obsederant, & saginabantur
soli pauperes exclusi, fame emoriebantur.

Epulabatur quotidie splendide, & erat quidam *Luce 16.*
mendicus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam
eius. Videte Sacerdotes, quibus suppetunt opes,
ne, dum peregrinos recipere, & benefacere pau-
peribus negligitis, damnationis sententiam in
caput vestrum deuocetis. Sape enim bestias
maioris facitis, quàm homines pretioso Christi
sanguine redemptos.

Iusta indignatione Dauid rex aduersus sto- Nabal in-
lidum Nabal commotus fuit, quòd commea- gratus er-
tum militibus eius, fame propemodum enectis, ga Davidis
denegaret, à quo tamen ingentia beneficia re- milites.
ceperat, ita inquam exacerbatus fuit, vt nisi pru-
dens Abigail pro marito deprecata esset, do-
mus eius & familiam vniuersam vindice gladio
deleuisset, Et ait Dauid, Verè frustra seruauì om-
nia quæ huic erant in deserto, & non perijt quid- *1 Reg 25.*
quam de cunctis quæ ad hunc pertinebant. Stoli-
dum hunc nolite imitari Sacerdotes, & cùm e-
pulas vestras adornatis, pauperum Christi mi-
litum, id est peregrinorum, qui pro vobis in
via depugnant & deprecantur, nolite obliui-
sci, ne princeps ille cælestis indignatus, iustas
de vestra ingratitude poenas sumat, vosque
neci det.

Mulier illa Samaritana cùm aquam Redem-
ptori sitiēti, qui solus peregrinus in Ierusalem, Qui pere-
negasset, acriter ab eodem reprehensa fuit, & grinis quid
audiuit, si scires donum Dei, & quis est, qui petit denegant
à te aquam bibere, dares illi vtique. Si sciretis Sa- Samarita-
cerdotes, ecquod donum, ecquæ gratia, quod ti- næ similes.
menti ipsa sit hospitalitas; si inquam sciretis
quis à te petat, dum hospitium petitur, num- *Ioan. 4.*
quam peregrinos à domo arceres; qui verò a-
quam, cibum, tectum, lectum peregrinis de-

M 5

negat,

*Genes. 24.
Rebecca
charitatis
exemplū.*

negat, Samaritanus est, non Christianus. Laudatur verò e contra in sacris litteris Rebecca, quòd erga Abrahæ procuratorem benignam se & piam declarasset, ac potum tum eum camelis illius hausisset, & sanè ingens huius caritas matrimonij illius occasio fuit, & causa, cur cum sanctissimi Patriarchæ filio Isaac cõnubium iniret, *Cumq; ille bibisset, adiecit, Quod & camelis tuis hauriam aquam, donec cuncti bibiant.* Illi porrò Deum in sponsum habere ac natiuitati sci merentur, qui pios se & benignos in egenos ostendunt, pauperibus potum, peregrinis cibum elargiuntur, peregrinis inquam, veris magistri Dei Patriarcharum seruis.

Hospitalitas erga omnes exercenda. Dist. 42. c. Siquis despicitur.

Erga omnes exercenda charitas contra hereses.

In hospitalitate, ait Concilium Gangrenense non est habendus delectus personarum, sed indifferenter quibuscumque sufficimus, hospitales nos exhibere debemus. Hoc modo qui viuit, Christianè viuit, ac magnam illum Patrem imitatur, qui solem suum oriri facit super iustos & iniustos.

Obsecutus est, inquit Augustinus, Loth Angelis tanquam peregrinis consuetudine hospitalitatis liberatus à periculo ciuitatis, & temporalis incendium. Hinc discite Sacerdotes, hinc discite Christiani, sine vlla personarum discretionel indifferenter hospitalitatem sectari, ne si forte ianuam vestram alicui occludatis, is impletur sicut Iesus Christus, cui humanitatem & benignitatem denegaueritis,

CAPVT VI.

Sacerdotes eleemosynis erogandis incumbant, & liberalitati studeant.

Vniuersa lex, quæ utroque testamento continetur, in primis opera misericordiae Sacerdotibus commendat, liberalitatem inquam, largitionem & eleemosynas, ijsq; suadere conatur, ut quidem Augustinus testatur, illos non possessores, sed dispensatores dumtaxat Ecclesiasticorum bonorum debere appellari. Ut hinc discant rebus mundi huius non adhaerescere, cum Deus illos non ad ea possidenda, sed ad eadem pauperibus alijsque communicanda elegerit.

Ideo, ut Nannetense Consilium tradit, instruendi sunt Presbyteri, pariterq; admonendi, quatenus nouerint decimas & oblationes, quas à fidelibus accipiunt, pauperum & hospitem & peregrinorum esse stipendia: atque ideo eadem non ut propria usurpanda, sed velut fidei commissa. Agnoscant proinde, esse sibi aliquando de ijs coram Deo, in vniuersalis iudicii die, rationem reddendam, quæ si indebito modo usurparint, nec in pauperes dispertiuerint, acriter se corripiendos. Hoc igitur documentum mentibus vestris imprimite, Sacerdotes, ac noueritis redditus & census Ecclesiasticos non in vestrum solum usum institutos, sed vobis in manus traditos, ut pauperes eorum etiam redderetis participes.

Facultates Ecclesiarum, ait Bernardus, patri-

Sacerdotes dispensatores sunt bonorum non possessores. *Epist. 50.*

luc. 3. p. c. 20. ex Con. Nann. Sacerdotum bona non nisi bona commendataria sunt.

Nihil è
bonis Ec-
clesiasticis
Sacerdotes
vsurpent
præter
victum &
vestitum in
illud Matth.
Ecce nos.

Epist. 2.
Sacilegiū
est bonis
Ecclesiæ
abuti.

Tenere
quid ultra
necessitate
rapere est
Dist. 42. in
princip.

Epist. 3. ad
fratres erem.
Sacerdos
in pauper-
tate viuat.

Contentus
victu & ve-
stitū fuit
S. Hiero-
nymus.
32. q. 2. c.
clericum.

patrimonium sunt pauperum: Res pauperum
pauperibus dare, par sacrilegio crimen esse
agnoscitur: & quidquid rerum harum ministris
dispensatores, non domini, non possessores, tra-
stra vestimenta & victum subtrahunt, furtum &
rapina est, sacrilegium est. O verba terribilia
Audite, Sacerdotes quid, sanctus hic vir docet
Pauperibus scilicet non dare, bonisque Eccle-
sticis abuti, esse bona aliorum detinere, esse
ripere, & sacrilegium committere.

Noris, Sacerdos, ait idem Bernardus, quidquid
præter necessarium victum, & vestitum simpliciter
de altari retines, tuum non est, rapina est, sacrile-
gium est. Quid igitur prodest, Sacerdotes, res
mundi adeò indulgere, totque diuitias coacer-
uare, si easdem custodire furtum sit, & sacrile-
gium?

Eiusdem quoque sententiæ est Hieronymus
aitque *Aliena rapere conuincitur, qui ultra neces-
saria sibi retinere probatur.* Quotnam igitur homines
in Ecclesia fures sunt, qui ultra necessaria
diuitias coaceruant?

Memento, ait Augustinus, quod pauperem
tam Sacerdos gerere debet: si enim insolecat
superbiat, si opima beneficii possideat, præter
victum ac vestitum, ne de superfluo eleemosynas
nam facere differat, quia omnia pauperum sunt
Solum vitam ex beneficijs sustentet, quæ
restant in pauperum vsus conferenda sunt.

S. Hieronymus huius animi cum esset, dice-
ausus est, ac de se liberè profiteri: si pars di-
mini sunt & fors hereditatis eius, & cum ce-
ris tribubus non sortiar, sed instar Leuitæ &
cerdotis è decimis victitem, & altari deferam
de altari viuam; *Habens victum & vestitum*

contentus ero, & nudam crucem nudus sequar. Huius igitur Patris exemplum secuti, Sacerdotes, sufficiat vobis, victum & vestitum habere, atque ab omni ambitione sequestrati, crucem Christi nudi sequimini.

Sacerdotes igitur cum non nisi æconomi & Sacerdotes
vsi fructuarij bonorum Ecclesiasticorum sint, li- sunt æco-
benter eleemosynas largiantur, recordenturq; nomi bo-
sententiæ Divi Hieronymi, quod qui de bonis norum Ec-
Ecclesiæ pauperibus quid largitur, Domino red- clesiæ.
dat ea quæ ipsius sunt: cogitent adhuc necesse In Ezech. 46
est, ad hoc à religionis, officij, & legis ratione
se obligari. Et meritò nam bona Ecclesiastica
quæ iure diuino ad pauperes spectant, cum ijs
liberalitate quadam per eleemosynam conse-
runtur, domino datur, quod domini est.

Lex quoque Mosaica est, si vnus de fratribus Deut. 15.
tuis, qui morantur intra portas ciuitatis tuæ, ad Eleemosy-
paupertatem deuenerit, non obdurabis cor tuum, na in vete-
nec contrahes manum, sed aperies eam pauperi; vt ri leges pr-
benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni tempore. scripta.
Qui igitur eleemosynas elargiuntur, & indigen-
tibus succurrunt, cælestem benedictionem pro-
merentur, Deusque in cunctis quæ agent, illis fa-
uebit.

Ex substantia tua fac eleemosynam, & noli Eleemosy-
auertere faciem tuam ab vilo paupere; ita enim narij di-
fiet vt nec à te auertatur facies Domini; aiebat tantur in
senior Tobias filio suo, Quomodo potueris, ita diem iudicij.
esto misericors: si multum tibi fuerit, abundanter
tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum Tob. 4.
libenter impertiri stude. Premium enim bonum ti-
bi tesaurizas in die necessitatis. Vos hoc tangit,
Sacerdotes, vosque inuitat, vt vestra in paupe-

res effundatis, vt in magno iudicij die dites
ram iudice compareatis, cum magna vndique
necessitas vos premet.

Numquā Senior Tobias cum in mortis articulo confi-
Sacerdotes tutus filium commoneret, & ad vitam piē hono-
comedere steq; traducendam exhortaretur, inter cetera
deberent *Panem tuum cum esurientibus & egenis comedere*
nisi paupe- *& de vestimentis tuis nudos tege.* Eadem ha-
res suam admonitio ad omnes Dei filios pertinet, & pra-
habeant ferim Sacerdotes, qui numquam panem suum
partem. comedere deberent, quin sua pauperibus indi-
Tob. 4. Eccl. cedat portio: nec vestimenta parare, quin modicam
13. partem recipiant.

Ita fecit

Iob.

Iob. 31.

Iob hoc nomine gloriatur apud Deum di-
cens, *Si comedi buccellam meam solus, & non*
comedit pupillus ex ea, &c. brachium meum
cum suis ossibus confringatur. Sanctis hisce im-
precationibus ostendere Propheta volebat, Iob
los manibus brachijsque indignos esse, qui cha-
ritatem non exercent, & in eleemosyna pro-
fundenda tenaces sunt.

Beati qui
pauperum
miseretur.

Psal. 40.

*Beatus qui intelligit super egenum & paupe-
rem,* inquit Psalmista, *in die mala liberabitur*
eum Dominus. Hoc cogitate Sacerdotes, &
beati esse volueritis, & in die iudicij proprium
um sentire Dominum, in pauperes vos bene-
gnos ostendite.

Prou. 14.

Pauperum
miserando
honoratur
Deus.

Honorat factorem eius, qui miseretur pauperis,
ait Sapiens. Sacerdotes honorabiles, pauperum
igitur miseremini; ita enim honoratis eum
quo Esse vestrum accepistis.

Prou. 19.

Elecmofy-
nam dans,
Deo foene-
ratur.

Proverbium apud Salomonem est, *foenerator*
Domino, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem
suam reddet ei. Tales foeneratores fitis & largi-
poret Sacerdotes, & pauperibus largiri

mini, vt vobis vsuram suo tempore persoluat.

Sapiens item alio loco dixit, & bene, *Qui dat pauperi, non indigebit: qui decipit depra-* tantem, *sustinebit penuriam.* O mirabilia, o paradoxa! pauperi tribuendum est, si breui distecere velis, sed qui indigentium enixè orantium frustrabitur vota, breui ad inopiam redigetur.

Idem quoque alibi, *Mitte quoque panem super transeuntes aquas, quia post tempora multa mouens illum.* Docere hoc ænigmate sapiens voluit, eos qui eleemosynas conferunt ijs, qui tribulationum & necessitatum aquis innatant, eam non incassum fundere aut perdere, sed serius aut citius tandem aliquando cum maximè opus fuerit, inuenturos, magnaquæ ab illa tum bona accepturos.

Iterum, *Qui facit eleemosynam, offert sacrificium.* Vos verò, Sacerdotes, illi oblatores estis, saepe igitur magnum illud Eleemosynarum sacrificium offerte.

Euersæ & subuersæ Sodomaë causam rationemque enarrans Ezechiel, duas potissimum depromit, superbiam scilicet, & amaritiam, id est illiberalitatem in pauperes. *Ecce hæc fuit iniquitas Sodomaë sororis tuæ, superbia, &c. & manus egeni & pauperi non porrigebant.* Sibi igitur Sacerdotes caueant, ne superbia ac vanitas, & rara eleemosynarum largitio ruinæ tandem suæ exitijque sint occasio.

Redemptor noster Christus hanc in pauperes erogationem commendauit dicens, *Qui habet duas tunicas, det non habenti, & qui habet escas, similiter faciat.* Sacerdotes quorum arca vestibus, & cibis mensæ redundant.

Qui eleemosynam dat breui distecet.

Eccl. 11: Qui dat eleemosynam semper eam inueniet.

Eleemosyna sacrificium. Eccl. 35.

Sodomaë ruina quod tenax fuerit. Ezech. 16:

Christus eleemosynam docet. Luc. 3.

dant, si Christo bene monenti obedire velint
& ad Euangelij præscriptum viuere, pauperes
eorundem faciant participes.

Delictorū
remissio
generalis
promissa
eleemosy-
narijs.

Luc. 11.

Quin & generalem delictorum remissionem
& indulgentiam plenariam promittit ijs
eleemosynam fecerint, dicens, *Date eleemo-
synam, & ecce omnia munda sunt vobis. O lucule-
tam mercedem!* Quis igitur non omnia sua
egenos conferat, quis non eleemosynas eroget
cū generalis iubileus, & absoluta criminum
remissio illas sequatur?

Omnia
Deus vult
vendi, & in
egenos di-
uidi.

Luc. 14.

Pauperes
Sacerdotū
mēse sem-
per adhi-
beantur.

Luc. 14.

Præcipit etiam omnia diuendi, & pretia
in pauperes erogari, *Vendite*, inquit, *quæ
habetis, & date eleemosynam.* Christi hoc consili-
& monitum; beati verò qui consulenti aus-
cultant.

Scriptum est in Euangelio, *Cū facis con-
tributum, voca pauperes, debiles, claudos, & cecos, & cum
tutus eris; quia non habent retribuere tibi: retribu-
tur enim tibi in resurrectione iustorum.* Hoc imitari
Sacerdotes & cū conuiuium quoddam in-
stituerint, meminerint, ad ipsum vocare pauperes,
seque beatos prædicent, quòd mercedem ac
munerationem eius apud Deum in celesti-
gione percepturi sint.

Illi carita-
te carent
qui in
pauperes
immites
sunt.

1. Ioan. 3.

Sacerdos
ut homici-
da est qui
pauperi nō
succurrit.

Qui habuerit substantiam huius mundi, & non
rit fratrem suum necessitatem habere, & claudos
viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?
Hæc dilectus Deo Ioannes. Inter Ecclesiasticos
verò illi erga Deum caritate carent, & erga
hac virtute destituti sunt, qui cū opibus abun-
dent, & viderint multos inopia premi, in
pauperes misericordiam induere nolunt.

Audi & longè aliud, homicidæ loco &
gularis ille habetur Sacerdos, qui fratribus

id est consacerdotibus, inopia pressis & afflictis
non succurrit. Audite Apostolorum decretum & *Can. 59.*
canonem: *Siquis Episcopus vel presbyter, cum sit apost.*
aliquis clericus egenus, ea que sunt necessaria non
suppeditat. segregetur: si vero etiam tunc dare distu-
lerit, ut homicida & fratris intersector, degra-
detur, & ab officio suspendatur. Quot hodie igitur
(proh dolor!) homicidas reperire est! cum tot
sint Præsules & opulenti Sacerdotes, qui confrat-
ribus suis necessitatem patientibus ne obolum
largiuntur?

Qui succurrere potest perituro, si non succurrit, Necessita-
occidit. Hoc animo insculpant Sacerdotes, & vi- te pressis
deant diligenter, ne si pauperum succurrere qui non
necessitatibus neglexerint, multorum homici- succurrit,
diorum rei constituentur. necat.

Idem quoque habet S. Ambrosius, *Pasce fa-* S. Greg. p. 3.
me morientem quisquis enim pascendo hominem ser- post. admon.
uare poteris, si non paueris, fame occidisti. Audi- 22. Lactant.
ant hoc Sacerdotes, cogitentque quotnam oc- de vero Dei
tidant, cum tot homines reperiantur, erga quos cultu c. 20.
non maiori compassione commiserationeque Dist. 86. c.
tangantur, quam si animalia forent aut be- eodem.
stia.

At plura S. Hieronymus, *Amico rapere quid-* 12. q. 2. c.
piam, furtum est; Ecclesiam fraudare, sacrile- Gloria Spi-
gium est: accepisse quod pauperibus erogandum sit, scopi.
omnium prædonum crudelitatem superat. Audi- Pauperum
tiline Sacerdotes qui regum & Principum elee- eleemosy-
mosynarii dicimini, & non nisi magnatibus elee- nam tolle-
mosynam erogatis; esse vos, dum quidquam pau- re prædo-
peribus erogandum retinetis, fures, prædones, & num est.
sacrilogos.

Hoc ipsum rursus tangens Ambrosius ait, in Psal. 119.
Cave ne intra loculos tuos includas salutem inopum,

N

& tam-

& tamquam in tumulis sepelias vitam pauperum
 Loculi Sa- &c. Dicere vult, auaros Sacerdotum loculos
 cerdotum perum sepulchra ac monumenta esse: cum
 auarorum enim aperire renuunt & benefacere pauperibus
 sepulchra mortis illorum causa sunt, efficiuntq; vt vel fame
 pauperum vel dolore emoriantur.

*Aurum Ecclesia habet non vt seruet, sed vt eroget
 & subueniat in necessitatibus: quid enim iuuat
 seruare, quod ad nihil utile est?* An nescimus quid
 Ambros. 12. q. 2. c. eod. & Greg. c. 6. Epist. 13 & 35.
 In alimo- tum aureorum argenteorumque vasorum et
 niam pau- plo Domini abstulerint Assirij? an non
 perum vasa est Sacerdotes iisdem pauperibus opitulari, si
 sacra alie- litum & hostium manus eadem auferat? Vnde
 nari pos- colligere est vasa sacra & suppellectilem
 sunt. plorum diuendi & alienari posse, vt pauperibus
 ita de alimentis prospiciatur.

*An non dicturus est Dominus, inquit Ambrosius,
 q. 2. c. eod. brosius, Cur passus es tot inopes fame emoriantur
 habebas tamen, quibus eorum succurrere
 pia posses. Cur captiuos abduci in seruitutem
 passus es, & quoniam redimere noluisti, in
 lati sunt! Satiufuisset vasa illa vitalia, qui
 Calices Ecclesie & aenea conseruari. Vnde inferre vult, & ego
 vasa ad pau- riter, ad pauperes alendos, & captiuos red
 peres alen- mendos, thesauros Ecclesie distrahi licite pos
 dos diuen- & multo conducibilius esse homines, quam au
 di possunt. os calices, argenteas lances, aliaque vasa pre
 sa conseruari.*

*Prospiciendum suadet Chrysostomus, ne
 Lib. 3. de Sacerd. Ecclesie thesauri vel nimij sint, vel etiam exigui
 Thesauri sed videndum, vt quae Ecclesiae erogantur, con
 Ecclesie tinuo indigentibus distribuuntur: ac necesse est
 pauperib. erogandi.*

ut Ecclesiæ thesauri in pauperes effundantur. Thesaurus enim Ecclesiæ patrimonium pauperum est, & quidquid Deo datur, publicæ servire necessitati debet.

Cogitate Sacerdotes, qui diuitijs abundatis, *De ieiun.* ait S. Leo Papa, pauperibus potuisse Deum eas *X. mens.* demopes contribuere, quas vobis elargitus est; *serm. 5. & 8.* sed ineffabili sua misericordia vos per caritatis *serm. 1. de* opera, illos per malorum tolerantiam æqua- *collect.* nimitatemque iustificare voluit. Insinuare vult, Per opera in hoc Deum potentiam suam ostendere, quod charitatis scilicet Sacerdotibus idem diuitias elargia- Sacerdotes tur, ut eleemosynas ex ijs largiantur, atque Deus iusti- hacratione salutem & beatitudinem sibi acqui- *ficat.* rant.

Audacter igitur eleemosynam date, quid- *In tuto* quid enim pauperibus datur, in loco securo & *sunt quæ* tuto deponitur: aitq; S. Cyprianus, *Patrimonium* *pauperib.* quod Deo creditum est, nec à republica eripi, nec à fi- *dantur.* sco inuadi, nec ab aliqua calumnia forensi euertere: tuta *De opere &* enim est successio, cuius Deus tutor, custos & con- *eleemos.* seruator est. Quidquid autem in mundo est, casibus & fortunæ ludibrio expositum est; at quæ pauperibus dantur, in loco tuto asseruantur.

Da pauperi, ait Basilus, ut detur tibi: quia *Orat. 13. de* quidquid pauperi dederis, tu habebis: quod pau- *eleemos.* peri non dederis, habebit alter. Vnde patet eleemosynam dando, nihil amitti, retinendo verò pauperi & nihil dando, omnia diripi & casibus exposita datur, red- *detur no-* esse. *bis.*

Dicit tibi Christus, ait S. Augustinus; Da mihi *Deus se fa-* ex eo quod tibi dedi: de meo quero, da & red- *cit debito-* de: habuisti me largitorem, fac me debitorem, *re meorum* *quæ pau-* *peri datur.*

Serm. 15. de habeam te fœneratorem, vsuram soluam. temporalibus
verbis Do- tu mihi elargiris, at ego tibi reddam æterna. O mu-
mini. rabilia! Eorum se Deus debitorem esse ait, qui
pauperibus donantur.

Quin & alia longè maiora; numquam
Non malè ille peribit morte, qui benignum se in pauperibus
ille moriturus & egenos, dum viueret, ostendit. Quod & Cyprianus
tur qui beculo suo affirmat Hieronymus, Non legisse me
nè eleemosynā dedit *memini mala morte mortuum qui libenter opera caritati
ad Neposian. ritatis exerceret: plures enim habet intercessores
& fieri non potest, plurimum preces non exaudiri. His
se verbis consolentur Sacerdotes beneficiis suis
enim in erogandis eleemosynis largi sint, certum
fuit oportet, mala se numquam morte exiturus
guendos: cū nimirum tot tantaque pro ijs votis
precesque fundantur, quæ non exaudiri non possunt.*

Serm. 5. de
verb. Dom.
Mendici
Dei sumus
omnes.

Omnes. vult.
 Eleemosynam facere qui eleemosynam facit, facit iustitiam: cum
 facere iustitiam est. *qualibet necessaria indigentibus ministramus, illis reddimus, nostra non largimur* E contra
 Greg. 3. p. qui pauperibus eleemosynam denegat, eorum
 Pass. bona retinet, iniustitiæ reus est, iniquus est, & c.
 farius.

Dare pau- eodem loco idem Pontifex, propria eis reddimus
per pro- non nostra, & iustitiæ potius debitum solvimus
pria dare quam misericordiæ opus implemus. atque id
est. veritas ipsa de misericordiæ exercitio loquitur
Matth. 6. ait, *Videte, ne iustitiam vestram coram hominibus*

ciatis, cum qua Psalmista coincidit dicens *Disper-
sit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum* *Psal. 112.*
seculi. E quibus verbis colligo, eleemosynam
facere, non tam actum misericordiæ & compassi-
onis esse quam iustitiæ; est enim illis reddere
quod proprium est; qui verò secus faxit, latro
est & alienorum detentor.

Terribile est, quod S. Hieronymus refert, di-
citque ideo Deum rerum penuriam ac famem in
orbem immittere, quòd eleemosynæ in pauperes
non erogentur: *Si quando fames & penuria*, inquit, *mosynæ*
erum omnium egestas opprimit mundum, sciamus *rariate.*
hoc ex ira Dei descendere, qui in pauperibus, si non *in Malach.*
suscipiant eleemosynam, fraudari, & hereditate pri-
uari legitur. O casum terribilem! Cùm igitur Sa-
cerdos eleemosynam non irrogat, Deo iniuriam
irrogat, creatorem iritat, & de huiusmodi iniusti-
tiæ vindictam cogit sumere.

Sacerdotes igitur & Ecclesiæ ministri verè sibi
meruant, qui in terris sanctorum, quæ in eorum
sunt possessione, tam nefaria committunt; non e-
nim contenti stipendijs quibus contenti vivere
deberent, superflua è quibus enutrirî sustentariq;
pauperes deberent, nefariè & sacrilegè detinent,
ac graue ducunt pecuniam pauperum, quo super-
biæ & libidinibus suis satisfaciunt, nequiter ab-
sumere; in quo profectò duplici iniquitate pec-
cant, & quòd aliena diripiant, & sacris in suas li-
bidines & vanitates abutantur. *Duplex*
haud dubiè peccata vestra, Sacerdotes, cùm opu- *peccatum.*
lentos illos redditus tam sceleratè impenditis, in *Sacerdotis.*
vanitates erogando quod pauperibus datum o- *sacris abu-*
portuit. *tentis.*

Va va tibi Clerice, exclamat idem Bernardus, in orat.

Bonis Ec-
clesiæ sapi-
enter uten-
dum.

mors in olla, mors in tuis delicijs est: ideo praesertim, quod quæ comedis peccata sint populi. Sumptus Ecclesiasticos gratis habere te putas? Cantando, ut aiunt tibi prouenire videntur? bonum erat magis fodere aut mendicare: peccata enim populi comedis. Vnde igitur ut fleas, quasi, qui de omnibus rationem debeas reddere, utque fructus dignos facies penitentia; scias alioquin, quod quæ modò negligis, & inter delicias comedis, tandem aliquando à te exigentur, & ob ea acerrimè castigaberis. Vos ipsos igitur, avari Sacerdotes perditis, vobis ipsis damnationem adfertis; satius lōgè esset vobis, terram fodere aut arare, quàm tantam in pauperes ingratitudinem ostendendo, tam dissolutè & auarè viuere.

Sacrilegiū
cōmittunt
qui bonis
pauperum
ali volunt
cū opibus
abundent.
Hieron. ad
Damas. 16.
q. 1. c. fin.

Consentaneum & æquissimum est, Sacerdotes qui patrimonio carent, & opibus non ita largi instructi sunt, Ecclesiasticis bonis viuere: at si qui bonis fortunæ abundant, & de paterna hereditate largè viuere possunt, quod pauperum est accipiant, & Ecclesiastica beneficia ambiant, certissimum verè sacrilegium committere, & per ambitionem talem iudicium sibi manducare & bibere, æternamque in caput suum damnationem deuocare. Hæc vobis metum incutiant, Sacerdotes, & scitote quando tantis Ecclesiæ bonis abutemini, quæ patrimonium pauperum sunt, sacrilegium vos committere, & æternum vobis supplicium arcescere.

lib. 2. de vit.
contemp. c. 1

Denique Sacerdotes, recordemini sententiam illius Beati Prosperi, Sacerdos cui dispensatio cura commissæ est, non solum siue cupiditate, sed etiam cum laude pietatis accipit à populo dispensationem, & fideliter dispensat accepta, vel omnia parentibus, vel Ecclesiæ relinquendo, & egregio

dam paupertatis affectu, numero pauperum se aggregando, adeo ut cum pauperes enutriet, voluntariam ipse paupertatem amplectatur. Sapientes igitur illi Sacerdotes sunt, qui hac ratione sese gerunt, tamque prudenter redditus & bona Ecclesiastica dispensent, ut nec Deus offendatur, nec conscientia grauetur, nec ullum de iis conquirendi occasionem pauperes inueniant.

Quomodo
Sacerdos
bona Ec-
clesiæ de-
beat ad-
ministrare,

CAPVT VII.

SACERDOTES DOCTI SINT OPOR-
tet & eruditi.

IN veteri legi præcepit olim Deus, ut Aaronis Rationali duo hæc verba, velut symbolū quoddam inscriberentur; *Doctrina & veritas*, semperque, quoties tabernaculū ingrederetur, pectori affigeret: *Pones in rationali iudicij doctrinam & veritatem, quæ erunt in pectore Aaron*. Iam tunc denotare DEVS voluit, Sacerdotes successores suos, sapientes & doctos esse, & nunquam in templum & Ecclesiam se insinuare debere, nisi duas has dotes animæ insculptas gerant.

Doctrina
Sacerdoti
necessaria,
Exod. 28.

In Leuitico quoque inhibuit Deus, ne cæcus altare sacrū accederet, nec panes Domino offerret, nec ullū sacrū ministerium perageret: *Homo de semine tuo per familias qui habuerit maculā, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius, si cæcus fuerit, si claudus*. Cæcus verò indocti symbolum est: quod enim oculus

Leuit. 21.

N 4 corpori

Sacerdotes
indoctos
respuit
Deus.

corpori, scientia & doctrina est anima: hocque præcepto docere voluit Deus, Sacerdotem ignorantem & stupidum nec vlla scientia aut doctrina instructum ad Domini altare non posse accedere, nec sacrum Missæ sacrificium offerre, nec vllum è diuinis mysterijs obire.

Deus sciē-
tiam in Sa-
cerdotibus
requirit.
Leuit. 10.

In eodem veteri testamento scriptum legimus, *Præceptum sempiternum est in generationes vestras, vt habeatis scientiam discernendi inter sanctum & profanum, inter pollutum & mundum, doceatisque filios Israël, omnia legitima mea.* Dei igitur præceptum est, vt Sacerdotes docti sint & quæ ad munus suum spectant, probè calleant.

Iosue. 1.
Scripturā
sacerdos
semper in
manu ha-
beat.

Dixit olim ad Iosue Dominus, *Non recedat volumen legis huius ab ore tuo, sed meditaberis in eodibus ac noctibus, vt custodias & facias omnia quæ scripta sunt in eo: tunc diriges viam tuam, & intelliges eam.* Hoc olim ad Iosue, sed modò ad omnes Sacerdotes dictum putò. Neque enim volumen legis ab eorum manibus recedere debet. Omnia eorum studia & commentationes ad hoc vnum tendant, & breui vt complectar, docti sint & scientia instructi.

Psal. 93.
Beati Sa-
cerdotes
quos Deus
erudiit.

Beatus, ait Psalmographus, homo; quem erudieris Domine, & de lege tua docueris eum, qui sub te præside promotus est, teq; doctorem agnoscat. Equidem post tantum vatem beatos promouit Sacerdotes, quos Dominus erudierit, quiq; Deo scientiam & doctrinam acceperint, quæ dignè officium suum, sacraq; mysteria ritè obeant.

Agg. 2.
Sacerdotes
legem sci-
ant, & alios
edoccant.

Interroga Sacerdotes legem, scribit Aggeus Prophetæ; quo testimonio apertè probatur, Sacerdotes legem callere & pernoscere, mysteria intelligere, scripturas cognoscere easque alios edocere, redebere.

Labia Sacerdotis, ait alius Propheta, custodiēt scientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est. Duo hic cōsideranda sunt, esse scilicet Sacerdotes Angelos, & generales doctores à Deo approbatos, vt legem edoceant populū, ac proinde scientiam illis esse necessariam.

Dixit olim Apostolis Dominus, *vobis datam est velle mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis.* Idem hodie Apostolorum successoribus dico, Sacerdotibus inquam & Episcopis. horum scilicet esse, intima mysteria, adyta & sacramenta celestia nouisse, alijs verò per ænigmata, tropos & parabolas proponi. Dicere inquam volo, necessariam Sacerdotibus doctrinam esse.

Sapientia æterna, generalis ille omnium scientiarū magister coram legis doctoribus & Rabinis disserens ait, *Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitā æternam habere, & illæ sunt quæ testimonium perhibent de me.* Et sanè Doctorum & omnium Sacerdotum propriū est in sacras litteras incumbere, Biblia euoluere, & Euangeliorū lectioni studere, in his enim vita latet abscondita, illaque testimonium perhibent de Iesu Christo, & de vniuersis quæ salutem nostram concernunt, deque omnibus omnino mylterijs.

Attende lectioni, exhortationi, & doctrinæ scribit Apostolus Timotheo. Sunt scilicet Sacerdotis occupationes, legere, alios exhortari, & doctrinam edocere.

Inter ceteras à Deo gratias petebat David in primis scientiā & disciplinam, quam alios deinde posset edocere, *Disciplinam & scientiam doce me.* Si talis tantusque rex scientiam à Domino petebat qua alios dirigeret ac gubernaret, multo magis eadem Sacerdoti necessaria est, eaque illi po-

Mal. 2.

Sunt doctores generales orbis.

Habeant cognitionem mysteriorū Dei.

Luc. 8.

Sacerdotes legant sacras litteras.

Ioan. 5.

Vere Sacerdotum occupationes.

I. Tim. 4.

David petebat a Deo scientiam.

Psal. 118.

tius à Deo petenda, cuius adminiculo cerere
edocere & in via salutis dirigere posset.

Deus olim de operarijs quos tabernaculum
parare volebat, loquens, hunc in modum locutus
est: *Ecce vocavi ex nomine Bersaleel filium Uri,*
Har, de tribu Iuda, & impleui eum spiritu Dei,
entia & intelligentia, & scientia in omni op-
erarijs Ecclesie Mystice hoc expositurus dico, si opera & artibus
Exod. 31. 35. ad tabernaculi concinnationem vocati spiritibus
S. repleti erant, sapientia instructi, & omnes
Sacerdotes, qui veri opifices sunt, celo & terra
Ecclesia operentur, destinati, longè magis ipsorum
par est dotibus excellere, scientia pollere, ut
officij sui sunt, dignè obeant, & in omni opera
materiaq; operari norint.

Dan 1.

Pueri Na-
buchodo-
nosoris sci-
entia orna-
ti esse de-
bebant.

Non est
bonum vbi
non est
scientia.

Præn. 10.

1. De finib.

Ablata sci-
entia au-
fertur salu-
tis ratio.

Pueri, quos in ministerium suum selegit
Nabuchodonosor, eruditi erant omni sapientia
cauti scientia, & docti disciplina. Tropologicè
exponendo Sacerdotes & Religiosi noui quidam
domini sunt, qui ex vniuersa omnium hominum
massa à Deo selecti sunt; ut coram eo in palatio
suo quod est Ecclesia, assistant; sapientes idcirco
scientes, & omni disciplina exculti sint oportet.
In Prouerbijs ait Salomon, *'vbi non est scientia*
anima non est bonum. Et sanè ita se res habet
nam vbi Sacerdotes ignari sunt, animabus non
euenire boni potest, nec Ecclesie pace florere.

Dixit olim Tullius sublata cognitione & scientia
tollì omnem rationem, & vitæ degendæ & re-
gerendarum. Quod orator ille de rebus publicis
& ciuitatum administratione dicebat, equidem
statu religionis & fidei assero; certa enim scilicet
se, ablata à sacerdotibus scientia & doctrina,
nem rationem & salutis obtinendam, & rerum
hoc mundo gerendarum tolli.

Ecquæ vero felicitas reip. & Ecclesiæ, Sacerdotes, ubi scientia exculsi ornatique fuerint! Ecquæ Sacerdotum vero calamitas ubi ignari & stupidi, quod olim ignorantia deplorans Dominus per Prophetam suum dicebat: malorum causa.

Propterea captiuus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam, & nobiles eius interierunt fame, & multitudo eius siti exaruit. Et negare nemo potest, ob Sacerdotum scientium defectum animas in captiuitatem miserè abduci, Christianos verbi Dei pabulo destitutos fame emori, & hacce ianua omnes omnino calamitates in orbem emitti.

Isaias propheta Hierosolymæ calamitates, & eadem deplorans, hanc unam Sacerdotum ignorantiam ascribat dicēs, speculatores eius cæci omnes, nescierunt vniuersi, canes muti non valentes latrare; ipsi pastores ignorauerunt intelligentiam; omnes in viam suam declinauerunt, unusquisque ad auaritiam suam, à summo usque ad nouissimum. Speculatores Ecclesiæ sunt sacerdotes, custodes populi, animarum pastores, & gregis molossi: at quando illi canes muti sunt, pastores illi ignari, & speculatores cæci, nihil accidere reip. potest miserius aut calamitosius.

Sacerdotis cuiusdam ignorantiam deplorans olim per Prophetam Deus iratus ait, Quia tu scientiam repulisti repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. Hinc patet Sacerdotes inscios & ignaros à Deo repudiari ac repelli, indignosque esse qui Sacerdotio fungantur.

Ait quoque Apostolus, si quis ignorat ignorabitur. Terribilis at verax sententia, qui doceat sacerdotem rerum & legis ignarum à Deo ignorari & velut ignarum præteriri, Deumque illum ut suum

Isai. 56.

Sacerdotes ignari speculatores cæci sunt

Osee 4.

Sacerdotes ignorantes repelluntur.

Sacerdotes vt suum famulum, ministrum, & Sacerdotem, ignorantibus agnitorum.

ignorantibus.

Sint docti
vt heretico-
cos con-
uicant &
exhorten-
tur alios

Serm. 10. in

Psal. 118.

Hom. 23. in

Math.

Sacerdotes
ianitores
cœli,

Debet Sacerdos; inquit Ambrosius, amplecti
qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem
vt potens sit exhortari in doctrina sana, & men-
cium confundere; exhortari inquam fideles,
conuincere hæreticos. Dicere vult, Sacerdos
doctum esse debere, capacem inquam & aptum
qui & fideles doceat & hæreticos confutet
& refuter.

Clauicularij regni cœlorum sunt Sacerdotes
ait Chrysostomus, quibus creditum est verbo
docere & interpretari scripturas: clauis
verbum est scientiæ scripturarum per quam
ta veritatis hominibus refferatur; vera autem
interpretatio apertio est. Cum igitur Sacerdos
ignorantes sunt, cælum aperire non possent,
clauis, scientia inquam, & scripturarum, cogni-
ne, destituti sunt.

Neque verò satis est, Sacerdotes vitæ honestæ
& virtutum ornamentis excellere; necessarium
est Sacerdoti quoque est scientia & rerum cognitio. Ait enim
tem bonum Hieronymus, Vbi sunt, qui innocentiam Sacerdotum
esse, esse diuinit posse sufficere? Vetus lex hic cū noua com-
debet & dit, quod enim fecit Moses, confirmat Apostolus
doctus. Ille enim scientiā sacerdotalibus insculpit ver-

Ad Fabiolam

& in Agg.

c. 2. Nazian.

in Apolog.

Hom. 10. in

Math.

bus, hic Timotheum & Titum omni instruit ge-
re disciplinarum, inferre igitur cupio, in veteri
Testamento scientiam Sacerdotibus commē-
nec sufficere morum innocentiam, nisi comes-
cedat doctrina.

His accedit Chrysostomus, Boni Sacerdotes
quit, conuersatio sine verbo, tenet quidem sancti-
in sanctitate per suum exemplum; adducere
tem ignorantem ad scientiam non potest. Idem

Non satis est Sacerdoti castum & innocentem esse
nisi simul doctus & sapiens sit.

Sacerdos
ad virtu-
tem habe-
at sciētiā
Gratian.
id est 3. p.
c qui Ec-
clesiastica.
4. Tim. 4.

Apostolus Petrus Ecclesiæ rectoribus scribens
ait, ut refert Gratianus, *parati esse debetis reddere*
rationem omni poscenti vos satisfactionem de ea fide,
quem vobis est, & alia quoque ex parte Timotheo
scribens Apostolus Paulus ait, *Attēde lectioni, ex-*
hortationi, & doctrina. Vnde colligere est, bonam
conuersationem, & morum honestatem prælati
& rectoribus non sufficere, si scientia ac doctrina
non accedant & comitentur.

Innocentia
& scientia
Sacerdoti
necessaria.
Exod. 28
Gratian.
ubi supra.

In Exodo iubetur Sacerdotes tabernaculū ingres-
suri lauare se in labro æneo, quod ē speculis muli-
erum cōfecerat Moses; *Sacerdotes ingressuri taber-*
naculum prius lauabant in labro æneo, quod fecerat
Moses ex speculis mulierum. Ablutiones illæ de-
notabant innocentiam; æs illud labri tinniens, &
specula, sapientiam & doctrinam: quæ omnia Sa-
cerdotibus necessaria sunt, priusquam Ecclesi-
am ingrediantur.

Sacerdotes
similes o-
culis co-
lumbæ.
Cant. 8.
Gratian. ibid
dist. 38.

In Canticis oculi, per quos prælati Ecclesiæ desi-
gnantur, columbis comparantur, quæ residentes iu-
sta fluētā plenissima. Oculi illi, aquæ columbæ, om-
niaque hæc simul iuncta designabant iam tum
Sacerdotes & Prælatos oculos habere debere,
id est scientiam sed oculos columbarum, id est
morum honestate comitatam.

Bona ope-
ra sacerdo-
ti parum
profunt
nisi habeat
scientiam.
Leuit. 12.

Nihil aliud accipit ē victimis Sacerdos nisi pe-
ctusculum & humerum: Sacerdotalis enim officij est,
posse docere populos. Hæc Chrysostomus homilia
XI. in Marcum, & Beda in cap. XII. Leuitici. Ce-
terum pectusculum denotabat scientiam, hume-
rus vero opera; coniuncta vero designabant ver-
ba scientiamque Sacerdoti nihil aut parum pro-
desse, nisi simul confluant opera! ē contra verò o-

pera

pera parum conducere, nisi doctrina insignitur.

Sermo Sa-
cerdotis fa-
piat do-
ctrinam.

Sermo presbyteri, ait Hieronymus in reg. Mo. Scripturarum lectione conditus sit. unde & Apostolus precipit, sermo vester sit sale conditus, ut sicut sit & dulci edificationis gustu destitutus, foras mittitur & dignitatem amittit. Sacerdos qui scientia caret, de scripturis loqui non potest, verba illi non nisi fabulae sunt, & sermo, ineptia.

Quid scire
Sacerdos
teneatur

Sess. 23. c. 14.
ad Fabiolā
Epist. 1.
Dist. 38.

Scire autem imprimis Sacerdotem oportet quae ad hominum salutem spectant, ait concilium Tridentinum; scripturarum scientia eidem necessaria est, ut ait Hieronymus; omnia etiam scientia sacris canonibus continentur & in oecumenicis concilijs decreta, ait S. Leo; mille res norit, vult Augustinus; oraculum denique quoddam id est omniscias, ut ad singula respondere norit.

Sacerdos
omnia no-
rit, nihil
ignoret.
In instit. cle-
ric. 3. c. 1.

Post haec verò omnia, addit Rabanus, Et scientia plenitudinem, & vitae rectitudinem, & eruditionis perfectionem, maxime eos habere decet, quodam culmine constituti gubernaculum regunt in Ecclesia tenent: neque enim quidquam committit quod alios edocere & erudire debent, illos pariter ignorare. Sacerdotes igitur ex illius sententia omnia nosse, nihil verò ignorare oportet.

Quid scire
debeat.

Ut verò verè doctus sit Sacerdos, subiungit Rabanus, scire debet scientiam sanctorum scripturarum, parare veritatem historiarum, modos tropicarum locutionum, significationes rerum mysticarum; omnium utilitatem discernere, vitae honestatem; morum probitatem; elegantiam in verborum prolatione, discretionem in sententiarum iudicio, differentiam in

amentorum aduersus morborum varietatem: qui verò hæc ipsa nescit, utilis nec sibi nec alijs esse poterit. Quomodo verò hæc omnia scire poterit si litteris operam non dederit, si tempus rerum cognitioni comparandæ non impenderit, si barbus sit & stupidus, denique si nulla sit scientia doctoratus.

Necesse est, ait iterum ibidem, ut futurus populi rector dum vacat, paret sibi antea arma, in quibus postmodum hostes fortiter superet, & gregem sibi commissum oportunè defendat. In vniuerso verò hoc armamentario nulla meliora sunt arma quam innocentia & scientia, ideoque duo hæc sibi comparet Sacerdos necesse est, priusquam ad animarum regimen suscipiendum accedat.

Turpe enim est, ait idem Rabanus eodem in libro, tunc discere & credere velle, cum iam necesse fuerit, utpote in gradu Pastoralis, docere: & periculosum est eum magisterij pondus subire qui non scientiæ præsidio fultus potens sit & illud sufferre. periculo inquam coniunctum est nihil scire & interim alios velle edocere.

Elaborandum est, inquit Isidorus, Sacerdotibus ut ignorantiam à se, quasi quamdam pestem abijciant; quāvis enim seruus domini sui voluntatem ignoras, aliquo modo reputare mereatur; de omnibus tamen in vniuersum hoc intelligi nequit; ait enim Apostolus, Si quis ignorat, ignorabitur. quod de eo intelligendum qui noluit intelligere ut bene ageret. O tetram pestem, o luem exitiosam, Sacerdotum ignorantiam.

Ignorantia mater cunctorum errorum, ait Concilium Toleranum IV. maxime in Sacerdo-

Qui anima
ram cu-
ram habet
scientia
armari deo
bet.

Studen-
dum est
antequam
sacri ordi-
nes susci-
pantur.

Ignoranti-
am Sacer-
dos fugias
ut pestem.
Luc. 12.

1. Cor. 4.
Psal. 35.
Isidor. dist.
27. c. Ideo.
Greg. 3. p.
past. c. 2.

Ignorantia
mater er-
rorum.

cerdotibus Dei vetāda est, qui docēdi officiū in populo
susceperūt, & sanē Apostolus saepe illos admonet vt
cras scripturas voluāt, Timotheo suo scribens, Attē-
lectioni, exhortationi, doctrina, & hoc semper am-
pliare. Ne sitis igitur ignari Sacerdotes, diligenter
litteris & rerum cognitioni incumbite, vester
vos officio dignos reddite.

Sciant Sa-
cerdotes S.
Script. &
Canones.

Sciant igitur, ait ibidem supradictum concilium, Sacerdotes, scripturas sctas & Canones, vt
opus eorum in predicatione & doctrina consistat, neque
tum scientia fidei, tum operum disciplina
ficient Vult igitur sacrum Concilium, Sacerdotes
simul & doctos & probos esse; probos quidem
ædificent, doctos vero vt alios edoceant.

Dist. 28. eod.
et Concil.
Ait. 4. c. 3.

Si in lucis ait S. Leo Papa, vix tolerabilis videtur
inscitia, quanto magis in his quæ præ sunt, nec ex
satione digna est nec venia? Illius iudicio Sacerdotes
qui ignari sunt & inscij rerum, excusatione
digni sunt, nec tolerari possunt.

Inscitia Sa-
cerdotum
intolerabi-
lis & inex-
citabilis.

Caueat Iudex spiritualis, scribit S. Augustinus
sicut non commisit crimen nequitiae, ita non car-
minere scientia. Sciat igitur esse sibi bene cog-
noscendum prius quod sapienter iudicandum est
quirit enim iudiciaria potestas, vt iudex potestatem
rem discernat ac discutiatur, quam condemnare
Cū igitur iudices in peccatorum tribunalibus
Sacerdotes, duo vobis necessaria sunt, vita
rum proba & scientia sufficiens.

De penit.
dist. 6. c. qui
Vult.
Sacerdos
in quantū
iudex sit
doctus.

Sicut iniqui, ait Isidorus, & peccatores mini-
strum Sacerdotale assequi prohibentur, ita indocti
imperiti à tali officio retrahuntur: illi enim suo
emplo prauo proborum vitam corrumpunt
verò impios ob imperitiam castigare & corripi-
re nequeunt? quomodo enim doceant quod
didicere? Is igitur docendi omittit munus, qui

esse neque-
unt.

hoc ineptus est: cæcus enim si cæco ducatum præ-
 ter, ambo in foueam præcipientes ruent. Quid?
 Peccator & ignarus eiusdem sortis censentur: è
 quo patet Sacerdotem qui nihil nouit, tam esse
 derestabilem & abominabilem, quàm qui merum
 est vitium.

Vt igitur docti euadant, bonos doctosque li-
 bros legant oportet. Vnde Augustinus, *In doctrina*
sacra scriptura auctoritatē debes præferre, non peri-
tiam secularium litterarum ostentare. Verbo ut di-
 cam, Sacerdotes, dicere vult, debere vos esse
 Theologos potiùs quàm litteratores: libros sa-
 cros & biblia sancta esse vobis voluenda, non ve-
 rò profanorum scripta.

Sacerdotes
 præferant
 sacra scri-
 ptura loca
 cationem
 profana.
Dist. 86. c.
quando ne-
cessitas. c.

Legimus, inquit Rabanus, de sancto Hieronymo,
 quod cum libros legeret Ciceronis, ab Angelo sit cor-
 reptus, eo quod vir Christianus paganorum figmentis
 intenderet. Notabile profecto exemplum, quod
 quæ Sacerdotes edocere deberet, ipsos reprehen-
 sione dignos esse, quando sanctos libros omitten-
 tes, fabulis gentilium intendunt.

Cam multa.
De pressur.
Eccles. dist.
37. c. eod.

Idem subiungit eodem loco, Hinc ille filius
 prodigus reprehenditur, quod de filiquis, quas porci
 manducabant, ventrem suum implere cupiebat, cum
 exquisitis epulis repleti potuisset in domo paterna. Idē
 quoque Sacerdotes faciunt, qui cum tot libris
 sanctis abundant, tamque ampla & pulchra in sa-
 cris voluminibus legendi materia ad manum sit,
 animum inanibus & friuolis studijs pascant, ijsque
 totum tempus impendant.

Sacerdotes
 reprehenden-
 di qui
 sacros li-
 bros omit-
 tunt, ut
 profanos
 legant.
 Filio pro-
 digio simi-
 les cum li-
 bros pro-
 fanos vol-
 unt.

Ideo prohibetur, inquit Isidorus, Christianos fi-
 gmenta legere poetarum, quia per oblectamenta in-
 anu fabularu mentē excitant ad incendiū libidinū;
 nec enim demonibus modò immolatur, si quando
 illis thus offertur, verum etiam quando eorum

Lib. 3. de
sum. bon.
dist. 37. c.
eod.

O

verba

Cur libri
profani
vetiti
Christianis

verba eorumque sermones auidè & intrepidè audiuntur. Cordatus Sacerdos, numquam horum lectioni incumbat, sed animum rerum sanctarum lectione pascat: fabulæ ad hoc solum iuuant, ut flammam lasciuia magis magisque succendat, sicra verò lectio ignem castitatis in animæ nostræ fornace sufflabellat.

In Phar. l. 1.

c. 18. ex S.

Bern.

Vera scientia in mundanis libris non reperitur.

Falleris, mi fili, falleris, ait S. Bonaventura, si putas inuenire apud mundi magistros scientiam, quæ soli discipuli Christi, id est mundi contemptores Deo munere assequuntur. Neque enim lectio docet, sed vñctio, non littera, sed Spiritus, non studium, sed exercitium in mandatis Dei, & omni genere bonorum operum: falluntur igitur ex sententia illorum Sacerdotes, qui omne suum tempus in rerum humanarum studio ponunt; neque enim veram scientiam in libris mundanorum reperire est.

Scientia

Dei donum.

Coll. 14. c. 9.

& lib. 5. c.

31. Isidor.

lib. 3. de

sum. bon. c. 9.

De offi. pri-

uato & pu-

blico.

Impossibile est, ait Cassianus, animam quam mundanis vel tenuiter distentionibus occupatur, ad verum scientia promereri; doctrina humana studia mundana tales fructus non proferunt, sed animæ puritas & Spiritus sancti illuminatio mysteriorum cognitionem instillare possunt. Et si hoc vobis documentum est Sacerdotes, si licet, si sapientes esse volueritis, esse vobis procul à mundo secedendum; scientia enim Dei donum est, & ignorantia mundi plaga.

Sacerdos

Biblia se-

per lectione

Volumus, ait Concilium Colonienſe, ut omnes qui ad Ecclesiam accessere, precibus & supplicationibus sese occupent; quod ut melius fiat, numquam è manibus eorum liber legis, id est biblia, depuatur. Quid igitur dicendum de ijs qui semper alearum, chartarumque ludo, alijsque vetitiis incumbunt.

Ibidem &
Gregorius.

Scientia scientiarum, Angelorum ferculum, Archangelorum voluptas, Apostolorum gloria, Patriarcharum fiducia, Prophetarum spes, Martyrum corona, robur Virginum, religiosorum refectio, Episcoporum vocatio, Sacerdotum cellarium, infantum exortum, viduarum Alphabetum, coniugatorum pulchritudo, mortuorum resurrectio, aeterna denique viventium protectio. An non miraris anima, tam luculentum audis encomia? an non omnibus scientiis omissis, soli Theologiae, scientiarum reginae incumbes?

CAPVT VIII.

Sacerdotes concionatores & praedones verbi Dei debent.

Omnis Sacerdotum perfectio consistit in scientia & doctrina
Exod. 28.

Inter cetera Mosaici Sacerdotis ornamenta gemmas, erat Rationale, cui inscriptum erat Symboli in morem duo illa verba, Doctrina & veritas: Pones in Rationali iudicij doctrinam, veritatem, quae erunt in pectore Aaron, quando ingressus fuerit coram Domino. Quo Symbolo denotatur Sacerdotes legis Evangelicae esse debent, tum doctos tum etiam praedicatores, quorum unum per doctrinam, alterum per veritatem designabatur.

Isai 58.
Sacerdos populo praedicare & peccata illius ostendere debet.

Deus cum Isaiam Prophetam ad populum suum destinaret, hunc in modum illi locutus est: Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuntia populo meo scelera eorum. Sacerdos autem eadem cum auctoritate missus, assidue clamare debet, doctè concionari & tubae instar perferre, populo peccata & delicta sua annuntians.

Cordata illa Israëlitis Iudith cum Sacerdotes A Sacerdo-
in Bethuliensi obsidione ad fortiter agendum ex- tum prædi-
hortaretur ait, *Et nunc fratres quoniam vos estis pres- catione sa-*
byteri in populo Dei, & ex vobis pendet anima illo- lus & vita
rum, ad eloquium vestrum corda eorum erigite. Scie- populorū
bat nempe prudens illa virago Sacerdotum esse dependet.
prædicare, & ab eorum eloquio verbisque vitam *Iudith. 8.*
salutemque vniuersorum dependere.

Ezechieli Prophetæ Deus olim hunc in mo- Sacerdotes
dum locutus est, *Fili hominis speculatorem dedit* non prædi-
domui Israël. & audies de ore meo verbum, & annun- cantes pec-
tiabis eis ex me. Si dicente me ad impiū Morte mori- catorum
eris, non annuntiaueris ei; neque locutus fueris vt aliorum
auertatur à via sua impia & riuat; ipse impius rei sunt.
in iniquitate sua morietur, sanguinem autem eius de Ezech. 30.
manu tua requiram Hinc inferendum est, Sacer-
dotes ad verbum Dei mundo promulgandum ele-
ctos, & in populorum speculatores constitutos,
stimatorum instar taceant, & aduersus peccato-
res non inclament, Deum salutem & vitam eo-
rum de Sacerdotali manu requisitum.

Sacerdotes (dixit olim per eundem Prophe- *Ezech. 44.*
tam Dominus) *populum meum docebunt, quid sit Populum*
inter sanctum & pollutum, & inter mundum & doceat Sa-
immundum ostendent eis: & cum fuerit controuer- cerdos.
sa, stabunt in iudicijs meis, & iudicabunt. Nouum
hoc fundamentum, quo nostra sententia nititur,
quod, quemadmodum Sacerdotes conscientia-
rum sunt iudices, esse quoque debeant prædica-
tores ad populos instruendos.

Vnde Paulus, *Veni mihi si non Euangelizauero, id Vt Sacer-*
est verbum Dei prædicauero. Quod si verum doti non
hoc est, vti reuera est, Sacerdotes illi miseri & concio-
infelices, qui Euangelizare & docere nesciunt, nanti.
id est Dei verbum ad erudiendos subditos &
salutem

salutem animarum comparandam prædicare.

Sacerdotes
legati
Christi.
2. Cor. 5.

Ministerij quoque sui præstantiam excellenti-
amque de prædicans hoc modo dicebat, *Pro Chris-
to legatione fungimur, tamquam Deo exhortamur
per nos, id est legati Christi sumus, ut verbum illu-
us populo annuntiemus. Hoc notate Sacerdotes
ac memineritis, cum legati cælestes, & Messia-
nuncij sitis, Deusque per vos exhortetur, vestrum
quoque esse, sub illo exhortari, ac velut vocis il-
lius organa, vniuersum mundum docere.*

Sacerdos
qui præ-
dicat, du-
plici ho-
nore di-
gnus.

1. Tim. 5.

Illi verò Sacerdotes duplici honore digni sunt,
qui verbum Dei docent & prædicant. Vnde Apo-
stolus, *Qui bene præsunt Presbyteri, duplici honore
digni habeantur, maxime qui laborant in verbo & do-
ctrina.* E contra verò illi duplici infamia & contu-
melia digni celsendi, qui nec docere quod nori-
nt, nec in Ecclesijs verbum diuinum sciunt prædicare.

Sacerdos
prædicet
& arguat.
2. Tim. 4.

Inter cetera quæ Thimotheo suo præcepta da-
bat Apostolus, prædicationis verbi diuini impi-
mis elucebat, dum ait, *Prædica verbum, in sta-
tunè, importunè, argue, obsecra, increpa, in omni pa-
tientia & doctrina.* E quo colligitur, Sacerdotes
concionari debere, sed instanter & assidue, igno-
rantes docere, peccatores corripere; vitijsque
coarguere.

Prædicator
caritatem
habeat.
In Luc. hom.
17.

Vt autem quis bonus sit prædicator, teste Grego-
rio, charitate flagret oportet erga proximum
atque idcirco Dominus discipulos binos ad prædi-
cationem mittebat, ut ita tacite doceret, eum qui
charitatem erga alium non habet, prædicationis
officium suscipere nullatenus debere. Sciunt igitur
Sacerdotes, qui prædicationis munus suscipere
volunt, si caritate destituantur, non debere in
cathedram prædicandi ergò conscendere.

Necesse quin etiam est, prius ut se doceat, quam
alios.

alios, nā teste Chrysostomo, *omnis Sacerdos, si vult docere populum, prius seipsum doceat; quod si facere*

Se prius doceat quam alios.

Hom. 17. in Matth. Greg. l. 3. cor. c. 3. Col. 1. 4. c. 9. Isidor. Pelus. l. 3. ep. 264.

Quam enim dissentaneū est, Sacerdotes, alios vos edocere velle, si vos ipsi edocendi sitis; quam ini-

quū, aliorū vitia coarguere, si vos vitijs scateatis?

Vnde sapienter monet Cassianus, Vide ne quemquam docere verbis presumas, quod opere antè non feceris. Quibus verbis aliud ostēdere volebat, quantum ipse quidem sentio, quam Sacerdotem, si mo-

do digne cōcionatoris munus obire velit, prius perfectum in opere quam verbis esse debere.

Sacerdos prius operi quam verbo incumbat.

In divinis Sermonibus, ait S. Gregorius, priusquam alijs eos proferas, temetipsum require, ne insequas aliorum facta, te deseras. Malè igitur sibi con-

sulit Sacerdos, nec sapit, qui alijs concionari satagens, seipsum instruere ac dirigere non novit.

Sacerdos seipsum

Sacerdos dicere nequit, inquit S. Prosper, ijs excentiat qui monita illius spernunt, Iudicia Dei perhor-

porius

rescite, si ipse perhorrescere negligat: nec mundi amatoribus, nolite diligere mundum aut

quam alios.

vanitates, si ipse mundi amore detineatur: nec ambitiosis aut cupidis, desinite concupiscere &

3. p. Pastor. ad Rom. 25.

habeat finem avaritia; si ipse hac peste infectus, & ambitiosus simul & avarus sit. Denique omne

Sacerdos faciat quæ docet.

id, quod omittit aut committit, alijs committendum suadere, aut omittendum prohibere non po-

S. Prosper l. de vit. contempl. 6.

terit, quia necessariam docendi auctoritatem contrarietate sue actionis aut omittit aut minuit.

15. Cont. Paris c. 13.

Quam enim indecens & indignum, improbum virtutem alijs suadere; ad bonum alios exhortari, & ipsum in malum ruere præcipitem? hoc scilicet verbum Dei blasphemare est, & verbis opera opponere.

Opera potius quam verba.

Sermonibus enim, inquit S. Isidorus Pel-

Sacerdote exigantur. floia, Li. 3. ep. 238.

siota, philosophari facile est, operibus autem arduum; illud enim seruit auribus, hoc erudit animam. Ideoque Deus Sacerdotibus inquit, *Loquimini ad cor Ierusalem.* Actionum & operum virtutem ab ijs exigit, quæ animas ferit, non verum sonitum verborum, qui auribus insonat. Sanctus igitur sit, qui sacer est & Sacerdotio initiatus; non uero licitum est prophano, se sacris ingerere. In quibus efficere volo, Christianam prædicationem in moribus potius quam verbis consistere, eumque dumtaxat qui utrumque habet magnam esse Philosophum.

*Hom. 17. in
c. 10. Luc.
Sacerdotis
vita lo-
quatur.*

Audiamus quid hanc in rem habeat Gregorius. *Tunc alijs verè recta prædicamus, si dicta verba exemplis ostendamus ac re ipsa.* Inferre vult, nihil esse verbis elegantem ac disertum esse, si vita & actio simul etiam non loquatur.

*Lib. 3. de
sum. bon. c.
36.
In sacerdo-
te tria spe-
ctanda.*

Sicut in numismate, ait Isidorus Hispalensis, *metallum & figura & pondus inquiritur, ita in omni doctore Ecclesiastico, quid sequatur, quid doceat, quomodo viuatur. metalli qualitas, doctrinam; pondus, temperantiam, figuram vero imitationem ac similitudinem Patrum denotat: qui verò tria hæc in se non habuerit, non metallum, sed inutilis terræ gleba futurus est. Insignis profectò comparatio ad demonstrandum, Sacerdoti, ut bonus sit concionator, tria esse necessaria, scientiam, humilitatem & sanctorum Patrum imitationem.*

*Docere non
facere non
nisi dam-
num adfert.
De cordis
comp.*

Docere & non facere, ut affirmat Chrysostomus, *non solum nihil lucri, sed etiam damni plurimum confert. condemnari enim meretur is, qui verbum in suam & linguam non ita ordinare, & interea verò opera tamquam negligit. Vobis hoc dictum est, Sacerdotes, qui bene loquimini, bene autem viuere non potestis. damnationis enim vos periculo exponitis, cum*

DE
concio
nere n
Mul
rendi
lactare
que, v
& con
vita de
prædic
neglig
eliger
videba
Bea
fiderat
inquit
& non
gi in su
beati s
bis in
ficit b
primi
Sic
ens ciu
pus dis
sermon
digeret
inde p
cerdot
nenda
stendi
& om
nibus
eadem
G. l
parat
concio

concioniones doctas componitis, at vitam componere negligitis.

Muliercula illa, quæ coram Salomone con-
tendit, quamdiu vigilabat, filium quem vigilans
lactare consueverat, dormiens occidit. Ita quo-
que, uti moraliter exponit Gregorius, doctores
& concionatores vigilantes quidem scientia, sed rere debet.
vita dormientes, auditores suos, quos per vigilias
predicationis nutriunt, dum quod dicunt facere
negligunt, per somnum corporis occidunt, & ne-
gligendo opprimunt, quos alere verborum lacte
videbantur.

Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Con-
siderate hoc diligenter, ait S. Bernardus, non dicit,
inquit Pacidici, sed pacifici. sunt enim qui dicunt
& non faciunt, sanè quemadmodum non auditores
sunt, sed factores; sic non annuntiatores pacis
sunt sed actores. Et benè quidem: atq; hoc vo-
bis insculptum sit, Sacerdotes: neque enim suf-
ficat benè prædicare & dicere, sed necesse im-
primis & benefacere.

Sicut stomachus, inquit Chrysostomus, accipi-
ens cibum, coquit eum in semetipso, & per totum cor-
pus dispergit, sic & Sacerdotes accipiunt scientiam
sermonis per scripturas ex Deo, secumque eandem
digerentes sancta quadam meditatione vniuerso de-
inde populo eandem distribuunt. Videte igitur Sa-
cerdotes quomodo vestra vobis verba & opera compo-
nenda & paranda sint. Hæc autem metaphora o-
stendit, esse Sacerdotum, cum stomachi sint reip.
& omnium omnino fidelium, sanctis meditatio-
nibus verbis Dei secum digerere, priusquam alijs
eadem dispartiant.

Gallus, inquit Gregorius, cum iam cantus ederet tor gallo
parat prius alas concutit, & seipsum feriens vigi-

O 5

lantio-

De conuers.
ad cleric.

ca. 35.

Non suf-
ficat conci-
onari,
sed bona
opera etiã
requiruntur.Sacerdotes
similes
stomacho.
Homil. 88.
in Matth.

Cōciona-

similis.

3.p. Past. c.
fu. & Mo-
val. l. 30. c. 4

lantiores reddit: ita quoque necesse est, ut hi qui
verba sanctæ prædicationis movent, prius stuent
bonæ actionis euigilent, ne in seipsis torpentes
opere, alios excitent voce. Excitamihi igitur Sa-
cerdotes & operibus cantate, vos inquam quo-
rum est alios vestris excitare verbis.

Lib. 4. de
Sacerd.
Facta cum
verbis Sa-
cerdos ha-
beat.

Nuda facta non satis sunt ad hoc, ut alios educti
nisi & cum his verba accedant, ait Chrysostomus
nec ipse hoc, inquit, dico, sed Iesus Christus dicens
Qui enim docuerit & fecerit, hic magnus vocabitur
in regno celorum. Vult igitur dicere, ad perfectio-
nem Sacerdotis duo hæc concurrere debere, &
hæc simul steterint, tum demum perfectum mi-
nisterium consurgere.

Dist. 43. cap.
eod.
Quæ præ-
dicatori
necessaria?

Quantum porro requiritur, ut bonus quis
egregius dici possit concionator? sit rector, ait
Gregorius, discretus in silentio. vtilis & cantu-
verbis, ne aut tacenda proferat aut proferenda
cescat. Adde ut concionatorem ambidextrum esse
oporteat, & duplici instructum gladio, iam vero
eloquentia, iam silentium consecrando.

Prudentia
conciona-
tori neces-
saria.

Cum se ad loquendum Sacerdos preparat, (ait eo-
dem loco Gregorius.) cum quanto cautela stitit
loquatur attendat; ne si inordinate ad loquendum
rapitur, erroris vulnere corda audientium feriatur
seque, doctum & disertum ostentare vult, variis
notam incurrat. Discretio anima est prædicationis,
atque ad hæc omnia necessaria est prudentia.

Cap. 8.
Quæ ad
conciona-
toris per-
fectionem
requirantur.

Nullus Sacerdos, habet Concilium Colonien-
sit concionator absolutus, cui præter vitam exco-
plarem, non adsint omnia que sequuntur: nempe
gnitio scripturarum utriusque testamenti, ingenium
velox, eloquentia vehemens, sermo dulcis, vox perspi-
cua, sibilis, humana affabilitas, ratio moderata, in rebus
omnibus prudentia, personarum, diuturna experientia.

ia, immobilis constantia; denique ipse Spiritus sanctus; qui solus ubi defuerit, cetera dona parum profuerint: Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis: Omnes hæ perfectiones ac dotes in anima quadam collectæ, magnum haud dubiè prædicatorem constituent, at ubi defecerint, non nisi mera vanitas, & lingua tinnient.

Notat Hugo de sancto Victore, Pastorem triplicem habere debere vocem, suauem scilicet, dulcem & altam; Tres sunt, inquit Pastoris voces. scilicet suavis, dulcis & alta: suavis ad infirmum, ad morientem dulcis, ad sardum pertinet alta. Vocem habeat altam ad peccatores peccatis indormientes excitandos, dulcè verò ad agonizantibus succurrendum, suauè deniq; ad ægris opitulandum.

Innocentius Papa tertius addit adhæc, Prædicatorem habere debere aurum, argentum & balsamum, videlicet sapientiam & honestatem; ut quæ dicit intelligat, & dicta intellectaq; in opus cogat; quicumque enim fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum; alioquin dicetur ei, Medice cura te ipsum, & ficui illi Evangelicæ similis erit, folijs quidem onustæ, sed fructu destitutæ. Quibus verò hæ merces defuerint, sunt miseri & infelices illi medici, seipsum qui curare nequeunt, & maledictæ ficus, non nisi verborum folia continentes, & fructibus bonorum operum carentes.

Audite verò Sacerdotes, quibus prædicationis donum concessum est, quid sanctus vobis suggerat Bonauentura, Lingua vestra bonis fomentum sit, prauis aculeus; tumidos retundat, iratos mitiget, pigros exacuat, negligentes excitet: torpidis persuadeat, auris abblandiatur, desperantes conso-

Pastor triplicem vocem habeat.
Lib. de claustro anima.

In proæmio oper. 10.
Prædicator sit sapiens, eloquens & honestus
Matth 5.
Lucæ. 4.

In pharet. l. 4. c. 5. 34. ex
Greg. l. 7. in dist. 2. Ep. III.

Documenta S. Bonauenturae pro Sacerdotibus.

consoletur; & cum duces ductoresq; appellerentur, salutis viam ostendite in via mundi ambulantes. Quicumque igitur docendi alios officium habent, arrogant, & suggestum cupiunt conscendere, hanc ad normam sese componant, ita verum suam dirigant, hasque sibi dotes comparare debeant.

Hom. 1 I, in
Ezech.
Predicator
prudens sit
& discre-
tus.

Pensare debet doctor, ait Gregorius, quid, quando, qualiter & quantum loquatur. Nam si vnum horum defuerit, locutio apta non erit. Scitum quippe est, si recte offeras, recte autem non audas, peccasti. Recte autem offerimus, cum bono deo bonum aliquod opus agimus; sed recte non dicimus, si habere discretionem in bono opere possumus. Meretur quippe res prudentem consultationem, cum Sacerdotis honor in eo consistat & ipsa animarum salus.

Sacerdos
accommo-
dare se de-
bet audi-
entium ca-
pacitati &
rerum di-
gnitati.
n Leuit. 5.
1. Cor. 2.

Hoc sane, inquit Beda, scire debemus, quod Sacerdos alijs vestimentis induitur, dum est in sacrorum ministerio, alijs vero dum procedit ad populum. Quo edocemur, inquit, Sacerdotem non semper iisdem sermonibus uti debere, sed intelligere, dum profunda tractat mysteria, repere & deicere se, cum ad populum sermonem conuertit. Ita fecisse comperitur prudens ille Sacerdos Paulus, qui cum inter perfectos esset, per recte loquebatur, & sublimia mysteria eruditius dicens, Sapientiam loquimur inter perfectos, non sapientiam huius mundi. Cum vero inter peritiores versaretur, stylum mutabat, humilioraque docebat, dicens, Lat potum vobis dedi, escam. Hinc autem predicatoris sapientia pendet, quod scilicet audientium se capacitatem attemperet, alta profundaque coram eadem intelligentibus, humiliaque vero & tenuia ap-

1. Cor. 3.

simpliciores & minus profectos proferat.

Animalia Ezechielis alas habebant & pedes; Conciones quidem ad volandum, illos vero ad incedendum per terram, *Et penna eorum extenta desuper, & nunquodque eorum coram facie sua ambulabat.* Animalibus his per similes sint concionatores, habeant inquam alas simul & pedes; alas quidem ad sublimè loquendum, & mysteria indaganda; pedes autem ad sermonem deprimendum, & per terram rependum, resque communes ac vulgares iuxta plebeculæ captum pertractandas.

Et quoniam sæpenumero vanæ gloriolæ pulvis prædicatorum pedibus adhærescit, det operam Sacerdos, eum ut excuriat, & salutarī compunctio- nis aqua eosdem abluat, ut penitus mundus sit; forte etiam, ne cum alijs prædicauerit ipse reprobis inueniatur. Quam enim miserum & calamitosum, Prædicatorem, postquam alios ad salutem perduxit, sui ipsius damnationem incur-
Vanā glo- riam fugi- ant. Aug. de doct. Christ. c. 4. c. 15. Greg. 2. p. Ps. c. 8. p. 3. adm. 25.

An non verè miserum & funestum, omnes illos fabros & naupegos, qui arcam Noë construxere, pessum iussu, & aquarum diluio immisos per- iisse, alijs saluandi causa, naue constructā? Maius haud dubiè infortunium & calamitas doctoribus illis accidit, qui postquam tanto opere insudarunt, tantumque contenderunt, alios ut prædicatione ad vitam veritatis & salutem perducerent, diuina iustitiæ aquis tandem immersi obruuntur, & pereunt.

Denique Sacerdotes ex officio tenentur prædicare, plebem edocere, & in vitia seuerā animaduersione iurgare; atque ita iurgare, nisi id approbat, facere negligant, eadem approbare, eorundem- que se reos constituere videantur; nam, ut Leo
Sacerdos vitia non castigans approbat. Epist. 93. c. 15. de bare. Magnus sic. c. 2.

Magnus testatur, Sacerdos qui alium, cum potest, ab errore non reuocat, seipsum errare demonstrat. Terribilia profecto verba, vera tamen, & in vos Sacerdotes, prolata, scilicet, quando, cum licuerit, malefactores & iniquos non corripueritis, item vos vitia incurrere.

Dist. 83. e.

Eod.

Peccata non corripere, fouere est.

Error cui non resistitur, ait Papa Innocentius, probatur; & veritas cum minimè defensatur, opprimitur. impios enim, cum potueris, non destruis, & corripere, fouere est, & occulte comercij societatisque suspicio est, cum crimini manifestum non occurritur & resistitur. Quid igitur facturi es, predicatorum? quomodo salutem vestram operabimini! cum omnibus peccatis, quæ non corripitis, cōsentiatis, & de iisdem reddere rationem vobis.

In Leuit. l. i. oporteat?

cap. 4.

Sacerdotes ubi alios non reprehendunt sunt causa cur alij liberius peccent.

Epist. 105.

Sacerdotes alios comonentes iram Dei aueruant.

Hō. in illud

Dignus est operari.

Peccatum Sacerdotis, ait Hesychius, peccatum populi appellat legislator: Sacerdos enim negligens ubi alios peccans vel peccantes non coarguens, alios liberius ad similia peccata inuitat. Quam periculosus status status Ecclesiasticorum, cum illis aliorum peccata imputentur & cum populo damnationem incurrente, pastores eandem sortem subeant, si illius peccata non reprehenderint, nec castigarint.

Vnde Hieronymus, Attende Sacerdos, perierit populus, nisi Moyses confregisset iram omnipotentis Dei: & tu cum videris populum delinquentem, canituba, annuntians eis delicta eorum teq; iracundiam Dei obijce, vt fulmina furoris eius auertas. Boni igitur Sacerdotis est zelum Moysis imitari, aduersus peccata populi debacchari, Dei que iracundiam a cervicibus eius auertere.

Nos, inquit S. Gregorius, qui ex oblationibus delium viuimus, quas illi pro peccatis suis obtulerunt, si comedimus & tacemus, eorum proculdubio peccata

manducamus. Hoc cogitent Sacerdotes, & considerent, se, dum ex oblationibus peccantium vivunt, de eorum peccatis participare, si eadem reprehendere negligent.

Ideo Sacerdos peccantibus non nimis connivens, sed verè se rigidum ac severum ostendat erga delinquentes: nam teste Origene, dum vni parcunt, universa Ecclesia moliuntur interitum, quia ista bonitas? qua ista misericordia? vni parcere, & omnes in discrimen adduceret. Et sanè, ipsa benignitas & indulgentia in Sacerdote obsunt sæpenuerò, ac severitas prodest: nam pro vno, qui benignitate forsitan saluari potest, milleni & infiniti alij animæ perniciem incurrunt.

Vno peccante ira Dei super omnem populum venit.

Hoc quando accidit? quando, inquit Origenes, Sacerdotes qui populo præsumunt erga delinquentes benivideri volunt, & Sacerdotalem severitatem exercere negligentes, illud scriptura contemnunt, Pec-

canies coram omnibus argue, ut & ceteri timorem habeant. & illud, Auferte malum ex vobismetipsis.

Rigidos vos igitur demonstrate, Sacerdotes, adversus peccatores insurgite, in eorum vitiis debacchemini, ne fortè si nimis indulgentes fueritis, vobis Deus irascatur, ac deinde puniat, vosque puniendo in omnem simul populum animadvertat.

Nihil, ait S. Ambrosius, in Sacerdote tam periculosum apud Deum, tam turpe apud homines, quàm quod sentiat non liberè denuntiare. scriptum est enim, Sacerdos Loquebar de testimonijs tuis in conspectu regum, libere loquor & non confundebat. Periculosum enim est animæ quando atque imprimis noxium, si Sacerdos veritatem præ hominum metu dicere veretur.

Sacerdoti imputantur delicta quæ non corripit.

Hom. 7. in Josue.

Sacerdotes peccantibus non indulgènt.

Sacerdotes sunt severi erga peccata.

Num. 16.

Orig. Vbi supra dist.

45. c. sed &

illud. dist.

50. c. si quis

Diaconus.

1. Tim. 5.

1. Cor. 5.

Lib. 5. Epist.

29.

Sacerdos

Loquebar de testimonijs tuis in conspectu regum, libere lo-

quor & non confundebat. Periculosum enim est animæ quando

atque imprimis noxium, si Sacerdos veritatem

at.

Sacer. Psal. 118.

Sacerdotes inquit Chrysostomus, sunt edificantes, qui generationem super generationem per doctrinam edificantes, quasi lapidem super lapidem ponentes domum Dei componunt: quemadmodum enim opifices ferro omnem nodositatem & tumorem lapidum tollunt, ac deinde edificio applicant, quae enim lapides, nisi polirentur, simul vniui coaptari commodè possent. Ita quoque doctores Ecclesiae peccata rescindere debent, & hominum vitia velut nodositates quasdam & tubera seueræ castigationis ferro refecare, atque ita illos Ecclesiae edificio adaptare debent, non enim manentibus peccatis Christiani inter se facillè conuenire possent. Insigne profecto edificio est, quod constituitis, Sacerdotes, ipsa scilicet animarum salus.

Sacerdotes Orem nouā & inauditā! Sacerdotes, teste Deo Isidoro, pro populorū iniquitate damnatur, si aut ignorantes non erudiant, aut peccantes non arguant. Testatur quippe per Prophetam Deus: speculatorem dedi te Domui Israel; Si dicente me ad inquitur, Morte morieris; neque locutus fueris ut autatur à via sua impia & uiuat: ipse impius in inquitate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram. Numquam igitur, Deus, aduersus impios clamare desinam, eorumque vitia arguere, qui praedicator sum, ne si fortè hoc facere neglexero, perniciem & exitium anima incurram.

Heli ob filiorum peccata punitus. Summus Sacerdos Heli pro filiorum iniquitate damnatus est, quod eos peccantes & liberos vitae minùs seueram animaduersionem plecteretur. me miserū, exclamat Isidorus, corripuit illos quidem & castigauit, sed clementia & benignitas paterna, non verò auctoritate & serueritate potestatis. Ex hoc igitur exēplo videāt Sacerdotes, qui

Sacerdotes
sunt ædifi-
cantes.

Hom. 4. In

Matth.

Sacerdotes
ob aliena
damnantur
peccata, si non
corripiant.

Ezech. 3.

Isidor lib. 3.

de sum. bon.

c. 46.

Heli ob
filiorum
peccata
punitus.

Lib. 1. Reg.

c. 1. S. Basil.

in reg. breu.

inier. 47.

eos maneat ob delicta filiorum, id est plebis iniquitatem, castigatio ac supplicium: quamuis enim sancti sint, ipsa populorum peccata, si eadem non corripiant, illis tandem imputabuntur.

Debitum quippe rectoris est, inquit Gregorius, sub-^{2. p. past. e.} ditorum mala, qua tolerari leuiter non debent, cum ^{10. p. 3. ad} magna teli asperitate corrigere; ne forte si indulgentior fuerit, & minus seuerè castigauerit, ipse reus habeatur. Hoc igitur vobis quoddam præiudicium est, Pastores, vos si fortè in delictis castigandis ^{Bonus Sa-} molliores & teneriores sitis, in caput vestrum ^{cerdos cū} damnationem accersituros, & tandem seuerò ^{zelo pec-} supplicio corripiendos. ^{cata coar-}

Orem horribilem! Cui dispensatio verbi commissa est, ait S. Prosper, etiā si sanctè viuatur, & tamen per-^{Qui alios} dite viuentes arguere aut erubescat aut metuat, ^{reprehen-} cum omnibus, qui eo tacente perierunt, perit, Et ^{dere vere-} quidei proderit nō puniri suo, qui puniendus est alie- ^{tur se cum} no peccata? Hic cōtremiscite Ecclesiastici, ac scito- ^{alijs perdit} te vos, si alios corrigere neglexeritis, tandē puni- ^{Lib. 1. de vit.} endos; & quamuis alioquin sanctissimi sitis, ob- ^{contem.} c. 20. aliorum tamen peccata castigabimini.

Idem quoque Prosper eodem loco ait, specula-^{Sacerdotes} torē Sacerdotē appellat Prophetā, vt sicut speculato- ^{in sacris li-} ris est de loco editiore prospicere, & plus omnibus ^{teris specu-} contemplari; ita Sacerdos debet esse proposita subli- ^{latores} mitate celsior cunctis; atque vt dignitate ceteris su- ^{dicti.} pereminet, sic quoque maioris scientiæ habere gra-
tiam, qua possit sub se viuentes instruere. Mea quidem sententia dicere vult, prædicatores, cū Ecclesiæ speculatores sint, in sublimibus Theologorum Cathedris constitutos speculari debere, atque omnem in partem circumspicere ne quid Christiāni fideles detrimenti capiant.

In Apol. ad

Theodas.

Hinc, teste B. Cyrillo Alexandrino, si Sacerdos

p

quo-

Sacerdos
tacens
multorum
malorum
causa.

Prædicato
res homi-
cida sunt,
cū pec-
catoribus
minati non
fuerint.

Hom. II. in
Ezech.

Alios Sa-
cerdos non
reprehen-
dens occi-
dit.

Sacerdotes
culpantur
ob ea quæ
non corri-
piunt.

Greg. l. 7
ep. 114.

Iuop. 6. c. 15.

Ioan. Pa-
pa 3. dist.

86. c. 15.

quoniam speculator à Domino constitutus est popu-
lis sibi concreditus, malum quod ledere solet amma-
riauerit, hac sibi vigilantia coronam conciliabit: ac
tacuerit mutus, eisdem malis inuoluitur, quibus
Deus in hac vita affligere homines solet; quin et-
iam ingentem calamitatem adfert ijs, qui si mo-
do inclamasset, resipuissent, & ad meliorem fra-
gem rediissent. Inclamate igitur speculatores,
alta inquam voce inclamate, cum pericula pro-
spicitis: vbi enim tacueritis, damnationem vo-
bis acceritis, vbi verò tubam insonueritis, ac
conflictum exhortantes, ingentem vobis gloriam
causamini.

Audite etiam quid teterius. Ait Magnus Basilius, Cui docendi munus commissum est, si is amma-
riare neglexerit, perinde vt homicida iudicatur. Haec
verba exhorrescite Sacerdotes, ac dispiciat
quotnam committatis homicidia, quot iugulet
animas, cū ex officio vestro aduersus peccato-
res non inclamatis, nec vitia taxatis.

Eidem opinioni insistit Gregorius magnus. Nos qui Sacerdotes vocamur, supra ea mala quæ pro-
pria habemus, alienas quoque mortes addimus: nos
enim homines occidimus, quot ad mortem ire quæ-
ritur die tepidi & tacentes videmus. Quot, eheu! ho-
micide, quot sicarij, quot gladiatores inter Sa-
cerdotes reperiuntur, cū tam paucos inter
correctores & castigatores inuenire sit: si enim
peccata non reprehendere, peccatores iugulare
sit, veri illi in Ecclesia sunt homicidæ.

Facientis proculdubio, ait Gregorius, & alij
ri magni, culpam habet, qui quod potest corrigere
negligit emendare: scriptum quippe est, Non solum
qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facienti
participes iudicantur. Ille siquidem vitia se de-
monstrat

flari testatur, qui vitiosos coarguit: *primus quoque innocentie gradus est, nefaria odisse.* Quin etiam iniquitati consentire, iniquis est ansam peccandi tradere, ac delinquentiæ viam referare. Nec magnum est hominem ob propria non damnari peccata, si ob aliena tandem damnationem incurrat. seuera quidem iustitia, sed æqua tamen & iusta, Sacerdotem, qui peccatores corripere negligit, suo tandem dispendio scelerum illorum punitionem experturum.

Hortamur vos igitur, ait magnus quidem Doctor, Domini Sacerdotes, paratos esse ad docendas *Iuo p. 2. 54. ex August:* plebes vestras, qui scripturas scit, prædicet scripturas: qui verò nescit ea, saltem quæ norit dicat, ut fugiat scilicet malum & faciat bonum, pacem sectetur & sequatur, oculi enim Domini super iustos. Ad hanc verò exhortationem addere de meo volo, vosq; commouere Sacerdotes, ut Euangelizetis pauperibus, cathedras concendatis, in parochijs vestris concionemini, aduersus vitia debacchemini, ignorantes doceatis, & animarum salutem procuretis. Hæc enim omnia ad officij vestrū spectāt.

CAPVT IX.

Sacerdotes patientes sint.

Tanta porro patientiæ dignitas & excellentia est, ut quotquot eam penitus inspexere, in eā *Quid sit patientia.* animæ possessionem consistere dixerint, quia radix omnium custosq; virtutum est patientia. Per patientiam autem animas possidemus, eo quòd dum nos ipsos reprimere ac vincere discimus, tūc *Greg. hom. 38. in cap. 21. Luc.* possidere quod sumus incipimus. Patientia enim nihil est aliud, quàm aduersitatum imperum magno & inuicto animi robore sustinere, atque aduersus omnes tristiciæ fortunæ insultus generosum, & masculum animum demonstrare.

ipsa est aduersus fulmina rupes inuicta, aduersus balistas aduersitatum propugnaculum insuperabile, lorica aduersus ictus impermeabilis, aduersus malleos incus non cedens, scopulus maris fluctibus resistens, & Adamas in medio flammarum semper adamas. Hæc porro virtus Sacerdotum dicitur imprimis.

Epitheta
patientia.

Past. 3. p. ad
mon. 10.

Patientia, ait Gregorius, prima animæ disciplina, omnium affectionum illius clavis, palatum frænum, & custos conditionis nostræ. Qui enim hac virtute caruerit, exanime corpus est nauis sine ductore, omnium ventorum vicissitudinibus obnoxius, mare cunctis naufragiis infans. Hæc ergo si destituamini, Sacerdotes, cogitate nihil omnino vos habere.

Aurū, argentū, &
ferrum patientia
symbola.

Iericho vrbs cum expugnaretur, & omnia flammis tradita essent, aurum tamen, argentum & ærea vasa ac ferrea asseruari, & in quantum sacrum inferri voluit: *Vrbem & omnia quæ in ea sunt in ea succenderunt, absque auro, & argenteo & vasis æneis, ac ferro quæ in ararium Domini repositæ erant.* Aurum, argentum, æs & ferrum, quæ flammis resistunt, & malleorum ictibus aptantur, symbola sunt patientiæ. Docere porro mysterium reponantur. Hæ autem Sacerdotum dotes sunt.

Palme
symb
patientia
3. Reg. 6.

In mirabili illa templi fabrica, notat scriptura Salomonem in parietibus eiusdem Cherubim & palmas & varias imaginum figuras efformari. *Et fecit in eis Cherubin, & palmas, & picturam.* Cherubini illi figura sunt Religiosorum, palme verò Patientiæ symbolum; quo enim hæc dicitur

oneribus grauat, quò exsurgit alius: designare porro mysteriũ volèbat, Sacerdotes & Religiosos, quos Cherubinorum instar in Ecclesia vivere par est, palmarum etiam instar in hoc mundo inuictos permanere debere, magna animi constantia omnes vitæ huius aduersitates & afflictiones tolerando.

Tanti porro Salomon in prouerbijis facit patientiam ve fortitudini & robori illam præponat, fortitudinem. *Melior est patiens viro forti, & qui dominatur animo, ne præualeat.* Equidẽ illi libens subscribo ac pluris facio Sacerdotem patientiæ virtute excellentem, quã alios qui animos habent ingentes, robur & fortitudinem. *Prou. 16.*

Paulus Apostolus Romanis scribens hoc eis *Rom. 12.* commonitorium misit, *spe gaudentes, in tribulationibus patientes, orationi instantes.* Veræ hæ Sacerdotis partes sunt, & munia paucissimis contenta beat. Patientia hominem verbis, ut scilicet in sperando gaudeat, in aduersis patientiam exhibeat, orationibus instet assidue. Hanc si viam institeritis Sacerdotes, verè vos beatos pronuntio.

Seruum Domini, ait idem Timotheo scribens, *2. Tim. 2.* non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes, Dei seruus sit paciens. Magni huius Domini verè sit paciens. seruus est Sacerdos, atque ideo indecens est illum litigare, sed illius est patientem, mansuetum, benignum ac mitem esse.

Egregium de patientia habet prouerbium patremiographus, dicens, *Patientia lenietur Princeps & lingua mollis confringit duritiem.* Et sanè boni Sacerdotis patientia iram Dei lenit, & mollis rationum illius lingua eiusdem furorem sedat. *Prou. 14.*

Denique sacra scriptura magni hancce virtutem facit, eiq; prudentiã velut sociam addit; ait

Prudentia
patientia
comitatur.
Prou. 14.

enim in Prouerbijs Salomon, *Qui patiens est multa gubernatur prudentia*. Et reuera Sacerdos qui maius se gerit, ostendit etiam ad oculum esse se prudentem, cordatum ac verè sapientem.

Dauidis
patientia.
2. Reg. 16.

Prudentiam suam sanè Dauid ostèdit, cum scilicet patientiam patefaciens Semei iniurias irroganti ait, *Dimitte eum vt maledicat*, Dominus enim praecepit ei vt malediceret Dauid: *dimittite eum vt maledicat iuxta praeceptum Domini, si forte respiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi Dominus bonum pro afflictione hac die hodierna*. Illud verè regium cor erat & digna Dauid patientia, in maledictionibus scilicet non expallescere, & iniurias æquo animo sustinere.

Quæ sit
vera pati-
entia.
In parad.
anim. c. 4.

Tunc autem vera & perfecta patientia est, ait Albertus magnus, cum quis sustinet patienter iniurias, non solum cum reus, sed etiam innocens, patientia Iobi exemplo, qui constanter & liberè de se profitebatur, se, etiam si nullius offensæ iniuriæque laturæ sibi conscius esset, lacrymari tamè assidue, & in angore animi viuere. Detractionibus autem resistere, calumnias superare, iniurias contemnere verè patientem est esse.

Ibid.
Innocentia
coronat
patientiam.

Licet, inquit idè Albertus, intolerabilior sit iniuria innocenti quam culpabili: tamen multo suauius sufferri potest & debet iniuria, cum nihil conscientia remordet de culpa aliqua precedenti. Patienter igitur cuncta sustinete Sacerdotes, ac cogitate tunc patientiam verè coronari, quando iniuriarum impactus, magno iniustitiæ testimonio innocentibus impinguntur.

In phar. li.
2. c. id ex
Gregor.
Imperfectio-
tionum

Ille verò, teste D. Bonauentura, patienter tam iniuriam tolerat, qui piè meminit, quod forte adhuc habet, in quo debet ipse tolerari. Confidetur igitur vos ipsos, o Sacerdotes, ac vestras impu-

lectiones dispicite; quas cum diligenter inspexeritis, aliorum eò melius tolerabitis.

Dixit olim Cassianus, Boni Sacerdotis esse magna patientia iniurias & calumnias illatas sustinere, sperando donec tempestas defæuiat, & serenitas expectata redeat, & dum iniurijs laceffitur pacè tū corde continere, tū ore præferre debere, videreque ne furor subitus præcipitem abripiat, animæque commotæ auscultet; sed considerare, quid vera amicitia & Christiana caritas exigat, Propheticum illud implendo, *Cum iratus fueris, misericordie recordaberis*. Hic Sacerdos imprimis & præ ceteris virtutem ostendat, passionibus imperet, iniurias & calumnias irrideat, iracundiæ furorem, exstinguat, seseque patientiæ loricâ semper communiat.

Hanc in re dixerat iâ antè S. Cyprian. *Magis oportet cupimus cū tumelias, & iniurias singulorū clementi patientia vincere, quàm Sacerdotali licentia vindicare*. Et reuera multo magis Sacerdotes decet patientia ac tolerantia, quàm irasci & vindictam præcipitem exigere.

Sanctus quoque Augustinus de Sacerdotibus agens dixit, *Paratus esse debet Sacerdos iustus & pius, patienter eorum malitiam sustinere, quos fieri bonos querit, ut potius bonorum numerus accrescat, quàm ut simili malitia in improborum catalogum & impiorum categorias referatur*. Dicere vult, Sacerdotem patienter tolerando ostendere se iustum esse, at vindictam ultionemque depol-scendo, se non minus quàm ceteros nefarium.

De qualibet mactata pecude, ait doctissimus Philo ludæus, *lex iubet duas certas partes Sacerdotibus decidi, armum dextrum & pectoris pinguedinem*: prior denotabat constantiâ & magnanimitatem il-

notitia iniurias tolerare facit.

Collat. 16

c. 26.

Sacerdos patienter toleret iniurias.

Habac. 3.

Lib. 3. Ep. 9.

Patientia magis decet Sacerdotes quàm vindicta.

Sacerdotes patientes sint.

23. q. 1. cap.

eod.

Figura patientiæ Sacerdoti necessaria.

Philo de honor. Sacerd.

tem illis in omni re, quam aggredi velint, esse necessariam: altera verò suauitatem ac benignitatem animamque patientia dotatam. Quod figurè illa veteribus Sacerdotibus quadraret ostendit Philo, ipse verò Sacerdotibus Euangelicis aptari posse censeo, quibus patientia cum primis necessaria est.

Quis verè
patiens.

Moral.

Lib. 11.

c. 17. Clem.

Alex. Strom.

22.

De modo

ben. viii.

Serm. de ve-

ro cultu. c.

18.

Patientia

facit Mar-

tyres.

Hom. 35. in

Ezech.

Per patien-

tiam mar-

tyres su-

mus.

Sine hac

nulla pax.

C. 21. Mor.

c. 16.

de process. 6.

Relig. c. 25.

Ceterum, teste Gregorio ille verè patiens est, qui & aduersis atteritur, & tamen ab spei sua rectitudine non curuatur: nam, vt Clemens Alexandrinus testatur, verè ille patiens esse nequit, qui non magno simul animo & constantia præditus sit. Ille verò sacerdos animum habet, & sub patientia securus incedit, qui in afflictionum pelago ad spei lampadem semper prospectat.

O Paradoxa! sine ferro, inquiunt Bernardus & Lactantius, & flamma, Martyres esse possumus, patientia in animo veraciter custodiamus. Ecce illa felicitas est, Sacerdotes! estote igitur patientes: ita enim fiet vt martyres sine ferro sitis. Idem quoque dicit sanctus Papa Gregorius, ne ferro martyr esse poteris, si patientiam in animo veraciter conseruaueris. O felicem Sacerdotem, si patientiam habuerit, per hanc enim recta ad martyrium tendit.

Qui n & alia miracula facit patientia, sine ha enim, testante S. Gregorio, pax in mundo regnare nec concordia potest. & S. Bonauentura affirmat maioris esse meriti aduersa patienter tolerare, quàm bonis operibus insudare. Audax proinde sententia, vera tamen, Sacerdotes, maiorem meriti esse, aduersitatum procellas generoso animo sustinere, quam virtutibus studere & sanctis operibus incumbere.

Numquam enim sola, ut quidem S. Ephrem ait, est patientia, sed eam virtutum semper ilias stipat, hanc enim qui habuerit ceteras omnes habet cum illa: Patiens enim omnibus virtutibus exornatur, gaudet in rebus aduersis, in calamitatibus probatur, exultat in tentationibus, in obediendo promptus est, in longanimitate stabilis, in charitate perfectus, aduersus omnes casus infracludit. Cuius; maledicentibus benedicit, pace in bello, & malacia in tempestatibus gaudet. Huic studete virtuti Sacerdotes, & in hac ceteras habebitis.

Lib. de virtut. c. de patient. Patientia ceteras virtutes includit.

Patientis perfectio- nes.

Subnectit idem auctor, *Patiens alacer in ieiunijs, frequens in orationibus, diligens in vitæ ratione insituenda, graciosus in muneribus suis obeundis, in familiaritate comis, in consilio prudens, in vigilijs hilaris, peregrinorum diligentem curam habens, erga infirmos benignus. In succurrendo promptus est, in cogitando sobrius, in negotiando expeditus, Denique ut verbo absoluiam, ad omnia bona opera paratus.* O beatos sacerdotes, qui hanc virtutem nacti fuerint, hanc enim qui habuerint, omnes habebit.

Melior est patiens viro forti, ait Sapiens, & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium. Hanc Patiens sequitur, Sacerdotes, fortiores vos esse, cum patientes estis, quam si duces aut milites generosi essetis, & cum patientiam nacti fueritis, omnia vobis cedere.

Ad patientiam Paulus hortatur.

Eia igitur, Sacerdotes, hac vos virtute armate, & erga omnes mansuetudinem ostendite, Apostolicum illud sequentes, *Patientes estote ad inuicem.*

I. Thess. 5. Item S. Iacobus. Iac. 5.

Recordemini doctrinæ, quam S. Iacobus Apostolus tradidit, *Patientes estote & vos, & confirmate corda vestra, quoniā aduentus Domini appropinquauit; Ecce agricola expectat pretiosum fructum*

P 5

terra,

terra, patienter ferens donec accipiat temporarium & serotinum. Vos itaque patientiam non minus ostendite, & animas vestras in tuto collocare.

*Serm. de patientia
Vita alterius expectatio, presentis vite aduersitates patienter sustinere cogit.*

Ne indignemini Sacerdotes, ait S. Augustinus, si in mundo mali florent, & vos aduersa patientia quia non est Christiana religionis in temporalibus exaltari, sed potius deprimi, & vita huius vanitate negligere; eo quod impij nihil expectent in celo: vos quoque nihil in hoc mundo expectare debetis, sed in futura bona spem conijcere, & quia iam desiderio conscendistis, ibi mente, quidquid etiam in hoc mundo aduersi acciderit, exultare per alterius itaque vite spem fit, Sacerdotes, mundi huius aduersitates aequo & forti animo tolerantur.

*Sacerdotes patientes sint Christiani exemplo.
Ad fratres in erem.
3erm. 37.*

Si persecutiones veniunt, Sacerdotes mei, inquit idem Augustinus, non deficiamus sed patientiam habeamus. si paupertas ingruat, ne desperemus, sed Domino confidamus: si in vna nos quis maxime percutiat, quamprimum & alteram prebeamus: si contumeliae in nos deuomantur, taceamus, & calumniantibus ignoscamus: si iniuriae nobis conuitia ingerantur, si honor laedatur, ne respondeamus: si iugulemur & inuadamur, alacriter mortem & sepulcrum properemus. Et quam breuem hoc non enim seruus est supra Dominum, si enim me persecuti fuerint, ait Dominus, & in persequentur. Quare patientia nobis habenda est, Sacerdotes, modo serui Christi Iesu esse volumus.

CAPVT X.

Sacerdotes sint humiles.

Quotquot è veteribus Patribus de humilitate tractarunt, tantis eam laudibus sunt prosecuti tantique fecerunt, vt ceteris eam virtutibus pulchriorem, & ad perfectionem atque ornamentum Christiani hominis & impri- magni fecerunt. mis Sacerdotis maximè necessariam iudicarint: cunctant. atque vt verbis suis auctoritatem & pondus aliquod adderent, egregiis illam titulis encomiisq; exornarunt, tantaque laudum præconia in illam protulere, vt dum eadem audimus, reginam virtutum & virtutem reginarum illam appellare cogamur.

Eliphaz amicus Iobi mirabilia Dei opera excutens ait, *Qui ponit humiles in sublime, & mærentes exal- Iob. 5. erigit sospitate.* Iuxta hanc Philosophiam Sacer- Deum exal- dotes, qui sese humiliant ac deiiciunt, tandem a- tat humi- les & mæ- liquando se exaltandos, quiq; in mœrore & an- stios conso- xietate versantur, tandè etiâ recreâdos se norint. latur.

Tanti ait, Psalmographus, Deus semper humilitatem fecit, vt respexerit in orationem humilium, Humilium & non spreuerit precem eorum. Certus sit Sacerdos, preces De- se si coram Deo sese humiliauerit, semper à Deo us exaudit. exaudiendum, & nunquam petitionem suam Psal. 101. frustrandam.

Vbi fuerit superbia, ait Prouerbiorum auctor, *Prou. 11. ibi erit & contumelia, vbi autem & humilitas, ibi & Vbi humi- sapientia.* Designat autem prouerbiū hoc Sacer- litas ibi sa- dotes gloriabundos, præ pudore emori debere; at pientia. qui se humiliant, verè se sapientes ostendere.

Hinc Ephesiis ait Apostolus, *Obsecro itaque vos Ad humie- ego vinculus in Domino vt dignè ambuletis, vocatione litatem ex- qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansue- citat Apo- tudine cum patientia.* Insignis haud dubiè ex- stolus.

hortatio, Ephes. 4

hortatio, sed quæ directè Sacerdotes respiciat, quorum est præ ceteris hominibus iuxta vocationis suæ dignitatem ambulare, cum omni patientia, mansuetudine, humilitateque alijsque Christianis virtutibus.

S. Basilius de humilitate sermonem insistens ait, *Humilitas est tutissimus virtutum omnium thesaurus, atque omnium diuitiarum supernaturalium reconditorium.* Hisce ego verbis insistens dico, virtutum thesaurum illum diuitem & bonis supernaturalibus opulentum esse, qui humilis fuerit, ac si humilitate caruerit, periculo expositum esse, & extremum cum inopia conflagrare.

De ord. vitz. *Humilitas patientiæ mater.* Sanctus Bernardus quoque de huius virtutis dignitate loquens, eam custodem pudicitiae, & matrem patientiæ appellauit, adeo vt sine hac neminem aut castum aut pudicum, aut patientem esse queat. Sacerdos qui humilis est, semper pudicus est, & omnia æquo animo sustinet; at qui superbia inflatus est, semper se impatienter gerit, vitamque pudiosam viuit.

l. 7. c. fin. & coll. 18. c. 13. Bernard. *serm. 1. de Natini.* Virtutum fundamentum est. Cassianus egregium quoque huius virtutis eloquium concinuit, dum illam omnium virtutum magistram, & celestis ædificij firmissimum fundamentum appellauit. Quicumque igitur Pastor maximum virtutum ædificium construere vult, ab humilitate, velut à fundamento & basirerum omnium spiritualium exordiat.

Gregorius quoque suam sententiam profert, tradidit, humilitatē esse legum directricem, & omnis rectitudinis magistrā, adeo vt sine illa non via, nec iustitia sit. Et profectō sacerdos, qui arrogantia tumet, omnem æquitatem prætergreditur, at qui se humiliat, ad iustitiæ se leges quā prout me conformat.

Idem Cassianus iterum in scenam prodeat, di- *Coll. 19. c.*
 cit enim, humilitatem omnium virtutum esse *17. c. coll.*
 parētem, & totius spiritualis structuræ solidissi- *19. c. 2.*
 mum fundamentū, è quo euincere vult, spiritua- *Mater vir-*
 lem structuram non posse firmam aut stabilem *tutum.*
 consistere, quæ humilitati non innititur.

Quid denique humilitate, exclamat Gregorius,
 sublimius, quid eadem maius? Sese enim demit- *3 p. pass.*
 tens, cum auctore suo coniungitur qui in excelsis *adm. 18.*
 habitat, & supra mundi residet cacumen: nam Nihil hu-
 dum se humiles deiiciunt, ad Dei similitudinem *militate*
 ascendunt. Humiliate vos igitur Sacerdotes, ac *maius.*
 dii quidam efficiemini, deiicite vos, se filij Altissi-
 mi esse, & naturam vestram cōmutare volueritis.

Dicebat S. Ephrem, eos qui humilitatem com- *derecta vi-*
 plectuntur, diaboli laqueis irretiri non posse, at- *ta ratione*
 que hanc virtutem alas adeo leues & pernices ho- *c. 8.*
 minibus addere, quibus tam velociter se in subli- *Humiles à*
 me efferant, dæmones ut eos attingere nequeant. *diabolo*
 Nihil aduersus Sacerdotes humiles efficere dia- *capine-*
 bolus potest, at qui superbi & inflati sunt, illius *queunt.*
 potentia & insidiis expositi patent.

Dicebat etiam S. Bonauentura, quò Sancti & *Eo homo*
 iusti magis magisque in virtutum via procede- *se magis*
 ret, & maiores in sanctis exercitiis progressus fa- *humiliat*
 cerent, eò se humiliare etiam profundius; quia dū *quo iusti-*
 luci proximi fiunt, quidquid eos in seipsis latebat, *or.*
 inueniūt. Et verè ita se res habet, iustitiam scilicet *In pharet.*
 & humilitatem semper sub vno iugo incedere, & *lib. 1. c. 34.*
 quò Sacerdos iustior, eò etiam de se sentire de- *de refor-*
 missius, defectus enim proprios tunc videt clari- *ment. c. 10.*
 us, & particulares imperfectiones perfectius in- *ex S. Greg.*
 tuetur. *l. 32. Morai.*

Quo Sancti omnes passu, & præsertim Sacerdo- *Humilitas*
 tes in visione Dei progrediuntur, & in rerū ater- *perfectio-*
 narum *nis signū.*

S. Greg. l. 18. harum scientia proficiunt, eodem & in suis
Moral. c. 27. contemptu, & nihil itatis cognitione procedunt
& l. 35. cap. Tunc primum enim legitur Abraham Patriarcha
2. & S. Bo- se cinerē appellasse ac puluerem, quando cū Deo
nav. in Phar. locutus est, diuinorūq; colloquiorū factus est pa-
l. 2. c. 29. ticeps. Quantum te igitur, Sacerdos, qui quoties
 cum Deo loqueris, quique apud maiestatem eius
 maiore benevolentia auctoritateq; polles, quā
 omnes olim Patriarchę, humiliare ac deicere
 est, ut hinc enidenter pateat, quantopere in diu-
 nitatis schola profeceris?

Quando, dicebat S. Basilii ad summos Sacer-
 dotij gradus ascendes, tunc simul te dimitte,
 Quod Sa- dimissus de te sentias; terreat enim te filiorum
 cerdos al- dimissus de te sentias; terreat enim te filiorum
 tior, eo sit Aaronis exemplum, & scias cognitionem pietatis
 humilior. esse cognitionem humilitatis; nam se animo scit
Serm. de ab- subicere, & naturam subiungere, Christum esse
dic. seculi, re imitari. ille autem verē filium Dei imitatur
& S. Berna. qui infinitē se humiliat.

Epist. 42. Functiones igitur vestras cum omni humi-
 Potentia tate exercete Sacerdotes, & munus vestrum hu-
 cum hu- militer obite, inque ministerio ad quod vocati
 militate stis, diligenter incumbite cum Spiritu humili,
 tractari anima ab omni arrogantia libera; obedite diuinis
 debet. legibus supremę voluntati non reluctando. In
Isidor. in fi- inferre vult, potentiam ac magnitudinem cum
nonim. c. fin. omni humilitate & modestia tractari debere.
dist. 100. c.

Contra mo- Sed cogitate Sacerdotes quod dixit olim ma-
 rem. gnus ille Mercurius Trismegistus, quod quicum-
 Qui se a- que se cognouit (quod initium humilitatis est) ho-
 gnoscit, manos limites transeat, & ad diuinitatem usque
 Deus est & pertingat. Beatus igitur ille qui se cognoscit & di-
 non ho- missē de se sentit: ita enim homo fit Deus, & mi-
 mo. bili quādā metamorphosi in diuinā naturā transi-
In Piman- Eiisdem quoque rei mentionem faciēs Bernar-
 dro.

lus, ait Sacerdotem, interim dum se nosse incipit, neque undique circumspicit, animæ partes excutendo, in aliis nihil omnino quærere quod reprehendat aut cõarguat; satis enim multa in seipso deploranda reperit, seseque detestari incipit.

Eundem quoque scopum feriens S. Gregorius dixit, *Ex consideratione priorum defectuum conservatur humilitas in virtutibus.* Hic vos docet, Sacerdotes, si sæpius esse vestrum excutiat & perambuletis, defectusque vestros propius perspicatis, & ipsum nihil quod vobis proprium est, humilitatem haud dubiè induturos.

In eo verò perfecta ac genuina sita est humilitas cui exhibita gloria cõtēniture exhibenda nō appetitur ait magnus Albertus. Nā qui vere humilis est, nec maioribus nec minoribus, nec etiam æqualibus se affimulat, imo sibi firmiter persuadet, nullos in mundo se inferiores esse, seseque omnium minimum censet; denique neminem contemnit.

Humilitas denique virtus est, qua fit ut homo seipsum verè cognoscens, sibi ipsi displiceat, vilis reputari velit, sui que contemptu gaudeat, ait Sanctus Bernardus.

Hæc omnia considera, Sacerdos, atque ad hanc normam actiones tuas efforma ac dirige; cumque ad altaris ministeriū vocatus fueris, ait S. Isidorus Pelusiotæ, vocationem tuam legibus officij tui attempera, te benignum omnibus & humilem exhibendo, & cogita, non esse tribunitium quoddam aut civicum munus tuum, nō imperium quoddam turgidum, non regnum inflatum pompis, & insolens, sed humile & pacatum ministerium. Quo paucis maiores, clerice, quo sublimior, quo caput dimittere submissius debes & te deicere profundius, ad arborū pomiferarū exemplum, quæ quò fructibus

magis

Qui novit seipsum alios non capit.

De bene viis, modo serm. 54.

Lib. 28. Moral. c. 6.

Sui ipsius confideratio humilitatem gi-

gnit.

In quo vera sita humilitas.

Humili contemni gaudet.

de grad. humil. & contemptu propr.

excell. & epist. 42. & in cant. ser.

16.

Officium

Sacerdotis

officium

vult illum humilem.

Epi. 157. l. 1.

Ecl. 11.

magis onusta & grauata sunt, quoramos dimittunt magis, vt ad terram penè propendeant. quò alludens sapiens ait, *In die honoris tui ne extollaris.* Perinde ac si diceret, Sacerdotes illi honores & superbiam te non concitent, nec te reddant inuolentio- rem dignitates grandiores oblata.

Ecl. 32.

Rectorem te posuerunt; noli extolli, scriptum est in Ecclesiastico, *esto in illis quasi vnus ex ipsis.* Te vero, Sacerdos, Diuina maiestas in Ecclesia sua ad-

Quo Deus**Sacerdotē****tollit sub.****limius quò****bus, eò senti****de teipso****submissiùs.****se dimittat****magis.****Ecl. 35.****Humilitas****in preci-****bus iuuat.****1. Theff. 2.****Sacerdotes****magni cū****sint fient****parui.**

nimas gubernandas dirigendasque constituit. noli propterea extolli, & quo magis te celum extollit, Deusque te amplioribus cumulat honoribus, eò senti de teipso submissiùs.

Oratio humiliantis se penetrabit nubes, ait Sapiens iam olim. Vestrum verò est Sacerdotes, orare

& si submissè de vobis ipsis senseritis, vora velis & preces nubes penetrabunt.

Apostolus Theffalonicensibus scribens dicebat, *facti sumus paruuli in medio vestrum,* non verò ait

sapimus, aut inflatos animos ostendimus. Docuit hic Sacerdotes, quod, quamuis eorum dignitas

magna sit, seipsum tamen magnificare non debeant, sed humiliter de se sentire, quamuis etiam

summos in Ecclesia honores obtineant,

1ac. 4.**Sacerdotes****humiles à****Deo exalta-****buntur.****Ecl. 3.****Humiles a-****pud Deum****gratiam****inueniunt.**

Humiliamini in conspectu Domini, & exaltabitur vos, ait S. Iacobus Apostolus. Vobis hoc dictum

putate Sacerdotes, cumque quotidie in conspectu Domini versemini, coram eo vos humiliare,

vos tum in terra tum etiam in cælo extollat.

Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & in

ram Deo inuenies gratiā, quoniā ab humilibus honoratur. Hanc lectionem discite Sacerdotes, quam

scilicet maiores estis, tantò vos dimittite profici- dius, sit modò propitium ac beneuolum sentiri Deum velitis, & gratiam coram eo inuenire.

DE DOTIB. SACERD. NECESSAR. 241

Nec superbi placuerunt tibi Domine, dicebat Judith. 9.
rans Iudith, sed humilium & mansuetorum semper Humilium
tibi placuit deprecatio. E viduæ huius oratione in preces Deo
ferendum est, Sacerdotes superbos Deo displice- placent.
re, & solas humilium preces illi gratas & acce-
ptas esse.

Nonne cum esses paruulus in oculis tuis, caput in Qui seip-
tribus Israel factus es? obiecit olim Sauli Deus. sos paruos
quibus verbis velut prognostico prædocuit, illos faciunt,
qui se dimittunt & paruifaciunt, à cælo extolli & Deus facit
magnifieri: ac præsertim Sacerdotes; qui cum se magaos,
imperio & dignitate indignos reputant, tunc à I. Reg. 15.
Deo duces & rectores constituuntur.

Hancigitur virtutem amplectamini, Sacerdo-Sacerdos
tes, tam pretiosum vobis monile adoptate, tam humilis sit
solido fundamento ædificium veſtrum superim- in verbis &
ponite, estote humiles corde, humilitatemque operibus.
tum verbis tum potiùs reipsa demonſtrate: qui e- climat. gra-
nim in verbis humilitatem non spirarit, is nec in du 4. de
operibus eamdem præferet. obed.

CAPVT XI.

Sacerdotes animo pacato & tranquillo sint.

Pax, quies, ac tranquillitas mundo necessaria Pax Sacer-
dotibus imprimis eadem requiri. dotibus
tur, quorum animus semper quietus, semper necessaria.
gandere malacia, nunquam turbari, aut bellis in-
quietudinumque angoribus distrahi debet: pax e- S. Basilium.
nim & mansuetudo pietatis indicia sunt, & eui-
 dentes animæ sanctæ characteres.

Impiorum
Isaias vitam impiorum describens, animã illo- mens sem-
rum velut mare tēpestatibus & procellis obnoxium perinquis-
semper exæſtuare & efferueſcere dicebat, Cor im- ta.
pū sicut mare feruens. Quod euidenter demon- Isai. 57.
ſtrat,

strat, illos Sacerdotes nefarios & scelestos esse quorum animus turbatus atque inquietus est, belisq[ue] civilibus & intestinis assidue distrahitur.

Psal. 75.

Stultitiæ
signum est,
mentem
habere
turbatam.

Hinc ait Psalmographus, *Turbati sunt omnes insipientes corde*, eorumq[ue] mens tempestatibus exagitata. Quibus Propheta verbis efficere liceat, stoliditatis & insipientiæ signum esse, turbatum habere animum, & spiritum variè commotum & agitatam; aded[um] vt Sacerdos, cuius Spiritus turbatus est & inquietus, stolidum se ac fatuum; cuius mens pacata & sedata, sapientem se esse, declararet.

Anima
cum in-
quieta est.
signum est
Deum illi
irasci.

Psal. 82.

Scripsit Psalmographus, cum iratus fuerit aduersus peccatores Domine, & furorem indueris, tunc eosdem turbabis, idq[ue] in peccatorum illorum vindictam; & *in ira tua turbabis eos*. Vnde infero Sacerdotem, dum animus illius inquietus est, mensq[ue] eius actu perturbationum assidue efferuescit, Deum iratum habere, eiusq[ue] peccata ac vitia hocce flagello puniri.

Psal. 6.

Dauid
mentis
tranquilli-
tatem à
Deo petijt.

Mentis
tranquilli-
tas Dei do-
num.
Iob. 3.

Anima mea, inquit idem Psalmographus, *turbata est valde*, quietem non habet, noctu diuagor, & mens perpetuo conflictu distrahitur: *Sed tu Domine vsquequò?* quamdiu haec turbas tolerabis? quamdiu haec me bella exagitant? quando tandem mihi inducias concedes? Quibus è verbis concludere volo, Ecclesiastici quorum mens libera non est, nec animus sedatus Deum assiduis precibus exorare debere, turbam & inquietudinem Spiritus vt serenet, insurgentes coerceat passiones, vt Regis huius exemplo, pacata & pacifica mente fruantur.

Bonus ille Tobias ita olim Deum seruiore quamdam Spiritus precatus est, *Iustus es Domine & omnia iudicia tua iusta sunt; & omnes viae tuae misericordiae*.

cordia & veritas, & iudicium. Et nunc Domine magna iudicia tua, quia non egimus secundum praecepta tua, & non ambulavimus sinceriter coram te: post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem & fletum, exultationem infundis. Pia profecto meditatio, atque docet pacem interiorum & Spiritus tranquillitatem Dei donum esse, & Sacerdotem, qui cor inquietudinibus & aestibus varijs impeditum turbatumque habet, ad Deum se convertere, ab eo pacem in turbis, & serenitatem mentis expectare debere.

Postquam gravis illa tempestas, quam Evangelista describit, quaque Apostolorum cymba iactabatur, adeo ut omnes naufragium pertimerent, desavit; Christo naviculam ingresso, facta est tranquillitas magna, & timere homines desierunt. Mundi huius mare assidujs tempestatibus obnoxium est, ac varias agitationes & aestus experitur, in quo scilicet animarum nostrarum cymba tempestatibus iactantur; ac mox ut Deus easdem ingreditur, easque subire non dedignatur; tunc, o Sacerdotes, mens quiescit, Spiritus malaciam sentit, iudicium serenitatem, ratio quiescit, & anima tuto securoque loco posita.

Iustitia & pax osculate sunt, habet Psalmista: porro Augustinus in hunc psalmi locum duas hasce virtutes sorores & socias esse credit, quaeque a se invicem separari nequeunt; nullumque a pace amari posse, si non prius iustitiam dilexerit. Adeo ut Sacerdotes iustitia carentes & vitae scelestae, pacifici aut quieti esse nequeant, nec ullam in negotiorum suorum regno pacem sperare. Apostoli postquam Dominicae passionis tempestas desquisset, cum uno in loco, cubiculi foribus, ocellis do ostium simul occludat.

Q 2

simul occludat.

Luc. 24.

simule essent, repente Redemptor inopinato comparens in eorum medio stetit, pacemque iis et apprecatus, *Stetit in medio eorum, & dixit eis, pax vobis.* Quod mysterium docet, nullos vera leui Christi pace frui posse, eaque dignos esse, nisi qui mundo ianuas occlusere, vitamque solitariam vivunt, imprimis verò horum nomine Sacerdotes complector.

Sacerdotes
Deum ti-
mentes in-
credibili
pace frui
untur.

Psal. 30.

Psal. 36.

Pax consci-
entiae non-
nisi bonis
est.

Pax pro-
missa Dei
legem a-
mantibus.

Psal. 111.

Isal. 48.

Baroch. 3.

Quàm magna, canit Psalmographus, multitudine dulcedinis tuae Domine, quam abscondisti timentibus tuis, quantamque eisdem pacem preparasti. Verum profecto varicinium; Sacerdotes imprimis, qui Deum timent & reuerentur, incredibili pace, quiete mentis indicibili perfrui.

Mansueti autem, ait idem Psalter, hereditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Alter Prophetae locus, quo docet, illos Sacerdotes solam pacem, tranquillitatem, conscientiaeque quietem promereri, qui mansueti sunt, & benignitatem in omnibus actionibus spirant.

In eandem omninò rem in Psalmis scriptum legimus, & velut Prophetice promissum: *Pax multa diligentibus legem tuam Domine, & non illis scandalum.* Hisce porrò verbis Spiritus sanctus indicare voluit, Sacerdotes imprimis, qui Dei legem diligunt, eamque inuiolatè observare satagunt, nullumque proximo scandalum afferunt, nimo semper hilari, lato, quieto esse, multaque pacis abundantia perfrui.

Vtinam, Isaias ait, praecepta mea observasset & in mandatorum meorum semitis ambulasset, facta fuisset sicut flumen pax tua, & iustitia tua, sicut gurgites maris. Quo promisso insinuat, illi qui diuina mandata diligenter observant, &

executionem perducunt, conscientiae tranquillitate dignissimos esse.

Redemptor Christus Apostolosolim suos erudiens, inter alia illis ait, *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris.* Vobis hoc occinitur, Sacerdotes, ut hinc ediscatis, si interiori gaudere pace malaciusque spiritus cupiatis, dulcedinem morum, verborum benignitatem, & miram animae humilitatem consecretandam.

Ceterum pax hæc ab ipsa iustitia originem trahit, & gaudium, pacem ut matrem agnoscit. Inde S. Celsarius: *De iustitia nascitur pax, & de pace gaudium generatur.* Vbi verò pax & iustitia defuerint, verum adesse gaudium, deliciae veræ & sincerae voluptas non potest. pacem igitur sectemini Sacerdotes, sequimini iustitiam, si modò gaudij & consolationum internarum participes esse cupiatis.

Sancti Sacerdotes Magno Gregorio teste, qui nihil huius mundi appetunt, nec in secularibus spe figunt, nullis in corde tumultibus aguntur, nullam internæ procellam metunt, cōflictus nullos aut prælia perhorrescunt, nec ingruentibus cogitationum turbinibus concutiuntur, solam namque eternam patriam appetunt, ad quam tota mentis contentione aspirant, & quoniam nulla huius mundi diligunt, magna mentis tranquillitate perfruantur, & miram quandam conscientiae quietem sentiunt.

Huc etiam respiciens Iob, pro iustis dicebat *Qui edificavit sibi solitudines;* quæ Prophetæ verba Gregorius exponens, addit, illos sibi solitudines edificare, qui se mundi tempestatibus, & agitationibus eripiunt, & terrenorum desideriorum tumultus expellunt, ut una & sancta quadam intentione eter-

Benignus
sit qui Spiritus
quietem quaerit.

Matth. 11.

Pax & iustitia
gaudium causantur.

Admonit. 2.

Mundi cōtemptus
Spiritus
quietem
causatur.

Ih. 4. Moral. c. 34.

Iob 3. Greg.
lib. 3. moral.
c. 28.

Solitudo
Antrix qui-
etis.

Ibid.

Fugiat ne-
gotia qui
pacem a-
mar.

Psal. 26.

Delectatur
anima si
secum ha-
bitet.

S. Leo serm.

8. de ieiun.

Amor Dei,
quietem &
mundi, in-
quietem
causatur.

na patria in amorem intima quietis anhelent. Isve-
ro (ait idem Gregorius) omnes mundanarum co-
gitationum turbines à se depulerat, qui secura
quiete perfruens dicebat, Vnā petij à Domino, bene
requiram, vt inhabitē in domo Domini omnibus du-
bus vitæ meæ. A frequentia quippe terrenorū desideri-
orum fugerat, & ad magnā solitudinē semetipsum co-
tulrat, vbi eo tutius nihil extraneū cōspiceret, quā
cōpetens nihil amaret. Sacerdos cordatus & prudens
idem omnino agat, seque mundanis negotiis ex-
pediens, cor suum in quiete componat, nihil præ-
ter Deum desiderando, & cetera extra illum con-
temnendo.

Quamuis autem corpus sine anima nihil omni-
no desiderare queat, & hinc omnem sensum mu-
tuetur, vnde motum trahit: ad Spiritus & animi
imperium tamen spectat, carnis habenas con-
trahere, eamque velut mancipium in tribunali
interno constringere, & partes exteriores, quod
ea quæ dedecent & perniciem adferunt moderari,
vt ab omni carnis concupiscentia liberum, in
regio animæ palatio, diuinæ vacare possit sapien-
tiæ, in quo terrenarum occupationū turbine ces-
sante, cælestium æternarumque deliciarum volu-
ptate cogitando perfruitur. Hoc vobis, Sacerdo-
tes dictum sit, tunc animam vestrā mille deliciis
refertum iri, si solitudinem consecretando, nego-
tiaque omnia fugitando sese recolligat, cogita-
tionesque simul vnum in locum congregatas ha-
bens apud se ipsa commoretur.

Quamuis autem res mundi huius inferioris de-
lectationes suas & voluptates aliquas includant,
non satiant tamen, Deus meus, exclamat Augu-
stinus, vti tu animam satiare soles. in te siquidem
cultu

ius mille delicias inuenit, amor enim tuus dul-
cis & pace plenus, & quantum tu cor possederis, di-
tantum & ille tranquillitate & quiete id ipsum
replet: at e contra mundi amor & carnalis, sedi-
tiosus, vagus, inquietus est, qui quascunque subit a-
nimas, violentia & inquietudine excruciat, &
assiduus easdem suspicionibus, perturbationibus,
zeoque continuo diuexat, terroribus & formi-
dine non moritura exagitans. At in te vno quies
secura, pax inuiolabilis, & vita penitus im-
perturbabilis, nullique agitationi varietati-
que obnoxia. Egregia hæc vos meditatio, Ec-
clesiastici, doceat, vnicè ac præ reliquis Deum
diligere, mundum fugere, ab illo enim vera ani-
mæ quies, ab hoc inquietudo sollicitudoque men-
tis dependet.

Ceterum per pacem hanc interiorem cū D. Au-
gustino intelligo serenitatem mentis, tranquilli-
tatem animi, simplicitatem cordis, vinculum a-
moris, consortium charitatis, & omnium reip.
humanae turbationum quietationem. Beatus igitur
Sacerdos ille, hanc qui pacem habuerit, &
procul à bello & turbis mundi secedit. Tum vera,
iuxta Albertum magnum cum Deo pax habetur,
cū quinque sensus exteriores, & omnium mem-
brorum usus cunctaque opera exteriora rationi
subdita sunt: cumque omnes affectus nostri cogi-
tationes, voluntates, intentioque, & quicquid in-
ternum est, sub animæ moderamine procedit, e-
iusque ductum directionemque sequitur. Qui-
cunque igitur in corde pace potiri voluerit, quid-
quid dixerit egeritque, huius iustitiæ legibus subi-
ciat necesse est.

Quid sit
pax Spiritus
De verbis
Dom.
In quo fita
in paradiso
animæ.

Frequenter cor tranquillū, ait pius Bernardus,
Q 4. visitat

Deus cum
pacatis ha-
bitat.

Lib. de inte-
riori do-

mo c. 5.

In cōp. vitæ
spiritual.

c. 14.

Qui pacē
cupit ab o-
mni affe-
ctu sic li-
ber.

Pacis inte-
rioris lau-
des.

Bonæ con-
scientiæ
encomia.

visitat Deus & in anima quæ pacem sectatur com-
morari gaudet, eo quod ipse pax sit; & in pace fa-
ctus est locus eius. Pacem igitur diligite, & venite
in pace; Sacerdotes, si Deum in animis vestris
commorari velitis.

Verè is beatus, ait Ludouicus Blosius, qui in-
trinsecus ab omnibus denudatus, nullis aduer-
sitatibus concutitur, nec in prosperis præ superbis
insolescit; sed æquo animo inæqualia & iniqua su-
stinet, qui, ut ita dicam, seipso egredi didicit; &
perfecta quadam renūtiatione ad summū caritatis
fastigium peruenit. Quam putas ille pacem habere
bitalem profectò, tantamque, verbis ut exprimi
nequeat. Hisce è verbis discite Sacerdotes, si vere
sanctæque pacis beneficio frui velitis, rupem vobis
esse debere in medio mari collocatam, & an-
num infractum gerere, quin & omnibus intro-
bis ipsis nuntium remittere.

Olata & iucunda pax, ait idem Auctor, per
quam anima intrinsecè rapta est, omniumque re-
teriorum memoriam exuens, feliciter in Domino
requiescit. O grata & benigna, amabilis, & de-
derabilis pax & quies, in qua & per quam anima
seipsam transcendens, & ineffabilem diuina-
rum gloriæ diuinæ abyssò demersa in Deo suo no-
gigit ac despicit vniuersa! Beata & ter beata
vera anima illa, quæ hoc modo in Sponsi sui fovea
requiescit ac dormitat, & extra seipsam rapta
ter suauissimos dilecti sui amplexus in pace vult
remeretur.

Ad hanc porro pacem vos disponite beati-
mentes, à negotijs secularibus longè admodum
cedite, à mundi turbis animum auocate, nebulas
inquietationum à vobis dispellite, imperate res
tis & fluctibus cordis vestris, ipsum in pace
dispo-

disponite, ac vobiscum cogitate, bonam conscientiam, teste D. Bernardo, primum religionis titulum esse, templum Salomonis, benedictionis agnum, deliciarum hortum, lecticam auream, gaudium Angelorum, arcam foederis, thesaurum regium, aulam Dei, caeleste palatium, Spiritus Sancti deuersorium; Denique nihil in hac vita haberi posse certius, aut in mundo gratius quam bonam conscientiam.

*De cons. cap.
penult.*

CAPVT XII.

Sacralia contemnunt Sacerdotes.

Rerum

temporalium
um vitupe-
rium & de-
scriptio.

Rerum temporalium contemptus, saeculi fuga, vanitatum repudium, & vniuersalis quaedam terrenorum renuntiatio, honestae cessiones sunt, & Sacerdotibus imprimis honorabiles. Temporalia enim grauiora & dura sunt onera, occupationes tetricae, tyrannides violentae & rabidae; sunt inferni insidiae, saecularium gehennarum, regularium dissolutio, & animarum illecebre decipulae; quicumque enim in mundo exsurgere, & in saeculo diuites fieri cupiunt, incidunt 1. Timoth. 3. quamprimum, in laqueos diaboli, ut ait Apostolus.

Legis Mosaicae Pontifex, in cuius veste omnes Sacerdos omnino creaturae exsculptae erant, quique in ce- Iudaicus dens vniuersum secum terrarum orbem, quam nudus in humeris tenebat, moueri faciebat, nudis pedibus sacrarium ac discooperto capite sacrarium ingredi iubebatur. Quo sanctus Spiritus aliud nihil indicare volebat, quam Sacerdotes, mox ut in Ecclesiam ingreditur, quamuis omnibus mundi facultatibus onusti & grauati essent, nudos pedes, id est affectiones, quae veri animae pedes, nudas & expeditas habere debere.

Q 5

Disei-

Discipuli Christi ad illius sequelam vocati & Sacerdotes ad Apostolatam promoti, hanc quamprimum ad Dei cul- manu illius professionem in rerum omni- tum vocati mundanarum contemptu repudioque stabilitam omnia de- emisere; *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Ita boni probique faciant Sacerdotes, relinquant inquam & repudient quicquid humana so- citatur ambitio, quamprimum vt ad tam pote- tis Domini sunt ministerium euocati, & ad sacra- ordines promoti.

Beatus Sa- Samuel Propheta in sancto illo ludo edoctus, cerdos qui se ab omni ambitione & cupiditate terrena sen- rebus mū per remotum fuisse quā qui maximē, coram He- di affixus bræorum multitudine asserens dicebat, *Loquimini de me coram Domino & coram Christo eius, si de mu- non est.* nu cuiuspiam munus accepi, vtrum bonum cuius- quam tulerim aut asinum; id est si quid mundanum aut faculare concupiui. O beatum Sacerdotem, idem dicere qui potuerit, & coram vniuerso mundo animæ suæ integritatem omniumque ti- festuum sanctæ reformationum generale modo- ramentum confiteri. Simile quid de Mose legere Numer. 16. & de Apostolo Paulo Act. 10.

I. Reg. 12. Nolite declinare, ait idem coram populo Sam- el, post vana que non proderunt vobis, neque eruant vos quia vana sunt. Idem vobis occino, sacri Sa- cerdotes, nolite declinare post vana, eo quod nul- lum illa vobis auxilium, nullam voluptatem, nul- lumque commodum adferre possunt.

Quidquid in mundo vanitati subiectum. Quidquid in mundo est, vanitati subditum est, omnia eodem properant, omnia è terra constant, & tan- dem in terram abeunt, finisque origini respon- det. Quam verò ille sapiens, qui hanc à sapien- tia

lectionem discens, rebus mundi huius non ad-
hærescit, cum vanissimæ sint & in arena fragili
fundatæ.

Hanc olim Philosophiam Apostolos suos do-
cuit Christus dicens, *Nolite possidere aurum, neque*
argentum, neque pecuniam in zonis vestris, non pe-
ram in via, non calceos in pedibus, non baculos in ma-
nu, nec duas habeatis tunicas. Sublimis hæc philo-
sophia ad omnes Sacerdotes spectat, ac dicere con-
vult illos qui diuinæ providentiæ incumbunt
omnes mundi huius res negligere ac perfundare
debere.

Christus
Apostolis
suis mundâ
& rerum
terrenarum
contem-
ptum cõ-
mendat.
Luc. 12.

Matth. 10.

Gen. 14.

Sacerdos
omnia ne-
gligat præ-
ter anima-
rum salu-
tem.

Leuitarum
erat taber-
naculum
solum
curare.
Num. 1.

adspi-

Quinque illis regibus in Genesi interfectis,
cum præda diuidenda esset, Rex Sodomorum A-
brahæ Patriarchæ ait, *Da mihi animas, cetera*
tollet tibi. Moraliter hoc exponendo, dico Religi-
osum idem omnino dicere debere, & unicam a-
nimarum salutem respirantem post acre tentati-
onum bellum confectum, inimicos debellatos
mundo occinere, Non nisi animas peto munde,
tibi tolle vanitates, diuitias tibi serua, & reli-
qua tibi cedant.

Cum tribuum Israelis catalogus recensere-
tur, & singularum numerus subduceretur vt ad bel-
lum se accingerent & arma fumerent; edicto
Dei vetuit, ne Leuitæ in bellum conscri-
berentur, sed tabernaculi curandi eis cura in-
cumberet, *Tribum Levi voli numerare, neque po-*
nes summam eorum cum filiis Israel, sed consti-
tues eos super Tabernaculum testimonij. Denotare
mysterium volebat, Sacerdotes nostros & Reli-
giosos, veteribus Leuitis succedentes, in mudi ne-
gotia conscribi non debere, vt in illis arma indu-
ant, honores confectentur, & ad vanitates sæculi

adspirent, diuitias ambiant, & in inanijs secularibus confligant; cū nimirum eos ad tabernaculi sui custodiam destinaret Deus, id est nihil illos aliud quā Ecclesiam curare, quam altari seruire, & soli illius ministerio sese impendere voluerit.

Qui mun-
dum con-
temnant,
Elizeo
Propheta
similes.

4. Reg. 5.

Naaman Princeps militiæ Syriacæ, in terram Israelis magna pompa magnificentiaque, decem argenti talentis, & sex aureorum millibus, decem vestimentorum exquisitorum paribus instructus, profectus est, quæ omnia, postquam a lepra ab Elizeo curatus esset, eidem ingrati animi obsequium obtulit; sed Propheta mundana cuncta spernari assuetus, constanter & heroicè eadem repudiavit, dicens, *viuit Dominus antequam ego* quia non accipiam. Mundus, allegoricè exponendo, Naaman quidam est, lepra infectus quāquam maxime, qui ob nostra in illum obsequia, quotidie nobis aurum, argentum, aliaque pretiosa offert, sed soli Giezi eadem recipiunt, qui vasa eadem despiciunt ac respuunt, Elifæi ac Prophetae sunt.

Mundus
Baltassari
collatus, &
sacerdotes
Danieli.

Dan. 5.

Baltassar Daniele puerum fouens, eiusque merita dotesque digna compensatione remunerari satagens, multa in eundem conferre munera voluit; sed qua erat constantia Propheta animi, non mutatus, *Munera tua tibi sint, & dona domus tua alteri dabo*, &c. Mundus haud dubiè tyrannus est, & tyrannus Babylonis, in quo Sacerdotes secundi quidam Danieleles sint, qui quando honores, dignitates, munera, diuitiæ, quæ mundi dona & fauores sunt, tibi offeruntur, quamprimùm eadem despiciant, cumque Propheta dicant, *vanitates tibi tuas seculum mundum, & alij, non nobis, domus tua munera concede; nos enim iā omnibus nuntiū remissum*

Pius illerex Dauid, mundi que derisor maximus,
 orans & ex intimo cordis affectu anhelans dice-
 bat, *Quid enim mihi est in calo, & à te quid volui* mundi
super terram! Quin & idem dicis anima mea? quin contem-
 & vos Sacerdotes & Religiosi easdem preces re-
 peritis? semel in vita easdem ex animo dicite, & ptor
 hanc coram Deo professionem facite, nihil est Psal. 72.
 Deus bone, vel fursum vel deorsum, nihil in cæ-
 lo vel in terra, quod nos delectet amplius quàm
 tu ipse: tu omne bonum, vnica nostra voluptas,
 nihil extra te quærimus, cetera odimus & auer-
 samur.

Ioannes Euangelista Christi delitiæ iam senex Ioannes
 de mundi loquens contemptu, ita discipulos su-
 os est allocutus, *Nolite diligere mundum, neq; ea* Euang.
quæ in mundo sunt. Vobis hoc dictum putate Eccle-
 siastici, & si vel aliqua vobis iudicij mica est, mun-
 di affectum exuite, cor nolite prophanis rebus 1. Ioan. 2.
 inquinare; neque enim mundana diligere meren-
 tur.

Sapiens hanc vanitatem cùm perspexisset, ita Mundus
 seipsum est allocutus, Numquam amorem meum
 rebus sæculi huius applicabo; perspexi enim &
 circumspexi vndique, vt scirem quid esset mun-
 dus, & *vidi in omnibus vanitatem & afflictionem*
animi, & nihil permanet sub sole, & omnia vani- Eccles. 2.
tati mutationique obnoxia sunt. An non idem vos
 dicitis Sacerdotes! an non omnia hæc inferiora
 despicietis? oculos per omnia circumferte, co-
 gitatione ab arctico ad antarcticum polam trans-
 scendite; videte quid sit mundus: videbitis hand-
 dubiè nonnisi inconstantia theatrum & vanita-
 tis idolum esse, nihilque in eo stabile aut firmum
 reperiri.

Egregiam in hanc rem apud Lactantium Fir-
 mia-
 Lib. 9. de
 ira Dei.

Lactantij
sententia.

manum sententiam reperire est, Proinde vniu-
sos oportet, qui sapientes, qui homines dici volunt,
fragilia contemnere, terrena calcare, humilia despi-
cere, vt Deo beata necessitudine & amore vniantur
& adhaerescant. Post magnum illum oratorem li-
berè dicam, Sacerdotes & Religiosos, verè se ho-
mines & sapientes ostendere, cum vanitates con-
temnunt, fragilia despiciunt, vana negligunt, &
que hæc vnica Deo illorum amore & affectu in-
separabili vniendorum est ratio.

Epist. 83.

Anima in-
expugna-
bilis quæ
mundo re-
runtiat.

Seneca in gentilitatis tenebris dicebat olim,
In insuperabili loco stat animus qui exteriora dese-
ruit: in expugnabilis est, quæ multis machinis fortiter
non transfixit. flosculum hunc è gentilitatis agro
decerpens vt in Christianorum viridaria trans-
feratur, verum esse fateor, animam tunc ru-
inædificatam esse, & in loco turo versari, cum
mundo generali quadam rerum temporalium cel-
sione nuntium remisit ac valedixit: tunc scilicet
religiosus inuincibilis est, cum mundus omni
suo artificio & machinis nefarijs ac subdolis
eius animum expugnare & euertere non po-
tuerit.

Epist. ad
Alexand.

Rerum sæ-
culi con-
temptus
magni res
est ani-
mi.

Antiquitatis oraculum Aristoteles, Alexandro
suo scribens, eumque ad virtutem instruere sate-
gens, & ab immoderata rerum regnandique cu-
piditate auertere, omnia vt contemneret, se seque
indigna æstimaret, suase, dicens, Magni res
animi contēnere magna. Mihi nemo vitio vertente
si Philosophi huius sententiam mihi vsurpauerit
& Monarchæ huic dicta, Sacerdotibus nostris
ita credam; ijsque occinere, mundi dignitates
diuitias contemnere, heroicum animum in die-
re, sublimitatem mentis sapere, & animosam Spi-
ritus generositatem arguere.

Scrip-

Scripsit in officijs M. Tullius, nihil esse tam angustum, tamque parui animi, quam inordinatum rerum temporalium diuitiarumque amore teneri: nihilque etiam honestius magnificentiusque, quam pecunias contemnere. Post gentilem hunc oratorem dixero vobis Sacerdotes, vanitates sequi, & mundana consecrari, angustias animi arguere, & mentis tenuitatem declarare: è contra verò omnia sub pedibus proterere nihilque terrenum ambire, sapientem, cordatum, magnanimum, & regium virum ostendere.

Beatus, inquit Psalmographus, *vir cuius est nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates & insanias falsas.* Beati inquam, Sacerdotes & Religiosi, qui non nisi in Domino sperant, qui vanitates ne aspicere quidem dignantur, qui honores, delicias & diuitias vitæ huius, quæ verè vanitates & insanix sunt, neglexerint: sed insanix falsæ mundi huius: insani verò & stolidi qui easdem consecrantur.

Solinus scripto prodidit, hirundines ea solertia ac sagacitate à natura donatas esse, numquam ut nidificent in domo ruinam minante & iam ià collapsura, imò à malè materiatis ædificijs nescio quo tacito instinctu fugiāt, *Hirundines in domo minante ruinam non ædificant, imò fugiunt à malè materiatis ædificijs.* Hanc comparisonem adaptans, potiori iure dixerim homines, imò Religiosos, à mundo se separare debere, eum fugere, ne in eo stabilem rerum suarum sedem figere, utpote quem caducum, fragilem, deciduum, & periculis expositum, & ruinam minitari norunt.

Scripsit Philonius scriptis suis celebris, *Mundum picem esse, qui quolibet leui tactu tangentes*

Lib. 1.

Magnanimi est mundana despiciere.

Beatus qui mundi vanitates non respexerit, Psal. 39.

Hirundines in domo ruinosa non ædificant.

De scientia bene moriendi.

Mundus gentes inquinat; quin & viscum, quod suos in modum aucupis, peccati & mortis aeternae recipi in quibus inuoluit. Dicere aliud auctor hic nolu-
nanti sumi- illos, qui inquinari nolunt, vel Satanæ laqueos
ha. irretiri, mundum fugere, & ab omni se terrena affectione exuere debere. Hosce ergo laqueos fuge Sacerdotes, & omnia quæ in mundo sunt fuge.

Simila. Aues quæ in terræ superficie nidum extruunt, in euidenti pullorum amittendorum discrimina versantur, humi enim repunt serpentes, mores agrestes, viperæ, aliæque noxia animalia visitant, qui oua exsugunt, impediuntque ne eisdem incubare queant. Ita quoque sacerdotibus euenire certum est, qui desideria sua & affectus terræ affigunt: ita enim sæpenumerò fit ut eadem petant, quibus voluptatem & amorem suum affigunt.

Mundus Qui in regionibus terræ motus experiri solentis viuunt, in vitæ amittendæ periculo versantur.
locus agi- nullum porro sui saluandorum melius occurrit
tationibus remedium, quàm si domibus & parietibus delat-
obnoxius. tis agros petant. Mundus hic, Religiosi, loci est motibus, agitationibus, concussionibus, tur-
Idem ibid. bis, inquietudinibus plenus & bellis, in quo semper in periculo versamur, nulla porro melius saluandi se occurrit ratio, quàm eodem egredi omnibus valedicere, atque in apertum sanctæ piæque vitæ prodire.

Psal. 4. Quàm igitur meritò exclamat regius Prophetas, filij hominum usquequod graui corde, ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? Pre-
Mundus pheta homines mirabatur: equidem Sacerdotes
mendaci- demiror, ut habeant cor induratum & graue, ut
ura est. quid mundum & mundana diligant, quæ non sunt

si mera vanitas, & quærant secularia, quæ tam fallacia & mendacia sunt?

*Gradu 16. de
an aritia.*

Pius Ioannes Climacus dixit olim, nuditatem & omnium rerum repudium, omnis curæ amissionem & exonerationem esse, vitæ securitatem, omnium impedimentorum amotionem, molestiarum carentiam, fidem regularum, & inuictum aduersus omnia infortunia vmbonem: & Sacerdotem nudum totius mundi esse Dominum ac monarcham. Et sanè nemo negauerit, quo se quisque magis ab omni terreno amore sequestrarit, eo etiam magis proportionaliter in cælistibus disciscere; mundumque contemnere, esse noua dominia acquirere.

Sacerdos
omnino
nudus om-
nium est
Dominus.

Audiamus hic doctum Hieronymum Nepotiano suo, clerico, loquentem, Clericus, inquit, qui Christi seruit Ecclesia interpretetur primo vocabulum suum, & nominis definitione prolata, nitatur esse quod dicitur. Si enim clericos Græci, fors Latine appellatur, propterea vocantur clerici, vel quia de sorte sunt Domini, vel quia ipse Dominus fors, id est pars clericorum est. Qui igitur vel ipse Domini pars est, vel Dominum partem habet, tale se exhibere debet, vt & ipse possideat Dominum, & vicissim possideatur à Domino. Hoc ergo animo voluatis velim, Sacerdotes, effectualemq; nominis vestri etymologiam sequentes, officij vestri regulas obseruare, Deumq; possidentes, aliud non possidere.

12. q. 1. c. eod
Clerici de-
finitio.

Quicumq; Deum possidet, ait idem Hieronymus ibid.

& cum Propheta dicit: Pars mea Dominus, nihil extra Dominum habere potest; at si quid aliud habuerit

Deus cum
sit Sacer-
docum
pars, aliud
nil deside-

praeter Dominum, pars eius non erit Dominus verbi gratia, si aurum, si argentum, si possessiones, si variâ superlectile habuerit, cum istis partibus Dominus pars eius fieri non dignabitur. Quibus verbis efficere vo-

R

lo, Sa-
ret.

Io Sacerdotē, cum Deus illius pars sit, nihil præter illū in mundo exspectare vel ore spirare debere.

Sacerdos
altari con-
tentus vi-
uat.

Addit & eodem loco, si Domini pars sum & illius hereditatis fors, & cum alijs tribus confortior; sed vt Sacerdotis & Leuitæ non nisi de decimis vinam, & altari deseruiens, de altari oblatibus sustentetur; habens victum & vestitum his contentus ero, & nudam crucem nudus sequar. Quæ omnia paucis denotant, Sacerdotes cum altari contenti sint, victumque de oblatibus & decimis sortiantur, nihil amplius in mundo querere debent.

Epist. 42.
Sacerdotes terram
deserant,
cælum vt
contem-
plentur.

Hic exultat Bernardus & eloquentiæ habundantia laxat. *si Sacerdos*, inquit, *pastor est, cur semper in curru graditur, vultum gerens deorsum, & totum semper respiciens, & soli ventri mente ieiunus palam queritans. Decetne pastorem more pecorum sensibus incubare corporeis, inharere infimis, inhiare terrenis? & non potius erectum stare vt hominē? cælum mente suspicere, quæ sursum sunt querere, quæ sursum sunt sapere, non quæ super terram.* Hanc vobis lectionem prælectā à Bernardo putate Sacerdotes, vosque ab imis terræ quisquilijs sustollendo, oculos sursum erigite, atque hominum mortuam vitam instituite.

Serm. II. de
Quadr.

Sacerdos
non Do-
minus, sed
hospes re-
rum mun-
di est.

Beatus, inquit S. Leo, Sacerdos est, qui sancta castaque sobrietate peregrinationis suæ dies transducit, qui que non subsistit, vbi necessariò transiundum est, adeo vt hospes potius & inquilinus quàm Dominus & possessor rerum terrenarum sit. Beatus inquam Sacerdos, qui rebus humanis non insistendo diuina promissa implere omniratione fatagit.

Serm. I. de
Resurr.

Mundana
Sacerdotes
à celesti-
bus non
auertant.

Rerum mundanarum aspectus, ait idem doctor, nos non occupent, terrenaq; negotia nunquam à cælestium contemplatione mentem nostram auertant.

uertant: ut præterita cogitemus, quæ ut plurimum iam non subsistunt; & mens intenta man-
foris ibi desiderium suum figat, ubi quod offertur
æternum est. Quibus verbis edocere sanctus Pon-
tífex voluit, Sacerdotes, non esse rebus terrenis
affectum applicandum: quæ omnia quamprimum
elabuntur, & in momento pertranseunt; sed sur-
sum eundem sustollendum, ubi bona, spes &
fruitiones æternæ sunt.

Egregiè hoc tractat Bernardus & inter cetera Terrenâ
præclaram hanc sententiam habet, *Contemne vi-* Sacerdos
uens, quæ post mortem habere non poteris. Dicere contem-
vult, Sacerdotes, esse vobis mundana, & terre- nat, quæ
na in hac vita negligenda, cum eadem in altera in altero
possidere nequeatis. haberi sæ-
culo ne-
queunt.

At amplius etiam dicit S. Hieronymus, *Igno-*
mina Sacerdotis est proprijs studere diuitijs. Cauete
igitur vobis Sacerdotes, ne dum diuitijs accumu-
landis incumbitis, infamiam vobis, ac dedecus
pariatis. Serm. 53.
de modo be-
ne viuendi.
Sacerdoti
probrosū.

Crates Thebanus Philosophus, cum diuitijs ab-
undans Athenas ad philosophandum concessis-
set, magnam auri vim in mare proiecit, crede. incum-
bat siquidem fieri non posse, virtutem ut quis si-
bere.

Ad Nepo-
tiam.
Vetus Phi-
losophus
spernit di-
uitias.
12. q. 2. c.
Gloria.

factum referens Hieronymus, diuitijs auroque
conuicti pauperem Christum sequimur, subque ele-
emosynarum colore ad priores opes aspirantes,
quomodo fideliter aliena distribuimus, qui no-
stra tam timidè tamque cautè custodimus?
Quibus omnibus efficere vult; virtutem si-
mul & facultates sæculares in Sacerdotis ani-
ma subsistere non posse; nec se mutuo ferre,
verique Philosophi partes esse opes contem-
nere.

Lib. 18. Moral. c. 8.

Quantum anima inferioribus delectatur, tantum frigescit in supernis.

Sancti quidquid mundi est, derident.

Lib. 28. Moral. c. 13.

Suum quoque symbolum huc conferens Gregorius ait, *Quando acriori cura anima inardescit in infimis, tanto tempore damnabili frigescit à summis.* necesse porro est animum aliqua delectatione perfrui, neque enim esse aut vivere sine voluptate potest, quam vel in infimis vel in summis frui oportet. Quando vero amplius cælestibus adherescit & diuinis, tanto maiori affectu terrena negligit ac despicit. Cælestia igitur anima mea, contemplantur, eorum amore inardescere, in terrenorum vero dilectione frigescere & congelasce.

Vnde idem alio quodam loco ait, animas sanctorum quidquid transitorium est despiciere, & sub se videre fluere, quidquid insolescere cogit, & non nisi fluxum & transitum habet: ac velut in theatro collocatas, despiciere, quidquid in mundo est, tantum illis subiectum esse, quantum illæ se ipsas verius Creatori omnium subiecerint, atque inde cuncta transcendere, vnde creatori cunctorum vera se humilitate subternunt. Hoc modum vitam instituere Sacerdotes, & rerum temporalium vanitatem agnoscere, discite quoque quod eas modo contemnere debeatis.

CAPVT. XIII.

Sacerdotes animarum saluti magno zelo incumbant.

Sacerdotes omnia relinquere debent ut animabus succurrant. Exod. 32.

Magnus ille legislator Moyses dum cum Deo in montis vertice loqueretur, & infinitum eodem colloquio voluptatem perciperet, populus vero ad montis pedem vitulos adoraret aureos, mox ut descenderet, & voluptatem terrarum

terrumperet, imperavit Dens, ut scilicet populum peccantem castigaret. & idololatriam compesceret, *Descende, quia peccavit populus tuus hic.* Quo iam tum mysterio denotabatur, populo peccante & idolorum cultui indulgente, Sacerdotes & pastores omnia, imo vel maximas voluptates, relinquere debere, animabus lapsis ut succurrant. quod feruens eos trahat zelus, & ad quod faciendum ipsa charitas urget & obligat.

Salutem animarum rebus omnibus præferant.

Gen. 14.

Rex Sodomorum cum, quinque regibus profugatis, de spoliis prædaque diuidenda cum Abrahamo ageret, ait, *Da mihi animas, cetera tolle tibi.* Hoc, quoque sinceri & cordati Sacerdotis sit votum nihil scilicet præter animarum salutem concupiscere, & earum intuitu quidquid in mundo est despiciere.

Sacerdos vitam suam exponat pro animarum salute.

Ioan. 10.

saluti animarum inuigilant.

Num. 1.

Christus apud Ioannem de boni pastoris qualitatibus dotibusque agens, ait inter cetera, *Bonus pastor ponit animam suam pro ouibus suis.* Parabola illæ locutiones dicere volebant, illum qui pastoris aut saltem Sacerdotis titulo insignitus est, vitam suam & animam impendere debere.

Inter ceteras legis Mosaicæ sanctiones, quæ Leuitas concernebant hæc imprimis eminebat, *Leuita per gyrum tabernaculi figent tentoria, ne fiat indignatio super multitudinem filiorum Israel, & excubabunt in custodijs tabernaculi.* Designare hoc volebat, Sacerdotes Euangelicos semper excubare & vigilare circum Ecclesiam debere, ut scilicet inimicos detegant, & animarum sibi creditarum salutem procurent.

Iacob Patriarcha apud socerum suum Labanum se purgans, inter prima excusationis capita curam & sollicitudinem, quam hactenus in pascendo gre-

Gen. 34.

Bonorum
Pastorum
exemplum
Iacob.

do grege ostenderat, & laborem quem tolera-
rat enarrauit dicens, *Diu noctuq; assu urgebat &
gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis, & sic per
viginti annos seruiui tibi.* Iacob bonorum pasto-
rum typus fuit & imago, & norma & gnomon, ad
quem se efformare deberent, quibus noctu diu
vigilandum, omniaque molestiarum & difficul-
tatum genera ad gregis conseruationem, tole-
randa.

Zelus ani-
marum in
Paulo.
2. Cor. 11.

Apostolus curam, quam fidelium omnium
habebat, Corinthijs scribens exaggerat, *Præter
illa quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana
solicitude omnium Ecclesiarum: quis infirmatur, &
ego non infirmor? quis scandalizatur & ego non
tristor? & affectu tenerrimo. Ad huius exemplum
vitam instituite Sacerdotes, tantamque paræcia-
rum vobis concreditarum curam habeatis oportet,
ut cum aliquis infirmatur, vos ægritudinis
illius participes sitis; quando scandalum ali-
quod aut offendiculum acciderit, ita in cordibus
vestris zelus exardescat, non prius ut dormiat
desistat sue, quam ab Ecclesijs illud vestris pro-
pulsaueritis.*

Sacerdotes
animarum
reddent ra-
tionem.

*Obedite præpositis vestris, & subiaceatis ipsis
enim peruigilant, quasi rationem pro animabus
vestris reddituri.* Hinc discite, Curiones, quan-
topere super populum vobis commissum sit vi-
gilandum, cum tam exacta animarum in die iu-
dicii coram Deo vobis reddenda sit ratio.

Hebr. 13.

Semper vi-
gilant.
1. Pet. 5.

*Fratres sobrii estote, ait Apostolorum Princeps,
& vigilate, quia aduersarius vester diabolus tan-
quam leo rugiens circuit quærens quem deuoret; vo-
bis o Pastores, hoc insinuat imprimis Apostolus,
vestrum est vigilare & semper in diocesium ve-
strarum*

strarum vallo excubare, inimici impetū vt frangatis, & ne animæ perditionem incurrant, impediantur.

Sanctas suas affectiones corā Deo recensens David, zelum suum imprimis commendat, *zelus domus tue comedit me*, & sancti cultus tui honorem semper spectavi. Boni Sacerdotes & Religiosi idē dicere omnino deberent, gloriæ Dei zelo æstuant, & vnicum Ecclesiæ illius honorem spectantes.

Zelus David erga honorem Dei.

Psal. 68.

Propheta Elias postquam omnes PseudoProphetas Baal interfecisset, quasi re benè generoseq; gesta apud Deum gloriatur dicens, *zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt pactum tuum filij Israel*, &c. Prophetam hunc irritari videntur Sacerdotes, qui sancto quodam zelo acti derinant in peccata debacchantur, magnoperè dolentes, quod mandata Dei in hoc mundo neglectui habeantur, sanctaque eiusdem instituta pessumdentur.

3 Reg. 19.
Dolcant Sacerdotes si Deum irritari videntur.

Peccata hominum indignè ferebat Psalmodographus, atque ideo æstuate zelo accensus dicebat, *Quis consurget mihi aduersus malignantes? aut quis stabit mecum aduersus operantes iniquitatem?* Huc etiam Religiosos suustrahat zelus oportet, vt scilicet aduersus peccatores insurgant, & vniuersum terrarum orbem in ipsos concitent, & acre bellum delictis mortalium moueant.

Non tolerabat peccatores David.

Psal. 93.

Psalmo 118. vbi vulgata interpretatio legit, *Defectio tenuit me pro peccatoribus dereliquentibus legem tuam*. alius quidam interpretans tulit *Horror tenuit me*: quibus verbis magnum honoris diuini zelum ostendit: si verò

Horroris cum peccatores videret.

Psal. 118.

R 4

simi-

similem sacerdotes haberent, deficerent haud dubiè, videntes tot tamque enormibus Deum peccatis ad iracundiam prouocari: imo exhorrescerent viso tot scelera aduersus diuinam maiestatem committi.

Moyſis zelus.

Exod 32.

Zelantem se declarauit Moſes tum Diuini honoris tum verò salutis animarum, cum Hebræorum poſt admiſſam idololatriam apud Deum cauſam patrocinando ageret dicens, *Aut dimitte es hanc noxam, aut ſi non facis, dele me de libro quem ſcripſiſti.* Legislatoris huius exemplo, Sacerdotes & Religioſi, zelos ad peccata abolenda apud Deum intercedere, imo potiùs è libro vitæ deleri malle, quàm vt vllum animæ detrimentum caperent, oporteret.

Rom. 9.

Paulus anathema eſſe vult pro fratribus.

Apoſtolus quoque Zelum ſuum deprædicans Romanis ſcribens ait, *Optabam enim ego ipſe anathema eſſe à Chriſto pro fratribus meis:* id eſt repudiari quodammodo & reijci à Chriſto, vt fratres ſaltem Iudæi ſalutis compotes fierent. Idem agat vir pius, atque inprimis Sacerdos, & ſi vel micam Zeli habet, optet & malit excommunicatione feriri, & anathematis flagellum perpeti, quàm videre Chriſtianos damnationem incurſurè, & animas in interitum ruere; Huc vero Chriſtiana nos impellit charitas, & zelus ad noſtri ipſorum contemptum inuitat.

Heb. 2. 13.

Ita paſtores vigilant ne quædam animam auferat.

Proſper hæc Apoſtoli verba exponens, *Ipsi peruiſigilant quaſi rationem reddituri pro animabus veſtris.* ait, oſtendit Apoſtolus, quantam commiſſarum ſibi animarum habere Sacerdotes curam debeant, quitum in vitæ actionibus tum in prædicatione inaniter excubantes, veterani illius inimici inſidias & nequitiam

nam detegunt atq; intercipiunt, ne fortè pastore
 stertente, infernalis ille lupus solita versutia sua
 & artibus subdolis ouiculâ quampiam abripiat,
 & magno pastoris damno perpetuè eam secum
 damnationi inuoluat. Hic igitur vigilandum est
 pastores, itaq; super gregem excubandum, ne
 quam communis ille hostis violenter animam
 auferat.

Magnus Propheta Ezechiël animalia nobis de- **Sacerdotes**
 pingit vndiquaque oculata & visus perspicacissi- **animali-**
 mi oculatissimique, *Omne corpus, & colla, & ma-* **bus Eze-**
nus, & penna & circuli plena erant oculis in circuitu **chielis si-**
quatuor rotarum. Allegoricè hoc & mylticè si ac- **miles.**
 ceperitis eruemus, Sacerdotes & pastores, quo- **Ezech. 10.**
 rum animalia hæc imago, plenos oculis esse &
 oculos debere, vt circumquaque respiciant, si-
 mulque hic tacitè innui, quanta illis opus sit in
 animarum creditarum salute procuranda vigi-
 lantia & circumspectione.

Isidorus Pelusiota huic expositioni suffraga- **Sint oculis**
 tus ait, Sacerdotem Domini, eo quo ad diuinita- **plen.**
 tem quam proxime accedat, nonnisi oculum esse
 debere & horum animalium exemplo circumun- **Lib. 1. Epist.**
 diq; explorare, nequid fideles detrimèti capiant. **151.**
 Hoc respicite Sacerdotes, ac vobiscum cogitate
 tantam tamque periculosam animarum curam
 esse, vt ad dignè ijs prospiciendum ac diligenter
 excubandum, vnus non sufficiat oculus, aut bini,
 sed magna multitudo.

Idem propemodum habet Chrysostomus. **Sacerdos**
sapientissimum esse oportet, & in omnibus perspicacem **non sibi**
Sacerdotem, & mille, vt aiunt, oculos omni ex parte **foli sed o-**
habentem, neq; enim sibi dumtaxat, sed vniuersæ **mnibus vi-**
reip. viuunt. Verè ita se res habet, Sacerdotes; non **uit.**
terd. **Lib. 3. de Sa-**
terd.

R 5

vobis

vobis ipsis vos solum, sed publico viuere, prudentes igitur estote, sapientes, atque oculos per omnia circumferte, vt ita omnibus salutem adferatis.

**Quis verus
animarum
zelus.**

Zelus animarum, ait Albertus Magnus, verus & perfectus est, quando aliquis sanctis meditationibus, feruentibus desiderijs, lacrymis & precibus, vigilijs & ieiunijs alijsq; bonis operibus pro salute animarum laborat. Vos igitur, quibus animarum cura concredita est, hoc vos modo in earum directione gerite, si zelum vestrum ostendere velitis.

*Gloss. in
Psal. 68.
In quo verus
zelus
animarum
fitus.*

Zelus bonus est Spiritus ardor, & generosus quidam & heroicus æstus, quo anima excitatur & inardescit, cū timores humani, si quando veritatis defensio suscipienda est, ingruunt: & eo magis commendabilis, quo quælibet praua quæ videtur, corrigere satagit: si nequit, tolerat & gemit. Vnde efficio Zelum tum in peccatis castigandis, tum honore diuino protegendo, virtute defendenda vitijsque refrugandis consistere.

**Animarū
zelus ma-
gnum sa-
crificiū est.**
*Hom. 12. in
Ezech.*

Adhæc nullum omnipotenti Deo tale est, zelum Gregorio, sacrificium, quale est Zelus animarum, idque propter regiam sanctissimæ Trinitatis imaginem essentia earum tabulæ insculptam. Illud est, Quando, o Sacerdotes in officijs & dignitatibus vestris zelum aliquem præferis, & igneo quodam amore animarum salutem procuratis gratissimum Domino D E O Sacrificium obfertis.

*Ambros. in
Psal. 118. in
illa verba
Tabescere
me fecit.*

Zelum igitur habeat Sacerdos, sed imprimis eum quo Ecclesiæ castitatem integrā & conseruatam vult, ideoque Sacerdotum Princeps dixit. *Zelus domus tuæ comedit me.* Phinees quoque magis

gnus ille Mosaicae legis æmulator, Sacerdos erat Quis zelus
& Sacerdotis tum filius tum nepos : atque ita ze- Sacerdoti
lus Sacerdoti bonus & utilis est, ne ita torpescat necessarius
& præ segnitie & negligentia stertat aut tepeat;
facius namque est vnius aut duorum damnatione
plures salutem nancisci, quam ut in duorum sal-
uatione plures damnationis periculum adeant:
Hancigitur lectionem retinete Sacerdotes, in
munijis vestris estote diligentes & gnavi, inque
officijs zelum & ardorem ostendite, & paucis ut
complectar, honoris divini & salutis animarum
vos amatores æmulatoresque ostendite.

DE EXTERIORIBVS SACER-

DOTVM DOTIBVS.

CAPVT XIII.

Sacerdotes sobrii sint.

Apostolus

ad sobrie-

tatem suos

adhorta-

tur.

Rom. 13

Magnus Apostolus Paulus Romanos allocu-
tus, hæc eos oratione ad sobrietatem ad-
hortatus est, fratres, abijciamus opera tenebrarum
& induamur arma lucis, sicut in die honestè ambule-
mus, non in comessationibus & ebrietatibus, non in
cubilibus & impudicijs, non in contentione & æ-
mulatione. Crediderim Apostolicam hanc paræ-
nesin Sacerdotes imprimis concernere, atque ad
illos potissimum comessationum & ebrietatum
fugam, vitiorum repudium, dissolutionum valedic-
tionem, & sinceram vitæ honestatem spe-
ctare.

Rom. 14.

Regnum

Dei non sit

tum est in

epulis.

regni

Quin & idem Doctor, alio in loco eadem
inculcans, ait, Non est DEI regnum esca &
potus; sed iustitia pax, & gaudium Spiritus. tum est in
Sacerdotibus hic loqui videtur & dicere, si
regni

regni celestis compotes esse velint, nefas esse gulæ & ebrietati indulgere, sed iustitiam sequi, & virtutis tramitem consecrari debere, si vero interdum laxandæ habendæ sint, & largius nonnumquam viuendum, modestè id & sancta quidam lætitiâ permista fieri oportere.

Sacerdotes
sobrii &
vigilantes
dæmoni
resistunt,
1. Pet. 5.

Fratres sobrii, ait Apostolorum Primas, *estote & vigilate, quia aduersarius vester diabolus, tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret, resistite fortes in fide.* Quibus verbis primigenius Christianos admonere voluit, vigilas & sobrietatem vnicam aduersario resistendi rationem esse, & Sacerdotes hæc usurpantes, de hoc inimico triumphum agere ac victoriam cum honore referre.

4. ad Herē,
Ciceronis
gnoma.

Gentilis Cicero suos ad sobrietatem adhortari cupiens aiebat, *Esse oportet ut viuas, non viuere vt edas.* Sacerdotibus hoc nostris inclamare possum, qui omnem virtutem perosi, & ventris inuicem mancipia, non aliam ob causam in mundo videntur viuere, quàm vt ventrem inferciant, & pœcudum ritu cibis se distendant.

Hom. 87.
Sobrietas
virtutum
parens.

Ipse vero Origenes Christianis loquens, sobrietatem omnium virtutum matrem esse asserit, sicut è contrario ebrietatem omnium vitiorum originem. E quo infero Sacerdotem & religiosum qui sobrietatem consecratur, virtutum seminarium esse, è contra vero qui ventri seruit, ingenio liberaliùs indulget, vitiorum cloacam sentinam.

Ecl. 31.
Sanitatem
causatur
obreta s.

Inter ceteras Sapientis gnomas non potissimum illa locum occupat, *Sanitas est anima, & corporis sobrius potus.* Quo ostendere cupio, Ecclesiasticos qui honestè comedunt & bibunt, corporis sanitati haud parum prodesse; è contra vero qui

excedunt & largius epulantur, sanitatem, honorem, & famam huius vitæ prodigere ac pessumdare.

Igitur, inquit Gentium doctor, *non dormiamus, Paulus sobrius & ceteri, sed vigilemus & sobrii simus.* Huiusmodi vitam vivere, vestrum est, religiosi, non docet. Stertere, non indormiscere, at noctu vigilare, & 1. Thess. 5. in omni vita vestra sobrietatem sectari.

Oportet, ait idem Timotheo suo scribens, *Episcopum irreprehensibilem esse, vnius uxoris virum, sobrietatem, prudentem.* Nec Episcopis solum aut Sacerdotibus, sed omnibus in genere Sacerdotibus sobrietas imprimis necessaria est; & quemadmodum luxuria & luxus religiosum cumprimis decet, ita & gula & ingluuies.

Tu verò, eundem monens Timotheum Apostolus ait, *vigila, in omnibus labora, opus fac Evangeliste, ministerium tuum imple, sobrius esto.* Vobis hæc dicta puto, Religiosi, vobisque iam quotidie infusurrari, quæ olim dilecto suo Timotheo Paulus perscripsit, Sacerdotes vigilate, in omnibus graviter laborate, opus facite Ecclesiasticorum, ministerium vestrum implete, atque imprimis sobrietatem sectamini.

Magnus quoque Cato dicere solebat, *Tantum cibi & potionis adhibendum est, ut resciantur vires, non opprimantur.* Digna auctore suo sententia, quam ut materiæ adaptem meæ, dico non amplius bibere, aut comedere religiosum debere, quam ad corporis alimentum sustentationemque; necessarium sit, non verò ut corporis sanitas violetur aut opprimatur. Et sanè quicumque modestiam in victu moderationemque adhibet, vires & corpus fouet; at qui in cibo potuque excedit, easdem perdit ac destruit.

Scriptum

3. *Tuscul.* Scripsit in Tusculanis quæstionibus Tullius fieri non posse, ut mente quis & ratione recte utatur, animæque vires debito loco & tempore erceat, cibo multo ac potione distentus. Sobrietas mentis tatem gentilis hic, Sacerdotes, adeo necessariam iudicabat, ut sine illa neminem ratione uti posse crederet; credebat siquidē, uti & equidem credo, hominem sine temperantia non hominem sed bestiam esse.

In eandem rem magnus Seneca scripsit, *epist.* 114. trem benè moratum, & temperantiæ affectum magnam ac potissimam libertatis hominum partem esse. Dicere volebat, & ipse cum illo, sobrium verè liberum esse; ebrium verò & crapula distentum seruum, mancipium, pecudem, ac libertatis, rationis & mentis expertem.

Quam diuinam in hanc rem sententiam in Phædro suo habet Plato? *Temperantiæ officium nequaquam prosterne se libidinibus, & modum suam seruare.* Itaque ijs conuenit qui corpus deserviunt, & in Philosophia viuunt. Barbarum hunc addite Sacerdotes, ac verba illius diligenter excutite. dicere vult, sobrietatis officium ac partes esse, voluptatibus resistere, vitam moderari, atque hoc solum conuenire ijs qui carni dominantur, & iuxta Philosophiæ statuta vitam instituunt.

Democritus. Dicere quoque Democritus Philosophus solebat, Mensam sumptuosam & lautam à fortuna frugalem verò & temperatam à temperantia instrui. Dicere volebat, Sacerdotes, lautè viuere & opiparè mensam instruere, à fortunæ largitate proficisci, at honestè contentum viuere, & inter mediocritatis limites consistere, temperantiam spirare.

Fortuna
mensam
sumptuo-
sam, fruga-
lem sobri-
etas insti-
tuit.

Socrates cuidam sciscitanti quis esset ditissimus, respondit, qui paucissimis contentus est. *Socrates.*
iuxta Philosophi huius mentem, persuadeatis vobis velim, Religiosi, si sobrij sitis, omnium mortalium vos esse ditissimos.

Menander Græcus Comicus, frugalitatem esse dixit paupertatem voluntariam. Cum igitur in Evangelio beati habeantur pauperes spontanei, & sobrij tales haud dubiè sint; sequitur haud dubiè, sobrios & paruo contentos beatos esse, è contra verò infelices & miseros, qui quotidie genio indulgent & belluino more se epulis inferciunt.

Sobrietas voluntaria paupertas.
Menander.

Prophetarum nos docent oracula, *Ecclesia* *Minæ ad-*
Principes qui delicijs affluunt, & inter epulas lasciviosos
masq; conuales pudicitiam servare se posse sperant, sumptuosos
aliquando è domibus spatiosis ac laqueatis pellen-
dos, & convivijs sumptuosos arcendos, & si vis *Mich. 2.*
scire, quò ob vitam improbè actam conijciendi sint, S. Hieron.
lege Evangelium, in tenebras exteriores, ubi erit ad. 2. Mich.
stridor dentium. Dispicite vobiscum, Præ. dist. 35. c.
soles, hæc ne vobis calamitas accadat, men- *eod.*
saque exquisitas deserentes, honestè vitam
traducite, ac mediocritatem sectemini, mensam-
que communem.

An non confusio ei ignominia est, exclamant Hieronymus, Iesum crucifixum magistrum pauperem, *Sacerdotes*
aque esurientem farsis prædicare corporibus, ieiuniorumque doctrinam rubentes buccas, tumentiaque *Christi ex-*
ora proferre? si in Apostolorum loco sumus, non sobrij sint. *emplo so-*
lum sermonè eorù imitemur, sed conversationè quoq; *Ibid.*
& abstinentiâ amplectamur. Omnibus his edocere *Sacerdotes*
Sacerdotes, voluit, sobrios, vos paruo cõtectos, id-
que Christi Domini, qui paupertatem in vniuersa
vitæ ratione ostendit, exemplo, esse debere.

Quo-

Sacerdos
exemplum
sit sobrie-
tatis.

De quest. in
Leuit. q. 4.

Sacerdos
sobrius sit
quando
orare & sa-
crificare
velit.

In Leuit. c. 7

Lib. de con-
suetu vir-
tutum &
vitiis.
Sacerdos
ad cibum
vt ad medi-
cinam ac-
cedat.

Quoniam verò, ait Theodoretus, Sacerdos speculum & imago esse debet temperantiae, ne quia honor illius & dignitas iacturam patiatur, nemini què sinistrè loquendi calumniandique occasionem præbeat, idè iubet Apostolus, ministrum Dei testimonium bonum habere ab ijs qui foris sunt, vt non in opprobrium incidat, & in laqueum diaboli. Dicere vult Sacerdotem temperanter ac sobriè viuere debere, itaque vitam ordinare, vt & externi luculentum de vitæ eius honestate testimonium ferre possint.

Hunc etiam scopum feriens Cyrillus ait, in sacris litteris Sacerdotes sobrii esse iubentur, cum illorum sit, sacris altaribus vbi accesserint, pro vniuerso populo deprecari, proque omnium flagitijs apud Deum intercedere; cumque nullam in terra portionem habeant, Deum in sortem habere. Vult igitur illos, quorum Deus portio & fors est, sobrios esse, in victu modestos & nullo non tempore vigilare, atque imprimis cum sacrificandum est, & diuinæ maiestati ad aras victimæ immolanda. Sobrietas enim omnium virtutum mater est, sicut è contrario, ebrietas vitiis. Insigne profectò documentum, quo edocimini, Sacerdotes, esse vobis sobrietatem necessariam, habenasque contrahendas, cum aut Deum orandus, aut altare accedendum, Sacramenta ministranda, sacrificiaque iam offerenda.

Amplius verò habet Augustinus dicens, sicut æger ad medicinam, sic ad sumendas dapes debet Sacerdos accedere, nequaquam scilicet in illa voluptatem appetens, sed necessitati succurrens. Is verò laudari meretur, in gluiemque superbia dicendus, qui in cibo potuque non hanc modicam frugalitatem modestiamque adhibet, vt scilicet

numquam nisi dum fuerit necesse, cibum sumat; at qui ad ipsum usque virtutis fastigium pertinens cibos rariores exquisitosque despicit, nisi dum aut hospites lautius solito tractandi, aut corpus aegritudine debilitatum hoc modo restaurandum. Hoc notate, Sacerdotes & Religiosi, culinam vestram reformate, vivite Christiano ac debito modo, vivite honeste, vivite ut corpus hoc debite sustentetur, non verò ut nimis id dapibus distendatur.

Oportet, inquiunt duo magna Concilia, & *Concil.* Sanctus quidam Pontifex, moderatis epulis contentum esse Sacerdotem, mensamque instruere *Carth. 1. c. 15.* communem & frugalem, non cogere inuitatos ad *Rhem. c. 17.* cibos largius famendos, aut ad bibendum hilarius, sed omnibus exemplum esse temperantiae: atque *Eusebius* ideo omnem scandali, improbitatis, dissolutionis, *Papa. decret. 40 c. 10.* usque occasionem mensis suis excludat: non hic audiuntur detractoria cognomina, non lubrica *Mediocritas* narrationes, non mimica hic agantur aut histrionica; sed pauperes & peregrini huc admittantur, *victu sectetur.* aegri hic reficiantur, ut Christum benedicentes, benedictionem à Sacerdotali mensa recipiant. Hinc concludendum est, Ecclesiasticos in mensa reformatos & modestos esse, mediocritatem in epulis sectari, omnemque dissolutionem & crapulam procul eliminare debere.

Sic apposita quaque, inquit Hieronymus, *lib. 1. Epist. ad Nepotianum Presbyter, ut & superstitionem suam* *Heliod.* gent. & continentiam servaret. Egregium omnibus exemplum Sacerdotibus, eos, dum ad epulas vocati sunt & cum alijs mensa interfunt, temperantiam sectari debere, non verò superstitiosè ab aliquibus cibis abstinere, & nescio quos aulicos sectari. *Sacerdos non sit in mensa superstitiosus.*

S

Dixit sua

*In reg. bre-
uiar. inter-
rog. 116.*

**Sacerdos
comedat
vt vires ad
Deo serui-
endum ha-
beat.**

**Sacerdotes
maiores
animæ
quàm cor-
poris ra-
tionem ha-
beant.**

*Ad fratres
de monte
Dei.*

In Regul.
**Cibus cor-
poris fo-
mentum.**

**Gula nox-
ia vtilis so-
brietas.**

Dixit olim Basilius, ad honorem Dei comendandum esse: is porro ad Dei gloriam bibit et comedit, qui diuinorum beneficiorum memor non tanquam omnino securus manducat, sed ut qui inspectorē habet Deum. Cumq; refectionē suā mere studet, cogitet se non voluptatis causa, velut ventris mancipiū comedere, sed ut Iesu Christi operariū, ut ita vires foueat & nouas acquirat, quo ita diuinæ voluntati satisficiat, eiusq; mandata obseruet. O sublimis Sacerdotibus Philosophia! hinc ut discant, non esse comedendum ut ita voluptati satisficiant, sed ut vires sibi parent, quibus Deo grauius & feruentius seruiant.

Inter documenta quæ S. Bernardus Religiosis in montibus commorantibus dabat, non postremum hoc locum occupat, *Nequaquam totus mens duces; sed corpore tuo suam refectionem procurante, mens suam non negligat.* Egregium pro omnibus in genere Sacerdotibus documentū, ut hinc discant maiorem animæ nutriendæ quàm corporis alendi rationem habere, & gulā ventremq; refragare. Monuit olim Basilius cauendum esse, ne dum corpus esca reficimus, damnum ei aliquod inferamus; quod sæpe fit dum nimis illud cibis inferimus ac distendimus. neq; enim cohærere aut ratione consentaneum esse, ut cum tuendi corporis causa escas sumimus, per easdem ipsas ei rursum bellum inferamus, impediendo scilicet ne diuinis parere præceptis possit, & functiones sacras debite riteq; peragere. Hoc cogiteris velim Sacerdotes, ac videte, ne cibos, qui ad sustentationem corporis inuenti datiq; sunt, ad eiusdem documentum ruinaq; adhibeatis.

Atq; ut gula & ingluuies multorum malorum morborumque causa sunt, ita sobrietas & temperantia

perantia magna offerre bona solent. Quin refert Hieronymus, Legimus enim quosdā articulari morbo & podagra humoribus laborantes, proscriptione consec. c. Le. bonorū ad simpliciē mensā & pauperes cibos redactos, gimus. conualuisse. Quibus verbis edocet, Ecclesiastici, nihil esse crapula & cibi nimietate exitiosius, sobrietate verò victusq; moderatione iucundius ac satularius. Atq; in hanc rē magnū audiamus Gregorū, dicentē, tunc Sacerdotū mensæ verè charitate condiuntur, cum in illis nulla absentiū vita mor-
detur, nullus ex irrisione reprehēditur & nō inanes in
eis seculariū negotiorū fabula, sed verba lectionis sa-
cie audiuntur, iisq; velut condimento lectissimū
condiuntur, cum non plus quam necesse est seruitur
corpori, sed sola eius infirmitas reficitur, vt ad vsum
exercendæ virtutis habeatur.

Nihil vilitatis, nihil immodestia admittit Sacer-
dotum conuiuium, ait Tertullianus, sed meram ho-
nestatem & modestiam. Non prius disrumpitur,
quam oratio ad Deum prægustetur, editur quantum
esurientes capiunt, bibitur quantum pudicis est vtile.
Denique ita saturantur, vt qui meminerint, Deum
etiam per noctem esse adorandum; ita fabulantur vt
qui sciunt Dominum audire. Hoc vos pacto vitam
instituite Sacerdotes, talis vestra sit agendi lo-
quendique ratio, atque ita ad primitiæ Ecclesiæ
morem quā proximè accedatis.

Inter ceteras Religiosorum suorū regulas Basi-
lius hanc eis quo ad mensam præscripsit, Adhiben-
dam mensam necessariū ubiq; munditia est, atq; ele-
gantia, ita vt nusquam extra fines nostros egredia-
mur. Ostendit magnus ille doctor, elegantiam
atque munditiem omnibus, sed imprimis Sacer-
dotibus, in mensa adhibendam esse.

Amplius quin etiam habet Hieronymus, vultq; Nepotianus
Sacer-

epist. 37.

l. 2. dist.

44. c. eod.

Quales

esse debe-

at Sacer-

dotum

mensa.

tum con-

uia mo-

desta sint.

In Apolog.

c. 39.

Inregul.

Sacerdo-

tum men-

sæ honestæ

sint.

Epist. 2. ad

Nepotianus.

Fugiant
Magna-
tum men-
sas Sacer-
dotes.

Sacerdotes, quàm maximè fieri potest, sæculari-
um conuiuia, mensasque Magnatum fugere &
nec eosdem inuitare, Turpe enim est, inquit, ante
fores Sacerdotis Christi crucifixi & pauperis, & qui
cibo quoque vesceretur alieno, lictores consulum & mi-
lites excubare, iudicemque Prouincia melius apud te
prandere quàm in palatio. Luculentum vobis hoc
documentum est, Sacerdotes, vocationi vestra
minimè consentaneum esse, tot magnatibus para-
re conuiuia, & toties apud vos victam summat
culinam ab exquisitis ferculis renidentem.

Ibid.
Sacerdos
consolator
fit seculari-
um non
conuiuia.

Consolatores nos potius, inquit Hieronymus, in
meroribus suis quàm conuiuas in prosperis nouerim
seculares: certum namque est, Ecclesiasticum bre-
ui contemni ac vilipendi, qui sæpe ad epulas inui-
tatus sæculariū, eorum commercia non subterfu-
git. unde inferre sanctus Doctor vult, bonorum
Sacerdotum esse, sæcularibus potius, in tribula-
tionibus, ad eorum consolationem, succurrere,
quàm eosdem conuiuas habere.

Ibid.
Sacerdos
victum &
vestitum
habens
contentus
sit.

Idem quoque alibi sed eodem sensu, licet non
eisdem verbis ait, si Domini pars sum, & eius
successionis spes, aliamque inter ceteras tri-
bus hereditatem non exoptem, decimis, Sa-
cerdotis & Leuitæ instar, dumtaxat victitans,
eiusque altari deseruiens non nisi oblatis su-
stenter; habens victum & vestitum his con-
tentus ero, & nudam crucem nudus sequar.
Egregium hoc documentum: sequere anima mea
cumque tibi ad victum vestitumque necessaria su-
fecerint, omnem sæcularem affectum exue, ni-
hilque amplius in mundo concupisce.

Sacerdotis
supellex
modesta
sit.

Post singulares hosce Patres, prodeat iam
communis omnium vox in concilijs prolata, vitem
supellectile (ait conciliū Carthaginense quartum)

ac victum pauperem habeat Sacerdos, dignitatibus
largitorem meritis vite fideliter querat. Pudeat igitur
sacerdotes illos, qui sub auratis dormiunt pa-
pilionibus, byssinis cooperiuntur tapetibus, &
nonnisi argenteis in mensa vasis vtuntur.

Concilij huius auctoritatē vsurpans ius Cano-
nicum ait, sancta synodus non solum iubet, vt Episco-
pi & Sacerdotes, modesta supellectili ac mensa, ac
frugali victu contenti sint, verum etiam in reliqua
vita, & tota sua domo. Illi vero sanctas huius
constitutiones pratergrediuntur, qui in familiis
tantam magnificentiam ostendant, omnesq; mo-
destiæ terminos transgressi, nonnisi dissolutio-
nem & epulas consecretantur, quorumque culinæ
& penuria Principum ac magnatum domibus
non concederent.

Epist. 2.

Pœnitentiæ illud speculum Hieronymus scrip-
sit ad Nepotianum suum, Sacerdotem qui delicias
sestatur & in epulis voluptates ambit, à cælorum cælo re-
regno recedere, ac damnationis æternæ viam in-
gredi, Dum delicias sestamur, à regno cælorum re-
trahuntur. Ne igitur, Sacerdotes, à regno cælorum
excidatis, delicias nolite ambire.

Orat. 6. de

Abscindamus, ait Magnus Basilus, à nobis eos ci-
bos qui impugnare possunt, tum verò etiam calidos, ne climac.
oleum flammæ adiciamus: fugiamus etiam delicatio-
res, & simplicioribus contenti viuamus. Illi verò san-
cti Patris consilia negligunt, qui nonnisi condi-
menta querunt, piper, carya mystica, aliaq; aro-
mata calida cōsestatur, cūq; in se ipsis internè nō
parū exstuent, artificiale quoq; & parariū ardo-
rem vltro arcessant quæ huiusmodi cibi causantur.

Sacerdos
cibos cal-
dos fugias
Cclida
Canonici
modeste
viuant.

Canonicorum mensa, ait concilium Hildeshe-
mense, sit frugalis, & de cibis simplicibus, non ni-
mis delicatis, nec nimis grossis, sed medio temperatis

C. 14.

hoc quippe ad corporis sanitatem non parum conducit. Sanctis hisce decretis insistentes Sacerdotes, modestiam & frugalitatem in victu præferant, dissolutiones porro & comestationem fugiant, nec rationis limites transiliant.

Ad frat. de monte Dei. Delicati cibi non quærendi.

Hinc de sobrietate sermoni finem imponens Bernardus ait, De condimentis sufficiat obsecro, ut comestibiles fiant cibi nostri, non etiam concupiscibiles vel delectabiles. Hoc vobis norma sit Sacerdotes, curiosa relinquite, sobrietatem sectemini, delicias fugite conuiuia deserite, epulas, & mensas regificas auersemini, culinas vinctas deijcite, & mediocritatem & temperantiam debitam, quotidianamque in mensa ostendite.

CAPVT XV.

Sacerdotes ieiunent, & cilicium gestent.

Ieiunij encomia. Basil. homil. in di. ieiunio.

Quotquot de ieiunio scripsere, luculentam illi encomia epithetaque dederunt; est enim ieiunium, animæ optima custodia, corporis habitatio secunda, fortibus viris munimentum & arma, sanctorum militum clypeus, athletarum & certantium exercitatio: dixerunt ieiunio tentationes fugari, ad pietatem mentem excitari, sobrietatis id comitem esse, temperantiæ magistrum; per ieiunium in pace quietem, in conspectu & bellis fortitudinem dari; per ieiunium denique Nazarenos sanctificari, Christianos illustrari, Sacerdotes perfici, ac sine ipso nefas esse ad sacrificium accedere. Atque hinc efficere volo, tunc Sacerdotes & perfectos & beatos esse, cum ieiunio membra domant, sancta que se macerant abstinencia.

Ieiunij effectus.

Ieiunium, ut ait S. Augustinus sermone de ieiunio, purgat mentem, subleuat sensum, carnem spiritui subijcit, cor facit contritum & humiliatum, concupiscetia praua nebulam dispellit, libidinis formam

tem exstinguit, castitatis splendorem & pudoris radios emittit. Ieiunium igitur diligite Sacerdotes, mundum habere cor, sensus compositos, corpus spiritui subiectum, castitatem animi, & omnes venereorum desideriorum motus sopitos velitis.

Est quidem, ait S. Petrus Chrysologus, vitiorum mors, vita virtutum, pax corporis, membrorum decus, ornamentum vitæ, robur mentium, vigor animorum, castitatis murus, pudicitie vallum, sanctitatis arx, meritorum schola, & salutare vite Ecclesiasticæ viaticum. Vnde concludo, vos, si ieiunio vos applicetis, internè pacem, victoriam de peccatis, in virtute gloriam, in actionibus meritum, & in tota vitæ serie honorem habituros.

Idem quoque alio loco ait, ieiunium scimus esse Dei arcem, Christi castrum, murum spiritus sancti vexillum fidei, castitatis signum, sanctitatis trophæum. Egregia profecto encomia, luculenti tituli, Sacerdotes. an non igitur ieiunium diligetis, an non abstinenciam exercebitis?

Discimus è libro Iudith, in obsidio Betulienfi, summum Sacerdotem Eliachim, & omnes qui sacrificijs vacabant, quo furorem diuinum auerterent & Holofernus conatus ad nihilum reducerent, ieiunio se dedisse. saccisque & cilicijs membra accinxisse. Etiam si qui offerebant Domino holocausta, præincti cilicijs offerebant sacrificia Domino. Heroicū est & laudabile, imo expediens & maximè necessariū, ad diuinā iracundiā auertendā, & inimicorum impetum retundendum Sacerdotes ieiunio sese macerare, cilicia induere, & omnes penitentiae actus facere.

Ego autem, ait de seipso Psalmographus cum mihi molesti essent inimici, & aduersariae acies

S 4

impor-

Serm. de ieiunio, & eleemosynis.

ieiunij laudes.

Sacerdotes.

Sacerdotes.

in tempore belli ieiunent & cilicium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

licium gerant.

Cilicium
& ieiunium
Sacerdoti
imprimis
necessarium.

importunius me invadere conarétur, induerem cilicio, & vili membra sacco cooperiebam. Ad regis huius exemplum, cordati Sacerdotes, cum caro, mundus, ac dæmon insolentius agere & mouere lacertos incipiunt, ad ieiunia velut ad asylum confugere, & cilicio membra reluctanti constringere debetis.

Ibid.
Ieiunium
ad reges
humiliandos
& Sacerdotes.

Humiliabam in ieiunio, ait idem Propheta, *manum meam, & oratio mea in sinu meo conuertetur.* Regalis, vobis Sacerdotes instructio, scilicet ad vos humiliandos ieiunijs esse opus & sancta pietatis exercitia, clanculo peragenda.

Oratio
bona cum
ieiunio.

Bona est oratio, ait Angelus Raphaël apud Tobiam *cum ieiunio*. Hinc inferre, Sacerdotes esse vobis ieiunandum, si preces vestras esse vultis efficaces.

Tobie 12.
Talis oratio
inimicum
profigat.

Iosaphat Rex Iuda cum iam iam manum cum hoste esset conferturus, & non mediocriter timeret videns inimicorum aciem antese constituta, totum se contulit ad rogandum Dominum & praedixit ieiunium vniuerso Iuda; hisce armis munus victoriam de hoste reportauit, deque Ammonitis, Moabitisque regni sui inimicis triumphum egit. Notabile & admirabile exemplum, ad inimicos debellandos, peccataque profliganda ad D E V M esse recurrendum, eius opem implorandam, orationesque nostras ieiunio stipandas.

2. Paral. 20.

Eliachim
Betulien-
ses ad ieiunium
inuitat.
Iudith. 4.

Magnus Pontifex Eliachim Betulienfes metu Holofernis Principis perculsos, hisce verbis ad animos concipiendos adhortatus est: *Scitote quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes permanseritis in ieiunijs, in orationibus in*

conspetu Domini. Satanaz noster Holofernes est, sacerdotes, & ipse Eliachimi personam hic agere volo, vosque adhortari, si in ieiunio & precibus constanter perseveraueritis, Deum preces vestras exauditurum.

Scriptum in sacris Litteris est, Estherem reginam pro populi sui salute liberationeque Deum deprecaturam, vestibibus se regijs spoliasse, & lumbos feralsque econtra induisse, ieiunijsque corpus humiliasse. Vestrum est, Sacerdotes omni tempore orare, proque Christianorum incolumitate Dominum deprecari, vestrum quoque est indumenta superba pretiosaque exuere, quo vos sacco cooperiatis, cilicium induatis, ieiunijsque membra & inedia affligatis.

Tantam, ait Regius Propheta, poenitentiam feci, tam crebris me ieiunijs maceraui, ut genua infirmata sint, & exangue & exsiccatum corpus traham, Hoc imiramini Ecclesiastici, templis dedicati, toties inquam ieiunetis, caro ut debilitetur & labet, Spiritus vigorem & robur assumat, prave concupiscentiae edoimentur, membraque humiliantur, ac totum corpus id persentiscat.

Daniel in Babylonico carcere pro populi salute Deum exorans, ait se posuisse faciem ad Dominum, rogasse & deprecatum esse in ieiunijs, sacco & cinere. Mundus hic locus quidam captivitatis & carcer est, Sacerdotes vero Danieli nostri sunt, horum est pro populo deprecari, sed cum ieiunio, & coram Deo se prosternere lacrymabundos, sacco membra coopertos & cineribus caput conspersos.

David omnesque Principes & habitatores Iuda & Israel, audito Saulem regem, cum omni

Esther ieiunando se humiliavit. *Esth. 14.*

Psal. 108.

Daniel ieiunans orabat. *Dan. 9.*

Sacerdotes & lugeant & ieiunent super fidelibus mortuis.

3. Reg. 1.

elitica nobilitate occubuisse, totque viros bellatores miserè in bello hostili gladio concidisse. Planxerunt & fleuerunt & ieiunauerunt vsque ad vesperam super Saul & super Ionatham filium eius, & super populum Domini, & super domum Israel. Quotidie tot strages, tot clades, tot regiarum animarum iactura, tantæ nobilitatis ruina, tot magnatum perditio mors & peccatum tot in hoc mundo audiuntur. Porro Prælatorum est, imo omnium Religiosorum, hic lacrymari tam tristi audito nuntio ingemiscere, & ab aurora ad vesperam vsque pro regibus ac Principibus, pro populo Dei, proque vniuersa Ecclesiæ domo ieiunare.

Joel. 2.

Deus suos
ad ieiunia
& lacrymas
hortatur.

Nunc ergo, dicit apud Ioelem Dominus, conuertimini ad me, peccatores, à vitijs discite, ad me accedite, in toto corde vestro, in ieiunio & fletu, & in plañctu. Ad Sacerdotes hæc imprimis communitio spectat. Recedite igitur, sed quàm fieri potest citissimè, imo & hac hora ab inquinamentis vestris, & conuertimini ad Deum, cor illi vestrum offerte, corpus austeritate emacerate, spiritus pectus disrumpite, & lacrymarum flumines oculi madescant.

Niniuitæ
per ieiunium
salutem
& veniam
adepti.

Rex Niniuitarum & omnes eius Principes, longe interminationibus auditis, quò diuinum flagellum ab vrbe, & fulmina damnationis à ceruicibus suis auerterent, generale per vniuersam urbem ieiunium indixere, ut non homines modo sed & iumenta à cibo abstinerent; atque ita factum est ut & calamitatem imminuentem effugerint, & propitium Deum inuenerint; Homines & iumenta & boues & pecora, non gustent quicquam nec pascantur, & aquam non bibant. Allegorice huius sensus est, Sacerdotes & Prælati

Ion. 2.

nam Deus aduersus populum suum exacerbatus
 iniustitiarumque suarum fulmina euibrare paratus, qui
 ecclesiarum Dei à consilijs sunt ieiunia indicere, ad
 penitentiam adhortari, cilicia, ad aliorum ex-
 emplum induere, & à cibo abstinere debere; at-
 que hoc verum & vnicum diuini furoris auer-
 tendi, animarumque salutis parandarum medium
 est.

In Euangelio S. Marci discipulis suis ait Do-
 minus, *Hoc genus demoniorum non eiicitur nisi in
 oratione & ieiunio.* Sacerdotes demonum fugan-
 dum, eiiciendorumque malignorum spirituum
 potestatem habent; at sciant hoc sine orationis
 & ieiunij adminiculo fieri non posse. Ieiunium
 quippe demonum toxicum ac virus
 est.

Ieiunium
 necat da-
 mones.

Marci. 9.

Nautæ qui Ionam vehebant, quò se & nauem

Ion. 1.

discrimini eriperent, nauem exonerarunt, om-
 nesque merces eius alienandæ causa in mare deie-
 cerunt, Et timuerunt nautæ, & clamauerunt viri
 ad Deum suum, & miserunt vasa, quæ erant in nauis
 in mare, vt alieniaretur ab eis. Mundus hic mare
 quoddam est, Ecclesia nauis, tempestates vitia,
 nauigantes ipsi fideles, Sacerdotes nautæ. Vel
 potius, corpus hoc nostrum Oceanus est, anima
 nauis, passiones venti, religiosus nauta; vt igitur
 hic tura sit nauigatio, naufragium euitetur, tem-
 pestates quiescant, ac redeat maris malacia, na-
 uis exoneranda est, id est, corpus ieiunio
 exhaustiendum, caro hæc delicijs priuanda,
 voluptates euacuandæ, omnia enim hæc na-
 uem onerant & magis magisque depri-
 munt.

Animæ vt
 tutò nau-
 get, corpus
 euacuan-
 dum.

Daniel

Corpus
nostrum i-
dolum est
cuius sacri-
fici mun-
das & dæ-
mon
Dan. 14.

Daniel Propheta sacrificulorum Beli impos-
ras detexit, atque hoc idolum euerit, cibos appo-
ni clanculò solitos subtrahens, fanumque eius
cineribus conspergens, *Præcepit Daniel pueris suis
& attulerunt cinerem, & cribrauit per totum tem-
plum coram rege.* Corpus hoc Religiosi, idolum
quoddam est, diabolus autem & mundus illius
ministri & sacrifici, quorum si versutias & re-
nas detegere volueritis, hocque idolum pedibus
substernere ac conculcare; cibi illi subtrahendi
sunt, cilicium ei imponendum, & cineribus con-
spargendum.

Concupis-
centia i-
gnis inex-
tinguibi-
lis.
ad Helio-
dor.

Flammæ extinguendæ, iuxta mentem S. Hierony-
mi, & incendiij compescendi, non melior supple-
tit ratio, quàm lingua subtrahere & fomenta au-
ferre. Concupiscentia nostra Sacerdotes, ince-
dium quoddam est, ignis est, Aethna est, & nimis
conflagratio, quæ omnia in hoc corpore destruit
ac deuastat; cibi fomenta sunt, passionum fuma-
vitia verò flammæ. Ad hos igitur ignes extinguen-
dos, nullum melius occurrit remedium, quàm
nutrimenta & fomenta subtrahere, id est cibum
minuere, diætam sectari, ieiunium obseruare &
poenitentiam agere.

Inimici se
dedunt de-
ficien-
te comen-
tu.
Dicitur in sum-
ma.

Solent inimici obsessi vtrò se dedere & ob-
dentis beneuolentiam ambire, cum comen-
tū inferendi ijs via intercluditur & cū rerū penuriam
conflictari incipiunt: mundus, caro, Diabolus in-
imici vestri iurati sunt, Sacerdotes; cibi, eorum
cōmeatus sunt, qui mox vt auferuntur, cū ieiunij
premuntur, nihilque quod comedant inueniunt,
quamprimum iussa & imperata faciunt, principi-
se suo subiiciunt, caro rationi obtemperat, cor-
pus animæ, omniaque dein hæc Deo supremo
Monarchæ.

Filius

Filius ille prodigus paterna domo egressus & *Lac. 3.*

longinquam profectus regionem, quam diu ha-
bit quo ventri gulæque satiffaceret & cum me-
tricibus comessaretur licentius, nullo in patri-
am reuertendi desiderio tenebatur, nec delicto-
rum commissorum eum sollicitudo cruciabat: at
in se necessitate pressum vidit, fame propemodum
enectum, & miseris circumuallatum, oculos aperuit,
malum in quo versaretur perspicuens propositumque
fecit in patriam reuertendi, domum paternam adeundi,
venię petendæ, & misericordiæ deposcendæ, *In se autem reuersus, dixit,*
Quanti mercenarij in domo patris mei abundant pa-
nuis, ego autem hic fame pereor, surgam, & ibo ad pa-
trē. Mythicū Parabolæ huius sensum expositu-
rus, dico, Sacerdotes, sæpe vos prodigos agere
vosque à Dei patris illius cælestis cultu obsequi-
que abstrahendo in longinquam mundi regio-
nem secedere, in qua quam diu ridendi, comessan-
di, consortiaque frequentandi suppetit materia
& occasio, numquam vos de ad benignum Deum
reuertendo, domum vestram repetendo, officij-
que vestris incumbendo cogitare; atque si cor-
pus hoc durius tracteris, si fame emaceretis, si
delicias subtrahatis, si quadragesimale illi ieiunium
imponatis; morigerum mox, obediens, &
delictorum poenitentia doloreque tactum vide-
bitis, atque tunc mundi deferendi & ad patrem
clementissimum, misericordiæ deposcendæ causam
redeundi animum concipietis.

Fame
prodigum
ad patrem
compulit.

Herba
quædam
quæ in te-
ra fertili
emoriatur
in steri-
li crescat.

Essere fert apud Antipodas herbam Plinius,
quæ in sæcundo, feraci fertilique consita solo,
emoriatur, coloremque & viuacitatem amittit,
sed in deserto, arenoso, sterilique quamprimum
vireorem vigoremque assumit & crescendo luxu-
riatur.

Matth. 3.
Qui ieiunant, beati sunt.

2. Cor. 6.
Sacerdotes Paulus ad ieiunandum inuitat.

Sacerdotes
sæpius ieiunent
quàm sæculares.

Dist. 4. c.
statuimus.

Sacerdos
qui ieiunium inditum violat puniri meretur.

1. Reg. 14.

Ambros.

serm. 25.

Quid sit verum ieiunium.

riatur. Anima vestra, Clerici, cæleste quoddam me est, quæ in pingui voluptatû agro confita, successit, perit, vitalemque succum amittit: infertis verò locis pœnitentiæque arena plantata, sterilique & emarcido ieiuniorum terricom crescit, surgit, & mirabile incrementum sumit. Hæc scilicet ei terra placet.

Beati, inquit apud Matthæum Dominus, *nunc esuritis, quoniam saturabimini*, beati qui in vita ieiunatis, quia in altera voluptate potabimini. Beati haud dubiè vos Religiosi in hac mortali vita, si ieiunium colueritis, famemque in Dei obsequio toleraueritis, nam merces vestra in cælo ampla & laeta erit.

In omnibus, ait ad Corinthios Apostolus, *et hibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in patientia, in ieiunijs*. Is verò egregio Sacerdoti nomine indignus viuit, seseque Christi ministrum non exhibet, qui ieiunio non incumbit, pœnitentiamque non agit.

Sicut discreta esse debet vita clericorum à laicorum conuersatione, ita & in ieiunio debet esse discretio, ait S. Papa Telephorus. Id est, quemadmodum Sacerdotes ceteris viuere debent sanctius, ita quoque alijs ieiunent frequentius.

Ionathas Princeps iuuentutis Israeliticæ cum inscius paternum præceptum transgrediretur, die, quo Pater ieiunari præcepisset, cibos sumisset, ad mortem condemnatus est; seuera profecto sententia. Quid igitur Sacerdos meretur, qui sciens volensque DEI sui præceptum transgreditur, atque ij imprimis, qui ieiunia dicta violant?

Ieiunium appello, ait Magnus Gregorius, cum

ibi sumendi hora non præuenitur, vti Ionathas
 præuenit: quâdo delicatiores epulæ nō quæruntur, *p. 3. Past.*
 vti Hebræi; cum in coquendo non quæruntur in- *admon. 20.*
 dustria aut condimenta, vt filij Heli; cum super- *& moral. l.*
 flua non ambiuntur vt Sodomitæ; deniq; quando *20. c. 13.*
 non omnia vilia comeduntur, vt profanus Esau.
 Hæc conditiones ieiunij obseruate Sacerdotes,
 & perfectè ieiunium seruaueritis.

Sacerdotes

Cassianus, S. Basilius & Gregorius Pontifex hac ieiunent
 de re agentes dixere, Sacerdotes ieiunium sed prout vires
 discretum & iuxta ætatem & vires commensura- sustinere
 tum exercere debere. *Generalis hic continentia mo-* possunt:
tas est, vt tantum sibi met cibi vnusquisq; concedat, *Coll. 2. c. 22.*
quantum sustentatio carnis, non quantum desiderium in *constit.*
sauietatis exposcit. Docere volunt, Sacerdotes in *monast. c. 5.*
 ieiunando discretos & prudentes esse debere, & *Lib. 20. Mo-*
 non amplius quàm corporis robur & vires per- *ral, c. 31.*
 mittunt, ieiunare.

Eandem opinionem secutus Hieronymus, ait,
 Tantum tibi ieiuniorum modum impone, quantum Sacerdo-
 ferre potes, noli quid vltra vires hic conari; ieiunia tum iei-
 tua pura sint, casta, simplicia, moderata, non su- nia discreta
 perstitiosa, non temeraria. Hinc discite Sacerdotes, sint.
 ieiunia vestra discreta, ab omni superstitione re- *Epist. 2. ad*
 mota & prudentiæ innixa esse debere. *Nepotian.*
 His suffragator accedit Gregorius, duo dicens, Ieiunia vi-
 scilicet, abstinentiæ virtutē nullā esse, cū corpus tia extin-
 non tantū quantū possumus castigamus; vel male guant, ta-
 illā ordinatā esse cū nimia id abstinentia enecamus: men non
 per abstinentiā quippe carnis vitia sunt extinguenda, oppri-
 non caro, aut corpus penitus occidendum. Dicere vult mant.
 quantū colligere quidē datur, Ecclesiasticos dis- *Lib. 20. Mo-*
 cretionē & prudentiā ieiunijs suis comites addere *ral, c. 31.*
 debere, itaq; abstinere, non vt corpus interimant,
 sed vitia extinguant & prauos appetitus fomites
 suppressant.

Tunc

Verum ie-
iunium
quod sit,
Isidorus
lib. 2. de
summ. bon.
s. 44.

Tunc verum & perfectum ieiunium est, quando exterior homo ieiunat, & interior interim precibus incumbit: tunc enim oratio celos penetrat cum ieiunium comitem habet; tunc quoque homo spiritualis penitus redditur, Angelis quâ proximè accedit, liberiusque se cum Deo coniungit. Adhuc ut ieiunia bonis operibus stipata Deo gratissima sint; at qui à cibis abstinere, & vitam improbandagunt, dæmones imitantur, quibus escanone, & nequitia semper est. E quibus omnibus concludo, Sacerdotes, tum animo tum corpore ieiunandum esse, atque cibis abstinendo simul & à vitijs abstinendum: atque hic status est vitæ religiosæ.

CAPVT XVI.

Sacerdotes vigilant, quotidieque conscientiam examinent.

Dauid singulis noctibus vigilabat.
Psal. 78.

Dauid Rex virtutis & sanctorum exercitiorum studiosus quàm qui maxime, regni negotia seponens de se ipso testatur, *Meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar & scopebam spiritum meum.* si res negotijs pressi, & rerum quotidie in regni administratione occurrentium mole fatiscere, conscientia statum ita excutiebant quid Sacerdotes procul à mundi turbine sequestrati, & à negotijs sæculi liberi, facient? an non illorum est facta cogitataque excutere, meditationi incumbere, vitam spiritualiter instituire, singulasque noctes vigilando orandoque traducere?

Psal. 118.

Idem quoque alio in loco ait, non modo de die tui recordatus sum Domine, sed *memor etiam sum nocte nominis tui, & custodiui legem tuam;* id est media

media nocte ad te celebrandum dilaudandum-
que surrexi. Sacerdotes, qui reges quidam spi- Sacerdotes
rituales sunt hoc modo vitam instituere par nocte De-
est, nec illis sufficiat Deum toto die deprecari, um dilau-
sed de nocte quoque illum laudent, & in tene- dent.
bris, velut in umbraculo, diuinum sibi numen
propitium reddant.

Nec facis illi id fuit fecisse, sed eodem quoq; *Psal. 133.*
ceteros omnes inuitauit dicens, *In noctibus ex-* Sacerdotes
solite manus vestras in sancta, & benedicite Do- cor & ma-
minum. Sacerdotibus hoc dictum est, quorum nus de no-
est, etiam noctu cor & manus ad Deum sustol- ete ad De-
lere, inque lunæ splendore Deo benedicere. um sustol-
lant.

Eandem adhortationem etiam adhibet Ie- *Thren. 2.*
remias dicens, *Consurge, lauda in nocte in prin-* Vigilant
cipio vigilarum: effunde sicut aquam cor tuum & orent
ante conspectum Domini, leua ad eum manus tuas pro anima-
pro anima paruulorum tuorum qui defecerunt in rum sa-
mane. Vobis hoc occino, Sacerdotes: vos enim lute.
vult noctu de strato surgere, oculos adaperire,
manus sursum sustollere, assiduoque pro ani-
marum salute deprecari.

Vigilate & orate (ait discipulis dormitanti- *Vigiliae &*
bus Dominus) *vt non intretis in tentationem.* *preces ten-*
docere ita volebat, vigilias & orationes infi- *tationes*
mitē necessarias esse, atque in primis Sacerdo- *impedi-*
tibus, vt ita tentationibus resistent, atque om- *unt.*
nem infernalem imperum propulsent. *Matth 26-*

Vigilate, ait alius Euangelista, *videte, orate.*
nescitis enim quādo Dominus domus veniat, serō an *Mar. 13,*
media nocte; an gallicā tu, an mane. ne, cū venerit Sacerdotes
repente, inueniat vos dormientes. Vobis eadem vigilantes
Christus insurrat Clerici, vigilate & excubate Dominum
in Ecclesijs vestris, nescitis enim quādo magnus semper ex-
ille magister vêturus sit, an in vespera senectutis spectent.

T

an sub

an sub auroram iuuentutis, an verò in meridiano virilis ætatis calore: vigilate inquam, ne vos stertentes & sopore distentos inueniat.

Luc. 12.
Qui vigi-
lant Apo-
stolorum
imitatores.

Apoc. 3.
Dormien-
tes à diui-
nis iudicijs
præueni-
untur.

**Iacob præ-
sulum
imago.**
Gen. 31.

**Prælati
qui super
gregem
Christi
non excu-
bant,
mortem
merentur.**
1. Reg. 26.

Vigilate, ait D. Lucas, *omni tempore orantes* quod benè exponendo dico, illos veros Apostolorum imitatores esse, semper qui vigiliant & vigilias suas precibus exornant.

Si non vigilaueris, interminatur in Apocalypsi Dominus, *veniam ad te tamquam fur, & nescis qua hora veniam ad te*. Hæc minas perhorrescite Sacerdotes, & cogitate vos, si non vigilaueritis, sed somno sepulti altum dormiueritis, à diuina iustitia inopinantes nihil minus cogitantes opprimendos.

Iacob Patriarcha soceri sui Labani ingrati-
tudinem coarguens, & obsequia quæ tanto an-
no spatio in illum contulerat, recensens, vigi-
lias suas illi imprimis retulit: Quid, inquit, hæc-
cine merces tot tantorumque laborum? hæc-
cine remuneratio tanti sudoris? *Die nocte æstu vrgebar & gelu, fugiebat somnus ab oculis meis, tuasque vt oues conseruarem nullo tempore, etiã nocte intempesta excubauit. Hæc-
cine merces tot tantorumque laborum? hæc-
cine remuneratio tanti sudoris?* *Die nocte æstu vrgebar & gelu, fugiebat somnus ab oculis meis, tuasque vt oues conseruarem nullo tempore, etiã nocte intempesta excubauit.* horum hic Sacerdotum imago est, & sedulo-
rum prælatorum speculum; horum siquidem e-
noctu & interdiu excubare, varias molestias
sustinere, gregem Christi tueri, & nunquam
in officij sui functione indormiscere.

Dauid elanculò Saulis castra explorator in-
gressus, regiumque schema exutus, excubito-
omnes stertentes inuenit, Abnerem militum
tius præfectum ceterosque duces acriter cor-
puit dicens, *Viuat Dominus, quoniam filij mor-
tis estis vos, qui non custoditis Dominum vestrum
Christum Domini.* Hanc historiam velut allego-

DE DOTIB. SACERD. NECESSAR. 291

ricam enodans aio, Sacerdotes & Episcopos, qui inimicum in Ecclesiæ castra ingredi sinunt, virtutesque quæ fidelium arma sunt, diripere, animasque voluptatibus ac delicijs indormi-
scentes discrimen adire, morte dignos esse, tantaque functione dignitateque indignos.

Sponsus ille in Canticis dignitatē & functi-
onem suam recensens, ait se constitutum esse
custodem in vineis, ad perpetuū vigilias
agendas, *Posuerunt me custodem in vineis.* Mysti-
ce hoc explicurus, dico vinea designari Ec-
clesiam, eius autem custodes & excubitores
esse Sacerdotes & Præsules: quare semper vi-
gilent, impediāntque ne hanc hereditatem ani-
mā & sēra depascent.

Super muros, tuos, ait per Isaiam Deus, Hie-
rusalem constitui custodes, tota die & tota nocte in
perpetuum non tacebunt, impediēntque ne quis
vallum tuum transcendat. solet in sacris Lit-
teris Ierosolymæ nomine Ecclesia denotari,
custodes autem in muris constituti, sunt Sacer-
dotes & Episcopi, illo autem loco eos Deus
constituit, semper ut vigilet, & explorent, num
inimicus in procinctu sit, ut inclament si quod
imminere discrimen viderint, impediāntque
ne quis ad muros accedat, adeo ut perpetuū vi-
gilandum sit.

David ad regiam dignitatem promotus tan-
tam subditorum curam habebat, regni que ne-
goria tam gnaviter administrabat, ut diceret,
Deus meus, ad te de luce vigilo, id est, iam in-
de ab eo tempore quo me ad regnum vocare di-
gnatus es, non dormio, non quiesco, imo ne de
nocte quidem, sed summo manē expergefactus
ad te exclamo, precesque meas ad te dirigo. Qui

Prælati
sunt custo-
des vineæ
Ecclesiæ.

Cant. I.

Episcopi
Ecclesiæ
excubito-
res.

Isai. 62.

David
mane sus-
cebat ad
orandum.
Psal. 62.

T a verò

verò ad Sacerdotium, regnis omnibus eminentius vocatus est, tanto animarum iuuandarum ardore flagrare deberet, Ecclesiæque negotiis tam gnauiter & sedulo administrare, noctes & dies ut vigilare deberet, summoque mane surgendo, ad regis huius exemplum coram Deo prosternere, suasque illi preces offerre.

Isaias manè surgebat & vigilabat de nocte

Hoc autè modo Isaias Propheta se vixisse in Anima, inquit, mea desiderauit te Deus meus in nocte, sed & in Spiritu meo in precordijs meis manè vigilabo ad te. Prophetam hunc imitari deberet bonus Ecclesiasticus, inque anima singulis noctibus Deum quærere, ei que summo manè vota offerre, coram maiestate illius vigilando, non verò in multam lucem stertendo.

Qui vigilas amat, cordatum se ostendit. Eccles. 39.

Sapiens probum virum eiulque merita describens, inter cetera in eo laudat, quod in vigiliis sit assiduus, dicens, Cor suum tradet ad vigilandum diluculo, aliisque dormientibus animis vigilabit. Sacerdos igitur sapiens ac probus, qui libenter vigilat, & improbus è contra & insipiens, qui somno deditus, in lectulo ad meridiem usque decumbit.

Prælati vigilantibus virgæ Ieremiæ collati. Thren. 1.

Inter cæteras visiones, virgam vigilantem vidit Ieremias, virgam oculatam & circumspicientem, Virgam vigilantem ego video. Equidem aliorum interpretum expositioni innixus dicere ausim, mystica hac virga Sacerdotes & Præfules denotari, quorum est virgarum instar peccata castigare, animas gubernare: sed virgarum oculatarum & vigilantium, horum enim partes sunt oculos semper patentes, & diligentem Ecclesiarum curam habere.

Leones oculis apertis dormiunt.

In magnifici templi à Salomone constructi fabrica circum mare æneum fusile boues & leones

leones & Cherubim effingi voluit Deus, Et in-
ter coronulas & plectas, leones & boues & Cheru-
bim. Ingens mysterium, cuius hic est sensus, Sa-
cerdotes & pastores qui in medio Ecclesie, ve-
lut eximie quedam picturae sunt, Cherubino-
rum instar esse doctos, ac bouum instar laborare,
leonum instar vigilare debere; leones quippe
oculos nunquam claudunt, & quamuis dormi-
ant interdum, non ideo tamen palpebras oc-
cludunt.

Quam merito Ionas reprehensus fuit, quam
grave delictum admisit, quod grauissimis tem-
pestatibus agitata naui & nautis perplexis, non dormien-
ti laborauerit, auxilium caeleste non implora-
tes Iona-
re, sed in naui fundo dormierit securus; Et compara-
ta est tempestas magna in mari & naui peri-
culatur conteri, &c. & Ionas descendit ad inte-
riora naui, & dormiebat sopore graui. similem
haud dubie Sacerdotes & Praefules errorē com-
mittunt, dormitionique huic per similes sunt, cū
tempestatibus & persecutionibus Diui Petri
cymbam circumfremantibus exagitantibus-
que & salute animarum in communi naufragij
discrimine versante, intra voluptatum latebras
delitescunt, deliciis indormiscunt, cum remi-
gare potius, aduersus peccata debacchari, hæ-
reses exagitare, Euangelium tueri in Ecclesia
naui oporteret.

In Parabola illa Euangelica, in qua de semi-
ne mentio habetur, dictum est, inimicum ho-
minem postquam Paterfamilias bonum semen mon ziza-
in agro suo seminasset, dormientibus homini-
bus zizania superfeminasse; Cum dormirent ho-
mines, venit inimicus homo & superfeminauit Matthei 13.
zizania. Onoxium somnum! o soporem infor-
tunatum!

tunatum ! docemur hic Prælati & Episcopi dormientibus, diabolum discurrere, inimicos latebris egressos omnia hæresum, vitiorum, dissolutionumque zizaniis replere, Ecclesiæque agrum noxia semente conferere, in quem olim bona Euangelij sementis coniecta fuit.

S. Petrus
quod vigi-
lare non
potuerit
corripitur.

Matth. 26.

Apostolus Petrus pridie quàm feralis passio-
nis tragœdia perageretur, à Domino in Horto
olivarum reprehenditur quod vigilare secum
non potuerit, sed à somno victus succubuerit;
audit enim, *Non potuisti vna hora vigilare me-
cum*: Eheu, Pontifices, & Episcopi sancti veteri
successores, eisdem Domini verbis coargui
meremini, acutæque verborum aculeo taxari,
quod, Iuda insidias moliente, Christo in discrimine versante, Ecclesia afflicta, altum stertens,
Quid prælati ! non possitis vna hora vigilare
cum Christo?

Apostolus
Corinthi-
os ad vigi-
lantiam
excitat.

1. Cor. 26.

2. Tim. 4.

Apostolus Corinthiis scribēs ait, *vigilate, stete
in fide, viriliter agite, & confortamini*. Cogitate
vobis hæc perscripta esse, Sacerdotes, vigilate,
stete in religione, viriliter agite, nec leues vos
aut instabiles ostendite.

Inter cætera præcepta Catholicasque instru-
ctiones, quas Timotheo suo perscripsit idem
Apostolus, *Tu verò vigila, in omnibus labora, opus
fac Euangelistæ, ministerium tuum imple*. Idem
vobis ut dicam, Sacerdotes, finite dormire se-
culares; vos verò, qui Ecclesiæ excubitores estis,
custodes sponsi, noctes integras vigilando im-
pendite, vigilate diligenter, in omnibus labo-
rate, ministeriumque vestrum implete.

Vigilias A-
postolus
Petrus do-
cet.

Pe. 5.

Apostolorum Princeps, & summus Iesu Christi
in terra vicarius, fideles ad vigilandum adhor-
tans ait, *fratres sobrii estote & vigilate, quia ab-*
uersarius

versarius vester diabolus oravit quem deuoret.
 Quantum quidem colligere possum, vobis ma-
 gis hic pontifex loqui videtur, Sacerdotes, e-
 us monentis consiliis, obsecro, acquiescite, so-
 brietatem & vigilias consecremini, honestè
 vitam instituite, vosque ipsos circumspicite.
 Habetis enim inimicos qui semper in insidiis
 versantur, vosque ut deuorent, circumgyrant.

*Beatus qui vigilat & custodit vestimenta sua
 nudus ambulet, & videantur turpitudinem eius.*

Beatus inquam Religiosus & Sacerdos qui sem-
 pervigilat, quique vestimenta id est virtutes
 custodit, ne illis infelici quodam somno amif-
 tis nudus inueniatur, ac proinde nudus fugere
 timeatur, Dei sui gratia destitutus, omnesque il-
 lus peccatum, turpitudinem, flagitiaque com-
 missa videant.

Verè inquam vigilandum: nam, ut Patres
 non pauci testantur, nocte ad sapientiam nihil
 commodius: hac enim persapè de Deo cogita-
 mus, lectioni contemplationique diuinarum
 scripturarum vacamus, cantamus, Psallimus, &
 precibus Deum obsecramus. Vnde omnium suf-
 fragio certum est, noctem ad orandum, medi-
 tandum, aliaque sancta exercitia peragenda
 percommodum esse.

Dixit olim non inscitè Euripides, *Habent re-*
ligionem tenebra. Nox enim & tenebræ deuotio-
 ni & pierati conciliandæ conducunt, & ad san-
 ctæ religionis exercitia percommoda, maximè
 in Sacerdotibus.

Quam assidue vigilabat Hieronymus! Hinc
 de se ipso scripsit alibi, *Consuetudinem meam no-*
sti, breuissimo somno vtor, & quasi interuigila.
 Sanctum hunc anachoretam imitamini Sacer-

Beati qui
 vigilant.

Apoc. 16.

Nox pro-
 pria ad o-
 randum.

Cyrill. tero-

sol. cate-

chis. illumi-

nat. 9. Ber-

nard. serm.

86. Basil. 6.

rat. 2. de

precat.

In Bach.

Nox habet

religio-

nem.

Vigilabat

assidue

S. Hiero-

nyinus.

T 4

notes

dotes, moderatè dormire, horasque vestras discretè metiamini.

Collat. 12.

Discretio
in vigilan-
do adhi-
benda.

Suadet religiosus Cassianus, non nisi quatuor horas dormiendum; at hic seruanda mediocritas & moderamen, tamque in vigilia quam in somno prudenter agendum; si enim limites transsiliant & excedant, vtrumque noxium est, & corpori detrimentum sanitati que adfert, idque ex mente Hippocratis.

*Aphor. l. 2.
c. 3.*

Quietem igitur vestram moderamini, Sacerdotes, horarum vigilia tum somni dirigite, extrema ne sequamini, sed anream mediocritatem sectemini.

*Bernard. ad
fratres de
monte Dei.
Sacerdo-
tum Som-
nus non sit
profundus.*

Circumspiciendum etiam est Sacerdotes, ne planè dormiatis, id est, ne somnus, vester, non iam lenimentum & quies defatigatorum, sed corporis suffocati soporati que sepulcrum sit, & non iam ad corpus restaurandum vires reparandas conducatur, sed eiusdem mors sit, & ruina: suspecta enim res est somnus, & magna ex parte ebrietati similis, docere hic Ecclesiastici cos. Religiosos voluit, non esse adeo profundè dormiendum, ut quin corpore quiescente anima saltem vigilent.

*In Piman-
dro.*

Nec satis est vigilare, sed conscientia etiam examinanda est. Nam ut Mercurius Trismegistus ait, Deus, ipse mens, iussit ut homo mens particeps seipsum animaduerneret. Et si non examen hoc & excussio sui magni refert, atque Sacerdotibus maximè necessaria est.

*Docebat
S Petrus
suos exa-
minare
conscienti-
am.*

*Epist. 1. ad
Jacob.*

Magnus pontifex Clemens ait, Apostolum Petrum prædecessorem suum discipulos suos docuisse, singulis ut horis commissa hora præterita examinarent, de Deo vbiuis locorum cogitarent, & animosè in Christo Iesu malas cogitationes retunderent & comminuerent, Sa-
cerdotique

erdotique easdem reuelarent. Quod gloriosus apostolorum princeps suos edocebat discipulos, ab omnibus ipse crediderim esse faciendum, & imprimis à Sacerdotibus.

*Hom. 1. de
insti. mo-
nach.*

Completo iam die, ait magnus Basilius, omnique opere tum corporis tum spiritus etiam absoluto, præclare fiet si vnusquisque antequam cubitum secedat cum animo suo conscientiam exquirat, num quid indignum aut nefarium fecerit cogitaritque, num in orando fuerit attentus, ac sibi præsens, si cum tædio cantauerit, si aliquo vitæ communioris desiderio flagrat. Et sanè euidens pietatis argumētū maxime dignū laude, si Sacerdotes die exacto negotiisq; cōfectis conscientia statum excutiant, ut videant scilicet in quo offenderint, ac quomodo id poenitentia sint purgaturi.

*Conscien-
tiam vespere
exami-
nare præ-
clarum.*

*De interiori
domo.*

*S. Bernardi
doctri-
na.*

Disce præesse, ait S. Bernardus, vitam tuam ordinare mores tuos componere, temetipsum accusare nūquā excusare, te sæpius condemnare, vindictā poenitentemq; de te sumere. Hoc seruate Sacerdotes, vos ipsos ordinate, actiones vestras excutite, delicta corripite, negligetias castigate, iudices vestri & exactores estote, vitamque vestram excutite.

Item S. Basilij.

*De abdica-
tione rerum*

Melius quin etiam S. Basilius. studiose, inquit, operam dato, ut melior indies existas, idque fiet si quotidie qua egeris dixerisq; excusseris & examinaueris, cumq; antea acta vita contuleris. Egregium perfectio Sacerdotibus documētū, quo edocetur quotidiana opera examināda, ponderāda, Item magni Gregorij.

*& Bona-
uent. de pu-
nit. consc. 1.
1. 17.*

*Item ma-
gni Gre-
gorij.*

Audiamus de eadem re loquentē Gregoriū Cogitationes, inquit, iustorum nonnisi iudicia sunt; à mundi enim turbis & inquietudine se-
T. 5 reuocan- l. 22. c. 9.

reuocantes ad cor accedunt, ibique in rationis tribunali confidentes ob oculos sibi ponunt, tum se tum proximum, ac sententiam illam legis excutientes, *Quaecūque vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis*: sicque districto iure atque iudicio causā suā & proximi iuxta tabulas diuinæ legis in foro cordis examinant. Omnia hæc edocere volunt, Sacerdotes si iusti haberi velint & probi, quotidie causam suam negotiaque propria examinare, factorumque iustitiam & æquitatem rigido examine in conscientia subsellijs exigere debere.

Id fecere
etiam gen-
tiles.

Seneca lib.
3. de irac.
36.

Nec solum id facere suadent Patres, sed etiam Ethnici, in quo Christiano dignè mihi locuti videntur: atque inter ceteros ait Seneca Sextium, magnū profectò in republica virum, consummato die se ad nocturnam quietem recepissem, animum suum interrogare solitum, dicentem, Quid hodie commisisti? cui malo remedium opposuisti? quantum vitam emendasti tuam. Quid Ecclesiastici, an non infideles homines imitamini, & prius quàm ad quietem vos componatis, ad eorum imitationem, transactæ diei commissa excutietis? Scitote vero, si id diligenter præstiteritis & in eo perseveraueritis, indies vitam in melius commutaturos: ille siquidem malè agere non audet, qui se quotidie coram iudice cogitat assistere debere.

Vir bonus
se quoti-
die exami-
net.

Virg. in vi-
ra bono.

Vir bonus & sapiens, &c. ait Poëtarū princeps,
*Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
Omnia præterita quàm excusserit acta diei.*

Equidem audacter post Poëtam hunc dixero, Sacerdotem virum bonum dici non posse, si quotidie actiones suas & consilia excutiendo conscientiam diligenter non examinet.

Quoti-

Quotidie bis precari solent, ait Philo Iudæ-
Christiani, mane ac sub vesperam: oriente Veterum
Deum orant, dies ut illis futurus feliciter Christia-
ndæ, animæque cælesti lumine repleantur; oc-
cidente verò ac sub diei occasum, ut animus consueto
ab omnibus negotijs diurnis iam liberatus, & do-
sculis compositis, rerumque imaginariarum Lib. de vita
exere excusso, transactæ diei actiones exami-
net, inque domestico consistorio veritatem
exquirat. O sanctam piamque consuetudinem!
Hanc vos observate, Sacerdotes, hoc modo vi-
tum institute, veteres Christianos in hoc imite-
mini, rationem à vobis ipsis de omnibus actio-
nibus deposcite, & conscientias sedulò excu-
tite.

CAPVT XVII.

Sacerdotes in cultu nitidi & honesti sint.

Omnis veterum sanctorum diligentia eu-
raque imprimis in eo sita semper fuit, ut
Seraphicus tradit Bonauétura, ut hominē inte-
riorem, qui regis sui imaginem ac Dei insignia
præferat, quàm maximè excolerent, efforma-
rēt, seseque huic vni exornando totos dabant,
cultu ornatuque exterioris hominis velut in-
ni, caduco, superfluoque neglecto. Horū exēplo
Sacerdotes discant & Religiosi quamprimum
vestium cultum superfluum, & quidquid ad ex-
teriorum corporis ornamentum spectat con-
temnere, & interiori dumtaxat pulchritudini
ad augendæ, ad veterum imitationem studere.

Tria sunt teste Sapiente quæ hominis in-
teriora prædunt, *Amictus corporis, & risus den-*
tiarum, & incessus hominis enuntiant de illo. Et sanè quoscitur.
tribus hisce argumentis exterioribus de in-
terno

Veteres
sancti vni-
co homini
interiori
ornando
studebant.
In pharet. c.
4. c. 37.

In tribus
homo co-
gnoscitur.
Eccles. 19.

terno homine diiudicare possumus & praeterim de Sacerdotibus, ac maximè de vestitus: nimis modestus sit, quam primum de illius virtute diiudicare licet, si verò dissolutus & laceratus, mundanus & improbae vitae esse dignoscitur.

Vestes pretiosae non Sacerdotum sed aulicorum sunt.

Matth. II.

Quid existis in desertum videre, ait in Iohannem Baptistam, praconia regerendo Dominum hominem mollibus & pretiosis vestitum? nequam: ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Egregia hac filij Dei sententia ornamentum superfluitas & pretium reprehenditur: qua etiam discimus, aulicorum & purpuratorum esse egregias, pretiosas, mollesque vestes consuetari, non verò sanctorum Sacerdotum.

Gen. 3.

Primus homo pellice animalium tectus.

Prima vestis, quam Deus protoplasto paravit fuit è mortuorum animalium pellibus, non verò è serico & byssino auro intertexto, sed quoque Deus Ada & uxori eius tunicas pellicum induit eos. Quo denotare voluit, sapientis esse, & imprimis Sacerdotis & Religiosi, non alias vestes quam luctus & mortificationis gestare debere, atque illos verè à Deo vestiri & ornari qui tales sibi vestes parant.

Iacob sub veste Esau benedictionem meruit patris.

Gen. 29.

Insigne miraculum & rarum profectò fuit, Iacobum veste Esau fratris indutum paternam sibi benedictionem, iusque primogeniturae comparasse, Et vestibus Esau valde bonis, quas apud se habebat domi, induit eum &c. sed magis etiam mirandum est, si sub veste mundana, pretiosa, profana Sacerdos & Religiosus Deo placere, benedictionemque patris caelestis sibi mereri possit.

Vt verò Sacerdotum vestis non debet esse superflua & vana, ita nec sordida aut contempta;

rajin huius rei signum iubetur Pontifex Iesus, Sacerdos
sordida indutus, vestem commutare, seseque tum vestis
angelico conspectu dignius conuestire: Et Iesus non sit sor-
didus. *Et stabat ante faci-*

dem Angeli, qui respondit & ait ad eos, qui sta- Zach. 3.
bant coram se dicens, Auferte vestimenta sordida
ab eo. Exemplum egregium & eius quod iam
ago confirmans; quo scilicet edoceor, quem-
admodum Sacerdotales vestes non debent esse
magnificæ aut pretiosæ, ita nec sordidas nimis
esse oportere.

Præcepit Deus Moyfi, Aaronem ut vestibus
convenientibus conuestiret, nitidas, mundas Veterum
& sanctas ei parando, *Indues Aaronem vesti-* Sacerdo-
mentis sanctis. E quo eruo eundem ipsum De- tum vestis
um velle, ut in lege Evangelica, Sacerdotes esse debe-
munda vtantur veste, & honestè se induant. bat sancta.
Exod. 29.

Suasit Ruth, ut si amorem & benevolentiam Booz sibi comparare vellet, fa-
ciem laueret, vnguentis se perfunderet, ve-
stisque cultiores indueret. *Lauare igitur, & vn-* Deo pla-
gere, & induere cultioribus vestimentis. Idem ceat culta
vtatur ve-
ste.

consult Spiritus sanctus Sacerdotibus, ut sci-
licer si Deo placere, sanctamque eius gratiam Rut. 3.
adipisci voluerint, nitidè se & honestè indu-
ant, & togas cultiores sumant. Summus
Sacerdotis
honor est
honestè in-
dui.

Aman superbus ille Persa, interrogatus quid
fieri deberet viro, quem honoratum rex vellet, Esb. 6.
& ad magna promotum, respondit, *Homo quem*
Rex honorare cupit, debet indui vestibus regijs.
Allegoricè hoc exponens dico, maiorem reli-
giolo apud Deum & homines honorem non
posse contingere, quàm si honestè se induat, &
vestem gestet, quam nemo illi vitio vertat.

Gabaonitæ vafri laceras vestes & veteres
induti

Sacerdotes induti coram Iosue duce venientes, illum & sordidis induti Gabaonitis similes. Ios. 9. omnes suos in fraudem pellexerunt, sed dolo eorum patefacto & technis cognitis, meritis fraudis pœnas dederunt, & dignis supplicii affecti. Sacerdotes & Religiosi, qui lemilaras & hiulcas vestes gerunt, nec ullam in vestibus honestatem seruant, novos quosdam Gabonitas esse, deceptores fraudulentos, proditores, quiq; sub his sordibus tum Deum tum homines decipere conantur, sed seipsos imprimis, at tandem fraudibus eorum detectis, meritis hypocriseos pœnas daturus: virtus in medio critate fira est, & nimium in vitium transiens paupertatem volo, non tamen sordes.

Assueri aulam nemo laceris vestibus indutum subire, nisi mortem incurrere vellet. Moralem consuetudinis huius sensum eliciens, sentio non esse licitum Sacerdoti, coram Deo se præsentare, Ecclesiæ illius palatium subire, si laceras, disruptas, dissutas laciniis indutus sit: cultura & mundities in cultu Deo grata est, sordes vero intrant & oculos illius offendunt.

An non constat, & planè ad rem meam est, impudentem quendam regiis nuptiis sese ingerere audentem, à rege conuiuas lustrante euentum, quod laceris & indecoris vestibus effectus, & grauem interminationem audiuisse, Amice quomodo hoc intra finem habens vestem decentem & nuptialem? Regis huius ira, iram denotat Dei, qui indignè fert, quando ad epulum illud Eucharisticum Sacerdotes male vestiti & laceras induti, sese in Ecclesiâ ingerunt, nec Dei præsentiam verentur.

Filius prodigus cum inexpectatus ad Patrem rediit.

redijset, & ille eum lacinijs, malè indutum, diffucum videret, tantas vestium sordes indigne *Luc. 15.* ferens, seruis præcepit, vt exutis sordidis illis lacernis & scrutis, honestè illum & pro dignitate familie conuestirent, *Cito asserite stolam primam. & induite illum.* Sacerdotes, cum vos seculares malè indutos, sordidos & veste vili amictos, lutosos, canosos, & in toga lacinijsa truncataque per plateas incedere vident; filios vos prodigos esse censent; & quoties tali schemate Ecclesiam ingredimini, Pater cælestis tantam indecentiam non ferens, velut meliùs decentiusque vos indui, vestesque honestiores cultioresque assumere.

In Leuitico veruit Deus, ne quis maculosus, *Leuit. 1.* aut aliquo modo vitiosus panes Deo offerat, *Maculosus Deo se non præsentat.* mysteriaque sacra peragat, *Homo de semine tuo qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius.* Miror igitur tot Sacerdotes reperiri & religiosos, qui tot maculis deformes sint, tot secum sordes trahant, tot in veste notas circumferunt, ob quas culpandi sint; tantam tamen eorum impudentiam & temeritatem esse, vt quotidie panem Angelorum in Missa offerre diuinis se ministerijs immiscere non vereantur, non enim coram Deo tali schemate induti comparere debent.

Quicumque in Mosaica lege dissutas vestes *Vestes dissutas habere olim lepræ indicium.* & laceras gestabat, leprosum se esse indicabat, atque omnes proinde eius commercium consuetudinemque deuittabant; *Quicumque ergo maculatus fuerit lepra, & separatus est ad arbitrium Sacerdotis, habebit vestimenta dissuta.* *Leuit. 13.* Mysterium hoc exponens idque ad propositum, dico, Ecclesiasticos laceris indutos & sordidis, ostendens

dere se leprosos esse, ac dissolutos, eorumque commercium deuotandum.

2. Reg. 6.

Michol
Dauidi
coniugi
malè vesti-
to insulta-
uit.

In libro secundo Regum, Michol Saulis filia videns coniugem suum Dauid coram arca Testamenti saltantē, regio paludamento exutum & seruili lacerna indutum, illum contemnenterisit, magnumque sibi hoc probum fore suspicata est, dicens, *Quam gloriosus fuit hodie rex Israel; discooperiens se ante ancillas seruorum suorum, & nudatus est, quasi si nudetur vnus de senioris?* Allegoricus loci sensus est, Sacerdotes Prælatos, qui Ecclesiæ Principes sunt, mechanico & plebeio schemate indutos, risu se exponere plebeculæ, multosque hoc perperam interpretari.

De conse.

dist. 5. c. fu-
rare.

Mores Sa-
cerdotem

ornant
non ve-
stis.

Vestium
usus.

In regul.

Sacerdotes
simpliciter
se vestiant.

Ceterum, teste S. Augustino, verus ornatus Sacerdotis, non tantum nullus fucus mendax, sed nec auri vestisq. pompa, sed mores boni sunt, & vita honesta. Et sanè non vestis vos, Sacerdotes, sed mores virtutumque ornamenta decorant.

Hinc magnus olim Basilii ait, vestes ita parari debere, vt in omni re vsui esse possint; id est, vt videlicet ijs amicti, & diuinæ pariter honestati & nocturnæ etiam necessitati facimus satis. Inlinguare volebant, vestium vsuum non aliam ob causam inuentum esse, quam vt ijsdem cooperiatur corpus, iniuriasque ab eo tum frigoris tum æstus propulsemus.

Catech. 4.

Amictu simplici vttere, ait Cyrillus Hierosolymitanus, non ad ornandum, sed ad necessitatem, non vt in eo delicias quæras, sed in hieme ciuias, corporisq. tui ignominiam verecundiamque cooperias. sed vide ne sub vmbra simplicitudinis corporalis tegenda, superfluo vestitu in ma-

in maiorem turpitudinem dedecusque labaris.
Hoc documentum vobis vsui sit Sacerdotes, ve-
lestque assumite non ad ornatum, gloriam &
fastum, sed ad necessitatibus succurrendum.

Sacerdotes

Simplicem quidem Sacerdos amictum ge-
stet, cultum tamen & nitidum, nam vt consili-
um Gangrense tradidit, Parsimoniam cum veste
humili non reprobamus, sicut etiam ornatum, præ-
ter corporis diligentiam infricatum laudamus.
adeo vt quemadmodum Clericis vitio vertitur,
si nimis in veste effeminati & lasciuui sint, ita
laudi sit munditiem & nitorem præ se ferre.

sint in ve-

ste mundi

& ornati.

Distinct. 41.

Vestimenta tua & calceamenta, ait S. Bernar-
dus, nec nimis sint pretiosa, nec multum vilia,
sed ex moderato & competenti habitu. Ex il-
lius sententia, quemadmodum Sacerdotes
habitu admodum pretioso & pompatico
vinefas, ita & laceris, sordidis, nimisque vili-
bus indui indecorum.

Serm. 9. de

modo bene

vinendi.

Sacerdotis

vestis non

sit nimis

vilis.

Sit Sacerdotis habitus, ait Concilium Hilde-
semense, humilis, non nimis vilis, nec nimis pre-
tiosus, sed mediocriter honestus, sine vlla curio-
sitate, ampla & longa satis, ne forma exterior
corporisque longitudo dignosci queat sæcula-
rium ritu. Ceterum Dei seruo duplex habere
vestimentum fas est, vnum quotidianum pro
diebus ferialibus, aliud elegantius pro festis
& Dominicis. Hoc modo qui se vestiunt Sacer-
dotes, vanitatem omnem detestantes, & non
nisi munditiem cultumque curantes, extrema-
que fugitantes & nimias sordes, sapientes pro-
fecto dici queunt.

In form. vi-

uen. canon. c.

16.

Sacerdos

duplicem

habitum

habeat.

Nepotianus, ait de illo scribens S. Hierony-
mus, paupere tunica excepta & humili tegu-
mento, quo se aduersus frigus communicabat, fugiat.

Ad Heliod.

Nouitate

fugiat.

aliud

aliud nihil possidebat; cultus ipse provincie morem sequens, nec mundicie nec sordibus notabilis erat. Ad sancti huius viri exemplum, Sacerdotes modestè se vestiant, novitates omnes fugiant, & aliorum ritu selevant.

Augustinus in vestibus moderatus erat.

Cap. 224.

Dist. 41. eod.

Sacerdotis habitus eius professionem indicet.

Sacerdotes per habitum animæ statum designare debent.

Sess. 14. c. 6. Prælati Ecclesiæ iuxta statum suum incedant.

De S. Augustino scribit Concilium Aquilgranense, eius vestes & calceos, atque omnia lecti illius apparatus ex honesta materia confecta fuisse & forma honesta; vestimenta enim nec nitida nimium, nec abiecta plurimum, sed medium tenuisse. Exemplum notatum dignissimum, & quo omnes Sacerdotes edocentur, honestè se & modestè induere debere, moderationemque sectari, ne scilicet aut nimias delicias aut nimias sordes ambiant.

Clericus, ait Concilium Carthaginense, professionem suam habitu & incessu probet, ideo in vestibus nec calceamentis decorem querat. Vobis hoc dictum est Sacerdotes, vobis hæc confessio facta; dicere enim vult, habitum & incessum luculentum vitæ ceterorumque exercitiorum vestrorum testimonium perhibere debere.

Quamvis Monachum non faciat cucullus, vult tamen concilium Tridētinum, ut Sacerdotes habitum ordini suo convenientem conferrentque gestent, ut nempe per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostendant. Hoc vobis inhæreat Sacerdotes tamque modestè vos convestite, ut per exteriorem habitum internus animæ status cognosci queat.

Quicumque (ait Alexander Papa quartus Cardinali Toletani Francisco Ximeno scribit)

bens) presertim Prelati Ecclesia, sicut in moribus ita & in habitu & incessu studere debent, ne nimio fastu superbi, neue nimia abiectione superstitiosi esse videantur; cum utroque authoritas Ecclesiastica disciplina vilescat. Docere scilicet summus Pontifex volebat, quemadmodum Sacerdotes suum honorem viles & laceras vestes gestando prodigere non debent, ita nec nimis insolescere superbis sumptuosioribusque vestibus, debere.

Recordemini maledictionis illius & fulminis, quod in Phariseos olim insolescentes iactavit Redemptor: si enim ut viderentur ab hominibus, & iusti nomen inuenirent, dilatabant Phylacteria sua, & magnificabant fimbrias suas quamvis intus plenius rapina & immunditia essent. Quod evidens est argumentum, illos Sacerdotes verè à Christo maledici promereri, qui superbe & fastuose incedunt, vestesque magnificas gestant.

Pannosi clerici ac vestibus laceri displicent omnibus, ait Concilium Colonense; atque ut affectata sordes, ita nec studio quæsitæ delicie multam laudis afferunt. Iuxta Concilij huius statuta Sacerdotes mundiciem in vestitu, sordes fugiendo, sedentur.

Basilij Religiosi mores vitamque efformans ait, *Habitus tuus non sordens sed honestus sit.* Idem ipsum vobis repeto Sacerdotes, semper modestos vos in amictu gerite, decoros, cultos, nitidos; sordes verò cane peius & angue detestamini.

S. Hieronymus Nepotiano suo scribens, ait, *Ornatus ut sordes pari modo fugiende sunt, quia alterum delicias, alterum gloriam redolet.* Tanti Pa-

Sacerdos
gloria-
bundus
Phariseis
similis.
Matth. 23.

De vit. cler.
c. 26.

Indignum
est laceros
videre Sa-
cerdotes.

Sacerdotis
vestis ho-
nesta sem-
per sit.

Serm. de
ascens.

Deliciae
fugiendae
ut sordes

cris vestigijs insistendo, Sacerdotes, nimium in vestitu ornatum, & nimium neglectum despicite, nam vt primum noxium est, ita alterum non minus damnosum.

Idem quoque doctor virgini cuidam sanctæ vivendi agendique normam præscribens ait, *Vestis nec satis munda, nec sordida & nulla diuersitate notabilis sit, ne digito monstreris, & hoc vitio vertatur.* Quod virgini huic tantus Doctor, hoc omnibus in genere Sacerdotibus imple suggero, ipsorum scilicet vestes mediocres esse debere nec mundas nec sordidas, sed imprimis nequa in eisdem appareat nouitas aut diuersitas.

Sacerdotis
vestis non
sit nouæ
formæ nec
diuersa.
Epist. 21. ad
Eustochium

CAPVT XVIII.

Sacerdotes in moribus grauitatem præferant.

Grauitas
Sacerdoti-
bus con-
ueniens.

SI quid est quod Sacerdotium deceat, ipsa grauitas & maiestas est, tum in verbis tum in moribus: namque vt planetæ sublimiores lentius progrediuntur, maioremque in moribus suis naturalibus grauitatem ac pondus ostendunt, quàm infimi & ima in sphaera constituti, vti Saturnus qui quatuor aut quinque annorum millibus cursum suum peragit, quem luna triginta diebus facile conficere consuevit. Ita quoque Sacerdotes, qui sunt veluti stellæ & planetæ orbis, at qui ceteris Christianis sublimiores sunt, in omnibus actionibus suis ac verbis graues esse debent, maioremque alio maiestatem, pondusque præferre. In cuius rei signum voluit olim Deus vt summus Sacerdos Mosæ in publicum prodiens vestem gereret tintinnabulis circumdatam, vt ipso incedente

dente, tinnibulis sonitum tinnitumq; edentibus, maiestatem hoc illi quandam adderet, atq; ita omnes honorem ei & reuerentiam exhiberent.

Inter ceteras Leuitici constitutiones hæc in primis eminebat, *Sacerdos super cuius caput fufum est vnctionis oleum, & cuius manus in Sacerdotio cōsecratae sunt, vestitusque est sanctis vestibus caput suum non discooperiet, vestimenta non scindet.* Hæc lex Sacerdotes edocebat gravitatem morum esse quærendam, utpote quibus omnes exhibere honorem, & ipsi paucissimis deberent.

Apostolus hac super re Timotheum suum informans dicebat, *Nemo adlescentiam tuam contemnat, sed exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in caritate, in fide, in castitate, Doctrina & consilium hoc Apostolicum ad omnes in genere Sacerdotes spectat, docetque eos, quamuis adolescentes & iuniores sint, seruum instar viuere, & bonum omnibus exemplum dare debere.*

Idem quoque Magister alium discipulum informans ait, *In omnibus te ipsum præbe exemplum, bonorum operum, in doctrina, in integritate, & gravitate, &c. hæc loquere & exhortare, & argue cum omni imperio; nemo te contemnat.* Lectio hæc ad omnes omnino Sacerdotes spectat, docetque eorum actiones serias, graues, modestas, vitam irreprehensibilem, conuersationem decentem esse debere, ne si secus sint, contemnantur, sed ut ab omnibus colantur.

Filia Saulis Michol videns coniugem suum David coram arca Psalterio ludentem, & tripudiantem, quasi regiae maiestatis oblitus esset, & populari se ritu gereret, illum derisit, dicens,

V 3

Quam

Exod. 28.
27. 28.Sacerdos
non facile
caput dis-
cooperit.
Leuit. 21.

1. Tim. 4.

Gravita-
tem Apo-
stolus Sa-
cerdotes
docet.Sacerdotes
qui graui-
tatem ne-
gligunt
risui se ex-
ponunt.

2. Reg. 6.

Quam gloriosus fuit hodie rex Israël discooperiens se ante ancillas seruorum suorum, & nudatus est quasi si nudetur vnus de siccis. Hinc discimus, Episcopos & praelatos, qui Ecclesie principes sunt omnem grauitatem, ordinisque sui dignitatem oblitos, in verbis ludicra consecrando, nugas & iocos dissolutos ambiendo, seseque ridiculos ostendendo, dignitatem prodigere, omnium se sannis exponere, suorumque ludibrium & fabulam fieri.

Themistocles non nisi magnis rebus studebat.

Plut. in mor. tal.

Themistocles Atheniensium dux cum ad xillorum lulum ab alijs inuitaretur, negauit se illius lusus peritum, interrogatibusque dein alijs quid tandem sciret, respondit, Ex parua re pub. noui magnam facere. Martius ille Pullos ostendere hocce responso volebat, & ipse cum illo, viri cordati sapientisque esse humilibus & leuibus non addicere, sed in omnibus maiestatem grauitatemque ambire & non nisi magnis inhiare. Adeo ut Sacerdos, qui Deus quidam in terris est, ducis huius exemplo ludos illos lentiores & pueriles contemnere, & non nisi sublimioribus se addicere debeat.

Alexander arma quam lyram maluit.

Plut. ibid.

Alexander Macedo cum Ilium Troia arcem subiisset, & ciues illi illicem Paridis lyra obtulissent, ait, Achillis lorica & arma malle. Dignam Principe vocem! qua edocemur, cordatorum sapientiumque virorum esse non humile quid aut paruum desiderare, sed ad sublimia cellaque desiderium votumque extendere. Regis huius responsum materix adaptantem, dico Sacerdotes idem omnino dicere debere, seriaque & graua ludicris leuibisque praefereudo, mundanas harmonias contemnere, solasque virtutes & admiranda Iesu Christi, eiusque

inque Sanctorum, qui Heciores & Achilles
Ecclesiarum sunt, deprædicare.

Atreas Scytarum rex cum conuiuio interes-
set, rogatus fuit magnus tibicen Ismenias ut in
gratiam conuiuarum harmoniam aliquam e-
deret; quod & reipsa præstitit, cumque omnes
artem eius & elegantiam demirati essent, rex
contra neglexit dicens, Mallem equi genero-
si hinnitus audire, quam tibicinis huius harmo-
niam & concentum. Regium profecto apoph-
thegma, at quo docemini, Sacerdotes, quod
si vel status vestri dignitatem perspiceretis &
bona vestra nossetis, magis oblectaremini in
colloquijs pijs, grauibus, modestis, ut de mor-
te Iesu Christi, de supplicijs crucis, de conflictu
passionis, de vita Sanctorum, deque supplicijs
infernibus, de demonum persecutione, quæ
bellica & martia sunt, quam cantilenis, musicæ
harmonia, vanitati & inanijs sæcularibus in-
tendere.

Hinnitus
equorum
Atreæ regi
gratior
quàm mu-
sica.

Alexander
Imperator
coram a-
liis canere
nolebat.

Lampridio teste, Alexander Seuerus Impe-
rator, quamuis peritus esset geometra, scitè
pingeret, caneret nobiliter, numquam tamen
alio conscio, nisi pueris suis testibus, eas artes
exercere voluit, velut totius orbis Imperatore
indignas, & totius mundi Monarcham parùm
decentes. Gentiles hos respicite, Præsules &
Sacerdotes, & quamuis mechanicas hasce artes
calleatis, multasque scientias mimiciasque sæ-
culares, easdem nolite exercere; videte quid ve-
stram deceat maiestatem, Sacerdotio honorem
deferre, & cogitate lusus illos, iocos, harmoni-
am, aliaque ludicra & inania vobis penitus in-
dignas esse, & alia longè maiora grauioraque
vos decere.

V 4

Audite

Cantor
Philippum
de musica
loquentem
arguit,

Audite quid aliud. Philippus Macedonum rex, cum quadam tempestate de musica arte coram illius peritissimo disceptaret, hoc acrisponsum audiit, *Numquam dii (ô Rex) tibi tantum mali faciant, ut tu me canendi arte vincas.* Ostendere volebat rerum humilium infimarumque cognitionem tractationemque Magnatibus non conuenire. Et ipse ad illius imitationem dico, rerum vilium exiguique momenti cognitionem scientiamque summis Sacerdotibus penitus indignas esse. numquam verò Deus permittat, ut ipsos in eo sæculares mundi que sectatores superent: grauitas quippe honorem ijs & reuerentiam comparat; nimia verò familiaritas recreatioque ridicula & leuis, contemptum.

Dauid ut
Aulus de-
risus, co-
ram rege
Achis.

1. Reg. 21.

Dauid regno destinatus, omnem magnificentiam ac maiestatem perosus, morionemque coram rege Achis. & mimum agens, omnium sannis, & ludibrio fuit expositus, & vecors & moræque mentis habitus: Et ait Achis ad seruos suos; *vidisti hominem insanum, &c. An desunt vobis furiosi, quod introduxistis istum?* Sacerdotes & Prælati, qui Sacerdotalem illam grauitatem negligentes scurrilibus se dedunt, & mimos agere volunt coram alijs, honorem prodigentes & præclaram illam dignitatē profanè vilipendentes, omnibus se ridiculos exhibent, omnium se ludibrio contumeliæque exponunt, & in causa sunt, cur ab alijs vecordes & cerebri imminuti habeantur.

In L. 1. Reg.
c. 2.

Sacerdotes
Aulitias
iuueniles
non se-
quantur.

Hanc quoque rem sanctus pertractans Gregorius, hisce verbis usus est, *Senes sunt Sacerdotes, quorum officium quia grauitate magna honestatis impenditur, à religionis pondere nulla pre-*

nilitate vacuatur. Sententia hæc ostendere
vult, Ecclesiasticorum esse iuueniles inania in-
spiciasque non consecrari, sed senum ritu viue-
re, inque omnibus magistralem quamdam gra-
uitatem præ se ferre.

Seraphicus Bonauentura in eandem mate-
riam delapsus ait, Sacerdotalem dignitatem
sorbiam quamdam grauitatem exigere, & à
turbis liberam, vitam seriosam, & singulare
pondus honestæ conuersationis. Quomodo
enim is alijs sit exemplo, qui in nullo ab alijs
discrepat: nihil in moribus suis rarum habet,
quod cum alijs commune non sit? quid popu-
lus in te mirabitur, si quidquid feceris in se-
ipso viderit? at quid dicet, si quo erubescit,
quodque in seipso non nisi cum rubore videt,
in te euidenter apparere viderit, quem penitus
Sancti & veneratione dignissimum credebant?
Notate præclara hæc verba Sacerdotes; atque
hinc discite, vitam & mores vestros ultra com-
mune vulgus, vti dignitas vestra eorum statum
longo intervallo transcendit, quid continere
debere.

Hac in re Pontificem quemdam informans
Bernardus ait, *Eslo grauis, sed non austerus, &c.*
med. ocratam sectare: vt neque de seueritate sis
ouer, neque de familiaritate contemptui. Non
Pontificem solum, sed omnes in genere Sacer-
dotes instruere Bernardus voluit, grauitatem
moderatam illos decere, id est, ne nimis rigidi
sint, nec etiam remissi; sunt siquidem hæc ex-
trema, quorum vnum Ecclesiasticos intolera-
biles, alterum contemtibiles reddit.

Sed grauitas hæc pondus quoddam oppositum
habeat, vt non nisi virtuti insistat; nam vt fan-

Nihil cō-
mune cum
populo
habeat Sa-
cerdos.

In Phar. l. 1.
c. 19. ex Am-
bro. Epist. 6.

Lib. 4. de
confid. Greg
c. 20. moral
c. 3.

Sacerdos
non nimis
austerus,
aut liber
sit.

Moderen-
tur graui-
tatem Sa-
cerdotes.

sup. Cantic.
serm. 21.

Etus Bernardus ait, si interdum seueritate opus sit, paterna sit non tyrannica; Sacerdotesque sint matres in demulcendo, & patres in populi vitijs castigandis. Documentum vniuersale, quo edocemur, Ecclesiasticos grauitatem moderari & ordinare debere; quicumque enim modestiam ei comitem adiunxerit, verè se patrem ostendit, sed eius limites excedere, tyrannidem sapit.

2. p. past. c. 3.
Sacerdos
regiam
grauitatem
præferat.

S. Gregorius veteris Pontificis vestes allegoricè exponens ait, *Auro & hyacintho purpureo permisceri, vt scilicet animus Sacerdotalis sublimia & celestia docendo, ad illa aspiret & suggestiones vitiorum reprimat, eisque velut ex regia potestate contradicat.* Insignis profectò consideratio, cuius sensus est, Sacerdotes cum reges sint, alios reprehendendo, auctoritatem quamdam regiam grauitatemque præferre debere.

Cap. de exercit.
Nimia facilitas noxia Sacerdoti.

S. Pater Ephrem sui temporis religiosos clericosque alloquens ait, videte ne aut nimis faciles aut blandi sitis, ne quamprimum vestra vos poeniteat negligentia, vitijsque assuescatis, Ab initio potius graues ac seueri estote aduersus omnem cupiditatis titillationem, & ne assuescatis in bello inferiores esse. Sapiens haec prudensque instructio, è qua Sacerdotes discant, nimia se facilitate sæpius in vitia delabere & ab iisdem honesta grauitate retrahi.

Grauitas
ei necessaria.

De ord. vit.
serm. 86.

Mellissus Bernardus vt certum credit, omnibus Monachis & Ecclesiasticis nullam virtutem magis necessariam esse, quàm simplicitatem religiosam & grauitatem verecundam. Equidem illi libens suffragor, firmiterque credo, illum verum Sacerdotem esse, qui cum religio-

religiosè simplex sit, honestiam tamen grauitatem demonstrat.

Tantum Sacerdotum sui temporis grauitatem & modestiam esse Ambrosius voluit, ut Sacerdotes iocundas recreationes, iocos, & lusus illis infugiant

reuerterit dicens; *Licet interdum honesta ioca ac honestos iuua sint, tamen ab Ecclesiastica (velut anolusus mala) abhorrent regula: quomodo enim probare* Lib. 1. officii

poterimus, quod in scriptura corpore neutiquam reperire est? Iuxta Doctoris huius sententiam, omne ludorum genus fugiant Sacerdotes, quamuis honestè iocosi sint, & iocose honesti sint.

Inter feminas autem hanc à Sacerdotibus grauitatem adhiberi volebat S. Cyprianus, cuique temporis Sacerdotes alloquens ait, *Seueritas in vobis, inquit, circa fœminas vigeat, auctoritas polleat, vigor teneatur, grauitas veneretur.* Sancti huius Patris consilium sequamini Sacerdotes, graues vos & seueros ostendite cum pellaci huic sexui loquemini, nec in commercijs femininis adeo familiares vos gerite.

De singul. cler.

Ecquam grauitatem, ecquam seueritatem, S. Ambrosius animos ostendit Ambrosius, cum aduersus Imperatorem Theodosium homicidij & in-

nocui sanguinis effusi reum insurgens, vindictamque deposcens, Ecclesie ei fores occlusit; quo facto vniuersam urbem Mediolanensem perculit, Imperatorem percelluit, eiusque Maiestatē sub Sacerdotali potestate curuari fecit.

Admiratus Imperator Sacerdotis libertatē conscius sibi, ac proinde mœstus, & commissorum pœnitundine, interpunctus in regiam reuersus est. Atque

ita omnibus Sacerdotibus exemplum dedit, libere vt loquerentur, grauitatem seruarent, autho-

Sosom. tom.

9. c. 24. Ni-

ceph. l. 12. c.

41.

authoritatem suam etiam coram Principibus ac regibus tuerentur.

Grauitas
S. Thomæ
Cantuari-
ensis ad-
uersus re-
gem An-
glie.

Ioan. Episc.
Larnot. in e-
ius vita.

opuscul. 68.
Sacerdoti-
bus graui-
tatem S.
Thomas
commen-
dat.

De honest.
vit. doctrin.
c. 2.

Paucis Sa-
cerdos fa-
miliaris sit.

Lib. 1. offic.

c. 3.

Vera gra-
uitas in
verborum
libramine
consistit.

Non minor grauitas libertasque fuit Archie-
piscopi illius Angli Thomæ Cantuariensis, qui
prauis regis sui desiderijs iniquitatique res-
tens, ita illum vexauit afflixitque sæpius, ut
rex conquereretur, non posse se cum vno Sa-
cerdote pacem in regno habere. O libertatem
admirabilem, sed Sacerdotibus imprimis no-
tandam! quæ ostendit animos illis & gene-
rositatem induendam, grauitatem seruandam,
iniquis tum aliorum, tum regum & Principum
conceptibus resistendum.

Theologorum rex D. Thomas præclarum
hanc in opusculis suis sententiam scriptam re-
liquit, *Nemini te multum familiarem exhibeas,*
quia nimia familiaritas parit contemptum, &
subtractionis à studio materiam subministrat.
sanè, Sacerdotes, contemptibiles vos redditis
& ludibrio expositos, si nimis familiares fue-
ritis, nec grauitatem vestram moderari no-
ueritis,

S. Bernardus describens in quo vitæ hone-
stas sita sit, hoc fundamenti loco posuit, *Cu-
ctis esto benignus, nemini blandus paucis fami-
lis, omnibus æquus.* Ex illius sententia inferen-
dum est, Sacerdotes benignitatem quamdam
communem, & grauitatem particularem habere,
& se non nisi paucissimis familiares reddere
debere.

Sermonem pondera, ait Ambrosius, verbum
singula libra, & humilitate eadem metire, fre-
num & repagulum linguæ iniice, eamque ita
dirige, omnia ut illius verba in iustitiæ pondere
vertantur, adeo ut sit grauitas in sensu, in

sermone pondus, atque in verbis modus. Hoc sequamini Sacerdotes, atque cum sermones direxeritis, verba ponderaueritis, nec leuitatem in narrando prætuleritis, tunc verè vos graues dixerò.

Verba otiosa ait S. Bonaventura, vndeunque sint, semper fuge; licet enim grande peccatum non patetur esse, tamen cōsuetudo graue generat detrimentum Spiritualium profectuum: & neque sit ut dum linguam in verba inania otiosaque nihil minus cogitantes laxamus, ad noxia tandem deuoluamur: mali profectò fontes, è quibus saepe & motus interni & conscientie cruciatus & torsiones oriuntur. Hoc notate Sacerdotes. Nimirum familiaritates huiusmodi malorum nutritrices sunt; seueritas verò rigida, nouerca.

Cum Sacerdos gregis sit custos, & lumen Ecclesie, & ad cuius actiones omnes velut ad normam suas dirigere & efformare debent, conducit quàm maximè, si lumen esse velit, scurrilitatem ac risus petulantiam odio infestari, ne alioqui multos petulantiam ac procacitatem doceat. Certum namque est Sacerdotem Altissimi, Angelum esse; atqui Angelus risu non dignoscitur, Deo cum timore & metu deseruiens. Sententia notatu dignissima, quæ doceat, Sacerdotes, cum sal terra sint & omnes in illos oculos conijciant, iocis se scurrilibus tradere & mimicas ineptias imitari non debere, at verba eorum seria, & quidquid ab ore eorum procedit, instar oraculi esse oportere.

Plato Philosophus in Timæo suo Gentili Sacerdotum mores informans, volebat eos ab alijs sequestratos viuere, grauitatem seruantes viuant,

Fugiat Sacerdos
verba otiosa.

De triplici
stat. religios.
p. 1. c. 27.

Sacerdos
scurrilitatem deuiter.

Isidorus Pe-
lus. lib. 1. E-
pist. 199.

Sacerdo-
tes à m-
do secreti

uantes, procul ab omni populari turba commotioneque secretos; *Sacerdotes*, inquit, *ab omni turba separati vitam agant*. Quanto potius iure summi Dei Sacerdotes huiusmodi vitam agant, & à mundo sæculique turbis sequestrati, & hominum commercia deuittantes, in quiete dies transigant? Hoc igitur modo vitam instituite.

CAPVT XIX.

Sacerdotes placidi sint & benigni.

Sacerdotis arma sunt benignitas & humanitas.

Lib. 6. diuin. instit. c. 10.

Sacerdos placide loquatur & benigne respondeat.

Lactantius Firmianus sæculi sui oraculum de virtutibus sermonem instituens & in primis de clementia, ait, clementiam ac sapientiam hominis arma esse à natura illi indita; quin & longius progressus ait, Deum rerum artificem nullam animalibus sapientia dedisse, vires tamen & animos ad sui in periculis imminentibus defensionem & audaciam maiorem contulisse: at homini, quem nudum penitus in terra posuit & fragilem creauit, inter cetera affectum quemdam ad pietatem, benignitatemque illi indidit, ut hominem alter homo defendat, amet, tueatur, eique in omnibus discriminibus ac vitæ aduersitatibus succurrat. Adeo ut summum inter se hominum vinculum sit, humanitatis, quod qui disruperit, nefarius & paricida existimandus est. Quod doctor ille de omni in genere clementia dixit, equidem in Ecclesiæ gratiam dixerim, vera Sacerdotum arma esse humanitatem & clementiam.

Inter proueria Salomonis non postremum hoc sibi locum vindicat, Responsione molli frangi iram, & sermone duro suscitari furorē.

rem id est, Sacerdotes præ ceteris benignè
placideque respondere debere, & numquam
asperè severeque loqui, priori enim flamma
iracundiæ extinguatur, & altero succenditur
& magis magisque crescit.

Atque ut asperitas semper aliquid stolidita-
tis admixtum habet, ita quoque, teste sapien-
te, benignitas & affabilitas sapientiam arguit;
omni sapiens in verbis seipsum affabilem facit. E-
quo necessario infero, Sacerdotes, qui in ver-
bis asperiores sunt, esse è numero stolidorum;
at qui in benignitatem propendent, sapientes
censendos.

Verbum dulce, ait idem, & humana responsio
multiplicat amicos & mitigat inimicos, & lin-
gua eucharis in bono homine abundat, Placide igitur
& dulciter loquamini Sacerdotes, si com-
parare vobis amicos, & inimicitias mortales,
extinguere velitis.

Ezechiel Propheta Dei nomine veteris le-
gis Sacerdotes coarguens ait, Vos autem cum
austeritate imperabatis eis, & cum potentia, &
dispersa sunt oves meae, dicit Dominus. Non vult
Deus Sacerdotes austeritatem præferre
re, nec cum nimia potentia rigoreque impera-
re, sed benignos se & affabiles erga omnes o-
stendere.

Magnus Apostolus Paulus in clementia ver-
satus quàm qui maximè, ad homines lucrifaci-
endos, & ad virtutem traducendos, humo-
ribus illorum se attemperat, cumque infirmis
se gerebat ut infirmum; factus sum infirmis in-
firmus, ut infirmos lucrificarem Quam doctus
& prudens ille Sacerdos est, idem qui fecerit
& qui

Prov. 15. 1.

Reg. 28. 6.

2. Reg. 10.

Eccles. 4.

Sapiens est

cum affa-

bilis est.

Benignitas

amicitiam

gignit &

rancorem

dissipat.

Eccl. 6.

Ezech 34.

Non vult

Deus Sa-

cerdotes

esse nimis

severos.

Sacerdos

omnibus

se attem-

peret.

1. Cor. 9.

Gal. 6.

Peccantes
leniter co-
arguat.

& qui omnem maiestatem perosus humanum se gesserit, & omni se homini accommodarit. Fratres, ait idem ille doctor Gentium, si pre-occupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui Spirituales estis, huiusmodi instruite in Spiritu-
lenitatis, considerantes inuicem; alter alterius en-
ra portate & sic adimplebitis legem Christi. Vobis hæc Apostolus scripsit, Sacerdotes, vos Spirituales esse, vos Spiritum lenitatis afferre; vos omni modestia in corrigendo corripiendoque uti debetis.

Iacob leni-
tatem su-
am prædi-
cabat.

Gen. 27.

Iacob Patriarcha sancta quadam ambitione pulsus, & primogenituræ ius sibi vindicare, pa-ternamque benedictionem in se transfundere cupiens, dicebat Matri, *Nosti quod Esau frater meus, homo pilosus sit, & ego lenis.* Credebat Patriarcha, simul & ego, ut quis ius primogenituræ obtineat, quod in Ecclesia Sacerdos obtinet, diuinamque benedictionem promeretur, non pilositatem & asperitatem, qualem habebat Esau, sed lenitatem & clementiam in verbis, qualis in Iacobo relucebat, requiri.

Ioseph le-
niter fra-
tres allo-
cutus est
Gen. 50.

Ioseph, totius Aegypti iam vicarius, fratres suos in summa rerum penuria pascens, à quibus tamen varijs magnisque iniurijs affectus erat, ob quas merito illis indignari succen-
reque & alimenta denegando, vindictam sum-
mere potuisset; nihil tamen horum fecit, sed magnam illis benevolentiam ostendit, in ne-
cessitate consolatus, lenibusque verbis & blan-
dis eos affatus est, *Nolite timere, ego pascam vos, & paruulos vestros, consolatusque est eos, & blandus leniter est locutus.* Ad sancti huius viri exem-
plum Sacerdotes, iniurias sibi irrogatas obliui-
ci debent, rancorem omnem & indignationem
exuere,

exuere, asperitatem deponere, fratresque suos
Christianos magna benignitate & lenitudine
affari.

Cum summus Pontifex Aaron inaugurandus
esset, precepit Deus ut sacro unctionis oleo
vertex illius inungeretur, atque hoc ritu con-
secraretur, *Oleum unctionis fundes super caput
eius, atque hoc ritu consecrabitur.* Hacce cere-
moniali umbra denotare voluit Deus, Sacer-
dotes & minores & maiores Ecclesiæ non nisi
lenitatem & clementiam præferre debere,
atque in omnibus se placidos & humanos o-
stendere, cuius rei oleum symbolum & figu-
ra est.

Oleum 10.
nitatis
symbolū.
Exod. 29.

Samson cum ænigmata emblemataque intri-
cata Philistinorum satrapis solvenda propone-
ret, postquam iam leonem suffocasset, cuius in
faucibus fauum mellis reperit, hoc illis diui-
nandum dedit, *De forti egressa est dulcedo.* Quod
Philistini diuinare non potuerunt, equidem in-
terpretari volo, dicamque, hoc evenire, quan-
do Sacerdos qui omnium mortalium fortissi-
mus est, mellea effundit verba, omnes placide
affatur, asperitateque non vititur; tunc scilicet
e leone egreditur mel & e forti, dulcedo, quæ
genuina ænigmatis est interpretatio.

Interpre-
tatio Em-
blematis
Samsonis
moraliter
exposita.
Iud. 14.

Amos & Ioël aurea sæcula in lege Euange-
lica oritura prævidentes, dixere, tunc *dulcedi-
cedinem* docent.
Amos 9. 9.
Ioel 1.
Cherubin
de lignis
olivarum
docet dulce-
cedinem Sa-
cerdotum.

Rex Salomō in interiori tēpli sui oraculo
imagines Cherubin constituit, eosque ex lignis
olivarum, *Et fecit in oraculo duos Cherubin de
lignis*

lignis oliuarum. Sacerdotes porro viuz im-
gines & Ecclesie Cherubini sunt; illos verò
lignis oliuarum compingere, est dulcedinem,
lenitatem, benignitatemque, quarum oliua
symbolum, illis commendare.

Senatores
Roboamo
lenitatem
suasere.

3. Reg. 12.

Roboam filius Salomonis varios in regno
recenti motus expertus cōcilium suorum co-
git, qui motuum pacandorum rationem sugge-
rent, seniores verò & rerum bene periti
dixere, si hodie obedieris populo huic, & seruieris
& petitioni eorum cesseris, locutusque fueris ad
eos verba lenia, erunt tibi serui cunctis diebus. Hec
materiam meam adaptans idem Sacerdotibus
consilium suggero, simulque moneo, ad schi-
mata diuisionelq; Ecclesie impediendas, me-
liorem rationem non suppetere, quam populus
seruire, eorum petitioni cedere, & ad omnes
verba lenia proferre: itaque fiet ut in officio
imperaturi prauallituriq; sint, fidelesque om-
nes morigeros habituri.

Esth. 13.
Afluens
regnabat
placide.

Artaxerxes Monarcha centum & viginti se-
ptem prouincijs imperans, regni sui satrapas
scribens, hoc eis suæ benignitatis exemplum
dedit: Volui nequaquam abuti potentia ma-
gnitudine, sed clementia & lenitate gubernare
subiectos. Monarcham hunc imitamini Præla-
ti, potentie vestre magnitudine nolite abuti,
sed magna cum clementia & lenitate in Eccle-
sia subditos gubernate.

Indib. 9.
Benigno-
rum pre-
ces Deo
grata.

Formosa Iudith Holoferni ceruicem iam
iam amputatura, hanc tacite ad Deum oratio-
nem effudit, *Humilium & mansuetorum sen-*
per tibi placuit deprecatio, Deus. Verè & pro-
deter cordata illa virago locuta est. vota enim
& preces benignorū leniumque magnopere
Dei

Deo placent, & imprimis in Sacerdotibus hoc locum habet.

Manfueti autem, ait Psalmographus, hereditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Egregium profectò oraculum, quo prædicatur, Sacerdotes qui benignioris naturæ sunt, & non austeriores, feliciter hanc terram possessuros, & infinitis in anima voluptatibus, pace interna potiundo, fruituros.

Inter proueria sua docuit Salomon, Deum deludere illusores, & mansuetis daturum gratiam. Hoc notate Religiosi, & cogitate, si illusores sitis, Deum quoque vobis illusurum; at si benignitatem fueritis consecrati, gratiam suam elargiturum.

Formosa Canticorum sponsa dilecti sui dotes perfectionesque recensens, ait inter alia, illum loqui suauissimè, vocemque illius adinstat saccari & mellis dulcem esse, vox enim tua dulcis. Quàm egregia laus est, quando Ecclesia quam sponsa illa denotabat, de prælatis suis dicere potuerit, vocem & verba eorum dulcia esse & sermones nectareos!

In secundo Machabæorum libr. Spiritus sanctus Oniæ Pontificis elogium concinnans, dulcedinem & benignitatem imprimis commendat. Oniam (qui fuerat summus Sacerdos) virum bonum & benignum, verecundum visu, modestum moribus, & eloquio decorum. Vnde colligo præcipuas & dignissimas præsulis dotes esse, & optimum Sacerdotis vulgaris elogium, benignum esse & affabilem in conuersatione, in eloquio grauem, in moribus modestum.

Quinimò inter dotes quas in Episcopo requirit Apostolus, quasque ad illius perfectionem

Psal. 36.

Quanta bona promissa mansuetis.

Deus dat

gratiam

mansuetis.

Prou. 3.

Sponsa

sponsi vocem esse

ait dulcem.

cem.

2. Matth. 19.

Onias

Pontifex

laudatus

ob lenitatem.

Benignitas

Episcopo

necessaria.

Tit. 1.

nem esse putat necessarias, benignitatē & lenitatem recenset: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse &c. benignum, sobrium iustum Quod autem ille de Ecclesiæ prælaris, equidem de singulis Sacerdotibus dixero; censeo enim Sacerdotio illum indignum esse, qui seuerus & durus est.

Suam benignitatem Apostolus nutritiæ comparat
1. Thess. 2.

Thessalonicensibus etiam scribens ait, Cum possemus oneri esse ut Christi Apostoli, quibus auctoritate uti interdum licet, id non fuimus, sed facti sumus lenes (alias paruuli) in medio vestram itaque si nutrix foueat filios suos. Egregia Pallonibus & omnibus omnino Sacerdotibus instructio, ne in officio suo seueri sint, peccatoribus non succenseant, non asperè corripiant; sed vnumquemque blandè affari, paruulos in lenitate & veros animarum nutritios se exhibendo.

In regul.
Benignitas fit Sacerdoti naturalis.

Natura nostra nihil est tam peculiare, quam mutua inter nos communicatio, mutuisque officiis & obsequijs inuicem succurrere, & ut alter alterum diligat ut pote qui eiusdem esse, eiusdem sanguinis, eiusdem originis sumus. Philosophica hec gnoma docet, natura duce, omnes & imprimis Sacerdotes ad succurrendum inuicem, beneuolentiam mutuam ostendendam, & benignitatem cum omnibus agendam, propendere debere.

Gen 59.

In past. p. 1.

c. 6. moral.

l. 21. c. 10.

Lenitas ad

homines,

terror ad

bestias re-

gendas,

Deus Noachum eiusque filios benedicens ait, Crescite & multiplicamini, & replete terram, & terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terræ. S. Gregorius allegoricum loci humanum sensum enodans, dixit, Deum non aliam ob causam hæc verba locutum, quam ut ostenderet, terrorem & seueritatem nobis non esse, nisi ad animalia subiuganda domandaque exhibendum, sed ad homines demulcendos regendosque lenitatem

lenitatem desiderari; vide igitur num Sacerdo- Sacerdo-
tes eam præ alijs ostendere debeant, cum illo- res sint
rum sit animas gubernare? benigni

Homo teste magno Gregorio, iam inde à erga om-
creationis suæ primordio, idque naturali iure, nes.
brutorū animalū, non autem sibi simili ū Do- Moral. l. 21.
minus ac caput declaratus est: ideoq; dictū est, c. 10.

utremor eius & terror super cuncta animan-
tia, non verò super homines sit; nam insolescere
& præter naturam superbire, est à sui similibus ti-
meri velle. Vobis hoc infigite sacerdotes, huma-
nitatemque discite, terror quippe & vehemen-
tior commotio ad animalia perterrenda & do-
manda spectat, ad homines verò regendos for-
mandosque benignitas ac lenitas requiritur.

Iuxta Pauli vocem, inquit S. Bonaventura, in Lib. 4. Pbd-
arcat tabernaculi cum tabulis virga simul & man- ret.

na est: nam vii scientia sanctarum scripturarum in Seueritas
boni doctoris animo virga furoris est, ita est & lenitas
magna suauitatis. Vnde ostendere voluit, vir- sint simul
gam & manna, id est, correctionem & lenita- in Sacer-
tem in Sacerdotis animo, velut in arca Testa- dote.
menti, debere delitescere, & inhabitare. In Cant.

Quam præclarè hoc docet Bernardus; Disci- serm. 25.
te qui iudicatis terram, inquit, esse debere vos Sacerdos
matres non verò Dominos subditorum vestrorum: videat ut
ita vos gerite ut amemini, non verò timeamini; si diligatur
verò seueritate interdum opus est, paterna sit non potius
tyrannica: patres vos gerite in reprehendendo, quam ti-
matres in defendendo, mansuescite, ponite ferita- meatur.
tem, suspendite verbera, producite vbera, pectora
lacte pinguescant, non typho turgeant. Cur tam
graues opprimitis, quorum sollicitudo & cura
vobis incumbit? Ahò non spectant hæc verba,
quàm ut Sacerdotibus persuadeant, studere

illos debere vt amentur potius quàm timeantur à suis; illud quippe benignitate lenitateque verborum, hoc verò acrimonia & asperitate paratur.

In Synonymis.

Amor reuerentiam, & timor odium causatur.

Sacerdotes solam lenitatem spirent.

In norma viuendi cap. 12.

Idem propemodùm docet S. Isidorus Hispalensis, *Talem, inquit, te redde subditis, vt magis ameris quàm timearis: reuerentia enim ex amore procedit, odium verò timor efficit.* ex eius sententia studere debent Sacerdotes, vt à suis diligantur, non verò vt metuantur & terrentur: hoc enim odibiles, illud amabiles benivolentiaque dignos illos reddit.

Stude, ait idem Episcopus, potius vt subditi te honorēt & diligant, quàm horreant ac timeant, vt potius officio affectus tenerioris, quàm necessitate contradictionis tibi eos deuincias ament te magis quàm metuant: reuerentia siquidem ab amore, odium verò & auersio à timore oriuntur: timor fidelitatem tollit, affectio & dilectio conseruat. Quamobrem verba tua moderare & ordina, subiectosque tuos magna benignitate rege: *non sis terribilis in subditis, sed sic dominare, vt tibi delectentur seruire.* Sacerdotes igitur Sancti illius Patris monitis auscultando, nihil nisi dulcedinem ac benignitatem spirent, efficiantque vt subditi eos diligant potius quàm formident.

Lib. 2. de of. fic. c. 7.

Ambros. l. 2. de of. fic. c. 6.

Sacerdotes qui amari volunt dulcedinē ament.

Nihil tam utile, ait S. Ambrosius, quàm diligere, nihil tam inutile quàm non amari. Nam ad haberi exitiale at nimis capitale arbitror. Ideoque conari debemus, & omnē dare operam vt placidi, benigni, humani apud populū audiamus; itaque eorum animos demulceamus; nam popularis & familiaris bonitas vniuerso placet mundo; & nihil est quod citius hominum animos

mos, amicitiam & benevolentiam conciliet, quam si morum hæc benignitate, facilitate spiritus, præceptorum moderatione, verborum affabilitate, sermonis dignitate, patientia simul & modestia, temperetur & stipetur. Incredibile scilicet est, quantum hoc ad benevolentiam hominum comparandam conducat. Sancto huic Episcopo credite Sacerdotes, vosque in omnibus benignos & humanos ostendite, hæc enim vnica est ratio, quæ omnibus vos reddere potest amabiles.

Affabilitas, ait idem Episcopus, *sermonis ad* Ibid. *conciliandam gratiam valet plurimum, sed hanc Nemini volumus esse sinceram, ac sobriam, sine vlla adula- adulentia, ne forte simplicitas & puritas sermonis per verborum adulationem dedecoretur. Dicere vult, Sacerdotes semper ore mel, non verò adulationem assentationemque præferre debere.*

Eundem sensum secutus Basilii, docet Sa- Suauiter cerdotem in congressibus facilem, in colloqui- loquan- is dulcem ac benignam se præbere debere, tur. non ut morionem agat, ludicra confectetur, neque Indibrio sit, sed sermones suos dulcoret, suauitatem sectetur, omnem rigorem duritiæque sermonis procul à se eliminans. In con- orat. 6. de gressionibus inquit, *facilem, in colloquijs verò dul-* admonit. & *cem te præbe.* Doctrina hæc sequenda Sacerdo- institut. res, vosque assuescite dulciter benigneque loqui, nullis verò minis & terrore nullo uti.

Expedi, ait Chrysostomus libro. 3. de Sa- Grauitas- cerdotio, *grauem esse Sacerdotem, sed minime & humani- fastuosum, terrificum, sed humanum; visenda ma- tas decet- testate principem, sed omnibus tamen appellan- Sacerdo-* dum conueni. Docere vos sanctus hic Pater vult, tes.

Sacerdotes, si grauitas vos deceat, dulcedinem & humanitatem multò vobis magis expedire ac consentaneam esse.

*In pastora-
lip. 2. c. 6.
Misceant
rigorem
dulcedini.*

Magnus Gregorius semitam eandem insistentem vult rigoris aliquid ac seueritatis cum suauitate misceri, & rigorem dulcedine temperari, & pastores duobus hisce armis instructos ne in mollitie, neu in seueritate excedere. Regat, inquit, vigor disciplinae mansuetudinem, & mansuetudo ornet sermonis rigorem, & sic alterum commendetur ex altero. Dicere vult, Sacerdotes ad honestè viuendum, & dignè seueritatem & humanitatem esse temperandam, & duas hasce partes simul instructas incedere debere.

*P. 3. pastor.
admon. 17.*

Idcirco, inquit idem Gregorius, Spiritus sanctus in columba & igne monstratur, quia videlicet omnes quos implet, & columba simplicitate mansuetos, & igne zeli arduos exhibet. Hinc ille Spiritu sancto repletus dici nequit, qui in dulcedinis malacia feruorem & zelum exuit, vel in zelo virtutem mansuetudinis penitus obliuiscitur. docere hic sanctus Pontifex vult, Sacerdotes, si ostendere Spiritu diuino se plenos velint, in anima zelum & affectionem simul & humanitatem præferre debere.

*Sess. 3. c. 1.
de reform.
Humanitas & seueritas Sacerdoti necessaria.*

Siquid, ait Concilium Tridentinum, per humanam fragilitatem subditos peccare contigerit, illa Apostoli Sacerdotibus suis est obseruanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, in omni bonitate & scientia. Sepe enim in corrigendis plus valet gratia, & benignitas, quam austeritas, plus preces quam minæ. Plus charitas, quam auctoritas. si verò interdum ob criminis grauitatem & enormitatem virga adhibenda est, tunc rigor suauitate temperandus, iustitia misericordia mitiganda, seueritas

da, seueritas humanitate emolliēda: cū vigi-
lāis & seduli pastoris partes sint, ouīū morbis
primò molliora & dulciora malagmata appli-
care, deinde si mali grauitas & morbi vis po-
sulet, ad ferrum & duriora remedia descen-
dere. Docet Concilium Ecclesiasticos, vt dignè
debiteque munere suo fungantur, humanita-
tem vnā, & si res exigat, seueritatis nonnihil
altera manu praeferre debere.

Episcopo initiando, inter ceteras cærimo-
nias baculus in manus datur, atque hoc illi tum
accini solet, *Accipe baculum pastoralis officij, vt
sem corrigendis vitijs pie seuiens, iudicium sine
ma tenens.* Animas ad virtutem suauitate tra-
has, & in dulcedinis & lenitatis tamen malacia
disciplinæ non obliuiscaris & iustitiæ. Augusta
hæc cærimonia Prælati, & simul omnibus Sa-
cerdotibus instructioni est ob functionis & o-
neris difficultatem molestiasque in eodem
occurrentes sanctæ seueritatis arma interdum
esse adhibenda.

Equos indomitos, scribit magnus Gregori-
us, blanda prius manu tangimus, vt eos nobis ple-
nias, postmodum etiam per flagella & calcaria
subigamus: medici quoque solent amaris cata-
potijs mellita permiscere, vt æger gustus suau-
tate illectus decipiatur, atque ita humor letalis
ac noxius acrimonia & amaritudine expella-
tur. Sanctissimi huius Pontificis consiliū sequē-
do, Sacerdotes, qui veri animarum equisones
& medici sunt, benignè suauiterque cum illis
agant, quos initio refractarios & pernicaces
reperiunt, vt illos tandem pœnitentiæ & dis-
ciplinæ flagello edoment.

Meminisse oportet, ait Concilium Aquisgra-
nense,

Rigor &
suauitas
Sacerdo-
tio neces-
saria.
Pontificale
Rom.

3.p. Pastor.
admonit. 18.

Sacerdotes
medicis si
miles.

cap. 134.
Sacerdotes
sint colū-
bæ persi-
miles.

nense, Rectores, quia columba est in Diuinis scri-
pturis Ecclesia appellata, quæ non unguis la-
tat, sed alis pie percutit. Egregius hic conceptus
ostendit, Ecclesiasticos ungues ad lædendum
discerpendumque præferre non debere, sed a-
las dumtaxat ad percutiendum, id est verbis
lenibus coarguere, & columbarum instar vi-
uere.

In li. 1. Reg.
c. 24.

Sacerdos
sit vt pater

Si Sacerdotale, inquit Gregorius, quod admi-
nistramus officium, mentis integritate pensamus,
sic nos cum filiis nostris debet vnire concordia, vt
sicut Patres nomine, ita affectu probemur in opere.
Notate hoc Sacerdotes, tamque dignè officium
quod exercetis examine & ponderato, vt
quemadmodum appellatione Patres estis, et-
iam opere & re ipsa sitis, atque vt tales cum ve-
ris Ecclesiæ filiis viuatis.

Sacerdos
aliis con-
dolet.

In eos qui a-
lios diuini
iudicant.

Aliorum afflictionibus condoleat, & cōmiseratione tangatur Sacerdos, inquit Gregorius
Nyssenus, sibi que persuadeat, quod quamuis di-
gnitate præcellat ijs, quos gubernat & regit, e-
iusdem tamen cum ijs naturæ esse, & similes in
errores incidere, ac paria posse delicta com-
mittere. Ne sis in abscindendo & resecando a-
deo promptus, tu inquæ, qui orare Dominum de-
bes, vt patientiâ habeat in te, Tuum est, inquit,
placare iudicis animū Sacerdos, ac Moysi curam &
solicitudinē imitari. Hæc ego vobis litteras de-
stino Sacerdotes, vosque ex animo exhortor, vt
Spiritus compassionis induatis, aliorumque
miserijs ad imitationem piorum illorum vi-
rorum condoleatis.

In Matt. 23.

Seueri sint
Sacerdotes

Circa vitam tuam, inquit Chrysostomus, esse
austerus, circa aliorum benignus; audiant te homi-
nes parua mandantem, & grauiam facientem. Con-
siliū

filium hoc sequamini Sacerdotes, & austeritatem in vos ipsos exercete, & benignitatem ostendite in proximum.

CAPVT XX.

Sacerdotes sint omnibus in rebus modesti.

Sapiens olim de gestu, forma & habitu hominum externo loquens, dicebat, è vultu & oculis hominem iudicari, è corporis etiam habitu, è risu dentium & ingressu illius internum statum percipi posse, *Amictus corporis, & risus dentium & ingressus hominis enuntiant de illo.* Sacerdotibus hoc applicans, dico, ex eorum habitu, gestu, forma & moribus externis facile percipi, quales sint intus, qualisue eorum vitas, propterea omnem modestiam consecretur necesse est.

Fatuus, ait idem paulò post, *in risu exaltat vocem suam. vir autem sapiens vix tacite ridebit,* vixq; ab astutibus percipietur. Hinc Sacerdotes discant, quanta sibi sit modestia necessaria, si enim effuse & cachinnando rideant, stultos se esse demonstrant; at si in risu modestiam seruent, sapientes se & prudentes ostendunt.

Mysticus ille amans dilectæ suæ perfectiones & pulchritudinem exaggerans, malo eam punico comparat: *sicut fragmen mali punici ita genera tua:* malum punicum igneo colore insigne, quodque plura grana habet mirabili ordine inter se disposita & collocata, denotare mysticè volebat, animam tunc pulchram esse, & Sacerdotem Deo placere, cum charitatem omnesque actiones suas benè compositas & dispositas habens, foris Christianam modestiam exhibet ac præfert.

Salo.

E gestu cognoscitur homo.

Eccles. 12.

Cap. 21.

Sponsæ venustas nullo punico comparata.

Cant. 4.

Modestia
finis timor
Dei.

Salomon in Prouerbijis etiam de modestia loquens, dicebat, *Finis modestia timor Domini*: ostendere volens, Sacerdotem, qui Deum non metuit, semper impudentem esse; qui verò diuino tangitur timore, semper & vbique modestum exhibere,

Prou. 21.

Onias ob
modestiam
laudatus.

2. Mach. 15.

1. de finib.

Nemo sine
modestia
iucundè
vivere potest.

Onias Pontifex in Machabæorum historia à modestia in primis laudatur, diciturque benignus & bonus & modestus moribus & eloquio decorus fuisse. *Oniam (qui fuerat summus Sacerdos) virum bonum & benignum, verecundum visum, modestum moribus & eloquio decorum.* Et sanctus est, in verbis & sermonibus grauem ac serium esse, & in conuersatione benignum, in vita denique modestum.

Tanti porrò M. Cicero modestiam faciebat ut quemquam iucundè posse vivere negaret, nisi simul honestè viueret; honestas porrò modestiam includit. Oratoris huius verbis insistent dico, Sacerdotem benè vivere non posse aut feliciter, nisi simul honestatem morum & virtutis modestiam sectetur.

Lib. 7.

Modestum
& generosum
militem
desiderabat Cæsar.

Cæsar non minor miles quàm orator, dicere solebat, non minus ob modestiam quàm animi magnitudinem militem laudandum, *Non minus, inquit, in milite modestia, quàm virtus atque animi magnitudo desideranda est.* Quod miles ille de militibus suis, ipse Sacerdos de Sacerdotibus dicere audebo & asserere, modestiam tantum imò & amplius illis necessariam esse, quàm constantiam & animi magnitudinem.

Modestia
thesaurus
virtutum.
Menander.

Menander Comicus Græcus, *promptuarium virtutum solam esse dicebat modestiam.* Quàm igitur diues religiosus est, qui pretiosam hanc gemmam

gemmam & monile nactus fuerit; nam quum modestiam habuerit, omne virtutum genus nactus est.

Euripides autem tragicus, modestia nihil à In *Medea*. dijs homini hac in vita dari posse dixit pulchrius aut elegantius.

Donum Deum pulcherrimum est modestia. pro- Dei do-
ximè Poëta hic ad Christianorum doctrinam num mo-
accessit, eius siquidem sententiam & gnomon destia.
laudans, dico modestiam verè Dei donum
esse, & quidem pulcherrimum ac præ-
stantissimum, quod hoc in mundo accipere cæ-
litus homo queat: & gloriari Sacerdotes posse
inigni & raro se à Deo tum honore donatos es-
se, cum hanc ab eo fuerint virtutem consecuti.

Testem huiusce opinionis meæ habeo Apo-
stolum, probaturus enim modestiam cælitus Modestia
descendere, inter fructus Spiritus sancti illam fructus
numerat, & charitatem ei, castitatem, gaudium spiritus
& continentiam socias addit, *Fructus autem spi-* sancti.
ritus est charitas, gaudium, &c. Modestia, conti- Psal. 5.
nentia, castitas. O mirabilia! sequitur hinc Sa-
cerdotes, qui modestiam habent, Spiritum san-
ctum quoque habere; qui verò insoleseunt &
immodesti, sunt nihil è diuinitate participare
sed profanos esse.

Antichristum Daniel Propheta describens Antichri-
deque eius vitijs agens, inter cetera illum im- stus im-
pudentem, & modestiæ expertem fore dixit, pudens
futurus est.
Consurget rex impudens facie. E quo colligere Dan. 9.
possum Sacerdotes & religiosos, cum immo-
desti sunt, & impudentiam in moribus præfe-
runt, veros esse Antichristos.

Inter cetera quæ Colossensibus seruanda pro- Colos. 3.
ponit Apostolus, modestia est; ait enim, *Induite*
vos

Colossen-
sib. Apo-
stolus mo-
destiam
suadet.

vos ergo, sicut electi Dei, sancti & dilecti viscera
misericordiae, benignitatem, humilitatem, modesti-
am, patientiam, &c. Idem ipse vobis occino, Re-
ligiosi; hisce vestimentis animas vestras exor-
nate, misericordia, patientia benignitate &
imprimis modestia vos conueстите.

Item Phi-
lippen-
sibus.
Philip. 9.

Idem Apostolus Philippen-sibus scribens, &
eamdem illis commendauit, modestiam, *Modestia*
vestra nota sit omnibus hominibus: Domina
enim propè est, &c. Vobis hoc scriptum & dictum
esse cogitate Sacerdotes, viuite honestè, Chris-
tiano ritu vitam institute, modestia vestra elu-
cescat, notaque sit non vni aut aliquot, sed om-
nibus in genere hominibus, vbique locorum,
& omni hominum generi & statui.

Tim. 3.
Modestia
ad Episco-
pi perfecti-
onem ne-
cessaria.

In præclara illa boni Episcopi imagine quam
Apostolus Timotheo suo delineauit, præcipue
color elucet modestia, *Oportet Episcopum ir-*
reprehensibilem esse. &c. non percussorem, sed mo-
destum. Idem quoque colores in Sacerdotis i-
magine depingenda sunt necessarij, quæ ut di-
gnè exprimatur, modestiæ coccus & vermicu-
lus in primis adhibendus.

Petrus A-
postolus
modestiam
cõmendat:

Apostolorum princeps Petrus in Epistola
sua fideles adhortabatur, ut vnanimitatem fidei
seruarent, proximi miserijs condolerent, fra-
ternitatem & amorem consecrarentur, sed mi-
sericordiae, modestiæ humilitatiq; pro viribus
incumberent. *In fide autem omnes vnanimes,*
compatientes, fraternitatis amatores, modesti, hu-
miles, &c. Sciebat scilicet Apostolus nihil ad
hominis & Sacerdotis imprimis perfectio-
nem esse necessarium magis aut requiri, quam
pietatem, misericordiam, humilitatem & vitam
modestiam.

1. Pet. 5.

Seraphi-

Seraphicus Bonaventura dicebat, exterioris corporis compositionem interioris & animi signum atque indicium esse: *Qui enim, inquit, mentis statum perdidit, subsequenter foras inconstantia motionis fluit, atq; exteriore mobilitate indicat, quod nulla interius radice stabilita sit subsistat*, Vigilate igitur, Sacerdotes ac satagite ut exteriora rite dirigatis, tamq; sapienter vos & prudenter gerite, ut è corporis habitu, statu, incessuq; de internis animæ virtutibus statim coniectura fiat.

Hinc magnus Augustinus dicebat indecentia & incompositione corporis, inæqualitatem indicari mentis. Et sanè ita se res habet, & in Sacerdotibus hoc ad oculum patet, nam quales sunt in externo corporis habito, tales quoque haud dubiè in animæ regimine sunt.

In idem argumentum delapsus Ambrosius ait, *Est in ipso motu, incessu, gestu tenenda victoria; habitus enim mentis in corporis statu cognoscitur*. Adeo ut omnes corporales motus velut voces & sermones animi sint, & mens nostra ad corporis normam dirigatur, & componatur. utinam diligenter hoc Sacerdotes cogitarent! quam diligenter in actiones & vitam suam inuigilarent; quot enim passus facit corpus, tot quodammodo verba eloquitur anima.

Nec cursum, inquit ibidem Ambrosius, *ambulare honestum arbitror, nisi cum causa exigit aliquis periculi vel iusta necessitas*, eo quod ex incessu aliquod auctoritatis indicium, pondus, gravitatis & signa tranquillæ mentis appareant. Opus præterea, ut omnia hæc à simplicitate dirigantur, nullaq; hic sit affectatio aut asciticia industria. Hinc igitur cogitate Sacerdotes

In pharetra
ex Gregor. p.
3. pastor. ad-
mon. 24.

Per exteri-
us Sacer-
dotis, inte-
rior status
dignosci-
tur.

Epist. 109.
ad Mona-
chos.

E corporis
incompo-
sitione de
animæ
inæquali-
tate licet
colligere.

Lib. 1. offic.
c. 18.

Sacerdotes
modeste
incedant.

tes, quàm culpandi sitis, imò verò quàm ignominiosum vobis sit per plateas discurrere, & citato gressu properare; cum potius in cessius vester temperatus, gestus quietus, & modus vire grauis, sedatus ac prudens, actiones vestre nil nisi virtutes, & verba, nil nisi oracula esse debeant.

S. Isidorus, & cum eo S. Bonaventura, nec

Norma viuendi c. 4. specul. di- scip. p. 3. c. 8. Sacerdotes & gestu & veste anime sinceritatem ostendant. modestiæ præcepta tradiderunt, sit in gestu grauitas, in motu simplicitas, in incessu honestas, nihil de decoris & lasciuia, nihil petulantia, nihil insolentia, & leuitatis in tuo incessu appareat. Animus enim per corporis gestus & habitum colligitur, & corporis situs & forma imago ac representatio est animæ. Demonstrare magis illi viri volebant, Sacerdotes tum gestu tum habitu & veste integritatem animi prudentiam ostendere debere.

De triplici stature religiosi. p. 1. c. 20.

Cum sederis, ait singillatim Bonaventura, in latus pigrorum instar reclinaueris pedes ne longius coram alijs protendas. exterior enim compositio corporis, est indicium inde nota mentis, Et sane Sacerdotes, quales vos ostenditis exterius, tales vos interius esse ostenditis.

Sollicitudo prima Sacerdotis, ait Concilium Hildesemense, ad hoc tendere debet, vt exterior

In form. vit. can. c. 19. Prima Sacerdotis cura exteriorem hominem componere. rem hominem debite componat, tam in loquendo, quàm comedendo, ambulando, &c. vt quicumque illum aspexerit, eiusque mores considerarit, adspiciatur ac dicat, Ecce virum reformatum & Ecclesie perutilem, cum videant omnes sanctam illum vitam instituisse. Nolite dubitare Sacerdotes quin id in quod intendere & incumbere debetis, exterior homo sit, quem ad virtutem instituere ac componere debetis, vt omnes illius exemplo

emplo ædificentur & ad bonum trahantur.

Morum compositio inter simplices & mundana vite homines maximè est necessaria, quia facillimè scandalizantur, quando vel parum clerici ad libertatem extrinsecam declinant: è contra verò cum modeste illos incedentes vident, honestè conuersari, & caste viuere, summopere ædificantur, eosq; debitorum honore prosequuntur. Hæc idem quod supra Concilium. Et est verissimum Sacerdotes, quòd quando in exterioribus nonnihil vobis indulgeris, scandalo populo sitis; cum vero vos ipsos cohibetis, & honestam vitam ducitis, bono aliis exemplo sitis, & omnes vobis cultum deferant.

Deinde Concilium Tridentinum, circa hæc decreta condens, ait Ecclesiasticos ita mores ac vitam componere debere, vt in habitu & gestu, conuersatione, aliisque rebus nihil nisi grauitatem & modestiam præferant, & religionem coram omnibus spirent; sic decet omnino clericos, inquit, vitam & mores suos componere, vt habitu, gestu, incessu, alijsq; omnibus rebus nihil ni- prægrauè, moderatum, ac religione plenum præseferant. Hoc modo vitam institueret Sacerdotes, modeste vestiri, grauitè incedere, & vbique ac semper religionem præferre, verè Ecclesiasticum redolet; ac aliter qui se gerit, nomine hoc, utulo, qualitate, & dignitate data indignus est.

Sit tibi, inquit Bernardus, grauitas in incessu in sermone pondus, atque in verbis modus: Salutare vobis & bonum consilium Sacerdotes, quodq; semper in vita vobis seruandum, ostendendo vos scilicet in incessu graues, in sermone cordatos, & in verbis moderatos & modestos.

Eundem quoque scopum fecit Augustinus,

Y

dum 17.

Exteriori
capiuntur
simpliciores

Ibid. c. 12.

Sess. 22. c. 10.
de reform.

Sacerdotes
omnes in
veste & ge-
stu sint ve-
lut religi-
osi.

De ord. vi-
tae.

Sacerdotes
sint in in-
cessu gra-
ues & ver-
bis pru-
dentes.

In reg. c. 1.

Nihil faci-
ant quod
offendant.

De triplic.

statu reli-

gios. p. 1. c. 19

Sacerdotes

aliter ince-

dunt

quàm sæ-

culares.

In ord. 17.

de humili-

tate.

Præcipi-

tantia per-

turbata a-

nimi fi-

gnum.

Lib. de di-

scip. monach.

dum ait, *In incessu statu habitu, & in omnibus moribus vestris, nihil fiat, quod cuiusquam offenda aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem.* Si hanc ad regulam ac normam Sacerdotes se suamque vitam dirigerent, non tot in ecclesia dissolutiones, scandala, & lascivie hominibus die conspicerentur.

S. Bonaventura hanc religioso cuidam doctrinam servandam præscribat, *Incessus tuus sit maturus, non leniter curras & sine necessitate, ne recto incedat collo, oculi ne huc & illuc dirigantur, brachia sæcularium more ne temere iactites, imo ne incessus sit affectatus, & velut ad numerum directus, sed humiliter ac demille incedito.* Idem ego Sacerdotibus & Clericis suggero, auctorque sum ut gressum moderentur, ne per plateas incedendo festinent, oculos contineant, & velut domi, ne euagentur, custodiant, cum humilitate incedant, nec ad sæcularium formam & normam componant.

Incessum lentum damnavat Basilii, quod pusillanimitatis & inertie signum esset, simul & præcitem ac concitatum, quod animam perturbat, & passionum bello agitatum indicaret, *Incessus neque lentus, inquit, ut qui animi dissoluti signum; neque rursus celer & concitatus, ut qui ipsius impetus perturbatos esse demonstrat.* De Sacerdotibus dicebat hoc Casariensis hic Episcopus, quos inter ceteros mediocritatem sectari, non pedetentim numeroseque incedere, nec etiam nimium properare oportet, quod segnitiam dissolutionemque primum, animi perturbationem redoleret alterum. Docet Hugo Cardinalis, honeste conversationis disciplinam e quatuor perpendi posse, e gestu, motu, aspectu

statu & conuictu: gestum porro tum reprehensione dignum esse, si vel effeminatus est, vel dissolutus, lentus aut præceps: mollis enim lasciviam & dissolutionem spirat, lentus segnitiam & inertiam, violentus inconstantiam & animi parum sedatum. Equidem post magnum hunc virum dixero, quatuor hasce partes, Sacerdotibus imprimis necessarias esse; ac præsertim gestum: gestus enim hominis prudētis ac cordati in omnibus actionibus graciosus & lenis sit sine dissolutione, gravis sine præsumptione, maturus sine insolentia & sine inquietudine præptus.

4. in Sacerdote requiruntur, gestus, motus, sermo & conuictus.

De Vir. cleric. c. 2.

Sacerdotes humilitatem in habitu & incessu declarent.

Sacerdos non rideat.

Lib. Epist.

319.

Rom. II.

In Ecclesia ridere diabolum est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

est,

vos geritis, non iam amplius Iesu Christi, sed Satanæ vos ministros esse, ac paucis ut complectar, meros diabolos.

*Admonit. ad
fil. spirit.
Sacerdos
rarò ride-
at.*

Si verò interdum ridendum sit, ait S. Basilus, id fiat quàm rarissimè, nec effusè aut dissolutè, honestam potiùs modestiam, quàm effrenam dissolutionem præferendo. *Risus tuus*, inquit, *rarus & sine cachinno*. Quamobrem reprehensione dignos Sacerdotes illos censeo, qui omni hora & momento rident, idque temerè, leniter, inconsideratè & effusè.

*In Enchirid.
c. 43.
Sacerdotis
risus den-
tes non e-
grediatur.*

Inter cetera Epicteti præcepta non postremum hoc sibi locum vindicat, *Risus non sit multus, nec ob multa, nec effusus*. Quid igitur de hisce Sacerdotibus fiet, qui assiduè iocantur, insollescunt, moriones & sanniones agunt, & non nisi ludicra & iocosa consectantur.

Cùm oscitare necesse fuerit, inquit Doctus doctrina 24. nemo os tuum nudum videt, si verò coactus fueris ridere, risus tuus dentibus careat. Hoc spectare sanctus hic doctor voluit, Sacerdotes, si ridendi interdum occasionem habuerint, quàm modestissimè & sapientissimè id facere debere.

*Sacerdotē
fas est so-
briè ride-
re.
In reg. fus.
interrogat.
17.*

Vetitum non est, inquit idem Basilus, prae-umper ridere, ut hac ratione & gestu latiore animi sui exultationem & lætitiā demonstraret, nec hoc modestiæ & decoro aduersatur, vepote cū in scriptura scriptum sit, *cor gaudēs exhilarat faciem*. Nefas non est Sacerdotes, ex illius sententia, ridere interdum, sed honestum id semper ab optimo quoque habitu, dum ad internum gaudium, & arcanam cordis exultationem declarandam duntaxat risus usurpatur.

Honestatem vitæ S. Bernardus describens, hac

hæc præcepta inter cætera seruari voluit. Nunquam aut quàm paucissimis loquare, vultus tuus affabilis appareat vel dimissus, vel in seipso collectus: oculi extra caput non diuagentur, risus tuus aut indicans lenitatem animi, aut provocans, rarus tamen, & ipse quidem eductus interdum, effusus nunquam. Colligi hinc potest, qualis esse debeat lingua, oculus, & risus Sacerdotis: risus quàm rarissimus, oculus semper humilitatem spirans, & lingua retrenata, non pendula.

Mulierum, inquit, Isidorus Pelusiota, congressus quantum potes fuge, quod si etiam ut cum ipsis congregaris, necessitas aliqua te obstringat, oculos humi deiectos habes; cumq; paucis quæ ad eas iuuandas spectabant proposueris, quamprimum hinc te proripe. Et sanè inter veræ modestiæ characteres oculorum demissio primum semper est visa locum tenere, & præsertim in Sacerdotibus.

Dicebat hinc etiam Bernardus, plurimum prodesse ad custodiam castitatis, custodiam oculorum. Et verè dicebat, atque ita se rem habere in Sacerdotibus certissimum est, nam quicumque castimoniam seruare voluerit, oculos seruet & custodiat necesse est: hi enim exploratores sunt Veneris nuntij, & libidinis incentores ac fomites.

Ne dicatis, ait S. Augustinus vos animos habere pudicos, si habeatis oculos impudicos, quia impudicus oculus impudici cordis est nuntius: cumq; duo corda, etiam linguâ tacete, mutuâtius sibi concupiscentiâ loquuntur, idem fouentia incendium, eodem ardore incensa, quamuis corpora impudico hoc desiderio violata aut polluta non sint, castitas tamen à moribus elongatur,

Lib 2. de honestate vite.
Sacerdotes vultu semper dimissum habent.

Oculorum humilitas magnum modestiæ signum.
Lib. 2. Epist. 234.

Oculorum custodia prodest ad castitatis custodiam.
De ord. vit.

32. q. 5. cap. eod.

Oculus la- sciuus nuntius cordis impudici.

gatur & fugit. Sacerdotes igitur merito oculos custodiant oportet, quod voluntatum, affectionum, & animarum nuntij sint.

In phayet.

lib. 4. c. 9.

Oculorum

dimissio ad

castitatem

conducit.

Quam moderationem, ait S. Bonaventura, quam compositionem, sedationemque, quam quietem & pacem, reipub. corporis, quin & animæ Dominio, affert honesta disciplina.

Hæc facit, ut homo cervicem flectat, humeros contrahat, supercilia deiciat, vultum miteat, oculos contineat, risum moderetur, linguam refrenet, gulam compescat, iram cohibeat, furorem extinguat, hæc gressum & incellum dirigit ac moderatur; talibus docet pudicitia vestem distinguere margaritis. Dicere Religiosus hic Doctor vult, ad castitatem animi comparandam omnia hæc, & præsertim oculorum submissionem ac modestiam, essentialiam.

Quamobrè, Sacerdotes, ut cum sancto hoc doctore finè capiti huic imponā, credatis velim, morū disciplinā triplici decore decorari, maturitate scilicet, humanitate & benignitate: triplex hæc virtus admirabiles vos reddit; maturitas quippe animā componit intrinsicè, & corpus externè ab omni tuetur ac protegit insolētia, ipsa caput dirigit ac gubernat, ne hanc aut illā in partē propēdeat; oculos, ne diuagentur; aures ne illicita audiāt; impedit ne lingua in verba inania prorūpat, manus inutilia aut parū profutura opera aggrediantur, nec pedes otiosè discurrāt aut inani deābulatione occupentur. Humilitas verò efficit, ut cornua demittat, molliter blādeq; respondeat, ipsa gestus accommodat, simpliciiori habitu delectatur, vltimū sēper locū ambit, videri detrectat, non se iactat.

iactat, alijs obsequi quā promptissimē festinat, illa iniurijs tolerādis reddit elingues, dum honoratur, erubescit, in ediscendo sedula est, in irascendo & succensendo tarda & difficilis. suauitas & benignitas denique reddit affabiles, erga afflictos cōpatibiles, in consulēdo exorabiles, in cōiūctu sociabiles, sui cōmunicatiuos, neminē vt contēnant, & omnibus se benignos & placidos exhibeant. Tales vos igitur ostēdite Sacerdotes, omnes vt vos maturos iudicent, benignos experiātur, vt humiles deniq; agnoscāt.

CAPVT. XXI.

Silentium seruent Sacerdotes.

DE silentio agens Ioannes Climacus, tanti
psūm faciebat, vt velut prācipuum re-
ligionis membrum diceret, & varijs il-
lud laudibus extolleret, *Taciturnitas*, inquit,
in oratione mater est orationis, captiuitatis reuoca-
tio, ignis diuini amoris observatio, cogitationū di-
ligens inspectio, specula hostium, carcer luctus, la-
crymarum amica, mortis memoria, refrigeratrix, sup-
pliciorū representatrix, iudiciorū inquisitrix, as-
persionū consolatrix, prāsumptionis hostis, quietis
sponsa, ambitiosorum ac superbiorum dogmatum
inimica, sciētiae appēdix, contemplationis opifex:
denique silentium tacitus profectus in Dei cogni-
tione, & occulta quadam anima ad supernaturalia
elevatorio. Egregium hoc silētij elogium à sancto
hoc viro profectum, si Sacerdotes sequerentur,
perfecti haud dubiē forent, ac velut Angeli qui-
dam terrestres.

Inter cetera Salomonis Prouerbia hoc
X 4 prima-

Silentij
laudes.
Gradu. II.
de loquaci-
tate.

Prou. 10.

Sacerdos

sapiens est,

qui lin-

guā mode-

ratur.

Ibid.

Item do-

ctus.

Silentium

animam

à multis

malis im-

munem

præstat.

Prou. 21.

Garrulus

similis vrbi

patenti.

Pro. 25.

Eccles. 6.

Sacerdos

linguam

imprimis

cohibeat.

Eccli. 9.

Tacendo

quis sapi-

ens iudica-

tur.

primarium meretur haud dubiè locum, Qui

moderatur labia sua, prudentissimus est. Iuxta

Sapientis hanc sententiam, Sapiens profectò

Sacerdos est linguam suam moderari ac cohi-

bere qui nouit.

Idem quoque Sapiens doctum & prudentem

iudicabat virum, qui sermones moderari no-

set, Qui moderatur sermones suos doctus & pru-

dens est. Credendum igitur, illum Sacerdotè si-

pientem & doctum dici debere, qui sermones mo-

derari prudenter, & linguæ nouerit imperare.

Quin & eodem loco ait, Qui custodit os suum

& linguam suam, custodit ab angustiis animam

suam. Vnde infero, Sacerdotes qui os custodi-

unt, & linguam refrenant, à multis se eximere

molestiis, & mentem ab infinitis angustiis im-

munem præstare.

Alio quoque loco garrulum & linguacem,

vtrique imperare nescium, vrbi patenti & muris

destitutæ comparat. sicut vrbs patens, & absque

murorum ambitu, ita vir qui non potest in loquen-

do cohibere spiritum suum. Id est, Sacerdotes,

cùm temerè loquemini, nec sermones vestros

ponderatis, estis ciuitati, muris & vallis ad de-

fensionem comparatis destitutæ, per similes, in

quam omnibus liber patet aditus.

Nulli membro cohibendo ità hominem in-

cumbere debere, ac linguæ, sua debet Ecclesia-

sticus, nam ab ea omnè illius salutem depende-

re credebat, Omnis labor hominis in ore eius, Di-

cere volebat, hominè, atq; imprimis Sacerdo-

tem in lingua & ore còpescendo refrenando-

que incumbere potissimùm debere.

Paulò verò post ait idem, verba sapientium

audiuntur in silentio. Id est, sapientes verè &

pruden-

prudentes, quales esse debent Sacerdotes, tacendo intelliguntur, & silentio suo ostendunt cuius sint virtutis.

Eccli. 32.

Auscul-
tandum in si-
lento.

In multis esto, inquit idem, *quasi inscius, & audi tacens*, silentio aures tuas communiens. Docere hic sanctus Spiritus voluit, Sacerdotes interdum obmutescere debere, & quamvis interdum quid sciât, dissimulare tamen se quidquam scire; garrulitas quippe illos dedecet, silentium verò decet.

Vnus Prophetarum nostrorum dixit iam olim, omnem sanctorum virorum fortitudinem & spem in silentio sitam esse, dicens, *In silentio & in spe erit fides vestra*. Inferre hinc volebat, Sacerdotes tacendo & sperando vires suas nimis quantum adaugere, & spem silentio coniungere.

Isai. 30.

Sacerdotum robur
in silentio
consistit.

Iac. 1.

Sit autem, inquit S. Iacobus, *omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum*. Sacerdotibus hoc imprimis dictum crediderim. Horum quippe est in audiendo veloces esse, in loquendo lentos; garrulitas illos siquidem dedecet, sed decet silentium.

Credebat Iob, tantarum silentium virium esse, ut rex homine sæculari & enanido, sapientem possit constituere; cumque videret amicos suos sibi loquendo caput obtundere, ait, *utrum taceretis, ut putaremini esse sapientes*. Hinc discit Sacerdos quod quemadmodum garrulitas hominis stoliditatem & fatuitatem arguit, ita taciturnitas & loquendi raritas sapientiam ac prudentiam.

Silentium
hominem
sapientem
esse ostendit.

Iob. 1. 3.

Egregium de hoc emblema cōfinxit Alciatus; pingit siquidem stolidum quemdam in solio confidentem, & digito labia comprimentem, & emblematis epigraphæ est silentium.

Emblem. 11.

Hic

Cum tacet, haud quidquam differt sapientibus amens:

Stultitia est index linguarum, vixque sua.

Stultus tacens videtur sapiens. Denotare volebat ænigma, Sacerdotes & religiosos, atque adeo homines omnes, cum garrunt multa; temerè effutiunt, se stolidos ostendunt, sed silendo, digitoque labra comprimendo sapientes.

Minos in emblem. Alciati.

Loqui docent homines, silentio Divi.

Dicebat quidam e veteribus, nos loquendi magistros habent homines, tacendi vero Deos. Egregia profecto sententia; e qua discatis religiosi & Sacerdotes, garrulitatem & loqui in mundi schola edoceri, silentium vero philosophiam quamdam diuinam esse.

Diogenes Laertius.

Nocuit locutum esse.

Epaminondas multa sciebat, sed pauca loquebatur.

Multum loqui stultitiæ signum.

Interrogatus olim Simonides Philosophus citurnus & tetricus, cur adeo parcus esset in loquendo, & silentiū affectaret, respondit, *Sapienter locutum poenituit, tacuisse numquam.* Notanda dignissima sententia, sed quæ Christianum, imo & Religiosum sapiat, qui Philosophum hunc imitando, rarissimè & quàm paucissimis loqui deberet, cum neminem vniquam poenituerit tacuisse; at multos locutos esse.

Laudatur à veteribus Epaminondas, quod cum permulta sciret, paucissima tamen loqueretur. Illi profectò inter Religiosos laudari merentur, qui silentiū seruāt, & quāuis multa norint, rarissimè tamen & quàm paucissimis loquuntur.

Solon inter alios tacēs, interrogatus, an id faceret stultitia, an sermonis inopia; respondit, *At stultus numquam tacere potest.* Hinc inferre volebat, inter homines, & ego inter Sacerdotes, illos stultos audire, qui tacere nequeunt, at verum Philosophum silentio delectari: nam loquacitas stoliditatis indicium, silentium vero sublimis quædam Philosophia.

Zeno

Zeno à quodam magni nominis viro Athenis ad prandium inuitatus, cui & externarum gentium legati intererant, & multi quoque in gratiam legatorum Philosophi; loquentibus omnibus, ac varijs de rebus agentibus, ne verbum quidem locutus est. Quem proinde legati de mirati dixere abeūtes, de te porrò quid ad Regem nostrum referemus Zeno? At ille respondit, *Nihil aliud, quàm Athenis esse senem, qui tacere sciat inter pocula.* Atque ita tacitè magnus ille Stoicus innuere volebat, homini magno, quemque omnes suspiciunt, dedecori & probro esse, inter pocula & cibum garrere; magni verò viri argumentum & characterem esse, linguam cohibere posse. Et fanè insignis quædam perfectio est seruare silentium, & præsertim in Sacerdote & Religioso.

M. Cicero Catonē suū dilaudās, hoc illi dedit egiū, quod nunquam verbum emisisset, quod emissū doleret. Vos itaq; Sacerdotes & Religiosi ritu Catoniano viuite, efficite hoc vt de vobis dicatur & hæc vobis laus propria sit; videre quomodo loquamini, nullum verbum emittite, cuius vos deinde poeniteat.

Pythagoram tradit Athenæus, in animalium esu religiosissimū, nunquam pisces comedere voluisse, quod natura muti essent & silentij symbolum, quod quiddam diuinū esse credebat. Videte Sacerdotes quomodo silentium Philosophus hic coleret, vt eius respectu & animalibus parceret.

Dicebat olim Periander non in se itè *Audito multa, loquere pauca.* utinam hoc item religiosorum nostrorum symbolum foret, haberentque aures lingua maiores!

Cleo-

Zeno laudatus quod tacuerit inter alios.

Polyanthea.

In Catone.
Cato nihil vnquam dixit quod se poeniteret.

Lib. 7.
Pythagoras pisces non comedit quod silentij symbolum.

Plutarch.

Ibid.

Cleobulus eundem scopum feriens dicebat, *Audiendi quàm loquendi studiosior esto.* verba Christiano inò & Religioso dignissima, quæ utinam memoriæ infigerent, inque loquendo tardi, in audiendo vero prompti forent.

Philip. Dixit in summa ex Plutarcho.

Dixit quoque Zeno, binas nobis ideo à natura datas esse aures & os vnicum, ut plurima audiendo, loquamur paucissima. Naturale hoc documentum, præter id quod diuina docent Consilia, ita vos informet Sacerdotes, ut hinc discatis linguam esse cohibendam, garrulitatem rescindendam, sermonem abruptum & silentium inuiolatè seruandum.

Col. 14. c. 9.

Silentium primus disciplina ingressus.

Obserua, ait Cassianus, ne desiderij tui labor vana elatione cassetur, ut indicas summum ori tui silentium; hic est enim primus disciplina actualis ingressus; Scriptum est enim omne hominis labor in ore suo refrenando consistere. Annitere quoque, si fieri possit, ut corde attento, ac velut ore clauso omnium Patrum institutiones ac documenta admittas ac percipias; magis satagens opere eadem exequi, quàm alios edocere & seruandi regulam præscribere. O diuinum & salutare consilium! Quod qui sequi voluerit, Sacerdos internè discat, & ore ocluso, non verò multa effutiendo verba & temerè garruendo.

De ord. vitæ
Omnes
virtutes in
silentio
quiescunt.

Bernardus hanc perfectionem exaltans, dicebat silentium omnium virtutum esse quietem & rerum sanctarum centrum, & taciturnitatem garrulitate esse difficiliorem, *In silentio est virtutum reliquarum otium, & tacere quàm loqui difficilius.* Vnde sequitur, nullam Sacerdotem virtutem naetum esse, si silentij virtutem non habuerit.

Climachus item ait, *Vir tacitus Philosophia-*

plurimam semper sapientiam possidet. Illius Gradus 4. de
gitur iudicio Sacerdotes, qui ratio loquuntur, obed.
veros esse Philosophos dicendum; garrulos ve- Tacitur-
to stupidos & bardos. nus Philo-
sophia fi-
lius.

ut sit verbis tuis, ait Ambrosius, & statera, L. 1. de offic.
hoc est humilitas atq; mensura, ut lingua tua menti c. 3.
subdita sit. Hoc præceptum vobis inhæreat Sacer- Sapiens
dotes, ac videte qui & quomodo loquamini, verba pon-
tot otiosa verba nolite effundere, orationem deret.
in statera appendite, ac videte, ut lingua menti
respondeat, id est verba vestra à ratione diri-
gantur.

Vnde bene quoque Bernardus ait, Lingua mo-
dicum membrum est, sed nisi caueas maximum ma-
lum, aptissimum vacuandis cordibus instrumen-
tum. Egregium Ecclesiasticis omnibus docu-
mentum, quo docemur, eos qui liberè nimis lo-
quuntur, cor semper vacuum habere & animam
mentemque inaniarum vento repletam.

Suum quoque huc symbolum adferat Bona-
ventura: Tria sunt in locutione, inquit, servanda;
primo ut tardus sis ad loquendum, secundo circum-
spectus, tertio brevis. Hoc vobis fixum inhæreat
Sacerdotes; & quando loquendum vobis erit,
fac hoc quam rarissimè, & circumspectè, &
brevissimè ac laconicè,

Idem quoque admonebat, ita quemlibet in
verbis cautum & accuratum esse debere, ut avarus
attentus est in nummorum suorum supputati-
onem. Notate hoc velim Animæ sanctæ, & cogi-
tare, si dives tanta cura nummos suos curat, sin-
gulosque accuratè examinat, maiorem vobis
in verborum examine rationem adhibendam
esse.

Isidorus, quem Bonaventura citat, proficitur
eum.

Lingua e-
uacuat
cor.

serm. 17. de-
triplici cu-
stodia.

De proces.

religion. c. 1.

Tria lo-
quenti ne-
cessaria.

De vita per-
f. 8. c. 4.

Quatuor
silentis
commoda.

*Li. 2. de sum
ben. c. 29.*

eum qui silentium seruat, nec in verbis effusur
est, quadruplici potiri bono; ingenium ei ex-
cultur, & effert se sublimius, quidquid dicit au-
toritatem habet: sciunt quippe omnes, temere
eū sua non effutire; particularē in coelo nancis-
citur gloriam; denique à vaniloquij peccato ca-
uet. Cum igitur tantum taciturnitas boni affe-
rat Sacerdotes, ipsam diligite, & linguam ve-
stram refrenate.

*In c. 7. Mat-
thai.*

Improbi
filendo po-
tius quam
loquendo
vincun-
tur.

Malum hominem, inquit Chrysostomus, melius
potest tacendo Sacerdos vincere, quam responde-
do, quia malitia non instruitur sermonibus, sed ex-
citatur. Hinc Dominus Iesus silentio semper
ora obturare peruicacibus studuit, quos respo-
dendo vincere non posset. Ad Christi igitur ex-
emplum Sacerdotes, taciturnitatem sectemur
ni, quosque verbis & longa disceptatione vin-
cere non potestis, silentio euincite.

Si, inquit Epictetus, apud imperitos sermo
aliquo praecepto inciderit, maxima ex parte tace-
to: magni enim periculi est, statim enomere, quod
non concoxeris. Verba igitur tua examina & por-
dera, nec temerē quiduis effutias aut eloquaris.

S. Bern. lib.

2. de confid.

Nugæ in
ore Sacer-
dotis blas-
phemiae
sunt.

Inter saculares, ait Bernardus nugas sunt nugas
in ore Sacerdotum blasphemiae. Verba notata di-
gnissima. Tacete igitur Sacerdotes, nec temere
loquamini, quoniam quod secularibus vicio
non vertitur, vobis crimini est.

Ibid.

Sacrilegi-
um est Sa-
cerdotes
nugas lo-
qui.

Consecrasti os tuum, inquit ibidem Bernardus
Euangelio: nugis igitur iam os aperire illicitum est.
assuescere vero nugas loqui sacrilegium. Deus boni
quid non magnus hic pater ait? Ecclesiasticos
scilicet Euangelij prædicationi destinatos, non
nisi sancta tractare debere, eosque qui nugas lo-
quuntur & ludicra agunt, ut sacrilegos habēdos.
Idem

Idem quoque eodem loco Bernardus, *Labia* Sacerdos
sacerdotis, ait Propheta, custodiunt scientiam, & non nisi
ore eius requirent legem, non nugās aut fabulas. sancta lo-
 Vnde efficere volo, os Sacerdotis cum Acade- quatur.
 mia legum sit, & scientiarum vniuersitas, non
 aliter aperiri debere, quā ad sancta verba
 proferenda quare satius est tacere, quā fabu-
 lis & nugis incendere.

Garrulus
 seipsum nō
 agnoscit.

Ioannes Climacus garrulitatem vituperans,
 & silentium deprædicans ait, *Qui cognoscit pec-*
cata, continet linguam suam; qui verò loquax est,
condemnat seipsum vt oportet cognoscit: loquacitas si-
quidē ignorantia est certum argumentum. Sancti
 huius viri verbis insistent, infero, Sacerdotes
 loquaces ignorantiam suam arguere, nec sei-
 plos agnoscere.

Quia anima, inquit Gregorius, *murum silen-*
tiū non habet, patet inimici iaculis ciuitas mentis,
que foras verborū garrulitate se prodens, aduersa-
riū se violentiæ exponit, qui eā illam inuadunt faci-
lius quā seipsum per linguam propriam oppugnat
 sepius. Iuxta magnum hunc doctorem, anima
 Sacerdotis assidue garrientis nec vllam verbis
 suis pondus addentis, vrbi muro destituta per-
 similis est.

Dist. p. 3.

c. 16.

Anima Sa-
 cerdotis si-
 lentium
 non ha-
 bentis
 vrbi sine
 muris per-
 similis est.

O validum, exclamat Ambrosius, *scutum cir-*
cumspecta munitionis silentium! o fidelissimum
stabilitatis fundamentum, cui qui firmus inhaeserit
nūquam mane aliquod verbum prorumpet. Eia i-
 gitur Sacerdotes, hisce vos armis commu-
 nite, hæc scuta vibrare, & silen-
 tium inuolatē custo-
 dite.

In Psalm. 38

Silentium
 validum
 scutum.

CAP.

CAPVT XXII.

Sacerdotes secretum seruent.

Qui confessionis
secretum
violarit re-
us mortis
est.

Psal. 113.

Crimen le-
se maiesta-
tis regum
secreta re-
uelare.

Alexander
secretum
seruandum
ostendit.

*Plut. in opus-
cul.*

Secretum tanti momenti ac ponderis est, ipsum confessionis inquam, aut quod ad sublimitatem Dei spectat mytheria, ut Sacerdos, qui statum harum consignationum secretarius est, linguam habere quodammodo non debeat ad ipsum reuelandum, & de illorum esse numero, de quibus Psalmista ait: *os habent & non loquuntur.* & sane qui adeo improbus & scelestus turnus est, hanc ut religionem violet, & limitem hostem transilire audeat, impius, scelestus, sacrilegus est, mortem, infernum & omnia suppliciorum genera promeretur.

Et reuera lese maiestatis crimen est, ac morte dignissimum, si secretarii statuum, conceptus & consilia principum detegant: Sacerdotes & pastores Dei & omnis status religionis secretarii sunt, cum vero garruli sunt, & Dei & hominum secreta reuelant, lese maiestatis crimen incurrunr & mortem sempiternam promerentur.

Alexander cum litteras acceptas palam coram Hephæstione suo legisset, eique easdem communicasset, quem manu gestabat anulum, ori Hephæstionis admouit, quo facto edocebat eorum omnium quæ legisset, nihil cuiquam esse reuelandum. Regio hoc facto docentur Sacerdotes, cum regum rex Deus secretum illis aliquid reuelat, aut homines peccata illis sua confitentur, numquam os ad eadem reuelanda aperire debere, sigillum confessionis seruando, & fidem inuiolatam custodiendo.

Dauid rex vir secundum cor Dei & secreti aman-

amantissimus, Deo loquens aiebat, Nosti
quàm tibi fidelis exstiterim Domine, omnium
quæ mihi reuelasti nihil omnino locutus sum;
tantum verò abest ut proximi mala promul-
garim ac diuulgarim, ut è contra, *humilitatus*
sum ante te, & siluerim à bonis muneribusque
quæ in me ipse contulisti. Regem hunc Sacer-
dotes illi imitantur, qui Deo suo fideles, mala
peccataque quæ in confessione audiuerunt, imò
& virtutes quæ à Deo illis inspiratæ sunt, nulli
patefaciunt aut reuelant.

David se-
cretum ta-
cebat.

Psal. 38.

Quamdiu Moïsis manus intra sinum abscon-
debatur munda erat & sana, sed exerta & in
apertum prolata, leprosa, *Dixitque Dominus:*
Rursum mitte manum in sinum tuum, quam cum
misisset in sinum, protulit leprosam instar niuis.
Manus ut symbolum operum in scriptura sumi
solet: dicere porrò mysterium volebat, eum
qui opera sua iactat aut aliena, vel quod
intra confessionis sinum delitescit, non nisi le-
pram, infidelitatem, impietatem & sacri-
legium esse: quamdiu illa cooperta manent,
religio & pietas est, sed in apertum prolata &
publicata, lepra & immundities.

Exod. 4.
Manus in
scriptura
operum
symbolum.

In Numeris hanc legem tulit Deus, *Vas quod*
non habuerit operculum, nec ligaturam desuper,
immundum erit. Corda nostra, Sacerdotes &
Religiosi, egregia quædam vasa sunt; dicere
porrò mysterium volebat, illa, si clausa & coo-
perta non sint, silentijque & secreti coopercu-
lum non habuerint, coram Deo & hominibus
immunda, putrescentia, fordida esse; at ubi om-
nia secreto tenent, gemmas pretiosas & vasa
honoris.

Vas dif-
ferentia
cooper-
tum im-
mundum
consecra-
tur.

Nam. 19.

Inter

Leuit. II.
Mustela
animal
immun-
dum.

Inter reliqua immunda animalia in Leuitico recensentur mustela, mus & crocodilus, Haec quoque inter polluta reputabuntur, de his quae mouentur in terra, mustela, & mus & crocodilus. Mustela, de ceteris ut taceam, ut scriptorum testimonio constat per aurem concipere solet, & ore parere. Docet autem mysterium, Sacerdotes & religiosos, qui ore detegunt, quae autibus acceperunt, mustelas esse, & immundos apud Deum censerī, secreta verò reuelare diuinæ reprobationis signum esse.

Prou. 25.
Secreta
conscienti-
æ non
sunt cuius
aperienda.

Dixit olim in Prouerbijs Sapiens, *Caſam tuam tracta cum amico tuo. & secretum tuum extraneo ne reueles.* Vos, Patres spirituales, facit rationum auditores, docere Salomon voluit cum Deo qui amicus vester est, confessionis negotia pertractanda, nec mundo, qui suspectus est & extraneus secretum conscientie reuelandum.

Psal. 26.
Nolebat
Dauid os
suum aliena
opera
referre.

Quo loco vulgata legit, *ut non loquatur in meum opera hominum,* alia quædam versio ex Hebræo habet, *quod cogitavi non transiit os meum.* Equo eruo, hominem sapientem ac prudentem, & imprimis Sacerdotem, numquam hominum secreta reuelare debere, imò nec os aut linguam habere ad cogitationes suas patefaciendas.

Iud. 16.
Qui Dei se-
creta reue-
lat similis
Dalilæ.

Dalila Philisthæa se erga coniugem Samsonem ostendit ingratiſſimam, adeò ut cum illius secreta cognouisset, eadē inimicis patefaceret, illumq; in perniciem traheret, *Vidensq; illa quod confessus ei esset omnē animum suū, misit ad Principes Philistinorū.* Sacerdos qui Dei secreta carni, mūdo, & diabolo, qui iuratiſſimi illius inimici sunt, patefacit, & confessionis sigillum violat, proditor est, Iudas est, pellax est & vaſer.

Salomon in Prouerbijs lasciuam mulierem describens, in primis eam à garrulitate describit, *Garrula, vaga, quietis impatiens*. Vnde in-terre volo, Sacerdotem qui loquax est, cuiusq; lingua secreta & arcana omnia effutit, malignam & improbram habere animam, meretriciam & sacrilegam.

Huius farinae regius vates non erat, sed silentio suo gloriatus, mutum se esse dicebat, *Non est sermo in lingua mea*. Cordatus ille & prudens Sacerdos est, idem qui dicere potest, & coram Deo gloriari, quamuis secreta norit, linguam tamen sibi ad loquendum deesse.

De lingua quoniam incidit sermo, litteris proditum est, veteres Aegyptios inter cetera animalia inani quadam superstitione Crocodilum ut Deum credidisse & adorasse: animal hoc, ut Physici docent, lingua caret: quod verò silentium diuinum quid esse crederent, animal adorabant, quòd silentij symbolum, simulque nos docebant, Sacerdotes qui lingua carent, nec secreta reuelant, veneratione dignissimos esse, ac diuinum honorem promereri, & ab omnibus colendos.

Qui custodit, ait sapiens, *os suum & linguam suam, custodit ab angustijs animam suam*. Prouerbijs verissimum haud dubiè, simulque edocens, omnem Sacerdotem, linguae custodientem studiosissimum, & secreti tenacissimū ab innumeris animæ periculis & angustijs eximere.

Raphael Archangelus his Tobiam est verbis allocutus, *Etenim Sacramentum regis abscondere bonum*. Audite quid Angelus hic dicat, Sacerdotes, accogitate, egregium quid ac diuinum esse Sacramenta regere, & imprimis ipsum

Secreta reuelare fingnum animæ lasciuæ

Prou. 7.

In secretis mutum esse oportet.

Psal. 138.

Valerianus.

Crocodilus silentij symbolum, Aegyptiorum Deus.

Prou. 21.

Tob. 12.

Archangelus Raphael regis secretum suadet occultari.

confessionis; honorabile scilicet est magni Dei qui totius mundi rex est, secreta abscondere & celare.

Prou. 11.
Sacerdos
fraudu-
lentus est,
qui con-
fessiones
reteggit.

Dixit olim inter cetera Prouerbia Salomon, *Qui ambulat, inquit fraudulentus, reuelat arcana; qui autem fidelis celat amici commissum.* bene mea sententia dixit, ego verò post illum dico, Sacerdotem fraudulentum & subdolum esse, qui secreta reuelat, & confessionis arcana reteggit; at qui eadem tegit & occultat, fidelem se commissarium declarare.

Eccles. 27.
Curio qui
confessio-
nem rete-
git perfidus est.

Eodem penè sensu in Ecclesiastico dictum, *Qui denudat arcana amici, fidem perdit, & non inueniet amicum ad animum suum.* Verbarum tribilia, vera tamen, curiones, quæ docent, perfidos vos esse ac fidei commissæ violatores, deque amicitia & hominum fide indignissimos, cum secreta confessionum, & occultas quas Deo accepistis reuelationes, denudatis.

Orabat
David, De-
us ut ori
suo custo-
diam adhi-
beret.
Psal. 140.

Instabilitati suæ diffidens Dauid Deum obsecrabat, custodiam ori suo ut adhiberet; *Pater ori meo custodiam & ostium circumstantia labijs meis.* Vos vero curiones, & religiosi, qui tot secreta nostis, qui tot peccata auditis, qui tot tristitia auditis noua, eandem orationem facere deberetis, Deumque deprecari, os vestrum ut custodiat, linguam conducat, ac labia cõmuniat, ne quod verbum inconsideratum effutiat.

Christus
transfigu-
rationis
mysterium
reuelari ab
Apostolis
noluit.
Matth. 17.

In die transfigurationis, Christus discipulis suis, qui transfigurationem illam diuinam ce-ram oculis viderat, inhibuit dicens: *Nemini dixeritis visionem istam.* Ut Christus Apostolos visum nemini voluit reuelari, ita vobis audita reuelare nefas, *nemini dixeritis auditionem istam.* Quamobrem, cauete ne cui quod in confessione

sessione audiuitis communicetis, sed ipsum celate & abscondite.

Non reue-

Paulus è tertio reuersus cælo, in quo arcana audierat verba, quæ inaudisset, dicere noluit, quare ait, *Audiui arcana verba, quæ non licet homini loqui*, imò nec audire. Idem dicatis oportet, Sacerdotes, cumque ab Ecclesia & à tribunalibus illis confessionarijs, in quibus tot iniquitates audiuitis, domum conceditis, cogitetis, audisse vos secreta, quæ homini reuelari non licet, quamuis etiam dicere nolenti, dirissima supplicia, cruciatus, in ò & grauissima quæ excogitari potest mors intentaretur.

lauit ea
Paulus
quæ in pa-
radiso au-
diuit.
2. Cor. 12.

CAPVT XXIII.

Sacerdotes tribulationes perferant.

IUDITH in obsidione Bethuliensium cines suos ad fortitudinem animi & constantiam adhortata, & aduersus omnia ingruentia mala animum illis addens ait, *Memores esse debetis, quomodo pater noster Abraham tentatus est, & per multas tribulationes probatus Dei amicus effectus est*, sic Isaac sic Iacob sic Moyses, & omnes qui placuerunt Deo, per multas tentationes transierunt fideles. Quod cordata illa virago Bethuliensibus, ipsum omnibus in genere Sacerdotibus dicere volo, ut scilicet recordentur, omnes Dei amicos & intimos tribulationum examine probatos esse, eosque aduersitatibus etiam debere assuescere.

Amici Dei
tribulatio-
nibus pro-
bantur.
Iudith 8.

Multa tribulationes iustorum, ait Psalmista & de omnibus ijs liberabit eos Dominus. Generale hoc oraculum de solis Sacerdotibus singilla-

Psal. 33.
Sacerdotes
ad tribula-
tiones na-
tim.

Tribula-
tio cogni-
tionis cau-
sa.

Eccle. 34.

tim intelligendum est, qui ad tribulationes su-
stinendas destinati sint: quare cum ad eas ratio-
ne vocationis perferendas teneantur, patian-
tur eas ac perferant necesse est.

Qui non est, inquit Salomon, *tentatus quid-
sciti* quamnam mundi notitiam habet. Hoc sci-
licet ex aduersitatibus & afflictionibus nasci
bonum solet; quas quicumque nunquam gusta-
uit aut sensit, ac præsertim Sacerdos, ignarus &
velut rerum expers habendus est.

Matth. 10.

Sacerdotes
mittuntur
vt oues in
medio lu-
porum.

Christus Apostolis sortem illorum pate-
ciens ait, *Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lu-
porum.* Sacerdotes, cum Apostolorum vos suc-
cessores sitis, cogitare debetis, quemadmodum
ipsi missi fuere, eundem ad modum vos esse mi-
sos, & vt illi persecutiones perpassi sunt, ac ve-
lut oues in medio luporum vivere, id ipsum
quoque vobis faciendum,

Sacerdotū
hostis est
mundus.

Matth. 24.

*Tradent vos in tribulationem & occident vos,
& eritis odio omnibus gentibus propter nomen me-
um.* &c. dixit olim discipulis suis Christus. Idē
quoque ipse consulo Sacerdotibus; mundus eo-
rum aduersarius est, aduersus vitam & incolu-
mitatem eorum conspirauit, & perpercu-
borat illos vt exerceat & fatiget, vtque omni-
bus odio sint conicitur; quare patienter cuncta
sustineant necesse est.

Ioan. 15.
Vt Chri-
stus perse-
cutionem
est passus,
ita & Sa-
cerdotes
patientur.

Dixit iisdem & alio loco, *Non est seruus ma-
ior Domino suo: si me persecuti fuerint, & vos per-
sequentur.* Optimum argumentum, ē quo illa
inferenda consequentia, si Dei filius, qui sum-
mus omnium Christianorum magister & ca-
put est, tribulationes subire debuit, Sacerdotes
qui non nisi serui eius sunt, conflictum hunc et-
iam subire necesse est, & eandem sortem ex-
periri.

In om-

In omnibus, inquit Apostolus, exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis. &c. Tunc verò Sacerdotes se veros magni Dei ministros exhibent, cum masculino & heroico animo afflictiones & aduersitates tolerant, & in necessitatibus & angustiis non fatiscunt aut succumbunt. illi verò boni illius Domini ministri non sunt, qui tribulationum impetum metuant, & in terra sentibus libera & quæta se vivere posse sperant.

Vas electionis Paulus casus suos enarrans, hæc inter cetera ait, Cum venissemus in Macedoniam, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus; foris pugna, intus timores, adeò ut perpetuo in cōflictu ageremus. Verissimum & antiquissimum prælagium, Ecclesiasticos per tribulationum iter incedere debere, vtpotè qui in medio cōflictuum viuunt, pugnam foris, intus metum habentes, & vndique in aduersis & afflictione versentur.

Ecquid non pertuli, ait magnus Apostolus, in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter, in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, &c. Quis obsecro Sacerdos hæc omnia legens, præ animi teneritudine non compatiatur, historiamque admirans illius vitam non imitetur, se omnium aduersitatum & persecutionum mundi scopum esse considerans.

Nemo moueatur, ait idem alio loco, in tribulationibus

Illi serui Dei sunt qui tribulationes perferunt. 2. Cor. 6.

2. Cor. 7. Sacerdotes semper in pugna versentur.

2. Cor. 11. Sacerdos scopus aduersitatu.

1. Thess. 18.
Sacerdos
tentatio-
nibus non
succūbar.

Boni tri-
bulationi-
bus obno-
xij.

Epist. 148.
ad Valer.
Sacerdotū
munus pe-
riculosum.

Sacerdo-
rum offici-
um terri-
bile.

Ioan. Muscus
in suo timo-
rario c. 149.

tionibus istis; ipsi enim scitis quod in hoc positi su-
mus, vitaque nostra aduersitatum scopus sit.
Quo loco duo noranda veniunt, primò Sacer-
dotes sub tribulationum mole immobiles &
constantes debere persistere, deinde vitam il-
lorum scopum esse, in quem aduersarii omnes
furoris sui tela eiaculentur.

Inter cetera documenta Timotheo tradita
ait Apostolus, Omnes qui pie volunt vivere in
Christo Iesu, & vitam religiosam ducere, perse-
cutionem patientur. Generalis regula, qua doce-
mur, omnem Sacerdotem, qui sanctam ducere
vitam voluerit, & virtutum iter insistere, sibi
persuadere debere, esse sibi afflictiones tole-
randas, omnemque mundi rabiem, furorem &
indignationem generoso & heroico animo su-
stinendam.

Nihil est, inquit Augustinus, in hac vita, &
maximè hoc tempore, difficilius, laboriosius, pericu-
losius Episcopi aut Presbyteri, aut diaconi officii,
deinde nihil eodem beatius, si consignant pro-
ut illud imperauerit Deus summus Imperator.
Dicere vult mea quidem sententia, Presbytero-
rum munus tot esse persecutionibus obnoxium,
vt nisi quis diligenter aduertat, in præsentissi-
mo versetur discrimine.

Sanctus quidam presbyter de Sacerdotij pô-
dere sibi imposito expostulans, sibi onus quod-
dam intolerabile, dum ad ordines promotus
est, impositum conquerebatur, magnum mibi o-
nus & intolerabile iniunctum est, Sacerdotisq; mu-
nus me terret immodicè. Idem repetere deberet
Sacerdotes, ac cōsiderare, quàm graue vobis im-
positū sit munus & onus: tantum quippe pondus
est & sarcina, vt ad sustinendum angelici sint
humeri necessarij.

Non

Non est, inquit Chrysostomus, nobis pugna species una parata, sed bellum nobis varium ac multiplex propositum, varijs multiplicibusq; aduersarijs constans, nec omnibus eodem armorum genere tentibus, nec eodem nos strategemate oppugnantibus: quamobrem qui eosdem expugnare & retundere gestit, omnes eorum artes & technas percalleet necesse est, inquit omni sit conflictus genere versatissimus. Fateamini igitur necesse est Sacerdotes, varijs vitam vestram expositam esse periculis, cum assiduo in conflictu versemini, totque inimicis cingamini, qui ad cerramen vos inuitant; quare agere excubate, iisdem summa animi fortitudine resistite, eorumque technas detegite.

Hinc non immerito exclamat Bernardus, & periculosam Sacerdotis vitam, Periclitatur Sacerdotis castitas in delicijs, humilitas in delicijs, pietas in negotijs, veritas in multiloquio. & caritas in hoc nequam seculo: quare fugite de medio Babylonis, fugite, & quanto citius saluate animas vestras. Sanctę hę exclamations satis ostendunt, quā sit Sacerdotij status periculosus, cum omni ex parte bellum ei indicatur, & nullo non loco infideli collocatę.

Metaphoricę loquens Chrysostomus ait, Sacerdotis nauem assidue tempestates circumstunt, huiusmodi autem tempestates non solum extrinsecus adoriuntur, sed etiam intrinsecus enascuntur, idque tam vehementer, ut sepe numero nauis fragum causentur. Quid hic ergo dicitis Sacerdotes, cum naues & cymbę sitis in mundi huius oceano enauigantes, an non timeris, cum omnigenis persecutionum fluctibus, tempestatibus & ventis expositi sitis?

Z 5

Idem

Lib. 4. de
Sacerd.
Sacerdos
plurimos
conflictus
sustineat
necesse est.

Deconuersat,
ad clericos.

c. 30.

Sacerdotis
vita vindi-
que impo-
tita.

Lib. 6. de

Sacerd.

Sacerdotū
vita naui
comparati
in medio
maris ena-
uiganti.

Hom. 10. in Idem auctor dicere solebat, Sacerdotes esse
Matth. Ecclesie muros; atque ut muri & moenia ciuita-
 tum, balistarum impetu impeti solent, & cor-
Sacerdotes mentis quati, ita Sacerdotes, veræ Ecclesie pro-
muri Ec- pugnacula ethnicorum tyrannidi & hæretico-
clesie, rû persecutioni expositi sunt. Vos igitur Sacer-
 dotes, qui Ecclesie valla & propugnacula estis,
 omnes persecutiones, & cunctas mundi oppo-
 gnationes pati debetis.

Lib. 1. epist. Isidorus quoque allegorias consecutus, in
 50. virgam illam nuceam, quam olim vidit Iere-
Sacerdotes mias, typum & imaginem Sacerdotij fuisse: ni-
virgæ Iere- vt exterior nucis cutex asper & durus est, sed
mix perfi- nucleus dulcis & sapidus; ita Sacerdotum statum
miles. exterius quidem laborem ac difficultatem præ-
 ferre, sed interius iucundum ac gratum esse. Le-
 signis hæc allegoria est, certum siquidem est
 Sacerdotium interius abundare deliciis, exte-
 rius verò laboribus & afflictionibus premi.

Lib. 6. de Aureum illud os, Græciæ oraculum dicere
Sacerdos. solebat, Monachorum quidem laborem mul-
Sacerdo- tum, & certamen ingens esse, sed qui volet eum
tum vita instituti sudores cum Sacerdotij administra-
monachali tione conferre, tantum inter illa duo discrimen
austerior: reperiturum, quantum inter priuatum &
 regem interuallum. Quis obsecro, Deus bone-
 credet, Sacerdotum vitam Religiosorum vita
 austriorem esse; verissimum est tamen, si enim
 monachos configere interdum contingat, hoc
 in loco concluso, cincto, tuto & fauorabili cõ-
 tingit, at Sacerdotes in medio mundi & aperto
 in campo certamen ineunt.

Pauci Sa- Dicerene audebo & huc adferre, quod idem
cerdotes Chrysostomus ait! Sacerdotum scilicet vitam
saluantur adeo

ad id periculosam esse, vt paucissimi salutem consequantur; plurimi verò damnationem incurrant, eo quòd à varijs impetantur hostibus, ad id vt quemquam saluari mirum sit, *Non ar-* *Hom. 3. in*
bitror, inquit, inter Sacerdotes multos esse qui sa- *acta apost.*
lvi fiant, sed plures multò qui pereant. An non perhorrescitis Sacerdotes dum auditis, tam paucos vestrum salutem consequi? vnde manifestum fit, munus vestrum periculosum esse, ac vitam persecutionibus varijs expositam.

Heu me, inquit Bonauentura, Domine Deus, quia vndique mihi bella, vndique tela volant, vndique pericula, vndique impedimenta: quocumque me vertam nulla mihi securitas aut refugium; quod mihi adulatur & quod negotium facessit, formido; fames non minus quàm mensa suspecta mihi sunt; somnus simul & vigilia mihi aduersantur; labor non secus ac quies me oppugnant, & nullo non loco bellum mouent. Si sanctus hic vir professionis suæ statum ita metuebatur, itaque angebatur, quid tot miseri Sacerdotes facient, qui sine vlla discretionem incedunt, sine discretionem viuunt, sine vllò metu laborant, in medio periculorum cantillant, in medio bellorum pacem sectantur, & quod illis spem adimere & metum addere debebat, in eo securitatem sibi affulgere putant. Melius igitur negotium vestrum disponite Sacerdotes, considerate tribulationum vos scopum esse, persecutionum exercitium, tentationum theatrum, & certaminis locum, in quibus omnes mundi confictus & impetus locum inueniunt.

Hom. 3. in
acta apost.

In Pharet.
lib. 2. c. 1.

Sacerdotū
vita vndi-
que impe-
titur.

CAP.

CAPVT XXIV.

Sacerdotes bono alijs exemplo sint.

Apostolos
hortatur
Christus vt
bonū dent
exēplum.
Matth. 5.
Luc. 11.

Christus Dominus Apostolos suos instru-
ens, hac illos oratione ad bonum dandum
exemplum incitauit, *sic luceat, inquit, lux ve-
stra coram hominibus, vt videant opera vestra bona
& glorificent patrem vestrum qui in calis est: Do-
cere* Redemptor hic voluit, Sacerdotes, vos qui
mundi lucernæ & soles estis, ita bono exemplo
fulgere debere, vt non nisi virtutem in vobis se-
culares videant, eaque visa Deum æternum glo-
rifi ent.

Ibid.
Miserum
est Sacer-
dotes scan-
dalo esse.

*Vide, inquit idem Dei filius, ne lumen quod in
te est, tenebræ sint, ne qui in te fulget sol deliqui-
um aliquod patiatur. Et quanta miseria, cum lu-
men ipsum in caliginem conuertitur, & Sacer-
dos, a quo alios bono exemplo illustrari par est,
scandalo suo alios obscurat.*

2. Cor. 6.

Apostolus documentum hoc obseruans sui
sæculi Sacerdotes hūc in modum allocutus est,
*Nemini dantes vllam offensionē, vt non vituper-
tur ministerium nostrum: sed in omnibus exhibea-
mus nosmet ipsos sicut Dei ministros, in multa pa-
tientia. Illi verò egregium hoc Apostoli præce-
ptum negligunt, qui vitæ lubricitate ac dissolu-
tione cœlum terramque offendunt, omnibus-
que Sacerdotio insultandi occasionem præ-
bent.*

1. Pet. 2.

S. Petrus summus Ecclesiæ Archipresbyter
hanc in rem egregiam quoque sententiam pro-
tulit, *conuersationem inter gentes habentes
bonam, vt in eo quod detrectant de vobis, tam-
quam*

quam de malefactoribus, ex bonis operibus vos con- Gloria Dei
siderantes glorificent Deum in die visitationis. Sa- est Sacer-
cerdotes perfecti impijs ac sceleratis occasio- dotes bo-
nem dant bonam, ac piam opinionem concipien- num ex-
di, Deum verò laudandi ac magnificandi, quan- emplum
do honestè conuersantur, & omni loco bonum dare.

Scripsit ad Romanos Apostolus, *Providentes* Sacerdos
bona non tantum coram Deo, sed etiam coram om- meruat ne
nibus hominibus. Et sanè ita series habet, Sacer- Deum si-
dos virtutis studiosus sibi caueat, ne quid indi- mul & ho-
gnum aut prauum non modò coram Deo, sed fendat, mines of-
etiam hominibus committat. vt enim Deus Rom. 12. fensat.
peccato offenditur, ita proximus prauo exem- 2. Co. 8.
plo & scandalo.

Idem quoque Philippensibus simile prope- Philip. 2.
modò scripsit: Vt sitis, inquit, sine querela, & sim- Vita Sacer-
plices filij Dei, in medio nationis praua & adulte- doris sit ir-
re, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. reprehensi-
Quantum habere virium (hæc admonitio bilis.
apud Sacerdotes debet, vt per hanc ad bonum
exemplum alijs dandum excitentur, sine quere-
la viuant, in simplicitate ambulent, ac vitam
irreprehensibilem ducant, cum mundi faces
sint & luminaria.

1. Tim. 4.

Inter ceteros documentorū Timotheo tradi-
torum articulos, hic non postremum locum oc-
cupat, Nemo adolescentiam tuam contemnat, sed Bonum ex-
exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, emplum
in charitate, vt scilicet omnes tuum in virtute Paulus cō-
progressum perspectum habeant, & ob eundem sult Ti-
zificentur. Eidem lectioni studete Sacerdotes, motheo.
& iuxta Apostoli voluntatem, honestæ vitæ
conuersatione & exemplo ædificate quoslibet,
& vniuerso mundo bonum estote exemplum.

Inter-

Tit. 2.

Improbi
ob bonum
Sacerdotū
exemplum
ad virtutē
excitantur.

Opera cū
sint publi-
ca, inten-
tio secreta
sit.

Homil. 11.
in Matth.

Seß. 22. c. 1.
de reformat.

Bonum
Sacerdotū
exemplum
alios ad
pietatem
pertrahit.

Homil. 10.
in Matth.

Sacerdotū
bonum ex-
emplum
populi cō-
dimentum
est.

Inter ea quoque quæ Tito seruanda præscri-
psit, bonum etiam exemplum posuit, In omni-
bus præbe teipsum exemplum bonorum operum
in doctrina, in integritate, in grauitate; verbum
sanum, irreprehensibile, vt is qui ex aduerso est,
vereatur nihil habens dicere de nobis. Quod olim
vni Tito præscriptum, Sacerdotibus nostris po-
tius præscribendum, ijsque omni ope niten-
dum, vt omnibus tam verbo quàm opere præ-
luceant, & exemplo sint, vt inimici Ecclesie
& scelerati nihil in ipsis quod reprehendant,
& ob quod Sacerdotium fugillent, inueniant.

Sic sit opus nostrum, inquit Magnus Gregori-
us, in publico, quatenus intentio sit in occulto, vt
de bono opere proximis exempla præbeamus: Et
tamen per intentionem qua Deo soli placere quæ-
mus, semper optemus secretum. Dicere vult, Sa-
cerdotes publicè pietatem & exterius præfe-
rentes, & bonum exemplum dantes, quamuis
opera alioquin manifesta sint & pateant foris,
intentionem tamen suam semper occultare &
celare debere.

Quin etiam Concilium Tridentinum ait,
Nihil est quod alios magis ad pietatem & Dei cul-
tum assidue iustruat, quàm eorum vita & exem-
plum qui se ministerio diuino dedicarunt. Spiritu
sancto instigante ita Concilium locutum est:
constat siquidem, bonorum Sacerdotum vitam
populo & communitati, virtutum; dissolu-
tionem verò & lubricitatem, vitiorum scho-
lam esse.

Hinc dicebat Chrysostomus, honestam &
piam Sacerdotum conuersationem populi cō-
dimentum ac voluptatem esse. Egregia reuer-
sententia: quis enim non videat ad Sacerdo-
cium

tum mores, populi quoque accommodari? nam
ut Ecclesiasticorum vita condita est, ita & to-
tius plebis. Sacerdotum quippe ad exemplum
suam subditi vitam componunt.

Pius Secundus eundem tangens scopum ait,
Sacerdotes, quorum vita velut speculum inferiori-
bus est, non solum à malis operibus abstinere, sed
omnia declinare conuenit, quæ quoquo modo præ
speciem mali ferunt. Si igitur Sacerdotes po-
tunt alio-
pali specula, inquinati sint & sordibus oppleti,
quomodo alij in eis se speculantes, natos, at-
que animi deformitatem agnoscent? Cùm
speculum corruptum & pollutum est, obiecto-
rum mundiciem, aut facierum veritatem re-
presentare nequit.

Sacerdotalis animi pulchritudinem vndique,
inquit Chrysostomus, splendescere oportet, ut
oblectare pariter & illuminare possit eorum ani-
mas, qui suos in illum oculos conijciunt: delicta
enim plebecula & popularium, velut in abscondito
patrata, non nisi auctores suos perdunt: at pecca-
tum hominis auctoritate pollentis & in dignitate
constituti, generale quoddam diluuium & commu-
nis euersio est, Concludere igitur è Chrysosto-
mo licet, Sacerdotes bonis operibus effulgere, exempla
vitæ honestate splendere debere; nam eorum
peccata communes pestes, & ruina omnium
simul hominum sunt.

Perit, ait Gregorius, reuerentia, adimitur disci-
plina, si qui culpas debuit emendare committit.
Dicere vult, Sacerdotem, cùm malum dat ex-
emplum, & peccat, contemptibilem se redde-
re, omnemque reuerentiam euertere, cùm ta-
men ipsum alios à peccato retrahere par
esset.

Cum

Lib. 2. com-
ment.

Lib. 3. de
Sacerdot.

Praua Sa-
cerdotum
exempla
sunt com-
munis
euersio.

Malum
exemplum
euertit o-
mnia-

Lib. 7. Reg.

Epist. 113.

indict. 24.

LIBER SECVNDVS.

Populus
pastoris
delictum
sequitur.

2. p. pastor.

c. 30

Cum pastor, scribit idem pontifex, per praua
ptagraditur, consequens est vt grex ad praecipitum
sequatur: & qui cadentis humeris sustentatur,
cum eodem praeceptis labatur necesse est. Quin etiam,
quod longe deterius, licere sibi subditi
putant, quod à superioribus commissum vi-
derint, atque ideo superiorum delicta & gra-
uiora & enormiora aestimari solent. E quo con-
cludo, dum Sacerdotes, qui pastores Ecclesia
sunt, labuntur & caespitant, & scandalo infe-
rioribus sunt, gregem & fidelium animos, per
vitiatorum praecipitia illos sequi, & eodem fer-
ri. Ideoque Praelatorum ac Pastorum delicta
maius secum periculum ac perniciem, quam
ceterorum fidelium trahunt.

2. p. pastor

c. 7

Sacerdotes
oculi po-
pulorum.

Idem quoque alio loco dixit, quod quemad-
modum caput & oculi, qui gressibus nostris
praesunt, & vias nostras dirigunt, semper con-
tendunt, illud vt erectum sit, hi vt vigilent &
excubias agant: vbi enim illa rectitudo & vi-
gilia defuerit, pedes deuiant, & errant, atque
adeo corpus vniuersum casus periculo expo-
nitur. Ita quoque Sacerdotes cum populo-
rum capita sint, eorumque animarum con-
ductores, semper recta incedere debent, ipsi vir-
tutum exemplo in virtutum semita praelucere:
si enim officio defuerint, ceteri de via de-
stent, & deuium iter ingrediuntur. Vos vero
Sacerdotes capita & oculi ouium Christi estis,
à vobis vniuersum eorum bonum & deductio depen-
det. Si igitur capita praua sint & oculi caligant,
quid corpori fiet? quid membris? quomodo pedes
incedent, si caecutiunt oculi? id est, quae in virtute
progressum faciet anima, si vos, quibus eas ex offi-
cio conducere incumbit, in vitia ruatis praecipites.

Senten-

Sententiæ magni Pontificis suffragator accedat Isidorus Pelusiota, dum ait, Sacerdotum exemplum in animarum directione magnarum virium esse, & si ipsi mores suos correxerint, spem esse, omnem mox plebem vestigijs eorum insistentem, secuturam. Per virtutum igitur semitam incedite, Sacerdotes, omnes vos ut sequantur, & cogitate, quod quemadmodum quæ proximo datis scandala, multum animabus detrimenti, ita virtutum exempla, emolumenti afferre.

Vnde Bonaventura, si Dominus proprium sanguinem dedit in pretium animarum non tibi gravior videtur ab eo sustinere persecutionem, qui exemplo pernicioso auertit ab eo animas, quas redemit, quam ab eo qui sanguinem suum fudit. O verba terribilia! Sacerdos, malum qui exemplum dederit, Iudæo deterior; adeo ut quamuis innocuum Christi sanguinem effundere enorme & graue crimen fuerit, animas scandalo euertere ac destruere longè gravior & detestabilius sit.

Deus, inquit Isidorus Pelusiota, lucernā, hoc est Sacerdotē in Ecclesia accendit, atq; candelabro imponit, sua lucē ferenti cathedra, ut & dogmatū & actionū ab omni caligine liberatū, splendore Ecclesia afferat; & populus ad luminis huius fulgorē ad claritatem accedat, & patre luminū exaltet & celebret. Quid igitur Sacerdotes cū faces & lucernæ sint à manu Dei in candelabro Ecclesiæ accense, an non vndiq; collucere debēt, prædicatione scilicet & vitæ honestate, ut ad lumen illorum oculos Christiani aperientes, ad solē accedant propius, & eorū exēplo sanctitatē cōsecutentur. Cum Sacerdotalis dignitas, inquit magnus Gre-

A 2

gorius

Lib. 3. Epist.
316.In Phares.
l. 3. c. 9. ex
Bernard.
Sacerdos
mali exempli persequitur
Christum
plusquam
Iudæi.Lib. 1.
Epist. 32.
Sacerdotes
lucernæ
sunt in Ecclesia accense.

Lib. 7. Reg.
epist. 11.
Sacerdotes
dignitate
vt primi.
ita sint &
moribus.

Bona ex-
empla ho-
minibus
solatio
sunt.

Serm. 30.
Rectè præ-
dicat qui
bonum e-
dit exem-
plum.

Rom. 17.
in 10 Luc.

Lib. 3. de
summ. bono
c. 36.

Sacerdos
habeat do-
ctrinam
& vitam
bonam.

gorius, alijs videatur dignitatibus eminere; ita quisquis ordinatus est, cunctis se imitandum debet ostendere; suo vt exemplo nemini noceat, sed omnem reformare vitam queat. Egregia sententia, quæ docet Ecclesiasticos, cum dignitate alijs præcellant, virtute quoque & bono exemplo debere præcellere.

S. Bernardus in sermonibus hoc modo de exemplo alijs dando locutus est, *Seminemus hominibus bonum exemplum per aperta opera, seminemus Angelis gaudium per occulta suspiria.* Sanctum hoc consilium sequamini Sacerdotes, vobisq; persuade, si bonum granum seminaueritis, magnorum meritorum fructus ac messes vos collecturos; suspirijs quidem Angeli, bonis exemplis recreantur homines.

Tunc alijs, inquit Gregorius, recta predicamus, si dicta verbis & exemplis monstramus. Inferre vult, eos qui doctè in cathedra concionantur, & extra illam dissolutè viuunt, ridendos se exponere; sed qui vitam verbis accommodant, perfectos esse.

Huc etiã spectat quod Hispalensis scripsit libellus, *Tam vita, quàm doctrina clarescere debet Ecclesiasticus doctor; nam doctrina sine vita arroganter reddit; vita sine doctrina inutile facit.* Aliud mea sententia dicere non vult, quam Sacerdotes, qui ad alios docendos destinati & delecti sunt, tum doctrina, tum vitæ honestate spectabiles esse debere; doctrina enim ac scientia virtutibus destituta, non nisi scandalum adfert; sed ubi ambo concurrerint, bonum edere & causari exemplum solent. Hoc igitur modo vitam instituere, Sacerdotes, scandalum proximo procurare nolite, animas fidelium ne destruite, sed lumen vestrum, cuius lucerna mundi sitis, per omnia diffundite.

LIBER

LIBER TERTIVS,
DE IIS
QVÆ SACERDO-
TIBVS CAVENDA ET
VITANDA SVNT.

CAPVT I.

Sacerdotes ebrietatem & ingluuiem vitent.

DE V S olim Aaronem eiusque filios *Vini vsus*
quo ab ebrietate eos auocaret, vi- *Sacerdoti-*
num & quidquid inebriare potest, bus anti-
bibere vetuit, quoties tabernacu- quis inter-
lum ingredi debebant. *Vinum, inquit, & omne* dictus.
quod inebriare potest, non bibetis tu & filij tui, Lemis. 10.

quando intrabitis in tabernaculum testimonij. Pre-
ceptum hoc de ebrietate cauenda ad Euangeli-
cos Sacerdotes non minus spectat, quàm ad Sy-
nagogicos: ebrietas enim execrabile vitium
est, sed maxime in Sacerdotibus.

Violentum, inquit Hieronymus, Sacerdotem
& Apostolus damnat & vetus lex prohibet: Sacer- *Dist. 35.*
dotibus quoq. tēplo Domini ministrantibus interdi- *c. eod.*
ctum est vinū bibere aut siceram, ne corda illorum *Lex vetus*
crapula opprimantur & peruertantur. Nouæ igitur *& noua*
legis Sacerdotibus maior damnatio inten- *ebrietas*
tatur pœnaq; grauius incumbit, dum ebrieta- *in Sacer-*
tem sectantur, vtpote qui Deo ministrant, & *dotibus*
semper in illius Ecclesia versantur; dissolutio- *prohibet*
nes igitur illis penitus interdiciuntur.

Omnibus diebus, ait de Nazaræis Dominus, qui-
bus ex voto Domino consecrantur, quidquid ex

Δ Δ Δ

vinu

Nazarzi
vinum
non bibe-
bant.

vineae esse potest, ab vva passa vsq. ad acinum non co-
medent. E quo colligant nouæ legis Sacerdotes,
in Dei ministerium alleetos, se & sobrios in vi-
ctu & in potu temperantes esse debere, om-
nemque crapulam & ingluuiem toto vitæ tem-
pore fugere.

Prou. 20

Qui vino
deditus est,
insipiens
est.

Scripsit in prouerbijs Salomon, *Luxuri-
res, vinum, & tumultuosa ebrietas, quicumq. hi de-
lectatur, non erit sapiens.* Equidem assentior &
dico vinosum. & mero deditum Sacerdotem,
ostendere se parum sapere & vecordem esse.

Isai. 28.

Sacerdo-
tum ebrie-
tas popu-
lorum exi-
tium.

Isaias propheta populi sui calamitatē & exi-
tium deplorans, ac præsertim Sacerdotes re-
prehendens, eorum dissolutionem & volupta-
tem horum omnium causam ait existisse, quod
semper vino maderent, ignari essent, & ebrie-
tatem sectarentur: *Sacerdos & Propheta nesci-
runt præ ebrietate, absorpti sunt à vino.* E quo ma-
nifestum est, Sacerdotum ebrietatem sæpe po-
pulorum ruinam afferre.

Ecli. 31.

Nimius
potus infi-
nita secum
trahit ma-
la.

In eundem sensum incidens Ecclesiasticus
dixit, *Vinum multum potatum irritationem &
iram & ruinas multas facit.* Experientia hoc
constat, imò quotidie cernere est, Sacerdotes
ob nimium potum mille ruinas inducere,
tot calamitates causari, ac plurimorum ma-
lorum fontem & scaturiginem esse.

Animæ
etiam rui-
na est.

Eodem quoque loco dixit amaritudinem
animæ esse vinum multum potatum, & præni-
tentiā inducere. Hoc animis vestris inha-
reat, Sacerdotes dissoluti, ac sciatis velim,
tandem aliquando fore, vt vos ebrietatis præni-
teat, & animæ vestræ perniciem vinum fu-
turum.

Ecli. 37.

Alio quoq. loco non minus sapienter monuit,
Noli

Noli audius esse in omni epulatione, & non te ef-
fundas super omnem escam. Post ipsum idem mo- Exhorta-
neo Sacerdotes, vosque exhortor vt sobrij & tur sapiens
temperantes sitis, gulæ imperetis, mensam mo- ad tempe-
destam colatis, & dissolutiones fugiatis. rantiam.

Nolite, ait Apostolus, inebriari vino, in quo Ebrietas
est luxuria: id est, vt exponit D. Thomas, ne libidinis
sitis gulosi Sacerdotes, ne ebriosi, ne libidino- mater.
si, & actiones vestras modestè semper honeste- Ephes. 5.
que dirigite. S. Thom. in

Idem etiam Colossensibus hoc quo ad tem-
perantiam præceptum dabat, Nemo vos iudicet
in cibo aut in potu, id est videte, ne quis vos vt
ebrios aut gulosos condemnat aut arguat.
Vobis hoc dictum putate Sacerdotes, itaque
vivite, vt nemo vos vt vinolentos & bibones
habeat, sed velut de sobrijs honestæque con-
uersationis viris omnes loquantur.

Sapiens olim dixit, vinum & mulieres apostata-
tes faciunt sapientes, coguntque religionem Ebrietas
& omnes spirituales diuitias deferere. Cer- facit Apo-
tissima sententia & diuina, libidinē & ebrieta- stas.
tē infinitos ad apostasiā traduxisse; & plurimos
Sacerdotes auctoritate & religione priuasse.

Eodem quoque loco scriptum, Operarius
ebrius non locupletabitur: Allegoricè hoc ex-
ponens, dico, Sacerdotes qui vineæ Ecclesiæ
operarij sunt, vino deditos numquam honore
& meritis locupletandos.

Holofernes generalis militiæ Assyriorū præ-
fectus, vino sopitus & crapula, femina dextra Ebrietas
occubuit suo ipsius gladio iugulatus, Nimia Holofer-
ebrietate sopitus. Sacerdotes capita sunt mi- nem morti
litiæ Iesu Christi, sed quoniam sapius vi- tradidit.
no sese ingurgitant & inebriant, & illicito Indub. 13.

Aa 3

secon-

se concubitu coinquinant, honore excidunt, & suis ipsorum armis iugulati sepè vitā amittunt.

Sapienti olim Spiritus sanctus suggessit, sobriū potum corporis & animæ sanitatem esse. Eiusdem ipse sum etiam opinionis, & verba inuertens dico, vini vsum & ingluuiem, animæ & corpori Sacerdotis mortem afferre, eiusque vitam abscindere.

Vinum, ait idem, *in iucunditatem creatum est, & non in ebrietatem ab initio*. Meminerint sententiæ huius Sacerdotes, si verò interdū illos bibere contingat, hoc ad hilaritatem, ad vires restaurandas, vitā conseruandā, creatorē datorēque vini laudandū: non verò ad abusum, ad seiplos obruendos, & inebriandos, & scandalū proximo accersendum id fiat necesse est.

Jeremias Ierosolymis interminans dicebat, *Ecce ego implebo omnes habitatores terræ huius, & reges qui sedent de stirpe David super thronum eius, & Sacerdotes & Prophetas & omnes habitatores Ierusalem ebrietate, &c.* signum profectio est, tunc Deum aduersus populum suum indignari, & rigidè in illum velle animaduertere, dum dissolutos & vinosos & popinas frequentantes in ductores & doctores eis dat Sacerdotes, qui tamen eorum reges sunt ac Prophetæ.

Ezechiel diuinas interminationes intèrans, & iustitiæ rigore exaggerans, Hierosolymitanis ciuibus ait, gulosos & vinosos in ciuitatem illorum introducendos, *Ebrietate & dolore replebis, calice mœroris & tristitiæ*. Magna haud dubiè Dei castigatio est, & Christianitatis flagellum, cum vrbes, pagi ac monasteria Sacerdotibus dissolutis & vino deditis repleti sunt.

Dixit

Ecli. 31.

Nimius
potus vitæ
noxius.
Vinum ad
iucundita-
tem, non
vero ad
peccatum
creatum
est.

*Ecli. 3.**Jerem. 13.*

Punitio
Dei dum
Sacerdotes
vinosi
sunt.

Malum
grauē
Sacerdo-
tū ebrie-
tas.

Ezech. 23.

Dixit olim Oseas Propheta, *Fornicatio, & vinum & ebrietas auferunt cor.* Et sanè Sacerdotes

ebrietas excordes vos facit; itaque vos commutat, vt ex hominibus in bestias commutet.

Romanis scribens Apostolus ait, *Sicut in die honestè ambulemus, non in comessationibus & ebrietatibus.* Eadem exhortatione vt apud vos volo, collega mei & Confacerdotes, vobisq; supplicare, vt honestatem morum consecemini, sobrietatem amplectamini & comessationes repudietis.

Idem verò opera carnis recensens, inter cetera ebrietatem ponit, *Inuidia, homicidia, ebrietates, comessationes, &c. quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur.* Irrenocabile & firmum decretum, inuidum, homicidam, & vinosum, & præsertim Sacerdotes, qui hisce vitiis infames sunt, regnum Dei nunquam adepturos, sed in æternum puniendos, & perpetuis suppliciis mancipandos.

In prima ad Corinthios verat Apostolus, ne quis fornicanti, detrahenti, ebrioso, idolo latræ socius sit, imò vt ne quidem cum eis manducet, Nunc autem scripsi vobis non misceri, si is qui fratres nominatur inter vos est fornicator, aut auarus, aut idolis seruiens, aut mentiens, aut ebriosus. Apostolicam hanc doctrinam secutus, dico Sacerdotem, qui sibi ipsi temperare nequit, quoti die sine intermissione bibit, mereri vt omnes eum fugiant, oderint, & commercium illius declinent.

Puella illa Sodomitica, postquam patrem inebriasset, incestum vt commiserit, in causa fuere, Dederunt itaque patri suo bibere vinum non illa, & ingressa est maior. dormiuitque

AA 4 cum

Vinum auferunt cor.

Osee. 4.

Ebrietas

fugam

suadet

Paulus

Rom. 13.

Gal. 5.

Ebrii cælo

excluden-

tur.

commer-

cium.

1. Cor. 5.

Gen. 19.

Allegoria.

cum patre Gula & ebrietas Sodomiticæ sunt fi-
liæ, quæ ubi Patres spirituales, Sacerdotes in-
quam, inebriarunt, ad libidinem deinde, illi-
citos concubitus, incestus, sacrilegia, ac reli-
qua delictorum genera pellieunt.

S. Bonaventura, S. Basilius, & Innocentius
Papa tradunt, Ecclesiasticos sedulo ab ebrietate
& comestationibus abstinere debere, & dili-
genter cauere, ne quis ad æquales hauustus cogi-
tur, cum crapula & ebrietas ingenij statum
perturbet, & libidinis fomitem accédât. *A cra-*
pula & ebrietate omnes Clerici diligenter absti-
neant. Sapiens ille ac prudens futurus est Sacer-
dos, qui Patribus illis crediderit, & ebrietatem
compescens, concupiscentiæ fomitem extin-
xerit, & egregia quadam sobrietate spiritum
in tuto collocaverit.

Duo œcumenica Concilia, & Apostolicus
etiam Canon, Sacerdotes vetant, tabernas &
popinas accedere, nisi grauis vrserit necessitas,
aut in via constituti sint, Clerici edendi vel bi-
bendi causa tabernas non ingredientur, nisi pere-
grinationis necessitate compulsi. Quam parum
sancta hæc constitutio hodie obseruatur, cum
Sacerdotibus & Clericis popinæ scateant.

Dicere solebat illustrissimus ac doctissimus
Cardin. Petrus Rauennas, ebrietatem in homi-
ne vulgari ac laico crimen esse, sed in Sacerdote
sacrilegium. Ad vestrum igitur dedecus dico,
Sacerdotes, vos, cum inebriamini, sacrilegij vos
reos constituere.

Ebrietas, ait Isidorus Hispalensis, perturbatio-
nem gignit mentis, furorem cordis, flammam libi-
dinis, itaq; mentem extra statum suum abripit, ut
quo de portata sit ignoret, malumque non sentiat
in quod

Nemo ad
bibendum
cogendus.
In specul.
disc. p. 3. c. 4.
Orat. 16. de
inglutie &
ebriet.
De vita &
honest. Cle-
ric. c. eod.
Sacerdos
non adeat
popinam.
Con. Apost.
54. Conc.
Carthag. 4.
c. 15. Laodic.
c. 24. de vi-
ta & honest.
cler. c. pen.
In Sacer-
dote ebie-
tas sacrile-
gium est.
Lib. de sum-
mo bono.
c. 43.
Ebrietatis
effectus.

in quod vitio hoc incidit. Iuxta Episcopi illius mentem, Sacerdos qui vino se ingurgitat, graue & enorme vitium admittit, ingenium & iudicium perturbatum habet, cor furore replet, & flammam libidinis internè accendit. Quod verò longè deterius, adeo spiritus illius demētatus & fasciatus est, vt in medio malorū constitutus, suam ipsius calamitatem perspectam non habeat.

Ebrietas, inquit Concilium Treuerense, insignium flagitiorum incitatrix & scaturigo, Ecclesiasticum gradū summam turpitudine passus est. Quis enim nescit, peccatum hoc, quod alia infinita secum trahit, Sacerdotum honorem pessum dedisse, & Clericis plurimis infamiam attulisse?

Vt verò peccatum hoc graue & enorme, ita quoque rigidè semper & grauiter in ipsum fuit animaduersum; vnde benè idem quod supra Conciliū decreuit, Qui turpiter illi vitio indulgent, immorigeri ab officijs & beneficijs, Ecclesiastica censura, & Synodi auctoritate primū suspendatur. Si Synodi huius decreta hodie in vſu foret, si Sacerdotes temulenti ab administratione Sacramentorum suspenderentur, & beneficijs priuaretur, non tot sese temulentia dederent.

Ante omnia, ait Concilium Agathense, Clericis vitetur ebrietas, qua vitiorum fomes & nutrix est. Si quis verò ebrius fuerit, triginta dierum spatio communionem frustretur, vel punitione corporali in eū animaduertatur. Seuera hæc decreta & graues sceleris, Sacerdotes haud dubiè percellere deberent, eosque inhibere ne tabernas frequentent. Gratianus in decretis suis habet, si laicis comestiones damnabiles sunt, multo magis Sacerdotibus.

Aa 5

dotibus e. fin.

De temulentia cleric.

Ebrietas plurimos Sacerdotes infamauit,

Sacerdotū vinosorum pæna.

Dist. 35. e. fin.

Dist. 44.

Ebrietas in dotibus imputantur ad gehennam. Et non immerito Sacerdote ritō: secularis enim temulentus peccatum ad maius crimittit, sed Ecclesiasticum crimen detestandum, men quā & longē grauius.

in alijs.

Ebrietas

morbis in-

curabilis.

Serm. de ab-

dit. c. Jaculi.

O infelix atque execrabile vitium! unde bene Magnus mihi Basilus dixisse videtur, *Multum ego animaduerti saepe, qui cum alterius cuiusvis generis vitij laborarent, ad sanitatem tamen perstea redierint, qui tamen gula vitio tenerentur, neminem ex omnibus vidi unquam qui conuulserit. Cauete igitur vobis, Sacerdotes, ne hoc in vitium impingatis, ne forte si aegrotos vos esse contingat, nūquā ad sanitatē peruenire possitis, & proinde ad mortē sempiternā detrudamini.*

CAPVT II.

Sacerdotes non sint percussores, nec arma gestent aut tractent.

S. Petrus

quod percussit re-

prehenditur.

Matth. 26.

Nam. 20.

Moses a

Deo casti-

gatus,

quod pe-

trā percus-

sisset.

A Postolorum princeps, quod in horroli-uarū in nocte passionis Dominice manu gladio admonisset, & Malchum percussisset, a Domino reprehensus fuit, Tunc ait illi Iesus, *Conerte gladium tuum in locum suum: omnes enim qui acceperint gladium, gladio peribunt.* Castigatio hæc ad omnes in genere Sacerdotes spectabat, qua docentur ad ipsos non spectare gladium v. surpare, & proximum eodem ferire.

Indignatus est Mosi Deus, quod virga petra percussisset, cum solo verbo opus fuisset, a metu Deo castigationis exclusus fuerit; Cumq; eleuasset manu Moses, percutiens virga bis filicē, egressa sunt aquae &c. Dixitq; Dominus ad Moysem & Aaron, *quia non credidistis mihi.* Quo exemplo demonstratur Deum non parum indignari, cum Sacerdotes & præfules baculos adhibent, & peccatores, qui

qui in petra denotantur, eisdem percutiunt, dū
solo verbo & prædicatione opus sit, videant
proinde, ne idcirco regno cælesti excludantur.

In Canticis è turri illa Dauidica nō gladij, en-
ses, iacula aut phalaricæ pēdebāt, arma offensi-
ua, sed soli clypei qui non lædunt, sed ictus re-
tundunt, mille clypei pendent ex ea, & omnis ar-
matura fortium. Clypei hi defensiui, Sacerdotes
& præsules qui Ecclesiæ defensio sunt & tutela
ferre & offendere neminem, sed tueri ac de-
fendere omnes debere, denotabant.

Hebræis ad bellum egredientibus, Sacerdo-
tes tubis clangebant duntaxat, non verò arma
gestabant; illorum siquidem partes erant clan-
gere & buccinam inflare, non verò percutere
aut belligerare. filij autem Aaron Sacerdotis clan-
gent tubis. Tuba verò prædicationis est symbo-
lum; dicere verò volebat, in Ecclesiæ agmine,
Sacerdotes prædicatorum, non verò percusso-
rum, & bellatorum vice fungi debere.

Giezi Elisæi seruus mortuum puerum percu-
tiens baculo, nihil efficere potuit, at Elisæus si-
ne armis ac baculo, & solo halitu eundem quā-
primum ad vitam reuocauit ac matri reddidit,
Giezi autem præcesserat ante eos, & posuerat ba-
culum super faciem pueri, & non erat vox neque
sensus. Mysterium designare volebat, præsules
ac Sacerdotes, qui temerè & inconsideratè fe-
riunt ac percutiunt, in peccatoribus, qui omnes
in anima mortui sunt, lucrifaciendis operam
ludere; at qui benignitate vtuntur & lenitate,
& ictus non intentant, sepe numerò illos à pec-
cato ad gratiam traducere.

Sui temporis Sacerdotes hoc modo compellat
Apostolus, Abijciamus opera tenebrarum, &
indua-

Sacerdotes
similes cly-
peis turris
Dauidicæ.

Gant. 4.

Sacerdotes
tubis simi-
les.

Num. 10.

Benignitas
magis Sa-
cerdotem
debet quā
austeritas.

4. Reg. 4.

Virtutes
arma lucis.

induamur arma lucis. Opera vero tenebrarum, peccata sunt; arma verò lucis, virtutes. Quòd rem idein vobis occino Sacerdotes, Abiicite peccata, & virtutum arma induite. Animæ verò quæ eadem induerint, nã illæ egregiæ sunt & elegantes.

Qui cum intentione occidendi percussit mortem meretur
Exod. 21.

Leuit. 24.

Matth. 5.

Sacerdos percussus non repercutiat.

Homicida ordinari nequit.

Greg. 9. de temp. ord. c.

fin. dist. 81. c.

Ministri.

In durius iudicantes. Sacerdos clementis am spiret.

Lex est in Exodo & Leuitico, Qui percussit hominem volens occidere morte moriatur. Docemur hic Sacerdotem, qui furore accensus in proximum irruit, eundem occisurus, in hac vita mortem, & in altera damnationem sempiternam promereri.

Hac de re olim Saluator agens ait, Siquis te percussit in dexteram maxillam tuam, præbe & alteram. Dicere voluit, Sacerdotes percussos repercutere non debere, sed omnia benigne ac placidè sustinere, & in vna maxilla percussos, alteram quamprimùm offerre.

Si percutere Sacerdotem nefas, multò magis necare, adeo vt Gregorius Pontifex sacris homicidam & interfectorem ordinibus arcendum iudicet, Quæsitum est, inquit, de Sacerdotibus vel alijs Clericis, qui per reatum adulterij vel homicidij bonum conscientie perdiderunt. Ecclesia siquidem sanguinis effusionem detestatur, & crimina hæc omni crudelitate plena, Sacerdotibus indigna sunt.

Dixit olim Gregorius Nyssenus, Tam alienum à cadendi acerbitate Sacerdos esse debet, quàm promptus & paratus ad excolendam humanitatem. Dicere quidem meâ sententiâ volebat, Ecclesiasticos non nisi clementiam, humanitatem, & misericordiam spirare, & tam crudelia, barbara, sanguinolentaque crimina detestari debere.

Magnum profecto & enorme crimen homicidium

cidium in Sacerdote, adeo vt Pontifex quidam
decreuerit, Debet homicida Sacerdos Sacerdotio
priuatus, lacrymarum fonte flagitium tam immane
deluere. Grauis pœnitentia delicti enormitatē
ostendit, & tam seuera animaduersione, Sacerdo-
tes punitione dignos esse, cū huiusmodi cri-
mina committunt.

Canon quidam docet, Si quis presbyter homi-
cidium fecerit, duodecim annis pœniteat, tres ex
his in pane & aqua. Digna tam indigni criminis
animaduersione.

Alius quoque Canon Apostolicus, Presbyter
autem diaconus, qui in homicidio captus est, depo-
natur, non tantum communione priuetur, &c.
Crimen enorme grauissimam quoque castiga-
tionem, & pœnam ingentem meretur.

Aliud etiam concilium decreuit, vt Sacerdo-
tes aut diaconi, si quod capitale crimen admit-
tant, officij honore priuentur ac monasterio, ad
pœnitentiam agendam, & toto vitæ tempore
peccatum lacrymis expiandum, includantur. Si
hanc castigationem veremini Sacerdotes, cri-
mina quoque vereamini necesse est.

Ad huiusmodi igitur crimina euitanda Sacer-
dotem arma gestare, duellum inire, aut alteri
ipsum committere nefas, nisi ab officio suspen-
di & excommunicari velit, Sacerdos licet non ip-
se sed alius pro eo in duello pugnauerit, non debet in
sacris ordinibus ministrare. Quot igitur Sacerdo-
tes excommunicati sunt, quot interdictum in-
currunt, cum tot percussores hodie reperire sit,
tot qui arma gestent, tot qui ferire præsumant?

Concilio quodam statutum est, Quicumq;
clericus, aut in bello, aut in rixa mortuus fuerit, ne-
que in oblatione, neque oratione pro eo postuletur,
vt ita priuatur.

Punitio
Sacerdotis
homicidæ.

Dist. 50. c. si
quis.

Pœniten-
tia Sacer-

dotis ad-
misso ho-
micidio.

28. dist. 81.
c. eod.

concil. A-

gath. dist.

50. c. Si E-

piscopus.

Sacerdotes
duella ini-
re nefas.

Sacerdos
in bello
mortuus
Ecclesiæ
precibus
vt ita priuatur.

ut ita in manus Iudicis secularis incidat, nulloque honore nisi sepulchrali dumtaxat dignum habeatur. dissoluti estis Sacerdotes, & scandalum dantes, qui præter decretorum voluntatem in castris semper versamini, semper equo insidetis, lorica gestatis, concertationes & conflictus bellicos subitis; cogitate, queso, vos, dum hoc in statu hinc exceditis, precibus carituros, & animam, quamvis corpus honore sepulture afficiatur, dignitate & prærogativa potius priuandam.

Concilium Ilerdense etiam seuerius in illos animaduertit, vult siquidem eos, si in vrbis obsidione & casu necessitatis, in hostes irruant & aliquem interficiant, duobus annis poenitere, & interim ab officio suspendi & communione priuari, *Statutum est, ut qui altari ministrant, & Christi corpus & sanguinem tradunt, ab omni humano sanguine, etiam hostili se abstineant.* Si nec in extremæ necessitatis casu, Sacerdotes manum cruentare fas est, quid fiet, si extralimum & animo pacato quemquam interficiant?

Cum, ait Nicolaus Papa, discreti sint milites seculi à militibus Ecclesiæ, non conuenit militibus Ecclesiæ militare seculo, per quod ad effusionem sanguinis necesse sit peruenire. Sacerdotes quidem milites sunt, non verò ad pugnandum & confiligendum in mundo, nec in castris secularibus, in quibus sanguis effunditur, sed ut eundem simul & carnem oppugnent, atque aduersus principem tenebrarum conflictum ineant.

Atque idcirco Sacerdotes arma gestare nefas nam ut conciliū Aurelianense ait, magis in defensione Dei quàm in armis cōfidere eos necesse est. Qui verò secus faxit, Concilij decretis ad-

Sacerdos
in bello
mortuus
Ecclesiæ
precibus
priuetur.
*Conc. Tubur.
23. q. 8. c.
ead. 1.*

*Dist. 50.
cap. ead. c.
6. Quia re.*
Sacerdos in
obsidione
vrhis ne-
care non
potest ho-
stes.

*Dist. 50. c.
ead.*

Non mili-
tet seculo.
Sacerdotes
arma gesta-
re nefas.
Cap. 9.

per satur, fide caret, de diuina conseruatione *Matise. 1.6.*
desperat, & paucis vt dicam, scandalum adfert. *5. Tolet. 4. c.*

Quin etiam aliorum Conciliorum decreta do- *44. 23. q. 8.*
cent, inuentum cum armis clericum triginta *c. clerici.*

dierum inclusione detentum, aqua tantummodo & *Sacerdos*
modico pane diebus singulis sustentari debere. *arma ge-*

Si decreta hæc hodierna die in vfu forèt, carce- *stans quā*
res profectò Sacerdotibus & beneficio gauden- *pœnam*
tibus pleni forèt, cum tot, armatorum instar, per *ineurrat.*

plateas gladiati discurrant & armati incedant.

Ecclesiasticos prohibet arma ferre Concili- *c. 37. 23. q.*
um Meldense, & eos armatos conspici; at si sta- *8. c. eod. 2.*

tum sunt & professionem, inquit, condecorare *Canon. ad-*
voluerint, id morum probitate & habitu mode- *post. 83.*

stio fiat: si verò id negligant, officio priuentur & *Beneficiis*
degradentur velut sacrorum Canonum negle- *priuatur.*

ctores, & sanctitatis Ecclesiasticæ profanato-
res; nemo enim simul Deo & sæculo militare

potest. Sacerdotes castigari merentur, hoc mo-
do qui vitam instituunt, beneficiorum scilicet &

dignitatis amissione: hoc est enim sacros Cano-
nes continere, & Ecclesiæ maiestatem profanare.

Quin & grauius in hoc armorum gestatores

animaduertit Concilium Pictauiense, omnes e- *De vit. &*
nim Ecclesiasticos excommunicat, qui muneris *benef. cle-*

sui obliti & status, Martis se discipulos osten- *ric. c. 2.*
tare volunt & arma tractare, *Clerici arma por-*

tantes excommunicentur. Excommunicati igi- *Excom-*
tur estis, libertini Sacerdotes, cum tam in vrbi- *munica-*
bus, quàm in agris arma offensiuæ fertis, &

gladio accincti inceditis.

Aliter porro vitam instituebat magnus Am- *Lacrymæ*
brosius, dicebat enim, *Lacryma mea arma sunt; arma.*

talisa enim sunt munimenta Sacerdotis: aliter nec *23. q. 8. c.*
debo nec possum resistere. Ad magni huius Sacer- *Conuenia. f.*

dotis agid ergo.

dotis exemplum, Sacerdotes, lacrymis vos defendite, & alia adhibere arma nolite.

*Burchard.
lib. 2. c. 100.
& S. August.
Oratio &
lectio Sa-
cerdotum
arma.*

Eodem quoque sensu dicebat Augustinus, lectionem & orationem Sacerdotum arma esse; arma inquam quibus dæmon oppugnetur, & cælum vincitur, vitia deprimuntur, ac beatitudo acquiritur. Beati igitur Sacerdotes, hæc qui arma adhibent, & miseri qui alia querunt.

CAPVT III.

Sacerdotes ne sint detractores aut maledici.

*Murmura-
tores ranis
Aegypti si-
miles.
Exod. 8.*

VNa è maximis, quibus Aegyptus oppugnata fuit plagis, fuere ranæ: Dixitque Dominus ad Moysen. Dic ad Aaron, Extende manum tuam super fluuios ac super riuos & paludes, & educ ranas super terram Aegypti. Ranæ animalcula sunt, paludum & lacuum inquilinæ, è cæno prognatæ, quæ de die tacent, sed circa vesperam & noctem coaxando omnibus caput obtundunt. Symbola sunt hæc detractorum qui non nisi cæno & vligine vitiorum pastico-ram alijs verbum non dicunt, imo nihil scire quidem audent, sed ijs absentibus & remota, maledicendo detrahendoque omnibus molesti sunt. Nulla hodie exitiosior deteriorque in mundo haberi pestis potest, ac præsertim cum inter Sacerdotes reperitur.

*Maledici
auius ranarum
pacibus
similes.
Deut 32.*

Hebræi interea dum in deserto vagarentur, interminatus illis est Deus, immisurum se aues rapaces, & fame eos necaturum; Consequenter, inquit, fame, & deuorabunt eos aues morsu amarissimo. Aues ille voraces & hominum deuor-

deuoratrices detractores & maledicos denotabant, qui ubiq; feraliū auium instar volitantes, non nisi praeda viuunt, & honorem hominum deglutunt; crudele profectò Dei flagellum & acris castigatio, cum hac euenerit calamitas, & præsertim inter Sacerdotes.

Video in Apocalypsi locustas prodigiosas, quæ abyssò progredientes, leoninos habent dentes, & facies humanas, quibusque homines affligere datum erat, & habebant capillos, sicut capillos mulierum, & dentes earum sicut dentes leonum erant, &c. Qui propius animalia hæc prodigiosa inspicere voluerit, videbit, veram illa detrudentium imaginem esse; vultus siquidem illorum humani sunt, & magnam benignitatem præferunt, at dentes eorum dentes leonum, crudelitatis instrumenta, aliorum honorem lædere & affligere homines solita. Prò! quanta calamitas, cum Sacerdotes hoc maledicentiz veneno infecti fuerint!

Psalmodographus iuratus detractorum hostis, dixit nihil adeo se odisse & detestari, quàm qui secretò proximo suo detrahunt, & virulentiam in lingua præferunt, Detrahentem secretò proximo suo, hunc persequer, &c. & meritò quidem, nihil enim odiosius & intolerabilius etiam in Ecclesia, quàm detractores, calumniatores, ac maledicos videre Sacerdotes.

Hoc de peccato agens Ecclesiasticus, linguas maledicas & virulentas serpentibus ac viperis similes esse dixit, si mordet serpens in silentio, nihil eo minus habet qui occultè detrahit. Aptà idoneaque similitudo. Maledici enim & detractores aspides sunt & serpentes, qui secreto mordent, id est sinistrè de hominibus clanculò

Item Apocalypsi. locustis.

Apoc. 9.

Psal. 100.

Serpentibus similes detractores.

Ecclesi. 10.

Bb

culò

culo loquuntur. Videte verò Sacerdotes, horum ne de numero sitis.

Sap. 1.

Custodite vos, inquit Sapiens, à murmuratione, quia nihil prodest, & à detractiōe parcite lingue. vos hic alloquitur Sapiens, Sacerdotes, vestrum est numquam murmurare, vestrum est detractiōes fugere, vestrum est linguam moderari.

2. Cor. 12.
Detractiones veretur
Paulus.

Timeo ne forte cum venero, non quales volo inueniam vos; ne forte contentiones, amulationes, animositates, dissensiones, detractiōes, susurratiōes, inflationes, dissensiones sint inter vos, scribit ad Corinthios Apostolus. Verebatur scilicet detractiōes præ alijs peccatis: at si hodie in mundum veniret, quot in Sacerdotibus detractiōes & maledictias reperiret?

Rom. 16

Idem quoque in Epistola ad Romanos, postquam, varia eaque grauissima peccata recensuisset, tandem concludens ait, Deum maledicticos & detractores odisse. Detractores Deo odibiles. Unde infero, Sacerdotes, qui huic vitio obnoxij sunt, Deo inuisos esse, & diuinæ maiestati duplicere.

Deo odibiles detractores.

1. Cor. 10.
v. 21.

Quin etiam Corinthijs scribens hac ad illos oratione usus est. Ne murmuraueritis, sicut quidam illorum murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore. Maledicere verò murmurare est, ac sæpenuerò fit, vt qui alijs detrahunt animarum perniciem incurrant. Sacerdos igitur qui saluari cupit, hoc vitium detestetur.

Detractio perniciēs animæ.

Iacob 4.

Qui alteri detrahunt, detrahunt legem.

Fratres, ait alius Apostolus in canonica sua, nolite detrahere alterutrū, qui enim detrahit fratrem aut qui iudicat fratrem suū, detrahit legem, &c. Sacerdos maledictus hoc semper præ oculis

oculis habeat, & cogitet se alijs detrahendo, eorumque vitam sugillando, Deum grauitè offendere, & sanctas illius constitutiones violare.

Clemens in Epistola docet Ecclesiasticos qui alijs detrahunt, & maledicentiæ assuescunt, homicidas esse & interfectores, idque apostolica traditione probat, *sicut homicidas, inquit, interfectores, fratrum, ita & detractores eorum, eosque odientes homicidas esse manifestabat Petrus, &c.* Eius opinioni accedens dico, detractores veros homicidas esse. homicida non nisi corpus offendit, vitamque aufert; maledicus verò estimationem, & famam ingulat. Cum igitur alijs detrahitis Sacerdotes, eosdè occiditis, vitam aufertis, mortis eorum rei estis & homicidæ.

Statuit Concilium Carthaginense, vt si Sacerdos alteri maledixerit, veniam ab eodem postulet; si verò ipsum facere detrectarit, degradari voluit, neu priùs in pristinam dignitatem restitui, quam parti læsæ satisfecerit. Iuxta concilij huius decreta petere veniam Sacerdos debet, ab illo, quem maledicendo offenderit, quod si facere noluerit, degradationem, damnationem, & ab officio suspensionem promeretur.

Scrisit quodam loco Bernardus, Cum Sacerdos ad semetipsum reuertitur, & sese benè considerat, non exquirat quid in alijs reprehendat; quia in semetipso inuenit multa quæ plangat. Et vere Sacerdos qui suas imperfectiones norit, non & accuratè perspexerit, alienas non sugillabit; quod verò suam non exquirat, in alterius vitam maledicendo inquirat.

Detractores homicidæ sunt. Epist. 1. de detractione

4. dist. 46.

c. eod. Sacerdos alteri maledicens ab eodem petat veniam.

Sacerdos qui seipsum considerat, non exquirat quid in alijs reprehendat; quia in semetipso inuenit multa quæ plangat. Et vere Sacerdos qui suas imperfectiones norit, non & accuratè perspexerit, alienas non sugillabit; quod verò suam non exquirat, in alterius vitam maledicendo inquirat.

Bb 2

Crede-

Qui seipsum nouit, alteri non detrahet. *In synonymis.*

Lib. 3. de consider.

In Psal. 69.

Lingua detractoris damnosior quam manus persecutoris.

Maledici viui exusti in castris Iudæ Machabæi.

2 Mach. 10.

1. Cor. 6.

Credebat Isidorus, illum qui seipsum accuratè norit, alteri non detracturum, Numquam, inquit, *detrahes, si te benè perspexeris.* Quòd verò hæc sui ipsius exulet cognitio, & omnes de mi talpa cæciores sint, hinc tot maledici & virulenti Sacerdotes reperiuntur, tantaq; per orbem regnat detractio.

Nescire se aiebat Bernardus, vter maiori damnatione dignus foret, audiens aut detrahens, *Detrahere an detrahentem audire, quid horum damnabilius sit, non facile dixerim.* Non minor vestra damnatio est, Sacerdotes, detrahentibus dum aures accommodatis, quam dum ipsi alijs detrahitis.

Duo sunt, inquit Augustinus, genera persecutorum, vituperantium scilicet & adulantium, sed plus persequitur lingua adulatoris, quam manus persequentis. Verba hæc menti suæ insculpat Sacerdos, & hinc discat, quòd dum proximi honorem lædit, maiorem illi iniuriam irroget, quam si gladio illum persequeretur ac feriret. Lingua enim gladio damnosior ac virulentior.

Israëlitæ cùm Gazaram oppugnando violenta manu intercepissent, omnes neci dederunt, sed maledicos præ alijs viuos exussere: sed & alij similiter ascendentes, turres portasque succendere aggressi sunt, atque ipsos maledicos viuos concremare, &c. Certissimum præiudicium, atque augurium infallibile, detractores & maledicos, & Sacerdotes imprimis, ignem perpetuum promereri, & tandem aliquando infernalibus flammis tradendos.

Paulus omnes cælo excludendos recensens ait, *Neque*

Neque fures, neque auari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces regnum Dei possidebunt. Hoc Maledici
igitur diligenter cogitate Sacerdotes, nolite celo ex-
detrahere, maledicere, aliorum imperfectio- cludentur.
nes tolerate; vos ipsos considerate, ac vobis
persuadete, celo vos excludendos, alios si ama-
plenta lingua proscindere pergatis.

CAPVT IV.

Sacerdotes lites & contentiones fugiant.

IN Prouerbijis scripsit Salomon, improbum
& scelestum contentiones & lites excitare
solere, *Homo peruersus suscitatur rixas.* Pro-
uerbium hoc locum vt habeat dico, Sacerdo-
tem improbum ac nefarium esse, qui conten-
tionibus delatatur, ac lites gignit.

Improbi
est lites ex-
citare.

Prou. 16.

Homo, ait idem iracundus incendit litem &
ut peccator turbabit amicos & contentiones
seminabit. Ecclesiastici igitur & Clerici *Ecclesi. 28.*
vitiligatores, turbidos se & inquietos
ostendunt, & prauis animi cupiditatibus
regi, furori obsecundare & omnes tur-
bare.

Litigare
est sangui-
nem alie-
num
effundere.

Certamen festinatum, dicit ibidem, incendit
ignem, & his festinans effundit sanguinem. Dice-
re vult, eos qui lites & contentiones causan-
tur, ignem vehementem accendere; & turbas
excitare, esse sanguinem effundere, id est bona,
substantiam, & vitam hominum perdere. Cum
igitur lites fouetis & trahitis Sacerdotes, om-
nia illa mala in orbem inuehitis.

Abstine, eodem loco ait, te à lite & minues
pecca-

Bb 3

Peccata
condonata
iis qui lites
non ama-
runt.

peccata. Verba & dictata Spiritus sancti, equi-
dē dicere aſim Sacerdotibus qui lites fugiunt,
peccatorum onus imminui, & quantum ſe a tri-
bunalibus & ſubſelliis iudicum remouerint,
tantum delictorum illis, quoad caſtigationem,
auferri.

Isai. 58.
Sacerdotū
preces inu-
tiles ſunt
dum in fo-
ro litigant.

Conqueruntur & expoſtulant apud Iſaiam
nonnulli, quod ieiunia & preces ſuas Deus non
reſpiceret, nec iis ſecteretur, ſed reſpondit iis
Deus, Quomodo petita vobis conceſſero, aut
abſtinentiis veſtris emolliar, ecce ad lites & con-
tentiones ieiunatis. Sumant hinc exemplum Sa-
cerdotes, ſibiſque perſuadeant, orationes ſuas &
ieiunia fruſtra eſſe & inefficacia, ſi non ſi li-
tes & contentiones ſectantur, aliisſque acti-
onem intentent: nec enim vota eorum ex-
audiri merentur, quamdiu anima litibus in-
tendit.

Docet
Chriſtus
non eſſe li-
tigandum.
Matth. 5.

Chriſtus fidelem quemdam inſtruens hac il-
lum oratione compellauit, *ſi quis te percuſſerit*
in dexteram maxillam tuam, prabe illi & alteram,
& ei qui vult tecum iudicio contendere, & tu-
nicam tuam tollere, dimitte ei & pallium, & qui-
cunſque te angariauerit mille paſſus; vade cum
illo alia duo. Sancta hæc lectio aliò non
ſpectat, niſi vt hinc Sacerdotes edoceantur,
ſatius eſſe illos ignominiam ſuſtinere, bono-
rum ac facultatum iacturam facere, aliasſque
iniurias perpeti, quàm iudicio conten-
dere.

1. Cor. 11.
Lites de-
decet Sa-
cerdotem.

Corinthios verò his allocutus eſt verbis A-
poſtolus: *ſi quis videtur contentioſus eſſe, nos talem*
conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei.

que pacifica & benigna est, pacisque studiosissima. Si lites & contentiones seculares non deceant, multò minus Ecclesiasticos & clericos decebunt.

Timotheo autem hunc in modum scripsit, *2. Tim. 2.*
Stultas autem & sine disciplina quæstiones deui-
ta, sciens qui generant lites. Non vnicum Timotheum salutaris hæc doctrina spectabat, sed omnes vniuersum Sacerdotes; horum quippe est contentiones fugere, & tribunalia & forum remis velisque fugere. *Timotheum Paulus ad litium fugam hortatur.*

Idem Timotheus dum in Episcopum inauguraretur, hanc illi parænesin prælegit *1. Tim. 3.*
 Paulus, *Oportet enim Episcopum irreprehensibilem esse, &c. non vinolentum, non per-*
cursum, sed modestum: non litigiosum, non
cupidum, &c. Quod primo illi Episcopo ab Apostolo præscriptum fuit, hoc omnibus in genere Sacerdotibus illius successoribus dictum fuit: horum enim est litigia fugere, nec litigandi causa frequentare iudicia.

Seruum autem Domini, scribi tamen eadem *2. Tim. 2.*
 Epistola Apostolus, *non oportet litigare, Dei seruum non sit litigiosus,*
sed mansuetum esse ad omnes, docilem,
patientem, &c. Sacerdotes autem serui Dei sunt: ergo illorum non est, contendere, aut disceptare, sed benignitatem & comitatem erga omnes affabilitatemque ostendere. *Tit. 3.*

Inter cetera præcepta Tito Episcopo data, hoc non postremum sibi locum vendicat, *Admone illos, &c. neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed modestos.*
 Bb 4 Blasphes

Blasphemos & litigiosos eiusdem farinae cen-
set Apostolus, cū Episcopo huic praeſcribat,
vt non minus hos quā illos corripiat.

Заг. 4.

Apostolus etiam Iacobus sui temporis Christianos corripiens, vitiaque illorum coarguens, imprimis eos reprehendit quòd contentiones fouerent, & perpetua in lite viuerent, *Litigantibus & belligeratis*, &c. Et sanè indecens est & intame, etiam Sacerdotibus & clericis, lites seu per intendere, litem ex lite trahere, & alios exagitare.

Dist. 88.c.

fornicari.

Sæculari

licet in-

dicio con

gender,

non Sacer

doti.

Ad Nepotian

dist. 88. c. 60

Antequam quis, inquit Augustinus, Ecclesiasticus sit, licet ei negotiari, & actiones turdicas peragere, facto iam non licet. Neque enim decet aut par est, illos negotiis & litibus secularibus pollui, qui altari & sacrificio Eucharistico destinantur.

Eadem de re agens Hieronymus ait, *Negotia-
torem clericum, & ex inope diuitem, & ex igno-
li gloriosum, quasi quamdam pestem fuge.* Unde
colligere possumus, Sacerdotes, qui mundanos
affectant, negotia secularia pertractant, quam-
primùm & derepentè locupletantur, & ma-
gnates imitantur, rerum publicarum pestes
esse.

Agath. c. 32.

Chalced. c. 20.

Cartha. 2 c. 2

Tablet 2, c. 12

Matiçon c. 8

Ecclesia

ffici aduo-

4th ed. 2nd ed.
-cat. eff.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ

Quinque Conciliorum canon hic est & decretum, *Clericus ne quemquam presumat apud secularem iudicem, Episcopo non permittente, pulsare. Quo Conciliorum Patres aliud non spectabant, quam lites & negotiorum commisiones, Sacerdotibus interdictas esse.*

Hinc etiam subdiaconis & iis etiam, qui non-
nisi minoribus ordinibus insigniti sunt, illicitū,
advocatorū & iuriscōsultorū corā iudicibus
secularibus partes agere, nec in parlamentis

aut curiis disceptare, nisi fortè in propria causa,
vel ob Ecclesiæ bonum, vel in pauperum præsi-
dium actutelam. Hæc concilium Laronense,
Ecclesiasticum igitur nefas, sæculares causas a-
gere, sed potius Deum pro peccatoribus exora-
re, & salutis animarum negotia pertractare.

*De postul. c.
1.2.3.*

Cum Sacerdotis sit officium, ait Gregorius I X.
nulli nocere omnibus tamen velle prodesse, non nisi
pro teipso, vel Ecclesia aut miserabilibus tibi licitū
est postulare. Quamnam igitur damnationem
merentur illi, qui lites instruunt, causas agunt,
loci gratia curiam frequentant, & paucis ut
complectar, qui mercenarios causidicos & ad-
uocatos agunt?

*Gregor. 9 de
post. c. final.*

Magnus etiam Pontifex Eugenius præcepit,
Sacerdotibus & clericis denunties publicè, ne mi-
nistri laicorum fiant, nec in rebus procuratores exi-
siant. Hodie vero lōgè secus fit. nā nō nisi Sacer-
dotes hodie in tribunalibus & curiis sollicita-
tores causarum sunt, & in supremis parlamen-
tis negotiorum procuratores & commissarij.
Hæ non sunt vestræ partes, Sacerdotes, quod si
vero fiat, statum vestrum profanatis, in religio-
nem iniurijs & blasphemi existitis, famam ve-
stram destruitis; honestiùs igitur & maiori cum
auctoritate viuite, Deum orate, & à li-
tibus recedite, nec sæcularibus
vos implicate nego-
tiis,

*De cleric.
vel mon. c.
eod.
Sacerdotes
non sint
procurato-
res rerum
& sollici-
tatores.*

CAPVT V.

Sacerdotes negotijs secularibus se non implicent.

Vita Sacer-
dotum ab
omnibus
negotijs li-
bera sit.
Gen. 49.

Allegoria.

Num. 21.

Pharao omnem regionem Aegypti onerosus & exactionibus grauabat, tributariamque reddebat, & solam Sacerdotalem ab omni tributo & onere liberam esse voluit. Præter terram Sacerdotumque à rege tradita fuerat eis. Negotia, ambitiones, ac vitæ huius sollicitudo, tributa sunt terræ mundi huius, & sæculares omnes hæc pendere oportet ac sola Sacerdotalis terra, id est Ecclesiasticorum vita, exempta est, priuilegio gaudet, voluitque illam Deus ab omnibus negotiis perturbationibusque sæcularibus liberam esse.

Israelitæ Aegypto egredientes & in eam promissionis recta contententes, legatos ad Seon Regem Amorrhæorum misere, qui hæc in mandatis habebant, *obsecro vt transire mihi liceat per terram tuam: non declinabimus in agros vineas, non bibemus aquas ex puteis: via regia gradiemur, donec transeamus terminos tuos.* Sacerdotes duces sunt & conductores exercitus Ecclesiæ, horum igitur est, mundum cuius figura rex ille Amorrhæorum erat, hisce verbis alloqui, id est, non nisi transitum ab ipso petere, nec in agros aut vineas illius, descendere, id est, negotia sæcularia & voluptates fugere; non declinare
huc

huc aut illuc, sed regia gradi via, quæ est
vanitatum contemptus, negotiorum fuga, nec
prius quiescere, quàm vitæ huius fines transie-
rint, & ad terram promissionis, in qua æterna
futura est gloria, perueniant.

Salomon cum regnum adijisset, Amorrhæos,
Hethæos, Phereæos, Iebusæos, & alios qui ter- 3. Reg. 9.

renaturales erant, tributarios fecit: *de filiis
autem Israël non constituit seruire quemquam,
sed erant viri bellatores, & ministri eius & Prin-
cipes & duces.* Amorrhæi, Iebusæi, & ceteri

idololatæ, sæcularium imago erant, qui serui Sacerdotes
& mancipia mundi huius sunt: at Sacerdotes, ad Dei cul-
quos Israëlita figurabant, cælitus in milites tum desti-
nati, Ecclesiæ & principes terræ seliguntur, nec ali-
is rebus illos Deus, quàm cultui & obsequio
suo applicari vult.

Abraham Patriarcha de diuitijs & facultatibus disponens, concubinarum filiis munera Allegoria.
Gen. 25.

dedit & supellectilem mobilem; at filio Isaac
legitimo reliquam possessionem, & quidquid
immobile habebat, relinquebat, *Deditq; A-
braham cuncta quæ possederat, Isaac, filiis autem
concubinarum largitus est munera.* Concubina-
rum filij & ancillarum, sæculares sunt & mun-
dani, quibus Deus magnus ille Abraham, su-
pellectilem domus concedit, id est transitoria
mundi huius bona, quæ toto vitæ tempore cu-
rant & satagunt; at Sacerdotibus sibi amicis-
simis, quos Isaac denotabat, elargitur immobi-
lia, & quidquid ad hæreditatem & possessionem
alterius vitæ spectat, alijsque eos rebus occu-
pari non patitur.

Magnam

Ezech. 8.

Abomina-
bile Sacer-
dotes mū-
dum respi-
cere-

Magnam esse putavit abominationem Ezechiel, quod in templo seniores conspiceret dorsum contra altare habentes, & portam templi respicientes. Et sanè magna abominatio & probum est, quando Sacerdotes Ecclesie, quos Græci Presbyteros, id est seniores, nuncupant, tergum altari obuertunt, id est, virtutem nullam & pietatem præferunt, & portam respiciunt, id est, oculos ad mundum conuertunt.

Ioan. 2.

Domum
Dei domū
negotiati-
onis faciūt
Sacerdotes
cū mun-
dum se-
stantur.

Redemptor olim templum ingressus, & abominationem ac violationem eius indignè ferens, vendentes & ementes flagello, & hac reprehensione eiecit, *Nolite facere domum Patris mei domum negotiationis*. Tunc autem Sacerdotes è domo Patris cælestis, domum negotiationis faciunt, quando relicto spirituali commercio & negotio, temporale ambiunt, rebusq; secularibus & earum pertractationi se immergunt. Atque idcirco Deus sæpenumerò ad iracundiam prouocatur.

Sacerdotes
milites
Christi.

2. Tim. 2.

Nemo, ait Paulus, *militans Deo, implicatus negotijs secularibus, ut ei placeat cui se probant*. Sacerdotes milites sunt, qui quotidie sub insignibus Altissimi depugnant; non est igitur illorum, negotijs se inuoluere & implicare; si verò Deo placere voluerint, omnem mundi occupationem deserant necesse est.

Diff. 88. c.
eod.

S. Gregorius audito Sacerdotem quemdam Basilium nomine, mundi se rebus occupare & immergere, easdem ut relinqueret quamprimum imperauit; quod res illa vilem ipsum redderet, & reuerentiam Sacerdotalem annihilaret. Et reuerà Ecclesiasticorum maiestas nimium quantum imminuitur, cū res profanas &

nas & sæculares pertractant; nihil enim est quod illos contemptibiliores ac viliores apud populum reddat.

Clemens Pontifex Sacerdotem quemdam sui temporis hoc pacto est allocutus, *Te quidem oportet irreprehensibiliter viuere, & summo studio niti, vt omnes vitæ huius occupationes abijcias;* ac proinde vadimonium non prestes, canlarum non sis sollicitator, & nullis mundi negotijs te implices. Idem nostræ tempestatis Sacerdotibus repeti & occini debet, vt sine reprehensione scilicet viuant, vitæ honestatem consequantur, ab omnibus se negotijs expediant, & mundanas occupationes fugiant.

Idem quoque Clemens eodem loco ait, *Impietatis crimen est neglectis Dei verbi studijs solitudines suscipere sæculares.* Quotnam hodie impios, quot nefarios ac profanos Sacerdotes igitur reperire est, cum tot sint qui mundi se rebus inuoluant & implicent?

Decretum hoc de Sacerdotibus promulgauit Innocentius Tertius, *Clerici officia vel commercia secularia non exercent, maximè inhonestia.* Si Pontificium hoc decretum hodie obseruaretur, non tot inter Sacerdotes ministri publici, non tot mercatores forent, id est negotiatores, quorum negotia & pertractatio parum honesta.

Trium Conciliorum decretum est, nullum Clericum vel Sacerdotem sæcularibus se negotijs implicare debere, nisi fortè inexcusabiliter à iudice, vel legaliter minorum tutelam suscipere cogeretur; vel nisi Episcopus Ecclesiasticorum illi negotiorum curam commiserit; vel nisi orphanorum protectio, viduarum inopum

Occupationes sæculares reddunt Sacerdotes contemptibiles

Epist. i. ad Iac. frat.

Dom. i. i. q. 1.

c. eod. & seq.

c. Sicut.

Sacerdotes rerum contemptum docet S.

Clemens.

Sacerdoti

impietas

est mundi

negotia

curare.

De vita &

honestate

cler.

Concilia

Sacerdotes

à sæculari-

bus negotiis

arcent.

Chalced. c. 3.

Carthag. i.

c. 14. Per-

sin. c. 28.

inopum defensio, aut aliorum miserorum qui Ecclesiæ opem desiderarunt, tutio suscipienda esset; alioquin Ecclesiasticæ censuræ subijciatur, & iuxta demeritum digna poenitentia castigetur. Sancta hæc consilia sequendo, castigari Sacerdotes merentur, qui Ecclesiæ egredientes, & deuotionem negligentes, modo se mancipia constituunt, & rebus se temporalibus immergunt.

Sacerdotes
tutores
esse neque-
unt.

et. q. 3.

Scripsit Cyprianus ab Episcopis suo tempore statutum, vt, si Laicus in mortis articulo rerum suarum curam & filiorum tutelam Sacerdoti committeret, nemo pro anima illius preces funderet, aut sacrificium offerret: *neque enim apud altare Dei meretur nominari Sacerdotum prece, qui ab altari Sacerdotes & ministros voluerit auocare.* Demonstrare sanctus hic Martyr voluit, quantum à mundi occupationibus auocare se debeant Sacerdotes, cum & illi, à quibus eisdem iauoluntur, tam graniter à Prælati Ecclesiæ puniantur.

(¶)

CAP.

CAPVT VI.

Sacerdotes ne sint ambitiosi.

Numa Pompilius, secundus Romanorum Rex, religionis Romanæ propagandæ studiosissimus, Sacerdotes Romanos hederam aut fabas tangere vetuit. Fabæ verò & fabam & hederam ambitionis sunt Symbolum; hæc enim hederam semper in sublime excresci, illarū verò in magistratus electione vsus erat. Cum verò Sacerdotibus, horum fructuum tactum inhiber, taci- te illos ab omni ambitione liberos esse debere ostendit, simulque nos edocere, quod Sacrificiis illis veteribus tangere illicitum erat, Christianorum Sacerdotibus multò minus tangere licitum esse.

*Sacerdotes
Romani
tangere
nefas.
Plut in opus-
cul.*

*Exod. 28.
Sap. 18.*

In lege Mosaiica summus Sacerdos, cum diuina peragebat, veste indutus in qua totus terrarum orbis cum vniuersis creaturis expressus erat, nudo capite & pedibus nudis esse debebat. Docentur hic Sacerdotes, quamuis vniuersum orbem humeris suis sustineant, caput tamen eorum & mentem ab omni ambitione vacuam esse debere, & pedes ab omni affectione quæ pedes animæ sunt, denudatos.

*Summus
Iudæorum
Sacerdos
vniuersum
orbem hu-
meris su-
stinebat.*

Aaron & omnes Sacerdotes præceptum habebant, vt dum ad aram accederent, & tabernaculo deseruirent pedes prius manusq; abluerēt quam sacrificium aggredierentur, Et missa aqua lauant in ea Aaron & filij eius manus suas ac pedes. Ablutio illa manuum ac pedum denotabat, omnes Sacerdotis actiones ac cogitationes ab omni ambitione carcant.

Exod. 30.

*Actiones &
cogitatio-
nes Sacer-
dotis omni
ab omni ambitione
carcant.*

ab omni ambitione mundas esse debere primum quam Ecclesiam ingrederetur: manus siquidem actionum, pedes verò cogitationum & affectuum sunt signa.

Christum
Satan ambitione
tentavit.
Matth. 4.

Christum Dei filium Satan olim super pinaculum templi extulit, atque inde omnia mundi regna illi ostendit, omnia se hæc illi daturum pollicitus, atque adeò totius orbis imperio donaturum, si pronus illi obsequium deferret, *Et ostendit illi omnia regna mundi dicens, Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.* Quo exemplo erudimur, inimicum illum sæpe Ecclesiasticos & Clericos ad summas Ecclesie dignitates euehere, atque inde honores, dignitates, diuitias & opes mundi ostentando, tam gauiter illos ad ambitionem inducere conari, ut in genua illos cogat procumbere, & adorari velit.

Zebedæi
filij coarguuntur
quod honores ambirent.
Matth. 20.

Zebedæi filij, ambo Sacerdotes & Apostoli, cum ambitione stimulati, ad dexteram & sinistram in Christi regno considerare vellent, audire mox ab eo, *Nescitis quid petatis*, quasi ad illos non spectaret, honoribus & dignitatibus inhiare sæculi. Discant hinc Sacerdotes, dum ambitioni student, & honores consecretantur, nescire se quid petant, & à Deo corripi, & ab illius iustitia coargui mereri.

Matth. 20.
Ambitio
ad mundanos spectat.

Discipuli cum olim de primatu & honoribus inter se contenderent, à Domino audierunt, *Principes gentium dominantur eorum, & qui maiores sunt, potestatem exercent in eos; Non ita erit inter vos, sed quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister; & qui voluerit inter vos primus esse,*

erit vester seruus. Annon hinc Clerici & Ecclesiastici discant, honores & ambitionem ad Magnates sæculi huius spectare, non verò ad illos, qui iam inde è prima sui institutione vltro eisdem abdicarunt, cæloq; appropinquantes à terra nimium quantum recessere.

Charitas, inquit Paulus, non est ambitiosa, *1. Cor. 16.* non querit qua sua sunt, multò minus aliena. Sacerdotes Hinc colligendum, Sacerdotes, qui ambitiosi sunt, & vanitates mundanas consecretantur, nullam anima charitatem præferre, sed crudelitatem spirare. *1. Tim. 6.*

Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes errauerunt à fide. Apostolicum documentum, Sacerdotes ambitiosos sæpe fide excidere, religionem amittere, & omnibus vitiorum generibus se immergere. *Dist. 47. c. eod.*

Virum Catholicum, & præcipue Domini Sacerdotem, inquit Magnus Leo, sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate violari: decet am- scriptum est enim, Post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere. Inferre sanctus hic pōtifex vult, ambitionem Sacerdotibus indignam esse, imò ne viro Catholico quidem, & capitale hoc peccatū Ethnicorum potius quàm Catholicorum proprium esse. *Eccli. 18.*

Quam enorme vitium est ambitio! ait idem Leo. Mens enim potentia auida, nec abstinere non à re vitis, nec gaudere concessis, nec pietati san- tisque exercitijs adhibere consensum. Dicere vult, Sacerdotes ambitione actos, diuina in omnibus mandata prætergredi, nec gaudere cælitus datis, sed noctu & interdiu ab inordinato hoc affectu & cupiditate pulsos, ipsū virtutū etiam gultū amittere, & omnib. vitijs habenas laxare. *ibid.*

Cc

Dixit

*Homil. 84.
in Matth.
c. 82.
Ambitio-
sus, com-
munis om-
nium ho-
stis.*

Dixit olim etiam Chrysostomus, Sacerdotem avarum & ambiciosum, crudelem esse atque adeo communem omnium hostem. In quo magno huic doctori libens accedo, credoque ambitionem & crudelitatem socias esse, semperque simul incedere: & Sacerdotes, qui ab hoc vitio se extra limites abripi sinunt, velut communes hostes dignos esse, qui omnibus odio sint.

*Lib. 3. de
Sacerd. Bernard. Epist. 24.
Sacerdos
honores
non desideret.*

Idem quoque alio loco scripsit, Sacerdotis animi honoris desiderio undique vacare oportet, ad dignitates enim & honores aspirans ignem passionum suarum accendit, ut tandem etiam suo malo stimulatus, quod in statu se suo conseruet, nullum malum ac peccatum pertranscat, omnia expugnare tentet, magnatibus aduletur, animamque suam vitij omnibus inquinat. Affectus igitur vestros ordinate Sacerdotes, passiones refrenate, desideria moderamini, & inanes hasce ambitiones relinquitte, accogitate, quod quicumque huic se vitio dederit, alijs omnibus se manciparit.

*Homil. 2.
super Missus
est.
Sacerdos
ambiciosus
spiritualia
non sapit.
Lib. 2. de
confid.*

Quoties, inquit Bernardus, hominibus prae esse desidero, toties Deum meum praeire contendo, & tunc verè non sapio quae Dei sunt. sequitur hinc Sacerdotem ambiciosum, quique honorem & superioritatem ambit, infinitis Deum modis offendere, & nihil spirituale spirare.

Idem quoque Pontifici Eugenio scribens, ambitione imprimis caueat suadet, Nullum tibi venenum, nullum gladium plus formido, quam libidinem dominandi. Dicere meo quidem iudicio vult, Sacerdotibus & Prælatibus, imo etiam Pontificibus, ambitionem cauendam esse, ab

eaque citius eos euertere & destrui; quam ab armis & gladio.

Idem Bernardus eodem in libro exclamat, *Ambitio ambientium crux, quomodo omnes tor-* Lib. 3. de
quens omnibus places! Equidem cum ipso admi-
confid.
tor, quod cum ambitio non nisi vera crux sit &
afflictio, & passio quædam, à qua omnes mirum
in modum torquentur, adeo tamen omnibus
placeat, & ipsis etiam Sacerdotibus grata sit &
iucunda.

Cyprianus de sui temporis ambitione lo-
quens dixit, diluuium quoddam generale esse
ac communem pestem, id est commune quod-
dam malum, quod omne iustitiæ regnum euer-
tebat, & virtutes iam multo sudore parras de-
struebat, *Repente, inquit, quod multis erat par-*
tum sudoribus, ambitione irruente oblitteratum est,
& turbis huius impetu auulsam. Opinioni il-
bitio qui
lius suffragator accedo, & mihi persuadeo, ty-
alijs vitijs
rannicam hanc passionem, in anima omnia non suc-
cumbunt.
destruere, Sacerdotes à iustitia abstrahere, ac
virtutes illorum iam magno labore compara-
tas eripere; quamobrem rerum omnium spiri-
tualium pernicies & exitium est.

Magnus doctor Ambrosius dicebat, ab am-
bitione sæpe expugnari illos, qui ab alijs debel-
lari vitijs non poterant, *sæpe, inquit, quos nulla* In 4. Luc.
ritia delectant, quos nulla potuit mouere luxuria, cap. 1
nulla auaritia subuertere, facit ambitio crimino-
sus. Exemplo in Christi Ecclesia non desunt: quot
enim Prælatos cernere est, quot etiam vulgares
& priuatos Sacerdotes, qui cum honestè vi-
uant, ambitioni tamen victi cedunt, cumque
omnium vitiorum victores existant, ab hoc
vno vinci se patiuntur.

C c a

Orige.

Quomodo ambitio ab Ecclesia pro-
scribi queat.
In Epist. ad Rom.

Origenes, qui longo ante alios vixit tem-
pore, non procul ab hac Ambrosij opinione
recessit. ait enim, *Omnis adeundi honoris Ec-
clesiastici abscinderetur ambitio, si se indi-
candos potius quam iudicatos, hi qui præsseve-
lunt populis, cogitarent, &c.* Dicere mea quidem
sententia volebat, Sacerdotem si ob oculos ra-
tionem, quam coram Deo eorum quos curæ
sue commissos habet, reddere aliquando
debet, haberet, ambitionem procul à se eli-
minaturum, alijsque imperare detrecta-
turum.

CAPVT VII.

Auaritiam fugiant Sacerdotes.

MOSE S magistratus stabiliturus, & Iu-
dices ad populum regendum electurus
qui ius illis administrarent, à Iethro
socero audiuit, *proinde autem de omni plebe, vi-
ros sapientes & timentes Deum, in quibus sit ve-
ritas, & qui oderint avaritiam.* Sacerdotes à Deo
electi sunt ut præsides & Iudices populi sint,
ideoque sapientes sint oportet, Deum metu-
ant, veritatē amplectantur & avaritiā fugiant.

Sacerdotes
**populi Iu-
dices.**
Exod. 18.

Giezi Elizai puer, sed avaritia æstuans, quod
munera præter Domini voluntatem à Naama-
no accepisset, lepra in peccati castigationem
percuttus fuit, & omnis illius posteritas, *sed &
lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo usque
in sempiternum.* Sacerdotes avari novi quidam
Giezi sunt, qui cum hoc vitio se inquinant, a
summo illo magistro maledici merentur, & a
domo eius, quæ est Ecclesia, excludi & pro-
scribi.

Perfidus

Perfidus Iudas in Apostolorum contubernio, quod loculos seruasset, & auaritiæ studuisset, Iudæ aua-
 grauiſſimum & enormiſſimum ſcelus admittit, *ritia.*
 quo nullum quis vnquam maius & dirius com- *Ioan. 13.*
 miſit, atque ita ſe ſimul & animam perdidit,
Quia loculos habebat Iudas. Notatu digniſſimum
 exemplum inter Sacerdotes & præſules, illos
 in præſentiſſimo perditionis & damnationis a-
 nimæ periculo verſari, qui aurum coaceruare
 ſatagunt, & auaritiæ loculos ambiunt, ac ſæpe-
 numero in grauiſſima delicta incidere.

Matth. 17.

In mari Capharnaum primus qui à Petro ca-
 ptus fuit piſcis, fuit is qui ſtaterẽ ore præferret, *Auari pri-*
Vade ad mare & mitte hamum, & eum piſcem qui *mò in mû-*
primus aſcenderit, tolle, & aperto ore eius inuenies *di huius*
ſtaterem. Nescio quo augurio & caſu fiat, vt in *mari illa-*
 mundi huius mari, in quo Satan piſcator eſt,
 primi qui capiantur & illaqueentur, & præſer-
 tim inter Sacerdotes, illi ſint, qui aurum ore præ-
 ferunt, nonniſi aurum crepant, & auaritia in-
 fames ſunt.

Condem-
natio A-
chan alle-
goricè ex-
poſita.

Achan filius Charmi, auaritiæ æſtro ſtimu-
 latus, cum in excidio & expilatione Ierichun-
 tina ducentos auri ſiclos, & virgulam auream
 quinquaginta ſiclis æſtimatam clanculò, in iuſ-
 ſu Dei, ſurripuiſſet, eamque prædam in Hebræ-
 orum caſtra conduxiffet, viuus lapidibus obru-
 tus fuit, & omnes eius facultates flammis tradi-
 tæ, loſue ita fieri imperante: *Lapidauitq; eum*
omnis Iſrael, & cuncta quæ illius erant igne con-
ſumpta ſunt, &c. In mundi huius caſtris, Sacer-
 dotes Chriſti milites, cum in hoc mundo ſpo-
 lia congerunt, & auaritiæ ſtudent, aurumque
 & argentum (proh infelix præda!) in Eccleſiæ
 caſtra conuehunt, metuât oportet; ne aliquan-

do à DEO, qui dux & caput illorum, condemnentur, & viui tartareis ignibus adimcentur.

Ezech. 8. Inter eas quas Ezechiel Propheta visiones & abominationes vidit, vidisse se ait idolum in templo foribus collocatum, *Iuxta ostium interius, quod respiciebat ad aquilonem, ubi erat statum idolum.* Auaritiæ imago erat idolum hoc, & sanè non minima abominatio est, quando peccatum hoc in Ecclesiæ introitu & vestibulo, id est in Sacerdotibus conspicitur.

Matth. 24. Christus in Euangelio de supremo iudicii die, de mundi interitu, de diuinis furoribus signis, que primis loquens ait, tunc illa omnia euentura, cum abominatio desolationis, quam Daniel varicinando prædixerat, in loco sancto conspiceretur, *Cum ergo videritis abominationem desolationis, qua dicta est à Daniel Propheta, stantem in loco sancto.* Tunc verò abominatio in loco sancto conspicitur, cum avaritia in Ecclesiâ, in altaribus, & in medio Sacerdotum locum occuparit, atque hoc certissimum aduentus Iesu Christi ad iudicium, ac desolationis mundi testimonium.

1. Reg. 8. De Samuelis filiis exposulâs Deus, quos Iudices populi constituerat, imprimis deplorat, quod à tã probi & egregij patris vestigiis degenerarêt, avaritiæq; studerêt, *Et non ambulauerunt filij illius in viis eius sed declinauerunt post avaritiam.* Indignatur & irascitur Deus, cum Ecclesiæ suæ Sacerdotes, quos Iudices populi constituit, virtutem negligunt, & illius mandata violant, sed præsertim, cum post avaritiam abeunt.

David

David Deum assidue orabat, ut in testimoni-
orum suorum obseruatione se stabiliret, & ab *psal. 118.*
auaritia custodiret, *Inclina cor meum Deus in te-
stimonia tua, & non in auaritiam.* Sacerdotes, qui
regia quædam propago sunt, & principes qui-
dam in hoc mundo, idem omnino par est face-
re, & Deum orare, cor suum ut occupet, vo-
luntates dirigat, & à tetra hoc vicio defen-
dat.

In Salomonis prouerbiis dicitur, *Conturbat* *Auaritia*
domum suam, qui sectatur auaritiam. Sacerdos *omnia in*
profecto, qui auaritia pollutus est, omnia in *Ecclesia*
Dei Ecclesia perturbat, diuinum cultum im- *perdit.*
pedit, & vniuersæ Ecclesiæ statum peruer- *Prov. 15.*
tit.

In Ecclesiastico scriptum est, auaro nihil *Ecc. 10.*
esse sceleratius, nihilque hoc in mundo deterius
haberi posse, quàm animam huic deditam vicio.
Constat enim, nihil in Ecclesia peius & deteri-
us posse reperiri, quàm Sacerdotem auarum, at-
que auri cupiditate incensum.

Magnus Propheta Elias Hierosolymitanus *Isa. 56.*
minas diuinas intentans, eorumque futuram
calamitatem prælagiens, Sacerdotum ignoran-
tiæ & auaritiæ illud ipsum ascribit, *Ipsæ pastores*
ignorauerunt intelligentiam, omnes in viam suam
declinauerunt, unusquisque ad auaritiam su-
am. Res notatu dignissima, Prælatorum i-
gnorantiam & Sacerdotum auaritiam sæpe-
numero vniuersi populi ruinæ causam exi-
stere.

Ieremias Israelitarum peccata etiam coar- *Ier. 6. 6.*
guens, auaritiam & dolum Sacerdotum inter
cetera ponit, *à minore vsque ad maiorem, em-*

nes auaritia student, & à Prophetis vsque ad Sacerdotem omnes faciunt dolum. Inter populi peccata, Ecclesiasticorum cæteris grauiora sunt, & magis abominanda, & auaritia imprimis.

Luc. 12. Christus auaritiam fugillauit.

Christus qui hunc in mundum ad peccata uellenda, & virtutem plantandam uenit, auaritiam præ aliis peccatis fugillauit, Apostolosque hoc ut vitium fugerent, sæpius exhortatus: *Caute ab omni auaritia.* Quod tū Apostolis, successoribus illorum, Sacerdotibus inquam, & Episcopis etiam num dicitur, ipsisque iniunctum ab omni auaritia procul recedere.

1. Cor. 6. Auari cælo excludendi.

Paulus Cælo excludendorum catalogum tenēs, auaros primo loco collocat, *neque fures, neque auari, neque ebriosi, neque maledici regnū Dei possidebunt.* O Triste nūtiū! Hinc igitur colligitur, Sacerdotes auaros, cælo perpetuò exclusos, penis tandem perpetuis mancipandos.

Ephes. 5.

Idem quoque Ephesios ad virtutum studium, & vitiorum fugam adhortatus, auaritiam, quæ idolorum quædam seruitus, & fornicatione ut fugerent, consuluit, *Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut auaritia, nec nominetur in uobis, sicut decet sanctos.* Quod Apostolus Ephesius, ipse de omnibus in genere Sacerdotibus dico, ipsosque exhortor, ut duo imprimis vitia fugiant, fornicationem scilicet & auaritiam, imò ne nominari quidem inter eos uelim, ut Animas sanctas decet.

Sacerdos auarus & usuris infamis degradari meretur.

Cōt. Eliber. dist. 47. c. eod.

Concilium quoddam decernit, omnem Sacerdotem auaritia & usuris infamem degradandum, & Sacramentorum communione priuandum, donec tandem delicti poenitentiam agat, *Si quis clericorum usuras detectus fuerit accipere, placuit*

placuit degradari, & abstinere à Sacramentis,
quousq; pœniteat.

Can. 44.

Apoitolicus quoque Canon ait, Presbyter aut
diaconus vsuras à debitoribus exigens aut desinat,
aut certe damnetur. Decreto huic & constitutio-
ni Apostolicæ insistens, dico, vos, Sacerdotes,
qui vsurarij estis, & non nisi auro inhiatis, hoc
in mundo condemnari, & in altero perpetuis
suppliciis mancipari merere.

CAPVT VIII.

Sacerdotes superbiam fugiant & arrogantiam.

Inter proueria Salomonis scriptum est,
Abominatio Domini est omnis arrogans. Pro-
uerbij huius veritatem ostensurus, credide-
rim Sacerdotem superbum & inflatum abomi-
nationem coram Deo esse, illiusque maiestati
summoperè displicere.

Prou. 16.
Superbus
abomina-
tio coram
Deo.

In die honoris, ait idem Sapiens, ne extollaris.
Consilium diuinum atque à sancto Spiritu pro-
fectum, & Sacerdotibus datum, ne scilicet in
die honoris, id est, cum ad summas dignita-
tes euehantur, & ad amplissimos in Ecclesia
honores promouentur, turgeant & insole-
scant.

Eccl. 11.
Sacerdos
honore
suo non in-
solescat.

Rectorem te posuerunt! noli extolli; esto in illis
quasi vnus ex illis, idem dicit Sapiens. Verum
hic docentur Sacerdotes, cum ad dignitates su-
blimantur, & rectores & pastores Ecclesiarum
constituuntur, insolescere, inflari, aut sese ex-
tollere non debere, at ita sapienter & pruden-

Eccl. 32.

Cc 15

ter vi-

ut eriuere, quasi similes aliis forent & priuati.

Tob. 4.

Tobias iam moriturus, & testamentum condens, filium imprimis monuit, ne sese exolleret aut aliis præferret, *Superbiam*, inquit, *in tuo sensu aut in tuo verbo nunquam dominari permittas, in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.* Quod bonus ille senecio filio, suis Deus Sacerdotibus quotidie proponit, vultque in illorum operibus & verbis nullum fastus aut insolentis apparere vestigium, utpote cum peccatum hoc omnia illius Ecclesiæ afflictionum fuerit initium.

Tob. II.
Superbus
vanus est.

Vir vanus, inquit Iob, *in superbiam erigitur.* Sancti huius viri opinionem secutus, dico, Sacerdotem insolescentem & inflatum, vanitatem suam, animi imbecillitatem ac vilitatem testari.

Psal. 100.

Dauid domesticorum suorum mores reformaturus, sincerè coram Deo protestatus est, nullum superbum aut iactabundum se in familiæ allectorum: *non habitabit in medio domus mea qui facit superbiam.* Regis huius exemplo discimus & credendum est, Regi regum superbos, & Sacerdotes imprimis ita displicere & exosos esse, nullum ut sibi ab illis obsequium velit impendi, imò & domo sua, id est Ecclesiæ at-
ceat.

Ibid.

Gener ille Saulis, monstrorum domitor, Goliathæ expugnator, Iudaicus Hercules David, tantoperè superbos & arrogantes detestabatur, ut eorum semper declinaret commercium, imò nec ipsum cum iisdem sumere voluerit, *superbo oculo & insati-*

insatiabili corde, cum hoc non edebam. Et sane Sacerdotes iactabundi & inflati ab alijs meo iudicio sequestrati agere deberent, ab aliorum commercio se retrahere, ac merentur nemo ut cum ijs cibum sumat, mirum igitur tantam eorum superbiam & tumorem esse, ut ad Deum accedere præsumant, & illius mensæ se conuiuas constituere non vereantur.

Scriptit olim Salomon, *Vbi fuerit contumelia, ibi erit & superbia, vbi autem fuerit humilitas, ibi erit sapientia.* Adeo ut erui hinc posset, Sacerdotes cum superbierint & arrogantes fuerint, animi sui vilitatem ostendere, & infames se reddere; cum verò se humiliant, sapientes esse.

Superbia tam enorme & graue peccatum est, ut Deo & hominibus odibilis, exosa, & inuisa sit, *Odibilis coram Deo est & hominibus superbia.* Certum verò est Sacerdotum superbiam Deo inuisam esse, & adeo enorme peccatum, ut Deo simul & Angelis displiceat.

Nullo non loco scriptura docet, superbiam nefariam Pandoram esse, quæ peccatum in orbem inuexit, & in hanc vitam omne malorum genus conduxit. Triste profecto augurium, Sacerdotes cum superbire & insolescere incipiunt, omnibus tunc vitijs habenas laxare, & in omnia flagitia præcipites labi.

Iudith vidua egregium & heroicum illud facinus aggressura, hanc coram Deo orationem fudit, *Nec superbi ab initio placuerunt tibi, sed humilium & mansuetorum tibi semper placuit deprecatio.* E mulieris huius verbis erui potest, Sacerdotes, qui aleum sapiunt

Pro. 15.

Superbia
Deo & ho-
minibus
inuisa.
Eccl. 10.

Ibid.

Iudith. 9.

sapiunt & magna de seipsis sentiunt, Deo displicere, ac humilium dumtaxat vota precel-
que ab eodem exaudiri.

Episcopus
non fit su-
perbus.
Tit. I.

Apostolus de Episcopi dotibus & qualita-
bus agens, inter cætera ait, superbiam illum
detestari debere; *dispensatorem, non superbum.*
Quod ille singillatim de Episcopis, ipse de om-
nibus in genere Sacerdotibus dico, censeoque
humilitatem imprimis illis esse necessariam.

Zac. 4.
1. Pet. 5.

Iacobus Apostolus eundem feriens sco-
pum, dicebat, Deum superbis resistere, humi-
libus autem dare gratiam. Certum porro & ve-
rum est, Deum grauitè ac seuerè animadu-
tere in eos Sacerdotes, qui superbiunt, & illis
qui humiliter de seipsis sentiunt, benedictio-
nem impertiri.

Superbos
humiliat
Deus.
Psal. 17.

Huc etiam respiciens Psalmographus dixit
olim Deo, *Et oculos superborum humiliabis.* Hi-
sce comminationibus auditis, Sacerdotes, diui-
næ iustitiæ tonitru formidate, atque ab eo caue-
te, ac cogitate regem hunc, vt Prophetam lo-
cutum esse, vobisque prædicere, vos, si insole-
scatis, magni illius Domini ac vindicis manus
experturos.

Superbi
montibus
per similes.
Hor. l. 2. od.

Fulmina, tonitrua, & omnes aërea tempe-
states alta semper ferire solent, vt montes, tur-
res, & colles, humiliaque verò & per terram
prostrata ab earum impetu immunia esse, *Fri-*
untque summos, ait Poëta, *fulmina montes.* E-
lati & inflati animi, mundi montes sunt, & io-
ter illos altissimi sunt Sacerdotes ac superex-
stantes alijs; in illos verò Deus indignationum
suarum fulmina eiaculari, eorumque caput
deijcere vt plurimum solet.

Grad. 22.

Sacerdos, inquit Climacus, *superbus daemon*
opus

ipsum non habet: ipse enim iam sibi & demon & hostis & inimicus est. Dicere pius ille vir volebat, Sacerdotes superbientes & elatos, sibi ipsis hostes esse, & alijs dæmonas.

CAPVT IX.

Sacerdotes iracundi non sint.

IN lege Mosaica præcepit Deus, vt dum summus Sacerdos inauguraretur, & altari consecraretur, oleum capiti illius infunderetur, Et oleum vñctionis fundes super caput eius, atque hoc ritu consecrabitur. Oleum lenitatis ac benignitatis symbolum est; ipsum verò in Sacerdotum consecratione adhibere, denotabat, lenitatem illos præferre, & omnem animo rancorem proscribere debere.

Exod. 29.

Oleum
vñctionis
Symbolū
benigni-
tatis.

Salomon in templo suo, Cherubinos, postes, & ostia è ligno oleagino fieri præcepit, Fecitque in introitu templi postes de lignis oliuarum, & duo ostia de lignis oliuarum. Omnis hæc cerimonia mysticè denotabat, quidquid in Ecclesia est, non nisi lenitatem ac suauitatem esse, & Sacerdotes Cherubinorum instar viuendo, oliuas imitari debere, in sermone comes, in verbis lenes, ab omni iracundia, furore, rancore, & felle alienos.

3. Reg. 6.

Dilectæ suæ perfectiones recensens Sponsus inter cetera, oculos illam habere dicit columbinos, Oculi tui columbarum. Columba felle caret; Sponsa verò hæc Ecclesiam repræsentat. dicere verò, columbæ illam oculos habere, est ostendere Sacerdotes & omnes Ecclesiæ ministros felle carere, iracundiam fugere, choleram detestari debere, nec furorem oculis præferre,

Cant. 1.

& 4.

Ecclesia
Columbæ
similis

ferre, sed placidos illos & mites, ac velut columbas, simplices ostendere.

Prov. 15.

Scriptum in proverbijs Sapiens, virum iracundum & contentionibus assuetum provocare rixas, lites & iurgia causari, *Vir iracundus provocat rixas*: Iuxta hoc proverbium dicendum, Sacerdotem iracundum, Cholericum, & furori imperare nesciū, dissensionū & rixarum esse.

Iob. 5.
Ira stultitia est.

Iob Propheta, magnus ille ebullientium motuum animi Dominus & subiugator dixit, iram stultitiam esse, & stultum ab iracundia infici, *Virum stultum*, inquit, *interficit iracundia*. Cum ipso igitur dicendum, Sacerdotes stultos esse, cum iram induunt, cum passio hæc mentis stultitia sit.

Tuscul. 1. 4.

Non abs re est quod scripsit Cicero, dixisse scilicet Ennium, iram esse initium insanitæ. Iuxta Oratoris huius opinionem, Sacerdos qui irasci incipit & succensere, stultescit, & a sapientia non multum abesse.

Cato.

Hinc etiam dixit Cato, Iratum ab insano tantum tempore distare, quod ira perpetua non fit, & non nisi ad tempus, insania verò diuturnior. Hinc erui potest Sacerdotes iracundos & cholicos insanos esse, & hoc dumtaxat inter utrumque discrimen esse, quod insania sit diuturnior, ira verò quamprimum extinguatur.

Ecclesi. 7.

Idem quoque dixit Sapiens in Ecclesiastico, *Ne sis velox ad irascendum, quia ira in sinu stulti requiescit*. Hocce prudentissimi Regis sequi Sacerdotes consilium velim, sibi que persuadere, tunc illos insanos & stultos iudicari, cum irascuntur & debacchantur; ac prudentes & sapientes, iram dum comprimunt.

Idem

Idem quoque Sapiens ostendit, Zelum & ira- *Eccl. 30.*
cundiam violentissimas quasdam passiones esse Ira vitæ
& ipsæ dies nostros minui, ac velut crudelis- nostræ
simos quosdam tortores, qui vitæ filum interci- tortor.
derent. Miser igitur Sacerdos est, dum iracun-
diam exercet; hanc quippe passionem enutri-
ens, tortorem alit iugulo suo imminentem.

Magnus ille doctor Hieronymus Celantiam *Species e-*
Virginem instruens, ab ira vt sibi temperaret *brietatis.*
suasit, nam ab ebrietate parum illam differre
credebat. *Quid prodest à vino abstinere, & ira a-*
nimum inebriari? Nec omnino inscitè; nam vt
temulentus sibi ipsi imperare nequit, ita nec
furiosus & iracundus. Bacchus sensus sopit, &
ratione ira, atq; omnes animæ vires fascinant;
adeo vt quicumq; Sacerdotem iracundum & ira
æstuantem videt, ebriū se videre, cogitare queat.

Regius propheta feralis huius passionis enor-
mitatem cum perspectam haberet, hanc vt velut
pestem fugerent, omnes est exhortatus, *Desine,* *psal. 38.*
inquit, ab ira, & derelinque furorem. Quod bonus
ille rex omnibus in genere mortalibus suasit,
vobis singillatim Sacerdotes suggero, vosque
ex animo summaq; contentione exhortor, vt
ardorem hunc & æstum vehementiorem ex-
stinguatis, & iracundiam compescatis.

Post religiosissimum hunc regē, suadebat etiā
Apostolus, vt furiam hanc Christiani simul vt *Ira non sit*
enata est, & ebullire coepit, exstingerent, neu *perpetua.*
sol super iracundiam occideret: *sol, inquit, non* *Ephef. 4.*
occidat super iracundiā vestram. Dicere volebat
passiones illas & perturbationes animi Sacer-
dotem dedecere, & easdem quamprimū vt
eruperint, comprimere, & eodem quo conce-
pta die neci dare, id est, iram longo tempore
durare, non debere.

Chilo.

Laertius in
vita.

Chilo Lacedæmonius, vnus è septem Græ-
ciæ Sapientibus, egregias hæc gnomas enu-
lit, *Non cupere impossibilia, non festinare in vi,
obedire legibus, & ira dominari.* Symbola hæc
& gnoma Christianum magis decerent, ac præ-
fertim Sacerdotem; huius enim est nihil impos-
sibile desiderare, in vitæ huius itinere non præ-
cipitare, diuinisque præceptis obedire, & ira
ceterisque inordinatis passionibus dominari.

Ibid.

Interrogatus olim Plato ecquod Sapientis
viri indicium & character esset, ait, *Sapientis
cum vituperatur, non irascitur, non extollitur cum
laudatur;* post ipsum liberè dixero, sapientem
eum Sacerdotem dicendum, qui à passionum
æstu non abripitur, nec laudibus insolescit, nec
vituperio contristatur.

Ibidem.

Ira confi-
lio contra-
ria.

Bias verò olim dixit, Consilio maximè con-
traria esse festinantiam & iram. Philosophi
huius sententiam adaptando, dico Sacerdotem
cælitus destinatum ad alijs consulendum, nihil
ita detestari debere quàm festinantiam & ira-
cundiam. Ecquod enim animam iracundam,
quæque omnia temerè & inconsultò aggredi-
tur, subire salutare consilium potest?

*Lib de re-
pub.*

Hinc etiam dixit Plato, *Nihil tam contrari-
um esse reipublicæ, quàm ira cōmotionem, & im-
petum furoris in ciuibus.* Quod Philosophus ille
de rebus publicis, ipse mihi potiori iure de Ec-
clesijs dicere posse videor; nihilque in Chri-
stianitate reperiri deterius & exitiosius, quàm
fidelium iracundiam & cholericas Sacerdo-
tum passiones.

In opuse.

Quidquid
ab irato fit,
non bene
succedit.

Quæcumque, ait Plutarchus, *ira commoti fi-
ciunt homines, ea necessum est cæca sint & impru-
dentia, & omnino errata.* Eidem accedens, dico
Religio-

Religiosos passionibus suis imperare debere, & iram comprimere, quidquid enim, durante hac passione fit, errori obnoxium esse, imprudentiam & mentis cæcitatem redolere.

Qui se, ait idem, vnà cum ædibus incendunt, omnia intus tumultu complent, vt nec videre possint, nec despicere quid sit vtile; sic ira commotus *ibid.*
animus. Ex hac comparatione inferre licet, Ecclesiasticum, iracundia æstuantem, tanto in tumultu agere, itaque perturbari, vt quid sibi utile, quid expediens sit, videre nequeat.

Idem quoque aliam aliàs similitudinem attulit, *Vt per nebulam corpora, sic per iracundiam res maiores videntur.* Egregia sententia, qua docemur, Sacerdotem iratum, ita omnes animæ facultates perturbatas habere, vt minima quæque magna & enormia videantur, è muscis elephantos, è gutta oceanum, è nihilo miraculum constituat.

Dixit Aristoteles, *iracundia est perturbatio* *Iracundia*
immanis affectione, dura & violenta potentia, *perditionis*
causæ, calamitatum sociæ, pecuniarum *initium.*
perniciæ, adhæc perditionis origo. Sacerdos qui sublimi huic Philosophiæ studuerit, cauebit sibi haud dubiè, ne in hanc passionem incidat; nam ita sibi capitiq; suo damnationem accerseret & ruinam omnibus.

Ante hos Ethnicos dixerat iam olim Sapiens, Iram & furorem esse execrabilia. *Cum* *Eccl. 27.*
hunc in modum Spiritus sanctus locutus sit, Sacerdos & Religiosus tetras has passiones, velut execrabiles & detestandas fugiant.

Inter Prouerbia Salomonis etiam scriptum, *Qui ad indignandum facilis est, erit ad peccandum* *Prov. 27.*
procliuior. Triste præsagium iracundos ac præsertim

Dd

sertim

Tit. 8.

fertim Sacerdotes alijs etiā virijs obnoxios esse. Vas electionis Paulus Episcopi perfectiones & requisita recensens, ait, eum nec violentum, nec iracundum esse debere. Quod ille in Episcopo requisivit, equidem Sacerdotibus non minus necessarium esse credo, dico; iracundiam illos præ ceteris detestari debere.

Iac. 1.

Ad hominis cuiuslibet perfectionem trahi requiri docebat Iacobus Apostolus, *Sit autem omnis homo velox ad audiendum, tardus ad loquendum, & tardus ad iram.* Quod ad omniū perfectionem Christianorū ille putabat necessariū, ipse Sacerdotibus præ alijs necessarium puto, nihilque esse quod eos perfectiores reddat, quā audire multa, loqui quā paucissima, & nūquā irasci.

Serm. 38.
ad fratr.

Eremit.

Sacerdoti
iracundi-
am portare
non licet.

Scriptum est Augustinus, *Sacerdoti non licet percutere servos, non occidere, nō iracundiam portare, nam Dominum ipse habet humilem, & misericordia plenum, hodie verò longè secus accedit, dum Sacerdotes plurimi, in servos violentis sæviunt verberibus, & alloqui vix illos, quin excandescant, omnia tumultu compleant: adeo ut furie quædam infernales videantur.*

Nihil tur-
pius in pa-
store, quā
ira.

Idem eodem loco dixit, *Nihil fœdus, nihil damnosius, nihil lenius, nihil turpius in pastore furiositate.* Sanctus hic Præsul non nisi de Pastoribus & Prælatibus agebat, ipse verò dico, nihil turpius, nihil fœdusque esse omni Sacerdoti iracundiæ subiecto, exæstuante, & præ furore excandescēte, fumosque & flammā eiaculante.

Collat. 16.

c. 7.

Omnia
iracundiæ
præferēda.

Hinc etiam dicebat pius Cassianus, quem ad modum nihil est præponendū charitati, nihil contrariū esse furori vel iracundiæ postponendū, imo & omnia negligēda, quāvis alioquin vitia videantur, ne furiosæ huic passioni locus concedatur.

Docere igitur Sacerdotes vult, quod quemadmodum caritas magna quædam virtus, ita ira non minus sit vitium, quæ ut euitetur, omnium potius iactura facienda.

CAPVT X.

Sacerdotes ne sint lubrici aut carnales.

Fauus distillans, ait in Prouerbijs Salomon, labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius, nouissima autem illius amara quasi absinthium, & acuta quasi gladius biceps, Longè fac ab ea vitâ tuâ & ne appropinquens foribus domus eius. Docere Spiritus sanctus omnes hic Sacerdotes voluit, quantû meretrix malû ac perniciẽ fecû trahat, cuius labia & vultus voluptatẽ, delicias, ac blanditias præferre videtur; finis verò non nisi amaritudinẽ, tel & acredinẽ includit, qui si sibi bene consultû velint, procul ab hoc vitio recedere ac fugere debent, imò numquam limen vel ostium lupanaris accedere.

Sacerdotes meretricias domos fugiant.

Inueni, inquit Ecclesiastes, amariorẽ mortẽ mulierem, quæ laqueus viatorum est, & sagena cor eius, vincula sunt manus illius, Qui placet Deo, effugiet illam, qui autem peccator est, capietur ab illa &c. Cælitus hic docentur Sacerdotes, quàm noxia & pestifens sit mulierum cõsortium, cû laqueus sit, quo vitæ huius venatores capiuntur; cû cor earum rete & verriculum, quod omnia quæ hoc in mundo continentur concludit; cû brachiæ & amplexus illarum vincula & catenæ, quæ misellos illigant & constringunt. soli Dei amici hoc diluuiõ eripiuntur, peccatores verò capiuntur & inescantur. |

Descriptio
pellacis
mulieris.
Eccle. 7.

Dd 2

Consulte

Ecl. 24. *Confulit etiam Ecclesiasticus, In medio mulierum noli commorari, de vestimentis enim eius procedit tinea, & à muliere iniquitas viri. Docet hic Ecclesiasticus Sacerdotes, ne mulierum frequentent commercia, quod familiaritates illa hominum mores corrumpant, & præsertim Sacerdotum.*

Ephes. 5. *Apòstolus Ephesijs scribens ita ait, Fornicatio autem & omnis immunditia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos. Insignis hæc doctrina non tam Ephesios, quàm omnes in genere Sacerdotes respiciebat: tanta quippe morum illorum honestas sit oportet, nulla ut lubricitatis fornicationisq; apud eos fiat mentio, imò eorum quidem quæ indirectè ad lasciuam tendunt; ita quippe sanctos & viros pietatem profitentes decet castitas.*

Ephes. 5. *Magnus ille demonum Iudex & gentium Doctor Paulus, decreta & sententias proferens, vnum in fornicatores & lasciuos protulit, quod eos cælo & Christi hæreditate exclusit. Omnis fornicator aut immundus non habet hæreditatem in regno Christi & Dei. Decretum hoc improbos Sacerdotes comprehendit, qui ob lubricitatem & vitam lasciuam cælo priuati sunt, & beatitudine cælesti exclusi.*

Fornicatio graue peccatum. *In Prouerbij de meretrice agens Salomon ait, Inclinata est enim ad mortem domus eius, & ad inferos semita ipsius, omnes qui ingrediuntur ad eam, non reuertentur. Dicere vult fornicationem peccatum graue & enorme esse, quod animas inferno mancipat; & Sacerdotes qui illius se reos constituunt, salutis suæ naufragium incurrere, & labyrinthum ingredi, è quo numquam egredi possent.*

In pri-

In prima ad Corinthios ita loquitur Apostolus, *Nescitis quia corpora nostra, membra sunt* 1. Cor. 6. Christi, Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? absit. an nescitis quoniam qui adheret meretrici, vnum corpus efficitur. Qui autem adheret Domino, vnus Spiritus est. Per sublimem hanc Philosophiam docere Sacerdotes volebat quàm graua Sacerdotum peccata forent, ac præsertim cum fornicantur; eo quod qui femina se commiscet, vnum cum ea corpus efficitur, ac proinde corporis Dominici particeps esse nequeat: vt & è contrario, qui verè Deo vnitus est, idem cum eo efficitur Spiritus, atque hoc peccatum remis velisq; fugit & detestatur.

Dicere solebat Ambrosius lubricitatem, libidinem & fornicationem esse naturæ tyrannum, *Lib. de Abel* hominum tortorem, vitiorum omnium fomi- & *Cain.* tem, seuum criminum stimulum, & inimicum Libido inquietissimum, qui numquam manere quietæ tyrannus. tum patitur affectum, qui nocte feruet, die an- rannus. helat. Infelix igitur ille Sacerdos est, huic qui deditus est vitio, quandoquidem tyranno se tradit, qui illum exagitet, tortori qui torqueat & cruciet, stimulo qui pungat, & crudeli inimico, qui noctu diuq; illum affligat ac diuexet.

De eadem quoque re alibi agens ait, *Luxuri-* *Lib. de fuga* *sæcul.* *osa, vt furiosa domina, exagitat, vrit, accendit.* merito propterea ab omnibus fugienda. Insipiens Sacerdos ille est, qui tam atroci crudelique Domina se in seruum tradit, quæ animas perpetuè cruciat, torquet & exagitat.

Meretrix, inquit Boëtius, *De scolast.* nouaria, est inferni ianua, via iniquitatis, scorpionis percussio, viscarium scelerum, putens interitus. Ex magni huius Meretrix Philosophi mente Sacerdos qui meretricem inferni ianua accen-
D d 3

accedit, inferni ianuam adit, viam iniquitatis ingreditur, serpentum morsui se exponit, & in ærumnarum se puteum immergit.

Lib. de doct.
christ.
Libido
Dei aduer-
saria.

Luxuria, ait magnus Augustinus, est inimica Deo, inimica virtutibus, perdit omnem substantiam, & ad præsens voluptate delinens, futuram non finit paupertatem cogitare. Dicere vult, virum Ecclesiasticum, si hoc in vitium præceps ruat, Dei se inimicum constituere, omnis virtutis ac probitatis aduersarium, omniumque bonorum operum dissipatorem, & vitæ huius caducæ bonis inhaerentem fallacibus, alterius miseriam inopiamque non advertere.

In Epist.
Libido
ignis in-
fernalis.

Merito proinde, exclamat Hieronymus, *O ignis infernalis luxuria!* cuius materia gelu, cuius flamma superbia, cuius scintilla prava colloquia, cuius fumus infamia, cuius cinis immunditia, cuius finis damnatio perpetua, &c. Dicere porro exclamatio hæc vult, luxuriam ignem diabolum esse, cuius fomites, flabra, sufflabellationes sunt superbia, ingluuies & colloquia: a quo si aduri se patiantur Sacerdotes, præter infamiam, ignominiam, sordes & cruciatus sempiternos nihil expectent.

Libido se-
nibus pro-
brofa.

Scriptit in Officijs Cicero, *Luxuria* verò cum omni ætate sit turpis, tum maxime senibus est foetissima. Conceptum illius meo adaptans proposito, dico quod si infame peccatum libido est, omne hominum genus quàm maxime dedecet, Sacerdotes & Religiosos qui in scriptura presbyteri dicuntur, præ ceteris hominibus dedecere.

Lib. 1. Offic.

Atque etiam ait idem author, si considerare velimus, quæ sit in natura hominis excellentia & dignitas, intelligemus quàm sit turpe diffuere lu-
xuria.

xuria, & delicias carnales consecrari; è contra verò quam honestum sit appetitus refrenare, mediocritatem sectari, & continentiam. Oratoris huius sententiam materiæ meæ adaptans dico, Sacerdotem si vel parùm dignitatem & excellentiam muneris, ad quod vocatus est, considerare voluerit, visurum quamprimùm, quam turpe, infame ac fædum sit, luxuriam sectari, & carnalibus voluptatibus indulgere; è contra verò quam honestum, pulchrum & egregium, sobrium esse, & inuiolabilem castitatem tueri.

Post ethnicum hunc Oratorem alius quidam scriptor Christianus & fidelis, peccati huius Hugo. horrorem detestatus exclamat. *O extrema libidinis turpitudine! quæ non solum mentem effeminat, sed corpus enervat; quæ non animam modò inquinat, sed hominem etiam inquinat & corpus.* Christianæ hæ exclamationes docent nos, Sacerdotes, quo horrore prosequi debeamus libidinem, cum adeò turpe & fædum peccatū sit, ut omnē animæ venustatem deturpando, omnē simul corporis decus & pulchritudinē auferat.

Benè proinde mea sententia scripsit Gregorius Pontifex, *Quelibet alia fiant bona opera, si luxuria scelus non abluitur, immensitate huius criminis obruuntur.* Dicere, quantum quidem colligere possum, vult, Sacerdotes quæcumque etiam bona virtutesque habuerint, si hoc vitio vel aliquatenus infecti sint, ab illius magnitudine cetera adobruui, omnemque suum perdere meritum ac valorem.

Primo Regū lib. scriptū est, filios Heli Sacer- 1. Reg. 2. dotis Deū nesciisse, nec quæ muneris sui forent satis perspecta habuisse, & peccata eorū enormia sacrilegia fuisse. Porro filij Heli filij Belial,

Dd 4 nesci-

Sacerdotes
concubi-
narij simi-
les filijs
Heli.

nescientes Dominum, neque officium Sacerdotum,
&c. Idem omnino de concubinarijs Sacerdotibus dici potest & Religiosis dissolutis, Deum scilicet nescire, neu quæ officij sui partes sunt, satis intelligere, & filios Belial esse, & peccata eorum magna valde & enormia.

David Propheta cum probè perspectum haberet, cur tot in mundo peccata inualescerent, & abominationibus scaterent omnia, unicam illorum esse dicebat causam, quod crederent impij nullum qui delicta castigaret, esse Deum. *Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus; idcirco corrupti & abominabiles facti sunt in iniquitatibus omnes declinauerunt, simul & inutiles facti sunt.* Sacerdotes profecto, quod omnem mundo iusticiam & vindictam diuinam proscribere & eliminare videantur, diuinaque iudicia non perhorrescant, ideo plenis habenis in omne vitiorum genus feruntur, & sceleratam vitam ducunt.

Psal. 13.

Eccli. 5.
Sacerdos
quod facit
votum negligit.

Isai. 52.

Sacerdotes
mundi
fiat.

Suadet scriptura vt vota promissionesque quantocyus compleamus, & quæ Deo promissimus, quamprimum soluamus; nihil enim esse quod magis Deo displiceat, quàm *stultam & infidelem promissionem* Quod verò votum infidelius & vanius, quàm improborum Sacerdotum, dum quam Deo vouerunt castitatem & quidem sollenni voto confirmatam, non seruant?

Mundos esse oportet illos, ait Isaias, qui portant vasa Domini. Sacerdotes profecto sunt, qui Domini vasa gestant, id est, Sacramenta, quæ vasa sunt gratiæ, administrant, & ad quos rerum sacrarum tractatio spectat; ideo mundi fieri oportet & casti, si quis vllus in mundo.

Orant

Oravit olim David *Quid mihi est in calo, & te
quid volui super terram? Defecit caro mea & cor* Psal. 71.
meum Deus cordis mei, & pars Deus in eter-
num. Idem repetat pius ac fidelis Sacer-
dos, nihilque præter suum in cælo. terræ
desideret Deum, eumque velut Deum cordis sui
habeat, atque illi omnes animæ facultates
& cor ipsum tradat; ille verò aliud quid spi-
rat, nec Deum ut cordis sui custodem ha-
bet, qui Venerem impuram sectatur; femina
quæritat commercia, libidinem ac fornicatio-
nem sequitur,

Spiritus sanctus peccatorem olim per Psal-
mistam coarguens, ait, *Quare enarras iustitias* Psal. 49.
meas. & assumis testamentum meum per os tuum,
tu verè odisti disciplinam? &c. si videbas
furē currebas cum eo, & cum adulteris portio-
nem tuam ponebas. Sacerdotes nefarios repre-
hensio hæc spectat inprimis; illi siquidem
sunt, qui omnem disciplinam odio prosequi a-
tur, quique cum adulteris portionem suam po-
nunt; cum fornicationem consecrantur, &
concubinarum frequentanti; erubescere debe-
rent, quòd peccatum sequantur, cum alios ad
virtutem exstimulare ad illos incumbat.

Sacerdotes legis Mosæ, quāvis minoris mo-
menti sacrificijs distineretur, quā ipsū vnicū &
solū nouæ legis sacrificiū, multo tamen expia-
tionibus sese præparare & in anno vicis suæ in
tēplo habitare iubeantur, ne cū vxoribus car-
naliter misceretur. Quāto magis se emūdare &
expiare Sacerdotes nouæ legis par est, qui quoti-
die magnū & venerandū missæ sacrificiū offerūt;
si vero illis inhibitiū erat domū adire, & vxorū
commercio uti, hosce multò potius nefas &

Dd 5 illi-

Innocent.
Epist. 3. ad
Exuperium
& ponitur in
decret.
dist. 82.

illicitum erit, domos suspectas adire & lasciuarum muliercularum commercia sectari.

II. Reg. 21.

Sancti panes non nisi à mundis comeduntur.

Exod. 19.

Dauid Saulis persecutionem fugiens, & in urbem Nobæ concedens, Achimelech Sacerdotem accessit & panem petijt, tum sibi tum socijs: sed ait Sacerdos alios se non habere quàm panes sanctos. Quamobrem petijt, *Si mundi sunt pueri maximè à mulieribus?* Si Sacerdotis Iudaici iudicio nemo panem illum figurantem comedere potuit, nisi qui mundus & sanctus foret, imò & ab vxorio amplexu liber; illi ne altare accedere audebunt panem Angelicum manducaturi, tamque diuinum ac sanctum Sacramentum administraturi, qui quotidie lupanaria & meretrices frequentant?

Moses cum montem Sinai conscensus esset, populo mandauit, sese vt sanctificaret, vestimenta ablueret, & ab vxoribus abstinere, Cumq; lauissent vestimenta sua, ait ad eos, *Estote parati in diem tertium, & ne appropinquetis vxoribus vestris.* Si ad montem conscendendum tanta fuit puritas necessaria, quo Sacerdotes animo ad montem illum altaris accedere possint? lasciuia illa oscula, post sacrilegos amplexus, impura illa contubernia, ac diuinum illud, celeste & incomprehensibile Sacramentum, ore polluto, corde immundo, & anima inquinata recipere præsumunt?

Rom. 60.
ad pop. Ant.

Quo non puriorem esse oportet, tali fructum sacrificio? quo solari radia splendidiorem manum carnem hanc diuidentem, os illud igne spirituali repletum, & linguam illam, pretioso illo sanguine cruentatam? Hæc Chrysostomus. Si sanctus hic Pater, manus, os & linguam Sacerdotum, qui sacræ Iesu Christi corpus tractant, comedunt ac recipi-

recipiunt, solaribus radiis nitidiores esse voluit;
quãtò purior ac mūdior anima illi⁹ sit oportet? Sacerdotes

Cogita, ait eodem loco Chrysostomus, Sacer- enutrien-
dos, quali sis insignitus honore, quali mensa fruaris, tunc eo
quod Angeli videntes horrescunt, nec liberè audent quod An-
intueri, hoc nos pascimus, hoc nos viuimus, & vnum geli videt.
corpus & vna caro cū Christo efficiuntur. Diuinum
& luculentum argumentum, quo efficere vult, sicut
Angeli, quorum tanta sanctitas, venerabile hoc
Sacramentum Eucharisticum ne intueri qui-
dem audent, Sacerdotes qui ipsum manibus tra-
stant, eodem viuunt & pascuntur, & diuinitati
viri sunt, Spiritibus illis cælestibus multò esse Sacerdotes
puriores ac mūdiores debere. improbi

Scriptum est apud Sapientem, Non intrabit a- æterna in-
nimam maleuolam sapientia, nec habitabit in cor- digni sapi-
pore subdito peccatis. Iuxta diuinum hoc oracu- entia.
lum perfectè credendū, nefarios Sacerdotes, quo Sap. 1.

rum anima simul & corpus peccatis inquinata
sunt, sanctū hoc Sacramentū, quod æternā sapi-
entiam in se includit, vt recipiāt indignos esse.

Scriptum etiam Ecclesiasticus, dona iniquorum
non probat Dominus, neque respicit in oblationes
iniquorum nec in multitudinem sacrificiorum eorum
propitiatur peccatis. E quo colligitur Deum Sa-
cerdotes & religiosos qui carnaliter viuūt, vo-
taque sua pessundant, negligere, eorum oratio-
nes cōtēnere, imo nec illorū sacrificiis placari. Eccles. 34

Maledicto eos olim Dominus dignos cēfuit, Qui sca-
dalum
qui aliis scandalo forent: quare ait, Va homini il-
li per quem scandalum venit, &c. Qui scandali-
zauerit vnum de pusillis istis, expedit ei vt su-
pendatur mola asinaria in collo eius, &
demergatur in profundum maris. Vos ve-
rò Sacerdotes qui immunditia & sordibus
vestris

vestris Christianis omnibus scādalo estis, certi estote, à Deo vos maledicendos, multoque vobis satius fore, si lapidem molarem ad collum habentes in profundum demergeremini oceanum.

Psal. 49.

Per Psalmographi os olim Spiritus sanctus loquens, de peccatoribus ex postulans dixit. *Aduersus filium matris tua ponebas scandalum, haec fecisti & tacui.* Directè hoc de Sacerdotibus intelligendum est, illi quippe dissolutionibus, lubricitate & fornicatione sua fratrē suum Christianum, adeoque omnes sanctæ matris Ecclesiæ filios scandalizant.

Psal. 72.

Deus fornicatores & lasciuos destruet.

2. Reg. 8.

Magnus ille Israelis rex Dauid de peccatorum ruina vaticinatus, hunc in modum locutus est, *Quia ecce qui elongant se à te peribunt, perdidisti omnes qui fornicantur abs te, id est, qui à sancto cultu tuo recedunt, quò fornicationi & impudicitia se dedant.* De Sacerdotibus intelligi hæc Prophetia debet, ac de iis præsertim, qui tergum Deo obuertentes, eiusque sanctum obsequium derelinquentes, sensualibus ac carnalibus cupiditatibus habenas laxant, qui omnes haud dubiè malum exitum consequentur, ac tandem aliquando vindicem Dei manum sentient, dignamque maleficiis sceleribusque pœnam luent.

Sacerdotum nefariorum temeritas cum Ozæ temeritate collata.

Si Ozæ temeritatem olim Deus, quod arcam Domini labantem sustineret, tam graui dignam celsit supplicio, ut vitam perdiderit. Iratusq. est indignatione Dominus contra Ozam, & percussit eum super temeritate, qui mortuus est ibi iuxta arcam. Quanto potius castigari meretur temeritas, impudentia inquam Sacerdotum, qui variis Deum sceleribus offendentes, Missam celebra-

re, ac

re, ac post tot lasciuias & turpitudines, corde, ore, corpore, & anima impudica non iam arcam, sed verum Iesu Christi corpus, tangere, & Sacramenta in illius Ecclesia administrare præsumunt?

Non parua vobis (alloquitur Sacerdotes Chrysostomus) imminet ultio. si quæ cuiuspiã conscientia nequitia, huius mensæ participem esse concedatis, sanguis eius de manibus vestris exquiretur. Si verò puniri Sacerdotes merentur, quod aliquem sceleris reum, ad Sacrosanctam Eucharistiã admittant; ipsi annon grauius castigandis si penitus immundi & inquinati & variis oppleti criminibus ad altare accedere, & horrendum missæ sacrificium celebrare audeant?

Hom. 60. ad
populum.

1. Cor. 11.

Ait in prima ad Corinthios Apostolus, Qui Sacerdotes autem manducat & bibit indignè, iudicium sibi indignè manducat. O verba terribilia, vera tamen! quæ celebrantes iudicium suum celebrant, docent Sacerdotes carnales & concubenarios, qui adèd indignè Missæ sacrificium celebrant, iudicium, mortem sibi & damnationem celebrando arcessere, reosque corporis & sanguinis Domini constitui, & tandem aliquando velut perfidos & proditores, Iudæ instar damnandos.

Lasciuia ac libidinem Sacerdotum ita semper Ecclesia detestata est & abhorruit, pluribus Gre. dist. 50. ut in locis decreuerit quod, Qui post acceptum c. Pernemus. sacrum ordinem, lapsus in peccatum fuerit carnis, sacro ordine ita careat, ut ad altaris ministerium ulterius non accedat. Colligite hinc lasciuia ac concubinarij Sacerdotes, vos si summo vobiscum iure ageretur, degradari ob vitæ scandala, & à Missæ sacrificio priuari debere.

Sacerdos
adulterij
conuictus
monasterio
inclu-
datur.

Coneilium verò Aurebianense longè grauius in eisdem decretum tulit, Si quis clericus adulte-

Dist. 87. c.
cod.

*adulterasse aut confessus aut convictus fuerit, de-
positus ab officio, communione concessa, in monasterio
vita suae tempore detrudatur. Utinam decre-
tum hoc hodie in usu foret, quot panitentes
cernere esset, quot monasteria repleta, quot pa-
nitentias, quot Sacerdotes huius criminis reos,
sed quæ temporum nostrorum calamitas, exhibe-
latur hic canon, liberè omnes in lasciviam re-
unt, & commune ià vitiū est Sacerdotum lascivium.*

Sess. 23. c.

14. de cohab.
bi. cler. &
mul.

Turpe est
Sacerdo-
tem esse
impudicū

*Quam turpe, ait Concilium Tridentinum, ut
clericorum nomine indignum, in impudiciis
dibus immundoq, concubinato versari. Et sane
nil foedius, nihil turpius, quam clericos lascive
vivere, meretrices frequentare, & illicito con-
cubitu domum suam polluere, quod nomine
dignitate quam præferunt, est indignis-
simum.*

Excom-
munica-
tur

Sess. 25. c.

14. de co-
hab. cler. &

mul. c. 2. &

3. de sent.

excom. c. Si

concupisc.

*Porro tanta sceleris huius est abominatio, ut
magnum hoc & generale concilium in illius ca-
stigationem decreverit, ut, si Ecclesiasticus con-
cupiscatus convictus fuerit, & post amica &
salutares exhortationes, à peccato non recesserit,
omni mox officio & beneficio priuetur, &
simul honore & loco inter ceteros indignus
dicetur; & si nec his poenis resipuerit, & sca-
dalosas mulierculas à se dimittere aut repudi-
renoluerit, excommunicationis gladio puni-
atur, & à numero fidelium excludatur. O di-
vina decreta, & leges egregiæ! cur verò hodie-
na die abrogatæ videmini? cur vsus inolevit
ne si hodie observaremini, quot beneficia vac-
rent, quam multi inhabiles, quot Sacerdotes ir-
regulares conspicerentur; quot item Ecclesi-
astici excommunicati? Quamobrem Sacerdotes
vitam in melius commutate, abominationes*

has relinquit & excommunicationis fulmina *Dist. 32. c. 6.*
perhorrescite. *ead. & dist.*

Adhuc canones prohibent simul & magnus *81. c. si qui*
Pontifex Nicolaus, Nullus vt Missam audiat pres- *sunt.*
byteri, quem scit concubinam indubitanter habere. Sacerdotis
Magnum igitur & graue illorum peccatum est, concubi-
tum ne concubinarij quidem Sacerdotis Mis- *narij mis-*
sam audire liceat. *sam nemi-*
ni audire

Non solum Sacerdotes, (ait Ioannes Driedo S. *licet.*
T. Doctor) qui Sacramenta indignè tractant, iram *De l. ebrist.*
Dei super se prouocant, sed omnes qui ipsis indignè *l. c. 11.*
celebrantibus quodammodo communicant. Dicere *Greg. 7. dist.*
vult Sacerdotes peccata vestra enormia & gra- *81. c. eod.*
uia esse, cum non solum, quod post nefarios &
illicitos amplexus celebretis, Deum offendatis,
sed alios etiã qui officio vestro adstant, peccato
inuoluatis & vt Deum offendant, in causa estis.

Si qui sunt presbyteri, ait magnus Papa Grego- *Sacerdotes*
rius, qui in crimine fornicationis iaceant, interdi- *fornican-*
cimus eis ex parte Dei omnipotentis & sancti Petri *tes Ecce-*
auctoritate introitum Ecclesie, vsque dum penite- *sia arce-*
ant. Sententias has & decreta videant Sacerdo- *tur.*
tes lubrici, sibiq; persuadeant, Deū si in peccato
progrediantur, de peccato vindictam sumptu-
rum, & in peccati detestationem Ecclesie suæ
introitu illos interdicere.

Idem quoque ex parte Dei omnipotentis, & *ibid.*
Apostolicæ sedis auctoritate decernit, Si
quis verò in peccato suo perseuerare ma-
luerit, nullus vestrum eorum præsumat audire
officium: quia benedictio eorum vertetur in male-
dictionem. O verba horrenda ac terribilia, hic
aures & animos aduertite Sacerdotes, quam-
primùm ab hoc vitæ dedecore & impudicitia re-
cedite, vitiis his valedicite, lasciuie valedicite,
concu-

concubinas dimittite, sordes hasce deferite, horrorem peccati vestri relinquire, & cogitate vos, quâdiu hoc in statu versamini, Dei inimicos existere, ab officio suspensos & interdictos, & quidquid demum agitis aut dicitis, Deo displicere & hominibus scandalum asserre, benedictiones quoque & preces in maledictiones & vitia conuerti.

CAPVT XI.

Sacerdotes à iuramento abstineant,

Blasphe-
mos puni-
uit Nabu-
chodono-
sor.

Dan. 3.

Babyloniorum Rex Nabuchodonosor, vi-
so, Daniele inuiolatum & sospitem lacu
leonum egressum esse, veri Dei numen ag-
noscens, edictum quiddam promulgauit, vt
quicumque Deo Sidrach, Misach & Abdenago
malediceret, morti traderetur, & domus illius
solo æquaretur, *Ame ergo positum est hoc decre-
tum, vt omnis populus, tribus & lingua quacumque
locuta fuerint blasphemiam contra Deum Sidrach,
Misach & Abdenago, dispereat, & domus eius va-
stetur.* Sexcentæ leges sunt tum humanæ tum di-
uinæ, quæ omnes quicumque eundem Deum
blasphemauerint, & sanctum eius nomen in va-
num assumpserit, etiam si Sacerdos sit, morti
tradunt, & animas illorum damnationi immer-
gunt.

Blasphe-
mus morte
afficitur.
Leuit. 24.

Quin & in Leuitico regium ac diuinum de-
cretum de blasphemis legere est, *Qui blasphe-
mauerit nomen Domini, morte moriatur.* Decre-
tum hoc cæleste Sacerdotes imprimis spectat,
qui si per Dei nomen iurare temere præsumpe-
rint, re ipsa & iure morti perpetuæ, addicendi
sunt.

Deus quoque Chore, Dathanis & eorum sequacium supplicij & castigationis rationem reddens, aliam non dedit quàm quòd aduersus se blasphemum exstitissent: *Sin autem nouam rem fecerit Dominus, vt aperiens terra os suum deglutiat eos, & omnia quæ ad illos pertinent, descendentque viuentes in infernum. scietis quod blasphemauerint Dominum.* Rationem hanc ipse vsurpans dico, metuere omnes, & imprimis Sacerdotes, debere, ne terra furorem induens, quamprimum illos deuoret, cum aduersus diuinam maiestatem blasphemias eructant.

Dauid cum atrox hoc peccatum admisisset, & Propheta illud ipsum ob oculos ei poneret, 2. Reg. 1.º imprimis ob blasphemiam cuius causa fuerat, Corruptus illum corripuit, *Quoniam blasphemare fecisti nomen Domini.* Vos verò Sacerdotes qui reges estis, hoc exemplo discite, Deum irasci, vosque punitione dignos non modò cum per Dei nomen iuratis, sed in causa etiam estis, vt alij ipsum blasphemant.

Non vsurpabis, ait in Deuteronomio Deus, nomen Domini Dei tui frustra, quia non erit impunitus qui super re vana nomen eius assumpserit. Deut 5. Sacerdotes qui præceptum hoc transgrediuntur, Blasphemiam & omni momento Dei nomen abiurant & maledicunt, persuadere sibi debent, non impunè se habituros, & tandem aliquando insolentiam suam castigandam.

Hac de re agens Salomon, velut paræneticè dixit, *Iurationi non assuescas os tuum, multi enim ceciderunt in illa.* Vobis hoc prælegitur ac præscribitur Sacerdotes; quamobrem cauete ne os vestrum blasphemiarum & iuramento execratorio assuecatis, quòd noxia quædã & nefaria cõsuetudo sit.

Ec

Tobias

Tob. 13.
Blasphe-
mus à Deo
condem-
nabitur.

Tobias ad extremum vitæ cum venisset, Deo gratias agens eiusque laudem & gloriam deprecans, ait, *Maledicti erunt qui contempserint te. Sancti huius viri monita auscultate Sacerdotes ac Religiosi, & cogitate, quando Deum contempnitis, maledictionem vos mereri, & id eundem blasphemij impetueritis, iudicium & condemnationem.*

Eccli. 23.

Dixit olim Sapiens, *Vir multum iurans repletur iniquitate, & non discedet à domo illius plaga.* Oraculum certissimum iurantium, quod mos iniquitate complendas, & iniquitates huius ab ultrice Dei manu puniendas, illiusque furorem & indignationem blasphemantium semper ceruicibus imminere; sed impiis dum in Sacerdotibus ac religiosis repetere fuerint.

Isai. 1.
Blasphe-
mus male-
dicit Deo.

Hebræorum ingratitudinem exaggerans Deus per Isaiam, hæc illis imprecatur mala; *Ve genti peccatrici, semini nequam, filijs sceleratis, dereliquerunt Dominum, blasphemauerunt sanctum Israel.* Zelus ille Propheticus aduersus ingratum & blasphemum populum huiusmodi maledictiones detonans, ostendit, Sacerdotes illos verè ingratos esse qui iuramento assuecunt, & à Deo maledici merere, cum sanctum eius nomen blasphemant: Hæc scilicet peccata vix remittuntur, & graua sunt ut quæ maximè.

Matth. 23.
Christus
suos iurare
vetuit.

Ipsæ etiam mundi redemptor Christus Apostolos primos orbis Sacerdotes penitus iurare vetuit, & omnem blasphemiam fugere docuit, *Dico autem vobis non iurare omnino.* Apostolorum exemplo cogitent Sacerdotes omnes

omnes, nefas esse iurare, idque præcepto & ore Christi, & quicumque præceptum hoc prætergressus fuerit, maiestatem diuinam non parum offendere.

Ad hoc ipsum Christianos omnes incitauit Apostolus Iacobus, *Ante omnia autem fratres mei, nolite iurare, neque per cælum, neque per terram.* Beatus ille clericus, qui Apostolo credens, eiusque obsecrationem vt præceptum accipiens, à iuramento abstinet, nec cælum, terram, elementumque inter loquendum vsurpat.

Iac. 5.

Redemptor hominum Christus, ea quæ hominem polluerent & inquinarent recensens, blasphemias inter alia ponit, dicēs, *Homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae; hæc sunt quæ coinquinant hominem.* Inter omnia enim peccata, nullum est quod Sacerdotis honorem magis lædat, aut violet, quam iuramenta; nullum quoque quod polluat amplius quam blasphemia.

Matth. 15.

Mar. 7.

Blasphemia homi-

nem pol-

luit.

Vidisse se Ioannes in Apocalypsi bestiam ait è mari ascendentem, cornibus decem & septem capitibus instructam, & cui datum os loquens magna & blasphemiam. Omnium interpretum & mei vnius etiam iudicio, bestia hæc Antichristum denotabat vel diabolus; dicere porro mysterium vult, omnes omnino homines, & Sacerdotes imprimis, qui iuramento assuescunt & blasphemias assidue eructant, in mundo hoc velut Antichristos & diabolos esse.

Apoc. 13.

Antichri-

stus erit

blaspho-

mus.

In tragœdia passionis Pontifex Caiphas Christum vt blasphemum, falsò tamen, coarguens mortē eū dignissimū iudicauit, quā opinionem etiam populus secutus, communi eum sen-

E 2

sentia

Matth. 26.

tentia morte afficiendum iudicarunt, *Blasphemit: quid vobis videtur? Reus est mortis.* Ex iustitia hac Iudæorum sententia colligo, & iustā pronuntio, omnem Sacerdotem, qui blasphemus est, morte affici debere; si vero hominum & Angelorum suffragia petenda sunt, omnes quā possunt maximē clamant, morte illum plectendum & quidem sempiterna.

Act. 6. & 7.

In Actibus Apostolorum nullum aded prægnans & graue in Stephano crimē Iudæi repperunt, quam quod blasphemasse illum aduersus Moysem commenti sint, *Tunc summisserunt viros, qui dicerēt, audiuisse se eū dicentē verba blasphemie in Moysem & Deū, &c.* Falsò hæc sanctio Martyri imponebatur, & nō nisi mera erat calumnia; causa tamen erat bona, & digna ob quā morte plectendus esset. Ego quoque his veltigijs insistens dico, nullum in Sacerdote grauius & enormius reperiri aut cogitari crimen posse, quā si iuramenti, & blasphemie aduersus Deum, Sanctos & creaturas prolatae reus esse cōnuincatur, atque idcirco meritò illum accusandum: quorum si reus fuerit, morte dignus est, & viuus lapidibus obruendus.

Luc. 9.

Scribæ & Pharisei cum Christum loquentem audiuisent, & iurasse eum & blasphemasse crederent, mirabantur, & dicebant, *Quis est hic qui loquitur blasphemias?* Cum Sacerdotem execrantem, detestantem, blasphemantem, iurantemque audimus, meritò mirari & dicere possumus, Quis est hic qui loquitur blasphemias? Anne Turca, Saracenus, Hæreticus, Antichristus, diabolus?

Ira blasphemie mater.

Ephes. 4.

Paulus Ephesijs scribens ait, *Omnis amaritudo & ira & indignatio & clamor & blasphemia tollatur.*

tur à vobis cum omni malitia. Gloriosus hic Apostolus, iram, indignationem & furorem hic prohibet, quòd fomes & incentiua iuramenti & blasphemix sint. Beatus autem Sacerdos est, qui nò indignatur, furit, bacchatur; ita enim fiet, vt non maledicat & blasphemet, ira namque blasphemix mater est.

Vidit olim Propheta quatuor per mare de-
scentibus ventos, qui postquam varios motus &
turbines excitassent, horrenda oceano monstra
& terribiles bestix ascenderunt, Et ecce quatuor
venti cali pugnabant in mari magno, & quatuor
bestiæ grandes ascendebant de mari diuersæ inter
se. Quatuor illi digladiantes venti, quatuor pas-
siones, quæ semper animam nostram in mari
mundi huius oppugnât, designât. Dicere porro
mysterium vult, quod, postquam passiones, ira,
rabies, furor animam exagitarent, è cordis a-
byssis inimicitix, odia, iniuriæ, indignationes,
clamores & blasphemix erumpent, quibus nul-
la terribiliora & tetriora in rerum natura fingi
monstra queunt. Ab his verò ventis caute Sa-
cerdotes, flammæ exstinguite, & huiusmodi è
mari vestro monstra non prorumpent, neu in
Deum blasphemix existetis.

Nunc autem, ait Apostolus, deponite & vos,
omnem iram, indignationem, malitiam, blasphemiam,
turpem sermonem de ore vestro. Idem vobis
occino Sacerdotes, & simul obsecro, vt iram &
indignationem omnem deponatis, malitiam
exuatis, turpiloquium vitetis, omneque iura-
mentum & blasphemiam ore vestro proscri-
batis.

Scripsit olim etiam Augustinus, tam prouidi-
dum ac

Post iram
blasphemix
succedit.

Dan. 7.

Ad blas-
phemix
fugam
suos exci-
tat Paulus.
coloss. 3.

Lib. de mendacio.

dum ac sapientem esse debere Sacerdotem, ut numquam iuret, ne scilicet, inquit, semel inquit ad facilitatem iurandi veniatur. ex facilitate ad consuetudinem, & ex consuetudine ad periurium decidat. Sæpe enim fit ut Sacerdotes & Religiosi dum iurare incipiunt, habitum quemdam iurandi acquirant & consuetudinem, ipsaq; mox in naturam convertatur, itaque blasphemis & periuriis deinde viâ sternât. Quare ab hac semita declinate Sacerdotes, & aliud iter insistite.

Concilia iurare vetant.

Ita porro quartum Concilium Carthaginense iuramentum detestatur, ut clericum per creaturas iurantem acerrimè obiurgandum, & si perstiterit in vitio, excommunicandum sentiat. Sacerdotes, qui omni momento blasphematis, iuxta Concilij huius decreta acriter obiurgari meremini, si verò nec ita respiscatis, excommunicari & ab Ecclesiæ communione sequestrari meremini.

Sup. illud Matthæi Blasphemavit.

Dixit olim Augustinus, cuius sententiam vniuersa etiam sustinet Ecclesia, Non minus peccant qui blasphemant Christum regnâtem in celis, quam qui crucifixerunt ambulanti in terris. O verba horrenda! An non veremini iurantes, & vos præsertim Sacerdotes; an non cogitatis, quod dum iuratis, nomen Dei blasphemia proscinditis, tantum vestrum peccatum esse, quantum Iudæorum, qui cruci illum affixere, & in eadem exspirare coegerunt.

C. de reformatione curia.

Quomodo concilia Sacerdotes blasphemos punierint.

In Concilio Lateranensi sub Leone decimo decretum est, ut si Sacerdos in nomen Iesu & Beatæ Virginis blasphemus existere præsumserit, primò beneficij sui fructibus priuetur, secundo beneficiû suum amittat; at si tertio arguatur & conuincatur, dignitatibus & beneficiis omnibus

bus quæcunque habuerit, eo ipso priuatus existat, ad eaque vltius retinenda inhabilis redatur. Hæc iudicia perhorrescite Sacerdotes, secreta hæc vobis meum incutiant, Conciliis obedite, ne hæc poenas incurratis. Vos inquam Episcopi qui adeo opulenti estis, vos Beneficiarij, qui tot census & redditus annuos possidetis, vos Pastores, quibus tot decimæ conferuntur, horum omnium confiscationem timere, ne item Deum offendaris, ne proximo scandalo sitis, & animarum vestrarum perniciem incurratis.

CAPVT XVI.

Sacerdotes non sint erronei & vagabundi.

INter ceteras quas Deus primo homicidæ & fratricidæ Caino maledictiones inflixit, fuit Gen. 4.
Sacerdotes
vagi Caino
similes. quod toto vitæ tempore per terram vagaretur & erraret. *Vagus & profugus eris super terram.* Atrox & gravis hæc sententia aduersus nefarium hunc paricidam lata, præiudicium quoddam profecto fuit, Sacerdotes vagos & errantes Caino per similes esse, à Deo hic maledictos, & post hanc vitam puniendos.

Hebræis olim minas intentans Deus ait, Num. 14. posteritatem illorum ob peccata perpetrata in deserto ad multos annos vagaturam, & eodem non sine molestia egressuram, *Filij vestri erunt vagi in deserto.* Magna haud dubiè Dei punicio, patria egredi, sine habenis huc illuc ferri, perque omnes orbis angulos diuagari, ac præsertim Sacerdotem.

Iob de diuina vindicta, de quæ Dei in peccatores animaduersione loquens ait, Iob. 22. *Viros potentes gyrans migrare fecit, & vagati sunt in gentibus.*
Et 4 alienis

alienis. Sacerdotes omnes viri potentes sunt, sed non mediocris cæli vindicta est, cum Ecclesias illos deferere, per vrbes varias discurre, & in externis regionibus diuagari videamus.

Pro. 5.

Vagari signum animi lasciui.

Mulierem lasciuam describens Salomon inter cætera ait, gressus eius vagos esse, & vias eius inuestigabiles. Insignis locus qui docet, Sacerdotes vagos & errantes & diæcesim relinquentes, animi sui leuitatem lasciuamque ostendere.

Cant. 1.

Filiam de-
deceat huc
illocque di-
scurrere.

Cordata illi sponsa de sponso sciscitans, egrèta mē & nonnisi inuita domo egrediens ait, *Induca mihi quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum,* & ab omnibus quæ me errantem conspexerint, vana, & vagabunda iudicer. Prudens illa sponsa animarum sanctarum imaginem ferebat, quas numquam monasterio, si religiosæ aut templo, si Sacerdotes sint, egredi oportere: nihil enim indecentius & turpius quàm diuagari & huc illucque plateatim discurrere.

4. Reg. 4.

At in Elisæo miraculum singulare fuit & res inaudita, quoddam mulier Sunamitis illum virum Dei & sanctum esse iudicaret, quod sæpius ante domum illius transiret, *Quæ dixit ad virum suum, animaduerto quod vir Dei sanctus est iste, qui transit per nos frequenter.* Est enim eximium & inauditum miraculum, si Sacerdos vel religiosus qui sæpe per plateas curstat & otiosus diuagatur, vir sanctus & probus habeatur, & magnâ populo fiat.

Vagari signum mulieris salacis.

Inter meretricis & pellacis mulierculæ notas euagationem & inquietem posuit Salomō. *Garrula & vaga, quietis impatiens, nec valens in domo*

domo consistere pedibus suis. Quòd moraliter hoc exponam, dico Religiosum, qui monasterij se septis continere nequit, sed huc & illuc per oppida & plateas discurret, & perpetuò vagus obambulat, animæ suæ instabilitatem ostendere.

Prou. 7.

Soror Patriarcharum Dina, quòd euagari & discurrere, paterna domo egredi, & per agros externorum obambulare voluerit, sibi ipsi exitio fuit, & verecundiam virginalem à principe Sichimitarum deflorata amisit, *Egressa est autem Dina filia Lia vt videret mulieres regionis illius. Vt allegoricè hoc exponam, quotnam hodie animas sibiipsis perniciem adferre constat, quot Sacerdotes & Religiosos sibi exitio esse videmus, quòd cursitent, diuagentur, & intra monasterij claustra nequeant persistere.*

Gen. 34.

Cur olim populum suum castigaret Deus, per Prophetam aperuit, dum, vagationem & cursitationem, instabilitatemque in eo coarguit: ait enim per Isaiam, *Propter iniquitatem auaritiæ eius iratus sum, & percussi eum, &c. & alijs vagus in via cordis sui.* Si quis etiam hodierna die inquirere voluerit, cur tam grauitèr Deus in Sacerdotes animaduertat, auaritiàm illorum in causa esse comperiet: nulla verò maior & grauior illis infligi punitio potest, quàm si liberè, dimissis habenis huc illuc diuagentur & quietem fugiant.

Isai. 57.

Eodem etiam modo Oseas famem & captiuitatem Israelis prædicens, velut omnium malorum & ærurnarum maximam adiungit, *Abijciet eos Dominus Deus meus, quia non audierunt eum, & erunt vagi in nationibus.* Et est reuerà grauis punitio & seuera Dei animaduersio, cum Religiosus solitudi-

Osee. 9.

Religiosus discurrens

reprobatus se à

Deo ostendit.

Ee 5

litudi-

dit.

litudinem perosus diuagatur; ostendit enim se à Deo reprobatum & omnino abiectum.

Gen. 27.

Esau vir prophanus, qui semper per silvas & montana venando oberrabat, quod domi subsistere non potuerit, benedictione paterna excidit, & sui ipsius ruina exstitit; Iacob verò, qui à latere matris non recederet, eandem obtinuit & primogenituræ ius sibi vindicauit. *Sume arma & pharetram & arcum & egredere foras.* Allegoricè hoc exponendo dico, Sacerdotes & Religiosos qui venatione oblectantur, quotidie per silvas & agros oberrant, neu in templo subsistere queunt, sæpenumero sanctis Patris celestis benedictionibus priuari; solitarios verò & quietis studiosos, Iacobos, qui à domo Dei non recedunt, inq; cœnobiis suis quieti degunt, easdem nancisci, & tum in hoc mundo, tum in altero beatitudinis compotes reddi.

Ioan. 20.

Post resurrectionem Dominicam Apostolus Thomas, quod ambulatum exiisset, & collegarum suorum, qui noctu diuque precibus intendebat, consortium deseruisset, Christi apparentis conspectu priuatus fuit, eumque coram Apostolos alloquentem audire & videre non potuit, *Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Iesus, &c.* Vos verò Sacerdotes, qui Thomæ exemplo diuagamini, videte, ne, dū sapius ab Ecclesia abestis, & deambulatis, aliis orationi incubentibus, iucundissimo Christi, qui ita dudū resurrexit, & ita gloria donatus est in Cælo, aspectu priuem ini.

Gen. 7.

Sacerdotes
vagi coruo
Noei simi-
les.

Coruus ex arca dimissus, eodem, cessante diluuiio, non est reuersus, sed cadaueribus insedit, *Emisit coruum qui egrediebatur, & non reuertebatur, donec siccarentur aquæ super terram.* Doce-

Docemur hic, Sacerdotes & Religiosos vagari
assuetos, Ecclesia, quæ vera Noëi arca est, egre-
dientes, eodem sæpenuerò non reuerti, oc-
cupationum mundanarū diluuiò obrutos, aut
putrescentibus mundi voluptatibus adhærentes.

*Concil. Ven-
et. I. c. 5. A-
gath. c. 38.
Meldes. c. 22.*

Sacra Ecclesiæ Concilia vetant Clericos &
Monachos sine litteris commendaticijs, extra
diocesim diuagari. Quotnam verò hodie er-
rones & vagantes Sacerdotes videre est, qui si-
ne licentia, magno Ecclesiæ scandalo, propria
diocesi relicta, per alienam diuagantur.

Adhæc Magnum Concilium Tridentinum
hosce erroneos grauitè corripies, vetat ne Epi-
scopi, celebrandi, Sacramentorum aut alia-
rum functionum sacrarum exercendarum
in sua diocesi licentiam illis concedant; *Nec Sess. 23. c. 16.*
*ab vilo Episcopo ad diuina celebranda, aut Sacra-
menta administranda admittatur.* Egregia sta-
tura, quæ hodie vtinam in vsu forent, non tot
religiosos vagabundos, non tot Sacerdotes ex-
tra diocesim errantes videremus.

*Cap. 15. c. 13.
Can. 17.*

Ipsa quin etiam Synodus Oecumenica Nice-
na, Chalcedonensis, & Constantinopolitana
sexta, huc de Sacerdotibus vagis canonem scri-
psere, *Quod si relictis locis suis ad alium se locum
transfere voluerint, deponantur & ab officio su-
spendantur.* Proh audaces & licetiosi Sacerdotes,
qui sine licentia & venia per vniuersum regnū
discurritis, & liberè velut equi cōductitij diua-
gimini, Deum profectò non mediocriter of-
fenditis, & conciliorum decretis aduersamini.

Quintus decimus Apostolorum Canon, ab a-
lijs duobus Concilijs cōfirmatus, omnes Sacer-
dotes à diuinis suspensos censet, qui Præsulum
iniussu relicta parochia, per vrbes externas
euagan-

*Concil. Nic.
c. 16. Antio-
che. c. 3.*

euagantur; Si quis Presbyter, vel diaconus, re-
cta sua parochia in aliam abscesserit, eum non am-
plius celebrare iubemus. Hæc decreta attendite
vagi Sacerdotes, vobisque persuadete, Deum
vos, dum sine licentia discurretis, grauius of-
fendere, Conciliorum statuta transgredi, vo-
bisque illicitum esse Missam celebrare, vel sa-
cra & diuina peragere.

Venatio
Sacerdoti-
bus inhi-
bita.

Dist. 34.

c. eod. de

Cler. ven. c. 2.

Concil. Mo-

gunt. ne Cle-

ric. vel Mo-

nachi. c. 1.

Dist. 86.

c. eod.

Omnibus seruis Dei, docent Canonista, id est
Clericis, venationes & siluaticas vagationes cum
canibus, & vt accipitres & falcones habeant, in-
terdicimus. Hodie verò statuta illa violantur
& passim negliguntur, cum non nisi religiosos
& Ecclesiasticos per agros & siluas venando
oberrantes videamus, accipitres & falcones
educare, per montana & ferarum spelæa diua-
gari, & magno cum suorum scandalo venati-
oni incumbere.

Esau, inquit Hieronymus, venator erat, quid
peccator, & penitus non inuenimus in scripturis
sanctis sanctum aliquem venatorem, piscatores
inuenimus sanctos. Notatu res dignissima, Sa-
cerdotes, & Religiosos, si sancti & deuoti esse
velint venationem fugere debere, qui verò ei-
dem student, Esau imitari, & eiusdem etiam
peccati participes fieri, venatio enim & pie-
tas simul nequeunt consistere.

CAPVT XIII.

Sacerdotes ne sint in habitu dissoluti.

Eccl. 19.

Ex habitu

quis agno-

scitur.

Dixit olim Salomon, Amictus corporis &
drusus dentium, & ingressus hominis enun-
tiant de illo. Et reuera, Sacerdotes, ex habitu
quis

quis agnosci potest, adeo vt quicumque Ecclesiasticorum in habitu dissoluti sunt, virtute se carere, & internè non benè dispositos esse declarent.

Irritatus olim aduersus Israëlitarum luxum & fastum Deus, per Sophoniam Prophetam ait, *Sophon.*
Vistabo super eos qui induti sunt veste peregrina.
Quibus verbis elicere possumus, Sacerdotes & religiosos qui nouo & peregrino schemate induti sunt, Deum ad iracundiam prouocare, & grauissimè corripì debere.

Verus lex vetabat, ne quis vestem diuersicorem & è duabus materijs paratam indueret, *Leuit. 19.*
Veste que ex duobus texta est non indueris. Evangelica lex idem omninò vetat, Sacerdotes inquam prohibet, diuersicoloribus aut coloratis vestibus uti. sunt enim hæ vanitatis indicia, & mundanorum Symbolum.

Benè proinde consuluit olim Sapiens, *In veste glorie non glorieris vmquam.* Diuinum & egregium consilium, quo docentur Sacerdotes, in veste non superbire, vanitates fugere, & fastum in toga non querere. *Ecc. 11.*
Nemo vestitu gloriatur.

Achab quòd vestem bellicam assumpsisset, seseque militem ostendisset, in conflictu occubuit, *2. Paral. 18.*
Mutato habitu venit ad bellum. Allegoricè Achab ob hoc exponens dico, Sacerdotes qui omnes res vestem mutatam in bello occubuit, quidam sunt, ad in Ecclesiæ castris conflegendum vocati sunt, cum imprudenter habitum mutant, & veste religiosa exuta, secularè assument, atq; ita se saluare posse cōfident, se penumero in mundi huius cōflictu occubere, in eoq; simul & honorem, salutem, & vitam amittere.

Quod ad nuptias regias, quas Euangelium describit, quidam non vestitus veste nuptiali *Matth. 22.*
intraf-

intrasset, à rege non parùm indignitate exitu iussus fuit, audiuitque: *Anice quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem?* Quo docemur, quòd quemadmodum Ecclesiasticos superba indui veste nefas, ita & sordidis inquinatisque: Deusque irascatur, quando Sacerdotes & Religiosi malè vestiti, dissuti ac discindi in atrium Ecclesiæ, ad regium illud Sacre Eucharistiæ conuiuium ingrediuntur.

Zachay. 3.

Zacharias Propheta de gloria & ignominia Messie agens, sub magni Sacerdotis Iesu imagine, ait Angelum, qui illum sordidis & laceris indutum conspiciebat, quamprimùm illum honesta & splendida veste indui voluisse, scriptaque ab eodem auferri, *Qui respondit, & ait ad eos, qui stabant coram se dicens, Auferte vestimenta sordida ab eo.* Hinc eruitur Angelos etiam ipsos non parùm indignari, cùm viderint, Sacerdotes malè vestitos, & iniquo ferre animo, cùm sordidis illos conuestitos conspexerint.

Aaron indutus veste sancta Exod. 28.

Pontificiam Aaronis vestem graphicè Moyses describens Deus, voluit illi vestem parari sanctam sacramque, cùm tabernaculum ingrederetur, *Faciesq; vestem sanctam Aaron fratri tuo in gloriam & decorem.* Præceptum hoc mysterio non vacabat: denotabat enim, velle Deum ut Sacerdotes sui honestè induerentur, cùm Sacra in Ecclesia officia peragunt.

Eccl. 9.

Vnde bene suadet Ecclesiasticus, *Omni tempore sint vestimenta tua candida, & oleum de capite tuo non deficiat.* Sacerdotes forsàn alloquitur, vultque eorum vestes semperundas esse, vtque oleum misericordiæ numquam à capite illorum deficiat.

Gal.

Gaudens gaudebo in Domino, ait *Isaias*, & ex-
ultabit anima mea in Deo meo, quia induit me ve- Vestes Sa-
stimentis salutis, & indumento iustitiæ circum- cerdotis
dedit me. Hinc colligo fideles, Sacerdotum ve- sint salu-
stes, salutis & iustitiæ indumenta esse debere, tis & iusti-
id est munda & honesta, nihil ut illis desit aut tiæ.
superfluum sit. Extrema quippe vitium redo-
lent, virtus verò in medio consistit, qualis est
etiam iustitia.

Iacob cum coram patre compareret; tam gra-
tum vestimenta illius odorem reddebant, ut Iacobi
Isaac fragrantiam illorum percipiens, eum ut vestes re-
filium agnouerit, paternamque sit illi benedi- dolebant.
ctionem impertitus. Moralis historiæ huius
sensus denotat, Sacerdotum & Religiosorum
vestes redolere debere & gratū odorē spirare, si *Gen. 27.*
filij Dei agnosci & haberi, & Patris illius bene-
dictionē promereri voluerint: cū verò munda
fuerint, nitida, & ab omni macula & nāuo libe-
ra, tunc omnibus quā gratissimū odorē edunt.

Sponsus dilectæ suæ ait, & odor vestimento- *Cant. 4.*
rum tuorum sicut odor thuris. Quam gratum verò
ac iucundum Religiosorum & Sacerdotum ve-
stimenta odorem spirant, cum nihil vanum, su-
perfluum, immundum in ijs apparuerit, sed
omnia munda, elegantia ac nitida fuerint! ni-
hil porro gratius & redolentius haberi potest.

Ochoziæ regis milites virum quemdam,
quem in deserto viderant, depingentes dice- Ex habitu
bant, *Vir pilosus & zona pellicea accinctus veni-* de vita
bus. Rex vero ex habitu virum agnoscens & ex iudicare
illo de illius meritis iudicans, ait *Elias* licet.
Thesbites est. Inferre hinc volo, ex habitu
Ecclesiasticorum sæculares de illorum vita
iudicium ferre; si enim sordida &
immunda

immunda sunt, viles & mechanici habentur, si verò honesta & nitida, vt Prophetæ suspiciuntur.

David cilicium gestabat.
Psal. 68.

Denique Sacerdos vti nec sordidam, ita nec splendidam superbamque vestem gestare debet, neu eadem inolescere; at regium Prophetam imitari, qui cum quotidie ostro & purpura splendescere posset, cilicium ferremaluit; quare omnem mundi vanitatem perosus dicebat, *Posui vestimentum meum cilicium*. O vestem regiam, ô paludamentum splendidum, cum Sacerdotes cilicium ad renes accingunt, in eoque gloriantur!

Hebr. 11.

Apostolus veteris testamenti viros magnos & eximios dilaudans, à vestium simplicitate imprimis eos deprædicat, quod pellibus caprinis & camelinis accincti per deserta, solitudines, & speluncas vagarentur, *Errauerunt in montosis, in pellibus caprinis*. Illi verò Sacerdotes laude digni sunt, & veteres deserti incolas imitantur, qui simplici induti veste honesta tamen, per mundi huius desertum vagantur.

Bruson. l. 3.
c. 13.

Imperator Seuerus honesta & modesta contentus veste, tantam modestiam demirantibus dicebat, *Imperatoria maiestas virtute constat, non corporis cultu*. Ita Ecclesiastica dignitas & Prælatorum ac Sacerdotum maiestas in virtute, decoro, religione, non in vanitate & habitus splendore alijsque vanitatibus consistit.

Apocalyps.
18.

Meretrix Apocalypscos ob vestium delicias condemnata

In condemnatione meretricis Apocalypsicæ dictum est, *Quantum se glorificauit, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum*. Hinc discant Sacerdotes mali & gloriosi, quantum hic in togis & vestibus se iactarint ac superbierrint, tantum in altero sæculo castigandos se & pani-

puniendos. Notate hoc delicatuli, vosque animi lubrici & lasciui.

Philippus Macedo cum videret Antipatrum quem praefectum alicuius loci constituerat, capillos tinxisse, & barbam mentitum, à dignitate illum amouit, dicens, *Qui in capillis fidelis non esset, eum in rebus gerendis non videri dignum cui fideretur.* Quod Princeps ille de iniquo & corrupto praefecto, ipse de nefario Sacerdote potius mihi dicere posse videor, illum scilicet qui crines & barbam adulterat, & vestem splendidam gestat, dignum esse qui ab officio deponatur & beneficio priuetur. Qui enim in veste fidus non esset & sincerus, nec in animarum salute procuranda futurus videtur.

Cæsar Octavius cum videret filiam Iuliam superbis & splendidis indutam vestibus, eam acriter corripuit; quare eum postmodum seposito luxu modestiam quamdam in vestitu prætulisset, ait, *Quanto probabilior est hic cultus tam honestus in filia Augusti?* Imperatoris hoc apophthegma utin rem meam usurpem, dico, omnes non mediocriter offendi, eum Sacerdotes & pastores tam splendide vestiti Ecclesiam ingrediuntur ut aulam redoleant, ideoque omnes scandalum esset cum verò sine vlla vanitate & superbia modestiam in vestitu præferunt, veros se Dei filios & summi Patris amicos, quales omnes Sacerdotes sunt, ostendere.

Idem quoque Imperator luxum omnem & vanitatem auersatus dicere solebat, *vestitus insignis ac mollis superbia vexillum est, indusque luxuria.* Digna summo Imperatore sententia, cui innitens assero, Sacerdotes & Ecclesiae Praefules dum superbire in vestitu & inolescere

F f

gestiunt.

Præfules
gloriosi
deponi
merentur.

Erasm.

lib. 4.

apophth.

Macrobius. l. 2.

Saturn. c. 73.

Suetonius, in

vita. c. 73.

Diogenis
lepidum
respon-
sum.
Laërcius
lib. 6.

Lib. 2. Pa-
dag. c. 10.
Lacedæ-
moniorum
institu-
tum.

Lib. 12. c. 6.

Item Syra-
cusano-
rum.

Epist. 42.

gestiunt, superbiam & fastum suum ostendere, non-
nisi lubricitatem spirare, castitatem prodegitte &
superbia simul & libidinis vexillum præferre.

Quam scite respondit Diogenes ad questionem
quam iuueneculus quidam copulans & calamistratus,
& fucato vultu & peregrini muris olens pel-
liculas proponebat. *Non tibi*, inquit. *præ-
ponitur sum quam sublati vestibus ostenderis viri
masculus sis an femina.* Philosophos hoc ad om-
nes omnino mortales mollitiem spirantes re-
tulit, ipse de sacerdotibus dumtaxat & Episco-
pis dicam, illos, cum calamistrati, cincinnati &
compti in publicum prodeunt, effeminatum & ab-
iectum, non verò heroicum & virile animum præferre.

Lacedæmonios celebrat Clemens Alexandri-
nus, quod solis meretricibus & lenis vestes fu-
catas & elegantiores ferre permitteret. Recta
profecto consuetudo & laudabilis; nam vestis
lautior & exquisitior virum honestum non re-
dolet, sed impudentiam & lasciviam animi arguit.

Syracusani lege etiam publica, teste Athenæo ca-
uerat, ne quis dissolutionem aliquam aut luxum ve-
stitum ostenderet, nisi se moechum aut cinerum publi-
ce declararet. An non Gætilium hæc instituta pu-
dorem vobis incutiunt sacerdotes? an non vos in-
quam pudeat ita veste lascivire, tam indecora indu-
menta gestare? ostenditis profecto infames vos
esse, impudentes, effrontes, & omnem honorem
pudoremque pedibus proculcasse.

Sanctus etiam Bernardus de hoc sacerdotum in
vestibus luxu loquens, ait, *Cernitur in nonnullis
sacerdotibus vestium cultus plurimus, virtutis autem
nullus aut exiguus.* Hæc mundi demencia & super-
bia est: verum tamen plurimos hodie sacerdotes
vestibus magnatibus per similes videre est, vir-
tute verò scurris.

Idem

Idem quoque, eodem loco hanc Ecclesię calamitatem deplorans ait, *Verum tu Sacerdos Dei Altissimi, cui ex his placere gestis, mundo an Deo? si mundo, cur Sacerdos? si Deo, cur qualis populus, talis & Sacerdos &c.* Dicere vult pium Sacerdotem, qui soli Deo placere desiderat, instar populi vestiri non debere; qui verò mundo placere & superbire in vestitu voluerit, Sacerdotali dignitate abstinere debere.

Sacerdotes & Diaconi, inquit Pontifex Zacharias, *secularem habitum non gestent, neu sine tunica vel veste oblonga incedant: nam sicut mulier orans in Ecclesia, non velato capite deturpat caput suum, iuxta Apostoli vocem: ita Sacerdos sine operimento deturpat Sacerdotium suum:* Comparatio hæc & decretum Pontificium dicere volunt, Sacerdotem parum cordatum numquam nisi sacros & Sacerdotio conuenientes vestes ferre oportere.

Leo quoque Papa eundem feriens scopum, nefas esse, imo indecorum ait, Sacerdotes sine Sacerdotali habitu extra domos apparere, ne quas seculariū iniurias patiātur. Est enim longè indecētiſſimū, & scandalū pariēs, Sacerdos aulico ritu vestitus, & peregrinum schema præferēs.

Iure etiam Canonico statutum, vt si Sacerdos in vestitu excessisse comperiatur, per sex menses à perceptione fructuum quos obtinet, sit eo ipso suspensus. Cum verò Ecclesia tam seuerè in luxum vestium animaduertat, euident argumentum est, non exiguum hic peccatum delitescere.

Dixit olim Bernardus, vestium luxum, pompa & splendorē, & omnē exteriorē superfluitatē interioris vanitatis indicium esse. Et verū dixit,

Ff 2

nam qui interioris

Sacerdos
qui Deo
placere
velit, in ve-
ste non sit
luxuriosus,

21. q. 4. c.

Episcopi.

Sacerdos
numquam
sine tunica
incedat.

Leo. 4. 21,

q. 4. c. cad.

Clem. 2. de

vita & ha-

nest. cler.

In Apolog.

Exterior

superflui-

tas signum

vanitatis

nam qui interioris

nam quicumque in veste splendidus & effusus est, in moribus se etiam leuem, lubricum & insolentem esse declarat; omnisque ille exterior ornatus & superfluitas internam imperfectionem declarat.

*Ad Nepo-
titan.*

Ornatus, inquit Hieronymus, & sordes pari modo fugiendae; quia alterum delicias, alterum gloriam redolet. Egregium documentum Sacerdotes, non esse vobis vestes curiosè nimis & lascivè componendas, imo nec vestium cultum negligendum, sordesque affectandas; virtus siquidè mediocritatem amat, in extremis vitiis situm est. Vestis igitur vestra christiana sit, honesta, non verò exquisita; luxum & vanitatem fugite, ac videte ne quod per dissolutionem vestitus mundo scandalum afferatis, simulque Ecclesiam destruat.

CAPVT XIV.

Sacerdotes alijs ne sint scandalo.

Exod. 21.

Scandalum puteus in quem alijs precipitant.

IN lege Mosaica hoc decretum tulit Deus, Si quis aperuerit cisternam & foderit, & non operuerit eam, cecideritque bos aut asinus in eam, reddet Dominus cisternae pretium iumentorum, &c. scandalum puteus est Sacerdotes, & vorago, in quam miselli peccatores velut asini precipitant; quicumque verò ipsum aperit, nequamprimum operit, omnium animarum quae in eodem submerguntur, & in idem peccatum delabuntur, rationem coram Deo reddet.

2. Reg. 12.

Dauid corripitur quod peccando alijs scandalo fuerit.

Nathan Propheta cum Dauidem admissio peccato corripere, eiusque delictum castigaret, scandalum imprimis quod subditis & gentibus dederat, in eo reprehendit *Quoniam blasphemare fecisti nomen Domini. Sacerdotes, qui reges quidam*

quidam sunt, cum peccatum aliquod committunt, & alijs scandalo sunt, improbi ac nefarii dici queunt, à Deoque & Prophetis corripimur.

Si Sacerdos, ait in Leuitico Moses, qui vnctus est peccauerit, delinquere faciens populum, offeret pro peccato suo vitulum immaculatum Deo. De scandalo hic sermo habetur: cum enim Sacerdotes crimen aliquod incurrunt, omnibus fidelibus in causa sunt, vt in eadem peccata precipites ferantur; cum verò hoc acciderit, Deum mox orent veniam, scandalum aboleant, & sacrificijs penitentiae huiusmodi delicta expient.

Sacerdos
peccans
ceteros
peccato
inuoluit.
Leuit. 4.

De homine qui ceteris scandalo foret loquens Propheta, lacrymans dicebat, *Aduersus filium matris tuae ponebas scandalum.* Prophetia hæc de Sacerdotibus scandalum danti-
bus intelligenda est; & dissoluti Sacerdotes sunt qui vitæ suæ inhonestate & improba agendi ratione fratribus suis Christianis scandala sunt, & Ecclesiæ matris filios offendunt. Quare merito de his omnes expostulant & indignantur.

Prophetia
Dauidis
aduersus
Sacerdotes
offendiculum dantes.
Psal. 49.

Dauid qui ex ouium pastore totius Iudæ Rex constitutus est, preces suas Deo offerens nihil ab eo ardentius postulabat, quàm se vt ab improborum scandalo tueretur; *Et à scandalis operantium iniquitatem.* Nihil enim periculosius, nihil metuendum magis, quàm iniquitatem & scandalum peccantium, ac præsertim clericorum & Ecclesiasticorum.

Psal. 140.

Aduersus sæculi sui Sacerdotes insurgens Malachias Propheta ait, *Vos recessistis de via, & scandalizastis plurimos de lege, irritum fecistis*

Malach. 2.

Ff 3

pactum

pactum Domini. Idem de dissolutis & dyscolis æui nostri Sacerdotibus ac Religiosis dicere licet: Vos receditis de via recta, irritum facitis pactum Domini, & præcepta illius violatis imò & plurimos scandalizatis.

Psal. 129.

Impij, ait alius quidam Propheta, varijs me affixere molestijs; omnis eorum iniquitas Martyria mihi & afflictiones fuere, *Iuxta iter scandalum posuerunt mihi;* id est, ad singulos passus & gressus meos, scandalo mihi & offendiculo fuerunt, & eorum nequitia in viam meam offendit. Propheticum hunc versum de Sacerdotibus dissolutis intelligo, illi enim sunt, qui iustos & pios in huius vitæ itinere offendunt, ijsque molestiam adferunt.

1. Reg. 2. ex translatione S. Gregorij, ibid. c. 3.

Libro primo Regum scriptum est, iuxta Magni Gregorij expositionem, *Si Sacerdos peccauerit quis orabit pro eo?* De peccato scandali hoc imprimis intelligendum, quod in Sacerdotibus aded graue est, nullus vè patronus & exorator reperiri queat, qui gratiam ei impetret & veniam obtineat.

Ierem. 23.

Ieremias mundi calamitates & mala recensens & deplorans, scandala Sacerdotum imprimis sugillat, *A Prophetis Ierusalem egressa est pollutio super omnem terram, &c.* Quod Ieremias de Ierosolymitanis olim Prophetis dixit, ipse de Ecclesiæ nostræ Sacerdotibus dicere potius posse videor; ab ijs enim proh dolor! omnis quæ hodie per mundum dominatur iniquitas ac pollutio, originem trahit; illorum peccata & scandala, prima ruinæ regnorum origo sunt & causa.

Deplorat Ieremias Sacerdotum scandala.

Idem quoque Ieremias suspirans, & lamentans, & non sine lacrymis admirans ait, *Quomodo*

modo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarij, in capite omnium platearum. Tunc verò, Sacerdotes, aurum obscuratur, cum vita vestra dissoluta & polluta est, tunc color & splendor immutatur, quando alijs non bono exemplo, sed scandalo estis: tunc lapides sanctuarij per compita & plateas disperguntur, quando vos qui lapides Ecclesiæ, Deum publicè offendentes, & proximum scandalizantes, Sacerdotio infamix notam inuritis & ignominix maculam affricatis.

Cōmixti sunt, inquit, inter gentes. & didicerūt opera illorum, & seruiuerunt sculptilibus eorum, & factum est illis in scandalū. Est sanè non mediocre scandalum, quando Sacerdotes inhonestè & dissolutè viuunt, alijsque proinde scandalo sunt & offendiculo.

Deus olim de scandalis & impietate Sacerdotum Iudææ agens, hoc modo locutus est, Sacerdotes eius contempserunt legem meam, & polluerūt sanctuaria mea. Quàm verò te hodie grauius Deus meus, Sacerdotes offendunt, quantoque potius de illis cōquereris, quàm de Ierosolymitanis; hi siquidē legem tuam contemnunt, altaria tua polluunt, Ecclesiam profanant, atque adeò vniuerso mundo scandalo sunt.

Oseas aduersus Sacerdotum sæculi sui scandala detonans, hanc ad eos direxit apostrophè, Audite hæc Sacerdotes, & attendite domus israel; & domus regis auscultate; quia vobis iudicium esto, quoniā laqueus facti estis speculationi, & rete expansum ad fidelium animas destruendas. O terribile vaticinium! vos hoc respicit Sacerdotes & docet, Deum vobis irasci ac succensere, & illius vobis iudicia, impendere.

Ef 4

dere

Thren. 4.

Psal. 109.

Ezech. 22.

Oseas aduersus sæculi sui scandala declamans.

oseo. 5.

dere, quòd impia & nefaria vita vestra omnes destruatis, & in peccatorum vestrorum laqueos perductos quàm plurimos in exitiũ trahatis.

Sacerdotũ
dissolutio-
rum pec-
cata in scri-
ptura pro-
fundata
dicuntur,

Idem & alio loco exclamiat, O rem indignam! *Propheta laqueus ruina factus est super omnes vias eius, insania in domo Dei eius* Profundè peccauerunt. Equidem eodem etiam modo exclamo, & merito; cum hodie Sacerdotes & ipsorum & ceterorum fidelium ruina causa existant: cumque in Ecclesia nonnisi dissolutio & insolentia apareant; profundè enim peccant & peccata illorum horrenda sunt.

David Iudæorum Rex cùm cognito peccato veniam à Deo postularet, veniamque deposceret, ei tamen in sui purgatione ait, quod quamuis enorme suum peccatum esset, nemini tamè fuisset offendiculo; tam secretò enim ipsum commiserat, vt præter ipsum solus Deus illius conscius esset; dicens, *Tibi soli peccavi, & malum coram te feci*, nemoque ob delictum meum aliquod accepit scandalum. Sciebat scilicet pius ille Rex omnibus peccatis veniam deberi, sed scandala misericordiã indigna esse; quã obrem Sacerdos facilius veniam speret delictorum, cùm Deum dumtaxat offendit, quàm cum dissolutione sua & lascivia proximum offendit.

Psal. 50.

Matth. 18.

Dixit in Euangelio Dominus, *Va homini per quem scandalum venit, expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius & demergatur in profundum maris*, Sacerdotes, Religiosi, Episcopi huc oculos & mentem aduertite, & credite maledictionem vos diuinam promereri, quando scandalum datis, & fatius fore vos in mare demergi, quàm malum dare exemplum.

Elcazarus

Maluit Senex Eleazarus mortem subire grauius.

uissimam, & cruciatibus effoetum & exhaustum maluit in
corpisculum obijcere, bonum suis exemplum infernum
dando, quàm cum aliorum scandalo in liber-
tate viuere, *Dicens praeputi se velle in infernum;* quàm dare
non enim etati nostra dignum fingere, vt multi scandalum
adolescentes arbitantes, Eleazarum nonaginta 2. *Marb. 6.*
annorum transisse ad vitam alienigenarum. Stren-
uum hunc virum imitare anima mea, & vos
Sacerdotes collegæ mei charissimi, eundem
animum sumite, accogitate, satius esse vitam
perdere, & ad infernum vsq; descendere quàm
fidelibus prauo exemplo & scandalo esse.

Idcirco scripsit Chrysostomus, tantum Re-
ligiosorum in fidelium animabus scandalum
posse, vt Sacerdote peccante ceteri omnes se-
quantur, & eandem viam insistant, *Ideo, in-*
quit, Vnusquisque Christianorum pro suo pecca-
to reddet rationem, Sacerdotes autem non solum
pro suis, sed & pro omnium peccatis reddent rati-
onem. Sacerdos igitur sibi prospiciat, cogitans-
que se Deum offendendo, alios quoque offen-
dere, meminerit, esse sibi tum suorum tum ali-
orum peccatorum rationem reddendam.

Qui vnum de minimis, ait Hieronymus, Do-
mini iudicio, scandalizauerit, mola collo alligata
precipitabitur in profundum. quid his verò fiet,
qui omnes ad peccandum pellicunt? Concludere
igitur mecum vult, si is qui vnum etiam è mi-
nimis scandalizat, quàmuis etiam Sacerdos
non sit, dignus sit qui viuus in profundum de-
mergatur; Sacerdotem & Religiosum, sed vi-
ta sua improba plurimos alios destruentem
longè grauius iudicium promereri, ac mortem
crudeliorem.

Sacerdorū
scandalum
causa sunt
cur alij
peccent.
Homil. 38.
in Matth.

In 17. c.
Ezech.

Maxima
reip. pestis
Sacerdotes
improbi.

Epist. 114.
lib. 7.

S Bona-
uentura
inuenitur
in Sacer-
dotes scan-
dalosos.

De dignit.
Sacerd. c. 3.

Dicebat Magnus Papa Gregorius, maximum quod rebus publicis & regnis accidere infortunium potest, esse Sacerdotē alios scandalizantem; quod ruinam & interitum afferat presentissimum. Maior, inquit, metuenda est locustis calamitas, ubi tales intercessores ad locum regiminis adducuntur, qui Dei in se magis iracundiam prouocant, quam per semetipsos placare debuerant. Et verē nihil accidere prouinciæ alicui deterius ac calamitosius potest, quā Sacerdotes improbi & scandalosi; ab his enim calamitas & ruina; tum parochiarum, tum urbium nasci solet: vulnerato enim pastore, quis omnibus medicinam adferet? quis populum custodibus interfectis defendet? æquis ex arbore cuius radix putrefacta, sperari fructus potest?

Hanc ipsam calamitatem exaggerans Bonauentura, exclamat, Heu, heu, heu, Domine Deus, egressa est de senibus iniquitas, è iudicibus scilicet senioribus, qui populum tuum regere videbantur. Heu Domine, ipsi sunt in persecutione tua primi, qui videntur in Ecclesia tua primarum diligere & regere principatū. Mihi exclamationes has cedo Bonauentura, tuas ego tuā veniā vsurpem interiectiones; hoc enim tempore vsu veniunt, cum hodie non nisi scandala Sacerdotum, Religiosorum & Præsulum conspiciantur, & illi qui dignitate primi sunt, in peccando & persecutionibus Ecclesiæ primi etiam esse comperiuntur.

Sicut, inquit Ambrosius, non adeo graue est in plano corruere, & in media area, quā è summo montis vertice præcipitem labi; ita & casus grauior, peccatum & scandalum Sacerdotū qui in summo Ecclesiæ gradu collocati sunt, quā

CAPVT XV.

Sacerdotes ne sint prauaricatores.

Num. 6.

Venit olim Deus Sacerdotes vinum, acetum, & quidquid inebriare hominem solet, bibere, *Acetum ex vino & ex quibet potione & quidquid de vna exprimitur non habent.* Docet mysterium, Sacerdotem Dei nulli admittere delictum oportere, etiam minima, sunt enim acetum & potio animam inebriare nata.

Leuit. 4.

In Leuitico scriptum est, peccatum Sacerdotis adeo esse graue, ac totius populi & reip. a. Sacerdotis bo enim idem pro delicto suo sacrificium offerre peccatū & rebant, *Si Sacerdos qui vnctus est peccauerit delinquere faciens populum.* Vnde eruo Sacerdotem & Religiosum ab omni liberum esse peccato debere. Illorum enim peccata omnibus totius reip. peccatis æquipollent, & Sacerdos vitam improbam instituens tam grauiter Deum offendit, quàm resp. quædam & communitas peccatum admittens.

Matth. 5.

In Euangelio Dominus ait, *Nisi iustitia vestra abundauerit plusquam scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum celorum.* Apostolos eorumque successores Sacerdotes monitos volebat, ab omni illos peccato exemptos esse debere, perfectioni studere, virtutum exercitio incumbere, & ceteros meritis præcellere.

*Sacerdos
sal mundi.*

Si sal euauerit, ait eodem loco, in quo salietur. Ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Tum verò sal euane- scit, cum Sacerdotes peccatum committunt, & tum ad nihilum valent ultra, nisi ut extra Ecclesiam

clesiam eiiciantur, & omnium pedibus prote-
rantur, omnibus denique ludibrio sint. Quare
omni culpa vacent oportet & corruptione,
cū sal sint mundi.

2. Cor. 6.

*Nemini dantes vllam offensionem, vt non vitu-
peretur ministerium nostrum, ait Apostolus. Tunc
Sacerdos nemini vllam dat offensionem, cū
sine peccato viuit, sola enim virtus Sacerdoti-
um laudabile reddit; & peccatum, contempi-
bile.*

*Non mediocris, inquit Ambrosius, virtus Sa Lib. 10. Ep.
cerdotalis est: cui cauendum non solum, ne grauiori- 82.
bus vitijs sit affinis, sed ne minimis quidem. Dice-
re vult, paucis vt complectar, Sacerdotem & re-
ligiosum omnia omnino peccata vitare debe-
re, & vitam penitus innocentem traducere.*

Sess 22. c. 1.
de reform.

Quare etiam benè consulit Concilium Tri-
dentinum, *Leuia delicta quæ in Sacerdotibus ma-
xima essent, effugiant Sacerdotes, vt eorum actiones
cunctis afferant venerationem, &c.* Spiritus san-
ctus Concilio huic præsidens hic innuere vole-
bat, Sacerdotes ab omni esse mundos peccato
debere; quæ enim in alijs leuia & parui esse mo-
menti videntur, in vita Religiosa & Ecclesiasti-
ca magna sunt & enormia: cū verò sine pecca-
to fuerint, ab omnibus coluntur, & honoran-
tur, at cum vitiosi & sceleribus se contaminant,
omnium fannis excipiuntur & contemnuntur.

Idem quoque Bernardus ait, *Mens Deu dicata, De ord. vit.
sic caueat minora vitia vt maiora; quia à minimis
incipiunt, qui in maiora corruunt* Cum verò, Deus
meus, ad Sacerdotium vocaueris, præsta vt ma-
iora non minùs, quàm minora euitem, peccata
enim minora, & riuuli exigui maiorum deli-
ctorum origo sunt & torrentium iniquitatis
scaturigo.

Quod

Homil. 8. in epist. 1. ad Cor. & serm. de lenium peccat. periculis. Quod etiam similitudine ponit Chrysostomus, *Vestis qua scindi cœperit, neglecta tota scinditur, & tectum paucarum regularum casu cempto totam domum diruit.* qua comparatione ostendere vult, non esse leuia & minora neglêda, ne in maiora procidamus, atque ipse hinc efficio, Sacerdotem & clericum minima etiam delicta, & commissa fugere oportere; sêp enim neglectum paruum, extremorum & maximorum est causa, & è paruis initiis grauissima super nasci mala solent.

Lib. 2. de sum. bono. c. 23.

Parua ad maiora nos deducunt.

In norma viuendi. c. 6.

Isidorus etiam huc respicit dicens, *Dum facta quedam non graua liberè & sine metu committimus, ad peiora scelera & horrenda peccati consuetudine labimur.* Egregia hæc verba proposito aptans, assero, Sacerdotibus omne esse peccatum fugiendum, parua enim contemneres ad maiora paulatim deueniunt, quique exiguum committere non veretur, paulatim assuetus in maiora præceps ruet.

Idem quoque benè beateque viuendi regulam præscribens, dixit, eum qui verba non moderatur, ad vitia sensim descendere, quique exiguas tentationes non repellit ac cohibet, grauiori conflictui parare viam; minores namque culpæ maiorem generant; particulatim crescunt vitia, & dum parua non cauemus, in magna prolabimur, & quæ prius vincere poteramus, postea superare non possumus. verba egregia, atque succinctè demonstrant Sacerdotibus & Religiosis omne iniquitatum & flagitiorum genus maximè minimorum, fugere debere; à minimis enim ad maiora deuenimus, paruaque neglecta ad grauiora & enormiora viam paulatim sternunt.

Nolite,

Nolite, ait Augustinus, *contemnere venialia*, quia minima sunt, at timete potius, quod superent numero: saepe enim minima animalcula quia numerosa, damnum adferunt. nunquid non minutissima sunt grana arena? sed si arena multum in nauem mittatur, mergit illam. Sacerdotes haec memoria inculcant, & quam possunt à venialibus abstineant; quamvis enim parua sint, tamen iterata frequentius, maximum damnum adferunt, & animas submergunt.

Idem quoque alio loco ait, quod quemadmodum guttis pluuiialibus torrentes intumescunt, & ipsa flumina etiam magna constituunt, quae domos euertunt, & solo omnia equant, ita quoque peccata venialia & leuia, maiorum criminum sunt causa, quae generali quadam diluuiione domum Dei, id est Ecclesiam deiiciunt, & animabus fidelium perniciem adferunt. Egregia comparatio Sacerdotes, qua docemini, peccata venialia etiam minima fugere, quoniam guttae sunt, quae sensim crescentes, torrentes quosdam constituunt, quae diluuium quoddam rabidum & vniuersale causantur.

Idem propemodum Isidorus Hispalensis ait, Non solum, inquit, grania, sed & leuia lugenda sunt peccata, multa enim leuia vnum grande efficiunt, & gutta torrentem. Docere & hic voluit Sacerdotes, vnum vt peccatum veniale non secus deplorent & lugeant, quam enorme, quod fomes & incentiuum sit maximorum.

Si peccando tibi ipsi adularis, inquit Augustinus, & dicis, paruum est peccatum meum, quod & sanctissimi quoque vix fugere possent, ac sine quibus vix haec vita traducitur, Congere

Lib. de decem
cord. c. 11.

Sacerdos
peccata etiam fugiat
at venialia.

De decem
cord. c. 11. &
tract. 12. in
Ioan.

Peccata
venialia
guttis comparantur
quae torrentes constituunt.

Lib. 2. de
sum. bon. c.
18.

gere minuta, & facient vnum acervum, nam & grana minuta sunt, & tamen massam faciunt. Minima igitur peccata ne negligatis Sacerdotes, nam iterata & frequentata, massam constituunt, quæ vos perdat, destruat, & animam ad obitum Sanctæ igitur vita & penitus mundè traducenda est.

*Lib. 6. de
Sacerd.*

Ante Prophetarum tempora ostendere volens Deus, peccata grauiora esse, & maioribus digna suppliciis, quæ Sacerdotes committerent, quam quæ alij; mandat vt tantumdem pro Sacerdotibus, quantum pro vniuerso populo sacrificium offeratur. Quod euidentius est argumentum, Sacerdotes penitus sanctos esse debere quod dū peccant, peccata eorum grauiora sunt, & ceterorum hominum delictis præponderent, non quod naturâ grauiora sint, sed propter Sacerdotis qui commisit dignitatem & statum.

*25. quest. 2.
c. Nulli.*

Dixit etiam Papa Hilarius, Reatus maior delinquit, qui potiore honore perfruitur, & grauiora facit vitia peccatorum, sublimitas peccantium. Dicere volebat, Sacerdotes & Religiosos, quo honore, dignitate & magnitudine magis ceteris præstant, eò etiam peccare grauius, eorumque delicta enormiora: peccati enim grauitas ad peccantis dignitatem commensuratur.

*Lib. 2. de
considerat.*

Inter seculares, ait Bernardus, nugæ, nugæ sunt, in ore Sacerdotum blasphemia. Sacerdotes docet peccare grauius, quam seculares, qui quod in sæculari non nisi veniale est, in illis mortale est & letale.

Ep. 11. comment.

Sacerdotes, ait Pius Papa II. quorum vita relut speculum inferioribus est, non solum à malis operibus abstinere, sed omnia declinare conuenit, quoquo modo, præ se speciem mali ferunt. Beatus ille

ille Religiosus, hoc modo qui vitam instituit
quique sibi proponit, multa esse licita secula-
ribus, quæ Ecclesiasticos fugere par sit, quodque
exiguum & parum in laico videtur, in statu Ec-
clesiastico grauissimum & singulare esse.

Tanto, inquit Isidorus, *maius cognoscitur esse* *Lib. 2. de*
peccatum, quanto qui peccat maior habetur: ad *de summo*
merita enim & statum peccantis vitium com- *bono. c. 18.*
mentoratur; & sæpè quod paruis facilè dimitti-
tur, in magnis acerrimè vindicatur & castiga-
tur. Hæc cogitate Religiosi & Sacerdotes; omnia
vitiatorum genera relinquit, virtuti incumbite,
honori vestro consulite, sanctæque viuite, & co-
gitate vestra delicta grauiora esse quàm aliorum,
maiusque promereri supplicium; quod enim in
secularibus non nisi simpliciter peccatum est,
maximum in vobis sacrilegium dici potest.

CAPVT XVI.

De proborum & improborum Sacerdotum morte.

DE Iustorum morte & fine loquens Psal-
tes, ait eam in oculis Domini pretiosam
videri. *Pretiosa in conspectu Domini mors*
Sanctorum eius. Hæc de morte bonorum Sacer- *Psal. 118.*
dotum cecinit vates, qui cum Sanctorum & iu- *Mors iu-*
storum instar vixerint, dum Deo præsentabun- *storum præ-*
tur, & hoc mundo egrediètur, benignè ab eodè *tiosa coram*
recipientur, & æterna beatitudine donabuntur. *Deo.*

Dicere solebat Sapiens, *Timenti Dominum*
bene erit in extremis, & in diebus consummationis *Eccles. 1.*
illius benedicetur. De Sacerdotibus hoc sine du-
bio prædixit, ac volebat ostendere, eos qui ve-
iusti viuunt, & Deum timent in hac vita, tan-
dem benè habituros, & benedictionem illis cir-
ca vitæ finem reservari.

G g

A facie

Isai. 57.

*A facie malitiæ collectus est iustus, veniat pax. & requiescat in cubili suo, qui ambulauit in directi-
ne suæ, ait Isaias: Oraculum veracissimum & Sa-
cerdotibus consolatio, eos dum honestè vitam
instituunt, à Deo mundi huius ærumnis edu-
quoniam verò virtutem secuti sunt, & vitium
detestari, ideo quiesce donandos, pace beandos
& omnigena voluptate ac deliciis cõplendos.*

I. Tim. 3.

*Apostolus Timotheo in vitæ huius labore
& certamine omnium additurus, præmiū quod
in altera nos vita manet, proponit dicens, Qui
bene ministrauerint, gradum bonum sibi acquirunt.
Est hoc Sacerdotibus solatium, se si Deo fidele
obsequium obtulerint, & obedierint, æterna
mercede donandos; vita siquidem malis & ex-
lamitatibus referta, morte iucundissima & gau-
diis repleta compensabitur.*

Iib. 10. Mo-
vbi. c. 21.

*Ad vesperum, inquit Gregorius Magnus, ori-
tur fulgor Sacerdoti iusto, quia in occasum suum
cognoscit claritatem: atque ideo dictum, Timens
Dominum bene erit in extremis. Cum verò me
Deus, ad sublimem hanc dignitatem euocaris,
fac ut iustus sis Sacerdos, atque ut verus Ec-
clesiasticus viuam, ut in die mortis, qui die-
rum meorum futurus est vesper & vite
nox, egregium illud iubar & misericordiarum
fulgorem in anima mea exoriri videam.*

Io 3. c. Isai.

*Ceterum insignis quædam punitio est & ca-
stigatio, dum boni Sacerdotes ex hoc mundo
morte auferuntur. Vnde Basilus, Interea quæ
comminatur Dominus, est abiectio Presbyteri sine
senioris, quod ex eius præsentia non mediocre emu-
lumentum in alios resiliat. Verissimum enim est,
quod quemadmodum sanctorum Religiosorum
& Sacerdotum præsentia mundo imprimis est
necessaria.*

DE BONIS SACERD. MORIBVS. 467
necessaria, ita mors illorum & interitus noxius
sit, magnamq; Christianæ reip. calamitatē affe-
rens: atque ideo cū Deus populum aliquem
castigare voluerit, iramq; suam exercere, Sa-
cerdotes surripere solet & auferre,

Ieremias Propheta Iudææ calamitatem &
desolationē deplorans, inter cetera cōqueritur
quod suos illi Sacerdotes abstulisset Deus; *Abstu-*
lit magnificos meos Dominus de medio mei. vocauit T. breu. 1.
aduersum me tempus vt contereret electos meos.
De Sacerdotibus eo loco loquitur, mihiq; ar-
gumentum suggerit dicendi, nullum mundo
accidere malum posse grauius, quā bonorum
Sacerdotū mortē, quorū mors omnibus lacry-
mas deberet excutere & est reuerā deplorāda.

Alius quoque Propheta Ierosolymam de-
plorans, eiusq; sortem lugens, deflet imprimis
quod Prophetas illi & Sacerdotes Deus aufer-
ret, *Ecce dominator Dominus exercituum aufert à*
Ierusalē & à Iuda validū & sortē omne robur panis Isai. 3.
& omne robur aque. sortē & virū bellatorē, iudicē &
Prophetā, & ariolū & senem. Et sanē insignis quæ-
dam calamitas est & lacrymis expianda, cū De-
us ad peccatorum nostrorum castigationem,
Sacerdotes & Religiosos suos aufert, tunc siqui-
dem omnia direptioni & expilationi patent.

Sampson de inimicis vltionem sumpturus,
columnas, quibus cænaculum in quo confide-
bant, innitebatur, magna vi concussit, vt domum
vniuersam ad terram deiecerit & omnes Philis-
thinorum Principes ruina inuoluerit, *Cōcussisq;*
fortiter columnis cecidit domus super omnes Princi- Iud. 16.
pes, & ceteram multitudinem quæ ibi erat. Idem
omnino Deus facere solet, inimicos enim suos
id est, peccatores vlturus, Sacerdotes, id est co-
lumnas

Gg 2

lumnas

lumnas orbis, ad terram deiicit; quibus basibus sublati, omnia quamprimum corruant ac pessimum eant necesse est.

4. Reg. 2.

Elisæus cum magistrum suum Eliam currigneo abripi cerneret, quem verum, magnum & sanctitate eximium, & vniuerso Israël vtilem nouerat, clamauit lacrymans, *Pater mi, Pater mi, currus Israël & auriga eius*; itane te abire, itane furripi? quid mundo fiet. Tum vero Christiani, dolendum dum Sacerdotes probi & Religiosi ex hoc mundo tolluntur, eorumque mors ploranda est, qui dum viuerent currus Ecclesiæ, vrbium directores, reip. capita, parochiarum pastores, & diocesum Præsules erant & regnorum conductores.

De bono
mortis c. 8.

Ambrosius de morte iustorum loquens, a feralem illam Parcā tot cordibus infamem, hominum carnificem & nouercam, Sacerdotibus matrem esse, omnis tranquillitatis portum, tempestatibus & procellis eos ereptos recipientem. Dicere volebat, mortem bonos Sacerdotes, mundi tempestatibus & syrtibus educere: & in quietis portu collocare.

Homil. de
Barlaam
Mort.

Mors non
nisi som-
nus est.

Psal. 33.

Basilii quoque dixit, *Somnus iustis mors est, imo magis migratio ad vitam meliorem*. Summe igitur animos Sacerdotes, mortem non perhorrescite & sancto huic Præsuli credite, asserenti mortē non nisi somnū quemdam esse, & ex vitæ ærumnosa ad æternā & tranquillā profectionē.

At sicut bonorum Sacerdotum mors beata & felix est, ita improborum funesta & misera; restatur hoc Psalmographus, *Mors peccatorum pessima*. Quod vaticinium non tam ad omnes in genere impios spectat, quam ad Sacerdotes, qui iusto Dei iudicio, sicut impiam duxerunt vitam, ita

ita eandem morte infausta & tetra terminant.

In Apocalypsi de omnibus omnino iustis dictum est, *Beati qui in Domino moriuntur, amodò iam dicit Spiritus, vt requiescant à laboribus suis.* Apoc. 14.

Locū hunc à contrario exponens, dico, Infelices Sacerdotes, qui in Dño & Dei gratia nō moriuntur, sed in exitiū ruūt peccatis & vitijs cooperti.

Iob de perfidis quibusdam impostoribus loquens ait, *Moriatur in tempestate anima illorum, & vita illorum inter effeminatos.* Iob. 36.

Ad Sacerdotes illum hic crediderim respexisse, qui cum effeminate & in medijs delicijs vixerint, in tempestatibus & animi inquiete moriuntur; mors siquidē & exitus illorū nō sibi bellū & tēpestates sunt.

Nadab & Abiu duo veteris legis Sacerdotes, Magni Aaronis filij, quōd ignem alienum & profanum in Sacrificio adhibuissent, & modestiam debitam non seruassent, igne cælitus dimisso deflagrarunt, tam funesto & ferali interitu tam improbæ vitæ iniquitates expiantes, *Egressusque ignis à Domino deuorauit eos, & mortui sunt coram Domino.* Horrendum exemplum, sed notatu dignum, quo docemur, Sacerdotes & Religiosos, qui sceleratē vixēre, iusto Dei iudicio morte violenta sæpe hinc abripi, quō in altera puniantur & castigentur.

Chore, Dathan & Abiron, qui aduersus Aaronis Sacerdotium conspirant & seditionem in populo concitarant, viuos terra absorbuit & ad inferos demisit. Mosaicæ legis Religiosorum hic feralis interit⁹ ac tartarea sepultura nos docet, Sacerdotes qui malè viuunt, sæpe malū finē nancisci, & inaudito mortis genere occūbere.

Heli quoque ob filiorum suorum improbitatem, omnem familiam suam euersam vidit, *Hoc* 1. Reg. 2.

Filiorum
Heli fini-
stra mors,

autem erit tibi signum, quod venturum est duobus filijs tuis, Ophni & Phinees, in die vno morientur ambo. Præsagens hæc prædictio ostendit Sacerdotes, cum iniquè viuunt, Deum omnem eorum familiam extinguere, & horrendo saepe genere mortis in eos animaduertere.

Isai. 3.

Va impio in malum, exclamat Propheta, retributio enim manuum fiet ei. Vaticiniū hoc omnes Sacerdotes respicit, sed præsertim Sacerdotes sceleratæ vitæ qui ob lasciuia & delicta sua, filij sunt maledictionis, & tandem aliquādo operum suorum mercedē recipient; maledicti à Domino, & finis eorum non nisi sinister & malus.

Mat. 3. in acta
Apost.

Chrysostomus idcirco quodam loco horrendam sententiam pronuntiavit, Non arbitror inter Sacerdotes multos esse qui salui fiant, sed plures multo qui pereant. Terribilis sententia, probabilis tamen, quæ docet, quod cum Sacerdotij magnitudo & excellentia supereminens, & peccata eorum proinde etiam grauiora sint, plures eorum damnari videantur, & ut dissolutè vixerunt, ita etiam infelicitè moriantur.

In medita-
tione.

O Durus & durior casus, exclamat Sanctus Anselmus, heu, perdidit Sacerdos beatitudinē ad quam factus est, & inuenit mortem ad quam non factus est, quod peccatis suis ascribat necesse est. Durū est profectò & terribile felicitatē amittere, & in laqueos mortis incidere. Vos Sacerdotes, Religiosi & omnes Ecclesiastici, hæc respicite, infortunium hoc auertite, virtuti studete, bonis operibus incubite vitæ honestatē sectemini, status vestri honori cōsulite, vitia & dissolutionē fugite; adeoque sanctè vitā instituite, ut sanctè ac feliciter etiā mori valeatis; quales enim vita, talis & mors esse solent.

F I N I S.

INDEX

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

- A.**
- A** Aron vestibus sacris indutus tempore sacrificij. 134
- A**bsalone nemo pulchrior in Israel. 135
- A**chab ob vestem mutaram occubuit in bello. 445
- A**gnus paschalis Eucharistiæ typus. 85
- A**lexander arma quam lyram habere maluit 310
- A**lexander secretum seruandum ostendit. 352
- A**mbitio radix omnium malorum 401. generale quoddam diluuium 403. quomodo proscribi possit. 404
- A**mbitionis mala. 401
- A**mbitiosus communis hostis omnium. 402
- A**mbrosius excipiens confessiones plorabat. 117
- A**mici Dei tribulationibus probantur. 357
- A**mor Dei quietem, amor mundi inquietudinem causatur. 246
- A**mor reuerentiam timor odium causatur 326
- A**ngeli orationes Deo offerunt quas lachrymæ commitantur. 133
- A**ngeli sacerdotum, socij. 12
- A**nimæ inquietudo iræ diuinæ signum. 242
- A**nimarum zelus in quo situs. 166
- A**nimal maculosum Deo offerri vetitur. 134
- A**niquorum Sacerdotum puritas. 142
- A**ntichristus impudens futurus 333. blasphemus. 435
- S. Antoninus** Sacerdotalem benedictionem magni faciebat. 45
- A**ssueri aulam nemo lacerare ingrediebatur. 302
- A**ttentio in precibus necessaria. 119
- A**rhanasius horas recitabat. 125
- A**uaritia idolo Ezechielis per similes. 406. omnia in Ecclesia perdit. 407
- A**ugustinus fleuit audiens cantum Ecclesiæ 118. eius oratio. 138
- B.**
- B**eatus qui sine macula est. 137
- B**enedictio populi presbyter sapiens. 147
- B**enignitas & humanitas Sacerdotis arma. 318
- B**enignitas amicitiam gignit. 319
- B**enignus sit qui spiritus quietem
- (·) 4

I N D E X

eternum cupit.	245	or.	178
Benignorum preces Deo	245	Catonis sententia.	169
grata.	320	Charitas decet Sacerdotes	179.
S Bernardi doctrina.	297	peccata abscon-	181
Blasphemi morte puniendi.	432	dit.	181
maledicunt Deo.	434	Christus Sacerdotium institu-	
Blasphemia hominem pol-		ruit. i. sacrorum ordinum	
luit.	435	author. ibid. cœli clau-	
Biblia Sacerdoti sæpè legen-		dedit Sacerdotibus non	
da.	210	Matri.	34
Bona vita prædicationi ad-		Christus Sacerdotes honore	
esse debet.	217	affecit. 46. lauit pedes suo-	
Bonæ conscientiæ enco-		rum antequam Eucharis-	
mia.	248	tiam porrigeret. & disci-	
Boni tribulationibus obno-		pulis mundi contemptum	
xij.	360	præcepit.	211
Boni principis est honorare		Christianorum veterum co-	
Sacerdotes.	42	suetudo.	499
Bonis Ecclesiæ sapienter v-		Cilicium Sacerdoti necessa-	
tendum.	198	rium.	280
Bonum exemplum Sacerdo-		Clerici & senatores Ro. ijs-	
tum populi condimen-		dem priuilegijs gau-	
tum 366. hominibus sola-		dent.	61
rio est.	370	Cogitationum varietas in-	
Breniarium inter ambulan-		constantiz signum.	160
dum non legendum.	129.	Cœli ad vocem Sacerdotis	
quomodo recitandū.	128	referantur.	38
C		Confessionis secretum vio-	
Candelabrum & lucernæ		lans mortis reus.	312
tabernaculi ex auro		Conscientiam vesperi exa-	
erant.	133	minare præclarum.	287
Castitas Sacerdoti & mini-		Conscientiæ secreta non cui-	
stris Ecclesiæ necessa-	168. 176	uis aperienda	319
ria.		Concionator gallo similis.	217
Castitas ab Ethnicis laudata		Constantiæ virtus quantas	
171. eius effectus 177. ni-		160. & seq.	
hile ea illustrius.	170	Constans passionibus resis-	
Castitas quænam nobili.		tit.	

R E R V M.

sit. 166. Soli comparatur. 144
 167 Dei domus debet esse sancta. 133
 Consuetudo iurandi noxia. 433
 433 Detractio perniciēs animæ. 386
 Communicare quotidie nec
 laudandum nec vitupe-
 randum. 90
 90 Detractores serpentibus si-
 miles. 385. homicidæ. 387
 Corpus nostrum idolum est,
 cuius Sacrifici mundus &
 dæmon. 284
 284 Diaconi non sedcant coram
 Sacerdote. 52
 Crocodilus silentij symbo-
 lum. 355
 355 Diaboli turbant orantem. 105
 Crux fundamentum salutis
 nostræ. 92
 92 Diogenis lepidum dictū. 450
 450 Discretio in vigilando adhi-
 benda. 296
 296 Discrimen inter Episcopos &
 Sacerdotes exiguum. 14
 14 inter Sacerdotes & alios
 homines. 17
 17

D.

David ob prudentiam
 laudatus. 149. petijt à
 Deo scientiam 201. mentis
 tranquillitatem. 242. pec-
 catores non tolerabat. 263.
 singulis noctibus vigila-
 bat. 288. mane surgebat
 ad orandum. 291 secretum
 tenebat. 553. eius exerci-
 tia. 121.
 121

Delitiæ fugiendæ vt sordes

370

Demetrii apophthegma de
 eloquentia. 97

Deus etiam malos Sacer-
 dotes honorauit. 50 facit
 peccos miracula. ibid. eo-
 rum causam sibi reserva-
 uit. 63. precibus importu-
 nis vult vrgeri 107. mente
 non verbis orandus. 125. sa-

Ebrietas libidinis mater.

373 facit Apostatas ib.

in Sacerdote sacrilegium.

376. morbus incurabilis

378. eius effectus. 376

Ebriorum commercium ve-

titum. 375

Ecclesia columbæ simi-

lis. 413

Ecclesiastici aduocati esse

(.) 5 neque-

E.

I N D E X

- nequeunt. 192
- E**leemosyna in vereri lege
præscripta. 189 eius varia
encomia. ibid & seq.
- E**leemosynarij ditantur in
die iudicij. 189
- E**ncomia Sacerdotum. 9
- E**piscopus Colon. punitus
ob horas vna vice recita-
tas. 130
- E**piscopi sunt Ecclesiæ ex-
cubitores. 291
- E**piscopi honorent Sacerdo-
tes. 50 eos benignè tra-
ctent. 51. vt fratres habeant.
52
- E**pulo cur damnatus. 184
- E**sther ieiunando se humilia-
bat. 281
- E**thnici suos Sacerdotes ho-
norant. 41
- E**uangelium legem Mosaicā
obfuscauit. 5
- E**ucharistia sacrificium & Sa-
cramentum. 84 89. eius sy-
mus agnus paschalis. 85
- F**
- F**acilitas nimia Sacerdoti
noxia. 314
- F**ames oritur ex Eleemo-
synæ raritate. 197
- F**ornicatio graue peccatum. 420
- F**ortuna mensam sumptuo-
sam, sobrietas frugalem in-
stituit. 270
- S.** Franciscus honorem Sa-
cerdotum Angelico præ-
ferebat. 45. Sacerdotio se
indignum iudicabat. 144
- G**
- G**arrulus similis vrbi pa-
tenti 344. seipsum non
agnoscit. 351
- G**rauitas S. Ambrosij. 319
- G**rauitas S. Cantuariensis 316
- G**rauitas Sacerdotibus con-
ueniens. 308. 327. consistit
in verborum moderatione
316. si eam negligant risui
se exponunt. 309
- G**ula noxia, sobrietas vi-
lis. 274
- H.**
- H**ereditas Sacerdotum
nobilis. 60
- H**eli Sacerdotium allegoricè
expositum. 4
- H**eli ob peccata filiorum pu-
nitus. 214
- H**erba quædam in terra fer-
tili moriens in sterili luxu-
rians 281
- H**innitus equorum regi eu-
dam gratior Musica. 311
- H**istoria Miphibosech alle-
goricè explicata. 96
- H**omo in tribus cognosci-
tur. 299
- H**oræ Canonice in scriptu-
ris

R E R V M.

ris fundatæ. 121. collatæ dæmones. 282
 cum lucernis tabernaculi Impiorum mens semper in-
 & tubis Iericho. 122. cum quieta. 241
 septem tonitruis Apoca- Improbi lites excitant. 389
 lypsis. 123. cum septem gra- Improbi silendo potius
 dibus templi Ezechielis. quam loquendo vincun-
 ibid. piè dicendæ. 126. sin- tur. 350
 gulæ dicendæ non simul. Impudici suis similes. 172
 129. earum vsus & signifi- Ignorantia mater errorum.
 catio. 126 208
 Hospitalitas erga omnes ex- Ignorantiam Sacerdos fu-
 ercenda. 186. eam com- giat vt pestem. 207
 mendat Apostolus. 180 Ignarus bestię similis. 211
 Humilitas necessaria Sacer- Inconstantia paruulorum
 dotibus. 235. magni æsti- propria. 163. quantum vi-
 mata à patribus. ibid. vir- tium. 162. eius symbolum
 tutum thesaurus & funda- luna. ibid.
 mentum. 236. patientiæ Innocentia & scientia Sacer-
 mater. ibid. perfectionis doti necessaria. 205
 signum. 237. iuuat in pre- Ira stultitia est. 414. vitæ no-
 cibus. 240 stræ tortor. 415. species e-
 Humiles à diabolo capine- brietatis. ibi consilio con-
 queunt. 237. eorum pre- traria. 416. perditionis
 ces Deo placent. 241 initium. 417. blasphemię
 mater. 436

I.

Iacob Patriarcha bono-
 rum pastorum exem-
 plar 262. 290. eius vocatio
 allegoricè expofita. 95
 Ianitores templi cur. 136
 Ieiunium verum quod. 288
 Ieiunium Sacerdoti neces-
 sarium. 280. eius effectus
 & encomia 278. per illud
 Niniuitæ salutem & ve-
 niam adepti. 282. necat

L.

Lacernæ cuiusdam de pu-
 dicitia apophtheg. 172
 Lachrymæ prædeterminationis
 signum. 111. Sacerdotum
 arma. 115. 383. Angelos
 lætificat. 118. Sacerdo-
 tum gemmæ coram Deo.
 119. spongia peccatorum.
 ibid. animam illuminant.
 120.

Dei

I N D E X

- Dei Domini. ibid.
- Lachrymæ attulerunt Ezechiae salutem. 112.
- Laici Sacerdotes iudicare non debent. 62
- Lacedæmoniorum institutum. 450
- Lectio sacra Sacerdotibus commendata. 211
- Leones oculis apertis dormiunt. 292
- Leuitarum erat tabernaculum curare 251
- Lex noua veterem sepeliuit. 4
- Lex vetus & noua Sacerdotibus ebrietatē prohibet. 371
- Libido naturæ tyrannus. 421
- Dei aduersaria. 422. ignis infernalis. ibid. senibus probrosa. ibid.
- Libri prophani vetiti Christianis & cur. 210
- Lites dedecēt Sacerdotē. 390
- Litigare est sanguinem alienum fundere. 389
- Loculi auarorum sepulchra pauperum 194
- Loqui docent homines, silere dij. 346
- M.
- M**agnifica Sacerdotum nomina. 6
- Malum exemplum subuertit omnia. 367
- Manueris quanta promiserit Deus. 313
- Maledici auibz rapacibus similes. 384
- Manus operū symbolum. 391
- Martinus Imperatori Sacerdotem prætulit. 41
- Melchisedec Abrahamo benedicit. 20. eius sacrificium figura sacrificij Missæ. 85
- Menander prudentes beatos vocat. 149
- Mensa Sacerdotum qualis esse debeat. 271
- Meretrix inferni ianua. 411
- Mirabilis potestas Sacerdotis. 37
- Missæ omnium veterum sacrificiorum complementum. 86. eius definitio. 87
- per totum orbem celebratur. ibid. quando instituta. 88. sacrificiorum omnium primum. 90. propria Christianorum 91. propitiatorium. ibid. fundatur in cruce 92. prodest uiuis & defunctis. ibid.
- conducit ad omnium bonorum genus obtinendum. 93. celebratur in Sanctorum memoriam. 94. thesaurus generalis. ibid. cā Christus primus celebravit. 88. eius essentia nunquam mutata. 89
- Modestia thesaurus virtutū. 332. Dei donum. 333. fructus Spiritus sancti. ibid.
- Mundus Balthasari collatus. 252. hostis Sacerdotū. 358
- Mundi contemptus spiritus quietem causatur. 245
- Mulle.

R E R V M.

- Mustela animal immūdu. 354
Murmuratores ranis Aegypti similes. 384
- N.**
Nabal ingratus erga David. 185
Nidus milites. 185
Nazaræi vinum non bibebant. 372
Necessitate pressis qui non succurrit necat. 193
Nihil homine dignius sapientia. 150
Niniuitæ per ieiunium salutem & veniam adepti. 282
Nox propria ad orandū. 295
Nugæ in ore Sacerdotis blasphemia. 350
- O.**
Occupationes seculares reddunt Sacerdotes contemptibiles. 397
Oculus lascivius nuntius cordis impudici. 348
Oculorum custodia prodest castitati. 341
Oculorum humilitas magnū modestiæ signum. 341
Oculi populorum Sacerdotes. 368
Oleum lenitatis symbolum. 321
Oratio non sit nimis timida. 105. Sacerdotum terribilis. 106. eius laudes. 110
Ordines sacros Christus instituit. 1
Ordo Sacerdotalis ex homine Deum facit. 12
Origo precii Ecclesiæ. 124
- Ozias punitus quod Sacerdotibus insultaret. 36
- P.**
Parabolæ de nuptijs sensus moralis. 98
Pauperum eleemosynam tolleræ prædonum est. 193
Peccata venialia guttis comparantur. 463
Percussores Sacerdotum absolui possunt a solo summo Pontifice. 33
Percussores Sacerdotum excommunicati. 83
Petegitū qui suscipit Christum suscipit. 180
Pastor triplicem vocem habeat. 219. prudens sit & discretus. 220. vanam gloriam fugiat. 225
Patientia quid sit. 227. fortitudini præualeat. 229. hominem beat. ibid. iram Dei placat. ibid. magis decet Sacerdotes quam vindicta. 231. ceteras virtutes includit. 233. eius epitheta. 218. symbola ibid. Sacerdotibus necessaria, eiusque rei figura. 232
Pax Sacerdotibus necessaria. 241. semper cum iustitia graditur. 243. promissa amantibus legem Dei. 244.
Pax & iustitia gaudium causantur. 245
Pax Spiritus quid sit. 247
Pacis interioris laudes. 268
Petrus primus post Christum Sacerdos. 3. Philo-

I N D E X

- Philosophus verus spernit diuitias. 259
- Pœnitentia eorum qui Sacerdotes necant. 84
- Potestas Sacerdotum nihil timere. 333
- Potus nimius multa mala trahit secum. 372
- Praelati negligentes mortem merentur. 290
- Praelati dormientes Ionæ cōparati. 293
- Prædicator charitatem habeat. 214
- Præcipitantia perturbati animi signum. 338
- Preces Sacerdotum quam effraces. 98
- Pudicitia Sacerdoti necessaria. 89
- Puellarum Persarum præparatio antequam ad regem ingrederentur. 97
- Puritas magna Sacerdotibus necessaria. 94
- Prudēs vitā suā disquirat. 130
- Prudentia dux actionum humanarum. 148. virtutum magistra. 151. Sacerdotes ad Deum ducit. 152. eius defectus in Sacerdote ruinæ occasio. 148. effectus 153. varia utilitas ibi & seq.
- Pithagoras pisces non comedit & cur. 347
- R.
- Rebecca charitatis exemplum. 186
- Religiosus discursus reprobatus se a Deo ostendit. 441
- Regni & Sacerdotalis dignitas collata cum duobus luminaribus magnis. 1
- Regum insolentia cedere debet Sacerdotum potestati. 37
- Ridere in Ecclesia diabolum cum est. 339
- S.
- Sacerdotium Christus instituit 1. vetus in nouum mutatum 3. abolitum per nouum 4. vetus lucernæ, nouum Soli comparatum 5. regno præferendum 15. auro simile. 16
- Sacerdos mali exempli persequitur Christum pliusquam Iudæi. 369
- Sacerdos non celebrans multis bonis se spoliatur. mundo iniuriā facit ibid.
- Sacerdos humilis sit verbo & operibus. 141
- Sacerdos Iudaicus nudis pedibus & capite sanctuarium ingrediebatur & cur. 149
- Sacerdotis concubinarum Misa audire non licet. 331
- Sacerdotes debent esse sancti 81. sine macula humiles & sapientes. 82. sine peccato 83. casti. 168. constantes 164. hospitales. 179 docti 199. prædicatores 212. seueri

- veri in peccantes 223. pa-
 tientes. 227. humiles. 235.
 secularium rerum con-
 temptores. 249. sobrij.
 207. in vestitu mundi. 305
 Sacerdotes sunt soles mundi
 7. dæmonum iudices &
 angelis superiores. 8. Dei
 coadiutores. 9. Ecclesiæ
 Apostoli. ibid. peccanti-
 um aduocati, spiritus san-
 cti oracula. 10. commissa-
 rij cælestes. 11. œcono-
 mi domus regiæ. ibid. an-
 geli 12. Christi vicarij. 13.
 regib⁹ præferendi. 15. regū
 patres. 16. à militibus ex-
 empti. 61. quotidie è mensa
 Dei pascuntur. 97. vitam
 debent pro animarum sa-
 lute exponere. 291
 Sacerdotum nomen magnū.
 6. tituli varij à prophetis
 collati 7. potestas ineffa-
 bilis 17. arma lectio & o-
 ratio. 95
 Sacerdotes etiam indocti &
 mali honorandi 49. 50.
 pauci saluantur. 362
 Sacrilegium est bonis Eccle-
 siæ abuti. 188
 Salomon septemnio templū
 absoluit. 96
 Sancti multi sacerdotij pro-
 motionem fugerunt. 13
 Sanctitas Sacerdoti neces-
 saria. 145
 Scandalum dantes maledi-
 cti 427. puteus in quē Pee-
 catores cadunt. 454
 Scandalum Sacerdotum
 quam graue. 454
 Scientia Dei donum. 210
 Sacerd. necessaria 205. & se.
 Scurrilitas vitanda. 317
 Sapientia signum prædesti-
 nationis 148. consistit in
 Dei cognitione. 159
 Senectus Schola sapien-
 tiæ. 137
 Secreta reuelare animæ las-
 ciuæ signum. 355
 Silentium animam à multis
 vitijs immunem præstat.
 344 hominem sapientem
 ostendit 345. primus disci-
 plinæ ingressus. 348. eius
 laudes. 343. symbolum
 crocodilus. 355
 Sobrietas virtutum parens.
 268. Sacerdotibus neces-
 saria. 269
 Socratis dictum de pruden-
 tia. 150
 Sodoma punita ob tenacira-
 tem. 191
 Solitudo nutrix quietis.
 246
 Stultitiæ signum mentem
 habere turbatam. 242
 Superbus abominatio corā
 Deo 409. vanus est. 410
 Superbi montibus simi-
 les. 417
 Superbia Deo & hominibus
 inuisa. 411.
 T. Themis

T. Themis

N D. R E R.

T.

Themistocles non nisi
magnis rebus stude-
bat. 310
Thesauri Ecclesie pauperi-
bus erogandi. 194
Tituli Sacerdotum varij. 7
Tranquillitatem animæ de-
us adfert. 243
Tria loquendi necessaria. 349

V.

Vagari signum animi
lasciui 440 mulieris
falacis. ibid.
Vas discoopertum immun-
dum olim. 353
Venatio Sacerdotibus pro-
hibita. 444
Vesperarum mentio. in scrip-
turis. 122

Vestales lapsæ viua terra ob-
ruebantur. 174
Vestres dissutas habere olim
lepræ indicium. 309
Vestium vsus. 302
Vigiliæ & preces rentationes
impediunt. 289
Vini vsus olim Sacerdotibus
prohibitus. 371
Virtutes arma lucis. 379
Vita hominum à Sacerdoti-
bus dependet. 36
Vita Sacerdotis improbi Sa-
cramento nihil obest. 35

Z.

Zelus animarum in Paulo.
262. in quo situs. 266
Zelus Davidis erga honorem
Dei 265. Moysis. 264
Zeno laudatus ob tacit-
nitatem. 349

F I N I S.

*Doces iniquos vias tuas, & impij ad te conuer-
tar. Psal. 50.*

INIS
ra sunt
nis in fa-
dere, de-
scet, ut
rus. Ho-
m, cum
llo vi-
dedisti,
lli carne
on colat,
is te non
ritorum
ueo: tu
s infans,
a. Tues
na; imo
n sole. &
m paf-
nfluxib.
nos illu-
ilio Do-
uius de-
n fupre-
pter-

Th
3183